

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

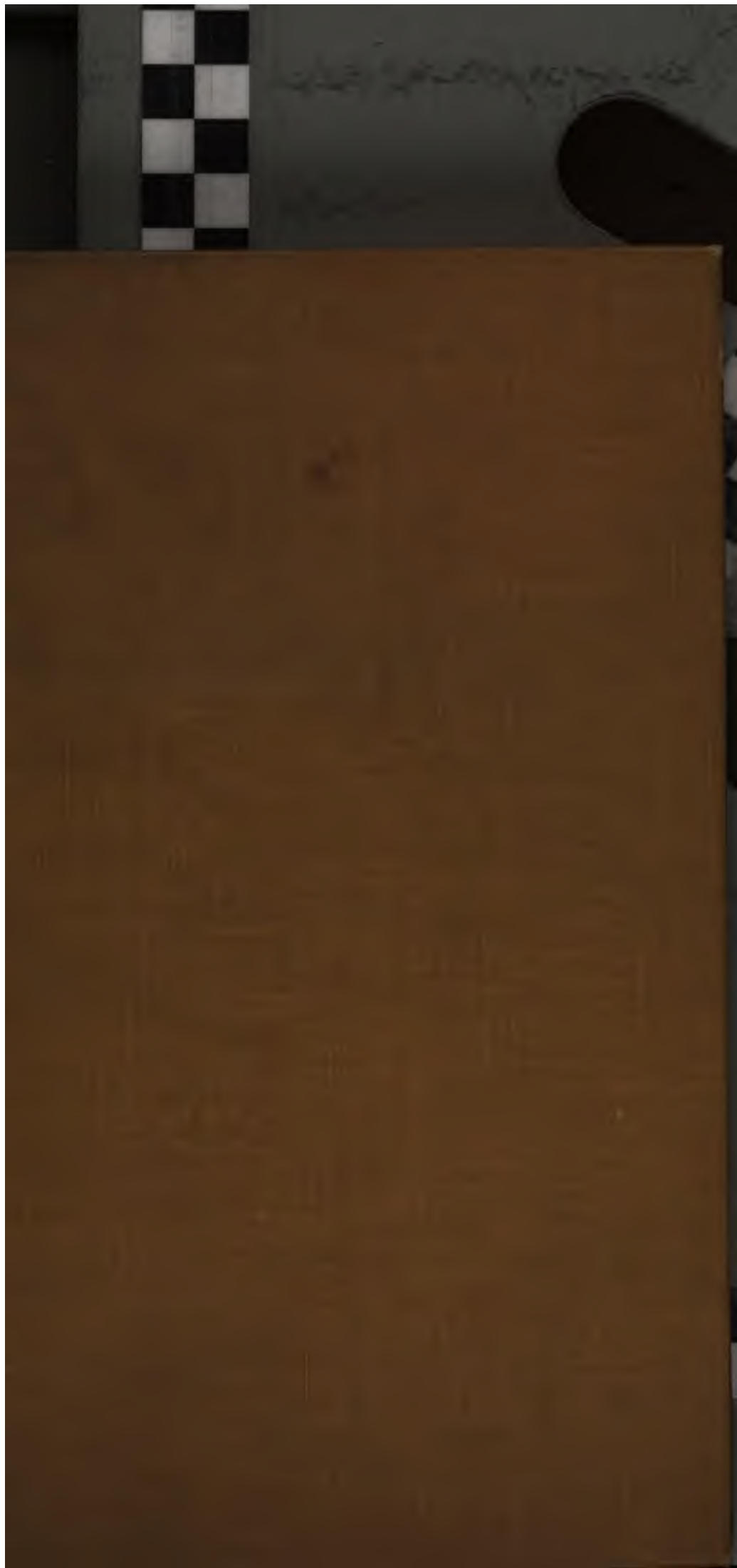
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

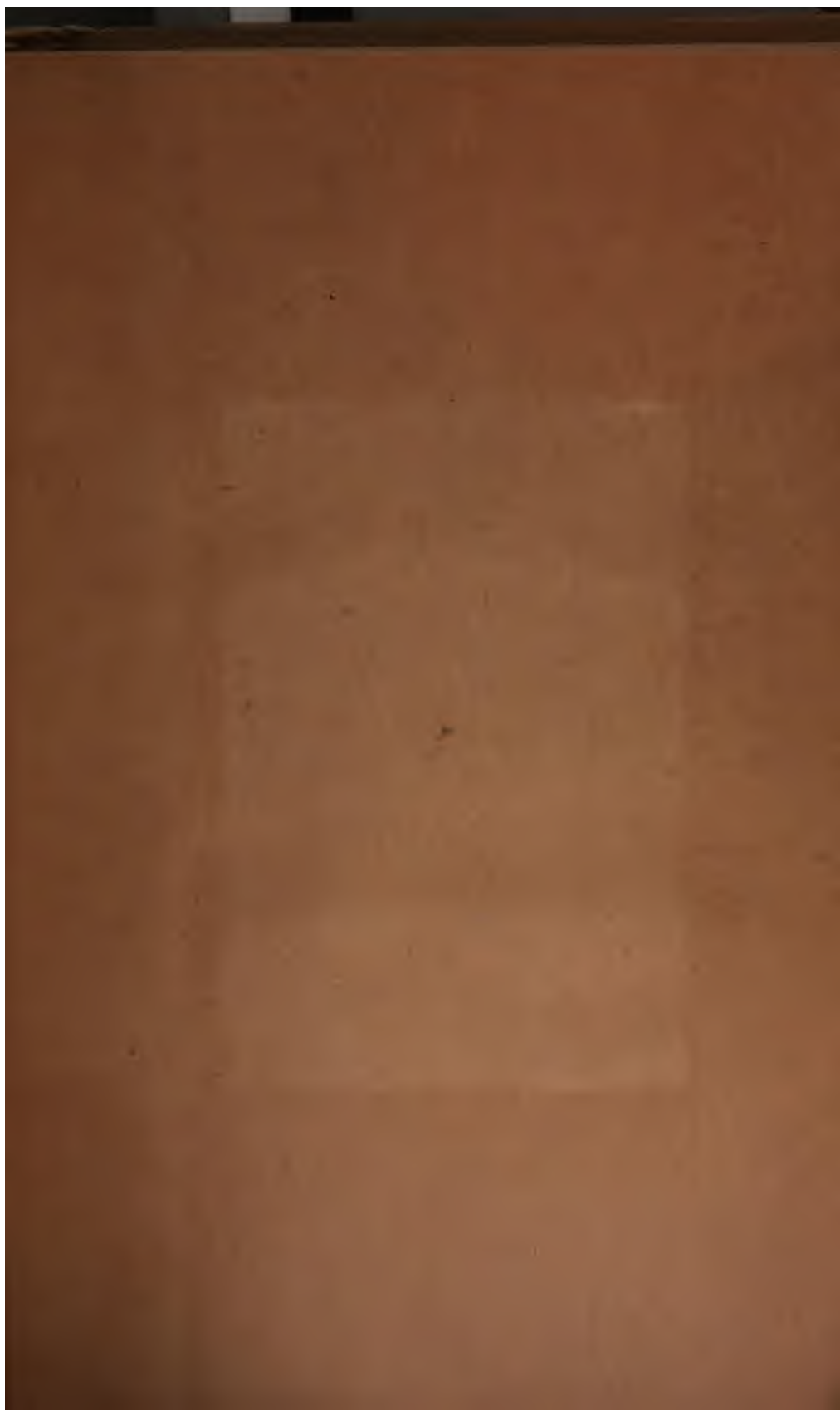
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

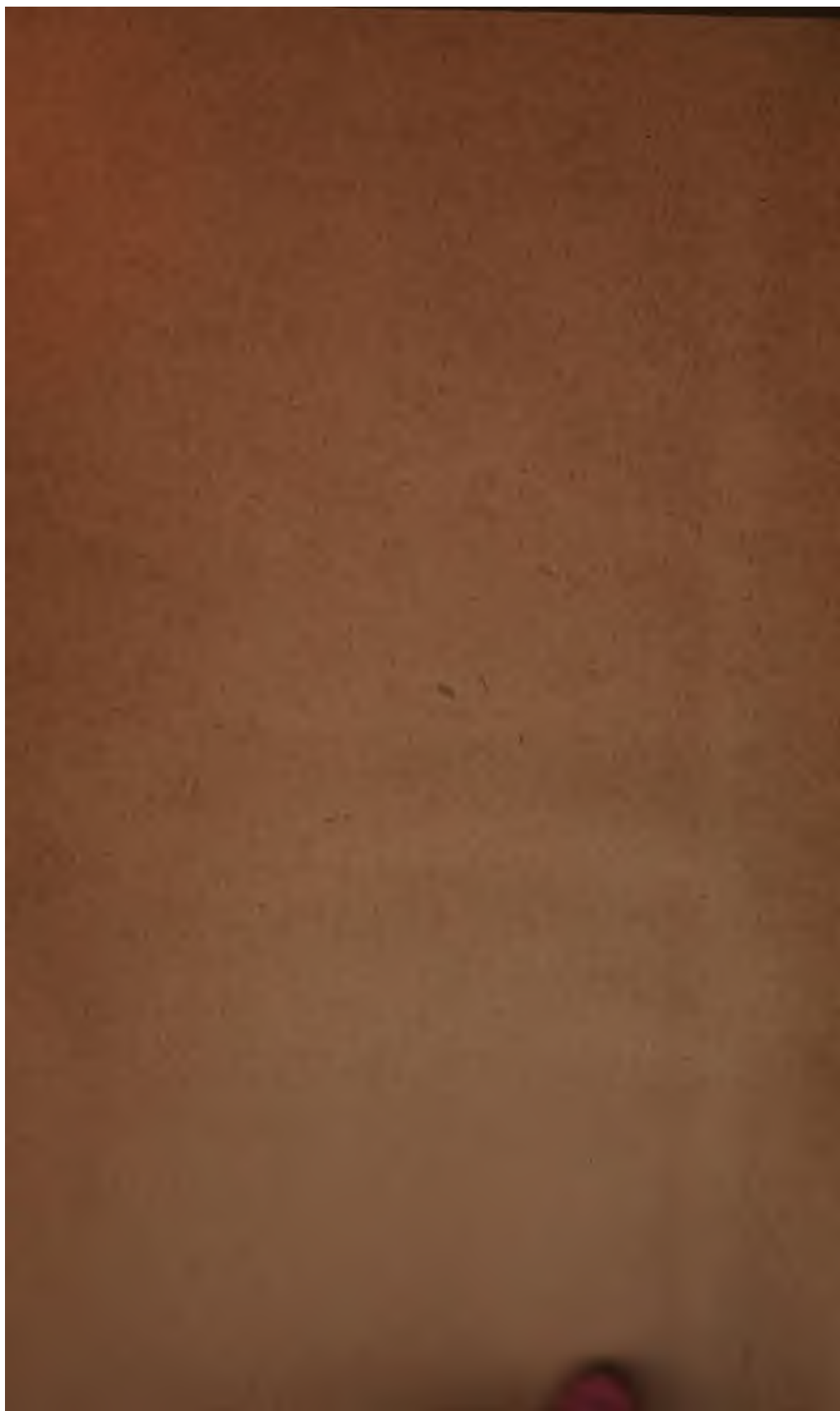
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

SOCIETATEA GEOGRAFICĂ ROMÂNĂ

DICȚIONAR GEOGRAFIC

AL

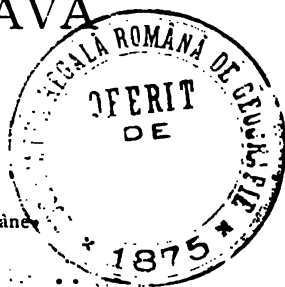
JUDEȚULUI SUCEAVA

DE

SERAFIM IONESCU

Revisor școlar

Membru al «Societății Geografice Române»

*Lucrare premiată de Societatea Geografică Română,
în ședința adunării generale din 14⁻²⁶ Martie 1893, sub președenția
Majestății Sale Regelui.*

TIPĂRIT CU CHELTUIALA ADMINISTRAȚIEI DOMENIILOR CORÔNEI.

BUCURESCI

STABILIMENTUL GRAFIC J. V. SOCECU

59 — Strada Berzei — 59

1894.

CR231
S2I6

313573

40.124

PREFAȚA

Presentul Dicționar geografic al județului Suceva e împărțit în două părți (I-a A—L. și II M—Z) cuprinzând în total 2475 nume proprii.

În 5—6 ani, de când tot culeg material pentru întocmirea lui, am țesut județul în lung și în lat, vizitându-i toate colțișoarele, scotocindu-l în toate amănuntele, dorind să-mi dau bine seamă de tot ceea ce am scris.

Datele statistice sunt cele mai recente, oficiale.

Onorată societate geografică va aprecia dacă lucrarea, ce am onorea a prezenta, are vre un merit.

Autorul.

Fălticeni, Ianuarie 1893.

Extras din Raportul D-lui Grig. Tocilescu asupra concursului din 1893.

Comisiunea compusă din Domnii G. I. Lahovari, M. Brătîlă și sub-scrisul, luând în cercetare elaboratele prezentate de la concursul pentru cele mai bune dicționare ale județelor *Suceava, Vâlcea, Ialomița și Constanța*, are onoare prin al ei raportor a aduce la cunoștința plenului Societății rezultatul cercetărilor sale.

III Premiul «*M. S. Regelui*» (1000 lei) pentru cel mai bun dicționar geografic al județului *Suceava*.

Un singur manuscris s'a prezentat pentru acest premiu; este în 4° în 2 volume, pag. 532, purtând ca motto cuvântul «*Sucidava*». Conține în total 2475 numi proprii de ape, munți, piscuri, văi și deluri, târguri, sate și cătune vechi și noi, iezuri, mori, hanuri și altele, despre cari autorul vorbește cu deplină și autentică cunoștință. Datele statistice, cu cari se servă sunt oficiale și aproape complete: la fie-care comună se arată situațiunea, numărul populațiunii și al contribuabililor, producțiunea agricolă sau industrială, numărul vitelor etc.

Cu deosebit interes e lucrată partea istorică a elaboratului: documente vechi și noi, manuscrite, cronice, inscripțiuni, descrieri și relațiuni moderne, nu numai sunt consultate, dar cele mai multe se reproduc în întregime; pentru materialele deja publicate, această reproducere o socotim de prisos, bună-ora: de documente din Arhiva istorică a

d-lui B. P. Hasdeu, din uricarul d-lui Codrescu, zecimi de pagini din scrierile regretatului episcop Melchisedek, a lui N. Gane, N. Beldicenu, Al. Xenopol etc., de ce s'ar mai reproduce din ele într'un dicționar geografic, când un extract din ele, sau chiar simpla indicațiune bibliografică, ar fi de ajuns? Autorul 'și-a dat osteneța să culégă și povești, legende și cântece poporane, ba să frundărească chiar și prin poeți moderni pentru a-și îmbogăți lucrarea.

Comisiunea ținând seama de partea strict geografică, statistică și economică a lucrării, și considerând că ea îndeplinește condițiunile programei concursului, este de părere a se acorda autorului cu devisa «Sucidava» premiul de 1000 lei a M. S. Regelui. Va rămânea numai ca la tipărire să se elimineze partea intercalată de prisos din documente și alte materiale deja publicate, să se facă numai o prescurtare de date, greșelele și incorecțiunile de stil să se îndrepteze.

Prin urmare comisiunea este de părere :

1. A se publica un nou concurs pentru județul Constanța, cât și pentru județele Olt, Prahova, Putna, Râmnicul-Sărat, Tecuci, Tulcea și Doljiu, pentru cari nu s'a presintat nici un concurent.

2. Să se acorde premiul «M. S. Regele» de 1000 lei autorului cu elaboratul «Sucidava» pentru jud. Suceava; premiul Al. N. Lahovari de 500 lei autorului cu elaboratul «Buridava» pentru jud. Vâlcea; iar condițional «premiul Societații» de 500 lei dicționarului județului Ialomița cu motto «Bărăganul».

Raportor, Gr. G. Tocilescu.

AUTORII CONSULTAȚI

- M. Cogalnicénu . . . . . *Letopisețele.*
B. P. Hâșdău . . . . . *Istoria critică a Românilor.*
B. P. Hâșdău . . . . . *Arhiva istorică.*
Gr. G. Tocilescu . . . . . *Revista pentru istorie, arheologie și filologie.*
Gr. G. Tocilescu . . . . . *Istoria Română.*
A. D. Xenopol . . . . . *Istoria Română.*
V. A. Ureche . . . . . „*Miron Costin*“ *opere complete.*
A. P. Ilarian . . . . . *Tesaurul de monumente istorice.*
T. Codrescu . . . . . *Uricariul.*
T. Codrescu . . . . . *Buciumul Român.*
D. Cantemir . . . . . *Deschierea Moldovei.*
Episc. Melchisedec . . . . . *Notițe istorice asupra monastirilor.*
Episc. Melchisedec . . . . . *Lipovenismul.*
Episc. Melchisedec . . . . . *Cronica Romanului.*
-

PRESCURTĂRI

---

com.	<i>comună</i>
s.	<i>sat</i>
căt.	<i>cătun</i>
cap. de fam.	<i>capl de famil.e</i>
l. saũ loc.	<i>locuitori</i>
sufł. saũ s.	<i>suflete</i>
jud.	<i>judet</i>
km.	<i>kilometri</i>
pl.	<i>plasa</i>
l.	<i>lei</i>
b.	<i>banl</i>
mon. saũ M-re	<i>monastire</i>
pr.	<i>preoți</i>
cânt.	<i>cântăreți</i>
ven.	<i>venit</i>
chelt.	<i>cheltueli</i>

A.

Acheșului (Vêrful), munte în com. Broșteni.

Acheșului (Pârâul), mic afluent al pârâului Négra Broștenilor.

Acoșul, munte în com. Broșteni.

Acrei, vedî Colțul Acrei.

Adămóia, schit, în com. Preutescî, numit schitul Preutescî, Brana și Mănăstióra. Aflător în satul Brana și pe țermul drept al pârâului cu acest nume. Înființat la 1716, de Ieromonachul Mihail, ceva mai la deal, a fost mutat unde se află acum la 1792 de *Ierosimonahul Kelsie*. Are o biserică de lemn cu patronul Adormirea Maicei Domnului. Adăpostesce cincî călugări. Se întreține din cele 40 fălcî făcute danie din trupul moșiei Fundóia de Constantin și Elena Adămescu.

40.124 Dict. geogr. al jud. Suceva.

Adămóei, vedî satul Preutescî-Adămóei.

Afinișul, munte în com. Broșteni.

Afinișului (Pârâul), mic afl. al pâr. Kiril din com. Broșteni.

Agloglu (Iazul lui), aflător din sus de satul Orșeștî, com. Drăgăneștî, ocupă o suprafață de 1200 m. p. din moșia Giuleștî. Conține pește: caras (caracudă), știucă, clén, racî etc.

Agloglu (Móra lui), pusă în mișcare de apa ȝazului cu acest nume, aduce venit net 1500 l. anual.

Agloglu (Lunca lui), luncă de rechită în șesul Moldovei, moșia Giuleștî, din com. Drăgăneștî, în suprafață de 5—6 fălcî.

Alănta, mic afluinte al pârâului Sabasa.

Albia, munte ce formează hotar între comuna Hôrca și Transilvania

Albiișor (Pârâul), mic afluent al pâr. Hoșca.

Almar, munte în com. Broșteni.

Alona (Pârâul lui), mic afluent al Cotârșapului.

Aluniku, munte, pe creșta căruia trece hotarul între com. Broșteni și Bucovina, având 1347.5 m. de altitudine d'asupra nivelului mării.

Alunțul, pârâul, afluent al Șomșului mare (1340 m. lungime).

Alunțul, deal, în com. Brădățelu, de sub care isvorăsc pârâul cu acest nume.

Alunșul (Pârâul), în com. Rădăușeni, arend lungimea cursului de 500 m. împreună cu pâr. Hôrca formează pâr. Moșca

Alunșul, pâr. Moșca, în com. Rădăușeni

Alunșul, deal, în com. Rădăușeni, pe care se află moșia

Alunșul, deal, în com. Rădăușeni, pe care se află moșia

Antilesc, moșie, fără sat, în com. Ciumulești, având suprafața de 150 făci, loc de cultură. Este proprietatea maicelor Epraxia, Olimpiada și Euxenia Ganea. La 1745 «satul întreg Antilesc, la Sucéva, a fost dat de zestre de către Iléna fata Vornicului Ștefan Ruset fiicei sale Maria» (Uricariul de T. Codr. Vol. XI, p. 227). Pe la 1843 era a spătarului Vasile Milu formând un trup cu Spătăresc (Buciumul Român I, 1875, p. 39).

Antilesc, dealul pe care se află trupul moșiei cu acest nume.

Antoceni, sat, pe moșia cu același nume din com. Uidesc, pl. Moldova-de-jos. Așezat pe albia pârâului căruia îi poartă numele, numără 60 case, populate cu 56 cap. de fam. sau 301 suf. din cari 130 bărba și 162 fem. (2 streini). Contribuabili are 40. Vatra satului ocupă o suprafață de 3 făci și 37¹/₂ p. Biserica și școala din Forțesc servesc și acestui sat.

Moșia proprietății moștenitoare defunctului Dăruș Stămate, e în suprafață de 150 făci de care 127 contribuți și 22 sunt impozabili. După legea din 1864 sunt 23 m. p. și 1000 făci.

60 prj. Singurul drum principal e la Onicenî (400 m.)

Antocenî, dealul pe cîsta căruia stă satul cu acest nume.

Antocenî, mic afluent al pârâului Croitorului din comuna Uidescî (1000 m.)

Anton (Dealul lui), la nordul com. Brădăţelu, acoperit de lanuri.

Apa aeră, obârşia pârâului Mihăileţ din com. Şaru Dornî.

Apa rece, numit şi Isvorul-mare, obârşia pârâului Şerişoru-mare din com. Şaru Dornî.

Arămei (Pârâul), afluent al Bistriţei. Isvorăşte de sub Băţcănegră. Formează hotar între com. Broşteni şi Bucovina pe o întindere de 2450 m.

Arghira, sat pe moşia cu acelaşi nume din com. Preutescî. Este străbătut de pârâul Arghira. Numără 111 case populate cu 103 cap. de fam. sau 458 sufl. din cari 230 bărb. şi 228 fem. din aceştia 11 sînt străini. Are 115 contribuabili. Vatra satului ocupă o suprafaţă de 10 falcî şi 12 prj. Moşia e proprietatea D-lui Maior I. Giurăscu, în in-

tindere de 500 falcî, din cari: 440 falcî cultivabile, 40 f. pădure şi 20 falcî nefolositor. Improprietăţi după legea din 1864 sînt: 7 mijloc. şi 45 codaşi, stăpînind 140 falcî şi 40 prj. Biserica şi şcola din Basarabî servesc şi acestui sat. Drumuri principale sînt: la Dolhesci-mari (4000 m.) şi la Basarabî (1000 m.) La 1850 «Arghiriî, la ţinutul Sucevei, ocolul Şomuzului, moşie a dumi-sale Medelnicesei Maria Arghiroia; are un sat cu un bejenariu - hrisovolit, cinci nevolnici, două vadane, şase slujbaşi - volnici, un jidov. Pe lângă moşiile Platonescî, Manoli, Vlădescî, Basarabia şi altele cu un număr de 33 loc.» (Buciumul Rom. An. I, 1875, p. 41).

Arghira, pădure de diferite esenţe d'asupra satului cu acest nume.

Arghira, deal în com. Preutescî.

Arghira, iaz, în suprafaţă de 15 — 20 falcî, în com. Preutescî, format de Şomuzul-mare.

Ariei (Pârâul), afluent al Bistriţei avînd lungimea de 3500 m.

Arinaşul, afluent al pârâului Arinul din com. Dorna. Isvorăşte din muntele Băda (4000 m.)

Arinilor (Pârâul), mic afluent al pârâului Prîsăcei, din comuna Șoldănesci.

Arinilor (Dealul), pe culmea căruia trece hotarul dintre moșiile Hârtopu și Preutesci. E o continuare a dealului Ținteii.

Ariniș, luncă de arini (12 fâlcii) în com. Dolhasca.

Arinilor (Pârâul), mic afluent al pârâului Suha mică.

Arinilor (Pârâul), mic afluent al pârâului Racova, în com. Valea Glodului.

Arinilor (Pârâul), mic afluent al pârâului Tăbăcăria din comuna Pășcani.

Arinul, pârâu, afluent al Bistriței. Isvorăște din Băda, și în cursul său de 6700 m., învertesce un ferăstrău și trei mori. Are de tributari: din dreapta, pe Arinașul și pârâul Cozănescilor, iar din stânga pe Dretele și pârâul Ulmului.

Arinului (Pârâul), unul dintre afluenții pârâului Moîșa.

Ariton, deal cultivabil pe moșiile Ruși și Forăscii din comuna Uidesci.

Arsurilor (Pârâul), mic afluent al pârâului Năgra Broștenilor.

Arșița, unul dintre piscurile muntelui Bourul, com. Bogdănesci.

Arșița, unul dintre afluenții pârâului Moîșa, din com. Bogdănesci.

Arșița, pădure de fag pe moșia Probota, com. Dolhasca.

Arșița, dealul pe care crește pădurea cu acest nume.

Arșița, pădure de fag, lângă Buda, com. Dolhasca.

Arșița, poenă în pădurea Turbata de pe teritoriul com. Tătăruși.

Arșiței (Pârâul), mic afluent al pârâului Kiril, com. Broșteni.

Arșiței (Pârâul), mic afluent al pârâului Holdița, com. Broșteni.

Arșiței (Pârâul), mic afluent al pârâului Cotârgași, com. Broșteni.

Arșiței (Pârâul), v. pârâul Chiliei.

Arșița Băișescu, munte în com. Mălini (1082,9 m. alt.)

Arșița Corhaneî, platoû d'asupra muntelui cu acest nume din com. Dorna.

Arșița cea naltă, munte în com. Mălinî.

Arșița Corni, munte în comuna Mălinî.

Arșița lui Bran, munte în com. Broșteni.

Arșița lui Macovei, poiană în com. Mădeiu.

Arșița lui Serbușcă, munte în com. Mălinî.

Arșița lui Tóder, munte în com. Broșteni.

Arșița la fundu Hartonesi, munte în com. Mălinî.

Arșița la Pădureț, munte în com. Mălinî.

Arșița înaltă, munte în comuna Mălinî.

Arșița Măgurei, munte în com. Mălinî.

Arșițele Mutului, două dealuri muntoase în com. Mălinî.

Arșița Nemțișorului, pârâu, tributar Nemțișorului din com. Mălinî.

Arșița Nemțișorului, munte în com. Mălinî.

Arșița Pădurețului, unul dintre piscurile muntelui «La Córne» din com. Bogdănesci.

Arșița Petroni, munte în com. Mălinî.

Arșița Pinului, munte în com. Broșteni.

Arșița Popi, munte în comuna Mălinî, are 969 m. alt.

Arșița Puciosului, munte pe teritoriul moșiei Borca, în com. Mădeiu.

Arșița rea, munte pe teritoriul moșiei Borca, avînd 1269.9 m. de alt.

Arșiței rele (Pârâu), afluent al pârâului Négra Broștenilor, dar în com. Mădeiu.

Arșița Sdrenței, munte în com. Mălinî.

Arșița Ungurului, munte între com. Fărcașa și Sabasa.

Axinia, pârâu, vedî Bugeoia.

Axinte, o parte din șesul Siretului, în com. Dolhasca.

Axinte, deal în com. Pleșești (Cultivabil).

B.

Babeî (Pârâul), v. Matieșei.

Babeî (Dealul), în com. Pleșești.

Babșa, mic afluent al pârâului Sabasa.

Babșa, punct de popas sub pîelele muntelui Stănișóra, la gura pârâului de la care 'și-a luat numele. Aci este un han și câteva case, instalațiunii forestiere de ale Domeniului Coronei. Pe aci trece și linia ferată pe care se transportă butuci din fundul Sabasei la Bistrița.

Baciu, mic afluent (1000 m.) al Șomuzului-Mare, în com. Dolhasca.

Băda, parte din satul Cozănesci.

Băda, munte în com. Dorna, parte acoperit de pădure, parte cu pășuni și fînațuri.

Bădei (Vârful), înalt de 1400 m.

de la nivelul mării. Formeză hotar între com. Broșteni și Dorna.

Bădei (Opcina), munte în comuna Broșteni, acoperit de pădure și pășuni.

Bădilița, sat, numit și Crivesci, pe moșia cu același nume, din com. Lespezi, pl. Siretul-de-sus. Este străbătut de pârâul de la care 'și-a luat numele. Numără 103 case, populate cu 109 capi de fam. sau 453 suflete, din cari 227 bărbați și 226 femei. Din aceștia sunt 15 străini. Contribuabili sunt 110. Vatra satului ocupă suprafața de 13 fâlcă 75 prj. Parte din moșie e proprietatea statului și parte a D-ilor C. Gheorghiade, Gr. Andrei și E. Vlahu. În întindere de 590 fâlcă, din cari 362 cultivabile, 60 pădure, 120 fînaț și restul loc nefolositor. Improprietăriți sunt 14 frunțași, 10 mijlocași și 10 codași stăpînind 120 fâlcă.

Are o biserică, cu patronul Sf. Voivodă, zidită la 1841, servită fiind de un preot și un cântăreț și o școală rurală mixtă cu un învățător plătit de comună, frecventată fiind de 30 școlari. Școala e împroprietărită cu 5 hect. date de arendașul moșiei statului.

La 1803 «Argații Borșoiei ot Crivesci numărau 4 liuđi, plă-tind bir 48 lei pe an, la cari se mai adăogaū 65 liuđi, plă-tind 1076 lei bir anual, cei de pe Hărtópele a M-rei Probota». (Uricariul, de T. Codr. VII, p. 247).

Bădilița, pârâu în com. Lespeji. Isvorăște din pădurea Vladnicu, curge sub numele de pârâu Racului până la móră lui Gr. Andrei de unde ia numirea de pârâu Morei, continuă cu acest nume până în satul Bădilița de unde trece pe sub o *bâtculiță*, de la care se crede că 'și ia numele pe care-l dă și satului. După un curs de 4000 m. se varsă în Siret la locul numit Cós-ta-mare. Are de afluent din dreapta pe Gherghina și pârâu Velniței, iar din stânga pe pârâu Chiliei.

Bădilița, șesul pârăului cu acest nume acoperit cu pădure și fânaț.

Lățimea sa variază între 30—400 m.

Bahluețul-Rece, pârâu ce trece prin sat. Giurgesci și Costesci din com. Ruginósa, care, după ce forméză ȝazurile Giurgesci, Pietrișurile și Dădesci, și a primit din stânga pe pârâu Drăgo-teny, Giurgesci și Valea-Bunei, iar din dreapta pe Păunesci, trece în com. Dădesci, jud. Iași, și se varsă în Bahlui.

Bahna, pârâu în com. Sasca, se varsă în Șomuzul Băci.

Bahna-Botesci, o mocirlă lângă satul cu acest nume din com. Brădățelu.

Bahna-Schitului, fânaț, pe șesul Șomuzului-mare, în com. Dolhasca.

Bahnă (Pârâu din), pârâu în com. Stolniceni. Primesce din dreapta pe Ciupesci, pârâu Curtii, pârâu lui Vas. a Petrii, al lui D. Zaharia, Oprișanu, Daraban și Olariu și după un curs de 2000 m. se varsă în ȝazul proprietății.

Bahna-lui-Manolache, obârșia pârăului Glodurile din comuna Preutesci.

Behus-Morilor, vale în comuna Stolniceni, parte cultivabilă, parte fânaș.

Bala, comună rurală în centrul plășii Moldova-de-sus, și cam în centrul județului. Se mărginește la E. cu com. Fântâna-Mare, la V. cu Sasca despărțindu-se prin semne convenționale, costa eleșteului și râul Moldova și la N. cu Folticeni prin pârâul Buciumeni. Are forma unui patru-later neregulat inclinat spre râul Moldova. Perimetrul comunei e în lungime de 25000 m.

Formată dintr'un singur sat Baia, e populată cu 620 capi de fam. ce numără 2570 sufl. sau 1269 bărbați și 1301 fem., din cari 154 israeliți. Contribuabili sunt 687. Are o biserică în sat cu 2 pr. și 2 cânt. și o școală rurală mixtă. (V. satul Baia).

Budgetul comunei pe anul 1892—1893 are la venit 10843 lei și la chelt. 10807 lei; iar al drumurilor 1887 lei venit și 1774 lei chelt. În totă comuna sunt: 133 cai, 420 boi, 446 vaci, 274 oi, 10 capre, 323 porci și 200 stupi. În comună sunt 3 mori (2 pe Moldova și una pe Șomuzul Băii), o fabrică

de spirt a proprietății ce produce anual 516310 litruri, al căror preț pe loc e de 5 lei decalitrul. La această fabrică sunt întrebuințați 60 de oameni. Un fierăstrău primitiv, cu 2 pânze, pus în mișcare de apa adusă, pe canalul Velniței, din Moldova. Mai sunt: 2 fierări buni, nemți și mai mulți țigani, 6 cismari. Comerțul acestei comune e, ca peste tot locul în județ, în mâinile israeliților. Sunt trei cârciume și 2 căsăpiti. Pe lângă plugărie, cea mai mare parte dintre locuitori se ocupă cu fabricarea: donițelor, coște, budăe, putini și alte fabricate din brad pe cari le desfac pe la Iași, Botoșani, Dorohoi, Vaslui, Roman, etc.

Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 400—700 m. E udată de râul Moldova cu afluenții săi, din dreapta Bogata, Jerna și Miclăușa, iar din stânga Recea, Șomuzul Băii mare unit cu Șomuzul Băii mic și două iazuri.

Moșia e a moștenitorilor Marchisei Carolina de Betmar. — Suprafața teritorială a comunei e de 3853 fălci din cari 1728 pădure, 1325 loc de cultură și 800 netrebnic. Anul acesta s'au cultivat 825 fălci porumb, 394 fălci ovăz, 69 fălci orz, 12 fălci

hrișcă și 200 fălcî fânaț. Grâul nu se cultivă fiind locurile prea slabe.

Locuitorii împroprietăriți după legea din 1864 sunt: 35 fruntași, 146 mijlocași și 202 cotași stăpânind 1346 fălcî.

În apele comune se găsesc aproape tot felul de pesci de rău și iaz; iar în păduri se adăpostesc mistreți, lupi, căprioare etc. Șesul Băei e renumit pentru faptul că atrage mult vânat de câmp.

Locuri mai însemnate în comună sunt: Biserica satului, Biserica Albă, Biserica Săsescă, Curtea, Cetățuia și Grópa lui Hârjab. (V. aceste nume).

La 1803, «Baia-Bogata a dumi-sale Logofătului Constantin Balș avea 291 liuđi plătind bir 4540 lei pe an, fiind și 25 liuđi de cei fără bir». (Uricar. de T. Codr. VII, p. 249).

La 1850 «Baia-Bogata la ținutul Sucevei, Ocolul Moldovei, moșie a răposatului cneaz Alecu Cantacuzino are sat cu două biserici, cinci preuți, două diaconi, patru dascăli, un privilegiat, patru zeci și unu nevolnici, 57 vadane, un vâtav, 37 slujbași-volnici. Pe lângă moșiile Cotul Baea, Boróia și altele. Numărul de 326 locuitori». —

(Buciumul Rom. An. I, 1875, p. 87). V. satul Baia.

Baia, sat pe moșia și în comuna cu același nume din pl. Șomuz Moldova. Așezat pe țărmul stâng al Moldovei, își trage numele de la baia de băni ce se afla în vechime aci și cari se fabricau din metalele scóse din dealul și pârâul Bogata și râul Moldova. Vatra satului ocupă suprafața de 342 fălcî. — (Despre populație și moșie v. com. Baia).

La 15 August, ziua hramului bisericeii, se face târg și joc mare cu care ocazie satul e vizitat de locuitorii de prin toate satele învecinate și de târgoveții din Folticeni.

Are: o biserică zidită de Petru Rareș la 1532. «După întorcerea din Țera Ungurească Petru Vodă Rareș făcu biserica din Baia». (Gr. Ureche. Letop. I, p. 25). Biserica a fost zugrăvită și pe dinăuntru și pe din afară. Înăuntru se ved chipurile lui Petru Rareș Vodă, Ecaterina Dómnă și fiiceii lor. Cu vre-o doi ani în urmă s'a văpsit pe din afară și astfel s'a acoperit tablourile, sfinții, judecata de apoi și răsbóiele ce erau zugrăvite de jur împrejurul

bisericeî. E servită de 2 preoți și 2 cântăreți.

O școală rurală mixtă cu un învățător plătit de stat, înființată la 1865 și frecventată de 60 școlari. În marginea nord-vestică a satului se află ruinele bisericeî lui Stefan Cel Mare numite *Biserica Albă*; iar în grădina proprietății se ved ruinele unei bisericeî ce poartă numele de Biserica Săsescă. (Veđi aceste nume).

Alte locuri mai însemnate prin împrejurimi sunt: *Cetățuia*, localitate pe un cap de deal în partea sudică a satului, peste râul Moldova, numită ast-fel pentru că așa au apucat și locuitorii de moși-strămoși. Se bănuiesc că sub scórța superficială de pământ trebuie să fie ziduri, iar bătrânii povestesc că aci ar fi îngropați banii în buți, precum și alte odóre vechi.

În oborul primăriei, în maidanul (piața) comunei, la locuitorul Nicolae Radu, în livada lui Costache Boz și alte localități se găsesc temelii de ziduri, de pînă, de clădiri mai mult sau mai puțin mari, de sute-rane etc. Bătrânul Boz spune că ar fi auđit de la părinții săi că în livada lor ar fi fost în vechime o biserică.

Drumurile principale sunt: la

Folticenii (7000 m.), la Sasca (4500 m.), la Fântâna - Mare (7000 m.), la Bogata (3000 m.)

Din trecutul satului. În vechime Baia a fost un târg mare și, — se crede, — că aci a fost chiar saunul domniei primului descălicător al Moldovei, Dragoș-Vodă. Descrescerea sa începu după mutarea autorităților la Suceva. Unii cronicari cred că începutul cetății Baia a fost pus de nisce olari: «Așisderea și târgul Baia l-au descălicat nisce olari sași; *Olărie* săsesc se chiamă *Baia*». (N. Costin. Letop. I, p. 84 și Apendice I, p. 379). Orașul exista însă mai înainte de descălicarea lui Dragoș, după cum arată o geografie rusescă anterioară anului 1347 și, — se crede, — că aci și anume la Bogata ar fi fost mine exploatate de Romani (Ist. Rom. de A. D. Xenopol, Vol. I, p. 244).

Din «notașă asupra minelor» adresată la 1832, Maiu 31, Guvernului provisoriu rusesc, ce administra atunci Moldova, de către directorul școlei de arte Mihailic de Hodocin, extragem următoarele: «Netăgăduite doveđi ale exploatașiei minelor se înfășisază la Baia, pe râul Moldova, din următoarele date și argumente:

1) Pentru că Romanii după numele anticei politii *Baia*, așezată lângă Neapole, unde sunt ape minerale și metale, la colonizarea lor în Galia au numit asemenea loc *Baiona* și în Dacia ei pe acest temelui au dat nume de *Baia* la toate locurile unde au aflat asemenea produse. De aceea, în Ungaria și în Transilvania mai toate minele se cheamă *Banja* (Baia), după care Românii au numit moneda: *ban*, precum Italienii de astăzi o numesc în chipul următor: *Bajocco*.

2) Baia, în Moldova, a fost, în epoca veche, politie însemnată și locuită de Unguri și Sași Transilvăni, cari nu puteau fi alta de cât mineri. Acesta se adevărează din ruinele aflate astăzi la Baia, din bisericele și mormânturile săsești, din cari, acel cu inscripția din anul 1652, este al unui Lupu *Bănariu*, adică lucrător de bani; de asemenea au fost și aproape sat Sasca, locuit de mineri Sași. Se pare încă că ei au dat numele lor și târgului Neamț... (Uricar. de T. Codr. Vol. VIII, pag. 25).

În prima hartă geografică a României de Iacov Essler și George Ubelin, publicată în 1513: «Tabula moderna Sar-

matiae sive Hungariae, Poloniae, Russiae, Prussie et Valachie.— E. Ptolemeo Argent.: 1513», Baia este omisă (Archiva ist. de B. P. Hâjdău, I, pag. 178—179).

Orașul Baia a fost locuit de mulți Sași. «De asemenea întâlnim în Moldova *Baia*, încă de prin veacul XV-lea ca locuită de Sași». (D. Xenopol, Ist. Rom. II, pag. 233). Mai multe documente pomenesc de Sași din Baia. Așa, în 1453, Alexandru Vodă, hărăzește Monastirei Probota între altele... «... și i-am dat, cu voia Șoltuzului și Purgarilor *de la Baia*, ca de la mōra lor să aibă a lua Monastirea noastră pe tot anul câte 12 coloade (măsurî) de orz și 4 coloade de grâu fără nici o zăbavă; iară dacă *Sașii din Baia* vor călca vre o dată această tocmelă atunci *acel Saș* ne vor plăti 60 de ruble argint...» (Arch. Ist. de B. P. Hâjdău, I, p. 102).

La 1407, Alexandru cel Bun regulază taxele vamale pentru mărfurile de import și export: ... «iară pentru exportățiunea postavurilor la Bistrița, în Ungaria, se va plăti în Sucēva de la 1 grivnă până la 3 groși, în *Baia* de la 1 grivnă până la 1¹/₂ groși, la Moldavița ase-

menea și, la întorcere din Ungaria cu marfă de acolo se va plăti de la un târhat în Moldavița până la 2 groși, în *Baia* asemenea».

«Cumpărând vite sau cârlanți în Bacău sau în târgul lui Roman sau în *Baia*, sau în Neamț, sau în alte orașe ale noastre, la locul cumpărăturii se va da vamă: de la 1 vită — 1 groș, asemenea de la 10 oi sau de la 10 porci, sau de la 100 piei de miel; de la 100 piei de boi până la 10 groși; de la 100 piei crude până la 2 groși».

«Importațiunea jderilor ungurești e liberă, plătindu-se vamă de la 1 grivnă în *Baia* până la 1½ groși,... din care jderi liber este a se vinde numai după ce noi ne vom alege cât ne va trebui...» (Arh. Ist. de B. P. Hâjdău, I, p. 130—132).

Printr'un hrisov al lui Ștefan Vodă, din 31 August, 1458, se dă ceara de la toate crășmele din *Baia Monastirei Moldavița*. (V. Uricarul de T. Codrescu, tom. X, p. 127).

În așezământul comercial făcut de Ștefan cel Mare, în *Sucéva*, la 1460, Iulie 3, se zice: «Cine va duce postavuri la *Bistrița* sau la *Ungaria*, va plăti în *Sucéva* de grivnă 3 groși, în *Baia de grivnă 1½ groși...*

«iar întorcându-se din *Ungaria* va plăti de fie-care sarcină sau tarhat în *Baia* 2 groși...» În *Baia* se cumpărau vite cornute sau necornute. Exportațiunea cereii muntenesci e liberă, plătind vamă de fie-care piatră de ciară câte un groș în *Baia* etc. Exportațiunea jderilor ungurești e liberă, plătind vamă *la frontieră în Baia* sau în *Bacău* câte un groș...» (Archiva Ist. de B. P. Hâjdău, II, p. 173—175).

«Matei Corvin avea să răfuească cu Ștefan o veche socotelă, aceea a prădării *Ardélului*. El intră în *Moldova* prin pasul *Oituzului*, în 19 Noembrie, 1465, arde *Romanul*, se îndreaptă spre *Sucéva* și ajunge la *Baia*, în 14 Decembrie. Acolo trebuind să poposească iarăși, spre a-și odihni armata, mai ales fiind vreme de iarnă, el se întărește în acest oraș, în cât Ștefan când îl atacă într-o noapte, trebui să-l ia cu asalt». — Nu sunt esacte decît cele ce spune *Ureche*, că *Matei* ar fi fost surprins de Ștefan, pe când «își lăsase oștea fără nici o pază la băuturi și jocuri». *Dlugosz*, istoricul *Polon*, care trebuia să cunoscă mai bine împrejurările, de ore-ce era contimpuran *Regelui unguresc* și *Domnului Moldovei*, povestesc

ast-fel această bătălie : «După ce a sosit Matiaș Craiul la orașul Baia, și a întărit orașu (căci se temea de năvălirea Moldovenilor) cu șanțuri și cu caré, Ștefan Vodă, care se aședase cu oștea sa între riurile Moldova și Șomuzul, gândind că a venit timpul când cu puțină să bată pe mulți, lăsând caii și sarcinile în tabără, pedestru și ușor a venit Baia și aprindând orașul din vre-o câte-va laturi, în 15 Decembre, noaptea, a năvălit peste Unguri, și a ținut bătaia amestecată până în revărsatul zorilor. Iară cădând mulți dintre Unguri și mai mulți sodomindu-se în flacări, Craiul Matiaș, rănit pe trei locuri, ci nu de morțe, ca să nu vină în mâinile Românilor cu o lectică s'a scos din locul bătăii. Partea cea mai mare a oștirilor Ungurești venind la muni, și aflând drumurile îndesate cu arbori ce se tăiasă de Moldoveni, au ars carele și bogăția, și îngropând 500 de bombarde, ca să nu se potă folosi Moldovenii cu dênsele, au trecut cu fuga în Ardeal. Prin facerea de bine a unui Român a scăpat Craiul Ungariei de nu s'a prins sau nu s'a tăiat, pe care Român, Ștefan Vodă 'l-a pedepsit cu morțea, după ce a înțeles trădarea lui. Spun că 10000 de

Unguri au pierit în bătaia aceia ; stéguri militarești vre-o câte-va s'a prins, care le-au trimes Ștefan Vodă, prin soliș săi, în semn de biruință, Craiului Casimir». (A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. II p. 395—396). Apoi Ștefan, drept răsbunare, trece în Ardeal și «pradă țara în lung și în lat cât 'i-a plăcut și nu ese din ea de cât atunci când Regele Matei propune împăcarea și 'i dăruiesce două cetăți în Transilvania, Ciceul și Cetatea de Baltă sau cum îi zic Unguri Kükül-löwar». (V. lupta de la Baia și în Letopis. I p. 153 și 154).

Înainte de lupta de la Rășboeni, orașul Baia fu ars pentru a doua oară tot de Ștefan cel Mare, împreună cu Iașul, Bacăul și Romanul, pentru a ridica ast-fel Turcilor puțința adăpostirei. (A. D. Xenopol și Gr. Tocilescu).

Baltazar de Piscia comunicând Papii (Scriș, Vratislavia, 1476, Septembrie 16) noutăți căpetate de la 5 tineri genovezi, cari fusesă luați robii de Turci, spune că Ștefan cel Mare pentru a zădărnici venirea Turcilor a ars Vasluiul, Iași, Bacăul, Roman și Baia. Apoi lăsând o garnizonă în Sucéva, Ștefan avu o luptă cu Turcii într'o pădurice la depărtare de o jumătate de

de la Bagna (Columna lui Traian, p. 379).

Episcopul catolic Fra Bernardo Quirini, în 1599, arată că Baia numără la 3000 (cu aproximație 15000) suflete. (A. D. Xenopol. Ist. Rom. III, p. 533).

În Baia se întâmplă, pe timpul domniei lui Constantin Cantemir Vodă (1685) lupta Hatmanului Velicîco cu un podgéz mare de Leșî. « . . . . Într'aceia vreme eșit-au Hatmanul Velicîco, cu puțina ôste ce avea, spre ținutul Sucevei, împotriva a multe podgézurî Leșesci ce umbla de stricaū în țară; găsit-lu atunci un podgéz mare *la Bae*, și s'au lovit Hatmanul Velicîco cu dânsîl prea tare, cât l-au lovit pe Hatmanul dintr'un sineț, de 'i-au rupt zaua de pe lângă grumaz. Velicîco năvălea în răsboiū singur cu sulîța în mână și altul 'l-au lovit de 'i-au rupt spogârnicîla de la frâul calului și altul 'i-au lovit din sineț dârlogul de la șea. Și n'au putut să isbândească, și au purces Moldovenîi în risipă; și au fugit Hatmanul Velicîco, și multă stricăciune au făcut acel podgéz Leșesc; și alte multe podgézurî Leșesci loveau pe alte locurî de stricaū în țară . . . » Și mai la vale: « Venise trei Sârbî, aici în țară, să slujescă, cari acei

Sârbî, mai nainte vreme fusese kesăgiî, anume Ilie și Stanciul și Dimaiuruc; ispoveditus'au la un călugăr Grec la Galați, trecînd Dunărea; și acel călugăr 'i-au pârât la Duca Vodă de le-au luat Duca Vodă 70 de pungî de banî și multe odóre scumpe; și pe urmă 'și-au găsit vreme acei Sârbî, de s'au dus în țara Leșască; și *acei au bătut pe Hatmanul Velicîco la Bae*; și făceaū multe podgérurî și răutăți țarei, că erau ômenî tórte harnici; și așa s'au întemplat într'un podgeaz de 'i-au împresurat mulțime de Tătari. - (I. Neculcea, Letopis. II, pag - 231).

În 1741 Baia era încă târg; dovadă un document din acel an, în care se zice « Târgoveții de Baia », « hotarul târgului Baia ». (Uricar. vol. I, p. 262).

La 1776, Iulie: « Comisariî Austriecești și Turcești pentru delimitarea Bucovinei se întălniră mai întâi în *Baia unde 'și-au arătat plenipotențele și s'au apucat de demărcăciune* ». (Uric. de T. Codr., vol. IX, p. 255).

La 1803, « Baia Bogata, a Dumisale Logof. Constantin Balș, avea 293 liuđî plătind bir 4540 lei pe an fiind și 25 liuđî de cei fără bir ». (Uricar. de T. Codr. vol. VII, p. 240).

Băișesou, m. în com. Mălinii având înălțimea de 1346 m.

Bălăcenii, (vêrful), m. în comuna Mălinii.

Bălăcena, pârâu, mic afluent al Suhăi-Mici.

Balanul, m. în com. Brosceni.

Bălăriei, v. curmătura Bălăriei.

Balașa, deal, acoperit de pădure de fag pe moșia Probotă.

Balașa, poiană, în supraf. de 200 m. pătr. sub dealul cu acelaș nume.

Bălcuлуй (dealul), pe moșia Hârtope, com. Lespești, parte cultivabil, parte acoperit de pădure.

Bălhac, deal pe moșia Hârtopu, com. Șoldănesci.

Băltău, Bahnă de-asupra satului Țolesci, obârșia pârăului Păltinișu.

Balta-ou-arinii, lac mociros, în supr. de 10—15 prăjinii, pe dealul Rotăriei din com. Valea-Gloduului.

Balta Dómei, numită și Balta Prisăcii, în suprafață de 4 prj. și destul de adâncă, pe cósă délului Peter, în care, se zice, că s'ar fi înecat o dómná urmărită de Turci sau Tătarii.

Balta Mare, băltócă spre est de satul Lunca din com. Pășcani, având suprafața de 298 m. p.

Balta Négră, țarină pe șesul stâng al Siretului, în com. Dolhasca, despre care se spune că mai înainte forma o mlaștină mare în care s'ar fi înecat atâția Turci în cât locul a crescut, s'a scurs și a devenit cultivabil.

Balta Nouă, mlaștină acoperită de stuf și rogoz în com. Lespești.

Balta Nouă, lac în suprafață de 4 prj. pe șesul Siretului, în com. Stolniceni-Prăjescu.

Balta Nouă, lac pe moșia Cosmesci, com. Șoldănesci, în suprafață de 75 prj.

Balta Popi, mlaștină, în suprafață de o falce, pe șesul Siretului, moșia Cosmesci, com. Stolniceni.

Balta Popi, schele pe Bistrița, în com. Madeiu.

Balta Popi, lac, adesea sec, pe șesul Siretului, teritorul com. Stolniceni.

Balta Popi, lac, în suprafață de 100 prj., în satul Mitesci, com. Miroslăvesci.

Balta Porcului, sat numit în partea sudică «la Ruși» iar în cea nordică Bălteni. Mai înainte se numea și *Valea Porcului*, (v. docum., din 1663, în Uricar. de T. Codr. vol. X, p. 158) aflător pe moșia și în com. Siliștea, pl. Șomuzul. Își trage numele de la o baltă existentă în partea numită Bălteni, care altă dată se zice ca era scăldătorea mistreților. Așezat pe albia pârâului cu acelaș nume, numără 17 case, populate cu 17 capi de fam. sau 57 sufl., din cari 32 bărbați și 25 femei. Are 7 contribuabili numai. Vatra satului ocupă suprafața de 6 fâlcî 40 prj. (Despre moșie v. Siliștea). Impropietăriți după legea din 1864 sunt: 2 fruntași și 8 mijlocași, stăpânind 23 fâlcî și 45 prj. Biserica și școala din Știrbăț servesc și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Știrbăț (2000 m.) și la Budăi (1500 m.).

Se spune că acest sat ar fi fost format de nisce calici din

Galiția veniți pe timpul unei fomete. Mi s'a mai spus că unii dintre omeni sciți și acum încă leșesce și rusesce.

Balta Porcului, mic afluent al Sucevei.

Balta Prisăcoi, v. Balta Dómei.

Balta Raței, mic lac (20 prj.) în pădurea Lupăria din com. Valea-Glodului. Atrage multe rațe sălbatic.

Balta Ruji, o mocirlă în pădurea com. Tătăruși.

Bălteni. v. Balta Porcului.

Bălțile din Todiresci, mlaștină pe șesul drept al pârâului Suhă mică.

Bălțița, mic afluent al pârâului Borca.

Bălușesci, sat, numit și Todiresci-Bălușesci, pe moșia Ruginosa, com. Văscanî, pl. Siretu de sus. Se crede că-și trage numele de la nisce pădurări fugiți de la familia Baluș și adăpostiți aci. Așezat pe ambele coste ale delului Ciumalul, numără 118 case populate cu 156 capi de fam. sau 515 suflete, din cari 252 bărbați și

263 femei. Din aceștia sunt 5 evrei. Are 124 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafață 53 fâlcî și 32 prj. (Despre moșie v. Ruginosa). — Improproprietăriți după legile din 1864 și 1878 sunt 29 frunțași, 60 mijlocași și 95 codași, stăpânind 356 fâlcî și 70 prj.

Are o biserică de lemn lipovenescă, 5—6 fam. dintre sătenii fiind lipoveni improproprietăriți aci. Școala din Todirescî servă și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Bădilița (2010 m.), la Stroescî (2160 m.), la Hărmanescî (4500 metri).

Pe la 1850 «Bălușescii la ținutul Sucevei, ocolul Siretului, moșie a dumi-sale Logofătului Costache Sturdza. Are un sat cu doi nevolnici, două vădane, un vâtav. — Pe lângă moșiile; Crivescî, Ruginosa și altele, cu un număr de 15 locuitori». (Buciumul Român, anul I, 1875, pag. 142).

Bărâscî, sat, pe moșia spitalului Stamate din Folticenî și a lui Cost. Mărza, din com. Ciumulescî, pl. Moldova. Așezat pe șesul stâng al Moldovei, partea de nord poartă numele de Bărâscî-Mărza, iar cea de sud Bărâscî-Gani. Numără 101 case po-
40,124. Dicț. geogr. al jud. Suceva.

pulate cu 117 capî de fam. sau 441 suflete, din cari 220 bărbați și 221 femei; din aceștia sunt 13 israeliți. Are 121 contribuabili. În acest sat sunt 2 cârciume și 4 morisce pe apa Șomuzului-Băeî. Vatra satului ocupă suprafața de 3 fâlcî și 35 prj. Așezările locuitorilor sunt de mijloc. Mai înainte de Mărzescî a fost proprietar moșiei Nicolae Beldiceanu, care o cumpărase de la Costache Ganea.

Ambale moși au întinderea de 360 fâlcî, din cari 260 fâlcî loc de cultură, 4 fâlcî pădure, 30 fâlcî fânat și 66 fâlcî loc ne-productiv. Improproprietăriți după legea din 1864 sunt 9 frunțași, 10 palmași și 22 codași, stăpânind 64 fâlcî și 35 prj.

Biserica și școala din Ciumulescî-Ganea servesc și acestui sat. Drumurile principale sunt: la Folticenî (16000 m.) și la Drăgușeni (11000 m.).

La 1803 «Bărâscii a lui Ioniță Iamandi avea 100 liudi plă-tind bir 1344 lei» (Uricar, de T. Codr. VII, p. 250).

În statistica moșiilor din Moldova, a lui E. C., publicată în Buciumul Român (1875—1877). Citim: «Calna, Costescî și Berescî, toate într'un hotar, la ținutul Sucevei, moșie cu părți și răzășască, în care moșie au

parte și D-lor comisul Costache Ganea, Frații Morțunesci, d-lor Constantin Hârlescu, Iconomul Eftimie Stamate și alții; pe lângă moșiile: Cămărzani, Ciomulesci și altele, fără sat». (Buc. Rom. An. II p. 94).

Tot în Buciumul Român an. I p. 237, în aceeași statistică mai citim: «Beresci, Calna și Costesci, toate într'un hotar, la ținut. Sucevei, moșie cu părți și răzeșască, pentru care moșie la 1841 d-lui comisul Costache Ganea se judecă la divan pentru de a se trage liniu pe hartă despărțitoare de părțile d-lor sale frații Morțunesci și Constantin Hârlescu cu părțile ce au acolo. Are parte și Sf. Sa Iconomu Iftimi Stamati și alți mai mulți răzeși și părtași în ea; pe lângă moșiile Boróia, Bogdănesci și altele, fără sat.»

Bărăscii Ganea, v. Bărăscii.

Bărăscii Mârza, v. Bărăscii.

Bărăscii Popi, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Boróia, pl. Moldova de jos. Aședat peșesul dintre pârâul Rêșca și Moldova, numără 66 case, populate cu 71 capi de fam. sau 295 sufl., din cari 135 bărbați și 160 femei. Din aceștia sunt 7 israiliți.

Are 60 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafața de 5 fâlcă și 62¹/₂ prj. Aședările locuitorilor sunt de mijloc.

Moșia e proprietatea spităului *Stamate* din Fôlticeni, cumpărată fiind de decedatul proprietar Iconomul Iftimie Stamati de la Monastirea Rêșca. E în întindere de 190 fâlcă, din cari 140 cultivabile și 50 fâlcă prundiș nefolositor.

Improprietăriți la 1864 sunt 31 pâlmași, stăpânind 77 fâlcă și 40 prj. și la 1879 s'au improprietărit încă 8 însurăței cu 24 fâlcă.

Are o biserică zidită de Iconom. Iftimie Stamati, servită de un preot și 2 cântăreți. Școla din Boróia-Râșcei servă și acestui sat.

Intre 1841—1843 «Borasci, la ținutul Sucevei, ocolul Moldovei, moșie a Sf. Sale Iconom. Iftimi Stamati. Are sat cu o biserică, un preot, 2 dascăli, un privilegiat, 3 nevolnici, 12 vâdane, 7 slujbași volnici, un vâtaf. 4 jidovi; pe lângă moșiile Boróia, Giulesci, Orțesci și altele, cu un număr de 40 locuitori.» Și iarăși: «Bărăscii la ținutul Suceva, ocolul Moldovei, moșie a sf. M-ri Râșca, închinată sf. Mitropolii, starea

I-a pe lângă moșia Boróia și altele, *fără sat*.» (Buciumul Român. An. I, 1875, pag. 225 și 334).

Bărbătescu, v. cōsta Bărbătescilor.

Bărbietu, Deal acoperit de pășuni lângă satul Stroesci din com. Văscani.

Bărgău, Pisc de deal de-asupra satului Boureni.

Bărgău, Mic afl. al pâr. Boura din com. Cristesci. Este format de pâraele Teilor și Sodomienilor. Lungimea cursului său e de 1450 m.

Bărlăscu, fostă moșie fără sat, acum formând un trup cu Hărmanesci. «Bărlăscii Hărmanesci la ținutul Sucevei, moșie a sf. M-ri Rêșca, închinată sf. Mitropolii starea I-a, pe lângă moșiile Pășcanii, Hărtópele și altele, fără sat» (v. statistica moșiilor, pe la 1841—1845, public. în Bucium. Rom. An. I, 1875, pag. 190)

Bărlógele, Mic afl. al pâr. Teiului din com. Fărcașa.

Bărlógelor (Fărâul), Numit ast-

fel de la bărlógele de urși de pe albia sa; isvorăște din muntele Dealu Lat, curge de la N. la Sud, udă com. Négra Sărului pe o lungime de 1400 m. și se varsă în pâr. Négra Sărului.

Barnarul, pârâu în com. Brosceii. Isvorăște de sub Băda, curge de la S.-O. spre N.-E., udă terit. com. pe o întindere de 11000 m. și, după ce a învârtit un fierăstrău, se varsă în Bistrița.

Barnariș, v. Gura Barnarului.

Barnariș, munte în com. Brosceii, având 1704 m. de alt. d'asupra nivel. mării.

Bărnărel, pârâu în com. Brosceii, isvorăște de sub Băda, curge de la V. la E., udă terit. com. pe o lungime de 10000 m. și, după ce a învârtit o móră se varsă în Bistrița, drept satul Crucea. Drept Gura Bărnărelului se află aruncat un pod peste Bistrița, făcut de M. S. Regele, care légă satul Crucea cu Dorna.

Bărnărelul, munte în com. Brosceii.

Basaraba, sat, pe moșia cu același nume din com. Preutescî, pl. Șomuzul. Unii spun că primul descălicător al satului ar fi fost un cioban venit din Basarabia, de unde și numele satului.

Așezat pe pârâul Duruitoarea, din dreapta Șomuzului mare, numără 165 case populate cu 170 capî de fam. sau 680 suflete, din cari 387 bărbați și 393 fem. Din aceștia sunt 27 străini. Are 149 contribuabili.

Vatra satului ocupă suprafața de 20 fâci și 25 prj.

Între proprietari vechi ai moșiei se țin minte Alecu Forăscu de la care a trecut la Smaranda Roseti Bălănescu care o vîndu Doctorului A. Greceanu de la care a fost cumpărată de actualul proprietar Al. Grig. Bonache*). Moșia e în întindere de 1300 fâci din care 610 fâci cultivabil, 600 fâci pădure și 90 fâci netrebnic. D. Proprietar mi-a declarat că proprietatea sa n'are de cît 1276 hectare. Improprietăriți după legea din 1864 sunt 42 mijloc. și 48 codăși stăpînind 266 fâci și 75 prj.

Are o biserică cu patronul sf. Andrei, zidită la 1836 de A.

* Acum moșia Basaraba e proprietatea moștenitorilor lui A. Gr. Bonache.

Forăscu, improprietărită la 1864 cu 8 $\frac{1}{2}$ fâci loc de cultură, servită fiind de un preot și un cântăreț. O școală rurală mixtă înființată la 1879, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 48 elevi.

Numărul copiilor între 7—12 ani din rața școlei e de 86 băieți și 69 fete.

Drumuri principale sunt: la Preutescî (3500 m.) și la Dolhesci-mare (5000 m.).

Pe la 1843 «Basaraba, la ținutul Sucevei, ocolul Somuzului, moșie cu părți și a domniei sale Postelnicului Alecu Botez, zestre de pe cucóna d-sale Ralu, născută Bașotă, și a clironomilor lui Săndulache Lăpușeanu, Negoită Radu și alții. Are sat cu o biserică, 2 preoți, 2 dascăli, 13 nevolnici, 8 vădane, 11 slujbași-volnici, 2 jidovi; pe lângă moșiile Platonesci sau Manoli, Arghirii, Preutesci și altele, cu un număr de 45 locuitori» (Bucium. Rom. an. I-ră pag. 226).

Basarabia. Pădure de fag pe moșia cu același nume.

Basarabia, laz, în supraf. de 18—20 fâci, în com. Preutescî, format pe Șomuzul-mare. La ezătura sa este o moră a proprietății.

Basarabi, Gară la egală distanță între Folticen și Dolhasca, și la 421 kil. de București.

Bâtea, v. satul Lunca din com. Pașcani.

Bâtea Busuioc, Munte în com. Brosceni.

Bâtea Bolohănăsă, Munte în com. Mălini.

Bâtea Celarului, Munte în com. Mălini.

Bâtea Chiriăcului, Munte pe teritoriul moșiei Borca dar în com. Mădeiu.

Bâtea Comori, Munte pe teritoriul moșiei Borca dar în com. Mădeiu, are 1517 metri de alt. d'asupra nivelului mării.

Bâtea cu târși, Munte în com. Mălini.

Bâtea cu tisă, Munte com. Négra Șarului (1202,2 m. alt.)

Bâtea Focșă, Munte în com. Brosceni.

Bâtea Găineș, Munte pe teritor. moșiei Borca, dar în com. Mădeiu.

Bâtea Gropilor, munte în com. Broșteni.

Bâtea Huneș, munte în comuna Négra Șarului.

Bâtea Lacurilor, pisc al muntelui Migovanu.

Bâtea lui Chiriac, munte în com. Négra Șarului.

Bâtea lui Moglan, munte în com. Mălini.

Bâtea lui Târsân, munte în com. Broșteni (1263 m. de altit.).

Bâtea Muscalilor, munte în com. Mălini.

Bâtea Mihaileșului, munte în com. Broșteni.

Bâtea Négră, munte în comuna Broșteni.

Bâtea Négră, pisc de munte între Râșca-mare și Slătioara în com. Bogdănesci.

Bâtea Négră, munte în comuna Mălini.

Bâtea Nuțăi, vârful dealului de d'asupra satului Uda din com. Tătăruși.

Bâtea Ophiorei, munte în com. Broșteni.

Bâtea Popi, munte în comuna Broșteni.

Bâtea Popi, munte în com. Mălini (608.2 m. altit.)

Bâtea Raței, munte în comuna Broșteni (1531 m. altit.)

Bâtea Ruji, culmea unui deal între com. Tătăruși și Cristesci.

Bâtea Scăunelelor, vârful muntelui Pleșu din com. Bogdănesci. V. «la Cerdac».

Bâtea Smeilor, un pisc de deal între com. Cristesci și Tătăruși. In suteranele și prin bungetele pădurilor de pe acest pisc se adăpostiau altă dată tâlhari, cari străvestiți în haine și la fețe, purtând în cap corne și clopote, năvăliau din când în când în satul Tătăruși de pradă și ajunseseră cu cutezanța pân' acolo că și fetele cele mai frumoase deveniau jertfa lor. De aci îi vine și numele.

Bâtea Spaimei, v. Corhana.

Bâtea Țăranului, munte în com. Dorna.

Bâtea Țiganului, unul dintre curile muntelui Călimanu com. Năgra Șarului.

Bâtea (Pârâul), mic afluent pârâului Stejarul din com. Fărcașa.

Bățele Andrienilor, ridicătură munți, de forme cornice, în cele patru pârae numite Șșore, ce dau naștere pârâului Șerișoru-mic din comuna Șș Dorni.

Batogele, iaz în suprafață de fâlcă din josul satului Rugină format de pârâul Dumbrăv

Băuca, pârâu, afluent al pârâului Năgra Șarului. Isvorăște muntele Călimanu, având gîmea de 4000 m. Are de butar din stînga pe Băucut

Băucuta, afluent al pârâului Bă (1200 m.)

Bazaci, mic afluent al Șomuz mic, în com. Pleșesci.

Bechetu, deal lângă satul Blăgdar în com. Pașcani.

Beleciug, continuarea vestică dealului Poduri din com. dănesci.

Beli-boiu, han, în satul Moțca, numit ast-fel de la primul lui proprietar. Se povestesc că Dămnă lui Mihaî Sturdza, proprietara moșiei, trecând o dată și vedând că un moșic s'a învrednicit să-și facă o clădire așa de mare, ar fi scos păpucul cu care l-a lovit peste gură pe Beli-boiu.

Belita, deal gol între Cristesci și Drăgușeni.

Berezlogi, sat pe moșia cu același nume din com. Lespedi. Așezat pe podișul de d'asupra dealului cu același nume e înconjurat de păduri mari de fag și stejar. Numără 10 case, populate cu 15 capi de fam. său 28 sufl., din cari 18 bărbați și 10 femei. Din aceștia sunt 10 străini. Are 14 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafața de 2 fâlcii. Moșia, proprietatea D-lor Anghel Valy și V. Teodorescu, e în întindere de 886 fâlcii, din cari 126 cultivabile, 500 pădure, 200 fânaș și 60 loc nefolositor. Școala și biserica din Sirețel servesc și acestui sat.

Berezlogi, deal în com. Lespedi.

Berezlogi, moșie în suprafața de

520 fâlcii acoperită mai mult de pădure. V. satul Berezlogi.

Bisericei (Pârâul), mic affluent al pârâului Sabasa.

Bisericeii (dealul), o costă cultivabilă lângă satul Hărmanesci.

Bisericeii (dealul), pe care se află biserica satului Miroslăvesci.

Bisericeii (dealul), pe care stă parte din satul Topile din com. Pășcani.

Biserica Albă, ruinele unei biserici mărețe zidită de eroul Moldovei Ștefan cel Mare după lupta de la Baia. Se află în partea nord-vestică a satului Baia, servind acum de cimitir. Nici o inscripție nu se găsește în juru-i. Zidurile și turnul stau întregi, dar acoperământul și bolta s'aș nimicit de agenții atmosferici. Locuitorii îi serbeză și astăzi patronul Sf. Gheorghe aducând fie-care din ceia ce au mai bun din ale mâncării și băuturii ca să împartă la săraci.

Biserica Săsescă, ruinele unei biserici catolice aflătoare în grădina proprietății din satul Baia. Înălțimea zidurilor ajung și acum până la 9 m. Inscripții n'are.

Iată notițele ce am putut culege relativ la această biserică:

Biserica Săsescă a fost biserică catolică zidită de Alexandru cel Bun pentru prima sa soție Margareta de Lozonț, o princesă maghiară din Transilvania, fiica lui Ștefan de Lozonț, în care dânsa fu îngropată la 1410. O inscripție mormântală latină, scrisă în rune scandinave pomenesce pe «Catherina anno 1485» (A. D. Xenopol, *Istoria Rom.* Vol. II, p. 158 și Vol. II, p. 234).

Ștefan Bathazaris, preot catolic din Suceva, descrie papi Clement VII memoriul și starea bisericilor catolice din Moldova, cari, din 24 de altă-dată au mai rămas abia 3—4. (Scrisoarea din Iași, 1604, Martie 30) «Quatuor ecclesiae videlicet: Cotnariensis, Sochaviensis, Romaniensis, *Bauiensis*, certas vineas Cothnarii habent quas Princeps Ieremias ad petitionem Dominorum Polonorum nobis Praesbyteris concesserat, ut quilibet nostrum suae ecclesiae decimam vini accipiat». (B. P. Hăjdeu, Col. lui Traian, anul VII, tom. I, p. 310)

Vito Piluzio, în 10 iul. 1682, trimite către *Propaganda fide* o relațiune în care descrie starea catolicilor în Moldova. Des-

pre Baia zice: «Baia: Chiesa di pietra con cinque Altari, paramenti di diversi colori, calice d'argento, croce di valuta 60 scudi, tre campane, haveva 9 vigne, adesso tre se ne coltivano; 23 case ma intendo ch'il Popolo si a fuggito nei Monti. Paroco il P. M-ro G-io Batta Volpone da Fiorentino di 50 anni, Religioso d'ottime qualità». (Col. lui Traian, anul IV, p. 261). (Baia: biserică de piatră cu cinci altare, ornamente de diferite culori, potirul de argint, cruce valorând 60 scuți, trei clopote, avea 9 vii, acum trei nu sunt cultivate, 23 case dar aflu că poporul ar fi fugit în munți. Preotul M-rul Ion Botta Vulpone, din Florența, de 50 ani, religios de prea bune calități).

În raportul adresat de către Franciscanul Baudini, către «congregatio de propaganda fide», ca, Archiepiscopus Metropolitanus Marcinopolitanus in partibus», însărcinat ca să viziteze bisericile și monastirile din Moldova, se scrie despre Biserica Săsescă: «In medio ecclesiae est Baptisterium cum uno acneo candelabro; sub quo Baptisterio jacet Margaretha illa, vere gemin preciosa Moldavicum Ecclesiarum fundatrix, cui hoc

Epitaphium ad cornu dextrum altaris in sanctuario adscriptum legitur: Anno MCCCCX hoc templum in honorem Beatissimae, Mariae virginis dedicatum, ab Illustrissimo Principe Alexandro Wajvoda aedificatum est una cum monasterio Moldaviensi, cujus piae memoriae conjux Margaretha sub fonte Baptismatis sepulta est. Requiescat in vitae aeternae resurrectionem. Amen. (Memor. Istor. ale Sucevei, de W. Schmidt, publ. in Binele Public, 18 Decembre 1882).

Bistrita, de la slavonescul **вистрѣтъ** ce însemnează *apă repede*. Râu. Își are obârșia de sub muntele Prislop ce formeză hotarul între Maramuroș și Transilvania. La început poartă numele de *Bistrița aurie*, de la aurul ce altă dată se spăla din nisipul de pe albia ei. Udă orașelele Iacobeni, unde e o fabrică de fier și un mare haît, *) și Dorna din Bucovina. Intrând în țară la Gura Negrei, curge de o cam dată de la V. spre E., adapă com. Dorna pe o lungime de 14—18000 m., la pólele Bogolinului (între Colțul Acrei și Chei)

*) Haît este o opritoare unde se strânge apă care înlesnesce mersul plutelor când apa e scâldută.

trece în com. Broșteni și își îndreptă cursul de la N.-N.-V. spre S.-S.-E., udă toate satele ce alcătuiesc această comună pe o întindere de 34000 m. formând 20 de șerpuiți și 36 grinduri. De la gura pârăului Négra Broștenilor și până la gura pârăului Cățelușa, pe o lungime de 4000 metre, formeză hotar între com. Broșteni și Mădeiu, de aci părăsesce com. Broșteni, străbate Mădeiu pe o întindere de 6000 m., formând 11 coturi mari și 8 grinduri, își continuă cursul în com. Borca și Sabasa pe o lungime de 4000 metre și în com. Fărcașa pe o distanță de 12000 metre formând hotar între această comună și com. Călugăreni din jud. Némțu și, la Poena Popescilor, trece în județul Neamțu, face turul Ceahlăului, udând comunele Călugăreni, Galu, Bicăzu, etc. și orașul Piatra și merge de se varsă în Siret din jos de Bacău.

În jud. Suceva, începând de la hotar are de tributari, de-a dreapta, pe: Négra-Șarului, Arinul, Ortóia, Rusca, Osoiú, Sunător și Zugreni în com. Dorna; Pârăul Bogolinului, pârăul Niștenilor, al lui Mihaî, al lui Nacu, al Lișului, Scăricelei, Lespeșilor, Bărnărelul, Tóncelor, Barnarului, Caprei, Căprișei, Căbóia, Roșca

și Négra Broscenilor în com. Broscești; pârâul Casei, Haleasa, Șoldan, Lostuța, Mădeiului și Kiriacului în com. Mădei; Cobuz, Borca, Leonte, Tărășenilor și Toplița în com. Borca și pârâul Stejarul în com. Fărcașa. De-a stânga primesce pe: pârâul Arămei, Kirilu, Opăinescilor, Fierului, Căldărei, Casei, Crucea, Șerpelui, Leșului, Căinelui, Ursului, al lui Bortă, Țiganului, Pusdra, Holdița, Malului, Casei, Sfârbie, Fierului, Cotârgeșul și Cățelușa în com. Broscești; Pietrôsa, Puciosul, Cârjei și Răgăjenii în com. Mădei; Sabasa în Sabasa; pârâul Țiflei, Pantei, al lui Găină, Soci, Crucea, Fărcașa, Ariei, Secătura și Crăpăturilor în com. Fărcașa.

Lățimea Bistriței variază între 50—100 m.; iar adâncimea de la 1—3 m. În verile secetoase scade chiar sub un metru. Iușela cursului variază după mărimea apei. La șivoiă e foarte repede pe când la genuri (unde apa e tare adâncă) și la belți pare că abia se mișcă. Albia sa este stâncosă și prundosă. Când iarna e grea, înghețată și atunci călătoriile se fac cu săniile pe lucul ei. Turlașii*) cărați de densă primăvara în ruptul ghe-

ței pricinuesc multe stricăciuni și nu o dată s'au văzut garduri, poduri, grinzi, case și chiar animale ca porci, câini, tărâte de sloi la vale. Urletul și trosnetele pe cari le scot turlașii în mersul și grămădirea lor adesea sunt tot atât de puternice ca și bubuitul tunetului.

De cum s'au curățit sloii și până toamna Bistrița e navigabilă pentru plute*), ușurând astfel exploatarea pădurilor. — Deci de mii de plute lunecă în fie-care vară la vale pe luciul ei ducându-se peste mări în alte țări ca să se prefacă în aur și să îmbogățesc țara. Iată de ce — cu drept cuvânt — i s'ar putea zice și la noi Bistrița *aurie*.

Incorsetată de munți uriași, îmbrăcați cu goi, și stânci prăpăstioase, tot cursul său înfățișază o mare variație de tablouri care mai de care mai minunate. Nimic mai frumos ca o scoborâre pe plută de la Dorna la Piatra, cale care, când e a p²

*) Sloii grămădiți unii peste alții.

*) Pluta e alcătuită din mai multe lemne: grinzi, catarguri, catargele, etc. legate prin chingi sau grinzi. Ea se cârmuește cu două lopeți numite *condeie*. Primul plutăș se numește *maciu* și cel din urmă *dălcăuș*. La o scoborâre în schelă pluta se legă de un țâră numit *poziomb* printr'un gânj (nuia rădăcită) numită *ciocârlie*.

potrivită, se poate face în 18—20 ore.

Aprope fie-care localitate ce termurește acest râu ba chiar fie-care stâncă își are numele său, căpătât în urma verii-unei întâmplări.

Pornind la Dorna pe plută din schelea de la Gura Arinului ai pe stânga Buliceni din Bucovina, mai la vale Ortăia noastră față cu Gheorgheni și din jos de ele Rusca Bucovină se uită cu drag la sora ei de dincoace. După ce treci Osoiu (la noi) vin Sunători în față cu Hărtoapa Frumușica, de dincolo, și apoi Zugreni față în față cu Călinesci. Pană aci drumul e liniștit și călătorul are tot timpul să admire tablourile încântătoare ce-l încunjoră. Din când în când dânsul mai aruncă câte o privire spre Pietrosul Ardélului, alb și prin Iulie. Dar am ajuns într-o genune! Aci apa e foarte lină. În buneturile de brădet

cântăreții verei cu multă măestrie se întrec a ne desfăta cu cântecele lor. — Înainte-ne însă cursul Bistriței se pierde, se închide. Nu vedem de cât fâșia de apă ce am lăsat în urmă-ne și încolo piramide și pereți de stânci cari se pierd în nori. Cărmaciul face un semn dălcăuciului, își scote pălăria, o pune jos și peste dânsa nelipsitul topor, înghite o dușcă de holercă*), ca să mai prindă la curaj, controlează starea jugului și a condeiului, își face cruce, își înțepenesce picioarele și, când pluta e aproape să se izbescă de stâncă, ne vestesc *«Colțul Acrei»*. Aci, ce e drept *«o lopată face o viață»*. Pluta e răpită de șivoiu (curent), care o poartă ca pe o jucărie. Plutași își încordă toate puterile intrând în luptă cu furia apei. Cotul pe care 'l face Bistrița la Colțul Acrei, este acesta

1. — Colțul Acrei.
2. — Colbu.
3. — Inceputul cheilor.

Primejdia se compensează însă cu prisos prin frumusețile ce ne

*) Rachiul în munte se numește holercă.

incunjură. — Continuând drumul trecem «Colbu» și intrăm «în chei», (v. a. nume) unde ni se arată *Piatra Pușcată* și *Piatra Vânătorului*, apoi *Coifu*, *Scări-cica* și, ajungând la cascada *Môra Dracului*, am scăpat de pericol. Mai la vale vedem, în stânga, *Pârâul Arămei*, ce formează hotarul din spre Bucovina, căci până aci Bistrița servă de frontieră. După locul numit *În Pisc*, urmăză, pe dreapta, *Chipe-reni*, și pe stânga satele *Kirilu*, *Cojoc* și intrăm *În Lișu* și apoi *În Căldare*. Urmăză *Isvorul rău* și, după *Dâmbu Calacului*, satul Crucea, *Genunea Crucii*, lă-săm *Pârâul Crucii* în stânga și *Bârânelul* în dreapta, trecem pe sub podul ce înlesnesce com-unicăția destul de penibilă în-tre Crucea și Dorna și tot sco-borând, pe când în dreapta se înalță falnic *Bârânelul*, în stânga vedem *Râul lui Fârsănu*, pâ-râul Șerpelui, al *Lesului* intrăm în *Săla Clucă*, *Clucăta* și, între *Clucă* și *Săla*, puțin stân-coș de munte peste care se vede îngusta cale în zigzagul serpu-nd în sus ea pe perete, și Bar-nai pătrundem în *Clucă* (v. a. nume). După ce am salutat, nu cupat nă frică, *Pârâul lui Fârsănu*, și la nume arungem la *Săla Clucă* unde sunt tamoșe

instalațiuni forestiere ale M. S. Regelui, după care urmăză sa-tele *Holda*, *Holdița*, *Broscei* în fața *Negrei*, *Haleasa*, *Lun-genii*, *Cotârgești*, *Frasinul*, *Po-éna Gâscei*, *Mădei* în fața cu *Pârâul Cârjei*, *Borca* în fața *Sabasei*, *Pârâul Pântei*, *Ste-jarul*, *Fărcașa* și — în fine — *Crăpăturile* din josul căruia trece în jud. Neamțu.

La Crucea și Broscei avem de admirat localurile de scôle făcute danie de M. S. Regele, la Mădei, Borca și Fărcașa pe cele construite de Administrația Domeniului Coronei. La Borca nu ne e permis a trece fără a arunca o ochire și asupra bi-sericeii zidită de aceeași Admi-nistrație.

Pești care trăesc în Bistrița sunt: boișteni, blehiți, mre-ne, cleni, svirlugi, grindele, sglă-voci, lipeni, pchișcariu și lo-s-tuță; — iar în afluenții ei, *pă-s-trăci* și *midhat*. Ultimul so-ă de pesci se găsește rar și aseamănă la piele și în fel-traiului cu mântușul de la șe-

Bitan. (pârâul lui), mic afl. al N-grisorei în com. Broscei.

Bivolăria. deal în com. Pășcan

Bivolăria Rusăscă. pădure de fa-și se găsește în com. Broscei.

Bivolăria, poenă în com. Pășcani, strebănută de pârâul Ermolia.

Bivolu Dolia, munte între com. Mălini, Boróia și jud. Neamțu, având 1534.3 m. d'asupra nivel. mare.

Blaga, deal în com. Preutesci, moșia Huși, acoperit de pădure de fag.

Blaga, poenă în pădurea cu acest nume.

Blăgesci, sat, pe moșia și în com. Pășcani, pl. Siretul de jos. Își trage numele de la un pescar statornicit mai întâi pe acest loc. Aședat pe șesul din stânga Siretului, la est și la o distanță de 3679 m. de reședința comunei. Numără 135 case, populate cu 135 cap. de fam. sau 508 suflete; din cari 255 bărbați și 253 femei. Din aceștia sunt 9 streini, Are 121 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafața de 44 fâlcă și 67 prj. Aședările locuitorilor de mijloc.

Improprietăriți după legea din 1864 sunt 52 mijlocași și 19 codași stăpânind 285 fâlcă și 24 prăjină.

Are o biserică de lemn, cu patronul Pogor. sf. Spirit, clădită la 1800, de săteni, ser-

vită de 1 preot și 2 cântăreți fiind improprietărită cu 8 fâlcă și 40 prj.

Aci s'a înființat în acest an o școală de cătun.

Intre Pășcani și Blăgesci sunt aruncate două poduri peste Siret, unul de fier, pentru linia fierată, și cel-l'alt pe vase al proprietății, incasând taxe de la trecători.

Lângă Blăgesci se ved. ruinele unei biserici vechi (v. Vascani).

Blăgesci, «Blăgesci și Fântâna-Mare, la ținutul Suceava, ocolul Moldovei, moșie cu părți și a D-sale Aga Alecu Botez, iar la anul 1843, De ei cucóna Elenca născută Cantacuzin-Pășcanu, vinde fratelui D-nier sale Vornicul Dimitrie Cantacuzin-Pășcanu, partea sa de Fântâna Mare, Tâmpescii sau Cotescii, cu vecinic drit de 1800 care lemne de foc și cherestea din codrii Băei. Are sat cu o biserică, trei preoți, un diacon, doi dascăli, cinci-spre-zece nevolnici, 12 vădane, 11 slujbași-volnici, un vâtaf, un jidov, pe lângă moșiile Baia, Zahalea și altele cu un număr de 50 locuitori.» (Buciumul Român an. I pag. 283). Astă-đi e cunoscut sub numele de Fântâna mare.

Blăgești, Băltocă, în supraf. de 239 m. p., în mijlocul satului cu acest nume din com. Pașcani.

Blidireasa, Pârâu; mic afl. al Suhăi-mici.

Bocanilor (Délul), Munte în com. Saru-Dorni parte acoperit de pădure de brab și parte cu fânașuri.

Bocanul, Deal lângă satul Costești din com. Ruginoasa.

Bodesoi, Pârâu în com. Lespești; mic afl. al Pâr. Conțașca.

Bodesoi, Deal în com. Lespești.

Bodesoi, Pădurea de fag, împetritată cu alte esențe, ce acoperă Délul cu acest nume în întindere de 200 fâci.

Bodesoi, Fost sat în com. Tătăruși, (v. a. n.)

Bogata, Sat, pe moșia Baia dar în com. Sasca, pl. Moldova de sus. Numit ast-fel de la minele de aur ce se aflau aici încă de pe timpurile Romanilor (v. Baia). Așezat pe țărmurile râului cu acelaș nume. Numără 140 case, populate cu 154 capi

de fam. său 567 suflete, din cari 297 bărbați și 270 femei. Din aceștia 2 sunt streini. Are 113 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafața de 70 fâci 20 prj. Improprietăriți la 1864 sunt 26 mijloc. și 45 cod. stăpânind 216 fâci și 40 prj.

Are o biserică de lemn cu patr. sf. Voivodă, clădită de locuitorii la 1840—1841 și restaurată la 1868; servită de un preot și doi cântăreți din Baia, fiind improprietăriți cu 8 fâci și 40 prj. Școala din Baia servă și acestui sat.

Drumurile principale sunt: la Baia (1200 m.) și la Șinca (2400 m.)

Bogata, Pârâul ce străbate satul cu acest nume. Isvorăște din culmea Harjurilor, curge de la N.-V. spre S.-E., udă teritoriul comunei, pe o lungime de 10000 m. și se varsă în Moldova *la vad*, drept ~~satul~~ Baia.

Are de tributară din dré ~~pe~~ pe: Pâr. Boului, Paltinul m ~~cu~~ cu Pâr. Valea Vacei și ~~Talpa~~ Talpa: iar din stânga pe gătica și Jăncuța.

Bogata, Deal în com. Preuteș ~~acoperit~~ acoperit cu pădure de fag.

Bogățica, Mic afl. al Bogatei (500 m.)

Bogății (Délul), În com. Sasca. Partea sudică a acestui deal e coptorită de o mulțime de gropi care se spune a fi urmele minelor de aur... (v. Baia. — v. și Istoria Rom. de A. D. Xenopol pag. 244, vol. I.)

Bogdăneșu, Pârâu, izvorăște din Poenele Găinilor, udă com. Bogdănesci pe o lungime de 10000 m. și se varsă în Râșca din josul satului Bogdănesci. Conține pește, porcoșei și clean. — Când vine mare desvêlue ici, coala cărbunii de pământ.

Bogdănesci, Com. rurală, situată în partea de S.-V. a pl. Moldova de jos spre sud-vest și la o depărtare de 16000 m. de Fôlticenii. Se mărginesc la E. cu Fântâna-Mare, la V. cu com. Mălini și Pipirigu din județul Némțu, la S. cu com. Boróia și jud. Némțu și la N. cu Baia și Fântâna-Mare. Are forma unui drept-unghiú înclinat spre est, începând din culmea Pleșului până în șesul Moldovei, trei părți fiind munte și una câmp.

Formată din satele: Bogdănesci, Rêșca, Jahalea și Slătióra,

cu reședința în satul de la care și trage numele. E populată cu 1102 capi de fam., ce numără 3758 sufl. sau 1882 bar. și 1876 fem., din cari 56 israeliți comercianți. Contribuabilii sunt 775. Are 3 biserici, în satele Bogdănesci, Rêșca și Slătióra, cu 4 preoți și 5 cântăreți și o monastire Rêșca cu 14 călugări. — 2 școle rurale mixte frequent. de 96 elevi. — Budgetul comunei pe anu 1892—1893 are la venit 12,589.73 lei și la cheltueli 12,446.40 lei, al drumurilor la venit 3,642.50 și la cheltueli 2,460 lei. În totă comuna sunt 310 cai, 1363 boi, 1322 vaci, 3041 oi, 38 capre și 336 porci. Altitudinea comunei de la niv. m. variază între 360—915 m.

Traversată de pâraele: Rêșca, Rêșcuța, Slătióra, Buștea, Budăcelu, Strâmba, Bogdăneșu, Țiganca, Bolohănosu, Pâr. Slătinei, Trăștióra, Pâr. Plopului și Alunișul. Cel mai nalt munte e Pleșu (v. a. n.)

Moșia e propr. Statului, fostă a M-rei Rêșca, căreia fusese făcută danie de Petru Rareș. Trupul Bogdănesci însă, pe timpul lui Nicolae Mavrocordat era al vistiernicului Nicolae Cantacuzino. Letopis. Mold. ne spune acesta: «Ilie Cantacu-

zino, neprietin Domnului Țerei nou numit (Nic. Mavr.), din Țera Leșescă pin țără de odată la satul lui la Bogdănesci, *care sat stă sub munți*, apoi pe Oituz au trecut la Brașov». (Letop. II, p. 72).

Suprafața teritorială a comunei e de 16,810 hect. din care, 13,928.0983 h. pădure, 1544.9017 h. loc de cultură, 333.680 fânețe și 267 netrebnic. Arenda anuală a moșiei e de 26,310 lei; iar pădurea de fag se vinde cu 170 lei hect.

Anul acesta s'a cultivat 2 h. 86 ar. grâu, 456.60 porumb, 1.43 orz, 171.60 ovăz, 40.54 hrișcă, 13.58 cânepă, 40 arii in, 39.69 h. cartofi, 8.84 h. fasole, 1.43 h. mazăre și 46.61 hect. trifoiu.

Locuitorii împroprietăriți la 1864 sunt 58 fruntași, 235 mijl. și 281 codași stăpânind 1961 făci.

În totă comuna sunt 6 crășme și 5 dughene, 3 mori cu câte 2 pietre ale proprietății și 2 piue ale locuitorilor. Morile aduc venitul de 4320 lei pe an.

Instalarea celor 2 fierăstrae cu câte 2 juguri din cătunul Slătioara, proprietatea d-lui David Leib Zarafu, a costat 20000 lei, întrebuințându-se în serviciu 50 lucrători. Capitalul

de exploatare e de 50000 lei. Se taie câte 8700 metri cubi anual, vîndându-se câte 28 lei metrul cub pe loc.

Sub pôlele muntelui Pleșu se află două fântâni bogate de slatină, apa cărora până mai ani trecuți o întrebuințau locuitorii în economia casnică, fiind foarte sărată; dar, de când cu monopolul sărei Statul interzice această întrebuințare. Cred că această apă ar fi foarte bună pentru băi.

În munții comunei se găsesc: cerbi, căprioare, mistreți, urși, lupi, vulpi, dihoi, bursuci și epuri. Dintre pasări: porumbei, găinuși, irunci și une-ori sitari. În apele pâraclor trăesc: păstrăvi, sglăvoci, grindele, boisteau, mrénă, porcușori, svăr-luge și clean; iar în cele trei iazuri: caracudă, (caras) lin, ochiană și puțină știucă în iazul Monastirei.

Locuri mai însemnate în comună sunt:

M-reă Rêșca (v. a. n.) este unul din cele două schituri numite *Bogdălovu*; spre nordul satului Bogdănesci, *temelia pe care urmează să se zidească un alt schit*, pe la 1833 de Archim. Nionel ajutat de alți călugări; la *Cruce* și *Huscărie* (v. a. n.)

«Bogdănesci, Petrileschi și

goslavu într'un hotar, la ținutul Sucevei, ocol. Moldovei, moșie a sf. M-ri Rêșca, închinată sf. Mitropolii starea I-a. Are sat cu o biserică, 3 preoți, 3 deaconi, 2 dascăli, 20 nevolnici, 19 vădane, un bejenar hrisovolit, 20 slujbași volnic, 2 jidovi; pe lângă moșiile Boróia, Baia, Orțesci, Poena Prisăcii și altele cu un număr de 324 locuitori.» (Între 1843—1845, v. Buciumul Rom. an. I, p. 329).

Bogdănesci, Sat pe moșia și în comuna cu acel-aș nume. Se crede că și trage numele de la Bogdan IV încrucișatul, carear fi fost proprietarul moșiei și în timpul căruia s'ar fi început satul. Aședat pe ambele ținuturi ale păr. Rêșca, numără 438 case populate cu 546 capi de fam. sau 1904 suflete, din cari 955 bărbați și 949 femei; din aceștia sunt 25 streini (israeliți) comercianți. Are 378 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafața de 298 fâlc și 26 prj. (Despre moșie v. com. Bogdănesci). Improprietărită la 1864 sunt 35 frunt., 146 mijl. și 104 cod., stăpânind 1136 fâlc și 40 prj.

Are o biserică de lemn cu patronul sf. Voivođi clădită de

locuitorii satului, servită de 2 preoți și 2 cântăreți, improprietărită cu 25 fâlc teren de cultură. O școală rurală mixtă, înființată de stat la 1858, cu un învățător, fiind frecventată de 56 scolari. Pe la 1865 în satul Bogdănesci se afla subprefectura plășei Moldova.

Bogdănescilor (Dealul), Veđi Dealul Lupului.

Boghian, Deal în com. Preutesci, acoperit de pădure de fag și pășune.

Bogolinului (Pârăul), afl. al Bistriței, în com. Brosceni, formeză cascada *Móra Dracului*.

Bogoslovu, Urmele unui schit început de Archim. Neonel pe la 1835, aflătoare în partea nordică a satului Bogdănesci.

Bogoslovu, Partea din moșia Bogdănesci din jurul localității cu acest nume.

Bogza, Râpă în pădurea moșiei Spătăresci.

Boieul, Mic afluent al păr. Suha-Mare, în com. Mălini.

Boilor (Iazul), În jurul Folticeni.

lor. Pomenit în hrisovul satului Pădureni.

Bolătău, O grăpă plină cu apă, în com. Mădeiu, ce nu seacă nici o dată.

Bolătău, Dealul cam mlăștinos ce vine spre sud-vest de satul Ionésa, din com. Ciunulesci.

Bolătău, Mic afl. al pâr. Borca.

Bolătău Mare, Pârâu în com. Dorna, isvorăște din dosul Hascei (munte) curge de la S. spre N. și după un curs de 4100 m. se varsă în Bistrița. Are de tributar din stânga pe Orzăria.

Boldesol, sat în com. Văscanî, pl. Siretul-de-Jos. Așezat în jurul unui laz format din isvóre, numără 59 case, populate cu 58 capi de fam. său 181 suflete, din cari 84 bărbați și 97 femei (un evreu). Are 52 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafața de 34 fâlcî și 76 prj.

Moșia e propr. D-lui General Al. Radovici, în întindere de 407 hect. din cari 429 cultivabile, 58 hect. pădure și 10 hect. sterp. Improprietăți la 1804 și 1878 sunt 16 fr., 13 mijl. și 10 cod. stăpânind 92 talci și 60 prj.

Are o biserică de lemn cu patr. sf. Nicolae, ce nu mai funcționează fiind ruinată aproape. Face parte din parochia Văscanî. Școala din Hărmanesci servește și acestui sat.

O-dată cu înființarea acestui sat s'a înființat și o velniță (fabrică de spirit) și fiind-că că-răușii trebuiau să urce o costă repede unde bătea vitele și împingea înși-le la care până ce *boldea* ochii, i s'ar fi dat numele și satului Boldesci.

La 1803, «Boldesci a Paharnicului Constantin Feștilă, care a clădit și biserica, numără 41 lăușî cu 584 lei bir anual, având și 2 lăușî din cei fără bir» (Uricar. de T. Codr. vol. VII p. 247).

Între 1843—1845 «Boldesci, la ținutul Sucevei, ocolul Siretu, moșie a D-sale Paharnicesei Anastasia Feștilă. Are sat cu o biserică, 1 preot, 2 dascăli, 1 nevolnic, 3 vădane, 5 slujbași volnici, 1 jidov; pe lângă moșiile Băloșesci, Hărmanesci, Ruginósa, Drăgoteni și altele, cu un număr de 22 locuitori (Buciumul Român, An. I, p. 333).

Boldesol, deal, acoperit parte de pădure și parte sterp, în com. Văscanî.

Boldesei, iaz în satul cu acest nume, în suprafață de 1 falce.

Boldesei, pârâu, în com. Văscanî, isvorasce din satul cu acelaș nume, formeză iazul din sat, învârtesc 2 mori, face hotar între com. Văscanî și Ruginôsa și se varsă în Siret din josul satului Blăgesci. Primesce din dreapta pe: Ciupalul, Rogóză, Hărmănesci, pârâul lui Curcă și al Țiganului; iar din stânga pe Puesci.

Boldesei, pădurea de stejar și fag, ce îmbracă dealul cu acelaș nume.

Boliștea, parte din șesul Siretului, în com. Dolhasca.

Bolohanul, v. Movila mică.

Bolohanului (pârâul), mic afluent al pârâului Sabasa.

Bolohănosul, pârâu, afluent al pârâului Moişa (3000 m.).

Bombeș (délul), munte pășunabil, între pâraele Șerișoru mic și mare din comuna Șaru-Dornei, având 1032.5 m. de alt.

Bondrei (pârâul), mic afl. al pârâului Fărcaș.

Bontea, deal acoperit de huceag, pe moșla Manolea.

Borca, com. rurală, situată în partea de S. V. a pl. Muntele, spre V. și la o distanță de 63 k. m. de Folticenî. Se megieșesce la E. cu com. Sabasa, de care se desparte prin râul Bistrița, la V. cu Transilvania, despărțindu-se prin cîma muntelui Albia, la S. cu com. Fărcaș, despărțindu-se prin Vârful Stejarului și pârâul Toplița și la N. cu com. Mădeiu, având ca hotar pe pârâul Chiriac. Are forma unui poligon destul de neregulat.

Formată dintr'un singur sat Borca, împărțit în trei mahalale Borca, Poena Borcii și Poena Soci. — (V. populația la satul Borca).

În totă com. sunt 2 cârciumi, 2 piue și un fierăstrău primitiv. Budgetul com. pe anul 1892—93 are la venituri 5910 lei și la cheltueli 5852.50 lei; iar al drumurilor la venit 307.50 lei și la cheltueli 300 lei.

În comună sunt 40 cai, 60 oi, 70 vaci, 1911 oi și 419 porci. Altitudinea ei d'asupra nivelului mării, în vârful Budacului e de 1864.5 m.

E udată de Bistrița cu afluenții săi: Chiriacul, Cobuzul, Borca, Leontre, Tărăneni și To-

plița. Munții cei mai însemnați din comună sunt: Budacu, Intre Borci (1834.6), Migovanu (1499.1), Gemeni (1434), Ortóia (1562.1), Slopătu (1689.6), Arșița Rea (1269.9), Bâta Stejarului (1350) etc., etc.

Moșia face parte din Domeniul Corónei. Are suprafața de 17861 hect. din care 11288 pădure și 6583 cultivabil. Anul acesta s'a cultivat 68 hect. porumb, 2 orz și 225.48 hectare fânaș.

La 1864 și 1878 s'aუ împroprietărit 13 frunțași, 70 mijlocași și 35 codași, stăpânind 441 fâlcă.

Locurile mai însemnate din comună sunt: Apele minerale (Burcutul) de la *Borca* (v. a. nume), frumoasa vedere de pe Budacu, marile cascade (peste 10 m.) de la Cheile Borcei și pe cîsta muntelui Intre Borci la o înălțime de 1700 m. se află un mic lăcșor cu apă băhilită încărcată de pucioasă și de un gust neplăcut. Locuitorii au îngădit acest lac, a căruia suprafață e cam de 87 m. p. iar adâncime de $\frac{1}{2}$ m. și când seceta este mare, secă rămânând numai smârcuri.

La 1803 «Borca-Socii a mănăstirii Slatina avea 37 liuși plătind bir 664 lei pe an». (Uri-

car. de T. Codrescu, VII, pag. 255).

Intre 1843—1845 «Borca i Socea la ținutul Sucevei, ocol. Muntelui, moșie a sf. Mitropolii starea I. Are sat cu o biserică, 2 preoți, 2 dascăli, 15 nevolnici, 10 vădane, 7 slujbași volnici, un vatav, un jidov; pe lângă moșiile: Hangul, Sabasa, Părâul Cârței și altele cu un număr de 70 locuitori». (Bucium. Rom. An. I, pag. 369).

Borca, sat, pe Domeniul Corónei, formând singur o comună. Așezat pe țărmul drept al Bistriței, e străbătut de pârâul de la care și-a luat numele cum și de pâraele Chiriace, Cobuz, Leonte, Tărășenilor și Toplița.

Numără 193 case populate cu 208 capi de fam. sau 838 suflete; din care 438 bărbați și 400 femei (8 streini israeliți). Are 214 contribuabili. — Vatra satului ocupă suprafața de 290 fâlcă 66 prj. și 34 stj.

În *Borca* sunt: 2 biserici: una veche de lemn clădită de locuitorii la 1830, în care nu se mai oficiază; iar a doua de zid, cu patr. sf. Apostoli Petru și Pavel, zidită în 1891 de Administrația Domen. Corónei și înzestrată cu toate cele necesare. Această biserică, care ar face

cinste ori căruî târg e servită de un preot și 2 cântăreți. O școală rurală de băieți cu un învățător plătit de Stat, înființată la 1859, având local propriu restaurat radical la 1885 de onor. Administrație a Dom. Coronei, care a și înzestrat-o cu atelier de tâmplărie și strug, tot mobilierul și aparatele didactice necesare, bibliotecă, cheltuind pentru această școală 8000 lei. E frecventată de 35 scolarî și împroprietărită cu 6 fâlcî fânaț în vârful unui munte, care n'aduce învățătorului folos de cât 40—60 lei anual, fiind peste puțință a se face vre-o cultură și neputându-se scoborâ nici fânul de acolo. O școală rurală de fete cu o învățătoare plătită de Stat, înființată la 1890, cu local nou propriu clădit și înzestrat de aceeași administrație, cheltuindu-se și pentru acesta 8000 lei. E frecventată de 25—30 eleve.

Drumurile principale sunt: la Mădeiū (1500 m.) și la Sabasa (250 m.).

Borca, pârâu. Isvorasce de sub Grințieșu-mare, despărțind acest munte de Cristișoru, curge de la V. spre E. udă teritorul comunei căreia 'i-a dat numele pe o lungime de peste 12000 m. și după ce a învărtit 2 piue, 2

morî, un fierăstrău și a format un hait, merge de se aruncă în Bistrița în dreptul satului. — În cursul său formeză mai multe cascade dintre cari două la Chei în înălțime una de peste 10 m. și a doua de 5.50 m. Pe albia Borcei se află un canal al comp. Goetz, pe care se dau butucii, în lungime de peste 8000 m. Apa Borcei se deosibesce, prin frumusețea, limpedimea și coloritul ei albăstrui, de a tuturor pâraelor din jud. Suceva. — Are de afluenți, din dreapta pe: Pârâul Curmătorei, Tablei, Albiilor, Stegióra mică, Pârâul mare, Zghébul, Derdi, Bolătău, Cârjenilor, Bușmeiului, Secu, Burcutului din dos, Zghébul Săbășenilor, Ilieștilor, Runcului, Ursului, Zghébul Petrenilor și Băhlița; iar din stânga: Zghébului, Zghébul Hornului, Stânelor, Șiragurilor, Pârâul Rău, Borcuța, Borcutului din față, Budacului, Zaharia, Stigióra, Slopățul (6000 m.), Cocioș, Secu și Fundoia.

Borca, izvor de burcut (apă minerală) la 4000 m. de la gura Borcei, pe pârâu în sus. Până la izvor calea e îngustă și abia se poate duce cine-va cu căruța până acolo. — Isvorasce din o stâncă de sub pôlele muntelui Budacu aflătoare pe țermul stâng

al pârâului Borca. «Apa acestui izvor, luată proaspătă, este limpede, fără flóre și miros și de un gust foarte plăcut, acru și cam sărat. Astupată bine se păstrează neschimbată mult timp; iar lăsată destupată se răsuflă pierdând acrima carbonică, care fuge sub formă de bulbucei și lasă o aședătură roșiatică de oxid de fier. Când temperatura atmosferei e de 17°, a apei e de 60. Greutatea specifică este de 1,0004. Izvorul dă 60 litruri într'o oră. În 16 uncii de această apă, părți compacte se află: 25.215 carbonat de natron, 0.500 protoxid de fier, 1.300 carbonat de magnezie, 3.150 carbonat de var, 1.100 pământ de cremene (silice), 0.033 rășină, 7.500 sare, 0.270 se risipește prin lucrare = 39,000.

În 100 palmace cubice de apă se află 140 de acid carbonic. Amestecând cu această apă vin bun, mixtura acesta ia îndată o culoare roșie închisă și produce o fierbere spumösă, care se sporesce puindu-se zahăr pisat.

Dacă acest izvor ar fi cultivat și s'ar face băi bune, ar ajunge de a fi mai îmbelșugat, și acesta merită luarea aminte, pentru că se compune din aceleași materii aflate în apa de la Borsic, iar

poziția și împrejurimile întrec pe ale Borsicului.

Acest izvor se află într'o vale strimă încunjurată cu munți, unde rațele sórelui se arată târziu. Clima este mai rece și mai nestatornică de cât la câmp și de aceea cura trebuie făcută de la 8 Iunie și până la 8 August. Acestă apă se poate întrebuința ca bătură și scaldătoare; însă pentru câtimea cea mică, nu se va putea întrebuința de cât numai ca bătură. Nu e bine ca să meargă cineva la izvor pentru beut apă mai înainte de 10 ore dimineața, căci aerul e prea rece, nici mai târziu de cât 11 ore, fiindcă se înfierbântă. — Porția obișnuită e de 50—60 dramuri, repetându-se la $\frac{1}{2}$ sau $\frac{1}{4}$ de oră în curs de 2 ore; în ziua d'întâi să nu ia cineva mai mult de 3 sau 4 porții, sporind pe totă ziua câte 2, până ajunge la 9 și numai în casuri foarte rare se poate bea 12—15 porții înainte de prânz. Chipul întrebuințării și bólele la care poate fi aplicată, sânt cele ale apelor feruginoase în genere». (După d. I. Fétu).

Ceva mai sus de acest izvor (10 m.) se ved ruinele casei de piatră, ce servea de băi Doctorului Mihail Sturdza.

Borentulul din față (pârâul), mic afluent al pârâului Borca.

Borentulul din sus (pârâul), mic afluent al pârâului Borca.

Boreuța, mic afluent al pârâului Borca.

Borcesci, «Borcesci i Oglindesci», la ținutul Sucevei, pe la 1843—1845, era «moșie cu părți, în care moșie au părți sf. M-re Proboata, închinată sf. Mormânt, sf. M-re a Némțului, închinată sfintei Mitropolii starea I, pe lângă moșiile Oglindesci, Săvesci și altele, fără sat». (Buciumul Român An. I pag. 370). Astăzi se află în comuna Drăgănesci.

Bordeiul, deal cultivabil în marginea satului Bădilița.

Boróia, com. rurală în pl. Moldova de jos, spre S. și la o depărtare de 14 k. m. de Folticeni. Se mărginește la E. cu com. Drăgănesci și Ciumulesci, despărținduse prin râul Moldova și semne convenționale, la V. cu com. Bogdănesci, având ca hotar pâr. Chilinésa, la S. cu com. Drăgănesci și Jud. Némț, desp. prin pâr. Târđia și Bătea Scăunelelor și la N. cu com.

Fântâna-Mare prin pâr. Răsca. Are forma unui trapez regulat, ale cărui laturi paralele sunt formate de râul Moldova și culmea munților, înclinat fiind spre N.-E. Compusă din satele: Boróia-Réseci, Bărăscî, Groși, Moșa și Târđia, cu reședința în Boróia-Réseci.

Populată cu 903 capî de fam. ce numără 3523 sufl. sau 1765 bărbați și 1758 femei din cari 113 israeliți. Contribuabili sunt 1026. În totă comuna sunt: 1 stoler, 4 cismari, 2 cojocari, 3 boiangii, 17 dulgheri, 1 tinichigiu, 1 croitor, 12 dogari, 7 fierari, 3 olari, 9 băcani, 11 cârciumari și 1 pitar. Se mai află în comună o móră (în Bărăscî) cu 4 pietre și o piuă pe pârâul Răsca, proprietăți ale spitalului Stamatî județean. Are 5 biserici, în satele Boróia Réseci, Bărăscî, Moșa, Groși și Târđia, cu 5 preoți și 10 cântăreți și 2 școle rurale mixte frecventate de peste 110 elevi. Numărul copiilor între 7—12 ani din totă comuna e de 204 băieți și 143 fete.

Budgetul comunei pe anul 1892—1893 are la venit lei 7730 bani și la cheltueli 7707 bani 83; al drumurilor 5214 lei venit și 4004 cheltueli. În comună sunt 149 cai, 693 boi,

656 vaci, 1446 oi, 6 capre și 550 porci. Altitudinea com. de la nivelul mării variază între 355—900 m.

Udată de Moldova și pâraele Rêșca, Saca, Chilinésa și Târđia.

Moșia e parte proprietatea Statului iar Bărăscî și Boróia Némțului sunt particulare. Supraf. teritorială a com. e de 5064 hect. din care 1200 pădure, 2933 lanuri și fânaș și 931 sterp. Mai mult de $\frac{1}{2}$ parte din teritoriul comunei e muntos, restul afară de moșiile Bărăscî și Boróia Némțului cari sunt mai mănóse, e slab și decî să-răcăcios. Puțin grâu se sémănă și rar se întâmplă de se culege o recoltă bună. Țarinele cultivate cu porumb se ingrase. Alte seménături cu care se îndeletnicesc locuitorii sînt: ovêșul, hrișca și, pentru casă numai, cartofi, bob, mazăre și fasole. Pe lângă plugărie unii dintre locuitori se ocupă și cu fabricatul șindilei (draniței).

Pădurile comunei sînt numai nisce hucéguri de: carpen, mestécăn, lozie, salcie, puțin brad și fag.

Principalele căi de comunicație sînt: Șoséua județenă Dumbrăvița-Têrgu Némțu (11000 m.), cea vecino-comunală dintre Boróia-Bogdănescî (4000 m.) și

cea comunală Boróia-Râșcei-Moișa (4500 m.) Pe la 1843—1845 «Boróia cu cõtunurile: Târđia, Groșii, Poéna, Slătioara, Muntele Halăuica și altele, la ținutul Sucevei, ocolul Muntelui, moșie a sf. Mitropolii Starea I. Are sat cu o biserică, 2 preoți, 2 diaconî, 2 dascăli, 11 nevolnici, 18 slujbași volnici, 17 vâdane, 3 jidovi; pe lângă moșiile Baia, Bărăscî, Orțesci cu Boróia Némțului și altele, cu un număr de 182 locuitori.» (Buciumul Român. An. I. p. 370.)

Boróia Némțului, sat în comuna Boróia, zis și Nemțeni, — numit ast-fel de ôre-ce moșia a fost a M-rei Neamțu. Aședat între pâraele Saca și Rêșca, — numără 89 case cu 94 capi de familie sau 397 sufl. din cari 186 bărbați și 211 femei. Din acestia sînt 96 israiliți. Are 78 contribuabili. Vatra satului ocupă 9 fâlcî. Moșia, proprietatea D-nei Clara Eug. Singurov, e în întindere de 170 fâlcî din care 100 fâlcî cultivabile și 70 fânaș. Improprietăriti, după legea din 1864, sînt 28 mijlocași și 27 codași stăpânind 179 fâlcî și 40 prj. iar la 1879 s'au mai împroprietărit 4 însurăței cu 12 fâlcî. Biserica și școla din Boróia-Rêșcei servă și acestui sat.

Boróia-Réseel, sat în com. Boróia, numit ast-fel pentru că altă dată aparținea M-rei Rêșca. E reședința comunei. Așezat pe valea pârâului Sêca și pe șesul dintre Sêca și Rêșca, — numără 373 case populate cu 430 capi de fam. saŭ 1622 sufl.; din care 831 bărbați și 791 femei; din acestia 28 bărbați și 4 femei israeliți. Are 600 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafața de 47 fâlcî 65 prj. Parte din moșie e vindută de curând în loturi și parte rămasă statului. Intinderea ei e de 1200 hect. (a statului). Improprietăriți la 1864 sunt 37 fr. 126 mijlocași și 95 codași stăpânind 945 fâlcî; la 1879 s'aŭ improprietărit 44 însurăței cu 132 fâlcî și în 1889 s'aŭ vindut 106 loturi mici a 5 h. cari fac 530 hect.

Are o biserică, clădită de locuitori la 1808 cu lemnul de pe loc, cu patronii Sf. Petru și Sf. Maria, servită de 2 preoți și 2 cântăreți și o școlă rurală mixtă cu un învățator plătit de stat, înființată la 1858, cu local propriu de zid, frecventată de 70 școlari.

Vechimea satului se crede că nu trece de 130 ani. Bătrânii spun că moșii lor aŭ venit din Ardél și că mulți dintre ei s'aŭ botezat în urmă; deci,

mulți dintre primii descălicători ai Boróiei aŭ fost Sași, ca și la Baia și Sasca.

Drumurile principale sŭnt: Șoséua comună de a lungul satului (4000 m.), la Bogdănesci (5000 m.)

Boroiu, Pârâu, Ța nascere din balta Șarlăul, com. Pășcani, și se varsă în pârâul Iermolia.

Bortă (Pârâul lui), mic afl. al Moldovei, în com. Uidesci.

Bortă (Pârâul lui), mic afl. al Bistriței, în com. Broscești.

Bortică, Pârâu, isvorasce din Fântâna lui Bortică (com. Cristesci) și se varsă în Boura, la podul lui Anghel (500 m.)

Bortică (Fântâna lui), Isvor în com. Cristesci.

Borozan, mic afluent al Sascei-mari în com. Sasca.

Boscotenii, fostă moșie — fără sat — în pl. Siretul de jos. «Boscotenii i Onicenii, la ținutul Sucevei, ocolul Siretului, moșie a casei reposatului Alecu Sturza pe lângă moșiile: Vlădeni, Purcilescii i Stolniceni Prăjescului și altele, fără sat» (Buciumul Român, an. I, p. 373).

Bostă, delușor cultivabil în com. Brădățelu.

Bostănescă, pârâu; isvorasce din satul Herescă și se varsă în pârâul Staniștea, între Herescă și Cristescă, având lung. 400 m.

Boșteni, sat, numit și Bușteni, pe moșia și în com. Pășcani, pl. Siretul de jos, trăgându-și numele probabil de la bușteni rămași în urma tăierii pădurii aflate pe acest loc la înființarea satului. Așezat pe delurile Boșteni și Pietrișu (Țarina din dél) și străbătut de pârâul Ocólelor, numără 122 case populate cu 140 capi de fam. sau 538 suf.; din care 257 bărbați și 281 femei (2 israiliți). Are 120 contribuabili. Vatra satului ocupă 16 fâlcă. Locuitorii sunt gospodari de mijloc. Pentru alimentarea satului cu apă sunt 41 fântâni. (Despre moșie V. Pășcani). Improprietăriți la 1864 sunt: 80 fruntași, 60 mijlocași și 40 codași stăpânind 157 fâlcă și 25 prj. Biserica din Sodomeni servă și acestui sat. Are o școală comunală rurală mixtă cu un învățător, înființată la 1883 și frecventată de 30 elevi; — posedând 12 prj. loc în vatra satului. Copii între 7—12 ani din cercul școlei sunt 88 băieți și 85 fete.

Drumurile principale sunt: la Pășcani (5000 m.) și la Sodomeni (200 m.)

Boșteni, délul pe care se află parte din satul cu acel'ăș nume.

Botesca, sat pe moșia Horodniceni din com. Brădățelu, pl. Moldova de sus. — Așezat pe délul și valea cu acel'ăș nume, la 3650 m. de Horodniceni și lângă hotarul Bucovinei, numără 131 case populate cu 138 cap. de fam. sau 574 suf. (299 bărbați și 275 femei); din cari 12 streini. Are 150 contribuabili. Vatra satului ocupă 13 fâlcă 60 prj. Locuitorii sunt buni gospodari. Ei se ocupă cu plugăria. Are o biserică, cu patr. Sf. Gheorghe, clădită din lemn la 1801 de locuitori, servită de preotul din Horodniceni și 2 cânt. O școală rur. mixtă, înființată anul acesta (1892) cu un inv. plătit de stat, frequ. de 40 elevi.

Improprietăriți la 1864 sunt 1 fruntaș, 18 mijl., 58 cod. și 11 loc. cu câte 12¹/₂ prj. stăpânind 236 fâlcă și 20 prj.

Drumuri sunt: la Cornu-Lunci (8000 m.) și la Horodniceni (3650 m.)

La 1803 «Botesca, a clirosului din Bucovina», aveau 23

lăuți, plătind 376 lei bir anual». (Uricar. de T. Codr. vol. VII, p. 252).

Botesci, délul pe care stă sat. cu acest nume.

Botesci, valea din acel'as sat.

Botesci, Pădure de stejar, lângă satul cu acest nume, com. Brădățelu.

Botez (Codrul), pădure de diverse esențe în com. Ciumulesci.

Boului (Délul), în com. Miroslăvesci; cultivabil.

Boului (Délul), prelungirea délului Vacei din com. Sasca, formează hotar între Sasca și Baia.

Boului (Pârâul), mic afl. al Bogaței (800 m.)

Boura, pârâu în com. Cristesci. Isvorasce din Fântâna Tâlhăruț, udă satul Boureni și se varsă în Moldova. (5620 m.)

Are de afluenți pe: Pârâul lui Bortică (500 m.), Bărgăul (1450 m.) și Surda (1250 m.)

Boura, pârâu în com. Uidesci. Mic. afl. al pâr. Țollescilor.

Boura, Mic. afl. al pâr. Platonita. Face hotar între Manolea, Arghira și Dolhesci.

Boura, dél, în com. Uidesci, parte cultivabil, parte acoperit de pădure de carpîn.

Boura, localitatea de la gura pârâului cu acest nume din com. Uidesci.

Bourei (Délul), în com. Dolhesci; cultivabil.

Boureni, sat, pe moșia și în com. Cristesci. Așezat pe délurile Surda, Gura Surdei, Bărgău și Căpățâna, e străbătut de pârâele: Surda, Boura și Bărgău.

Numără 160 case, populate cu 182 capi de fam. sau 740 sufl., din cari 370 bărbați și 370 fem. (7 streini).

Are 128 contribuabili. În sat e o cârciumă.

Vatra satului ocupă suprafața de 8—10 fâlcă.

Improprietăriți la 1864 sunt 63, din cari 2 frunțași, 26 mijl. și 35 cod. stăpânind 169 fâlcă și 22 prj.

Drumuri principale sunt: la Pășcani (12000 m.) și la Soci (3000 m.)

Schitul Boureni servă de biserică satului.

Vechimea satului refese din următoarea legendă pe care o găsim în Letopis. țerei, tom. I p. 83—84 :

«Să se fie îndemnat *Dragoș*, zice, cu ore-câți de ai săi din Maramorăș și au venit peste munți în chip de vânătoare și au găsit o fiară, și gonindu-o cu dulăi până la apa Moldova, și obosită fiind fiara, au prins-o în apa Moldovei, la locul ce se cheamă *Boureni*. Este o poveste latină de zic : *nu se pune nume în dar*. Fără acésta ce-l zic *bour*, pôte că au fost zimbru, și pe numele țării se numesce locul acel *Boureni*...»

La 1803, Iunie 26, «Răzeșii de moșia Boureni, de la ținutul Sucevei se judică pentru moșie cu vist. Grigore Sturza.» În acelaș an Bourenii răzășesci numărau 20 lăuți, plătind 280 lei bir pe an. (Uricar. de T. Codr. vol. VI p. 247 și VII p. 248). Pe la 1830 «Bourenii cu moșie Zavului și Dobrulescii, la ținutul Sucevei, ocolul Siretului, a moșie a țostului Domn Mihail Sturza. Are sat cu o biserică, 2 pre., un diacon, 2 dascăli, un privilegiat, 2 mazăli, 3 servitori, 11 vadane, un slujitor moșier, un ratar și 4 jii de țară pe lângă moșie. Miroslav, Căpitan și altele cu

un număr de 20 loc. (Buc. Rom. An. I. p. 378).

Boureni, schit lângă satul cu acest nume din com. Cristesci, adăpostind 4 călugări. Se crede că înființarea acestui schit se datorește lui Dragoș descălicătorul Moldovei. Pe stratul clopotului celui mic se vede data 1352, care pôte însă să fie scrisă în urmă, pe cel mijlociu 1804, iar pe cel mare se distinge : «X: R: PHIXOBA» și anul «1865».

Se mai spune că schitul a fost restaurat pe la 1610 de către Andrieș Munténu, care l'a înzestrat cu 70 fălcii pământ de cultură cu care pe la 1817 și-ar fi mărit moșia familia Sturza dând schitului în schimb câte o subvenție anuală. Tradiția mai spune că rătăcind un călugăr prin pădurile seculare de prin împrejurimi s'a întâlnit cu un pădurar care-l spuse că aude în fie care ți tocând prin acel loc și căutând a urmări locul de unde vine toca nu mai aude nimic. Ambii se hotărăsc să facă un schit, căci pôte că așa e voia Domnului, — și și dau pe față averea ce consta din câte 100 lei de fie care. Dar pe când se apucaseră de lucru și Dragoș Vodă, care, a-

flându-le hotărârea, îi ajută cu bani, aduse meșteri și schitul lor atât de dorit se făcu. Biseriцуă e de lemn.

Boureni, delul acoperit de pădure de d'asupra satului cu acest nume, al cărui cel mai înalt pisc e Bărgău.

Boureni, pădurea de diferite esențe ce acopere delul Boureni.

Boureni, valea pâr. Boura.

Bourul, munte în com. Bogdănesci, având ca piscuri principale pe: Arșița, Piscul lui Leț și Rusu. E acoperit de pădure de brad și fag.

Brădățel, pârâu. Isvorasce din Bahna Botesilor, din Hăței și Humărie. După un curs de 8061 m. în care a format 2 iezișore și a învârtit cinci morisce, se varsă în Șomuzul Mare. Are de tributari din dreapta pe: Pâr. Humăriei, Hăței, Matieseș, Prodana și Valea lui Pavel; iar din stânga pe: Răbăia, Valea lui Gherghel și Ghilitórea. Conține păstrăv.

Brădățelu, com. rur. la nordul plășei Moldova de sus, la 22 kil. de Folticeni. Se învecinesce

la E. cu com. Rădășeni, la N.-V. cu Bucovina, despărțindu-se prin Șomuzul Mare și la S. cu Sasca.

Are forma unui poligon neregulat, prezentând mai multe undulațiuni înclinate de la N.-E. spre S.-E. (albia Șomuzului Mare). Compusă din satele: Brădățelu, Horodniceni, Răbăia, Botesci, Rotopănesci și Mihăesci, cu reședința în Horodniceni. Până la 1886 forma două com. a parte; Horodniceni și Rotopănesci.

Populată cu 860 capî de fam. ce numără 3350 suflete (1680 bărbați și 1670 femei), din cari 99 streini. Contribuabili sînt 932. Are 4 biserici, cu 4 pr. și 8 cânt., și 2 școle rurale mixte frecventate de 100 elevi. Copiî între 7—12 ani sînt 181 băieți și 207 fete. În totă comuna sînt: 5 morisce pe Brădățel și una pe Șomuzul Mare, 6 cărciume, 6 dughene, 5 ciobotari, 5 stoleri, 20 rotari, 6 fierari, un cojocar, un sticlar și un mindirgiu.

Budgetul comunei pe anul 1892—1893 are la ven. 8414,50 lei și la chelt. 8001,90, iar al drumurilor 2322 lei venit și 1646 chelt.

În totă comuna sînt 264 cai,

745 boi, 500 vaci, 2300 oi, 10 capre, 370 porci și 250 stupi.

Altitudinea de la nivelul mării variază între 401—500 m. Udată de pâraele: Șomuzul Mare, Brădățelu, Răbăea, Braniștea, Prodana, Valea lui Gherghel, Valea lui Pavel, Ghiitorea, Trifan, Alunișul, Topchilele, Matiesei și Humăria.

Moșia e proprietatea moștenitorilor Marchisei de Bedmar și a D-lui Grigore Goilav. (v. Horodniceni și Rotopănesci sate).

Suprafața teritorială a comunei e de 6642.97 hect. din care 1166.93 pădure, 3442.09 țarine, 1782.90 fânaș, 130.90 vetre de sate și 120.15 nefolosit. Anul din urmă s'a cultivat 27.4 h. grâu, 2080.72 porumb, 83.52 orz, 664.43 ovăz, 125.78 hrișcă, 8.15 secară, 10.27 câmpă, 1.50 in, 26.32 cartofi, 8.31 fasole, 1.10 mazăre și 157.87 trifoi.

Locuitorii impropietăriți la 1864 sunt: 1 fruntaș, 110 mijlocași, 326 codași și 74 cu câte 12 $\frac{1}{2}$ prj. loc de casă, stăpânind 1338 fâlcși și 37 prj.

În com. Brădățelu se face cum în fiecare an aceeași cultură arătată mai sus, pe lângă care aproape fiecare casă de gospodari are livada de: meri, peri, cireși, vișini, perji, etc.,

prolusul cărora locuitorii îl vind prin târgurile Fălticeni, Botoșani, Roman și Iași. Două deluri cu vederi frumoase sunt; al Crucei și Ferdinand. Afară de acestea cu localități demne de vedut mai sunt Brădățelu și Biserica din Horodniceni. (v. a. n.)

Brădățelu, sat pe moșia Horodniceni din comuna cu același nume. Așezat pe ambele maluri ale pârâului Brădățelu spre Sud și la 2500 m. de Horodniceni.

Numără 90 case populate cu 102 capi de fam. sau 396 sufl. (203 bărbați și 193 femei) din cari 11 străini. Are 125 contribuabili. Vatra satului ocupă 10 fâlcși și 75 prj. și e foarte accidentată, așa că nu o dată în urma ploilor s'a vădut case cu loc cu tot lunecând spre pârâu. Gospodăriile locuitorilor sunt slabe.

Impropietăriți la 1864 sunt 12 mijlocași, 48 codași și 10 cu câte 12 $\frac{1}{2}$ prj. loc de casă, stăpânind 159 fâlcși și 75 prj. Biserica și școala din Horodniceni servesc și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Rotopănesci (1500 m.) și la Horodniceni (3500).

elu, pădure de stejar înfrumusețată cu mestecăn și puțin en și brați pe moșia Hocieni.

Bradul, două rămnice în pădure și comuna cu acest nume. «Bradul», zice dibaciul mator al penei N. Gane, în la sa «Fluerul lui Ștefan», e o grădină eșită din sinul reii în care nimic n'a lucrat a omenescă, este un colțuitat, necunoscut în Țara ră, pe care călătorul nu-l zăă, pe care poeții nu l-au at încă, dar care nu înce-de a fi mai puțin desfătă-de cât toate acele locuri ce nspirat pân'acum lira bar-noștri națională.

Brădățelul are acea însușire că ori de câte ori îl vei a întipăririle ce-ți lasă sunt atât de vii, ca și cum l-ai a pentru întâia oară. El vor-e nu numai ochilor, ci și tului. Inchipuiți-vă, în mij-unei păduri întinse, un impede în care se ved ju-se păstrăvi; apoi, cas-și isvóre la fie-care pas, nușchiu răcoros care se în-e ca un covor verde pe-ant; piscuri cu figuri capri-e; într'un cuvint tot ce pôte-ra produce mai frumos, mai

drăgălaș, adunat într'un singur loc, ca și cum Dumnezeu ar fi voit să facă din Brădățel un mic paradis pământesc.

Când vii acolo o dulce sim-țire te cuprinde la vederea a-cesstei naturi ce pare a fi îm-brăcată în hainele ei de sərbă-tóre și multă, multă vreme, după ce ai părăsit acest loc, încântat, îți rămâne încă întipă-rită în inimă tăcerea misterioasă a Brădățelului». (Vol. I, p. 48).

Bradului (Pârâul), mic afluent al pârâului Négra Șarului, isvo-răsce din muntele Ciribuc (1000 metri).

Bradului (Pârâul), mic afluent al Negrișorei, în comuna Șaru-Dorni.

Bradului (Pârâul), mic afluent al Negrișorei în com. Broșteni.

Brană, sat, numit și Mănăstioara, pe moșia cu același nume din com. Preutesci. Așezat pe țărmurile pârâului Brană, numără 44 case, populate cu 53 capi de familie sau 213 suflete, din care 66 bărbați și 147 femei. Contribuabilii sunt 48. Vatra satului ocupă suprafața de 7 fâlcă și 74 prj. Gospodăriile locuitorilor sunt slabe. Moșia,

proprietatea statului, e în întindere de 115 fâlcî din care, 108 fâlcî cultivabile și 7 fâlcî sterpe. Improprietăriți la 1864 sunt: 2 frunțași, 21 mijlocași și 5 codași, stăpânind 108 fâlcî și 2 prj. Schitul și școala din Preutescî servă și acestui sat.

Brana, pârâu în com. Preutescî, pl. Șomuzul. Isvorăște din pădurea Hârtopului și după un curs de 3000 m. se varsă în Șomuzul Mare.

Brana, schit (v. Adămôia).

Branîștea, pârâu ce 'și are obârșia din râmnicul din grădina proprietății Horodnicenî, care, după un curs de 2500 m. în care a format Iazul Mare, se aruncă în Șomuzul Mare.

Branîștea, valea pârâului cu acest nume.

Branîștea (Pârâu lui), mic afluent al pârâului Sabasa.

Brânza, podiș în com. Borôia, sub pôlele delului Lupului, între pâraele Rêșca și Saca. E acoperit de țarine și fânături.

Brânzoei (Fântânele), isvóre, în

com. Stolnicenî, formeză un pârâuș ce dă în pârâu Hurmuz.

Brătenî, sat pe moșia Sirețelu din com. Lespești, pl. Siretul-de-Sus. Aședat pe țărmul stâng al Siretului, numără 48 case populate cu 56 capi de familie sau 195 suflete (100 bărbați și 95 femei), din cari 4 străini. Are 49 contribuabili. Vatra satului ocupă 7 fâlcî. Aședările locuitorilor sunt bunișore. Improprietăriți la 1864 sunt: 1 frunțaș, 3 mijlocași și 31 codași stăpânind 79 fâlcî și 40 prj. Biserica și școlele din Lespești servesc și acestui sat.

La 1803 «Brătescî a d-sale Paharn. Ioniță Negre aveau 40 liuđi, plătind 376 lei bir anual, fiind și 3 liuđi de cei fără bir», la care se mai adăogiau «breslași ot tam» 15 liuđi cu 140 lei bir pe an». (Uricar. de T. C. Vol. VII, p. 248).

Pe la 1850 «Brătenîi cu țărgul Lespești la ținutul Sucevei, ocolul Siretului, moșie a d-sale Spătarul Costache Bosie, cumpărată la anul 1842 de la d-lui Comisul Iordache Gheleme și d-nei Bănésa Catinca Negre; are sat cu o biserică, un preot, un dascăl, un privilegiat, 9 nevolnici, 15 vadane, 13 slușbași volnici, un vataș; pe lângă

moșiile: Dolhasca, Heciul, Probota și altele, cu un număr de 66 locuitori». (Buciumul Rom. An. I, p. 426).

Brătescî, sat pe moșia și în com. Pășcani. Își trage numele de la slavonescul *brat*=frate; deci Brătescî e sinonim cu Frătescî. Așezat pe cîsta dîlului și sub pîlele pîdurei cu acelaș nume. Numîră 151 case populate cu 157 capî de fam. saũ 699 sufl. (357 bîrbați și 342 femeî) din carî 202 lipovenî. Are 79 contribuabili. Vatra satului ocupă 46 fîlcî, 15 prj. și 30 stj.—Gospodăriile sâtenilor sunt mediocre. Improprîetăriți la 1864 sunt 20 mijlocași și 16 codași stăpînînd 144 fîlcî, 77 prj. și 9 stj. Drumurî principale sînt: la Pășcanî (3000 m.) și la Mîroslăvescî (8000 m.) Biserica schitului și șcîla din Boșteni-Sodomenî servesc și acestuî sat. Lipovenî aũ biserica lor fîră preot.

Pe la 1850, «Brătescî, la țînutul Sucevei, ocolul Siretului, moșie a d-sale Vistern. Roset Rosnovanu. Are sat cu 4 nevolnicî, 7 vadane, 3 slujbași volnicî, pe lîngă moșiile Pășcanî, Stolniceni Prăjescului și altele, cu un număr de 36 loc.» (Bucium. Rom. An. I, p. 427).

40.124 Dict. geogr. al jud. Suceva.

Brătescî, schit de cîlugări în vecînatatea satului cu acest nume. Intemeiat pe la începutul acestuî secol de proprietarul moșiei Iordache Balș; iar I. R. Rosnovanu, îl înzestră cu 100 hect. pîmînt cultivabil pentru întretînere. Adăpostesce 12 pîrinți. În jurul schitului este o grădînă și o livadă de arborî roditorî de 6 hect. Bisericuța e de zid refăcută tot de proprietarul moșiei la 1844. — (Veđî târgul Pășcanî).

Brătescî, pîrăul ce udă satul cu acest nume, afluent al Siretului în lung. de 8400 m.

Brătescî, ezer, în jurul schitului cu acelaș nume, în supr. de 298 m. p.

Brătiana, mic afluent al Suhăi micî.

Bréza, mic afluent al pîrăului Sabasa.

Brosceî, com. rurală, în pl. Muntele, spre V. și la 76 km. de Fîlticeni. Se megieșesce la E. cu com. Mădeiu și Mălinî, hotărînicîndu-se prin Bistrița și o linie ce pornesce din pîrăul Cățelușa și trece peste munții Comóra, Opcina Goei, Goia, pe lîngă Muntele Lung și pînă în Opcina Rea; la V. cu comunele Dorna, Șaru Dorni și Négra

1. **Subprefectura** de la **Woscenti** care e și reședința subprefecturii: plaiulul.

The first of these is the fact that the
 Government has been unable to secure the
 necessary funds to carry out its policy.
 The second is the fact that the Government
 has been unable to secure the necessary
 funds to carry out its policy. The third
 is the fact that the Government has been
 unable to secure the necessary funds to
 carry out its policy. The fourth is the
 fact that the Government has been unable
 to secure the necessary funds to carry out
 its policy. The fifth is the fact that the
 Government has been unable to secure the
 necessary funds to carry out its policy.

Paștele comunei, pe anul 1812-1813 are a venit 14730 lei și a cheltuit 14589 lei, iar din anul 1892-1893 lei venit și 1900 cheltuit. În tota comuna sunt 141 cai, 744 boi, 1042 vaci, 1092 oi, 2 capre și 602 porci. Caprele s-au nimicit pentru că strică pădurea. Altitudinea comunei de la nivelul mării atinge în vârful Pietrosului Bogolin 1749,4. (Vârful Rarăului, ce cade în Bucovina ceva mai sus de hotarul comunei, are

* Din Septembrie, 1893, s'a mai înființat o școală comună în Cotârgași.

2008 m.). Udată de râul Bistrița cu afluenții ei (v. a. n.). — Cei mai însemnați munți ai comunei sunt: Pietrosu Bogolin (1749.4), Grințieșu (1739.6), Scăricica (1716.5), Barnarul (1704.3), Pietrosu (1704), Căbóe (1638.8), Tunđariei (1630.3), Ialovjița (1616.3), Tomnaticu (1604), Gruiu (1563.5), Bătca Raței (1531), Muntele Verde (1530), Pietrele Albe (1488.9), Tarnițele (1479.5), Vârful Buzei (1411.3), Scoruși (1396.1), Căpățina (1383.4), Grebenele (1370.5), Clifele (1367.1), Scoruși frontierei (1352.2), Alunișu (1347.3), Măzănariu (1339.9), Vârful Goei (1298.4), Općina Rea (1295.7), Bătca lui Târsână (1263), Pleșu Broscei (1205.1), și Bătca Popi (608.2). — Numai culmea munților e stâncosă sau acoperită de pășuni; încolo sunt păduri și codri nestrebătuiți de brad și molid.

De la 1877 moșia a devenit proprietatea M. S. Regelui, cumpărată de la familia A. Balș, pe prețul de 2.500.000 lei. Suprafața moșiei e de 44000 hectare, din care: 34000 hectare pădure, 1500 hectare fânaș, 3000 hectare pășuni și 5500 hect. sterpe. Venitul anual al moșiei e de 400000 lei iar cheltuețele 225000. Cu conducerea moșiei sunt întrebuințați următorii funcționari:

În Broscei: 1 administrator, 1 casier-comptabil, 1 comptabil, 2 ajutori, 1 șef de serviciu și 3 amploriați; la Barnari, 1 șef de serviciu și 1 amplorat la Crucea, 1 vătav la Cotârgeș, 1 pristav la Kiril, 13 plăeși și 26 pădurari.

Cu diversele instalațiuni forestiere s'a cheltuit, de la 1877 încôce, 300.000 lei. Cu școlile și bisericile a cheltuit M. S. Regele 40.000 lei. Moșia avea 7 fierăstrae cu 17 juguri, cari acum s'au desființat vindându-se totă producțiunea brutto. Din 200 hectare pădure ce se taie anual eșe: 1745 plute butuci și 450 bghile mari sau 45000 m. c., la cari se mai adaogă 100 plute de cioplitură.

În comună sunt trei schele: Hărăoia, Lungenii și Cotârgeșii.

Anul acesta s'a cultivat 4 hectare grâu, 93 hectare porumb, 50 ar. orz, 329 ar. ověz și ceva cartofi pentru economia casnică.

Locuitorii împroprietăriți la 1864 sunt: 57 fruntași, 168 mijlocași și 163 codași stăpânind 1393 fâlcii; afară de cari mai sunt 121 sătenii cari au primit danie câte 10 prj. loc de casă (50—60 fâlcii de fie-care sat) de la fostul proprietar, ca despăgubire pentru răpi, ponóre, etc., cari fac în total 1910 fâlcii și 52 prj.

Locuitorii se ocupă puțin cu plugăria și mai mult cu lucrul lemnului și crescerea vitelor. Sătenul harnic are ce munci și ce câștiga, plătindu-i-se ziua cu brațele de la 1.50—2 lei, iar cu carul 2—3 lei. De lucru găsesc ori când vara, ca și iarna.

Principală uneltă de muncă e toporul de care sătenul nu se desparte nici o dată servindu-i la vreme de nevoie și ca armă de apărare (contra fiarelor). Sînt în totă comuna numai 40 care și vre-o 50 pluguri primitive.

În comună sunt 11 morisce în care se macină aproximativ 7780 hectolitri porumb. Făina de grâu se cumpără, numai pe la țile mari, de pe la dughene. Pe pârâul Barnarul se fabrică varul necesar pentru întreaga comună. Unii săteni însă își spoesc casele cu un fel de lut albicios și luciu numit *mal*. Mai sînt în comună: 3 fabrici de cașcaval, 6 fierării, 4 pitării (brutării), 2 căsăpi, în care se taie anual până la 250 vaci și 500 miei, — un cismar, un croitor și 2 bofangii israeliți, — 6 cărciume, 4 dughene, 5 debite de tutun. Numărul funcționarilor comunei se urcă la 50.

Pădurile comunei, care altă dată gemeau de vînat, acum

sînt cuturețate mai mult de selbătaciuni ca: urși, lupi și vulpi. Se mai găsesc însă: căprioare, epuri, dar cerbi nu, pentru că vînatul fiind interzis s'au înmulțit carnivorele, iar vînatul cel'alt s'a retras pe alte moșii. Apele conțin pește: păstrăv, lostuță, mrénă, boistén, behliți, clén, svârlugi, grindele, sglăvocă, lipeni și midhai.

Stupăritul e lăsat la voia întâmplării. Se găsesc în comună 192 stupi, ce produc anual până la 490 Kg. miere și 294 Kg. cêră.

Munții conțin în sânul lor minerale ca: puciosă, fier, aramă, piatră de var, dar nu sînt exploatate.

Sînt în comună 4 izvoare de puciosă: unul lângă Lungeni, altul pe pârâul Holdița, al 3-a pe pârâul Pusdra și al 4-a pe pârâul Cotârș. Se mai găsesc 2 izvoare de bîrcut (borvis): unul pe Negrișora (la Mărcă) și secundul pe Négra, la Poéna Vinului.

Ca localități demne de vizitat sînt: Rarăul cu Pietrele Dómnei, cheile Bistriței, instalațiile forestiere de la Barnari, Văcăria cu însemnatele fabricațiuni de brînzetură, Vârful Barnarului, al Grințieșului și Tarnițele. La Pietrele Dómnei și

la Tarniță se găsește în abundență nobila flóre numită de noi «flórea Reginei» și «flóre albă de munte» (Edelweiss). Piatra Zimbului și Grópa volintirilor *)

Pe la 1850 «Broșcenii, Holda, Holdița, la ținutul Sucevei, Ocolul Muntelui, moșie a d-sale Logof. A. Balș. Are sat cu 2 preoți, 4 dascăli, un privileget, 11 bejenari hrisovoliți, 16 nevolnici, 12 vădane, 12 slujbași volnici, 5 jidovi; pe lângă moșiile Păltinișul, Cotârğașii și altele, cu un număr de 230 locuitori» (Bucium. Român. An. I, pag. 476).

Broșcenii, sat, pe moșia și în comuna cu acel'aș nume, numit în partea estică (din spre primărie) și Hărăóia. Aședat pe ștermul stâng al Bistriței, numără 100 case, populate cu 100 capi de familie sau 407 suflete (200 bărbați și 207 femei). Din aceștia 40 sunt streini și anume: 8 Elvețieni, 8

*) Pe pârâul Negrișóra la 17 K. m. depărtare de Broșcenii se observă urmele unei fabrici de fier fostă — se zice — a unui bogătaș Conache, care s'a lipsit și defabrică și de mașinării și de tot, vădând că proprietarul Balș îl tot sucútea (nu-l dădea pace).

Se mai spune că bogatul Conache, prădat în urmă de muscali, vădându-se rămas și fără fabrică și fără avere s'ar fi împușcat.

Austriaci (nemți), 4 Unguri și restul israiliți. Are 100 contribuabili. În acest sat este o crâsmă, 2 dughene, o cafenea, un stoler și un cojocar. Vatra satului ocupă suprafața aproximativă de 18 fâlcii. Improprietăriți la 1864 sunt: 4 fruntași, 14 mijlocași și 18 codași stăpânind 123 fâlcii, afară de cei cu câte 10 prj. Aședările locuitorilor sunt bune. În Broșcenii sunt 2 biserici: una veche, cu patr. Sf. Nicolae, clădită cu vre o 100 ani în urmă, din lemnul de pe loc, de cine nu se scie, în care nu se mai oficiază, și alta nouă având acel'aș patron, zidită la 1865 de fostul proprietar A. Balș ajutat de locuitori și restaurată la 1886 de către M. S. Regele, care a înzestrat-o cu odăjdii și toate cele necesare. E servită de un preot și doi cântăreți și improprietărită cu 8½ fâlcii. O școlă rurală de băeți cu un învățător plătit de stat, frecventată de 60—70 școlari și o școlă rurală de fete cu o învățătoare plătită tot de stat și înființată anul acesta 1892. Școlă de băeți a fost înființată la 1865 funcționând până acum ca școlă mixtă. Ambii învățători sunt subvenționați și din casseta particulară a M. S. Regelui. Șco-

lele au localuri proprii cele mai frumoase, mai confortabile și mai igienice din județ, construite tot cu spesele M. S. Școala de fete e frecventată de 30-40 eleve. Cu etatea între 7-12 ani sunt în rața școlii 85 băieți și 84 fete.

În Brosceni e reședința sub-prefecturii Plășei Muntele, a judecătoriei ocolului, a unei companii de infanterie, a medicului și moșei de plasă. Are un oficiu telegrafo-poștal.

Drumurile principale sunt: la Mădeiu (8000 m.), la Dărmova (17000 m.), la Holda (3000 m.) În dreptul Broscenilor este un pod stătător construit de Administrația Moșiei M. S. Regelui.

La 1803, «Brosceni-Holda a clirosului din Bucovina avea 80 liudi plătind 1404 lei bir pe an» (Uricar. de T. C. vol. VII p. 255)

Brosceni. Sat, pe moșiile Drăgușeni și Cristești, în com. Drăgușeni. Număra 110 case populate cu 110 capi de fam. sau 487 suflete, din care 200 bărbați și 287 femei. Contribuabili satului sunt 30. Vatra satului ocupă 40 ha. Locuitorii sunt gospodari de muleri.

Masa se împarte între trei

specii de proprietari: rzeșasci, a Drăgușenilor și a Cristeștilor, și e în întindere de 280 fcl. din care 200 cultiv. 60 fanaș și 20 prundiș și loc neproductiv. Improprietăriți la 1864 sunt 14 mijlocași și 29 codași stăpânind 128 fcl.

Are o biserică veche de zid cu patr. Adormierea Maicei Domnului, despre care se spune că altă dată ar fi fost schit de călugări, cu o inscripție slavonască. Servită de un preot și 2 cântăreți. Școala din Drăgușeni servă și acestui sat.

Tradiția spune că Ștefan Vodă cel Mare, pornit la un război pe care l-a avut la vale (pote la Răsboeni) a poposit cu oștirea pe locul numit Holmul. Broșteanu, un păditor al Țazului din apropiere, veni înaintea lui Vodă aducându-i plocon un buhaiu gras și, întrebându-l Vodă ce mulțumită l-ar putea da, el ceru pământul din jurul Țazului și schitului (astă-zi biserică satului). Dorința i se îndeplini și ast-fel se puse începutul satului.

Brosceni. sat, pe Șomuzul Mare, ne-existent astăzi. Din «Hotar-nica moșilor Șoldănesci și Brosceni și Pădurenii, sate întregi din Țazul Țazar ce sunt la Ți-

nutul Sucevei, ale lui Nicolae Bașotă vel visternic, făcută la 1711, Iulie 5, pe timpul lui Mihail Racoviță Voievod, reiese că satul Broscești «cu loc de mără» nu era alt de cât actuala mahala a *Brosceștii* din Folticenii, iar Pădurenii era pe delul de peste pâraul Buciumeni. (Uricar. XVII p. 214).

Un alt hrisov privitor la acest sat este următorul:

«Iată Domnia mea am dat și am întărit slugilor noastre lui Dumitrașcu și frăține-său lui Toder și surorilor lor Candakiei și Tudoscăi și Anghelușăi și Tofanei fiilor a lui Pătrașcu Logofet, dreapta vecina lor, danie și miluire, cumpăratură o siliște anume *Broscești* pe Șomuzul Mare cu loc de mără în pâraul satului, ce-i în ținutul Sucevei din drept diresul lor ce l-au de la Constantin Vodă, care acest sat au fost drept domnesc și lipit cu ascultarea către ocolul Sucevei. Iar Pătrașcu Logofet au dat patru cai buni prețuiți drept 200 galbeni ungurești și încă au mai dat și bani 150 galbeni ungurești, în trebuința țerei.

Drept aceia să le fie lör și de la noi danie....» etc.

«Domnul au poruncit...» Scris în Iași de Borlenu Diacon din

leat 7128 (1620) Mart. 13 pe timpul lui Gaspar Voevod.» (Uricar. de T. C. vol. XVII p. 11).

Broscești, o siliște probabil pe lângă satul Tonți, din comuna Drăgănesci, unde N. Beldicenu a făcut biserica «Broscești la ținutul Sucevei, o siliște a D-sale Sărdarului Nicolai Beldicenu, care moșie la 1847 o scote la mezat spre a o vinde de veci.» (Bucium. Rom. Anul I, pag. 477).

Broscești, pârau. Incepe din ezerul satului cu acest nume din com. Drăgușeni, trece în com. Cristești luând numele de Lețcani (de la desființatul sat) și se varsă în Moldova. Se spune că în vechime era mult mai mare, că conținea mulți raci, din care cauză i se mai zicea și «Pâraul Racilor». Lungimea sa e de 3500 m. având de tributar pe pâra. Stroescu.

Broscești, iaz lângă satul cu acest nume, din com. Drăgușeni, în suprafață de un hectar, fiind înconjurat de mlaștină periculoasă.

Broscești de jos, sat, veche Lun-geni.

Brosceeni de sus, sat, vechi Brosceeni, com. Brosceeni.

Brud, mic afl. al pâr. Horaița din com. Ciumulesci.

Brustura, pârâu în com. Drăgănesci, numit ast-fel de la mulțimea brusturilor (o plantă cu trunza lată numită și lipan și captalan) ce cresc pe malurile lui. Isvorasce de sub muntele Pleșu și anume de sub pârâul pârâului Arșița, urmează direcțiunea spre est, formeză hotar între com. Drăgănesci și Răucesci din jud. Némțu pe o întindere de 1200 m. trece printre delurile Țiganul de-a stânga și Crucea de-a dreapta, străbate satul care-i poartă numele și după ce a primit pârâul Lăzei, Marcului și Pârâușul și a ieșit pe din sus de satul Săvesci, apucă spre sud-est, intră în com. Drăgușeni și se varsă în Râșca având lungimea totală de 200 m.

Brustura, valea pârâului cu acest nume, formată de delurile Brusturii și Lebedei. Pe această vale e tăbărit satul Brusturi.

Brusturi, sat răzesc în comuna Drăgănesci din pl. Moldova de Jos, spre sud și la 22 kil. de

Folticeni. Așezat pe albiele pârâurilor Brustura și Pârâușul, începând din soséua județenă Dumbrăvița-Némț și continuându-se în susul văilor acestor pârâe și pe cîstele delurilor Frasin, Brusturi, Moșoc, Crucea și Țigan, până unde pârâul Lăzei se varsă în Brustura. Numără 181 case, populate cu 209 capî de fam. sau 759 sufl. (370 bărbați și 389 femei); din cari 294 căsătorii, 405 necăsătorii, 48 văduvi, 12 divorsați. Cu sciință de carte 62. Mai toți plugari. Vatra satului ocupă 20 falcî și 75 prj. E cel mai vechi sat din comună. Rězșii n'aû urice dar susțin că moșia le-a fost dată de Marele Stefan în urma luptei de la Răsboeni, localitate nu de parte de aci. Până la 1878 forma comună aparte cu Săvesci și Șoimăresci. Are o biserică de lemn, cu patr. Sf. Voivodî, a căreia temelie nu se scie când s'a pus, dar care a fost reconstruită de rězșii la 1745, servită de un preot și 2 cânt. și o școală rurală mixtă, înființată la 1865, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 30 școlari. În raionul școlii sînt 188 copii între 7—12 ani.

Drumurile principale sînt: la Némț (8000 m) la Poena

Prisăcei (2356 m.), la Drăgănesci (3800 m.), la Săvesci (2500 m.) și la Puriceni, jud. Némț (1500 m.)

Parte din moșie e proprietate răsădescă, în întindere de 491 fălci, iar partea numită Frasinul a D-nei Polixenia Demola în suprafață de 265 fălci, aducându-î venituri de 605 lei anual.

Improprietăriți la 1864 sunt 141 locuitori stăpânind 206 fălci și 20 prj.

Ca familii băștinașe răsădesci sunt: *Moțoc*, descendentă — se spune — din Marele Vornic Moțoc al lui Lăpușnenu. Această familie avea altă dată proprietăți întinse și în Basarabia. Un oarecare Toma Moțoc ne-având copii dăruie moșiile Răucesci și Oglinzii, din jud. Némțu, M-rei Secu, moșii ce acum au devenit proprietăți ale statului. O altă familie e cea a lui *Frunzeti*, de origine italiană, al cărei strămoș se crede că a fost adus de însuși Ștefan cel Mare. Nisce neamuri de ai acestora au și astăzi proprietăți în Basarabia.

Se povestesc că pe timpul ăstăriei (1821), trecând turcii de la M-rele Secu spre Râșca și Slatina, poposiră aci pretăcând biserica în grajd. De atunci se păstrează încă o icoană a Fe-

ciorei Mariei tăiată la față de hangerul turcesc.

Pe la 1850 «Brusturi, la ținutul Sucevei, ocolul Moldovei, moșie cu părți și răsădescă, în care moșie are parte și d-ului Spătarul Ión Botez 100 stj., cumpărați de comisul Enachi Adam cu preț de 810 galbeni și d-ului serdarul Gavril Hagiul; iar din răsăși sunt și Ión Moțoc, Negoita Radu, Dimitrachi Moțoc, Polcovnicul Vasile Pantea, Grigore Gafencu, Iordachi Stângu, Costachi Rafailă, Iordache Borș. Are parte încă și sf. M-re a Némțului, sunt și alți răsăși și părtași mai mulți în ea. Are sat cu o biserică, 2 preoți, 2 dascăli, un diacon, 10 privilegiați, 2 mazăli, 10 nevolnici, 21 vadane, 2 vătăjei, un iudov; pe lângă moșiile Oglinzii, Săvesci, Poena Prisăcii, Șoimăresci și altele cu un număr de 75 loc.» (Bucium. Rom. An. I, pag. 517.)

Brusturi, unul dintre delurile pe care stă satul cu acest nume.

Bucinișul, pârâu în com. Șaru-Dorni. Isvorasce din muntele cu acest nume și se varsă în Călimănel la locul numit Coverca. Are de tributar pe pârâul Negru.

Bucinișul (délul), munte între Dorna, Șaru Dorni, Négra Șarului și Transilvania, numit astfel de la Valea îngustă în forma unui buciun ce 'l desparte de muntele Tăeturei. — Are 1536 metri.

Buciumeni, sat răzășesc, pe moșia cu acelaș nume din com. Oprișeni. Așezat pe ambele țărmuri ale pârâului căruia 'i a dat numele. Numără 45 case populate cu 44 capî de fam. sau 205 suflete (102 bărbați și 103 femei). Contribuabili sunt 67. — Vatra satului ocupă 78 fălci. Locuitorii sunt plugari și gospodari bunișori. — Are o biserică de lemn cu patr. sf. Gheorghe, clădită, nu se scie când, de Protopopul Andrei și locuitorul Mighiula și restaurată de rězșii la 1824. Servită de preotul și cântărețul din Oprișeni. — Școla rurală din Oprișeni servă și acestui sat.

Moșia, proprietatea locuitorilor, are suprafața de 108 fălci, mai mult ocupată de vatra satului.

Vechimea și hotarnica acestui sat se constată din următorul hrisov, originalul aflător astă-zi în stăpânirea rězșului Vasile Diaconu.

«Noi Alexandru Voevod,
«Bojio Milostio Gospodar zemli
Moldavscoi.

«Facem însciințare cu această carte a noastră, cine pe dânsa va căuta, sau citindu-se lui va auzi, pentru acest adevărat Popa Iuga, ce a slujit nouă cu credință, pentru care noi vădînd a lui dreptă și credincioasă slujbă către noi, 'l-am miluit pe dînsul cu deosebita mila noastră, și 'i-am dat lui întru al nostru pământ un sat aproape de Baia, anume Buciumeni ca să-i fie lui uric cu tot venitul lui și fratelui său Nanului și feciorilor lui, și nepoților lor, și strănepoților lor, și a tot nîmul lor, nerușuit nici o dată în veci. Iar hotarul acestui sat, se începe de la Movila ce este pe deal, drumul în jos la stejarul gros, iar de la stejar până la pârâu, iar de la pârâu la sfârșitul Hvorostiei, iar de la sfârșitul Hvorostiei până la drumul ce merge de la Stan la Baia. — Deci drumul ce merge până la pârâu la Rădășeni pe lângă Staniga, deci cade pe din sus la alt pârâu, de acolo la stejarul ce este pe deal, de acolo pârâu în sus, de la un stejar la alt stejar, iar de acolo la Lozăi și de acolo iarăși la drumul ce merge la Baia, până în hotarul Băii, de acolo câmpul

până în hotarul Dracșai și de acolo iarăși la stejar la Măvila mare.— Acesta este tot hotarul lui și spre acesta este credința Domniei mele de mai sus scrisă Alexandru Voevod și credința iubitului fiului Domniei mele Ilieș Voevod și credința tuturor boerilor noștri a mari și mici, iar după a noastră viață cine va fi Domn pământului din fiul noștri său din nemiul nostru, său pe cine Dumnezeu va alege să fie Domn să nu strice a noastră danie, ci să întărească lor, de vreme ce și noi am dat lui, pentru a lui dreptă și credincioasă slujbă și pentru mai mare întăritură a tuturor celor de mai sus scrise, am poruncit slugei noastre credinciosului Năgoe Gramaticului, să scrie și să lege pecetea noastră, către această carte a noastră.

S'aū scris în Suceva la anul 6932 (1424), Februarie 16.

(L. P.)

S'aū tălmăcit de pe ispisocul sârbesc de Gheorghe Evloghie Dascălu, la 1785, Iunie 9.

La 1803 «Liudii ot Buciumeni rezeshesci erau numai șese, plătind 24 lei bir anual». (Uric. de T. C. vol. VII, pag. 254 și vol. VI, pag. 1).

Pe la 1850 «Buciumeni și

Stăințeni, la ținutul Sucevei, ocolul Șomuzului, moșie cu părți și a d-sale Logofetului Dimitrie Cantacuzin Pășcanu, aū și alții parte în ea. Are sat cu o biserică, 2 preoți, un diacon, 6 nevoinci, 2 dascăli, 1 privilegiat, 25 mazili, 6 vădane. Pe lângă moșiile Oprișeni, Folticeni, Rădășeni și altele cu un număr de 35 loc. (Bucium. Rom., an. I, pag. 519).

Buciumeni, pârâu în com. Șoldănesci. Isvorasce din delul Schinigeni de d'asupra satului cu acelaș nume și pe care îl străbate, curge pe marginea apusană a orașului Folticeni, formând iazul lui Clopoțel, trece între târg și cimitirul Tâmpesci și pe lângă Șoldănesci și se varsă în Șomuzul mare.— Lungimea cursului său e de 7000 m. Peste acest pârâu sunt aruncate două poduri de piatră; unul la bariera Tâmpesci al șoselei naționale Roman-Folticeni-Bunesci-Suceva și altul al șoselei județene Folticeni-Dolhasca, construit cu cheltuēla lui Bașotă (v. Șoldănesci) pe timpul isprăvniceii lui Alecu Drăgușanu 1830—1835.— Are de tributari din dreapta pe Schinigeni și pârâul Ciurii, iar din stânga pe pârâul Târgului.

Bucşa, deal cultivabil în comuna Liteni.

Bucşa, pârâul ce vine din délul cu acelaş nume, străbate satul Liteni şi, după ce a prinit din stânga pe Humăria, se varsă în Sucéva. (1200 m.)

Buda *), sat pe moşia şi în com. Dolhasca. Aşezat în râpa şi pe cîstele délurilor Strahotin la est şi Velniţa la vest, numără 165 case populate cu 215 capî de fam. saŭ 719 sufl. (260 bărbaţi şi 359 femei). — Contribuabili sunt 120.

Vatra satului ocupă suprafaţa de 85 fâlcî. Majoritatea locuitorilor sunt gospodari slabi. — Improprietărită la 1864 şi 1879 sunt 68 fruntaşi, 94 mijlocaşi şi 19 codaşi, stăpînind 448 fâlcî şi 30 prj.

Are o biserică clădită de săteni din lemn, cu patronul sf.

*) *Buda* — zicere slavonă — înseamnă o locuinţă retrasă, cu pădure, unde locuiesc ciobanii, sau pădurarii, sau lemnarii: acela ce mai în urmă s'a numit la noi *zidar*. Numirea *Buda* a rămas pînă astăzi ca nume propriu la multe localităţi. Acesta ne dă a înţelege că odinioară pe aceste locuri fusese câte o locuinţă retrasă în pădure, adică o *buda* sau *zidar*.

Ep. Melchisedec. *Cronica Husilor*. Arhiepiscop. pag. 103.

Gheorghe, servită de preoţi din Dolhasca cu rîndul şi un cântăreţ, improprietărită la 1864 cu 17 fâlcî. — O şcoală rurală mixtă cu un învăţător plătit de comună, înfiinţată la 1882, frecventată de 23 elevi. — Improprietărită la 1879 cu şase fâlcî. Copii între 7—12 ani din raşa şcolei sunt 46 băieţi şi 47 fete.

Drumurile principale sunt la Lespeşi (3000 m.) şi la Dolhasca (5000 m.).

Buda (Crâşma), localitatea de la gura Râscuţei în com. Bogdănesci, acoperită de arături, fânaş, şi huceag.

Budăoelu, afl. al pârâului Râsca, în com. Bogdănesci (1300 m.).

Budaoul, cel mai înalt munte din jud. Sucéva, aflător în comuna Borca, avînd 1864,6 metri de altitudine de asupra nivelului mării.

Budaoul, pârâu; afluent al pârâului Borca.

Budăiu, sat, numit şi Urişti, pe moşia şi în com. Siliştea, plasa Şomuzul. Numără 21 case, populate cu 21 capî de fam. saŭ 68 suflete (28 bărbaţi şi 40 femei). Are 17 contribuabili.

Vatra satului ocupă suprafața de 5 fâlcî și 40 prj. Locuitorii sunt plugari, dar slab gospodari.

Improprietăriți la 1864 sunt 2 fruntași, 3 mijlocași și 4 codaci, stăpânind 14 fâlcî și 28 prj. Biserica din Siliștea și școala din Știrbăț servesc și acestui sat.

Drumurile principale sunt: la Știrbăț (3000 m.), la Siliștea (500 m.) și la Liteni (2000 m.).

Budăi, mic afluent al Șomuzului mic în com. Giurgesci.

Budăiu de la Standole, obârșia pârâului Lutului, în com. Valea Glodului.

Budăilor (délul), în comuna Preutesci, acoperit de pădure de fag.

Budăile, mic afluent al Răcei din com. Vascani; are de afluent din dreapta pe Onufrei.

Budeanu, mic afluent al pârâului lui Pulpă, în com. Dolhasca.

Budurăia, zăvoi și fânaș pe șesul drept al Siretului, în com. Stolniceni.

Buftea, v. Pârâul Cazacului.

Bugiăia, parte din satul Ruginosa.

Bugiăia, pârâul numit și al Axiniei, afluent al pârâului Dumbrăvița din satul Ruginosa.

Bulgărie (la), grădină de legume pe moșia Sirețel.

Bulgăria, localitate acoperită de țarine pe moșia Stolniceni Prăjescu.

Bulgărie, grădină de legume pe locul fostei velnițe de pe moșia Huși.

Bulgărie, grădină de legume, lângă pârâul Buciumeni, pe moșia Șoldănesci.

Bulhac (Délul), în com. Preutesci îmbrăcat în pădure de fag.

Bunei (Pârâul), mic afluent al pârâului Bunesci.

Bunesci, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Pleșesci. Așezat pe delurile Babei și Viei și străbătut de pârâul Ciurei, numără 24 case, populate cu 24 capî de familie sau 74 suflete (40 bărbați și 34 femei). Are 24 contribuabili. Vatra satului ocupă o falce și opt prăjini. Locuitorii sunt gospodari de mijloc.

Moșia, proprietatea domnei

Profira Ghițescu și a d-lui G. Văsescu, are suprafața de 652 fâlcî, din cari 392 fâlcî cultivabile, 70 fâlcî fânaț și restul neproductiv.

Improprietăriți la 1864 sunt 7 mijlocași și 3 codași stăpânind 11 fâlcî și 8 prj.

Are o biserică, zidită de C. Ghițescu, cu patronul Sf. Vasile, servită de preotul din Uncesci. Școla din Petia servă și acestui sat.

Drumurile principale sunt : la Folticeni (4000 m.)

«... Inscriptia din jurul unui aer ce se află la biserica din Bunescl, jud. Suceva, în care se spune că : «acest aer l-a făcut piosul Domn Ion Stefan Voevod, fiu al răposatului Tomșa Voevod și al soției sale Axinia și s'a dat Bisericeii Domnescii din Iași, anul 1613». (A. D. Xenopol, Istor. Rom. Vol. III, p. 492).

La 1803 «Bunescl a Sluge-
rului Fotache Ciure avea 12
liuđi plătind 116 lei bir anual». (Uricar. VII, p. 253).

Bunescl, pârâu numit și al Gra-
niței, în comuna Pleșesci. Mic
afluent al Șomuzului Mare. Are
de tributar pe : Podeni, Pârâu
Bunei, și Vârnavului.

Bunescl, iaz pe frontieră în satul
Bunescl format de pârâu cu
acest nume.

Bureutului, v. Pârâu lui Mân-
drilă.

Burduhosul, deal, în com. Bră-
dățelu, parte acoperit de pădure
bătrână de stejar, mestécăn și
carpen și parte cultivabil.

Burdunóia (Cotul), parte din șesul
Siretului în com. Dolhasca.

Burghinescl, localitatea din com.
Rădășeni, aflătoare în jurul Morei
cu acest nume de pe pârâu
Brădățelu, aproape de gura ace-
stuia. Aci se află și o crâșmă.

Burghinescl, móră în comuna
Rădășeni.

Bursunarul, mic afluent al pâr.
Suha-Mare în com. Mălini.

Bursunarului (Vêrful), munte în
com. Mălini.

Bursucăria, piscul delului Homița
din com. Cristescl.

Busulooul, munte peste care trece
hotarul între Dorna și Broșteni.

Bușmeiului (Pârâu), mic afluent
al pârâului Borca.

Buşmeiul Mare, munte, între com. Borca şi jud. Némţu, având 1617.6 m. alt. d'asupra nivelului mării.

Butnariul, mic afluent al pârâului Suha-Mare în com. Mălini.

Butnăraşu, mic afluent al Şomuzului-Mare, în com. Dolhesci.

Butnăraşu, deal, acoperit de ţarină, în com. Dolhesci.

Butnăriţei (Pârâul), mic afluent al pârâului Suha-Mică, în com. Mălini.

Butnăriţa, munte în com. Mălini.

Butnariului (Vêrful), munte în com. Mălini.

Butuc (La), mocirlă pe moşia Başa, numită ast-fel de la un

butuc ce vecuesce de multă vreme în mijlocul ei.

Buza Bogolinului, munte peste care trece hotarul între Dorna şi Broşteni.

Buza Şérbei, unul dintre piscurile muntelui Pietrele Roşii, în com. Négra Şarului.

Buza Topliciorei, munte între comunele Dorna, Şaru Dorni şi Broşteni.

Buzei (Vêrful), munte în comuna Broşteni (1411.3 m.)

Buzilă, deal acoperit de pădure de fag în com. Dolhesci.

Buzilenilor (Délul), munte între comunele Şaru Dorni şi Négra Şarului.

C.

Abóea, sat pe moşia şi în com. Broşteni. Aşezat pe malul drept al Bistriţei e străbătut de pârâul căruia îi poartă numele şi numără numai 10 case cu 10 capi de familie sau 50 suflete (27 bărbaţi şi 23 femei), din cari 3 ȝigani. Contribuabili sunt

12. Improprietăriţi la 1864 sunt 1 fruntaş, 4 mijlocaşi şi 3 codaşi, stăpânind 29 fălci.

Biserica din Holda şi şcolele din Broşteni servesc şi acestui sat. Nici un drum de comunicaţie nu 'l légă cu cele-lalte sate şi trecerea se face numai

cu o cîobacă (un trunchiū de arbore scobit).

Căbóe, munte în com. Broșteni, avînd 1638.8 m. alt.

Căbóe, mic afluent al Bistriței, în com. Broșteni.

Căboița, munte în com. Broșteni.

Căbuja, o sfîră de moșie ce acum forméază un trup cu Drăgușeni (v. a. n.)

Căbujei (Satul), v. Drăgușeni.

Căbujei (Pârâul), afluent al pârâului Hatia, în com. Drăgușeni (3000 m.)

Căldare (In), o baltă (unde apa curge lin) pe Bistrița, între Cojocî și Dambu Colacului.

Căldărei (Pârâul), mic afluent al Bistriței, în com. Broșteni.

Calea-Mare, deal, parte cultivabil și parte cu pădure, în comuna Brădățelu pe crêsta căruia trece drumul ce légă satul Rotopănescî cu Lămășeni, și Cornu Luncei.

Căliman, munte între com. Négra Șarului și Transilvania, avînd ca piscuri Băta Țiganului dincolo și Ciribuc (1459.2) la noi.

De asupra acestui munte este un platoū mare peste care cei de dincolo s'aū întins încet-încet cu pășunatul până ce Ungurii, după mai mult timp de pășunat, aū pus stăpînire, așa că frontiera trece acum pe sub crêsta muntelui. D'asupra lui, dar peste hotar, se află un lac mic în suprafață dar fôrte adînc. De obiceiū până pe la 10 Iulie omătul e nelipsit de pe Căliman, pe care nu crește de cît mușchiū gros, cățuni, eniperi, afine și mai jos merișore.

Călimănelu, munte între comuna Șaru Dorni și Dorna.

Călimănelu, pârâu în com. Șaru Dorni; isvorasce de sub muntele căruia îi pórta numele și după un curs de 12 kil. se varsă în Négra-Șarului din jos de Panaci. Are de afluenți din dreapta pe: Jalovjița, Mihăilețul și P. Tăeturei; iar din stînga pe Bucinișu și P. Tulbure.¹⁾

Călu, munte în comuna Mălini. (976.9).

Călugăra, pârâu, în com. Tătaruși, numit ast-fel pentru că se spune că pe albia lui ar fi fost

¹⁾ Pe Călimănel scobóră plute ajutate de haît.

un schit dependent de M-reă Probota. Isvorasce din Grópa Catăruluț și se varsă în Matioia (7000 m.)

Călugăra, zăvoiă pe șesul Siretuluț, în com. Stolniceni.

Călugăra, țarina din jurul zăvoiuț.

Călugăruluț (Pârăul), afl. al pâr. Forăscă în comuna Uidescă (3000 m.)

Călugăruluț (Délul), munte în com. Dorna.

Călugăruluț (Iazul), iaz în suprafață de 83 fălcă pe moșiile Rădășeni și Opișeni, format de pârăul Șomuzul Mare.

Călugăruluț (Móra), proprietatea statuluț, la ezătura Iazuluț cu acest nume, — a fost făcută de M-reă Slatina. Are 5 pîetre pentru grău și 3 pentru porumb, — aducend ven. net de 4000 lei anual.

Caluluț (Pârăul), mic afl. al pâr. Suha mică, în com. Mălini.

Calna, fost sat în com. Ciumulescă. Pe la 1850, «Calna, Costescă și Berescă, tóte într'un

40,124. Dicț. geogr. al jud. Suceva.

hotar, la ținutul Sucevei, moșie cu părți și răzescă, în care moșie au parte și d-lor comisul Costache Ganea, trațir Morțunescă, d-luț Costache Hârlescu, iconomul Iftime Stamati și alții; pe lângă moșiile Cămărzani, Ciumulescă și altele, *fără sat.*» (Bucium. Rom. An. II p. ....)

Calna, pârăuaș în com. Ciumulescă. Isvorasce din satul Cămărzani, formeză un mic Iaz și se varsă în Șomuzul Băei. (1800 m.)

Calna, ezer în suprafață de 20 prăjină.

Calnei (Lunca), în com. Ciumulescă, de o forțe mică întindere.

Cămărzani, sat pe moșia cu acelaș nume din com. Ciumulescă. Ișă trage numele de la un străvechiă proprietar al moșiei Cămărzani. (Veđă actul de hotărniciei al moșiei Hușă unde se pomenesce de *Podul lui Cămărzani*. Aședat pe cósțele delurilor Curței, Gană și Colțun, — numără 23 case, populate cu 26 capă de fam. saă 104 suflete; (51 bărbați și 53 fem.) din cară 2 israeliți. Are 20 con-

tribuabilă. Vatra satului ocupă suprafața de trei fâlcă și locuitorii sunt gospodari slabi.

Moșia și proprietatea d-lui Em. Morțun, are suprafața de 700 fâlcă din care, 420 fâlcă cultivabile, 200 pădure și 80 fânaș. Improprietăriți nu sunt pe această moșie, ci toți locuitorii s-au improprietărit la 1864 pe Mestecenii și parte din Movilenii.

Are o biserică, cu patr. Sf. Gheorghe, construită cu spesele actualului proprietar la 1863, servită de preotul din Ciumulesci. Școala din Ciumulesci servă și acestui sat.

Drumurile principale sunt: la Folticenii, prin Leucușescii, (13 kil.) și la Folticenii, pe la Spătărescii (16 kil.)

La 1803 «Cămârzanii, a paharnicului Lână, aveau 5 lăușii, cu 60 lei anual, fiind și un lăuș de cei fără bir.» La aceștia se adăoga «breslașii Morțunescii», 3 lăușii, plătind 24 lei bir pe an». (Uricar de T. C. VII p. 250).

Pe la 1850, «Cămârzanii i Măstocanii, la ținutul Sucevei, ocolul Moldovei, moșie cu părți în care moșie au parte și d-lor frații Morțunescii, i d-lui Costache Morțun, d-lui Costachi Hârlescu i alți părtași în ea.

Are sat cu o biserică, un pr., doi dascăli, doi băjenari hrisovoliți, opt nevolnici, 3 vadane, 4 slujbași volnici, un jidov; pe lângă moșiile Bărescii, Calna, Ciumulescii, Leicușescii, Dumbăvița și altele cu un număr de 18 locuitori. (V. Bucium. Rom. An. II p. 145.)

Origina familiei Morțun prezentând oarecare interes istoric, estrag următoarele din genealogie făcută de descendentul ei d. Emanoil Morțun proprietarul acestei moșii.

«Pe a finele Domniei lui Petru Schiopu (1590) tinărul Pavel Morțun trece din Maramureș în Moldova. Un oarecare Lazăr (urmaș lui Potcovă) tocmai venise cu un corp de cazaci, vrând să-l detroneze și să ia locul lui Petru Schiopu. Pavel Morțun se aventurează în conducerea unei părți a oștii moldovene și reuși a pune pe fugă armatele căzăcesci. Vodă resplăti vitejia acestui neaș Român dăruindu-i moșia Budița din Bucovina. Între 1630—1640 patru dintre cei 12 fii ai lui Pavel Morțun se căsătoresc cu fete din familiile Gofan, Giurgiuvaro, Vasilco și Volcinoschi. Cei-alți opt au numai fete pe cari le mărită după Ciucureanu, Hăjdău, Holban, Go-

rovei și Teodorini. Din primii patru Morțunesci se trag toți urmașii acestei familii aflători astăzi în țară și cari au trecut aci după răpirea Bucovinei.

Un ore-care Ion Morțun stăpânitor al Budinșilor pe la 1792 lasă trei fii: *Ilie, Lupu și Constantin.*

Lupu trece în Rusia la 1731, intră cadet în armata împărătească Ana Ivanovna și la 1740 ajunge Polcovnic. În acel'aș an este recomandat din ordinul împărătesei Ana, de către cancelarul Osterman, Domnitorului Moldovei Grigore Ghica care 'l gratifică cu boeria de Șetrar. La 1742 se căsătorește cu Maria fiica Medelnicerului Costandin Lână, dar 'și reține partea de Budinși din Bucovina și Gheorgheni de la ținutul Hotinului. Zestrea soției era moșia Broșteni de la ținutul Botoșani.

În urmă, potrivit diatei lui Andrei Pisoschi, rămân în stăpânirea Lănescilor și moșiile: Leucășesci, jumătate din Hârtop, a treia parte din Huși, întregi Cămărzani, Obârșia și câte jumătate din Costesci și Bărăscă pe apele Șomuzul-mare, Șomuzul Băii, și Moldova până în Râșca. Ast-fel pun stăpânire Morțunesci pe Cămărzani.

Pavel, fiu al lui Ilie; ajunge major în armata rusă și la 1812 e luat prizonier de Francezi și dus în Franța de unde se întorce la 1815 și se călugărește în M-reă Némțu, unde era cunoscut sub numele de Morțun Franțuzul.

Cămeșoiu, munte în com. Bogdănesci, acoperit de pădure de fag și brad.

Cămeșoiul (Vârful), munte pe culmea căruia se întâlnește hotarele moșiilor Baia, Bogdănesci, Sasca și Mălini. E îmbrăcat în pădure de brad.

Câmpulungenui (Pârâul), mic afl. al Sascei Mari.

Câmpul lui Drăgoș, v. Târgul Pășcani.

Cânelui (Pârâul), mic afl. al Bistriței.

Cânelui (Délui), munte în comuna Broșteni.

Cânelui (Balta), o baltă a Bistriței drept muntele cu acest nume.

Câniștiștea, del cultivabil în com. Stolniceni.

Căpățâna, munte peste care trece hotarul între com. Broscești și Bucovina (1383.4 m.)

Căpățâna, del între satele Boureni și Soc. Se crede că aici ar fi tăiat Dragoș Vodă capul Bourului (v. Boureni).

Căpățânelor (Pârâul), mic afl. al pâr. Sabasa.

Căprăria, mic afl. al Staniștei, în com. Cristesci. (320 m.)

Căprăria, del acoperit de pădure de fag lângă satul Bădilița.

Căpriana, del, îmbrăcat în pădure de fag, în com. Tătăruși.

Căpriana, pârâu. V. Leordișul.

Căprăriei (Pârâul), mic afl. al pâr. Năgra Brosceștilor.

Căprăriei mic (Pârâul), mic afl. al pâr. Năgra Brosceștilor.

Caprei (Pârâul), mic afl. al Bistriței, în com. Broscești.

Caprei (Pârâul), mic afl. al Șomuzului Mare. (1000 m.)

Caprei (Valea), valea pârâului cu acest nume din com. Pleșesci.

Caprei (Delul), munte în comuna Broscești.

Căprița, pădure de fag pe pârâul Pietrișu din com. Valea Glodului, lângă frontieră.

Căpriței (Pârâul), mic afl. al Bistriței în com. Broscești.

Capu-Delului, fostă stație de poștă pe șoseua națională Roman-Fălticeni-Bunesci, pe locul desființatului sat Filipesci.

Capu-Delului, pisc de munte între Râșca Mare și Slătioara din com. Bogdănesci.

Capu-Delului, ezer în suprafața de 2 arii în com. Uidesci, pe șesul Moldovei, apa căruia, — se spune, — că ascunde multe arme din timpul revoluției de la 1821.

Capul - Topliței, gura pârâului Strâmba.

Cărmidărie, v. pârâul Glodului.

Cărmidăriea, localitate în com. Lespești, unde se fabrică cărmidă.

Cărauța, mic afluent al pârâului Sabasa.

Cărbunarul, pârâu în com. Broscești, afluent al Cotârghășului. Are de tributar pe pârâu Țigănușului și Răele.

Cărciumei (Délul), în satul Topile.

Cârjei (Pârâu), isvorăște de după Băta Teiușului, străbate satul de la care și trage numele și se varsă în Bistrița. (2400 m.)

Cârjenilor (Pârâu), mic afluent al pârâului Borca.

Cărlanu, munte în com. Bogdănesci, acoperit de pădure de fag și brad.

Cărlanului (Délul), lângă satul Mihaesci.

Cărligata, mic afluent al Bistriței în com. Broscești.

Carmen Sylva, isvor cu apă minerală. V. com. Șaru Dornii.

Cărpinișu, dél, în com. Uidesci, moșia Țolesci, parte cultivabil, parte ponoros.

Cărpinișul, munte, pe teritoriul moșiei Borca, dar în comuna Mădeiu.

Casa, pârâu în com. Mădeiu, isvorăște din *Dosul Arșiței* și după un curs de 5000 m. se varsă în Bistrița.

Casei (Pârâu), mic afluent al Bistriței, udă partea de sus a satului Lungeni.

Casei (Pârâu), mic afluent al Bistriței. Udă satul Crucea.

Casași, o parte din satul Ruginosa, locuită de țigani.

Catargului (Délul), în comuna Dolhesci, parte cultivabil, parte acoperit de pădure.

Catargul, v. Délul Gheocul.

Catrinari, parte din satul Șaru Dornii.

Catrinari (Délul), munte, peste care e hotarul moșiilor Șaru Dornii și Broșteni.

Catrinari, mic afluent al pârâului Negrișora.

Cățelușa, mic afluent al Bistriței. Formează hotar între comunele Broșteni și Mădeiu (3000 m.)

Chifenii, parte din satul Șaru Dornii.

Ceiru-Belciului, o parte din țarina satului Hârtópe.

Celarul, mic afluent al pârâului Suha-Mare.

Celariul, mic afluent al pârâului Fărcașa.

Cépă (Délul lui), lângă satul Hârtópe; cultivabil.

Cépă, o parte din moșia Stroesci.

Cépă, localitate în com. Văscanî, unde se împart drumurile spre: Stroesci, Hărmănesci, Ruginósa, Todiresci și Vladnici.

Cepila, localitatea de la gura pârâului Platonîța, în satul Manolea.

Cerbului (Pârâul), mic afluent al Negrei Broștenilor; are de tribut ar pârâul Ungurénului.

Cerbului (Délul), munte în com. Mădeiu, teritoriul moșiei Borca.

Cérdao (La), se mai zice și Bâtca Scăunelelor. Loc de excursiune în vârful muntelui Pleșu, chiar în hotarul dintre jud. Suceva și Neamț. Se află aci un foișor de scânduri, făcut de călugări din Monastirea Neamțu, în care

dânșii au pus o iconă. Pe aci trece poteca ce duce din Bogdănesci, Rășca și Boróia la M-reă Neamțului.

Cérdaoul, Culmea cea mai înaltă a délului ce desparte șesul Siretului de al Moldovei, — în com. Cristesci. — Peste acest deal trece șoséua județ. Moța-Paşcanî-Târgu-Frumos. E înbrăcată de pădure de fag și stejar. Vederea din foișorul ce era așezat aci era din cele mai frumoase ale județului și se întindea într-o mare depărtare peste șesurile Siretului și Moldovei și munți.

Cetățuea, pădure, de diferite esențe, pe moșia Văscanî.

Cetățue (La), deal; v. Baia.

Cetățuana, podișul de pe dealul de d'asupra și spre estul satului Rădășeni. Aci se găsesc anticități ca vase de lut, unele de piatră, etc.

Cetățuia, deal, pe moșia Huși, d'asupra căruia cred ómenii că ar fi fost o cetate. Este cultivabil.

Cetatea, deal, pe moșia Brana, acoperit cu pădure de fag. În

juru-î se observă două rânduri de șanțuri circulare.

Cetățuia, dealul de d'asupra satului Stroesci, din care se scote pîatră.

Chei (La), cele mai periculoase cataracte ale Bistriței, aflătoare între Bogolinul și Geamalăul. Sute de stînci rîsar din apa care e strînsă între pereți ce se pierd în nori. Curentul este puternic și apa urlă, în fierberea ei, spălând mereu stîncile. Aci plutașul e sigur pe pluta sa cînd e apa potrivită; dar cînd e prea mare sau mică, el nu prea cutéză a scoborî; în primul caz pentru că nu mai e stăpîn pe pluta sa, ce sboră printre nahlapî (valuri mari) și în secundul, pentru că e foarte lesne să pună pluta pe vre-una din multele stînci și atunci, închiidînd cursul, ori cîte plute 'l-ar urma se grămădesc una peste alta și se fac țandări.— Singura scăpare la o ast-fel de întîmplare e *Scara* (un brad spînzurat pe stîncă, pîn'aprobe de apă, de care naufragiatul se agață, ca să se urce sus pe munte, unde o cărărie îl conduce la Dorna). Tăria și frumusețea locului la Chei e nici că se pôte mai impunătoare, dar

și mai pitorască în acelaș timp. Omul rămîne mut, simțindu-se prea mic față cu măreția naturii. Mai înainte de a intra în Chei la vre-o 200 metre d'asupra, pe peretele stîncos al Bogolinului, de obicei, plutașul arată comora neatinsă de argint (probabil quartz) ce *lucese de 'șt la ochii mai ales spre sîră; dar nimeni nu se pôte urca acolo ca să pôtă lua acel boț prețios.*

Chetrăria, parte din pădurea moșiei Stolniceni-Prăjescu.

Chetrôsel (vârful), munte în com. Mălini.

Chicerea, del acoperit de pădure de fag, pe moșia Stolniceni-Costandache.

Chicerea, parte din pădurea moșiei Stolniceni-Prăjescu.

Chifenî, sat zis și Șerișoru (v. a. nume.

Chilia, mic afluent al pârăului Bădilița.

Chiliei (pârăul), mic afluent al pârăului Șinca, din com. Sasca.

Chilie (La), v. pârâul Chiliei din com. Mădeiu.

Chiliei (pârâul), zis de uniŃ şi pârâul ArŃiŃei, afluent al pârâului Mădeiu. La gura acestui pârâu, unde se zice: «La Chilie», aŃ fost chiliile călugărilor Matei şi Kiriac, primii întemeietori ai satului Mădeiu.

Chiliei (poena), pe délul Bogata din com. Sasca.

Chiliei (délul), lângă satul BădiŃa, acoperit de pădure de fag.

Chilimeni, munte în com. Mălini.

Chilnésa, pârâul ce forméază hotar între comuna Bogdănesci şi Boróia; isvorasce din Délu Lupului şi se varsă în Rêşca (3200 metri).

Chişcăroé, baltă în suprafaŃa de 150—200 m. p., în comuna Dolhasca.

Chitie, deal cultivabil în comuna Pleşesci.

ChiŃicarului (délul), pe care stă o parte din satul Mihăesci.

ChiŃigăile, unul dintre piscurile

montelui «la Córne», acoperit de pădure de brad şi fag.

ChiŃigăile, un afluent al pârâului Rêşca, din com. Bogdănesci.

ChiŃigala mare, cel mai înalt vârŃ al montelui ChiŃigăile.

Oiganului (pârâul), mic afluent al pârâului Boldesci, din comuna VăscanŃi.

Oiganului, valea pârâului cu acest nume.

Cimitirului (délul), pe care se află cimitirul satului HeciŃ-LespeŃi.

Cinuo, deal cultivabil între Christesci şi MoŃca.

ClobăniŃa, pârâu, zis şi Pietrosu (300 m.), în com. LitenŃi, mic afl. al Şomuzului mic.

Clocărlie, munte în comuna Brosceni.

Clocărlanilor (délul), munte în comuna Dorna.

Clohoreni, sat pe moşia şi în com. Miroslăvesci. Aşedat pe ambele ţermuri ale pârâului Rangu, numără 195 case, populate cu 217 capi de familie sau 948

suflete, (479 bărbați și 469 femei), din cari 12 israeliți. Are 195 contribuabili. Vatra satului ocupă suprafața de 75 fâlcă și 78 prj. Locuitorii împroprietăriți după legea din 1864 sunt: 45 fruntași, 51 mijlocași și 38 pâlmași, stăpânind 337 fâlcă și 35 prj. Are o biserică, cu patronul sf. Nicolae, zidită la 1864 de locuitorii ajutați de printul Gr. M. Sturdza, servită de un preot și 2 cântăreți. Împroprietăriți la 1864 cu 8 fâlcă și 40 prj. Școala din Mirosălăvescî servă și acestui sat. Drumurile principale sunt: la Muncel (2120 m.), la Verșeni (5375 metri), la Cosmescî (2968 metri) și la Mirosălăvescî (2060 m.).

Ciohoreni, delul, pe cîstele căruia stă satul cu acest nume.

Ciohoranca, v. pârâul Rangu.

Ciomârnei (pârâul), mic afl. al Șomuzului mic, în com. Pleșescî (2500 m.).

Ciomânga, mic afluent al pârâului Recea, din com. Văscani.

Ciorsaci, iaz, format de Șomuzul Mare, în comuna Șoldănesci, în supraf. de peste 100 fâlcă. —

Conține mult pește, și cu deosebire știucă și crap.

Ciorsaci, mîră sistematică la ezătura iazului cu acest nume. (V. Șoldănesci).

Ciorsaci, fost sat, în apropierea morii cu acest nume. Existența lui și hotarele moșiei Ciorsaci le aflăm în următoarele acte.

1) Hrisovul de la Antioh Constantin Voevod, dat în Iași, la 9 Iunie, 7213 (1705), prin care dă drept M-rei Solca «a opri satul Ciorsaci de la ținutul Sucevei, cu tot locul și venitul aceluî sat și să aibă a lua de a zecea parte din țarine, din pîne și din lînaț, și din grădină, și din prisăci după obicei, și din pomete, și din jir, și din tot locul și venitul cît va fi pe hotarul aceluî sat, care acest sat este sfintei M-rei daniel și miluire de la repositul Vasile Cantacuzino, ce au fost spătar mare, și de la fratele d-sale Ilie Cantacuzino, ce au fost comis mare...»

2) La 1768, *Venedict, egumenul M-rei Solca* se judecă cu *Vasile Rață*, căpitan, și *Toder Glurgiuvanu*, căpitan, strênepoții Boului Logofet. — Acești din urmă arată că moșia și satul Ciorsaci au fost făcute daniel

moșului lor Dumitrașu Boul Logofăt, prin diata mamei sale Alexandra Vornicéa la 7187, diată întărită de Duca Vodă la 7188. Mai arată «o carte domnescă dată de stăpânit nămului lor, asupra acestei moșii, de la răposatul Nicolae Vodă».

Egumenul arată hrisovul de mai sus, din 7213, «făcut în urma daniei ce au arătat Rață și Giurgiuvanul» și spun că au avut și un zapis de danie către Mănăstire al boerilor Vasile și Ilie Cantacuzino, dar cerându-se zapisul, călugărul a spus că nu-l poate da fiind «rădărit» (perdut).

A mai adăogit călugărul că Monastirea stăpânește de 90 ani această moșie, ne supărată de nimeni.

3) Față cu aceste mărturisiri, în același an, 1768, Ghenar 18, Vodă Grigore Ión Calimah hotărăște: «După judecata cercetării d-sale velișilor boeri, dovădindu-se că M-rea stăpânește de 90 ani, iar cea-l-altă parte n'au stăpânit nici o dată, nici părinții lor, nici ei, hotărâm Domnia mea ca să stăpânească Monastirea și de acum înainte moșia aceasta... iar Vasile Rață și Giurgiuvanul neodihnindu-se ușa diavanului Domniei mele este deschișă...»

4) La 1778, Sept. 29, Vodă

Constantin Dimitrie Moruz Vodă, însărcinează pe ispravnicul ținutului Sucevei, să facă hotărnicia moșiei Ciorsacî «fiindcă rădărit... de prin prejur o împresoră cu strâmbătate...» ca să pôtă să facă «Monastirei și întăritură cu hrisovul Domniei». (Uric. de T. C., vol. XVI. pag. 48 și 127).

5) Prin hrisovul, din 3 Dec. 1803, de la Alex. Const. Moruz Vodă se întărește stăpânirea M-rei Solca asupra moșiei Ciorsacî, pentru care a avut judecată cu Tanasă, fiul Medelnicerului Ștefan Feștilă și Mihalache Giurgiuvanul. (Uricar vol. VII, pag. 251).

Astăzi la Ciorsacî nu mai e de cât o mără și o cârciumă ținând de moșia Hârtopul. (V. Mănăstioara).

Ciorsacî, pârâu în com. Șoldănesci, isvorasce de la Vărărie și se varsă în iazul cu același nume. (2510 m.).

Clortolanul, deal acoperit de vii în com. Văscanî.

Clotelor (délul), în comuna Pleșesci.

Cireșului (délul), pe cîosta căruia

stă partea estică a satului Ciumulesci.

Cireșului (pârâul) unul dintre afl. pârâului Râșcuța.

Ciribuc, v. Căliman.

Ciritei, deal în partea estică a satului Horodniceni, parte cultivabil, parte acoperit de fânașuri.

Ciritei, valea scăldată de pârâul Braniștea, din comuna Brădășelul.

Clubuc (délul), munte între comunele Broscești și Șaru-Dornei.

Ciuchinarilor (vatra), partea răsăritenă a satului Dolhasca.

Ciudin (Iazul lui), în supraf. de 1 falce 40 prj. pe moșia Lămășeni. Conține pesce: crap, lin, caracudă, costruș și ochiană.

Ciulei (Iazul lui), iaz format de Șomuzul mic, în com. Giurgesci, în supr. de o falce.

Ciulinosul, mlaștină, în suprafață de 800 metri pătr., în comuna Dolhasca.

Ciumalul, deal lângă satul Todiresci, com. Vâscani.

Ciumalul, pădurea de stejar ce acopere délul cu acest nume.

Ciumalul, mic afluent al pârâului Boldesci, com. Vâscani.

Ciumerna, v. Obcina Ciunernei.

Ciumerna, mic afluent al pârâului Suha mică.

Ciumulesci-Ganea, com. rurală în pl. Moldova de jos, spre sud și la 16 km. de Folticeni. Aci e acum reședința sub-prefecturii plășei. Se mărginește la E. cu Uidesci, la V. cu Fântâna mare, la S. cu com. Boroiia și la N. cu com. Șoldănesci și Preutesci. Formată din satele: Ciumulesci, Ionésa, Negotesci, Movileni, Mestecenii, Leucușesci-Softa, Lecușesci-Dumitriu, Ganea, Băresci și Cămărzani, cu reședința în cel d'întâi. — Populată cu 666 capî de fam. ce numără 2610 suf. (1276 bărbați și 1334 femei), din cari 54 israeliți. Contribuabili sunt 735. — Are cinci biserici cu 2 preoți și 7 cântăreți, și 2 școle rurale mixte frecventate de 71 elevi. — În com. sunt 136 băieți și 132 fete în etate de 7—12 ani.

Budgetul comunei pe anul 1892—1893 are la venit 7090 lei și la cheltueli 7072.75 lei,

iar al drumurilor 1458 lei venit și 1182.50 la cheltuieli. — În totă comuna sunt 303 cai, 512 boi, 572 vaci, 2400 oi, 544 porci și 4 bivoli. — Pe Șomuzul Băii sunt 4 morisce.

Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 335 — 345 m. Udată de Moldova și pâraie: Mediasca, Movileni, Tătăranii, Cucoseni, Stăneii, Gavan, Focșei, Horaița, Brudul și Calna. (Despre moșii vezi fiecare sat în parte).

Suprafața teritorială a comunei, e de 3154 fâlcii și 50 prj. din care 425 pădure, 1262.60 cultivabile, 276 fânaș și restul nefolositor. Anul acesta s'a cultivat 264 hectare 72 arii grâu, 1146.58 hect. porumb, 574.82 hect. ovăz, 171.80 hect. orz, și 38.84 hect. hrișcă. Improprietăți la 1864 sunt 110 frunzași, 211 pălmași și 178 codași, stăpânind 996 fâlcii și 68 prj.

Insemnată în comună e numai privestea ce ni se oferă vederilor din delul de la Cămarzanii.

Ciumulesci-Ganea, sat numit și Ciumulesci-Mârza. pe moșia și în comuna cu acelaș nume. — Așezat pe văile și còstele a trei deluri: Severin, Cireșului și Gorbănesci. — Numără 91 case, po-

pulate cu 103 capi de familie sau 342 suflete (166 bărbați și 176 femei). Are 123 contribuabili. Vatra satului ocupă supr. de 13 fâlcii și 65 prj. Afară de mică excepțiune, locuitorii sunt slabi gospodari. Moșia e proprietatea d-lui Emanoil Mortzun, cumpărată de la Zoița Ganea, care o avea moștenire de la soțul său Ioniță Ganea și acesta de la părinți. — În întindere de 171 fâlcii, din care loc de cultură 90 fâlcii, 12 fâlcii fânaș, una pădure și 68 nefolositor. — Improprietăți la 1864 sunt: un frunzaș 90 pălmași și 11 codași stăpânind 221 fâlcii și 61 prj.

Are o biserică cu patronul Schimbarea la față, zidită de frații Ioniță și Matei Ganea, la 1790, care ardând în 1871 cu toate odòrele, distrugându-se și înscrisurile, a fost restaurată la 1871 mai mult cu cheltuella fostului proprietar Al. Agioglu. — E servită de un preot și 2 cântăreți și improprietăți cu 8 fâlcii și 40 prj.

O școală rurală mixtă cu un învățător plătit de stat, înființată la 1868, frecventată de 30 — 38 școlari din 121 școlari aflați în rađa școlei între 7 — 12 ani.

Drumuri principale sînt: la Fòlticeni (16 km.), la Negotesci

(1800 m.), la Drăgușeni (13000 m.)

Batrâni spun că cu un veac în urmă, pe când trăiau proprietarii moșiei, pe atunci numiți Ganea, Ioniță și Mihaï Ganea, a fost o ciumă mare în sat, așa că cea mai mare parte dintre săteni au murit. Proprietarii, ca să-și cultive moșia, fură nevoiți să aducă lucrători din Bucovina cărora le dăruie locuri de case în sat și care venind spuneau că vin la satul *ciumat*, satul cu *ciuma*, până ce a ajuns să i se zică Ciumulesci.

La 1803 «Ciumulesci, a clucerului Ioniță Ganea, aveau 38 liuți plătind bir 608 lei pe an, fiind și 3 liuți de cei fără bir. La acestia se adăgeau «breslașii ot tam» 7 liuți cu 72 lei pe an, (Uricar de T. C. vol. VII, p. 250).

Ciungii, munte între com. Broscești și Dorna.

Ciungi, pârâu, în com. Sasca, tributuar Sascei-Mari.

Ciungilor (Délul), munte între com. Sasca și Mălini, acoperit de pădure de brad.

Ciungii lui Mareu, munte în com. Mălini.

Ciungitura, munte în com. Dorna.

Ciurariu (Costa), deal acoperit de tufis și fânaș în com. Dolhasca.

Ciuriș (Pârâu), numit și al Rupturei, isvorase din Bucovina și se varsă în Țazul Bunescilor (1250 m.)

Ciuriș (Délul), spre vest de délul Curmăturile din com. Șoldănesci.

Ciuriș (Pârâu), mic afl. al pârâului Buciumeni, în com. Șoldănesci. Isvorasce din Fântâna lui Briciu, având de tributor de a stânga pe pârâul Tâmpesci.

Ciupesci, deal cultivabil în com. Stolniceni.

Ciupesci, fost sat pe délul cu acest nume.

Ciupesci, mic afl. al pâr. Bahna, com. Stolniceni.

Clădita mare, munte în com. Mălini, în hotarul Bucovinei, având 1073 m. altit.

Clifele, munte peste care trece frontiera între com. Broscești și Bucovina, are 1367 m. alt.

Olinelor (Délul), munte în com. Mălini.

Olopoțel (Iazul lui), spre Sud-Vest și chiar în marginea orașului Fôlticenî. E format de pâraul Buciumenî și are suprafața de 400 m. p.

Olopoțel (Țarina lui), în suprafață de 20—25 fâlcî, între Fôlticenî și pâraul Buciumenî.

Olopotul, poenă pe moșia Stolnicenî Costandache.

Cobuz, afl. al Bistriței, în com. Borca. (2500 m.)

Oocășelor (Pârâul), mic afl. al pâraului Suha-mică.

Oocășelor (Pârâul), afl. al pâraului Rusului, în com. Șaru-Dorni.

Oocășelor, munte în com. Șaru-Dorni.

Oocășișul, munte în com. Mălinî.

Oocășiș (Pâr. lui Niță), mic afl. al Sabasei.

Oocășiș, mic afl. al pâraului Borca.

Coda Făgețelului, deal în com.

Preutescî, parte pădure parte fânaț.

Coda Gârlei, mic afl. al pâraului Recea, com. Văscanî.

Codrul, V. satul Lunca, din com. Drăgușenî.

Codrul Mănăstirei, deal acoperit de pădure bătrână de fag în com. Dolhasca.

Cohal, deal răpos în com. Litenî.

Colfu, mică peșteră în stânca ce formeză malul stâng al Bistriței, din jos de Colțul Acrei.

Cojocî, sat pe moșia și în com. Broscenî. Își trage numele de la primul descălicător, poreclit ast-fel, și care are și astăzi o drasle. Așezat pe țărmul stâng al Bistriței, numără 19 case populate cu 20 capî de fam. saui 80 suflete (39 bărbați, 41 femei) din cari 3 țiganî. Contribuabilî sunt 15.

În sat este o cârciumă și o băcănie. Improprietăriți la 1864 sunt 2 fruntași, 8 pălmași și 13 codași stăpânind 67 fâlcî afară de cei cu 10 prj. Are biserică de lemn cu un preș și 2 cântăreți. Școla din Crucă servă și acestui sat. La Cojoc

este punct vamal pentru privegherea plutelor, ca să nu se strecoare fraudulos din Bucovina. Aci se trec în revistă toate plutele și se constată acele ce sunt indigene și cele ce trec cu transit.

O singură cărare pentru pietoni și călăreți, ce duce de la Crucea la Rarău, trece pe aci. Oamenii își aduc proviziile de carii au nevoie pe cai, formând un fel de caravane.

Cojocilor (Délul), munte în com. Broscești.

Colăcel, mic afl. al pârâului Ortocă, din com. Dorna.

Colacului (Dâmbul), un munte în jurul căruia curge Bistrița, întorcându-se aproape de unde a plecat. El e din sus de satul Crucea.

Colacului (Lacul), Băltogă în suprafața de 2 pr. pe șesul Siretului, formată de pârâul Probota și isvóre, se varsă în Siret. Se spune că în fundul ei ar fi nise clopote de ale M-rei Probota. Păgânii le furaseră și vându-se urmăriți le-au aruncat aci.

Colbu, localitate pe Bistrița, imediat după Colțul Acrei.

Colibei (Pârâul), mic afl. al Sabasei.

Colibei (Pârâul), afl. al pârâului Rêșca.

Colibei (Valea), Albia pârâului cu acest nume, în com. Bogdănesci unde se află și un ferăstrău.

Colțul Acrei, cel mai periculos cot de pe tot lungul Bistriței aflător în com. Dorna.

Colțun, deal în com. Ciumulesci.

Cómeș, mic afl. al pârâului Sabasa.

Comóra, pisc de munte în com. Dorna.

Comorei (Pârâul), mic afl. al pârâului Fărcașa.

Comori (La), poenă pe moșia Stoliceni Costandache. Aci când și când se găsește câte o lance ruginită, potcove etc., semn că localitatea a fost altădată locuită.

Comorilor (Délul), acoperit de pădure de fag în com. Dolhasca.

Comorilor (Pârâul), unul dinter

afl. pârâul Moîşa, în com. Bogdănesci.

Condochia, deal în com. Pleşesci.

Condreóia, şes în com. Pleşesci.

Conţasca, pârâu lângă satul cu acest nume. Pórtă diferite numiri în cursul seú. v. Matióia.

Conţasca, v. pârâul Matióia.

Conţasca, délul pe care stă parte din satul cu acest nume.

Conţesci, mlaştină lângă satul cu acest nume care mai înainte era un iaz mare, în care sătenii spun că s'ar fi înecat un *conf.* (Prin *conf.* ei înţeleg general austriac).

Conţesci, sat pe moşia şi în com. Păşcani spre nord-vest şi la o depărtare de 10035 m. de reşedinţa comunei. Aşezat pe ambele ţermuri ale pârâului şi pe délul cu acel'aş nume. Numără 161 case, populate cu 168 capi de fam. saú 638 sufl. (324 bărb. 314 fem.) din cari 9 sunt israeliţi. Are 118 contribuabili. Vatra satului ocupă 90 fâlcî şi 58 prj. Locuitorii sunt gospodari de mijloc. Improprietăriţi

sunt: 50 pălmaşi şi 45 cod stăpânind 312 fâlcî şi 40 prj.

Are o biserică, cu patronul Sf. Dumitru, clădită din lemn de locuitori pe la 1835, servită de un preot şi două cântăreţi şi improprietărită cu 8 fâlcî şi 40 prj. Scóla din Valea-Sécă servă şi acestui sat.

La 1803, «Conţesci, a d-sale vistern. Iordache Balş, avea 44 liuđi, plătind bir 844 lei anual. (Uricar de T. C. vol. VII, pag. 247).

Copăcelul, dél pe o cóstă a căruia e tăbărâtă o parte din satul Lămăşeni, iar o alta e acoperită de pădure de mestécăn.

Copăcelului (Valea), în satul Lămăşeni.

Coptu, afluenle pârâului Pulpa.

Corbului (Délul), în comuna Pleşesci.

Corbie (Podul lui), podeţ peste pârâul Négra Şarului peste care trece drumul ce légă satul Panaciu cu Négra.

Corhana, munte în com. Dorna numit şi Bâta Spaimeí.

Corhana, dél acoperit de tuşi lângă satul Bădiliţa.

Córne (La), culme de munți în com. Bogdănesci, a cărei principale piscuri sunt: Chițigăile, Drugan, Tina Roșie, Arșița Pădurețului și Măgura. E acoperit de brad și fag.

Cornesei, délul din mijlocul satului Opișeni.

Cornesei, sat pe moșia și în com. Ruginosa. Numără 64 case populate cu tot atâți capi de fam. său 250 suflete (112 bărbați și 138 femei). Contribuabilii sunt 62. Vatra satului ocupă suprafața de 22 fâlc și 50 prj.

Locuitorii improproprietăriți la 1864 sunt 20 pălmași și 27 cod. stăpânind 155 fâlc și 38 prăjinii.

Gospodăriile lor sunt slabe.

Cornesei, délul pe care stă satul cu acest nume.

Corni, sat, numit și Cornișori, pe moșia Corni-Rotunda din com. Liteni. Aședat pe cîsta délului cu acest nume. Numără 120 case populate cu 118 capi de fam. său 533 suflete (272 bărb. și 261 fem.) din cari 5 evrei. Contribuabilii sunt 118. Locuitorii sunt bunișori gospodari. Vatra satului ocupă 46 fâlc și 54 prj. Moșia e proprietatea

40.124. Dicț. geogr. al jud. Suceva.

d-lui Al. Varnav Litenu. Dintre proprietarii vechi se țin minte Zoița Lupu Balș și Ión Canta de la care, la 1848 trecu la familia Litenu. În întindere de 231 fâlc și 65 prj. din care 170 cultivabile, 40 fânaș și 21 fâlc și 65 prj. nefolositor. În acesta nu intră și pădurea, a căreia întindere n'o cunoscem.

Improprietăriți, la 1864 sunt 24 frunțași, 41 pălmași și 16 cod. stăpânind 173 fâlc și 65 prăjinii.

Are o biserică, cu patronul Sf. Voivodă, zidită de Zoița Balș la 1841, servită de un preot și 2 cânt. și improproprietărită cu 8½ fâlc. O școlă rurală mixtă, cu un învățător plătit de stat, înființată la 1890 și frecventată de 30 școlari.

La 1803, «Corni, moșia d-sale căminarului Iordache Balș, avea 36 liudă plătind bir 376 lei pe an. Ei lucrau pământul având loc de mijloc. (Uricar de T. C. vol. VII pag. 245).

Corni, délul pe cîstele căruia stă satul cu acest nume.

Cornilesc, sat pe moșia și în com. Drăgănesci. Aședat pe ambele țermuri ale pârâului Târșia, numără 27 case, populate cu 32 capi de fam. său

122 suflete 63 bărbi 59 fem. .
din cari sunt : necăsătoriti 66.
căsătoriti 44, văduvi 12. Scă-
citi 3, iar 119 nu. Vatra satu-
lui ocupă 2 fâlcii. Locuitorii
sunt nu tocmai gospodari de
frunte. Biserica din Târdia și
școala din Brusturi servesc și a-
cestui sat. Improprietății la
1864 sunt 16 loc. stăpânind 47
fâlcii și 40 prj.

Inceputul satului s'a pus de
un ôre-care Cornilă venit din
Ardeal. (V. com. Drăgănesci).

Cornășoru, fost sat lângă satul
Corni.

Cornu, o sfôră de moșie a d-lui
Veisengrün, în întindere de 265
fâlcii, mai mult pădure, care
altă dată forma un trup cu
moșia Stolniceni Costandache.

Cornu, afluent al Sirețelului, în
com. Lespești.

Cornu Dumbrăveii, pădurice de
stejar în com. Brădățelu.

Cornu Lunceii, punct vamal în co-
muna Mălinii și reședința plășei
Moldova de sus. Pe aci se trece
la Homor-Câmpu-Lung în Bu-
covina. În jurul vamei sunt 4—
5 case, din care una servă de

reședință sub-pref. plășei Mol-
dova de sus.

Cornu Laiului, pădure de stejar
a școlilor din Târgu-Frumos,
în com. Văscani.

Coamesei, sat pe moșia cu acelaș
nume din com. Stolniceni-Pră-
jescu. Așezat pe albia pârâului
Hurmuz, numără 250 case po-
pulate cu 257 capi de fam. sau
361 suflete (468 bărbați și 493
femei) din cari 37 streini. Con-
tribuabili sunt 205. În sat sunt:
2 ciobotari, 5 stoleri, 3 fierari,
8 lăutari și 5 comersanți. Vatra
satului ocupă 30 fâlcii și 50 prj.
Locuitorii sunt slabi gospodari.
Moșia e proprietatea d-lui Gr.
M. Sturza; în întindere de 745
fâlcii, din cari 648 cultivabile,
45 pădure și luncă, 31 fânaș și
21 fâlcii loc nefolositor. Impro-
prietății la 1864 sunt: 94 frun-
tași, 40 palmași și 58 cod. stă-
pânind 516 fâlcii și 40 prăjini.

Drumurile principale sunt: la
Stolniceni-Prăjescu 8 kil. și la
Cihoreni 5265 m.

Are o biserică cu patronul
Adormirea zidită nu se știe
de cine la 1459, servită de un
preot și 2 cânt., improprietăți
la 1864 cu 8 fâlcii pământ. Mai
înainte se crede că a fost o ca-
pelă săsescă.

O școală rurală mixtă, cu un învățător plătit de stat, înființată la 1865, având numai 10 prj. pământ în vatra satului. E frecventată de 32 școlari. În sat sunt 44 băieți și 38 fete cu etatea între 7—12 ani.

Satul a fost întemeiat de un óre-care Cosma. Un document de la Constantin Racoviță Voevod, din 1757, arată că «popa Ion Pravilă de la Biserica din Cosmesci, Constantin Glotea și alți sunt trimiși să hotărască o hotărnicie de moșie după scrisorile unui reclamant (Xenopol. A. D. Ist. Rom, vol. IV, pag. 125.)

În Cosmesci și alte patru localități Constantin Cantemir face stéguri de lefegii ca să lupte contra leșilor. (I. Neculcea, Letopis. Țerei vol. II pag. 284.)

La 1803, «Cosmesci și Năvrăpesci, a d-sale Visternicul Grigoraș Sturza, avea 116 liuđi, plătind bir 1496 lei anual, având și 8 liuđi de cei fără bir. La aceștia se mai adăogeaū «breslașii ot tam» 10 liuđi cu 96 lei bir pe an» (Uricar. de T. C. Vol. VII, p. 247—248).

În Cosmesci se află palatul familiei Sturza, în parte restaurat, pe frontispiciul căruia se citește : «... cu cheltuiala Vel. Logofetului Grigoraș Sturza,

făcut de Iosif Demosevici, leatul 1816, Maiū 2».

Cosmeseului (Pârâul), mic afluent al pârâului Săscuța lui Nicoric.

Cósta Bărbătescilor, pădure de stejar pe moșia Văscan.

Cósta Bursucului, deal acoperit de lanuri pe moșia Heciu-Lespeđi.

Cósta Buzei, deal, în comuna Bogdănesci acoperit de pădure de stejar.

Cósta Colacului, deal pe moșia Heciū; lanuri și imaș.

Cósta Harei, vale în com. Brădățelu.

Cósta Iazului mic, vale în com. Brădățelu.

Cósta Jidovului, deal în comuna Lespeđi, căt. Sirețel (fânaț).

Cósta Liteni, vale în com. Brădățelu.

Cósta Iazului mare, deal în com. Brădățelu.

Cósta lui Bostă, valea dintre delurile Viea și Cósta Iazului mare din com. Brădățelu.

Cósta lui Neocșan, vale lângă satul Probota. (Imaș).

Cósta mare, deal acoperit de fânaș în com. Lespești.

Cósta Panacilor, cósta pe care se află împrăștiat satul cu acest nume.

Cósta Perilor, deal, acoperit de pădure de fag, lângă satul Bădilița.

Cósta Plopilor, deal acoperit de huceaguri și fânaș, în comuna Bogdănesci.

Cósta Roșie, vale în com. Brădățelu.

Cósta Suhăi, munte în comuna Mălini.

Cósta Șanțurilor, deal pe moșia Ruginósa dar nu departe de satul Stolniceni Costandache, din com. Lespești. Aci se ved trei șanțuri foarte mari trase paralel (unu ceva mai depărtat de celelalte două), despre care se spune că au servit ca forturi într-o bătălie.

Cósta Șarului, munte d'asupra satului Șaru, imbrăcat în pădure de brad.

Cósta Șipotul lui Anton, vale în com. Brădățelu.

Costesci, deal, numit și Dealu Cóstei, pe care stă o parte din satul Ciumulesci-Ganea.

Costesci Răzășesci, sat pe moșia cu același nume din comuna Ruginósa. Așezat pe cósta delului Ulmișu, formează un sat cu Costesci Sturzei. Moșia e în întindere de 47 fâlcă, toate cultivabile. Are o biserică, cu patronul Sf. Voivodă, clădită din lemn de preotul Petrea Paladi Secară la 1777, și o școală rurală mixtă, cu un învățător plătit de comună, — înființată la 1885 și frecventată de 41 școlari. Cu etatea între 7—12 ani sunt în rața școlii 68 băieți și 44 fete.

Răzeșii susțin că au răzeșiile de la Ștefan cel Mare.

Costesci Sturza, sat pe moșia și în com. Ruginósa, formând un singur sat cu Costesci Răzășesci. E așezat pe țărmul stâng al Bahluețului Rece, împreună cu Costesci Răzășesci, numără 111 case populate cu 117 capi de familie sau 477 suflete (244 băieți și 233 femei), din cari 121 străin. Contribuabili sunt 100. Vatra satelor ocupă 25 fâlcă și

49 prj. Locuitorii se ocupă cu plugăria și cultura viilor și sunt gospodari de mijloc.

Improprietăriți la 1864 sunt 25 pălmași și 30 codași.

Drumurile principale sunt: la Têrgu-Frumos 5 km. și la Ruginosa 7 km.

Biserica și școla din Costesci Răzășesci servesc și acestui sat.

Costiș, deal servind de imaș satului Buda, conține multă piatră.

Costorovei (Pârâul), mic afluent al Sascei-Marî.

Coșvana, mic afluent al Șomuzului-Mic, în com. Giurgesci.

Cotârğaș, sat pe moșia și în com. Broșteni, formeză un singur sat cu Poena Cotârğașului, sătuc ce numără numai vre-o 15 case. Așezat pe ambele țărmuri ale pârâului de la care și-a luat numele, numără 130 case, populate cu 128 capi de familie sau 570 suflete (280 bărbați și 290 femei), din cari 26 israiliți. Contribuabili sunt 144. O vatră a satului propriu zis nu este fiind înșirat în tot lungul pârâului. În sat sunt: 2 comerșanți, un boiangiū, 5 stoleri și 2 fierari. Pe pârâul Cotârğașu-

lui sunt 2 piue pentru suman și 3 morisce.

Improprietăriți la 1864 sunt 15 fruntași, 31 pălmași și 20 codași, stăpânind 257 fălci, afară de cei cu câte 10 prj. loc de casă și de locurile dăruite de proprietar în schimbul celor netrebnice.

Are o biserică clădită din lemn de sătenî, la 1800, servită de un preot și doi cântăreți.

În 1893 s'a înființat o școală al cărei învățător e plătit de comună și pentru care se construiesc un frumos local cu cheltuiala M. S. Regele.

La 1803, «Cotârğașul a Monastirei Slatina avea 16 liuți, plătind pe an 376 lei bir». (Uricarul de T. C. Vol. VII, p. 255).

Cotârğaș, pârâu, numit ast-fel de la Catargurile (brați lungi de 35—40 m.) ce se scoteau de pe albia lui. Isvorăște de sub Muntele Lung, și, după ce a învărtit 2 piue și 3 morisce și a udat satul cu acest nume se varsă în Bistrița. Are de tributarî din drépta pe pârâul Prelucei, Mazanae și Pârâul lui Alexe; iar din stânga pe pâr. Cărbunarului, Glodului, Arșiței, Pârâul Lat și Pârâul Goei.—Lungimea cursului său e de aproape 7 km.

Cotârgași, deal în com. Giurgesci, prelungindu-se spre Valea-Glodelui, sat care e situat la pârâiele lui. E cultivabil.

Cotul Băel, sat pe moșia Bala dar în comuna Fântâna-Mare. E așezat spre apus de Fântâna Mare pe șesul stâng al Moldovei. Numără 108 case, populate cu 120 capi de familie sau 505 suflete, din care 6 străini. Contribuabili sunt 121. Vatra satului ocupă o suprafață de 20 fâlc. Are o biserică cu patronul Sf. Nicolae, clădită din lemn de locuitori la 1843, servită de 1 preot și 2 cântăreți, înproprietărită cu 8 1/2 fâlc. — Moșia e a sătenilor. În întindere de 410 h. cultivabile, 100 h. tînaș și restul de 46 h. prundiș.

Cotul Pîdroi, un cot al Siretului la hotarul moșiilor Liteni, din jud. Suceava, și Tudora din jud. Hotin.

Cotul Măneșel, o parte din satul Lunguș, com. Broșteni, număra 7 case cu 25 suflete.

Cotul Mureș, baltă mlăștină în com. Dolhasca în suprafață de 100 m. p.

Cotul Mureș, vale furcată de Șoani a com. Dolhasca.

Cotul Mori, o parte din satul Dolhasca.

Cotul Popi, un cot al Siretului, în com. Dolhasca.

Cotul Râșca, v. Râșca.

Cotul Turoului, un cot al pârâului Râșca, în com. Drăgănesci, stăpânit altă dată de un Turc care mai apoi l-a făcut daniel familiei Frunzeți ce l stăpânește și astăzi.

Covatarului (Târla), târlă izolată a locuitorului cu acest nume între satul Orșesci, din com. Drăgănesci și Borofa.

Coverca, locul unde Mihăilețul se varsă în Călimănel.

Casaoului (Pârâul), numit și Buftea, în com. Bogdănesci. Isvoară de sub Dealul Nalt și se varsă în Râșca (1400 m.)

Cozănesci, sat răzășesc în com. Dorna. Așezat pe dealul cu acest nume, e străbătut de pârâul Arinașul și Cozănesci. — Numără 95 case populate cu 74 capi de fam. sau 267 suf. (125 bărbați și 142 femei), din cari 53 străini. Contribuabili sunt 80. Vatra satului propriu

zis nu există fiind foarte risipit. (Despre moșie și începutul satului vezi Dorna). Are o biserică, cu patronul Sf. Vasile, servită de cei doi preoți din Dorna și doi cântăreți, înzestrată de locuitori cu 7 fălci. Biserica e clădită din lemn de rezeșul Vasile Cozan la 1830. Școalele din Gura Negri servesc și acestui sat.

Cozănesci, pârâu. Isvorăște din Obcina Bădeii, udă satul Cozănesci, învârtește o móră și se varsă în pârâul Arinul.

Cozănescilor (délul), pe care se află tăbărât satul cu acest nume.

Cozmei (móra), pusă în mișcare de gârla Paltinosul, com. Dolhasca, aducând 500 lei venit anual.

Crăciunescu, un mic rămnic în satul Lămășeni, propr. părintelui Gheorghe Crăciunescu.

Cracul Stânei, mic afl. al Săscuței lui Nicorică.

Cracul Stânei, pârâu, mic afluent al Săscuței mici.

Crăpăturile, sat numit și Popesci, pe moșia satului Galu, dar în com. Fărcașa. — Așezat pe țer-

mul stâng al Bistriței, e străbătut de pâraele: Ariei, Săcăturii și Crăpăturile. Numără 99 case populate cu 100 capi de fam. sau 450 suflete, (210 bărbați și 240 femei). — Contribuabili sunt 86. Satul fiind împrăștiat nu există o vatră a satului propriu zis. — Improprietăriți la 1864 și 1879 sunt 41 pâlmași și 29 codași, stăpânind 234 fălci și 40 prj. — Are o biserică cu patr. Buna Vestire, clădită din lemn de locuitori, la 1835, servită de un preot și 2 cântăreți. Școla din Fărcașa servă și acestui sat. — Drum principal e la Fărcașa (3900 m.).

La 1803, «Crăpăturile a clirosului din Bucovina» număra «21 liuși, plătind 420 lei bir anual». (Uricar. de T. C., vol. VII, p. 255).

Crăpăturile, pârâu. Isvorăște din muntele Razim, udă satul cu acest nume, învârtește o móră și, după un curs de 4500 m. se varsă în Bistrița. — Are de tributar din dreapta pe pârâul Homurilor, iar din stânga pe pârâul Lucăi.

Crâșmei (pârâul), în com. Dolhasca. Isvorăște din dealul cu acest nume și se pierde pe șesul Siretului.

Crâșmei, dél în com. Dolhasca, cultivabil.

Crâstea, lac mocirlos în suprafață de 5 fâlcî, pe șesul stâng al Siretului, în com. Stolniceni.

Cristesci, com. rurală situată în partea vestică a plășei Siretul de jos, spre sud și la o depărtare de 34 km. de Folticeni. — Se mărginește la E. cu com. Pășcani, la V. cu com. Timișesci și satul Popesci din jud. Némț, la S. cu com. Miroslăvesci și la N. cu com. Drăgușeni și Tătăruși. — Are forma unui drept-unghiū cam neregulat. Compusă din satele: Cristesci, Heresci, Homița, Moțca și Boureni, cu reședința în satul de la care și trage numele. — Numără 1224 case, populate cu 1336 capi de fam., ce numără 5425 sufl. din care 2785 bărb. și 2640 fem., (134 israeliți și 3 nemți). Contribuabili sunt 1039. Are șese biserici servite de 6 preoți și 9 cântăreți și un schit Boureni. 2 școle mixte frecventate de 70 elevi. — Copii între 7—12 ani în comună sunt 420 băieți și 410 fete. — Sunt în comună 5 cărciumi, 9 băcăni, 1 lipscănie, 1 pitărie, 4 debite de tutun și o căsăpie, făcând toate de ver aproximativ de 99830 lei

anual, ceia ce dă 72 lei de fiecare cap de familie. — Budgetul comunei pe anu 1892—1893 are la venit 11347,99 lei și la cheltueli 11322,23 lei, iar al drumurilor 4261 lei venit și 3040 la cheltueli. În totă comuna sunt 293 cai, 1620 boi, 1172 vaci, 4500 oi, 11 capre, 851 porci și 7 bivoli. — Altitudinea comunei de la niv. mării variază între 350—400 m. E udată de râul Moldova. Moșia e proprietatea Prințului Gr. M. Sturza, e în suprafață de 3841 fâlcî și 58 prj. din cari: 750 pădure, 1533 fâlcî și 48 prj. cultivabile, și 1000 fâlcî 59 prj. fânaț. Anul acesta s'a cultivat 28 fâlcî 78 prj. grâu, 702 fâlcî 43 prj. porumb, 80 fâlcî 14 pr. orz, 96 fâlcî 61 prj. ověz, 10 pr. hrișcă, 10 fâlcî și 33 prj. cartofi și 20 fâlcî 64 prj. secară. Locuitori împrietăriți după legea din 1864 sunt 586, din cari 3 fruntași, 305 pălmași și 278 codași, stăpânind 1592 fâlcî. În comună sunt 2 morisce pe pârâul Staniștea și o móră, móră Zavului.

Principalele căi de comunicație din comună sunt: la Pășcani (12000 m.), la Drăgușeni (7000 m.), la Miroslăvesci, (10000 m.). (V. satul Cristesci).

Locuri mai însemnate în com. sunt: Schitul Boureni, Lețcani,

Siliștea, Mătișia și Morile Zăvului. (V. a. n.).

La 1803 «Cristesci a d-sale Vornicului Grigoraș Sturza, numără 189 liuđi, cu 2480 lei bir anual». (Uric. de T. C., vol. VII, pag. 248).

Cristesci, sat pe moșia și în comuna cu acelaș nume. — Așezat pe un platoș nalt ce țermuresce șesul stâng al Moldovei și pe țermurile pâraului Staniștea cu afluentul său Gurmăzioia. — Numără 454 case, populate cu 480 capi de fam. sau 2000 suflete (1080 bărbați și 920 femei) din cari 110 străini. — Contribuabili sunt 386. — În sat este o cârciumă, 4 băcăni, 1 lipscănie, 1 pitărie, 1 casap și un debit de tutun. Vatra satului ocupă 180 fălci 40 prj. Improprietăriți la 1864 sunt 162 pălmași și 46 cod. stăpânind 659 fălci și 58 prj. Are o biserică, cu patronul Adormirea Maicei Domnului, zidită, mi s'a spus, pe la 1440 de nisce sași din Ardel în mijlocul unui codru. — Pe peretele bisericei se afla o inscripție care a dispărut în urma reparărilor. Mi s'a spus însă că se citea data de 1420 și că ar fi fost restaurată, adăogindu-i-se turnurile, de către Stefan cel Mare. Pe clopotul cel mare se citește

«Clopotul este făcut de mine Costan cu a mea cheltuělă, dat la biserica din satul Moțca, anul 1830», iar pe cel mic: «**КЛОПОТЪ ПАПЪТ..... КРИТЪ БОУРЪН 1777**». Biserica e împroprietărită cu 25 fălci și servită de un preot și 3 cântăreți.

O școlă rurală mixtă cu un învățător plătit de stat, frecuentată de 58 școlari. Ea e înființată la 1865.

În Cristesci e reședința comp. V din regim. 15, Răsboeni, de infanterie, cu sediul în Piatra. Se mai află în Cristesci o fabrică de spirt a proprietății în care în ultimul an financiar s'a fermentat 933.150 k. de porumb, din cari s'a fabricat 317.720 litri spirt. — Statul a perceput de pe urma acestei fabrici suma de 139,947.60 lei, în acest an. În tot satul sunt numai 8—10 grădini cu pomi roditori și o grădină de legume din josul fabriciei.

Crețleni, vale spre V. de satul Brusturi, numită ast-fel de la câți-va Ardeleni cu această familie, fugiți de catane și statorniciți aci cu vre-o 100 ani în urmă.

Cristea Marcov, ezer în satul Ruginosa format de pâraul Dum-

brăvița, având suprafața de 4 prăjinii.

Cristesci, valea satului cu acest nume, formată de pârâul Staniștea.

Cristisoru, pârâu, afl. al pârâului Négra-Broschenilor.

Cristisoru, munte între com. Mădeiu și Borca.

Croitorului (pârâul), v. Hatia.

Croitorului (podul), podeț din sus de Mălini.

Crucea, sat pe moșia și în com. Broscești, trăgându-și numele de la crucea ce se formează prin vărsarea pâraelor Crucea și Bărnașelul în Bistrița. — Așezat pe ambele țărmuri ale Bistriței și ale pârâului Crucea și Casei, spre N. V. și la 22 km. de satul de reședință. Mai înainte Crucea cu Cojoci și Kirilu forma o comună a parte.

Numără 150 case populate cu 139 capî de fam. sau 540 sufl. (266 bărbați și 264 femei), printre cari sunt și 10 țigani. Contribuabili sunt 108. — În Crucea este o cârciumă și o băcănie. Vatra satului propriu zis nu e.

Improprietăriți la 1864 sunt

12 fruntași, 39 pălmași, și 19 cod., stăpânind 340 fâlcî, afară de cei cu câte 10 prj.

Drum principal e numai cel ce duce la Broscești și la Rădău, și acel ce duce la Dorna, dar care e foarte puțin frecventat.

Are o biserică de lemn cu patronul sf. Imp. Constantin și Elena, clădită de M. S. Regele la 1889, servită de preotul din Cojoci și o școală rurală mixtă, cu un învățător plătit de stat, înființată la 1864, cu local, făcut dănie de M. S. Regele, frecventată de 41 elevi.

La 1803, «Crucea a clirosului din Bucovina, număra 70 liuđi cu 732 lei anual» (Uricar. de T. Codrescu, vol. VII, pag. 255).

Crucea, pârâul ce udă satul cu acest nume. Isvorasce de sub Tarnița și după un curs de peste 4500 metri se varsă în Bistrița. Are de afluenți pe pârâul Omului mărit cu pârâul Opiului.

Crucea, pârâu; mic afl. al Râșcuței, în com. Bogdănesci.

Cruce (la), spre sud și la 150 m. de M-reă Râșca, se află și acum o cruce despre care tradiția

spune că ar fi ținând locul unui fost schit Bogdănesci; dar de cine a fost făcut, când și cum nu se știe.

Crucea Tomi, pisc de munte între Rêșca și Rêșcuța, îmbrăcat în pădure de brad.

Crucea, deal, între Horodniceni și Răbăia, cu o vedere frumoasă.

Crucea Tomi, munte în com. Mălini (862.s).

Crucei (pârâul), mic afl. al Bistriței, în com. Fărcașa.

Crucei (délul), cultivabil; lângă satul Forăscă.

Crucei (Genunea), din sus de gura pârâului Crucea, din com. Brosceni, Bistrița e foarte adâncă și lină, formând ast-fel această genune.

Crucei (délul), partea din spre pârâul Pârâuț a délului Brusturi. Tradiția spune că, cu mai bine de un veac și jumătate, acest dél a fost bătut de piatră 7 ani de-a-rândul. — Doi călugări sfătuiră omenii să facă maslu în fie-care an d'asupra lui în ziua de Isvorul Maicei Domnului. — Ce-i povățuiți conveniră, puseră o cruce în acel loc și de atunci

și până acum în ziua arătată toți locuitorii de prin satele învecinate se strâng pe délul Crucii și, după slujba preoților, prăsnesc mâncând și chiefuind.

Crucinlița, deal, numit și Nisipăria, în com. Giurgesci.

Cucinieț (pârâul), mic afl. al pârâului Pusdra, din comuna Brosceni.

Cucoșeni, mic afluent al pârâului Mediasca, udă satul Negotesci.

Cucoșeni, délul din care isvorasce pârâul cu acest nume.

Cucușu, munte în com. Mălini (1017.1).

Cucuteni, mic afluent al pârâului Rêcea, în com. Ruginoasa.

Culbar, deal cultivabil în com. Dolhasca.

Culeșa, pârâu, isvorasce de sub Pleșu și anume din râpa Borta Dracului, din jud. Némțu, udă satul Poena Prisăcei, unde primesce pe pârâul Nistora, trece pe la sud de Drăgănesci și se varsă în Rêșca din jos de satul Tonți, având lungimea totală de 7500 m. *Culeșa* în localitate însemnează *mămăligă* de unde *culeșar* = melesteu =

făcăleț. Se spune că pe țărmurile acestui pârâu s'au făcut primele încercări de cultură a porumbului p'aci.

Culoșă, valea pârâului cu acest nume din com. Drăgănesci, strânsă între delurile Todoreni și Lebedea.

Curătura, țarină și fânaș pe șesul Siretului pe locul unde mai nainte se afla satul Dolhasca.

Curătura, v. délul Păltinișu.

Curăturile, localitate în Țolesci, bogată în fânașuri.

Curăturilor (Pârâul), v. Păltinișu.

Cureș (Pârâul lui), mic afl. al pâr. Boldesci, com. Văscanî.

Curmătura, un vârf al muntelui Runcul Mădeului.

Curmătura, pârâu; mic afl. al pârâului Borca.

Curmăturilor (Délul), d'asupra satului Șoldănesci; cultivabil.

Curmătura Bălăriei, Obârșia Budăcelului, în com. Bogdănesci

Curmătura Juga, ruptura délului. curmăturile de d'asupra satului Șoldănesci, pe unde duce drumul la Spătăresci.

Curte (Pârâul de după), pârâu în com. Stolniceni Prăjescu. Afluent neînsemnat la pârâului din Bahnă.

Curței (Délul), mic dâmbușor în Ciumulesci.

D.

Dădesci, baltogă în supraf. de 40 prj. în com. Ruginosa.

Dadișă, munte a căruia culme e un fel de platoșă, peste care se merge în M-tele Halăuca. E acoperit de crânguri și fânașuri.

Dadișă, pârâu. Isvorasce de sub

muntele cu acest nume, udă comunele Boróia și Drăgănesci pe o lungime de peste 5000m. și se varsă în Ulia.

Dadișă, valea pârâului cu acest nume.

Dâmboviței (Pârâul), mic afl. al Râșcuței, în com. Bogdănesci.

Danilă (Délul lui), pe moșia Probota, acoperit de pădure de fag.

Dănilă, poenă de 150 m. p. în pădurea și pe délul cu acest nume.

Dănilă, pădurea ce îmbracă délul cu același nume.

Danțurile, munte în com. Broscești.

Daraban, mic afl. al pârâului din Bahnă, com. Stolniceni.

Dârloiu, pârâu. Isvorasce de sub muntele Vulturul, udă comuna Dorna pe o lungime de peste 2000 m. și se varsă în Négra Șarului.

Dârmoxa, pârâu. Afl. al Negrișorei.

Dârmoxa, sat, numit și Odocheni, pe moșia rězేశésă și în com. Dorna. Iși trage numele de la un fel de arbore cu frunza lată numit *dârmox*. Așezat între păraele Negrișóra și Toplicióra și pe pôlele muntelui Buza Topliciórei, numără numai 14 case populate cu tot atăția capî de fam. său 52 sufl. din carî 17 bărbați și 15 femei. Contribuabili sunt 14. Casele sunt fôrte

risipite, iar locuitorii sunt gospodari slabi. Drumuri principale sunt; la Panaci (16 km.) și la Păltimiș (10 km.).

Dârțului (Móra), Morișcă pe pâr. Șerișoru-Mare, din com. Șaru Dorni.

Deleleu, munte în com. Bogdănesci acoperit de pădure de brad, molid și fag.

Deleni, sat pe moșia d-lui Ciulei din com. Giurgesci, numit ast-fel de la pozițiunea sa. S'a înființat cu ocazia împroprietărirei de la 1864. Numără 13 case, populate cu 17 capî de fam. său 52 sufl. (25 bărbați și 27 femei.) Are 17 contribuabili. Vatra satului ocupă 3 fâlcî. Locuitorii sunt gospodari de mijloc.

Moșia, proprietate a d-lui I. Ciulei, are întinderea de 407 fâlcî din carî 60 fâlcî cultivabile, 330 fâlcî pădure, 10 fâlcî fânaț și restul neproductiv. Împroprietăriți la 1864 sunt: 2 fr. 5 palmași și 10 codași stăpânind 22 fâlcî. Biserica și școla din Giurgesci servesc și acestui sat. Drumurile principale sunt: la Giurgesci (3000 m.).

Délul Óosteî, v. Costesci.

Delujan, munte în com. Broscești.

Délul, parte din satul Sirețel.

Délului (Pârâul), afl. al Siretului, în com. Lespești.

Délu Lat, munte în com. Négra Șarului.

Délu Lat, munte, acoperit de faună, în com. Bogdănesci.

Délu Mare, deal în com. Pleșesci.

Délu Nalt, munte spre nord de satul Slătioara.

Délu Porcului, un podiș, întinzându-se din délul Burduhosul, com. Brădățelu și până în hotarul com. Mălini. E udat de pârâul Brădățelu și îmbrăcat în pădure de stejar pătată cu mestecăn, carpîn și ici-colea câte un brad, având și câte va poene.

Délu Viei, partea de sus a délului Drăgușeni, pe care stă parte din satul Drăgușeni.

Derdi, mic afl. al Borcei.

Diaconului (Balta), lac în supraf. de 180 m. p. în com. Dolhasca.

Dinolia, pădure de stejar în com. Văscani.

Diudiu, pârâu, în com. Dolhesci, afl. al Șomuzului Mare (3000 m.)

Diudiu, deal, în com. Dolhesci, acoperit de pădure de fag.

Diudiu, fost sat pe moșia Heciu.

Diudiu, fântână, în locul pe care a fost vatra desființatului sat cu acest nume.

Diudiu, pârâuașul format din isvorul fântânei cu acest nume, care pe șesul Siretului se pierde.

Diudiu, délul pe care se afla fostul sat cu acest nume.

Diudiu, sat nou, înființat la 1879, făcând un trup cu satul Heciu.

Dobrei (Délul), în com. Brădățelu.

Dobrei (Délul), în com. Mălini.

Dobrușesci, localitate în com. Cristesci. V. Boureni.

Dodu, munte. V. Rarău.

Dodu, numele vechi al schitului Rarău.

Doftorului (Móra), móră sistematică în com. Rădășeni, pe Șomuzul Mare, făcută de D-rul

Diaconovici, având în juru-i 15 —20 hect. teren. Are 2 pietre și 5 mașine de curățit grâu pentru grîsă. Mergînd regulat ar măcina anual pînă la 30000 decaltri. ¹⁾

Dohotariu, mic afl. al pâr. Sabasa.

Dohotariu, pârâu; mic afl. al pârăului Suha mică.

Doi Lei, pârăuș; mic afl. al Topliței din com. Bogdănesci.

Doi Lei, Huceagul din care isvoară pârăușul cu acest nume

Dolhasca, comună rurală situată în partea nordică a plăseii Siretului de sus și la 24 k. m. de Folticeni. Se megieșesce la E. cu com. Lespeși și Tudora, din jud. Botoșani, la V. cu com. Dolhesci și Tătăruși, la S. cu com. Lespeși și la N. cu com. Dolhesci și Tudora, — despărțindu-se de toate părțile prin semne convenționale. — Are forma unui exagon neregulat. Compusă din satele: Dolhasca, Gulia, Probota și Buda, cu reședința în satul de la care și-a luat numele. Populată cu 1263 capi de familie numără 4406 suf. său 2197 b. și 2209 fem., din cari 125

israiliți. Contribuabili sunt 838. Are 4 biserici, câte una în fiecare sat, cu 6 preoți și 11 cîntăreți, și trei școle rurale mixte frequent. de 133 școlari, din 234 băieți și 228 fete cu etatea de școală aflători în comună. Budgetul comunei pe anul financiar 1892—1893 are la venit 21918,48 lei și la cheltueli tot atît, iar al drumurilor 4291.81 lei venit și 3700 cheltueli. În totă comuna sunt 89 cai, 69 mînji, 8 armăsari, 187 epe, 463 boi, 743 vaci, 4150 oi și 791 porci. Altitudinea com. de la niv. mării variază între 325—335 m. E udată de râul Siret și pârăele: Șomuzul Mare, Păltinosul, Probotei, Pietrosul, Pâr. lui Pulpă, Pietrosul-Budei, Râmnic, Siliștea, Turbata, Turbățica, Vămeni, Poena ș. a.

Moșia e proprietatea Statului, fostă a M-rei Probota. — Supraf. ei e de 5100 falcî din care 2460 falcî pădure (Statul are 4165.8380 hect. pădure), 2105 falcî cultivabile, și restul neproductiv. — Anul acesta s'a cultivat: 307 hect. grâu, 1616 h. porumb, 324 h. orz, 160 h. ovéz, 18 h. hrișcă și 25 arii vie. Locuitorii împroprietăriți la 1864 și 1879 sunt: 472 fr., 530 palm. și 149 cod. stăpănind 2622 falcî și 38 prj.

¹⁾ Móra Doftorului a ars pîn' la pămînt anul acesta.—Acum se lucrează la restaurarea ei.

Maî însemnat în comună e M-rea Probota (v. a. n.)

Dolhasca, sat pe moşia şi în comuna cu acelaş nume. Aşternut pe frumosul şes al Siretului şi mănósa vale a Şomuzului Mare, e împărţit în mahalalele: Vămeni, Vântulesci, Cotu Morii, Seudeni şi Ciuchinari.

Numără 403 case, populate cu 460 capî de fam. sau 1717 suflete (895 b. şi 922 f.) din cari 60 israiliţi, nemţi etc. — Contribuabili sunt 320. Vatra satului ocupă 130 fâlcî. Majoritatea locuitorilor sunt bunişori gospodari, dar sunt şi de acei ce-şi pierd vremea pe la gară. Moşia, proprietatea Statului fostă a M-rei Probota, are întinderea de 1643 fâlcî din care 600 cultivabile, 720 pădure (Statul are 1362 hect. pădure), 100 fâlcî fânaş şi restul nefolositor.

Improprietăriţi la 1864 şi 1879 sunt 173 fr., 187 palm. şi 63 cod. stăpânind 1161 fâlcî şi 37 prj.

Are o biserică, cu patr. Invierea, zidită de săteni, la 1877, servită de 3 preoţi şi 2 cântăreţi şi improprietărită la 1864 cu 25 fâlcî şi 40 prj. şi o şcoală rurală mixtă cu un învăţător plătit de stat, înfiinţată la 1866,

frequentată de 75 şcolari, improprietărită, la 1879, cu 6 fâlcî 40 prj. No. copiilor între 7—12 anî din rađa şcolei sunt 133 b. şi 145 fete.

Drumurile principale sunt: la Lespeşti (8 k. m.), la Gulia (1500 m.), la Dolhesci mic (4000 m.) şi la Poéna Răhtivului (5 k. m.)

Satul Dolhasca n'a fost tot d'a-una unde se află astăzi. În vechime, spun bătrânii, că era peste Siret pe locul numit acum *Livadă* şi *Silişte* şi se numia Iliesci sau Ilişesci. Pe locul ce ocupă adî erau păduri mari de stejar şi ulm, arbori de cari se găsesc şi acum aproape pietrificaţi, cu lemnul negru ca abanosul şi foarte frumos şi trainic pentru mobile, în albia şi malurile Siretului fiind măliţi la o adâncime de 5—7 metri. Fie din cauza albiei neregulate şi inundaţiei la care era expus satul, fie din cauză, precum spun mulţi, că, pe aci fiind şleahul cel mare de la Botoşani la Paşcani, Bucureşti şi Iaşi, în trecerea păgânilor Turci şi Tătari se aduceau multe stricăciuni avutului sătenilor, fiindu-le viaţa ameninţată şi trăind cu frica în sân, satul Ilieşti se mută pe ţermul drept al râului şi anume

pe Délul Viei și fiind-că, drept locul unde s'a așezat satul, Siretul făcea un fel de vârtej, numit în localitate *dolie*, de aci, se crede, că ar fi convenit să dea și numele satului Dolha și mai târziu Dolhasca. Póte însă, și acésta cred că e mai admisibil, ca Dolhasca să fie un termen slavonesc. — (Precum avem Dorna tot așa póte fi și Dolna). — După cât-va timp, ne mai convenindu-le pozițiunea de pe Délul Viei se scoborâră pe vale, unde sunt acum. La început tóte casele aũ fost făcute din lemnul de pe loc. Mai înainte de 1864 singur satul Dolhasca forma o comună. La 1864 Buda și Gulia se alipiră la Dolhasca și în 1870 se uni și Probota. Din budgetul, ce se păstrează în arhiva primăriei, se vede că primarii de Dolhasca, Gulia și Probota erau plătiți fie-care cu câte 3 galbeni pe an.

La 1803 «Dolhasca-Buda a casei Banului Iordache Cananău, împreună cu liuđii Sêrdarului Anastasie, numărau 387 liuđi plătind 4448 lei bir anual, fiind și 10 scutiți». La liuđii birnici se adăgeau, breșaiși ot tam «10 liuđi cu 140 lei bir pe an» (Uricar de T. C. vol. VII p. 246).

La 1821, Turcii trec prin

40.124 Dict. geogr. al jud. Suceva.

Dolhasca, dar nu-î pricinuesc nici o stricăciune grație mijlocirei ce a făcut un óre-care «*Monsieur Diubsche*» către mai marele celor 150 Turci din Botoșani. (Ist. Mitr. Mold. pag. 143).

Se spune că moșia Dolhasca cu trupul Buda avea mai înainte o întindere cu mult mai mare, dar din ea s'a tot întrestreinat bucăți. Așa, povestesc bătrânii satului, că unui slujbaş mare de la cârmuire ce venia din spre Botoșani, îi cădu un cal la un podeș. Ca să nu rămână cu butca în drum, el ceru un cal de la Cananău care nu-î dete. Se adresă atunci către Pașcanu, proprietarul Tudori, care-î trimise patru cai din cei mai frumoși, cerându-î în schimb să mijlocească pe lângă Vodă a i se da și lui o parte din Dolhasca, ce-î trebuia numai de cât. Ajuns la Divan Slujbașul îndeplini dorința lui Pașcanu. Tot cam ast-fel se dădu o altă bucată la Poéna Răhtivanului și o a treia la Sireșel.

Dolhasca, gară în satul cu acest nume, la 408 kil. de București. Schimbarea liniei Fôlticenî.

Dolhesci, comună rurală situată

spre S.-E. pl. Șomuzul și la o depărtare de 16 k. m. de Folticenii. Se învecinesce la E. cu com. Tudora din jud. Botoșani, despărțindu-se prin râul Siret; la V. cu com. Preutesci și Uidesci, având ca hotar pe pâr. Boura și semne conv., la S. cu com. Dolhasca și Tătăruși, prin pâr. Valea Poeni și la N. cu Preutesci și Valea Glodului, desp. prin semne convenționale. Are forma unui paralelogram ale cărui unghiuri obtuse sunt espuse spre S.-E. și N.-V. Se compune din satele Dolhescimari, Dolhescimici și Poena Răhtivanului, cu reședința în cel d'întâi.

Populată cu 825 capi de fam. ce numără 3286 sufl. său 1634 b. și 1652 fem.; din cari 92 israiliți. Contribuabili sunt 783. Are câte o biserică în fiecare sat, servite de 3 preoți și 4 cânt. și 2 scôle rurale mixte frequent. de 90 scol. În totă comuna sunt 209 băeți și 199 fete, între 7—12 ani.

Budgetul comunei pe anul 1892—1893 are la venit lei 8722 și la cheltueli 8380.68 lei, iar al drumurilor 1650 lei venit și 1638 lei cheltuele. Sunt în comună 222 cai, 492 boi, 669 vaci, 1998 oi, 36 capre și 961 porci. Are cam aceeași al-

titudine ca și Dolhasca. E udată de Siret și pâraele: Șomuzul mare cu afluenții săi: Butnărașu, Harbuzu, Diudiu, Buta, Platonița și Podișoru.

Moșia Dolhesci e propr. Statului, fostă a M-rei Probota, iar Poena Răhtivanului e proprietatea familiei Răhtivanu.

Suprafața teritorială a com. e de 3706 fălci din cari 1631 fălci pădure (statul are 2507.9020 hect.), 1996 cultivabile și restul neproductiv. Anul acesta s'a cultivat 11 fălci grâu, 740 fălci porumb, 41 fălci orz, 170 fălci ovéz și 10 fălci hrișcă. Improprietăriți la 1864 sunt 137 pâlmași și 286 cod. stăpânind 1120 fălci.

Dolhescimari, sat, pe moșia și în comuna cu acelaș nume, aședat pe țermurile Șomuzul mare. Numără 451 case populate cu 414 capi de fam. său 1932 suflete (916 bărb. și 1015 fem.) din cari 71 streini (israiliți). Are 426 contribuabili. Vatra satului ocupă 41 fălci. Locuitorii sunt gospodari de mijloc.

Moșia, proprietatea statului, fostă a M-rei Probota, e în întindere de 3333 fălci, din cari 1722 cultivabile, 1532 pădure și restul neroditor. Impropr-

tăriți la 1864 sunt 84 pălmași și 170 cod. stăpânind 668 fălcî.

Drumuri principale sunt: la Dolhescî-mici (4000 m.) și la Preutescî (8000 m.)

Are o biserică, cu patronul sf. Paraschiva, servită de un pr. și 2 cânt. și împroprietărită cu 17 fălcî.

A fost zidită înainte de 1470 de tatăl lui Șendrea, Hatmanul lui Stefan cel Mare. După isbânda de la Podul-nalt (1475) «avînd bucurie Stefan Vodă de aî sîi, cum se aflară toți prejur el, la loc de nevoe și de grije îndată a repeșit pe Șendrea Hatmanul înaintea oștei munte-nescî cu puținî slujitori ca în chip de strajă.

«Și dînd de oștirea Radului Vodă fură biruiți de Muntenî; și acolo aū perit și Șendrea Hatmanul (cumnat lui Stefan Vodă), mai jos de Râmnic, unde mult s'a pomenit movila Șendrii; și 'l-aū dus de 'l-aū îngropat în biserică din Dolhescî lîngă tatăl sîi.» (Gr. Ureche, Letopis. vol. I, pag. 161—162).

Tradiția spune că mai înainte ar fi fost biserică săsescă. În biserică sunt 3 morminte: unul al tatălui lui Șendrea, altu al Hatmanului și al treilea al unui fiu al acestuia. Două aū înscriptiî slavone, iar pîatra de

pe al treilea a fost luată de cine, cînd și ce s'a făcut nu se scie. În pomelnic se pomenesc Alexandru și Șendrea V. V. Odăjdiî saū orî-ce alte odóre vechî nu se găsesc. O singură iconă a Maiceî Domnului se asemănă mult cu cele de la mormintele lui Petru Rareș din M-rea Probota.

Satul mai are o școlă rurală mixtă cu un învățător plătit de stat, înființată la 1864 și frecventată de 50 școlari din 91 băeți și 119 fete, cu etatea între 7—12 anî, din cercul școlei.

În sat este și o mîră a moșiei. (V. iazul Dolhescî.) La 1803 «Dolhescî a M-reî Probota, avea 13 liuđî plătind 2432 lei bir pe an (Uricar. vol. VII p. 254.)

Dolhescî-micî, sat, numit și *Giosenî*, pe moșia și în comuna Dolhescî. Așezat pe Șomuzulmare, numără 282 case populate cu 343 capi de fam. saū 1052 suflete (516 bărb. și 536 femei) din cari 16 israiliți. Contribuabili sunt 287. Vatra satului ocupă 23 fălcî. Împroprietăriți la 1864 sunt 45 pălmași și 99 cod. stăpânind 374 fălcî.

Are o biserică, cu patronul Sf. Nicolae, zidită la 1833 de locuitori, împroprietărită la 1864

cu 17 fâlcî, servită de un preot și 2 cântăreți. O școală rurală mixtă, cu un învățător plătit de stat, înființată în 1891, frecventată de 40 elevi, din 74 băieți și 47 fete între 7—12 ani afla-torii în rađa școlei.

În sat este o móră a statu-lui, pusă în mișcare de apa Șo-muzului-mare, cu trei pietre a-ducând 2000 lei venit anual.

Dolhesci, iaz în suprafață de 15 fâlcî, format de Șomuzul-mare, lângă satul Dolhesci-mari. Acum e acoperit de stuf și în mare parte nomolit. Apa sa pune în mișcare o móră cu trei pietre aducând 3000 lei venit anual.

Dolia, (nume slav), sat, pe moșia Boróia, dar în comuna Mălini. Aședat pe țărmurile pâraului de la care 'și trage numele, nu-mără 15 case, populate cu 19 capi de fam. saü 62 suflete din cari 32 bărb. și 30 femeî. Are 12 contribuabili. Vatra satului ocupă 7 fâlcî. Locuitorii sunt slabî gospodari.

Improprietăriți la 1864 sunt: 5 pâlmași și un cod. stăpânind 22 fâlcî și 40 prj.

Biserica din Pluton și școla din Pipirig, jud. Némț, servesc și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la

Pipirig (5000 m.) și la M (31000 m.)

Dolia, pâraul ce străbate satul cu acest nume. Trece în Némț și se varsă în Ném

Domnescă (Balta), în sup de 416 m. p., în marginea sană a satului Lunca, din Pășcani. Tradiția spune ea s'ar fi înecat o Dómi timpurile de restriște ale

Donița, munte în comuna ștenî.

Dorna, comună rurală situa partea nord-vestică a Muntele, spre apus și la 110 kil. de Fôlticenî. Se ginesce: la est cu comuna ștenî, despărțindu-se prin munților Călugărului, Bogului, Pietrosul, Ciungii, P pul, Gruicul, Obcina Șand Bâda și Obcióra; la s. cu Șaru-Dorni, despărțită prin râul Vâlcele și muntele Urs la vest și nord cu Bucc despărțită prin hotarul pâraul Négra-Șarului și Bis Are forma unui triunghiü unghiü. Se compune din: Gura-Negrei, Dozănesci, O Rusca, Sunători, Zugrer Dârmona, cu reședința în

zănesci. Numele *Dorna* e slav, însemnând *sus*, și și-l trage de la orașelul Dorna din Bucovina, cu care mai înainte de 1777 forma o comună.

Populată cu 536 capî de fam. ce numără 1932 suflete sau 972 bărbați și 960 femei, din cari 131 israiliți. Contribuabili sunt 571. Are 4 biserici, o școală rurală mixtă de băieți și o alta de fete.

Budgetul comunei pe anul 1892—1893 are la venit lei 5848 și la cheltueli 5817.65; iar al drumurilor 4402.74 lei venit și 2040 lei cheltueli. În totă comuna sunt 368 cai, 587 boi, 1024 vaci, 3089 oi, 267 capre și 204 porci. Altitudinea comunei de la nivelul mării atinge în vârful Pietrosului 1704 metri.

Udată de Bistrița și pâraele Vâlcele, Rece, Arinul, Arinașul, Cozănesci, Ortóia, Rusca, Osoiú, Sunători, Secu, Négra Șarului, Negrișóra și Toplicióra.

Cei mai însemnați munți ai comunei sunt: Buza Bogolinului, Pietrosul (1704), Scrânciobul, Ciungii, Prislopul, Vârful Stegei, Șandru, Vârful Bădei (1400.1), Busuiocul, Obcióra, Vârful Șarului, Dealul Călugărului, Palmeșul (1253), Prislopul,

Hasca, Colăcekl, Corhana, Piciorul Ortóei, Dealul Cozănescilor, al Gogoșenilor, al Ursăriei, al Ciocărlămlor, al lui Monac, Bâtca Țeranului, Hulturul, Ulmul (1156), Pîscul, Bucinișul, Călimănelul, Iașogita, Mihăilețu, Tunďaria, Rusu și Buza Topliciórei.

Pădurile ce îmbrăcău altă dată munții, acei codri nestrăbătuți de brad, molit și tisă, au fost tăiate și în mare parte desființate fără milă. Tisă nu se mai găsește de fel. Ea a fost întrebuințată la cue pentru acoperit casele cu draniță.

Moșia e rězășască. Suprafața teritor. a comunei e de 10248 hectare din cari 2845 hectare fânaș.

Nici un fel de cultură nu se face aci și acesta pentru că porumbul nu reușește, neavînd timp a se cóce, iar cele-lalte semănături pentru că locuitorilor nu le place să se dedea cu ale plugăriei. Anul din urmă s'au cultivat numai 25 h. cartofi, 3 h. in și 4 h. mazăre. Locuitorii se ocupă cu plutăria și economia vitelor. Ei își aduc alimentele de prin târguri cei mai mulți pe cai în dăsași formând un fel de caravane. (Caii legați unii de alții de códă). Cel puțin o săptămână își trece

Dornenul ca să-și aducă provizii din Fălceni sau Piatra.

Locuri foarte însemnate în comuna sunt Piatra Stănoiei, Piatra lui Iazăr, Colțul Acrei și Coudra (v. a. n.). Mai sunt și izvoare cu apă minerală, din care trei burenturi (apă feruginoasă, alcalină): unu pe pârâul Armului, la 3000 m. în sus de la gura sa (Acesta a fost analizat de d-nul Dr. Bernath), al doilea pe Oșoru, în căt. Rusca și aproape de malul Bistriței numit Burentul Jărcovnicului (asemenia analizat de același), al treilea, un mic izvor la gura Armului, iar ultimele două la gura pârâului Rusca, foarte abundente în apă sulfuroasă.

Preotul din Dorna — Preotul Gheorghe Ottoanu, tărâș din moștrămoș, mare proprietar în Dorna, ne povestește istoricul ast-fel. Mai înainte de războiul din Bucovina, toate satele care făceau de comună Dorna făceau o singură comună cu Dorna Bucovineană, târgușor în care se afla și reședința comunei și tot teritoriul era o singură țară de dată de Ștefan Vodă cel Mare, în împrejurările următoare. Vodă pornise spre Ardeal pe valea Moldovei, dar la *Lazăr*, cel mai vechiu sat din câte sunt în împrejurimi

(unde se crede că se vindeau toate mărfurile venite din Ardeal și Ungaria), se opri la oștirea, neputând merge de ore-ce drumul înainte și era de cât o cărare îngustă și foarte nepracticabilă — Aici la Vădă Ștefan Vodă pune un stăpân și se vede și astăzi. Pe atunci în Câmpu-Lung nu erau decât câteva case și de acolo spre Dorna cale de o zi nu mai întâlneai locuință omenescă ci numai codri posomorâți, păduri fecioare. Unde e acum Târgul Dorna, între ape (la gura Dornei în Bistrița) se afla o singură gospodărie, casă bună, grajd, etc., proprietăți ale unui ore-care Gheorghiiș, hoț vestit și rafinat și vânzător neos. — Acesta croi și lărgi cărarea ce lega locuința lui cu târgușorele de prin prejur. El prăda la depărtări mari și ast-fel nici o dată nu fu prins. Drumul trecând pe dinaintea casei lui ori ce călător, boer sau țeran, de la vlădică până la opincă, trăgea la dânsu, unde era foarte bine primit și în deplină siguranță că nu i se va întâmpla nimic. Celor mai distinși dintre musafirii săi le dădea ghiță devotați cari să-l călăuzescă și să-l apere de ori-ce primejdii. Ast-fel reuși el să se facă foarte cunoscut.

Neavând copii cu prima-î soție, Gheorghită, cu învoirea ei, își mai ia o femeie cu care are trei băieți: pe Gheorghe, Ioniță și Grigore. Pentru această faptă, cum și pentru o prădăciune întâmplată pe drum, dar nedovedită, Gheorghită e ridicat și dus, spre a fi judecat de divan și Mitropolit, la Sucéva. Încărcat de fel de fel de blănuri intră Gheorghită în Sucéva, unde cei cărora le acordase ospitalitate, reușesc nu numai să-l îndreptățescă către Vodă, ci îl presentară ca pe un mare bine făcător. Vodă drept recompensă, îi dăruie tot locul și pădurile cunoscute numai lui și ast-fel se înființă răsăria Dornei.

Hrisovul lui Ștefan Vodă se păstră până la răpirea Bucovinei când nu se scie ce s'a făcut. Cei trei fii ai lui Gheorghită întemeiară: Gheorghe satul Gheorghiteni dar peste Bistriță, Ioniță, poreclit Tărăță și Ciocârlan, înființă satul Gura Negrei; iar Grigore rămase în locul tatâne — sevă și se dedă cu tâlhăria, fiind foarte cutezător. Acesta de mic era rușinos, nu îndrăsnea să se ducă pe la pomene, dar pândea pe cei de sēma lui și le fura *colaci*, numiți *cosani*. Ōmenii îl porecliră atunci Grigore *Cosan*. Cozan,

urmărit pentru tâlhăriile lui, fuge pe cea d'întăi plută pe Bistriță cu familia sa și scoboră la Cruce sat descălicat de el; iar urmașii sevă, dupe un timp ore-care vin și pun începutul satului Cozănesci.

La 1776, din vechea Dornă, se înființază două comune Dorna-Vatra dincolo și Dorna-Gura-Negri dincōce. Mai târziu, înmulțindu-se locuitorii — prin deslipire — se formază com. Șaru-Dornii, din care nu sunt de cât câți-va deci de ani de când se desfăcu comuna Négra Șarului. Ast-fel pe vechia răsărie sunt acum patru comune mari. Dorna Vatra și ale noastre Dorna, Șaru și Négra a căror populație a sporit mult prin refugiarea aci a multor Români din Ardeal și Bucovina.

Nesuperați de nimeni stăpâniră răsării moșia până pe la 1800, când Dornenii revoltați contra unor jidani ce-î exploatau în mod neomenos, ucid, în cărciuma satului de la Gura Negrei, pe 9 dintre ei. Dați în judecată Vodă Alex. Ipsilante le ceru uricele moșiilor lor, pe cari învinovățiții ne-avându-le, Vodă le confiscă moșia și, prin hrisovul din August 1800, o făcu danie fiului sevă. (Hrisovul e în stăpânirea numitului preot.

împreună cu toate actele rzeşiei, pe cari le-am vădut şi citit însu-mi).

După Ipsilante moşia trecu prin vre o treî mână până ce încăpu în acele ale familiei Balş. Urmară judecăţi peste judecăţi. Mulţi dintre rzeşi au perit în închisorile Iaşului. Un preot, moş al pr. Gheorghe, însoţit de un Turc, căruia i se lăgăduise 500 oi, pornesce la Țari-grad să dea jalbă Sultanului. Dar cei din jurul Impăratului nu'i-au făcut loc, pozitiv fiind înscinţaţi din timp de vre-un boer de ai țerei, ba, ceva mai mult, 'l-au ameninţat că'si va pierde capul. Inspăimântat preotul se întorce pe altă cale acasă, până unde nici nu se aştepta să ajungă cu țile. Se mai spune că Dorneni erau cât p'aci să între în luptă cu 50 arnăuţi, trimiş să pună pe Balş în stăpânirea moşiei. Dar pe când şedeau Arnăuţii la masă pe délul Prihodului, axinte Bigeu, vânător de frunte, de după tufe unde sta ascuns, dă foc şi sterge paharul agăi, pe când acesta 'l ridica la gură. Speriaţi, cei 50 se retrag. Nu odată însă apucară Dorneni toporele, cösele şi pusecele ca să şi apere pământul din moşi-strămoşi de a fi pradat.

Ast-fel se petrec lucrurile până

pe timpul lui Mihai Sturza, care la judecată hotărăsca ca rzeşii să-şi rescumpere moşia de la Balş pe preţul de 12000 galbeni, plătiţi în trei câşturi şi cu condiţiunea ca, de nu vor fi în stare să plătescă la timp, Balş să'si ia moşia şi să le înapoeze banii, ce va fi primit, fără dobândă. Plătira o rată, dar când fu la a doua nu mai avură Dorneni de unde face banii. Vodă'Y chemă şi le propuse să le dea 4000 galb. M. S. însă cu condiţie ca, pentru bine facerea ce le face, dăruindu-le această sumă, Măria Sa să aibă dreptul a exploata, *fără nici o plată*, orî-ce mină ar găsi pe moşie, să i se dea locuri pentru instalat fabrici şi tot combustibilul de care ar avea nevoie. De voe, de nevoie se împăcară Dorneni. Sosind revoluţia de la 1848 Vodă Sturza fu învinovăţit, între altele, că, sub pretextul de a ajuta pe Dorneni, caută a pune dînsul mâna pe moşia lor. Strâns cu uşa M. Sturza, rupe actul de învoială ce avea de la Dorneni şi partizanii săi publică următorea îndreptăţire :

«Art. 23. — *Despre pricina Dornei.*

«La clewetirea despre răguire «de acturi însemnătore din rele,

«pârătorii pomenesc de pricina
«Dornei. Pentru a se încredința
«cine-va de adevăr, nu are de
«cât a lua sēma la împrejură-
«rile atingătoare de această pri-
«cină.

«Satele Dornii în munții Car-
«pați sunt locuite mai bine de
«trei mii suflete, cari din vreme
«nepovestită bucurându-se în
«pace de această proprietate, au
«fost desbrăcați de dēnsa de
«către Domnul Const. Ipsilante
«la 1800, puind a sa stăpânire
«pe aceste sate, sub pricinuire
«că se afla o domenie cuvenită
«țarei. Domnul Ipsilant a fă-
«cut o danie fiului său, mai pe
«urmă această moșie, prin deo-
«sebite tocmele, au trecut cu
«preț de 80000 lei în stăpâni-
«rea familiei Bălșesci, care, sub
«tote ocârmuirile ce s'au pe-
«trecut în Moldova, în curgere
«de 30 ani, au cerut în zadar
«stăpânirea ei, din pricina sta-
«torniceii împotrivirii a locuito-
«rilor acelor părți, care biziin-
«du-se într'o stăpânire necur-
«mată de multe vécuri și în
«poziția lor prin munți și potece
«nestrăbătute s'au ținut în stă-
«pânirea proprietății lor ; iar
«îndată după numirea Domnului
«frații Bălșesci au cerut între-
«buițarea puterii înarmate,
«pentru a scôte din stăpânire

«pe acești 3000 suflete și tot
«cu acest prilej ei au pus îna-
«întea Domnului ca să primescă
«acele moșii cu preț de 6000
«galbeni ; însă Domnul au de-
«părtat o asemenea propoziție,
«având în vedere neputința în
«care s'au aflat tôte ocârmuirile
«de mai nainte, de a desbrăca
«3000 suflete în favorul unei
«singure familii, precum și pri-
«begirea acelor 3000 suflete în
«Bucovina, care se află pe
«marginea acestei proprietăți.
«În urmare dar Înălțimea sa au
«rânduit prin cererea a ambelor
«părți o comisie, îndemnând pe
«rezeshi a-și alege vechii și tôte
«această gâlcevire care se lăntue
«de 30 ani, s'au curmat prin-
«tr'o învoire cu bună primire,
«în puterea căreia 12000 de
«galbeni se dă familiei Bălșesci,
«de către locuitorii Dornii,
«pentru ca să fie stinsă orice
«pretenție în sarcina lor. După
«această alcătuire, bieții locuitorii
«ne-având de unde plăti cea
«întâi vadea la împlinirea ei în
«sumă de 4000 de galbeni,
«Domnul au plătit spre înles-
«nirea unui norod nenorocit
«această sumă de la sine, fără
«vre-o dobândă și în singurul
«scôpos a slobozeniei lor. Din
«această sumă, care s'a numărat
«fraților Bălșesci, Domnul, până

«în ceasul acesta are a primi «peste 2000 de galbeni de la «rězěși». (Uricar. de T. Codr. Vol. IX, p. 7—9).

În socotela celor 2000 galbeni despre care se spune că Domnul 'I-a primit de la rězěși, Vodă a luat peste 1000 de plute din cel mai ales lemn.

Pentru ultima rată de 4000 galbeni rězěși vîndură lui Conaki Dêlul Omului, munte care acum face parte din trupul moșiei Broșteni (v. a. n.)

Împărțela moșiei între rězěși s'a făcut de inginerul Chefneux, un francez care făcu mulți bani.

Constantin Șerban (în lupta cu Ghica), respins fiind de Tătari, trece în Ardeal de unde, cu mórtea lui Racoți, care cade în bătălia de la Sibiu (22 Maiu 1660), perđend sprijinul său din Transilvania, «el (Constantin Șerban) ese din Ardeal» cu 800 ómeni, lefegii tot într'ales ...și...a luat poteca peste munți pe la Dorna și a eșit pe la Câmpu-Lung...» (Istoria Rom. de A. D. Xenopol. Vol. IV, p. 297 și Letopis. Țăr. Vol. I, p. 368).

«Încă din a doua Domnie a lui Nicolae Mavrocordatu în Moldova (1711—1716) Nemți încep operația ce deveni mai târziu atât de fatală Moldovei,

a înaintării pajurilor împăr asupra hotarelor turcesci luind o parte din Moldova la granița Dornei. Nicolae Mavrocordatu protesteză cu gie contra încălcărilor A și o silesce la sfârșit să tragă, amenințând'o cu r din partea Turciei». (A Xenopol, Vol. V, p. 11).

Prin testamentul lui G Lupașcu Hâjdău, din Nov. 7, se lasă în muni Buneni și o parte din l fiului său Nicolaiu. (Arc de B. P. Hâjdău, Vol. I 55).

George Lupașcu Hâjdău strămoșul eminentului filolog, D-l B. P. Hâjdău testamentul său a fost Archivei Statului de către nia sa. Genealogia:

George - Lupașcu

|

Ștefan - Dominic

|

Ioan

|

Tadeu

|

Alexandru

|

B. P. Hâjdău

În biblioteca Universității Iași, putem vedea portre Efrem Hâjdău. (1630), b

George Lupașcu. (Comuni-
a acesta mi s'a făcut de
însuși D-l B. P. Hâjdău,
la dator sunt a-î mulțumi).
1803, «Dorna-Șarul și
nișul, a Domnului Alexan-
Ipsilante, avea 175 liuți,
nd 3184 lei bir pe an».

tr'o anafora din 1813, Iu-
22, întărită de Scarlat Ca-
ch la 1 Oct. în pricina
ei Dorna de la munte, cu
sfetul Const. Balș, se aduce
lovadă o carte de la Ión
lae Vodă din 7255 (1747)
30. (Uricar. de T. Codr.
VII, p. 255 și Vol. VI.
85).

comunele Dornei, pe la
se afla peste 80 Turci,
se ocupa cu exploatarea
urilor. Aceștia erau stăpâni
vutul și viața Dornenilor.
ivnicul de pe atunci N.
a primind mai multe jalbe
a răsădit de modul cum îi
ză Turcii, cari le strica
le moravuri, a stăruit la
iresc și cu putere Dom-
ă a venit să-î scotă din
ia.

chemă pe toți Turcii la
ava, unde era compania de
banți și punct vamal, sub
ext că voesce să-î răfuască
le scotă datoriile de pe
neni. Strânși acolo, soldații

pun mâna pe ei, îi lăgă și ast-
fel încătușăți îi duseră la Föl-
ticieni.

Pentru a scăpa răsădii de
datoria ce avea către dâșii,
a dat orânde din Dorna pe
opt ani, cari bani s'a dat
Turcilor.

Ast-fel scăpară Dorneni și
de Turci de la cari le-a rămas
ca moștenire răul obicei de a
trăi cei mai mulți în concubi-
nagi, desprețuindu-și soțiile, și
bólele venerice de cari nu se
mai pot tămădui. Aprópe jumē-
tate, dacă nu mai mulți, din
copii au *cel perit...*

Dorna, punct vamal de trecere
de la Dorna-Gura-Negrei în
Dorna Vatra din Bucovina.

Dosul Arșitei, munte pe teritoriul
moșiei Borca, dar în comuna
Mădeiu.

Dosul Muntelui, munte în com.
Mădeiu, dar pe moșia Borca.

Drăcenii, sat pe Domeniul Corónei
și în comuna Mălinii, al căruia
început a fost pus de nisce
țigani, robii ai M-rei Slatina,
a căroră insubordonanță le-a
atras porecla de *draci* din *Dră-
ceni*. (Tradiție). Așezat pe țēr-
murile pârăului Suha-Mică, nu-

măra 315 case, populate cu 351 capi de familie sau 1277 suflete (627 bărbați și 650 femei), din cari 10 israiliți. Contribuabili sunt 280. Vatra satului ocupă 296 fălci. — Impropietăriți la 1864 și 1881 sunt 6 frunțași, 106 pălmași și 143 codași, stăpânind 778 fălci și 40 prăjini. Drumuri principale sunt: la Mălini (6500 m.) și la Găinesci (6500 m.) Are o biserică, cu patronul Sf. Voivodă, clădită la 1858 din venitul moșiei Mălini și sub privegherea Mitropolitului Calinic Miclescu și a Arhimandritului Teodorit. Ctitorii bisericii sunt: Monahul Pahomie, Ruxanda Dómna, Bogdan V.V. Petru V.V., Ionașcu V.V., Constantin V.V., Teofana, Maria, Anastasia, Stefan, toți membri ai familiei lui Lăpușneanu, pe lângă cari mai figurează în poezie și Mitropolitul Calinic și Arhimandritul Teodorit. Este servită de un preot și doi cântăreți.

O școală rurală mixtă, cu un învățător plătit de stat înființată la 1890, frecventată de 100 școlari din 82 băieți și 60 fete, cu etatea între 7—12 ani, din rađa școlii. Școala e impropietărită cu sese fălci în 1881, având local propriu în cele mai bune condițiuni didactice și igienice,

clădit și înzestrat cu atenanțe, atelier, mobilier, aparate și bibliotecă de onor. administrație a Domeniului Corónei.

Drăgănesci, com. rurală situată la sud-vestul pl. Moldova-de-Jos, la 21 km. de Fôlticenii. Se mergeșce la E. cu com. Uidesci și Drăgușeni, de cari se desparte prin râul Moldova, la S. cu com. Drăgușeni și Răucesci din Jud. Neamțu (prin semne convenționale) la V. cu com. Răucesci și Vânători-Némțului (prin semne convenționale), pârâul Brustura și creșta muntelui Pleșu. E formată din satele: Drăgănesci, Pănuresci, Orțesci, Giulesci, Tonți, Șoimăresci, Brusturi, Săvesci, Poéna-Prisăci și Cornilescu, cu reședința în satul de la care și-a luat numele. Populată cu 957 capi de familie sau 3614 suflete (1795 bărbați și 1819 femei), din cari 72 israiliți. Are 8 biserici și 3 școle rurale mixte. În totă comuna sunt 562 boi, 518 vaci, 510 viței, 252 cai, 2300 oi, 382 porci și 682 stupi.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 7716.17 lei și la cheltueli 6993.28 lei; iar al drumurilor 4755.37 lei venit și 3455 cheltueli.

Forma teritorială a comunei

este un poligon neregulat tindând spre rotundime, înclinat de la N.-V. spre S.-E. (din Pleșu spre Moldova). Altitudinea comunei de la nivelul mării atinge pe Crêsta Pleșului 900 metri.

E udată de Moldova (6800 m.) și pâraele: Rêșca (7.300), Ulia (2750 m.), Târșia (8000 m.) Culeșa (7500 metri), Brustura (9000 m.), Pârâușul (2900 m.) și pâraul Lădeș, și de iazurile Agioglu și Săvescilor. Dêlurile principale sunt: Frasinul, Brusturi, Moșoc, Țigan, Pârlita, Nistora, Pietrosu și Lebedea.

În comună sunt trei mori, aducând venit 4500—5000 lei.

Moșia e împărțită între patru specii de proprietari: Statul, proprietari mari, rězeshi și împroprietăriți.

Suprafața teritorială a com. e de 7215 hect. din cari 4448 cultivabile, 2000 hect. pădure, 310 hect. fânaș, restul imaș și prundiș sterp. Calitatea pământului nu e de frunte. Anul acesta s'a semănat 661 h. grâu, 156 h. secară, 1179 h. porumb, 631 h. orz, 199 h. hrișcă, 1090 h. ovêz, 54 h. cartofi, 21 h. in, 27 h. cânipă, 45 h. rapiță, 29 h. mazăre și 10 h. trifoiu. Pădurile sunt de tag, brad, mestécăn, plop și stejar.

Împroprietăriți la 1866 sunt 181 fruntași, 308 pâlmași și 124 codași, stăpânind 1509 fâlcî.

La locul numit *Movilele de la Cornilescî* se spune că a avut loc un rêsboi și morți s'aî îngropat sub cele trei movile. Sub pôlele munților se află fântâne de slatină abundente. (Apă sărată).

Drăgănescî, sat în com. cu același nume. Aședat pe țermul stâng al pâraului Culeșa, la vêrsarea lui în Rêșca. Numără 112 case, populate cu 126 capî de familie sau 462 suflete (233 bărbați și 229 femei), din cari: 246 necăsătoriți, 180 căsătoriți și 36 văduvi. Sciîu carte numai 37. Vatra satului ocupă 10 fâlcî. Locuitorii sunt gospodari de mijloc. Împroprietăriți la 1866 sunt 64 stăpânind 203 fâlcî și 20 prj. Insurâtei sunt 52 stăpânind 104 fâlcî.

Are o biserică, cu patronul Sf. Voivodî, clădită din lemn la 1848, servită de un preot și 2 cântăreți și o școlă rurală mixtă cu un învățator plătit de stat. Înființată mai întâiu în Orșescî, la 1860, a fost mutată aci la 1865. E frecventată de 49 elevi și împroprietărită cu 6 fâlcî.

Drumurile principale sunt: la Brusturî (3800 m.), la Boróia (5000 m.), la Poéna Prisăciî (3000 m.) și la Săvescî (5000 m.)

Primul proprietar al moșiei se spune că ar fi fost un órecare Drăgan sau Dragoș. Mai spun bătrânii că moșia Drăgănesci a fost răzeșescă, dar a fost trecută către M-reă Némțului în împrejurările următoare: Un preot trimis de starițul monastirei spre Mitropolie, a fost omorât aci. Vodă dădu ca daune monastirei o parte din moșia rzeșilor. Tradiția mai spune că singurul moștenitor al lui Drăgan, primul proprietar, închină partea sa de rzeșie monastirei Némțu. Călugării s'aũ tot întins, răsluind din rzeșiile învecinate, de la *Mitoc* (astă-đi curtea posesiei) și până în pâraul Brustura.

Multă vreme urmară judecăți și, la urma urmei, bănuind călugării că vor fi rămași, aũ mutat satul din dél, de pe malul stâng al pâraului Brustura, unde se află astă-đi. Urmele desființatului sat se cunosc încă. Acesta s'ar fi întemplat numai cu un veac în urmă.

Drăghieiu, dél cultivabil în com. Ruginósa, conținând cariere de piatră.

Drăgoéşa-Mare, pârau, în c. Şaru-Dornei, afluent al p. Tomnaticu. Are de tribu Drăgoéşa-mică.

Drăgoéşa-mică, mic afluent râului Drăgoéşa-mare.

Drăgoéşa, sat; v. mai la v.

Drăgoesei (Délul), munte d' satului cu acest nume.

Drăgoteni, mic afluent al p. Bahlueşul rece, în com. Vă

Drăgoéşa, sat pe moșia și în rzeșescă Şaru-Dorni. Inși pâraul cu acest nume, n 76 case, populate cu 8 de familie sau 245 suflet bărbați și 125 femei). A contribuabili.

Are o biserică de lem patronul Sf. Arhanghel, s de preotul din Paltiniș și tăreși. Improprietărită cu pământ. Școla din Panac parte de 8 klm., servă și a sat (v. Şaru-Dorni).

Drăgușeni, com. rurală în sudică a plășii Moldova și la 27 klm. de Folticer învecinesce la E. cu com tăruși, la V. cu com. Rău din jud. Némțu, la S. cu

Cristesci și la N. cu com. Urdesci, despărțindu-se prin semne convenționale.

Are forma aprópe dreptunghiulară, înclinată spre șesul Moldovei. E compusă din satele: Drăgușeni, Lunca, Broscenii și Sêrbii, cu reședința în satul de la care și-a luat numele. E populată cu 644 capi de familie ce numără 2575 suflete (1276 bărbați și 1299 femei) din care 136 israeliți. Contribuabili sunt 455. Are 4 biserici, cu 3 preoți și 7 cântăreți și o școală rurală mixtă frecventată de 50 școlari. În totă comuna sunt 111 băieți și 105 fete între 7—12 ani. — Budgetul com. pe anul 1892—1893, are la venit 6.670 lei și la cheltueli 6.615 lei; iar al drumurilor 1.144 lei venit și 1.140 lei cheltueli.

În totă comuna sunt: 257 cai, 874 boi, 640 vaci, 3267 oi, 160 capre și 275 porci.

Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 325—345 m. E udată de Moldova (6 klm.) și pâraele Rêșca (1500 m.), Hatia (2000 m.) și alte pâraiașe și trei iazuri: Picla, Stroescii și Broscenii.

Moșia e proprietatea Dómnei Ortensia general D. Racoviță. Suprafața teritorială a comunei e de 3574 h. din cari 2295 cul-

tivabile, 600 pădure, 300 lănaș și restul prundiș și loc șterp și neproductiv. Anul acesta s'a cultivat 544 h. grâu, 1117 h. porumb, 315 h. orz, 261 h. ovăz, 28 h. hrișcă, 28 h. cartofi, 2 h. fasole și 8 h. cânipă.

Improprietății la 1864 sunt: 10 frunțași, 149 pălmeși și 71 codași stăpânind 846 fâlcii.

Drumurile principale sunt: la Ciumulesci (13 klm.), la Cristesci (7 klm.), la Forăscii (3600 m.), la Tătărușii (11000 m.) și la Sêrbii (5000 m.)

În com. Drăgușeni se află o fabrică de spirt a proprietății, fabricând între 47—55000 litri spirt pe an.

La 1803 «Drăgușenii a Banului Costache Lazu, cu loc de mijloc, număra 63 liuđi plătind 1028 lei bir anual, fiind și 10 liuđi de cei fără bir, la cari se mai adăoga «breslași ot tam» 17 liuđi cu 140 lei bir pe an». (Uricar, de T. C. vol. VII, pagina 251).

Intr'un hrisov din 1814, Iunie 28, de la Calimah Vodă, întăritor stăpânirii lui Ion Lazu asupra moșiilor de la ținutul Sucevei Negrilescii (astă-đi necunoscut) și parte din Drăgușeni, se citează următoarele acte: «Surret din 7028 (1520) Iulie 15, carte din 7231 (1723) Martie 5,

răzășii din Săcueni la mijloc și, ca să-i potă desmoșteni, înșelă pe cel ce ținea hrisóvele, le luă și distruse și apoi își puse robi și servi de strică casele și satul răzășesc. Ast-fel satul Drăgușeni de astă-đi e format din urmașii locuitorilor desființatelor sate: Căbuja, Codrul și Săcueni. Și acum se cunosc urmele satului Săcueni sub numele de *Livada Săcucnilor*.

Drăgușeni, délul pe care stă o parte din satul cu acest nume.

Drăgușeni, pădure, în întindere de 600 h., de diverse esențe, pe moșia cu acest nume.

Drehuța, dél acoperit de pădure de fag pe moșiile Sirețelu și Stolniceni Costandache.

Drehuța (Valea), poenă în pădurea moșiei Stolniceni Costandache.

Dretele, pisc de munte în com. Dorna.

Dretele, pârâu, mic afluent al Arinului.

Drugan, unul dintre piscurile muntelui *la Córne*, din com. Bogdănesci.

dănesci, acoperit de brad, molid și fag.

Drugan, pârâu, mic afluent al pârâului Rășca.

Dumbrava, deal cultivabil între Cristesci și Moțca.

Dumbrava, țarina de sub pólele délului cu acest nume.

Dumbrava, dél în com. Preutesci, acoperit de pădure de fag.

Dumbrava, dél cultivabil în com. Uidesci.

Dumbrava, pădure de stejar pe moșia Hărmănesci.

Dumbravă (la) poenă în pădurea moșiei Hărtópele.

Dumbrava Fântânelor, Băltógă, mai mult sécă, în suprafață de 7 prj. în com. Preutesci.

Dumbrăvei (Délul), d'asupra satului Valea Sécă din comuna Pășcani. Cu vre-o 40 ani în urmă era acoperit de o frumoasă dumbravă de stejar.

Dumbrăvei (Délul), în com. Șoldănesci.

Dumbrăvița, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Fântâna-Mare. Se împarte în Dumbrăvița de sus și Dumbrăvița de jos. Numără 135 case populate cu 144 capî de fam. saŭ 513 suflete (254 bărbați și 259 fem.) din cari 8 israiliți. Vatra satului ocupă 25 fâlcî. Are o biserică, cu patronul Adormirea M. D., zidită la 1865 de proprietarul G. Ghițescu, servită de un preot și 2 cântăreți și împroprietărită cu 8 fâlcî. Școala din Fântâna-Mare servă și acestui sat. Moșia e proprietatea Dómnerei Maria G. Ghițescu cu fiii. E în întindere de 1013 hect. din cari 798 hect. cultivabile și 170 fânaș. Impreună cu cei din Praxia s'aŭ împroprietărit 47 pâlmași și 30 codași cu 265 fâlcî 60 prăjină.

Drumuri principale sunt: la Fôlticenî (9000 m.) și la Fântâna-Mare (6000 m.).

În condica liuđilor pe 1803, citim: «Dumbrăvița de gios a gramaticului Costache Mavrichi, cu 28 liuđi plătind bir 396 lei pe an» și «Dumbrăvița de sus, a Pităresei Mariei Pătrăscesei, cu 41 liuđi plătind 328 lei bir anual și fiind și 2 liuđi de cei fără bir». Ei se ocupaŭ cu plugăria și făcutul draniței.

La 1826, căminarul Dumi-

trache Ganea, vechil spătarului Costachi Mavrichi, se judecă cu egumenul M-rei Rêșca, pentru împresurarea moșiei Dumbrăvița, de la ținutul Sucevei. Se aduce în causă un hrisov de la Radu Vodă 7121 (1613) și altu de la Grigore Ghica Vodă 7249 (1740) Mart. 27. (Uricar de T. C. vol. VII, p. 249 și 250 și vol. VI, p. 228.)

Dumbrăvița, pârâu; isvorasce din lacul Casași, formeză iazul proprietății din satul Ruginósa (grădina Palatului lui Cuza Vodă) și după ce a primit din stânga pe pârâul Rădiu, a format lacurile Cristea Marcov și Dumitru a Petrei, a primit din dreapta pe pârâul Bugiôia și a format lacul Batógele trece în comuna Heleștienî din jud. Roman și se varsă în Siret.

Dumbrăvița, parte din satul Ruginósa.

Dumbrăvița de jos, v. satul Dumbrăvița.

Dumbrăvița de sus, v. satul Dumbrăvița.

Dumitrua Petri (Lacul lui) în suprafața de 60 prj., în satul Ruginósa.

Durăitorea, pârâu în com. Preutescî. Isvorasce din delul Mocanului și se pierde în mlaștile de pe țărmul drept al Șomuzului.

Durăitorea, o ramificație a Șomuzului-Mare în comuna Dolhescî.

Durăitorî (La), cascadă (7 metri) a pârâului Băuca în comuna Négra-Șarului.

Dușan, deal cultivabil între satele Topile și Valea-Secă din com. Pășcanî.

Dușan, localitate în com. Cristescî, la obârșia pârâului Ermolia.

E.

Enache, deal cultivabil lângă satul Moțca.

Enăchioiu, deal cultivabil lângă satul Mihăescî.

Enuță (Piua lui), fostă piuă cu 16 ciocane la gura Șomuzului-Mare în com. Dolhasca. Localitatea poartă acest nume.

Enuță (Podul lui), pod de piatră peste pârâuașul Râmnic în comuna Dolhasca, făcut la 1852.

Ermolia, pădure de fag și stejar în com. Cristescî.

Ermolia, pârâu; isvorăște din pădurea cu acest nume, udă comuna Cristescî pe o lungime de

4000 m. și se varsă în pârâul Moțca.

Ermolia, pârâu; isvorăște din aceeași pădure, trece printre satele Valea Secă și Topile, învârtesc treî mori și se varsă în Siret din jos de satul Lunca. (10000 m).

Esle, localitate pe pârâul Suha-Mare, aproape de pôlele muntelui Stănișora, locuită de câțiva locuitori (6—7 case). Pe aci trece șoseua Folticeni-Brosceni-Dorna. Aci se află o fabrică sistematică de scânduri, una dintre frumoșele instalațiuni ale Domeniului Coronei, având 3 juguri cu mai multe pânze (15—20), un circular și un alt fierăstrău pentru retezat căpățele

butucilor. E luminată cu lumină electrică. Instalațiunea s'a făcut anul acesta. (v. Poéna-Dómei).

Ezătura lui Ciulei, localitatea în care Șomuzul-Mic trece din comuna Giurgesei în com. Valea Glodului.

F.

Făgețelul, deal, lângă satul Ci-horëni, parte acoperit de pădure și parte imaș.

Făgețelul, parte din pădurea moșiei Stolniceni-Prăjescul, în hotarul moșiei Pășcani.

Făgețelu, deal acoperit de pădure de fag pe moșia Hușii.

Fânașul lui Récóre, un lan pe podișul de d'asupra Dealului Țintei de lângă satul Hârtop.

Fântâna, pârâu; mic afluent al pârâului Sabasa.

Fântâna Cucónei, fântână, pe șesul Siretului, în comuna Dolhasca.

Fântâna Cucónei, șesul din jurul fântânei cu acest nume, acoperit de mlaștini și fânașuri.

Fântâna Gafti, poenă mică în pădurea moșiei Hârtópele.

Fântâna Grăului, poeniță, în pădurea moșiei Hârtópele.

Fântâna lui Bortică, obârșia pârâului Bortică, în com. Cristesci.

Fântâna lui Briciú, obârșia pârâului Ciuri, în com. Șoldănesci. Póte că tot acesta este și *Șipotul Cucului*, despre care pomenesce actul de hotarnică al fostului sat Pădurenii (v. a. n.)

Fântâna lui Burău, vezi pârâul Șinca.

Fântâna lui Ovéz, localitate în com. Tătăruși, unde se spune că altă dată a fost sat.

Fântâna-Mare, com. rurală situată în centrul plășei Moldova-de-sus, spre S.-V. și la 7 km. de Folticeni. Se mărginesc la E. cu com. Șoldănesci, la V. cu com. Baia, la S. cu com. Bogdănesci și la N. cu com. Baia. Are forma unui poligon neregulat.

E compusă din satele Fântâna-Mare, Cotul-Băeî, Dumbrăvița și Praxia, cu reședința în satul de la care și-a luat numele.

Numără 379 case, în care staău 409 capî de familie saău 1570 suflete (800 bărbați și 770 femei), din carî 6 israiliți și 2 bulgari. Contribuabili sunt 420. Are 3 biserici, servite de 3 preoți și 6 cîntăreți, și o școlă rurală mixtă.

Budgetul comunei pe anul 1892—1893 are la venit 4304.61 lei și la cheltueli 4302.40 lei, iar al drumurilor 965.50 lei venit și 958.75 lei cheltueli.

În totă comuna sunt: 4 buhai, 398 boi, 317 vaci, 317 vițeî, 18 cai, 1080 oi, 34 epe, 17 mînji, 260 gonitori, 264 gonitoare, 5 strășnici, 2 strășnice și 364 porci. Altitudinea comunei d'asupra mării variază între 340—345 m. E udată de Moldova (3 km.), Șomuzul Băeî (3 km.) și de Părul Satului.

Suprafața teritorială a com. e de 2162 hect. din carî 1758 hect. cultivabile și restul prundiș și smârcuri neproductive. Anul acesta s'a cultivat: 179 h. grâu, 398 h. porumb, 38 h. orz, 377 h. ověz și 8 h. hrișcă. Locuitori împroprietăriți la 1864 sunt: 144 fruntași și 78 pălmași stăpânind 786 fălci și 70

prj. În comună sunt trei morisce, aducênd venit de 6—7000 lei anual, și 5 cărciume.

Fântâna-Mare, satul în care se află reședința comunei cu acest nume. În centrul său sunt nisce isvóre fôrte abundente, de unde îi vine și numele. Aședat pe șesul stâng al Moldovei, numără 109 case, populate cu 101 capî de familie saău 442 suflete, din carî 223 bărbați și 209 femei (6 străini). Contribuabili sunt 105. Vatra satului ocupă 18 fălci. Locuitori nu sunt tocmai gospodari de frunte. Are o biserică, cu patronul Sfinții Arhanghelî, clădită din lemn la 1832 de Alecu Drăgușanu și restaurată de Gh. Ghișescu, servită de un preot și 2 cîntăreți și împroprietărită cu 8 fălci. O școlă rurală mixtă, cu un învățator plătit de stat, înființată în 1865, frequentată de 34 școlari din 175 băeți și 151 fete cu etatea între 7—12 ani aflători în comună.

Moșia, proprietate a D-lui Alex. Rod-di-Dél, are întinderea de 550 h. cultivabile, 143 h. prundiș și mlaștini neproductive și 123 h. fânaț. Împroprietăriți la 1864 sunt 42 fruntași și 23 pălmași stăpânind 233 fălci și 50 prj. Drumuri principale sunt:

ței, ce 'l străbate de la N. spre S. E compusă din satele Fărcașa, Pârâul-Pânteî, Stejarul și Crăpăturile, cu reședința în satul de la care 'și trage numele.

Populată cu 391 capî de fam. ce numără 1551 suflete sau 768 bărbați și 783 femei (7 sunt israiliți), din cari 92 cu primele cunoscinți de carte și restul fără. Contribuabili sunt 370. 6 sunt comersanți, un meșeriaș; iar cei-lalți locuitori se ocupă cu plutăria, munca în pădure și crescerea vitelor.

Are 5 biserici, cu 3 preoți și 7 cântăreți, și o școală rurală mixtă cu un învățător. Budgetul comunei pe anul 1892—93 are la venit 6878.74 lei și la cheltueli 6692 lei, iar al drumurilor 774 lei venit și 760 lei cheltueli. În totă comuna sunt: 5 morisce, 2 piue și 6 cârciume; 40 cai, 206 boi, 420 vaci, 5129 oi, 280 porci și 80 stupi. Altitudinea d'asupra mării în vârful muntelui Stejaru e de 1347.9 m. E udată de Bistrița și pâraele: Stejar, Pânteî, Găina, Soci, Crucei, Fărcașa, Ariei, Sécăturei și Crăpătorei cu miciî lor afluenți. Cei mai însemnați munți ai comunei sunt: Stejarul, Obcina Stejarului, Cineiul, Țifla Fărcași (1341 m.), Vârful Scorușului,

Vârful Tarnițelor (1261 m.), Arșița Rea (1230 m.), Délul Teiului (1162 m.), Vârful cel înalt (1151 m.), Tarnița (1086 m.) și Razimul.

Parte din moșie ține de Domeniul Corónei; iar partea de-a stânga pârâului Fărcașa cu satul Crăpăturile ține de moșia Statului Galu din jud. Némțu.

Suprafața teritorială a comunei e de 13,344 hect. din cari 12298 pădure, 117 cultivabile, 920 fânaș și restul neproductiv.

Anul din urmă s'a cultivat: 106 hect. porumb, 2 ovéz, 2 hectare cânipă și puținî cartofi.

Improprietăriți la 1864 și 1879 sunt: 5 fruntași, 119 pâlmași și 92 codași stăpânind 717 fălcî. Singura cale e cea județenă, ce duce de la Piatra la Dorna și care străbate comuna pe o lungime de 12300 metri.

Fărcașa, sat, pe Domeniul Corónei (ocol. I silvic Mălini), și în comuna cu acelaș nume. Presărat pe țermul stâng al Bistriței și în mai tot lungul pârâului Fărcașa, numără 158 case, populate cu 151 capî de fam. sau 565 suflete (297 bărbați și 268 femei) din cari 5 Israeliți și 2 Turci. Contribuabili sunt 133. O vatră proprii

... pe locul unde se află
... La o a doua încercare,
... a-și termina opera, suferind
... accident, Atunci strămu-
... biserica pe locul unde tot
... acoperământul, iar unde
... puseseră prima temelie, in-
... puseră o cruce de tisă ce se
... vede și astăzi.

Drumuri principale sunt: la
Stejar (2500 m.), la Crăpături
(3900 m.) și la Pârâul Pântei
(3700 m.)

În 1803, «Fărcașul, a M-rei
Némțu, număra 32 liucfi, plă-
tind 584 lei bir anual, locui-
torii având aceeași ocupație de
astăzi.» (Uricar de T. C. vol.
VII, p. 255.)

Fărcașa, pârâu; isvorasce de sub
Halăuca, udă teritoriul comunei
Fărcașa pe o lungime de 16
kil. și, după ce a învârtit 4 mo-
risce și a străbătut satul de la
care își trage numele, se varsă
în Bistrița. Are de afluențe din
dreapta pe Pârâul Mare, Pârâul
Sec, Pârâul cu Siga, Pârâul
Teiului, Pârâul Bondrei și Pârâ-
ul Slatina; iar de-a stânga
pe: Pârâul Comorei, Celarul,
Șoldanul, Răpăde, Ion Petrișor
și Pârâul lui Simion a Nițoiei.

Fasoliștea, del în comuna Brădă-
țelu, parte acoperit de lanuri

și lănațuri și parte de huceaguri.

Fâstăcul, pârâu, în comuna Pleșesci, formând hotar dinspre Bucovina pe lungime de un kil. Mic afluent al Șomuzului-mic.

Fata Bogății, del în com. Sasca; pășunabil.

Faur, fântâna din Rădășeni, de la vale de biserică, pe țărmul stâng al pârâului Satului.

Faurul, pârâuaș neînsemnat în satul Rădășeni.

Ferdinand, del în partea ostică a satului Horodniceni. Cultivabil.

Ferica, del acoperit de păduri și pășuni în comuna Ruginosa.

Ferului (Délul), în com. Broscești, lângă satul Lungeni.

Ferului (Délul), tot în comuna Broscești, lângă pârâul Opăinescilor.

Ferului (Pârâul), în comuna Broscești; mic afluent al Bistriței, între pârâul Opăinescilor și Căldăreș.

Ferului (Pârâul), mic afluent al Bistriței, din josul satului Lungeni, din com. Broscești.

Fetei (Fântâna), izvor în comuna Uidesci.

Filipesei, fost sat, numit și capul Délului, în localitatea cu acest nume din com. Uidesci.

Focșa, V. Bătea Focșa.

Focșei (Pârâul), mic afl. al pârâului Mediasca.

Fodorenii, unul dintre délurile ce țărmuresc pârâul Culeșa, în com. Drăgănesci, parte cultivabilă, parte huceag.

Fôlticeni, oraș. Așezat pe spinarea celor trei ondulațiuni și cóstele délului Târgului ce desparte pârâul Somuzul mare de pârâul Buciumeni. Numără 1554 case în care trăiesc 2266 capi de familie sau 8476 locuitori, din cari 3942 bărbați, 4534 femei (4659 necăsătoriți, 3072 căsătoriți, 703 văduvi, 42 divorsați, sciți carte 2380 și fără sciță 6096).

După naționalitate locuitorii din Fôlticeni se împart: 3018 Români, 5110 Israeliți, 11 Lipoveni, 21 Bulgari și 317 Au-

striaci; iar după confesiuni sunt: 3039 ortodoxi, 317 catolici. 11 lipoveni și 5110 israeliți. Cei 2266 capî de familie se împart ast-fel: 1010 români, 1192 israeliți și 64 streini. După profesiuni sunt: meseriași români 47, israeliți 99, nemți 22; comercsenți: 6 români, 313 israil. și 2 alte națiuni; de profesiune liberă 672 români și 641 israil.; rentieri 13 israeliți; lucrători manuali 285 români, 126 israeliți și 40 nemți. Contribuabili sunt 1239. — Budgetul comunei pe anul 1892—1893 are la venit și cheltueli 290586.60 lei; iar al drumurilor 17000 lei venit și cheltueli.

E capitala județului Suceva. — Se află la 340 m. d'asupra niv. mării, departe de capitala țerii cu 432 km. și de a Moldovei cu 122 km. — Ocupă suprafața de 2 km. patrâte.

Oraș comercial și — întru câțva — industrial, făcînd mare negoț cu cherestea, pîelării, blănării (cel mai mare deposit din țără) și suman (aba), produse ale fabricelor din localitate și împrejurimi și vite.

E reședința tuturor autorităților administrative ale județului precum: Prefectura, Comitetul permanent, Tribunalul de I-a instanță, cassieria generală,

creditul agricol, telegraf și poștă, primăria, revisoratul școlar și proto-șeria județului și a regim. 16, batal. 16 de infanterie.

În Fîlticenî este gimnaziul clasic «Alecă Donici», înființat în 1870, frecventat de 145 elevi, avînd un frumos local nou ce întrunește condițiunile didactice și igienice. Două școle primare de băeți și două de fete. (No. 1 de băeți înființată la 1842, cu 4 institutori și frecventată de 206 elevi; No. 2 de băeți înf. la 1873 cu 3 institutori, frecventată de 117 elevi? No. 1 de fete înființată în 1859, frecvent. de 146 eleve cu 4 institutore și No. 2 de fete înființată în 1873 cu 4 institutore, frecventată de 141 eleve). O școală de croitorie, întreținută de comună, frecventată de 31 eleve înf. în 1891.

Bisericele din Fîlticenî sunt următoarele:

«Adormirea M. D.», care e și biserica catedrală. E zidită de Mihail Ganea în 1827; iar în 1883 d-na Anastasia Cichir-dic îi înalță turnul în care așează un ceasornic ce servă și astă-dî târgului de orientare. E servită de 3 preoți, un diacon și 4 cântăreți. Are 74461. venit și tot atâtea cheltueli.

2) «Sf. Ilie», cea mai veche biserică din oraș. Unii spun că

ar fi fost adusă din Baia. Clădită din lemnul de pe loc în 1765, de călugărul Calistru Stamate și apoi zidită de orășeni în 1851. E servită de trei preoți, un diacon și 4 cântăreți. Are 8562.56 lei venit și cheltueli.

Biserica Sf. Ilie are următoarele bunuri: 1. O sfoșorică din moșia Pănurești care îi aduce 500 lei venit anual; 2. Un rând case lângă biserică aducându-i 400 de lei venit anual; 3. Alte case în strade Butnari cu 260 lei venit pe an; 4. Vre-o 40 prj. loc de cultură lângă bariera Tâmpesci și alte 50 prj. în satul Buciumeni, ambele aducându-i peste 115 lei pe an; și 5. Donația de 100 lei anual a Maicelor Olimpiada, Xenia și Epraxia Ganea. Biserica mai are capital numerar 5601.01 lei dat cu dobândă de 6.50% pe an.

3) Paraclisul spitalului Stamati, întemeiat de Iconomul Iftimie Stamate, în 1860, la care servesc un preot și un cântăreț;

4) Biserica din Tâmpesci (V. Tâmpesci).

5) Biserica catolică, zidită de obștea catolicilor din târg, în 1858, fără preot.

6) O sinagogă israilită mare

și mai multe case de rugăciuni mici.

Are un palat administrativ vechiu situat în mijlocul grădinei publice cumpărat de la A. Forăscu între 1870—76, un spital «Stamati-județean» cu 26 paturi și un altu israilit cu 15 paturi, 4 librării și 2 tipografii.

Afară de partea de pe lângă pârașul târgului, orașul e curat, iar poziția și mai ales împrejurimile sale sunt din cele mai frumoase. De pe delurile ce-l încunjură (Tâmpesci, Șoldănesci, Halmul și Folticeni-vechi) se vede în mai totă întinderea lui. Încă de mai naintea anului 1860 se alimentează cu apă de isvor adusă din satul Buciumeni pe un canal de olane în lungime de 3187 m.

Iarmarocul de la Sf. Ilie, din Folticeni, ce durează uneori 10—15 zile, e vestit și, mai nainte de tariful autonom, ocupa primul loc între bălciurile din Țară. Cu toate acestea și acum sunt ani în care vinzările se urcă la mai multe milioane (3—5 mil.) Afară de iarmaroc se mai face bălci în fie-care joie.

Sunt în Folticeni aproape 80 strade, dintre care cele mai însemnate sunt: Frumosa «Strada Mare», cu prelungirea sa Str.

Maiorului Ión, (numită ast-fel în amintirea Maiorului Nicolae Ión comandantul batal. 2-a din regim. 15-a de Dorob., mort la asaltul dat redutei Grivița Nr. 1, în ziua de 4 Sept. 1877, și al căruia corp a fost sfărțat cu topóarele de Turci), Str. Sucevei, Botoșanilor, Tâmpesci, Sf. Ilie, a Prefecturii, a Spitalului, a Primăriei, Rădășenilor, Boian, Română și Ștefan cel Mare.

Eșirea și intrarea în oraș se face prin șese bariere: Șoldănesci, Botoșani (care e și a gărei), Sucéva, Fôlticenii-vechi, Rădășeni și Tâmpesci.

Din Fôlticenii pornesc următoarele drumuri: Șoselele statului: la Bunesci (4500 m.), la Cornu Luncii (9 km.) și la Roman (30 km.¹⁾; șoseua Județenă la Dolhasca (24 1/2 km.) și șosecomunale: la Baia (6 km.) și la Rădășeni (2 1/2 km.)

Din trecutul orașului. Orașul Fôlticenii își trage numele de la satul și moșia Fôlticenii-vechi și are vechimea de abia 112 ani. El se numia mai întâi Șoldănesci și s'a înființat prin următoarea carte domnescă.

«Noi Constantin Moruz Voevod, cu mila lui Dumnezeu

«Domn pământului Moldovei.

«Facem scire cu această carte

¹⁾ Până la hoiarul județului.

«că fiind porunca domniei mele,
«ca să se facă târg nou la țip-
«nutul Sucevei, încă din anul
«trecut ce au început a se a-
«duna ómenii pe moșia d-sale
«stolnicului Ioniță Bașotă, ca să
«se facă târg, aflându-se la loc
«bun și larg, și s'au numit târ-
«gul Șoldănesci, de la care târg
«viind acum înaintea Domniei
«mele o samă din târgoveții, au
«arătat o scrisóre de tocmeală
«și de aședare din anul acesta,
«1780, Iulie 1, iscălită de d-lui
«stolnicul Ioniță Bașotă, stăpânul
«moșiei, că, atât ei cât și alții
«ce se vor mai strânge, ori-cât
«de mulți, să fie volnici aș
«face case, dughene, crășme,
«velnițe și orice și pentru ve-
«nitul moșiei au făcut așezare
«întru acest chip, ca să plătescă
«besmanul locului pe tot anul
«de crăsmă cu pivniță câte doi
«zloți și de dughenă câte un
«leu; iar cine va avea alișveris
«afară la mahala ori cu ce fel
«de hrană, asemenea să deie
«câte un leu de casă, iar cei
«ce vor avea casă la mahala și
«nici un alișveris nu vor face,
«aceia să deie câte 20 parale
«pe casă și atât casele cât și
«dughenele să cuprindă loc una
«cinci-spre-zece stâneni în lung,
«iar în lat cât ar ținea casa sau
«dughiana. Jidovii să ție o casă

«pentru închinăciunea lor de o
 «parte, iar nu între creștinii,
 «care să fie asemenea ca și a
 «celor alte case, iar nu întru
 «alt chip cum și un loc afară
 «ca să li se dea jidovilor pentru
 «mormânturi unde li se vor ară-
 «ta de ispravnicii ținutului, care
 «loc să fie în lung șese stânjeni
 «iar în lat opt stânjeni. Așîș-
 «derea velniții când vor vrea să
 «facă pe moșia acésta nimic
 «bezmăn să nu dea și ori unde
 «iși va apuca locul său să l stă-
 «pănescă ei și copiii lor tot cu
 «acéstă tocmelă. Iară când ar
 «vrea cine-va ca să și vină casa
 «ori dughiana dintr'acest tîrg,
 «dator să fie a întreba pe stă-
 «pânul moșiei și de vor fi ei
 «trebuitoare le va cumpăra, iar
 «când nu ar avea trebuință a-
 «tunci să fie volnic a o vinde
 «cui ar vrea și cel ce ar cum-
 «păra casa sau dughiana tot
 «acel preț să dea stăpânului
 «moșiei nu. mai mult. Dar și
 «tîrgoveții aceștia datorii să fie
 «la vreme ca să-și plătescă bez-
 «manul fără nici o pricină. Dar
 «după acéstă tocmelă rugân-
 «du-se tîrgoveții ca să li se
 «facă prin scris întăritură gos-
 «pod, pentru aceia iată prin a-
 «ceastă carte a Domniei mele
 «întărim numiților tîrgoveți cre-
 «știnii, armenii, jidovii ce se vor

«aduna cu locuința la acest tîrg
 «ca după așezarea și tocmela
 «ce a avut cu d. Stolnic Ioniță
 «Bașotă, stăpânul moșiei de a-
 «cum înainte și în veci să se
 «urmeze la tóte după cum se
 «cuprinde la acéstă serisóre și
 «să stăpănescă fiește carele cu
 «pace casele, dughenele, crăș-
 «mele și velnițele ce vor face
 «întru acest tîrg și dându-și
 «besmanul numai pe cele ce
 «se arată la scrisórea de toc-
 «mală cu mai mult să nu fie
 «supărați nici D-lui Stolnicul
 «Ioniță Bașotă nici fiilor săi nici
 «alții să nu pótă strica așeđa-
 «rea și tocmala ce a făcut de
 «bună voia sa nici s'adauge vre-
 «o dată mai mult de cât se
 «arată prin scrisórea de tocmală
 «și din afară dintr'acele ponie-
 «nite. Incă pentru școla și în-
 «vătătura copiilor ce vor avea
 «creștinii întru acest tîrg să nu
 «fie supărați cu besmanul nici
 «cât de puțin de către stăpânul
 «moșiei. Ce dar întărim Dom-
 «nia mea tóte cele de mai sus
 «arătate ca să se urmeze pre-
 «deplin de a pururea cum se
 «cuprinde la acéstă carte.

1780, August 8.

(Uricar. de T. Codr. Vol. XVI,
 p. 127).

Indată după înființare tîrgul
 Șoldănesci începu a cresce cu

pași repezi, ajutat și prin inundarea ce suferi târgul Baia din revărsarea Moldovei. Târgoveții de aci se mutară în Folticeni unde se aședaseră, când, nu se scie precis, și autoritățile noului județ Sucéva.

La început târgul Șoldănesci era numai până pe unde se întănesc acum strada Sf. Ilie cu strada Botoșanilor, sau, după cum se mai zice, până la respintenea cea mare, pe unde trecea hotarul moșiei Șoldănesci.

În jurul târgului se află următoarele sate și moșii: *Broșteni*, astăzi ulița Broscăriei, *Tâmpesci*, acum strada și satul *Tâmpesci*, între ele *Pădureni* și mai la deal Buciumeni, Folticeni-Vechi și în sfârșit, de la vale, Șoldănesci (v. a. n.)

Întinzându-se târgul și dincolo de hotarul moșiei Șoldănesci pe moșiile Tâmpesci și Folticeni-Vechi, începură a se isca neînțelegeri între cei trei proprietari mari Spăt. Andrei Bașotă, Logofetul Const. Balș și Căminarul Ciurea de o parte și între Bașotă și târgoveții de alta până ce în 1809 se pornesc judecățile. În 1825, Mart. 5, Divanul, în cap cu Mitropolitul Veniamin, face anafora către Vodă Ion Sandu Sturza

în pricina tânguirii Spătarului Andrei Bașotă... «pentru strămbătatea ce din nenorocirea sa «aū pătimit în curgerea anilor «trecuți, de la anul 1809, de «când cu nedreptă impresurare «s'aū fost luat de sub a sa «stăpânire *Târgul Șoldănesci*, «ce se zice *Folticeni*, de d-lui «Logofetul Costandin Balș, sub «cuvînt, că s'ar fi aflat piața «târgului pe hotarul megieșitei «moșii Folticeni, pe care o aū «fost luat d-lui de la baronul «Tuduri Musteață, apoi în urmă «s'aū luat târgul de d-lui Căminariul Ciurea, sub cuvînt că «ar fi pe hotarul moșiei sale Tâmpesci; și în prilejul săpănirii d-sale Căminarului, în «curgere de 14 ani, s'aū silit «d-lui Căminariul, a adăogi întinderea târgului pe trupul moșiei sale Tâmpesci, fără a avea «putere dată de la stăpânire a «intemeia târg pe moșia sa, și «că după ce acum în lumina «tele dăilele înălțimeii Tale s'aū «descoperit adevărul impresurării, dându-i-se după dreptate «târgul iarăși sub a d-sale stăpânire, din pricină că o bucată «de mahala și o mică uliță aū «rămas cu întindere târg pe «hotarul moșiei sale Tâmpesci, «pricinuindu-i multe păgubiri și «supărări, luând mai tot avac-

«tul de la cei ce vin cu lucruri
 «de vinzare la piața târgului,
 «bez alte păgubiri, ce i s'ar fi
 «pricinuind despre căpitanii târ-
 «gului și zapcii isprăvnicesci;
 «căci la toate țărmărocele și di-
 «lele de târg, oamenii Cămin-
 «riului, la intrarea celor ce vin
 «ca să facă alișverișul lor la
 «piața târgului, le-au dat ade-
 «tiul pe totă marfa ce au în
 «trăsurile lor. Osebit că despre
 «locuitorii târgovești ar fi păti-
 «mind multă strâmbătate, și
 «păgubire după scrisorile ce au
 «câștigat la mâna lor de la
 «bunul dumisale, în vremea a-
 «ședării târgului, și carte de
 «întăritură de la Const. Moruzi
 «Vodă, și că în loc de folos,
 «d-lui alta nu cunoște de cât
 «pagubă venitului moșiei sale,
 «și sdruncinarea stării d-sale...»
 (Uricar. de T. C. Vol. XIX,
 p. 61—74). Și continuă anafo-
 raua arătând cu de-amănuntul
 acuzările lui Bașotă și îndrep-
 tătirile proprietarilor vecini și
 târgoveților, încheind la sfârșit
 prin a da dreptate lui Bașotă:
 «Și d-lui Căminariul nu poate a
 «intemeia târg pe moșia sa sub
 «cuvîntul hrisovului domnului
 «Scarlat Calimah Voevod, căci
 «acel hrisov l-au fost câștigat
 «d-lui, în vremea când d-lui
 «luase cu impresurare vatra târ-

«gului ce este moșia jeluitorului
 «boer, și pentru acesta ulița ce
 «au deschis pe hotarul moșilor
 «sale Tâmpesci i Folticeni, să
 «se socotescă ca o mahala a
 «târgului, neavînd driturile a-
 «cele hărăzite către jeluitorul
 «boer, nici poate da smintela
 «între privilegiurile pămîntesci
 «unui megieș, ce are privilegiu
 «mai învechit, și nici poate mai
 «mult a avea voe, de a slobozi
 «locuri de case i dugheni cum
 «și pentru țărmărocele și locul
 «țărmărocelor...»

În urma acestei anaforele,
 Vodă, la 2 Martie, 1826, vē-
 dînd că nici târgoveții din tār-
 gul Șoldănesci, ce se sice Folt-
 ticești nu pădesc îndatoririle
 «cuprinse prin acele ponturi
 «precum locul unei binala să
 «fie numai 15 stîngenî în lung
 «și în lat cât a cuprinde binaua
 «unei case; ei din potrivă au
 «cuprins fiește-care cât au vrut,
 «asemenea și pentru școlă în
 «loc de a avea o casă mică ca
 «și celelalte case, ei au făcut
 «trei școli de piatră, asemenea
 «au urmat din potrivă și cu
 «îngrăditurile ce au făcut pe lo-
 «curi sterpe, cât și cu vinzările
 «locurilor și a caselor fără ști-
 «rea stăpînului moșiei cu în-
 «destulă păgubire, pentru această
 «dar de vreme ce ei însuși au

«anerisit alcăturirea lor, ce au fost făcută cu bunul d-sale
«Spătarului, urmând la toate din
«împotrivă, precum se arată
«mai sus; *rămâne acea scrisoare
de învoelă ca o hârtie albă...*
Și însărcinează Divanul de a
face un nou aranjament prin
care împacând interesele reci-
proce să se stingă toate neînțe-
legerile. (Uricariul. Vol. XIX,
p. 75—78).

Divanul, conformându-se în-
sărcinării, prin anaforaua din 29
Martie 1826, face noul așed-
mânt între **Târgul Folticeni**
și Târgovești.

Așa dar, în luna Martie a
anului 1826, se schimbă oficial
și cam pe nesimțite numele
orașului *Soldănesci în Foltici-*
eni.

Prin noul aranjament se în-
datorază Târgovești să plătescă
proprietarului Bașotă câte: 30
parale de vatra de rachiū și
5 parale de vatra de vin. Câte
30 parale de vatra de rachiū
sau horilcă și 5 parale de vatra
de bere ce se vor fabrica în
velnițele din localitate. Orânda
dohotului și dohotului aparține
stăpânului târgului, căruia i se
mai plătesc câte 10 lei pe an
pentru fie-care dughenă la uliță;
iar «osebit bezmân pentru lo-
cul dughenelor să nu fie volnic

a lua de la dânsii.» Pentru ca-
sele de la mahala să dea 12
lei pe stângen de față cât va
ține binăua casei și lungul lo-
cului să fie de 15 stângen; iar
pentru locurile sterpe ce ar
ocupa cine-va alături cu binăua
să plătescă 20 parale de stân-
gen, păstrând lungul tot de 15
stângen. Fără știrea stăpânului
moșiei n'are voie nimeni să facă
clădire și nimeni n'are voie să-
și vină acaretele fără să-și facă
cunoscut. Pentru înlesnirea no-
rodului și estinătate căsăpiile
să fie ne-oprite volnic fiind și
stăpânul a ține scaune de că-
săpie. Pentru vita mare să se
plătescă proprietarului un leu,
de oie 4 parale și de miel 2
parale. La iarmaróce negustorii
streini să plătescă câte 40 pa-
rale de totă taraba, iar în zilele
de târg 20 parale. Pentru cei
ce vor aduce cherestele și zabe-
rele de vânzare să dea 4 parale
de jug. Să se facă patru iar-
maróce: la Sf. Ilie, la Sf. Du-
mitru, la meze Părăsime și la
Sf. Gheorghe. (Acum se face
numai cel de la Sf. Ilie). Târ-
govești din mahala au voie să
țină pe imăș doi boi și o vacă,
iar cei de la uliță un cal; peste
acest număr să se plătescă câte
un leu de vita mare. În fine,
«mahali și cotari să fie sub as-

cultarea stăpânului târgului ; iar folosul de la aceste două bresle să fie a bisericei din târg.» (Uricar XIX, p. 81—88.)

Vodă Ión Sturza la 6 Aprilie acelaș an întăresce aceste ponturi făcând osebite în acest chip : «Orî-care Târgoveț de la culiță saŭ de la mahala va vinde rachiŭ cu deridicata saŭ cu oca, să dea stăpânului moșiei, câte 20 parale de vadră, asemenea și vîndătorii de vin să dea câte 5 parale de vadră...» și casapii să plătescă câte 6 lei pe lună fiește-care pentru trunchiul ce va avea ; stăpânul târgului fiind liber a avea orî câte trunchiuri. (Uricar de T. Codr. vol. XIX, p. 78—81).

Acest aranjament se urmă, cu toate gâlceviriile necurmăte până pe la legea comunală.

În condica liușilor pe 1803 citim : «Breslașii Armașului Necula din Fôlticenî : 3 liuși cu 24 lei bir pe an!» Tot acolo se mai zice : «Târgoveții creștinî tot Fôlticenî a d-sale Banului Ștefan Bașotă, ocupați cu lucrul pămîntului, ne-avînd loc în destul, în număr de 43 liuși plătiind 468 lei bir pe an.» (Uricar de T. Codr. vol. VII, p. 253 și 254).

În Fôlticenî se afla ascuns

40.124. *Dict. geogr. al jud. Suceva.*

Episcopul Gherasim în timpul eteriei, când,

«Din Slatina, venind grecii Fôlticenii au prădat

«Și 'napoi au venit iarăși și mai mult s'au depărtat.»

(Ist. Mitrop. Moldovei p. 124 și Letopis. Țerei tom. III, pag. 402)

La 1832 în Fôlticenî se afla un vaneș (Ist. Mitr. Moldovei și Sucevei p. 473).

Orașul a ars în 1787, 1820, 1865 Aug. 10, 1868 Maiu 7, 1880 Aug. 25 și 1887 Iulie 21.

Fôlticenî, Gară, a căreia clădire s'a terminat în 1886, când s'a pus în circulație linia fierată Fôlticenî-Dolhasca. La 432 km. de București.

Fôlticenî-vechi, sat pe moșia cu același nume din com. Opișeni. Așezat pe cîsta delului Cornesci, se întinde până la bariera târgului Fôlticenî. Numără 62 case, populate cu 71 capi de familie saŭ 239 suflete din cari 119 bărbați și 120 femei (2 streini). Contribuabili sunt 75.

Vatra satului ocupă 43 fălci ; iar locuitorii sunt buni gospodari. Loc în țarină n'au. Are o biserică cu patr. Sf. Voevođi zidită de Alexandru Ciurea în anul 1849. Servită de preoții din orașul Fôlticenî. Școlele

din târg servesc și acestui sat. Locuitorii și-au răscumpărat locurile din vatra satului de la fostul proprietar deced. Dumitrache Canta.

Drumurile sunt: la Fôlticeni (bariera Sucevei) 1200 m. și la bariera Fôlticeni-vechi 500 m. cu satul Opișeni formeză aproape un sat.

Origina și vechimea satului se constată din următorul zapis de vinzare:

«Noi Ștefan Voevod

«Cu mila lui Dumnezeu Domn
«țerei Moldovei. Facem însciin-
«țare cu această carte a noastră
«tuturor cine pre dânsa va căuta,
«sau citindu-se lui va auzi, precum
«a venit înaintea noastră și înain-
«tea tuturor boerilor noștri ai Mol-
«dovei, Neașa fata Hanăi, de
«a ei bună voce, de nimeni si-
«lită, nici asuprită și a vîndut
«a sa dreptă ocină, din uricul
«tatălui ei Hanăi un sat pe
«Somuz anume Fôlticeni, unde
«a fost Sava Fîrnicu. Acel
«sat l-au vîndut ea credincio-
«sului nostru boier, lui Isac
«Visternicul, drept 200 zloti
«Tătăresci, și o s'au sculat cre-
«dinciosul nostru boier Isac
«Visternicul și a plătit tot acei
«bani de mai sus scriși 200 zloti
«în mînile Neașei fata Hanăi,
«și dresule ce a avut tatăl

«ei Hanăi, pe acel sat Fôlticeni
«de la unchiul nostru Ilieș Voe-
«vod și de la Ștefan Voevod
«ea încă le-a dat iarăși dumi-
«lor sale lui Isac Visternicul,
«dinaintea noastră și dinaintea
«boerilor noștri. Și după acela
«iarăși a venit înaintea noastră,
«și înaintea boerilor noștri, Ma-
«rușca fata Mihului Logofet,
«nepoța popii Iugăi, și Dragoș
«Stănițescu feciorul Nanului,
«iarăși de a lor bună voce de
«nimene siliți, nici asupriți, și
«a vîndut a lor dreptă ocină
«dintru a lor drept uric, din
«uricul moșului Marușcăi a popii
«Iugăi și din uricul a tatălui
«lui Dragoș, a Stănițescului a-
«nume Nanul. Și dresul ce a
«avut ei de la moșul nostru de
«la Alexandru Voevod, un sat
«anume Buciumeni din jos de
«Rădășeni, acel sat l-au vîndut
«ei credinciosului boierului nos-
«tru lui Isac Visternicul drept
«120 șloți tătăresci, și s'au scu-
«lat iar d-lui Isac Visternicul
«și a plătit acei bani de mai
«sus scriși o sută douăzeci
«zloti în mînile Marușcăi fetei
«Mihului Logofătului, nepoței
«popii Iugăi, și în mînile lui
«Dragoș Stănițescu feciorul Na-
«nului, și dresul ce a avut
«Marușca și Dragoș pe acel sat
«pe Buciumeni de la moșul

«nostru de la Alexandru Voevod, încă îl-aŭ dat ei în mâ-
 «nele lui Isac visternicul, dina-
 «ntea noastră și dinaintea boe-
 «rilor noștri, decî noi vîdînd
 «a lor bună învoială și tocmală
 «și plata deplin, așisderea și de
 «la noi am dat și am întărit
 «credinciosului nostru boer d-lui
 «Isac visternicul pe acele de
 «mai sus zise sate anume: Fîl-
 «ticieni pe Șomuz unde aŭ fost
 «Stan Pîntece și Buciumeni din
 «jos de Rădășeni ca să-i fie lui
 «de la noi uric, lui și feciorilor
 «lui, nepoților lui și strănepoți-
 «lor lui și a tot nîmului lui,
 «ce se va alege mai aprîpe,
 «nerușuit nici o dată în veci.
 «Iar hotarele a celor de mai
 «sus scrise sate, să fie despre
 «tote părțile după hotarele vechi,
 «pe unde a mai umblat din
 «veac. Și spre acesta iaste cre-
 «dința d-niei mele de mai sus
 «scrise, noi Ștefan Voevod, și
 «credința a prea iubiți fiilor
 «d-niei mele Alexandru și Bog-
 «dan Voevođi și credința tutu-
 «ror boerilor noștri a mari și
 «mici. Iar după a noastră viață,
 «cine va fi Domn țerii noastre
 «din fiii noștri, sau din nîmul
 «nostru, sau orî pe cine D-șeu
 «va alege, a fi Domn țerii Mol-
 «dovei, să nu strice a noastră
 «danie și întăritură, ce mai

«vîrtos să dea și să întărească,
 «de vreme ce și noi am dat și
 «am întărit pentru a sa cre-
 «dincioasă slujbă, și pentru că
 «aŭ cumpărat pe ai săi drepti
 «banî, și pentru mai mare tărie și
 «întăritură a tuturor celor de
 «mai sus scrise, am poruncit
 «credinciosului boerului nostru
 «d-sale Tăutului Logofăt sa
 «scrie și a noastră pecete către
 «acastă carte a noastră să o lege.

«S'aŭ scris în Suceva la anul
 «6998 (1490) Mart. 15.» «s'aŭ
 «tălmăcit de Gheorghe Evloghie
 «dascăl, 1785, Iunie 11.»

(Uricar de T. Codr. vol. XVI
 p. 4)

Fîltea este nume de familie
 pe care-l găsim încă în jumă-
 tatea a II-a veac. XVI. (V. do-
 cum. din 1586 al mon. Agapia,
 în cronica Romanului de Episc.
 Melhisedec, I, p. 217).

În județul Suceava om fîltic
 se numesce orî-ce om care mă-
 nîncă mult, care face fîle, care
 are pîntece mare; *Fîltice* sau
pîntice e mai tot una. Las fi-
 lologilor noștri să se pronunțe
 dacă se pîte admite că satul
 Fîlticieni își trage numele de
 la acel Stan Pîntece (poreclit
 pîte altă-dată *Fîltice*) despre

care vorbește uricul de mai sus ¹⁾

La 1803, «Fôlticenî a clirosului din Bucovina număra 22 liuđi plătind 328 lei bir anual.» Printr'o «carte din 1815, Maľu 14, de la Calimach Vodă, se împuternicesce stăpânirea Logofătului Const. Balș asupra moșiei Fôlticenî, ținutul Sucevei, ce aũ fost a supusului austriecesc Teodor Mustață» (Uricar de T. C. vol. VI, p. 273).

Fôlticenî, gară, lângă oraș, la 432 km. de Bucurescî.

Forăscî, Sat, pe moșia cu același nume din com. Uidescî. Așezat pe cîsta delului Forăscî, numără 94 case, populate cu 69 capî de fam. saũ 415 sufl., din care 199 b. și 216 fem. (10 streinî). Contribuabilî sunt 103. Vatra satului ocupă 19 fâlcî. Locuitorî sunt slabî gospodari. Are o biserică clădită din lemn de un fost proprietar C. Fo-

răscu, servită de un preot și 2 cîntărețî: împrîrietărită în 1864 cu 8½ fâlcî și o școlă rurală mixtă cu un învățator plătit de stat înființată în 1865, frecventată de 27 elevî și 3 eleve. În sat sunt 95 băețî și 99 fete cu etatea între 7—12 ani. Școlă are numai 28 prăjinî teren în vatra satului făcute danie de învățatorul Nicolae Teodorescu. Moșia e propr. d lui I. Cernătescu și are 420 fâlcî, din cari 360 fâlcî cultivabile și 60 fâlcî fânaț. Împrîrietăritî la 1864 sunt 27 fruntașî. 17 pâlmașî și 27 codașî, stăpânind 161 fâlcî. Drumurî principale sunt: la Uidescî (4 km.), la Onicenî (3500 m.) la Rușî (2 km.) și la Tătărușî (3400 m.)

În 1803, «Forăscî a Medelnic. Smărăndica Canta cu loc în destul, număra 22 liuđi plătind 328 lei bir anual și avînd și 3 liuđi de ceî fără bir.» (Uricar de T. C. vol VII, p. 250).

Forăscî, pârâu; mic afluent al pârâului Croitorului formeză Țazul cu același nume.

Forăscî, Țaz între delurile Dumbrăveî și lângă satul cu acest nume. Are supraf. de 7 hect. și conține pește de lacurî, raci și scorcî.

¹⁾ Savantul nostru filolog, d-l B. P. Hășdăreș, îmi scrie în această privință: «Dacă numele ar deriva de la un *Fôltic*, ar fi *Fôlticescî*, nu *Fôlticenî*. Sufixul *-enî* este topeic, nu personal, și indică provenința cîtr'o localitate, al căreia nume e cunoscut în tulpina cuvîntului. *Fôlticenî* înseamnă: «omenî veniți din *Fôltic*, în locurile ca *Ezenî*, *ômenî* veniți din *Ezî* etc.»

Forăscilor (Délul), pe cîsta căruia stă satul Forăscî.

Frăsina, mic afluent al pârâului Sabasa.

Frasin, Poenă în pîd. moşiei Dolhasca în supraf. de 2 fîlcî şi 90 prj.

Frasinî, sat pe moşia Borca, dar în com. Mădeiû. Aşedat pe malul drept al Bistriţei, numără 49 case populate cu 46 capî de familie saû 182 suflete (96 b. şi 86 femei). Contribuabilî sunt 50. Vatra satului ocupă 31 fîlcî şi 35 prj. Locuitorî, cu tot câstigul ce aû, un prea sunt gospodăroşî. Înproprietărişî la 1864 sunt 10 fruntaşî, 18 palmaşî şi 6 codaşî stăpînînd 140 tîlcî. N'are de cît un singur drum, mai bine zis cărare, ce'l lîgă cu satul de reşedinţă. Biserica şi şcola din Mădeiû servesc şi acestuî sat.

Frasinul, pârâu; mic afluent al pârâului Suha mare, com. Mălinî.

Frasinului (Vârful), munte în com. Mălinî.

Frasinului (Délul), o sfîră de moşie în suprafaţa de 265 fîlcî

a d-eî Polixenia Demola. Pe la 1850 era sat pe dînsul purtînd acelaşî nume şi a fost stricat de proprietarul moşiei de atuncî G. Tinu, care 'l-a mutat pe malul drept al pârâului Brustura. În mare parte e acoperit de pîdure de frasin şi mestécî.

Frunţile Runcului, o parte a muntelui cu acest nume din com. Négra Şarului.

Frunzeî (Lunca lui), luncă de rechită pe şesul Moldovei, com. Drăgănescî.

Fundătoreî (Pârâul), mic afluent al pârâului Gârla Morei, com. Stolnicenî.

Fundôlă, pârâuşul ce se varsă în Iazul Uncescî.

Fundôla, sat, numit şi Preutesci Brăescăi, pe moşia cu acelaşî nume, din comuna Preutescî. Aşedat pe ambele ţermuri ale pârâului Hîrburile. Are o biserică clădită din lemn în 1845 de Teodor Cîornei, cu patronul Adormirea Maicei Domnului, împrîietărită cu 8 1/2 fîlcî.— În biserică nu se mai oficiază şi satul forméză o parohie cu Preutescî, a căruia şcolă servă

și acestui sat. Numără 69 case, populate cu 65 capi de familie sau 236 suflete, din cari 113 bărbați și 123 femei (7 străini). Contribuabili sunt 47. Vatra satului ocupă 14 fâlcă, iar locuitorii sunt bunișori gospodari. Moșia este proprietatea D-lui I. Verdeanu, fostă a familiei Brăescu, în suprafață de 405 fâlcă din care 97 fâlcă cultivate, 140 pădure, 10 fânaș, iar din rest 60 fâlcă cultivabile, 10 fâlcă pădure sunt făcute danie schitului Adămoia (vezi satul Brana); ceia ce mai rămâne e loc netrebnic. Improprietăți la 1864 sunt 10 pâlmași și 23 co-dași stăpânind 97 fâlcă și 40 prăjini.

Fundóia, pârâu; mic afluent al pârâului Staniștea, în comuna Cristesci.

Fundóia, pârâul ce udă satul Opișeni; mic afluent al Șomuzului-Mare (1400 m.)

Fundóia, partea sudică a satului Rădășeni.

Fundóia, deal, acoperit de pădure în com. Cristesci.

Fundóia, parte din satul Opișeni.

Fundóia, valea pârâuașului cu acest nume din satul Opișeni.

Fundóia, pădure în com. Preutesci.

Fundóia, pădure de stejar a școlilor din Târgu-Frumos, com. Vâscană.

Fundóia, pârâu; mic afluent al pârâului Borca.

Fundóia, munte pe teritoriul moșiei Borca dar în comuna Mădeiu.

Fundóia, pârâu tributar iazului Uncesci.

Fundóiei (Pădurea), numită și Piciorul Popi, de fag și stejar, d'asupra satului Sodomeni, din com. Pășcană.

Fundul Buzei, locul din marginea satului Rêșca unde se ramifică drumurile spre Slătioara și Valea Colibei.

Fundul Blăgei, pădure de fag în com. Preutesci.

Fundul Hara, deal; v. Glimea.

G.

Gădeni, pârâu; mic afluent al Săscuței-Mici în com. Sasca.

Găina, munte pe moșia Borca dar în com. Mădeiu.

Găină, pârâu; isvorasce din délul Țișa, dar se varsă în Bistrița. Udă com. Fărcașa pe o lungime de 2500 m.

Găinăria, smârcuri în satul Stolniceni-Prăjescu în suprafață de 2 fălci 60 prj.

Găinesci, sat, pe moșia și în comuna Mălini ce face parte din Domeniul Coronei. Își trage numele de la primul descălicător Simion Găină venit din Bucovina. Inșirat pe țărmurile pârâului Suha-Mică, numără 252 case, populate cu 299 capi de familie sau 1191 suflete din cari 612 bărbați și 579 femei (9 streini). Contribuabilii sunt 227. Vatra satului ocupă 299 fălci. Locuitorii, în raport cu veniturile pe cari li le aduce fabrica, nu sunt tocmai buni gospodari. Improprietăriți la 1864 și 1881 sunt 19 fruntași, 112 palmași și 79 codași, stăpânind 675 fălci.

Drum principal e numai acel ce duce la Mălini (13 km.)

Are o biserică cu patronul Sf. Gheorghe clădită și înzestrată de onor. Admin. Domen. Coronei în anul 1888, având un preot și un cântăreț și fiind improprietărită cu 17 fălci.

O școală rurală mixtă cu un învățător plătit de stat, înființată în 1865, frecventată de 59 elevi, din 100 copii cu vârsta de școală aflați în sat; improprietărită cu 6 $\frac{1}{2}$ fălci cu local propriu nou, în foarte bune condițiuni, construit și înzestrat cu atenanțe, atelier, bibliotecă și tot ce trebuie unei școle de onor. Administrație a Domeniului Coronei. (V. Ocol. I. Silvic).

În 1803 «Găinesci, a M-rei Slatina, avea 50 liuți, plătind 748 lei bir anual». (Uricariul. Vol. VII, p. 249).

Găinilor, v. Poenele Găinilor.

Găneni, sat, v. Pleșesci-Gani.

Ganului (Dealul), munte în com. Șaru-Dorni, acoperit de pădure de brad.

Guralea, deal, între com. Drăgu-

șeni, Uidesci și Tătăruși ce forma altă dată o moșioră cu acest nume; fostă răzegie a unui ȋre-care Climente, hărăzită apoi Monastirei Proboți; mai apoi contopită de Al. Calimah fost proprietar al moșiei Drăgușeni. Parte e acoperită de pădure de fag și stejar, parte cultură și fânea.

Garaleu, mic afluent al pârăului Săcueni din comuna Tătăruși (2 km.)

Garaleu, mic afluent al pârăului Croitorului din comuna Uidesci (1200 m.)

Gardului (Pârăul), mic afluent al pârăului Suha-Mică, comuna Mălini.

Gârla Morii, un canal abătut din Șomuzul-Băiei, cu care se împreună după ce ese din Bărrăscăi.

Gârla Morii, canal din Moldova în comuna Sasca, învârtese o mără și dă în Molna care se varsă în Moldova.

Gârla Morii, canal în com. Dolhasca; începe din balta Rămășița și se duce în Siret.

Gârla Morii, pârăul format din pârăele Hurmuzul și Fundătura din com. Stolniceni; formeză iazurile din sat și din țarină.

Gârla Nemților, canal de scurgere în com. Dolhasca.

Găscesci, sat, pe moșia și în comuna Pășcani, al cărui descălicător a fost Vasile Găscă, stoler de meserie. Așezat sub patele pădurei de pe dealul Pietrișu, numără 220 case, populate cu 235 capi de familie sau 964 suflete din cari 497 bărbați și 467 femei (2 străini); are 197 contribuabili. Vatra satului ocupă 105 fălci și locuitorii sunt bunișori gospodari.

Improprietăriți la 1864 sunt 72 palmași și 48 codași stăpânind 449 fălci, 18 prj. și 12 stj. Drumuri principale sunt: la Pășcani (6244 m.), la Topile (1338 m.) și la Boșteni (3122 metri).

Are o biserică cu patronul Sf. Nicolae clădită la 1844 de săteni ajutați de fostul proprietar N. R. Rosnovanu, servită de un preot și 2 cântăreți. Școla din Topile servă și acestui sat.

Găunosa, munte în comuna Mălini.

Gavan, deal spre Est de satul Ionésa.

Gavan, pădure de diferite esențe, ce îmbracă délul cu acest nume.

Gavan, mic afluent al pârâului Mediasca, în com. Ciumulescî.

Gemeni, munte pe teritoriul moșiei Borca, dar în com. Mădeiu (1434 m.)

Gemenilor (Pârâul), mic afluent al pârâului Sabasa.

Gheorghiesei (Dealul), în satul Sodomeni din com. Pășcani.

Gherghe, munte pe moșia Borca, dar în com. Mădeiu.

Gherghel, mic afluent al pârâului Brădățelu.

Gherghel, valea pârâului cu acest nume.

Gheorghe (Pârâul lui), mic afluent al Șomuzului-Mare în comuna Preutescî. Primesce din stînga pe pârâul Ursului (2800 m.)

Gheorghina, pârâu; mic afluent al pârâului Bădilița (3200 m.)

Ghețaria, deal cultivabil în com. Brădățelu.

Ghidale, mic afluent al Șomuzului-Mic, în com. Liteni (1150 metri).

Ghilitorea, mic afluent al pârâului Brădățelu (2600 m.)

Ghilitorea, mic iezer în comuna Brădățelu.

Ghiocului (Délul), zis și Catargului, acoperit de pădure de fag în com. Dolhescî.

Ghiolu, lăcușor, în suprafață de 300 m. p. în com. Dolhasca.

Ghiolul, lăcușor, adesea sec, pe șesul stîng al Siretului, moșia Stolniceni-Prăjescu.

Ghiolul, băltogă în suprafață de 2 falcî pe șesul Siretului, moșia Cosmescî.

Ghițescu (Iazul lui), în suprafață de 4 falcî în com. Pleșescî.

Gioseni, sat; v. Dolhesci-Mici.

Gioseni, sat; v. Ortóia.

Giulescî, sat, numit și Rădiu, în com. Drăgănescî la N. și la 2820 m. de satul de reședință. Aședat pe șesul Moldovei și străbătut de pârâul Rêșca, nu-

mărea 142 case, populate cu 154 capi de familie sau 524 suflete din cari 244 bărbați și 280 femei (necăsătoriți 252, căsătoriți 236 și 36 văduvi. Sciū citi și scrie 47). Ocupațiunea lor este plugăria. Vatra satului ocupă 11 ȧlci, 42 prj. Locuitorii sunt slab gospodari. (Am vădut copii la școlă mănăcând mămăligă cu trunchiū de rapiță sēlbatică verde).

Se spune că și trage numele de la un căpitan de oște Giulea sau Ghiulea, care o căpētase ca rēzēsie. Satul n'a fost tot d'a-una aci, ci a fost mutat de la locul ce-i zic *la Temelie*, unde i se vād și acum urmele. Are o biserică, cu patronul Sf. Nicolae, clădită de locuitori în 1840, servită de un preot și 2 cāntăreți și o școlă rurală mixtă; înființată în 1860, desființată în 1866 și reinființată în 1884. Cu un învățator plătit de stat. Are local propriū zidit de Al. Agioglu care a înzestrat-o și cu 6 ȧlci pământ pentru întreținerea-i materială. E frecventată de 30 școlari din 70 aflați în sat. Până la 1879, satul Giulesci făcea parte din com. Borófa. Moșia e proprietatea D-lui Emil Samson, moștenită de la decedatul său socru Al. Agioglu. E în întindere de

275 ȧlci, aducēnd 9534 lei venit anual. Improprietării la 1864 sunt 90 locuitori stăpânind 244 ȧlci și 40 prj.

Drumuri principale sunt: la Borófa (1 km.) și la Drăgănesci (2600 m.)

«Vel vornicul Nistor Ureche și vornicul de glótă Ion Mogădea, întemeietorii Mănăstirii Secului, înzestrează acest locaș, în 1599, cu moșia Giulesci. (A. D. Xenopol, Ist. Român. Vol. III, p. 456).

Un alt document ne arată că aceiași boieri dăruiesc în 1600 Oct. 1, *satul Giulesci, cu amândouă coturile și cu loc de mori și de piudă*, Mănăstirii Xeropotam zidită de ei. (Arch. Ist. de B. P. Hăjdēū, Tomul I, p. 47).

Maī nainte de răpirea Bucovinei satul Giulesci ținea de jud. Némțu. (Veđi hrisovul de la Vasile Voevod, dat în Iași la 1646, Oct. 18, prin care frați Gavrilaš și Stefan Boldescu vīd Giulesci, *ce-i în ținutul Némțu*, unchiului lor Cosmei Majă și soției sale Drăgălinei, drept 300 taleri de argint, în Uricariul de T. Codr. Vol. XVII, p. 343).

Giurgesci, com. rurală, situată cam în centrul plășei Șomuzul

și la 18 km. de Folticeni. Se mărginește la E. cu comuna Valea-Glodului, la V. cu Plescești și parte din Bucovina, la S. cu Preutesceni și la N. cu Bucovina. Are forma drept-unghiulară, compusă fiind din satele: Giurgesci, Deleni, Meresci și Racova, cu reședința în satul de la care își trage numele, care e și reședința Sub-Prefecturii pl. Șomuzul.

Populată cu 299 capi de familie, ce numără 1200 suflete sau 603 bărbați și 597 femei (64 jidani). Contribuabili sunt 300. Câți-va dintre locuitori se ocupă cu olăria.

Are 2 biserici, servite de un preot și patru cântăreți, și o școală rurală mixtă, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 39 elevi din 72 băieți și 44 fete aflați în comună cu etatea de școală.

Bugetul comunei pe 1892—1893 are la venit 3625.29 lei și la cheltuieli 3509.24 lei, al drumurilor 422.50 lei venit și 400 lei cheltuieli.

În totă comuna sunt 69 cai, 150 boi, 230 vaci, 1150 oi, 27 capre, 120 porci și 186 viței. Mai sunt în comună două morisce ale proprietății, arendate cu 7000 lei anual. Altitudinea comunei de la nivelul mării e

de 420—460 m. Udată de pâraele: Șomuzul-Mic, Gropenii, Cosvanei, Vulturești, Liveziorei, Budăi și Ticiăului.

Moșia e proprietatea D-lor Leon Botez și I. Ciulei (Giurgesci), G. Ghițescu (Meresci) și M. Greceanu (Vulturești). Suprafața teritorială a comunei e de 1925 fâlcă din care 1000 fâlcă pădure, 480 fâlcă cultivabile, restul băhnuri, fânaț și loc ne-productiv. Anul acesta s'a cultivat 93 h. grâu, 280 h. porumb, 92 h. orz, 84 h. ovăz, 3 h. hrișcă și puțin cartofi.

Improprietăți la 1864 sunt 106, care stăpânesc 449 fâlcă. La Catarg e punct frumos de observație ce domină împrejurimile.

Giurgesci, sat, împărțit în Giurgesci-Ciulei și Giurgesci-Botez, în comuna cu același nume.—Așezat pe cîsta unui deal de a dreapta Șomuzului-Mic, numără 149 case, populate cu 157 capi de familie sau 634 suflete, din care 322 bărb. și 312 fem. (40 israeliți). Are 166 contribuabili.

Vatra satului ocupă 40 fâlcă. Moșia, parte a D-lui L. Botez și parte a D-lui I. Ciulei, are întinderea de 930 fâlcă, din care 300 fâlcă cultivabile, 520 pădure, 80 fânaț și restul ne-productiv.

La 1864 s'aŭ împroprietărit 25 fruntași, 20 pălmași și 13 codași cu 197 fâlcî. Are o biserică, servită de 1 preot și 2 cântăreți și o școală rurală mixtă. (Veđi com. Giurgesci).

Drumuri principale sunt: la Racova (5380 m.), la Meresci (6 km.), la Deleni (3 km.), la Valea-Glodului (1400 m.) și la Pleșesci (5 km.)

La 1803 «Giurgesci a lui Iordache Gherghel, numără 91 liuđi, cu 1076 lei bir anual». (Uricar. de T. Codr. Vol. VII, p. 254).

Până pe la 1832 satul Giurgesci se afla pe țărmul stâng al Șomuzului-Mic, unde se vede și acum piatra și o cruce unde era biserica.

Giurgesci, sat, pe moșia și în comuna Ruginosa. Așezat pe cîsta delului cu acest nume, numără 68 case, populate cu 68 capi de familie sau 277 suflete din cari 148 bărbați și 129 femei. Are 63 contribuabili. Vatra satului ocupă 131 fâlcî și 31 prj.

La 1864 s'aŭ împroprietărit 22 pălmași și 36 codași cu 196 fâlcî și 38 prj. Are o biserică cu patronul Sf. Ión clădită la 1800 (se zice de 2 monahî ruși) servită de un preot și un cân-

tăreț. Se zice că mai nainte era un mic schit. Școla din Costesci-Răzeși, servă și acestui sat. Drumuri principale sunt: la Târgu-Frumos (8 km.) și la Cornesci (4500 m.)

Giurgesci-Botez, v. satul Giurgesci.

Giurgesci-Ciulei, v. satul Giurgesci.

Giurgesci, dealul pe cîsta căruia stă satul cu acest nume.

Giurgesci, baltogă în suprafața de 50 prj. în com. Ruginosa.

Giurgesci, mic afluent al pârăului Bahluețu-Rece din comuna Ruginosa.

Giurgesci, del în com. Preutesci, acoperit de pădure de fag.

Giurgiu, locuință izolată în com. Baia.

Glimea, deal, numit și Fundul Hara, în com. Brădățelu, avînd cîstele repedî și rîpöse; iar podișul de d'asupra acoperit de lanuri și fînațuri.

Glimea, delul ce desparte satul Rădășeni de Oprișeni, pe cul-

- zăruia trece și hotarul mo-
Cultivabil.
- l, pârâu; mic afluent al
ței lui Nicoricî.
- ru, mic afluent al Pârâu-
odului, isvorăște din Délu
uî.
- ru, pârâu; mic afluent al
cî.
- uî (Délul), munte în com.
Dorni.
- uî (Pârâul), mic afluent al
ței, în com. Brosceî.
- uî (Pârâul), mic afluent al
lui Cotârğașî, în comuna
enî.
- uî (Pârâul), isvorăște din
cu acest nume și se varsă
râul Négra Păltinișului.—
de tributar pe Glodișoru.
- , localitate sub muntele
Vânăt.
- uî, v. Valea Glodului.
- le, pârâu; isvorăște din
lui Manolache, comuna
escî, și se varsă în Iazul
abî (2 km. lung.)
- Gogdșenilor (Dealul), munte în
com. Dorna.
- Gogului (Dealul), cultiv. în com.
Pleşescî.
- Goiî (Vârful), muntele ce formeză
hotar între Brosceî și Mălinî,
avînd 1298.4 m. de altitudine.
- Goeî (Pârâul), mic afluent al pâ-
râului Cotârğașî, în comuna
Brosceî.
- Gorbănescî (Cổsta), prelungirea
sudică a Délului Cireșului din
satul Ciumulescî.
- Goreila, mic afluent al pârâului
Heciu.
- Goreila, isvor; obârșia pârâului
cu acest nume.
- Gorovioid, pârâu; afluent al pâ-
râului Puzdra, în com. Brosceî.
- Goțul, băltógă în suprafață de
60 prj. în com. Ruginósa.
- Grăelor (Délul), în com. Bogdă-
nescî. Pășunabil și acoperit de
hucégurî.
- Grădinăria, obârșia pârâului Glo-
durile din com. Preutescî.

Grajdulul (Pârâul), mic afluent
al pârâului Osoiu în comuna
Valea-Glodului (350 m.)

Grajdurile, deal acoperit de vii
lângă satul Bădilița.

Gramadă (Râmnicu lui), în satul
Oprișeni; obârșia pârâului Fun-
dola.

Granitei (Pârâul), v. Buneschi.

Grebenele, munte, ce formeză
hotar între com. Broscești și
Bucovina, altit. 1370.5 m.

Grigoraș (Pârâul lui), v. Vălcica
mică.

Grierilor (Dealul), cultivabil, în
com. Dolhasca.

Grimea, deal în com. Oprișeni,
acoperit de țarine.

Grimele, un mic lăcșor pe delul
cu acest nume.

Grinteșu, munte în com. Bros-
cești, având 1739 m. altitudine,
iubit foarte mult de localnici.
Nu o dată se aude prin Bros-
cești cântându-se :

1. Frunzică de cicore
la vești Vasile cel Mare
Cum se pogorâ la vale
Cu cinci rânduri de pistole.

Frunzuliță măcieș
Iarna Țernăză la Ieși
Și vara la *Grinteș*.
Frunzuliță măr mustos
Grinteș munte frumos
Rămâi de ași sănătos
Mă cobor din tine jos
N'a fi astă-și n'a fi mâine
Când oi mai umbla pe tine
Numa-o noapte am mas în tine
Și-am visat visuri străine
Și-am vădut că nu-î a bine,
Și-am visat tot visuri grele
Parcă pistolele mele
Le-am visat fără de oțele
Și fără de cremeni la ele
Pușculița mea cea nouă
Am visat'o ruptă 'n două.
2. Foe verde măr mustos
Grinteș munte frumos
Rămâi de ași sănătos
Pe mine mă duc la gros!
Trece ași și trece mărne
Când mai m'oi plimba pe tine
Cu basmaua cu strafoide
Și păpușa cu smochine.
3. Cu pușcuța lângă mine
Tot mă uit pe vale-n sus
Să văd puia und' s'o dus
Tot mă uit pe vale-n jos
Să văd puia cel frumos.
De s'ar face dealul șes
Și pădurile ovės
Să văd puia unde-o mers,
De s'ar face dealul luncă
Să văd puia unde lucră
Și sara unde se culcă
Că se culcă ne-nchinat
Și se scoliă supărat
Că-î la loc înstrăinat.

Grinteșu-Mare, munte între
muna Borca și județul Nea
(1762.6).

Gropaniș, mic afluent al Șomuzului mic, în com. Giurgesci.

Grôpa Catârului, obârșia pârâului Călugăra, din com. Tătăruși.

Grôpa Covrigului, afluent al pârâului Platonîța, com. Dolhesci mic.

Grôpa Jidovului, țarină, pe podișul de d'asupra delului Țintei de lângă satul Hârtop.

Grôpa lui Balan, mic afluent al pârâului Platonîța, din comuna Dolhesci mic.

Grôpa lui Ion Iacov, Hâtôpă sub pôlele delului Grăelor din com. Bogdănesci.

Grôpa Olarului, vale în pădurea moșiei Rotopănesci, în care se află un mic și frumos râmnice.

Gropilor, (v. Bâta Gropilor).

Groșii, sat, pe moșia și în com. Boroia. Aședat pe pârâul Târșia, numără 62 case, populate cu 58 capî de familie sau 270 suflete din cari 141 bărbați și 129 femei. Are 50 contribuabili. Vatra satului ocupă 7 fâlcî; locuitorii bunișori gospodari. Improprietăriți la 1864 sunt 4

frunțași, 17 palmași și 26 cod. stăpânind 155 fâlcî; 2 improprietăriți la 1879 cu 6 fâlcî și în 1889 au cumpetat 9 inși câte un lot de 5 hect. Are o biserică, cu patr. Sf. Voivodî, clădită de calugări M-rei Rêșca, cu 60—70 ani în urmă, servită de preotul din Târșia. Școlă din Boroia servă și acestui sat.

Gruul, piscul de munte dintre Rêșca-mare și Rêșcuța, în com. Bogdănesci.

Gruul, poeniță în vârful cu acest nume.

Gruul, mic afluent al pârâului Rêșcuța.

Gruul, pârâuș, numit și Mirosălvesci. Isvorasce din delul Gruu, udă satul Mirosălvesci și se varsă în Moldova. (4 km.)

Gruul, deal, în com. Mirosălvesci acoperit de cultură și imaș.

Gruul, munte, între Dorna și Broscești, acoperit de pădure de brad; are 1563.5 m. altit.

Gulia, sat, numit și Schitu, pe moșia cu acelaș nume din com. Dolhasca. Aședat pe cîsta delului Codrul Monastirei, numără

218 case, populate cu 250 capi de familie sau 796 suflete din care 390 bărbați și 406 femei (10 israeliți). Are 180 contribuabili. Vatra satului ocupă 80 fâlcă. Moșia, propr. statului, fostă a M-rei Probota, are suprafața de 992 fâlcă din care 900 fâlcă pădure, 60 de fâlcă cultivabile, 22 fânaș și restul neproductiv. Improprietăriți la 1864 și 1879 sunt: 239 stăpânind 298 fâlcă și 26 prj. Are o biserică, cu patr. Sf. Gheorghe, zidită de sătenii în 1887, servită de un preot și 2 cânt. Improprietăriți cu 17 fâlcă. Școala din Dolhasca servă și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Probota (4000 m.), la Vântuleșci (Dolhasca) (3 km.) și la podu Siretului (2700 m.)

În Gulia a fost un schit de călugări ce atârna de M-rea Probota (v. satul Lunca din com. Pășcani).

În 1803 «Gulia cu liuđi ot Heciū a M-rei Probota număra 48 liuđi plătind 600 lei bir anual.» Uricar de T. C. vol. VII p. 246).

Gura Barnarului, localitate la vărsarea pârâului Barnarul în Bistrița. Aci sunt însemnate instalațiuni forestiere: schele, 2

fierăstrae, un canal lung de 17 km. cu 4 opustori mari și 15 mici și linie telefonică pe o întindere de 15 km. cu trei stațiuni intermediare. Câte-va case pentru funcționari, uvrieri și un han. Tote aceste instalațiuni în de proprietatea M. S. Regelui.

Gura Călimănelului, localitate la vărsare a acestui pârâu în Négra.

Gura Haitel, localitatea unde se varsă pârâu Haita în Négra.

Gura Halmului, curmătura delului Halm, prin care trece drumul ce duce din Folticeni la Pleșesci.

Gura Moțeai, localitatea unde pârâu cu acest nume se varsă în Moldova.

Gura Negrei, sat, numit, în partea despre muntele Șaru, și plaiul Șarului, pe moșia și în com. Dorna. Așezat pe țărmul drept al Bistriței și pârâu Négra Șarului și străbătut de pârâu Vălcica, pârâu Rece, Arinul, număra 223 case, popul. cu 222 capi de familie sau 777 suflete din care 394 bărbați și 383 femei. (46 streini, israeliți). Are 230 contribuabili. O vatră

propriu zis a satului nu există fiind risipit.

Biserica satului, cu patr. Sf. Maria-mare, e servită de un preot și 2 cântăreți, improprietărită cu 6 $\frac{1}{2}$ fâcl. G. Caramanlău și Pr. G. Ortoanu făcură o bisericuță de lemn în 1785, care arse și în 1818 aceeași o restaurară și funcționă până pe la 1880, când începu zidirea actualei biserici prin osârdia preot. Gheorghe Ortoanu, nepot celui d'întâi, și se sfinți în 1884, Sept. 30.

O școlă rurală de băeți și o

alta de fete frecventate de 70 elevi, cu local nou propriu făcut danie tot de preotul Gheorghe Ortoanu, care a înzestrat școlă și cu 680 m. patr. în jurul localului.

Lângă sat este o schele bună și tot aci e punctul vamul Dorna (v. a. n.)

Gurzunesci, pârâu; mic afluent al pârâului Staniștea, în com. Cristesci. (3400 m.)

Gușului (Cotul), parte din șesul Siretului, în com. Dolhasca.

H.

Hăciugosu, Munte în com. Mălini.

Hagațiș (Móra lui), localitate pe pârâul Négra din com. Négra Șarului.

Haim (Poéna lui), în suprafață de 100 prj. în pădurea Podu délului din com. Siliștea.

Halta, pârâu; isvorasce din muntele Pietrosu-Lung din Transilvania, formeză hotar între com. Négra Șarului și Transilvania pe o întindere de un km. și se varsă în pârâul Négra la Gura

40,124. *Dict. geogr. al jud. Suceva.*

Haitei. Are de tributari pe Panacul, Răchitișul și Paltinul.

Haitei (Șesul), Poeniță pe pârâul cu acelaș nume.

Hăjenilor (Délul), un podiș pe un munte numit și Șeștina mică în com. Șaru Dornii, acoperit de fânaș.

Halăuța, munte în com. Boróia, nalt de 700 m. acoperit de pădure mare parte de brad.

Haleasa, V. satul Lungeni din com. Broscești.

Haleasa, pârâu în com. Mădeiu; isvorasce de sub Arșița-Rea și se varsă în Bistrița. (9 km.)

Haleasa, sat pe moșia Borca, dar în com. Mădeiu. Așezat pe țărmul drept al Bistriței, numără 35 case populate cu 30 capi de familie sau 138 suflete din cari 72 bărbați și 66 femei. Are 40 contribuabili. Vatra satului ocupă 36 fâlcă. Improprietăți la 1864 sunt 4 fruntași, 6 mijlocași și un codaș stăpânind 51 fâlcă 40 prj. Biserica și școala din Mădeiu servă și aceștui sat. O singură cărare legă Halésa cu satul de reședință și comuna Broscești.

Halmul, o sfîră de moșie în suprafața ca de 300 fâlcă, în com. Șoldănesci, proprietatea d-lui E. Samson. Fânașul de pe Halm e foarte căutat.

Halmul, délul ce desparte albia Șomuzului Mare de a Șomuzului-Mic. Până dincolo de satul Hârtop produce fânașuri escelente, iar de la Hârtop spre Siret, culmea e îmbrăcată în păduri. Iar cîstele de sîmînăturî. Vederea de pe piscul acestui deal de d'asupra Hârtopului e prea frumîsă : sub piciîre ai cîstele și pîlele acoperite de

fânașuri și sîmînăturî, peste ele Șomuzul-Mare cu iazurile : Ciorșaci, Tîrgului și Calugărului în cari se oglindesc orașul Fîlticeni și satul Oprișeni, peste cari se vede délul Tîmpescilor, țesut de șosele și lanuri, din colo de care ca un șîrpe luciî sticlesce Moldova și peste dînsa fâlniciî codri ai Carpaților.

Halmul, deal acoperit de țarine în com. Ruginîsa.

Halmuleș, o parte a délului Halm din com. Ruginîsa.

Hambarul, deal între com. Drăgușeni și Cristesci. Cultivabil.

Hambarul, deal cultivabil în com. Mirosălvesci.

Harjulea, mic afluent al pârâului Rîșcuța din com. Bogdănesci.

Hârta, unul dintre piscurile munților Șerbeî din com. Négra Șarului.

Hara, mic afluent al Șomuzului-Mare, în comuna Brădățelu (400 m)

Hărăoia, v. satul Broscești, din com. Broscești.

Hârburile, mic afluent al Şomuzului-Mare în com. Preutescî.

Hârburile, deal în com. Preutescî, îmbrăcat în pădure de fag.

Harbuzul, deal neproductiv în com. Dolhescî.

Harbuzul, pârâu; afluent al Şomuzului-Mare, în com. Dolhescî. (5 km.)

Harjuri, mic afluent al Săscuţei-Mici, în com. Sasca.

Harjuri, munte în com. Mălini.

Harjurilor (Culmea), şira muntelui cu acest nume, între com. Mălini, Sasca şi Baia, parte acoperit de pădure de brad, parte de fânaşuri.

Hărmănesci, sat pe moşia cu acelaşi nume din com. Văscanî. Aşezat pe ţermurile pârâuaşelor Boldescî şi Hărmănesci, numără 174 case, populate cu 222 capi de familie sau 830 suflete din cari 467 bărbaţi şi 363 femei (5 streini, israiliţi). Are 223 contribuabili. Vatra satului ocupă 89 fâlcî şi 20 prj. Locuitorii nu prea sunt gospodăroşi. Moşia e proprietatea statului, dobândită prin secularizare de la

M-reă Horaiţa. A fost o dată şi a M-rei Rêşca. În întindere de 873 hect., din cari 715 cultivabile şi 158 fânaş. Improprietărită la 1854 şi 1878 sunt 79 frunzaşi, 64 pâlmaşi şi 24 cod. stăpânind 453 fâlcî şi 60 prj. Are o biserică, cu patr. Sf. Nicolae, zidită la 1826 de Isaia Rêşcanu, improprietărită cu 17 fâlcî, servită de un preot şi 2 cântăreţi. În sinodicul bisericii se citeşte: «Biserica cu patronul St. Ierarh Nicolae din satul Hărmănesci a comunei Ruginosa fiind foarte veche nu se scie de cine este fundată întâi, — negăsindu-se nici o înscricţie, de cât că Arhimandritul Isaia Rêşcanul, Egumenul M-rei Rêşca, la anul 1826, luna Iulie 30, a mărit-o şi înnoit-o în totul, înzestrându-o şi cu obiectele necesare, sfinţindu-se de repositul Mitrop. Mold. Veniamin Costache». Unii spun că primul fondator al acestei biserici ar fi fost însuşi Ştefan Cel Mare şi că la 1840 a fost restaurată de către Ieromonahul Isaia Duhul. Biserica se întreţine de comună şi epitropia Spitalului Stamatii din Folticenî, mostenitorea avereii lui Lazarini.

Satul mai are o şcolă rurală mixtă cu un învăţător plătit de stat, înfiinţată la 1858, Aug. 27.

frequentată de 29 elevi, din 76 băieți și 69 fete cu etatea de 7—12 ani aflători în rața scolare, improprietărită cu 6½ fâlcă. Drumuri principale sunt: la Hârtópe (2520 m.), la Boldesci (1760 m.), la Blăgesci (2800 m.)

Până la Hărmănesci alungă Constantin Cantemir pe Sobieski cu Tătarii ce năvăliseră în țară. Curțile și satul Hărmănesci fuseseră arse suferind mari stricăciuni de la Leși și Tătari (I. Neculcea, Letopis. II, p. 233).

În 1803 Hărmănesci a M-rei Rêșca, cu loc destul, număra 70 liuđi, plătind anual 1172 lei (uricar de T. C. vol. VII, p. 247).

Hărmănesci, pârâu; mic afluent al pârâului Boldesci, din com. Văscani.

Harpănu, munte V. Slopățu.

Hartonésa, munte în com. Mălini.

Hartonésa, pârâu; mic afluent al pârâului Suha-Mare.

Hârtop, sat, pe moșia cu același nume din com. Șoldănesci. Așezat într'o hârtópă încunjurată de deluri, în care sórele se vede

numai trei părți din cele 163 case populate cu 668 s. de familie sau 668 s. cari 316 bărbați și 352 (4 israiliți). Are 179 c. bilă. Vatra satului are 27 fâlcă și 27 prj. Locuitori bunișori gospodari. Proprietatea d-lui Teod. cumpărată de la Matei, în anul 1880. Are 425 fâlcă din care 425 fâlcă bile, 340 fâlcă pădure și 90 fâlcă fânaț și 100 c. Ciorsaci. Improprietări sunt 39 fruntași, 34 și 94 codași stăpânind și 55 prj. Drumuri sunt: la Fôlticenă (8 km.) și la Pleșesci (4 km.) și la (4440 m.)

Are o biserică de frontispiciul căreia se vede. Anul 1844, Octomvrie, vărșit acest Dumneșcu în care se prăsnuesce mul Sf. M. M. Voivodă și Gav., făcută cu totă și ostenela robilor lui de Iconomu Iftime proprietarul acestei moșii și a fiului său Alecu Stamati spre pomenire. E servită de din Pleșesci și 2 cântă proprietărită la 1864 c. O școlă rurală mixtă

învățător plătit de stat, înființată în 1890, frecventată de 28 școlari.

Vechimea satului e necunoscută. Un hrisov de la Irimia Movilă (din 1596, Iulie 14) ni-l arată ca existând pe acel timp; iar cel mai bătrân om din sat (peste 100 ani) spune că satul a fost o dată răsădit; ceia ce reiese și din cărțile de judecată ale Mănăstirii Solca *cu răsădit* pentru satul Ciorsaci (v. a. n.)

Înainte de 1780, Iunie 25, Hârtopul era proprietatea lui Toder Pisoschi cumpărată de la Stolnicul Ioniță Bașotă, căci până pe la această dată moșia acesta forma un trup cu Șoldănesci. Fiii lui T. Pis. se judecă în anul arătat cu Iordache și Vasile Lână proprietari Leucuşescilor, cari pretindeau a li se cuveni jumătate din satul Hârtopu.

La 1803 «Hârtopul era al căpităneșei Maria Pisoschióei și număra 11 liuđi cu 188 lei bir anual». (Uricar. de T. Codr. Vol. VII, pag. 253 și XVII, pag. 161).

Hârtop, pârâu; v. Prisăcii.

Hârtópe, sat, numit în partea de jos și Satul Noú, pe moșia cu acelaș nume din com. Lespeđi.

S'a format din tăbărarea aci a locuitorilor desființatelor sate Negresci, ce se afla la gura pârâului Bădilița și Părtinișu, ce era pe costa delului Cépă. Este aședat d'asupra, pe cós-tele și pólele malului și hârtópelor ce țărmuresc șesul stâng al Siretului. Numără 238 case, populate cu 290 capî de familie sau 980 suflete din cari 500 bărbați și 480 femei (20 israil.) Are 230 contribuabili. Vatra satului ocupă 29 fâlcî. Locuitorii nu prea sunt gospodăroși. Moșia e proprietatea statului și are 1100 fâlcî, din care 730 fâlcî cultivabile, 2 fâlcî pădure, 200 fâlcî fânaț și restul mai mult sterp și neproductiv.

Improprietăriți în 1864 sunt 55 pâlmași și 62 codași stăpânind 300 fâlcî. Are o biserică cu patronul Sf. Dumitru servită de un preot și 2 cântăreți și o școlă rurală mixtă cu un învățător plătit de comună, frecventată de 35—40 elevi.

Drumurile principale sunt: la Lespeđi (6 km.), la Stolniceni-Costandache (4 km.), la Lunca (5 km.)

În 1803 «Hârtópele a M-rei Probota, cu loc indestul, număra 65 liuđi, plătind 1076 lei bir anual». (Uricar. de T. C. Vol. VII, p. 247).

Hârtópei (Valea), albia pârâului cu acest nume, pomenită într'o mărturie, din 1703, Maiu 22, ce stabilește hotarele moșiei Huși (v. a. n.)

Hașca, poenă în munții comunei Négra Șarului.

Hasca, munte între com. Broscești și com. Dorna.

Hăsnășeni, delul pe care stă parte din satul Sodomeni.

Hăsnășeni-noi, vechi satul Sodomeni.

Hatia, localitatea de la gura Pârâului lui Miron, în comuna Dolhasca.

Hatia, întăritura malului drept al Siretului, în com. Dolhasca.

Hatia, pârâu; isvorăște din hotarul moșiei Tolesci, curge sub numele de Croitorul spre Sud, udă teritoriul comunei Uidesci pe o lungime de 6 km. și, după ce a învârtit 2 morisce și a primit din dreapta pe pârâul Forăscă și Antocenă, iar din stânga pe Garaleu, trece în comuna Drăgușeni și printr'un crac se varsă în Moldova în marginea de sus a satului Dră-

gușeni, iar o altă ramură, luând numele de Hatia, formeză în vatra acestui sat Țazurile Pida și mai jos Stroescă și se varsă în Moldova, după ce a mai primit pe pârâurile Căbuja și Săcuenă. Lungimea-î totală e de 12 km.

Hățel, pârâu; afluent neînsemnat al pârâului Brădățelu.

Heci, pârâul ce străbate satul cu acest nume. Isvorăște din pădurea Probotei și se varsă în Siret. Lungimea cursului său e de 3—4 km. și învârtesc 4 morisce. Are de tributar pe Gorică.

Heci-Lespedi, sat, numit în partea de jos Diudiu, pe moșia cu acelaș nume din com. Lespedi. Așezat d'asupra, pe cîstele și pîlele dealului ce ȣermuresce șesul drept al Siretului, numără 354 case, populate cu 344 capi de familie sau 706 bărbați și 670 femei (40 străini, mai toți israeliți). Are 393 contribuabili. Vatra satului ocupă 43 fâci. Locuitorii sunt bunișori gospodari.

Moșia e proprietatea statului, fostă a Monastirei Probota. În întindere de 1163 fâci, din care 803 cultivabil, 200 fâci

pădure și imaș, 100 fâlcî fânaț și restul mlaștine și locuri sterpe și neproductive.

Improprietăriți la 1864 sunt 3 fruntași, 72 pălmași și 74 codași stăpânind 402 fâlcî. —

Are o biserică cu patronul Sfântu Dumitru, servită de un preot și 2 cântăreți și o școală rurală mixtă, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 50 școlari.

Drumuri principale sunt: la Pășcani (9 km.), la Tătăruși (5 km.), la Probota (4 km.) și la Lespești (1 km.)

Descălicătorii satului se crede a fi fost nisce țigani robi ai M-rei Probota.

Vechimea satului e necunoscută. Unii însă au născocit legenda că numele de *Heci*, ar fi derivând de la *Ecce Seretem*, cuvinte pronunțate de Laslău Craiul Unguresc, care a alungat pe Tătari până la Siret.... (v. r. Siret).

«Printr'un Uric. din 1618 al lui Gavril Movilă, Domnul Țerei Muntenesci, datat din Târgoviște, se dăruiesce satul Heciu din ținutul Sucevei, Mănăstirei Galata...» (A. D. Xenopol, vol. III, p. 462).

Heci-Lespești, gară lângă satul

cu acest nume, la 397 km. de București.

Heciului (Dealul), pe care stă satul cu acest nume.

Heresci, sat, numit și Rușii pe moșia și în comuna Cristesci. Așezat pe pârâiele dëlului și în valea cu acest nume, formată de pâraele Fundoia, Căpraria și Bostănesci, numără 170 case, populate cu 186 capi de fam. sau 715 suflete din cari 370 bărbați și 345 femei, mai toți lipoveni, și 7 israeliți. Are 148 contribuabili. Un cârciumar, 2 băcăni și un debit de tutun. Vatra satului ocupă 60 fâlcî și 30 prj. Locuitorii sunt bunișori gospodari.

Improprietăriți la 1864 sunt 1 fruntaș, 28 pălmași și 63 codași stăpânind 145 fâlcî și 67 prăjin.

Are o biserică cu patronul Cuv. Paraschiva, clădită în 1836 de săteni și Mihaî Sturdza, cu inscripția următoare: «Blagocestivului Domn și *Impărat* Mihail Voevod, goda 1846, mai 9». Printre cărțile bisericei există una slavă din 1772. E servită de un preot și 2 cântăreți și improprietărită cu 8 fâlcî. Școla din Cristesci servă și acestui

sat. Un singur drum principal este spre Cristesci (1 km.)

Heresci, dealul acoperit de pădure ce încunjură satul cu acest nume.

Heresci, valea satului cu acest nume.

Heresci, pădure de diferite esențe în com. Cristesci.

Hermesițu, pârâu; mic afluent al pârâului Racova, în comuna Pleșesci.

Hermesițu, sat; v. Valea Botez.

Hleînului (Culmea), munte, acoperit de pădure de brad, între comunele Sasca și Mălini.

Hohalea, mic afluent al pârâului Șinca, în com. Sasca.

Holanilor (Délul), între pârăurile Dadișa și Ulia din com. Boróia, d'asupra căruia e un podiș, parte acoperit de pădure, parte fânaș.

Holda, pârâu; v. Puzdra.

Holda, sat, pe moșia și în com. Broscești. Înșirat pe țărmul stâng al Bistriței și în lungul pârâului

lui Puzdra, își trage numele de la încercările făcute de primii săteni de a cultiva mică holde de grâu. Numără 66 case populate cu 57 capî de familie sau 260 suflete din cari 136 bărbați și 124 femei (50 străini). Are 70 contribuabili. În sat se află o cârciumă, o dughénă, 3 stoleri și 2 fierări. Locuitorii sunt bunișori gospodari.

Improprietăți la 1864 sunt 5 frunțași, 18 pâlmași și 22 codași stăpânind 155 fâlcî, afară de cei cu câte 10 prăjinî. Are o biserică de lemn servită de preotul din Broscești și doi cântăreți. Școlile din Broscești servesc și acestui sat. Singurul drum comunal îngust ce lăgă Broscești cu Crucea trece pe lângă acest sat.

Holdoi (Délul), munte în comuna Broscești, la pôlele căruia se află satul cu acelaș nume.

Holdița, sat pe moșia și în com. Broscești. Aședat pe țărmul stâng al Bistriței, numără 40 case, populate cu 46 capî de familie sau 186 suflete din cari 90 bărbați și 96 femei (10 străini). Are 46 contribuabili.

Improprietăți la 1864 sunt 5 frunțași, 14 pâlmași și 8 codași stăpânind 104 fâlcî, afară

de cei cu câte 10 prj. Biserica din Holda și școlele din Broscenî servesc și acestui sat.

Un singur drum îngust duce prin Holda la Broscenî și pe la Barnari la Crucea.

Holdița, pârâul ce străbate satul cu acest nume. Isvorăște de sub Pleșele Holdei și după un curs de 3500 metre în care a primit de-a dreapta pe pârâurile Glodului, Șindilei și Arșiței și de-a stânga pe al Tomenilor se varsă în Bistrița.

Holmu, deal în com. Preutescî.

Holmul, deal între com. Cristescî și Drăgușeni.

Holmul, deal servind de imasă satului Năvrăpescî din comuna Mirosălvescî.

Holmurilor (Valea), neproductivă în com. Siliștea.

Homița, sat, pe moșia și în com. Cristescî. Așezat pe cîstele delului cu acest nume și pe țărmurile pârâului Homița zis și Matioia, numără 115 case, populate cu 128 capî de familie sau 500 suflete, din cari 265 bărbați și 235 femei (3 străini). Are 95 contribuabili. În sat e

o cârciumă și o băcănie. Vatra satului ocupă o suprafață de 48 fâlcî și 48 prj.

Improprietăriți la 1864 sunt 20 pălmași și 40 codași stăpînind 111 fâlcî și 54 prj. Are o biserică cu patronul Sfinții Apostoli Petru și Pavel, adusă de săteni pe la 1852—1853, din desființatul sat Lețcanî, servită de un preot și 2 cântăreți și improprietărită cu 8 fâlcî. Școla din Cristescî servă și acestui sat.

Drumurile principale sunt la Cristescî (2 km.) și la Tătărăuși (5 km.)

În 1803, Homița era a Visternicului Grigoraș Sturza avînd 21 liudî Lipoveni, plătind 492 lei bir anual. (Uricariul VII, pag. 248).

Până la Mihaî Sturza satul era populat de mulți lipoveni, cari, ne mai putînd suferi condițiunile grele de viețuire pe moșie, impuse lor de acest Domn, se împrăștiară, așezîndu-se în Manolea și Lespești.

Homița, delul acoperit de pădure de lângă satul cu acest nume, a căruî culme se numesce Bur-sucănia.

Homița, pârâu; v. Matioia.

Homița, valea pârâului cu acest nume acoperit de pădure.

Homița, pădure de diferite esențe pe dealul și valea cu acest nume.

Horaița, pârâu, numit și Leucusesci; afluent al Șomuzului-Mare (3500 m.) Are de tributar pe Brudul.

Horaița, deal în com. Ciumulesci, parte cultivabil, parte acoperit de pădure și hucéguri.

Hornurilor (Pârâul), mic afluent al pârâului Crăpăturile.

Horodniceeni, sat, pe moșia cu același nume din com. Brădățelu. Până la 1886 forma comună a parte. Așezat pe dealuri Stoporenilor și Merțenilor și câte-va vâlcele, numără 272 case, populate cu 278 capi de familie sau 1148 suflete din care 557 bărbați și 591 femei 57 străini). Are 290 contribuabili. Vatra satului ocupă 34 fâlcă și 17 prj. iar locuitorii sunt buni gospodari.

Nu de mult era lângă sat o fabrică de spirt.

Moșia e proprietatea moștenitorilor Marchisei de Betmar. Are suprafața de 2682 fâlcă din care 1904 cultivabil. 498 pă-

dure și hucég, 215 fân restul neproductiv.

Improprietăriti la 1864 35 frunțași, 140 pălmași câte 12¹/₂ prj. stăpânind fâlcă și 17 prj.

Drumuri principale sur Rotopănesci (3 km.), la B (3300 m.) și la Brădățel metri).

Are o școlă rurală înființată la 1865, cu un țător plătit de stat, frecu de 70 elevi.

O biserică servită de 2 și 4 cântăreți, improprie cu 17 fâlcă.

Iată ce scrie, cu destulă petință, D-nul N. Beldi despre satul și biserica di rodniceni, in Archiva soc sciintifice și literare din Anul II, No. 9 (1891, 513—529).

«Horodniceni, sat din țul Sucéva, plasa Șomuz dova, este așezat la h Bucovinei, pe coasta unui iar în fața lui, pe un alt sporește o pădure frum stejari, împodobită ici, cu brați. Ca și Baia, ace este astăzi proprietatea marchize de Bedmar și una cu cotunele sale B Botești și Brădățelu, are porație ce trece peste 5

locuitorii. Numele de Horodnicenii amintește dicerea slavonă *Городничин*, adică *șoltuzii*, ce pare a fi suferit același preschimbare, ca și slavonescul *Город* = horod, oraș, în românescul: *Horod*, *Horodnic*, *Horodiște*, dat și astăzi multor localități din Bucovina și partea de sus a Moldovei, pe unde se găsesc urme de cetățui. — *Horodnicul*, *șoltuzul*, *stadt-schultheiss*, ca și primarul, îngrija împreună cu

Pe cîma delului, alături cu grădina, ce încunjură curtea boerescă, o biserică își arată în zare, figura ei măreță, fisionomie a unor veacuri îndepărtate, de care nu ne putem apropia, decât prin monumentele remase. Sus, la 5 metri 25 cent. înălțime, afară, deasupra ferestei pridvorului, stă îngropată în zid o piatră de 1 metru 25 cent. lățime și 84 cent. înălțime (fig. 1); pe ea se

Fig. 1

părgarii, de gospodăria orașului. Dacă numele acestui sat se poate tălmăci din *horodnic*, ne arară o înrăurire slavonă în limbă, alături cu cea germană a instituției de *schultheiss*, venită la noi din Polonia.¹⁾

¹⁾ Peste munții Munteniei au trecut numai părgarii de la borgherii, munici-

afă săpată în relief următoarea

palitășilor săsești, iar capul a fost numit cu terminul românesc de județ, jude: peste acei ai Moldovei, a trecut de asemenea câte, prin canalul Băiei, părgarii orașelor săsești; s'a adăos însă șoltuzul, prin o împrumutare specială Moldovei, de la Poloni (Soltys). (Istoria Românilor de d-l Alex. Xenopol, Iași 1889, vol. II, pag. 234).

inscripție slavonă, așa cum să obicinuia în vremile de demult mai cu seamă până către sfârșitul vécului al 17-lea. Iată cuprinsul acestei inscripții în facsimile, precum am stampat-o în vara anului 1886, cu prilejul unor cercetări arheologice. Daū aicea în litere de tipar slavone înțelesul ei, cu îndeplinirea prescurtărilor epigrafice din stampă:

„ИЗВОЛЕНІЕМ ѿца. и сѣ поспѣ-
шеніем с(х)и на и сѣкрѣшеніем
с(кѧ)таго д(с)хѧ. промисли и
произволи пан(к) матіаш(к)
великїи внѣтрнїк(к). сѣзда
ц(ѣ)рков(к). кѣ нмѧ ндѣже
ѣст(к) храм(к) сѣшестїе с(кѧ)
таго д(с)хѧ. нас(кѧ)таїа сѣнї-
ки и нас(кѧ)доа кѣднї кѧ(а)
рѣчѣстїаго г(ос)подѧрѧ ѿван(х)
ѣтїфан(х) кѣкѧ(а). и кѣднї
кѣр деѣфан(х) мїтропѧнта
сѣсѧдѣскаго. и сѣкрѣшенїк. в(х)
л(к)то. зѣмѣ. м(к)с(ѧ)ца. нѣ-
м(ѧ)в(рїа). и — Scrisă cu
litere latine, ia dă sunetele ur-
mătore: «Izvoleniem oṭa i s'
«pospeaṣeniem sina, i sāvrea-
ṣeniem svīataho duhá, promisli
«i proizvoli pan Matiaṣ velichii
«vistearnic sǎzda ṭercov vǎ
«imīa i déje est hram sǎṣestvie
«svīataho duhá, na svīataīa u-
«cenichi i vasvidol v' dni bla-
«hocestivaho hospodaria Ioan
«Stefan vœvoda, i v' dñi Kyr

«Theofan mitropólita sucīavs-
«caho, i sāvriṣisea, v' leato:
«sedim tisīaṣtia cetiredesiāt se-
«dim, measīaṣa Noēmvrīa osīm.
Înțelesul ei pe rominește, este:
«Cu învoirea tatălui și cu im-
«preună lucrarea fiului și cu
«sāvârșirea sfintului duh, cuḡe-
«tat-a și bine-voit-a pan Mătiaṣ,
«marele visteric, de a zidit bi-
«serica, anume unde este hra-
«mul pogorirei sfintului duh,
«asupra sfinților ucenicī, și a
«rădicat-o în zilele cucernicului
«domn Ioan Stefan vœvodul,
«și în zilele lui Kyr Theofan.
«mitropolitul Sucevei și o sǎ-
«vârși la anul: 7047, luna No-
«embrie 8.» Această inscripție
este publicată în Uricarul d-lui
Th. Codrescu, vol. 8, pag.
16 și 17, după niște notițe
aflate în biblioteca lui Gh.
Asaki¹⁾ sub titlul: «Inscripția
«petrei deasupra uṣei bisericei
«de la Horod.» Iată textu:
«Cu învoirea tatălui, ajutorul
«fiului și lucrarea sf. duh, au
«cuḡetat întru sine și au bine
«voit pan Matiaṣ *ōiv* vel vister-
«nic, a zidi acēṣtǎ biserica în
«numele hramului poporīrea du-
«hului sf. peste sfinṭiī sǎṣi uce-
«nicī, în ḡilele blagocestivului

¹⁾ Aceste notițe, după cum mi-a spus
Dl. Th. Codrescu sunt hǎrǎzite de d-sa
Academei române.

«Domn Ion Ștefan V. V. stă-
 «pânitor pământului Moldovei,
 și în zilele mitropolitului Su-
 «cevei Kyr Theofan și saū să-
 «vârșit în anul 7047, Noemvrie
 «8, calendariu vechiu, iar cel
 «nou 1539.» În această tâlmă-
 cire sunt adaose cuvintele «biv»
 (fost), pe lângă «vel visternic;
 «sēi», pe lângă ucenici, și «stă-
 pânitor pământului Moldovei»,
 care nu se găsesc în inscripția
 ctitorască; lipsesc însă cuvên-
 tele: «și a rădicat-o» (и кат(хн)
 аса). foarte grele de deslegat,
 fiind slovele cu totul ciuntite.
 Asemeni, data pare îndoelnică,
 și iată cum: s'a scăđut din 7047,
 anii de la facerea lumii 5508,
 pe când luna fiind Noemvrie,
 trebuie să se scadă une-orī 5509.
 Acestă nesiguranță pôte fi lim-
 pezită aicea prin letopesiul lui
 Grigore Ureche (Cronicile Ro-
 măniei de M. Kogălniceanu. Bu-
 curesci 1871, tom. I.), care la
 pag. 201 și 202, însămnă că
 Ștefan Lăcustă a domnit 2 ani
 și trei luni, Alexandru Cornea
 5 luni și 3 săptămâni, iar că
 Petru Rareș a urcat a doua
 oră domnia la anul 7049, Fe-
 bruarie 19, adecă 1541. Scă-
 đend 2 ani, 5 luni și 3 săptămâ-
 ni, adecă cele două domnii:
 Ștefan Lăcustă și Alexandru
 Corne, din 7049, Februar 19,

a doua suire pe tron a lui Petru
 Rareș, găsim că Ștefan Lăcustă
 se face domn pe la sfirșitul
 lunei lui August, 7047; apoi
 7049 Februar 19, neputând fi
 decât 1541, urmază nemijlocit
 că și 7047, Noembrie 8, să nu
 fie decât 1538 și nu 1539, cum
 stă în tâlmăcirea inscripției din
 Uricar. Visternicul Mătiș a zi-
 dit prin urmare biserica de la
 Horodniceni, în cel întâiu an al
 domniei lui Ștefan Lăcustă și
 după cele arătate, Lăcustă Vodă
 ajungând a fi dom cătră sfir-
 șitul lunei lui August, zidirea
 bisericei s'a isprăvit la 2 luni
 și o săptămână apröpe, după
 urcarea lui pe tron, adecă: la
 8 Noembrie 1538 dată inscrip-
 ției. Iată ce scrie Grigore Ureche
 despre acest domn și cum lă-
 murește porecla lui de «Lăcustă»:
 «Prădând și stropșând țara sul-
 «tanul Suleiman, împăratul tur-
 «cesc, și fiind țara bejenită
 «spre munți, s'aū strâns vlădicii
 «și boerii țării, la sat la Bă-
 «dăuți, din sus de Suceava, de
 «sau sfătuit cu toți, ce vor
 «face de acea nevoe ce le
 «venisă asupra. Mai apoi de
 «töte și-au ales sfat ca să tri-
 «mațā soli la împăratul, cu mare
 «rugămintē și plângere să'i erte;
 «și așa aū ales dintre dânșii pe
 «Trifan-Ciolpan, de l'aū trimes

«sol la Suceava, la împăratul, «de s'aŭ rugat de pace, și și-aŭ «cerșut domn. De care lucru, «vădând împăratul rugăminta «lor, s'aŭ milostivit, și i-aŭ ertat; «și aŭ trimes la dâșii cu Ciol- «pan pe un ceauș mare cu cre- «dință, de i-aŭ chemat pe toți «la împăratul, în Suceavă, cari «cu mare frică aŭ mers și «aŭ cădut la picidorele împăra- «tului; pe cari i-aŭ ertat îm- «păratul, și cu dragoste i-aŭ pri- «mit, ca pe niște robii ai sei. Și «le-aŭ pus domn pe Ștefan Vodă, «feciorul lui Alexandru Vodă
... », apoi mai departe: «In «zilele acestui domn, Ștefan «Vodă, aŭ fost fomete mare, «și în țara Moldovii și la țara «Ungurască, că aŭ venit lăcuste «multe de aŭ mâncat totă ródă; «și pentru aceea l'aŭ poreclit «și i-aŭ zis *Lăcustă-Vodă*.» (Cro- «nicele României de M. Kogălni- «ceanu, tom. I, pag. 197 și 200). D-l Alexandru Xenopol în «Istoria Românilor» prețiosă fântână pentru trecutul nostru, iată a cui fiu zice că era: «A- «cest Ștefan poreclit de popor «*Lăcustă*, pentru multele lă- «custe ce pustiesă țara în vre- «mile lui, ce și așa rămăsese «pustie de Turci, este arătat «de Ureche ca fiul lui Alexan- «dru Vodă. Bielski întărește

«spusele cronicarului, numindu- «*Ștefan Alexandrowicz*. Ale— «xandru nu pôte fi altul de că- «fiul cel mai vrâstnic a lui Ște- «fan cel Mare, care după cum «am vădut fusese însurat încă «din timpul vieții tatălui seŭ, «de ôre ce l'am găsit având un «fiu Bogdan, care murise în «1480. Alt fiu al seŭ, pomenit «acuma pentru prima ôră este «acest Ștefan». (A. D. Xenopol, «Istoria Românilor din Dacia «Traiană, Iași, 1880, vol. II, «pag. 562).

Dar să vedem, cine era vi- «sternicul Mătiaș, și dacă din «punct de vedere istoric, presentă «el vr'o însemnătate. În domnia «ântăia a lui Petru Rareș, vister- «nicul Mătiaș apare ca unul din «sfetnicii sei cei mai de sémă. După ce Petru Rareș supusese «Brașovul, pe când nu mult după «acésta căzuse în mâinile lui și «cetatea Bistriței la 1530, vister- «nicul Mătiaș cere locuitorilor a- «cestei cetăți 30 de care de pro- «viant pentru armata lui Rareș, «care se găsea la Rodna. Iată «cuprinsul scrisorii visternicului «Mătiaș către Bistrițeni: «Cu- «noscând voi că stăpânul nos- «tru cel prea generos este acuma «lipsit la Rodna de cele trebui- «tore, mai ales de pâine și de

erem în numele lui,
 puțin însă vă însărci-
 e ordonăm ca îndată
 edea aceste rânduri,
 eți 30 de care cât mai
 pre a duce proviziile
 vedea a fi trebui-
nu cum-va să faceți
cum vă scriu, fiind-
ine că domnul nostru
de la noi cât și de la
at credincioasă slujbă.
 astelul Balvaniyos în
 1530. (Iscălit). Noi
 isticul său tesaura-
 generosului principe
 eovod de Moldova».
 ol. II, pag. 538—539).
 Petru Rareș căutând
 ce pe Ferdinand lo-
 lui Carol V, împăra-
 niei, de a se împăca
 apolia dușmanul său,
 visternicul Mățiaș, ca
 scă în această privire.
 esta ne arată, că vi-
 Mățiaș avea multă în-
 ca sfetnic al tronu-
 eme ce domnul îi în-
 o așa misiune. Iată
 ca episcopul de Lund,
 ul lui Carol al V-lea
 icul Mățiaș, într'o scri-
 ată suveranului său:
 ci visternicul voievo-
 oldovenesc, principe
 oială puternic. Acest

«visternic adese-ori mă viziteză
 «în taină, și solicitază de a nu
 «se încheia pacea cu Ioan voe-
 «vod. Promite că la oricare ce-
 «rere a mea, domnul său va
 «veni cu 30 sau 40.000 de os-
 «tași aleși, și va supune Tran-
 «silvania, sub ascultarea regelui
 «Ferdinand; iar dacă Majesta-
 «tea Văastră va întreprinde ceva
 «pe uscat contra Turcilor, dom-
 «nul se va prezenta la serviciul
 «Majestății Văstre cu 60 până
 «la 80.000 de ostași foarte bine
 «pregătiți. M'am dat în mare
 «amiciie cu acest visternic, și
 «ne-am învoit a avea tot-d'auna
 «o regulată corespondență. In-
 «adevăr el este un bărbat foarte
 «modest, foarte bun și mai ales
 «prudent, și atât de ager în
 «treburi precum nici se află altul
 «în Ungaria. Se silește a-și sfârși
 «mai curând misiunea și nimica
 «alta nu-l preocupă». (op. cit.
 vol. II, pag. 552). Bunătatea și
 modestia, unite cu prudența și
 agerimea, fac, după cum vedem
 din visternicul Mățiaș, o aleasă
 figură istorică, cu atât mai mult,
 cu cât aceste calități, sunt atri-
 buite lui, de nisce isvóre străine.

În privirea visternicului Mă-
 tiaș, consultând și lucrarea în-
 edită a d-lui I. Tanoviceanu,
 privitoare la boeri din Moldova,
 lucrare care prezintă interes,

fiind bazată pe documente originale studiate de însuși D-sa, am mai căpătat următoarele deslușiri: În domnia întâia a lui Petru Rareș, Mățiaș este pomenit ca mare visternic la 1535 Martie 9, (Academia română, secția documentelor cu pecetii No. 30); 1535, Mart. 22, (Archiva Sf. Spiridon, documentele moșiei Popricaniș plicul 6, No. 134); 1535, Mart. 22, (Archiva istorică de d-l Hâjdău, part. I, pag. 83). Mai târziu și anume după 11 ani, în a doua domnie a lui Petru Rareș, Mățiaș este trecut ca logofăt mare: 1546, Aprilie 2, (colecția de documente a d-lui Th. Codrescu); 1546, fără data lunei, (Archiva de documente a Episcopiei de Roman); 1546, April. 21, (Academia română, colecția de documente cu pecetii No. 32); 1546, Maiu 12, (Archiva Episcopiei de Roman); 1546, Maiu 14, (Academia română, secția documentelor cu pecetii No. 35); 1546, Maiu 17, (Acad. rom., idem No. 36); 1546, Iunie 4, (colecția de documente a fraților Șaraga). Tot ca logofăt, Mățiaș continuă și sub domnia lui Ilieaș Rareș: 1547, Apr. 1, (Academia română, secția documentelor cu pecetii No. 86); 1548, Martie 6, (Academia ro-

mână, idem No. 90); 1548, Martie 21, (colecția de documente a d-lui Th. Codrescu); 1548, Maiu 5, (documentele moșiei Săveniș, județul Dorohoi, proprietate a d-lui Constantin Corjescu).

Lângă poartă, față cu biserică, pe nisce stâlpi de piatră stau atârinate clopotele; unul din ele poartă următoarea inscripție: «Materialul din acest clopot, este din clopotul făcut de ctitorul bisericei Horodneceni, Șerban Canta, în anul 1640, care fiind crăpat s-a reparat a doua oră și fabricat de Vasile Fogoraș, din Pătrăuți, cu cheltuiala poporânilor parohiei Horodnicheniș, prin stăruința preotului Ión și a primarului Gh. Todicescu, la anul 1883». În Uricariul d-lui Th. Codrescu, Vol. VIII, pag. 17 stă publicată și o inscripție privitoare la acest clopot, sub titlul: «Inscripția clopotului celui mare de la biserică din Horodneceni cuprinderea: «Acest clopot l-au făcut Ión Alexandru V.V. cu mila lui Dumnezeu, domn pământului Moldovei, și l-a dat Sf. bisericii din Horodneceni, la anul 7075 (1567), Aprilie 9, și, după această stricădu-se l-au înouit Iordaki și visternic, în zilele lui Vasile

«V. V., domn țerei Moldovei, în anul 7148, iar veleatul nou 1640».

D-nul Costache Todicescu, fiul preotului Ion, amintit în inscripția de pe clopot, din 1883, spune că în acel an chiar, înainte de a se vărsa din nou clopotul, a facsimilat inscripția pentru P. S. Episcopul Melhisedec, dar că a pierdut-o; D-sa crede că era slavonă; n'a putut însă ceti nimica. Acesta ne întărește a presupune, că inscripția publicată în Uricariu asupra zisului clopot, ar fi o tălmăcire de pe slavonesce, datorită tot acelui osârdnic, care a tălmăcit și cuprinsul pietrei ctitoresce, aflată în notițele lui Gh. Asaki. Din această copie românească a inscripției, se vede, că clopotul din Horodniceni, prefăcut a doua oară la 1883, a fost făcut la 1567, de Alexandru Lăpușneanu în a doua domnie (1564—1568), iar la 1640, s'a reînnoit pentru întâia dată, de către vel visternicul Iordaki. Comparând copia de inscripție, cu actuala inscripție, vedem o nepotrivire de nume, la aceeași dată 1640; după Uricar, clopotul ar fi reînnoit de visternicul Iordaki, pe când după inscripția de astăzi, pare să fi fost prefăcut de Șarban Canta, tot la 1640. Și în

această privire, documentele ne dau adevărata deslegare a faptului; din două hrisóve a lui Vasile Lupu, unul din 1635, Martie 25, care face parte din documentele proprietăților d-lui Alexandru Cantacuzin Pașcanu, iar altul din 1640, Martie 31, comunicat mie de d-l Samoil Șaraga, și aflător astăzi în colecția documentelor Academiei Române, să adevărește visternicul Iordaki pe la 1640, fără a se pomeni de Șarban Canta. Tocmai în veacul al XVIII-lea, se arată acest Șarban Canta, după cum se vede dintr'un hrisov de la 1732, Ianuarie 20, aflător în Archiva Statului, Iași, (Documente expuse, No. 10), și citat de d-l Tanoviceanu, în lucrarea sa inedită, asupra boerilor Moldovei. Din cele arătate, se lămurește că inscripția aflătoare astăzi pe clopotul de la Horodniceni, amintește greșit pe Șarban Canta la 1640, în locul visternicului Iordaki; căci după cum dovedesc documentele pomenite, visternicul Iordaki trăiește prin veacul al XVII-lea, pe când medelnicerul Șarban Canta, abia în veacul al XVIII-lea. Tote cele-l'alte clopote sunt mai noi, adevărat de la începutul veacului acesta.

Numele de *Horod.*, sub care

sunt amintiți Horodniceni în Uricariu, pare a fi o prescurtare, căci tot în Uricariu, mai departe, în cuprinsul inscripției de pe clopot, să zice: «și l'au dat Sf. biserică din Horodniceni». *Horod*, s'ar putea deriva din slavonescul „*гѣрѣдѣ*” oraș, sau din „*гѣрѣдѣ*” grădină; acesta, însă numai când documentele Horodnicenilor, pe care încă nu le-am consultat, ne-ar da numirea acesta, ca o formă mai veche.

Insemnătatea inscripției de la biserica din Horodniceni, este blasonul, adică stema familiei visternicului Mătiș. După cum să vede din alăturata stampă, inscripția stă închisă într'un privaz de piatră (Fig. 1, p. 514), care poartă pe toate patru laturile marca familiei Mătiș; una din aceste mărci, cuprinde în prescurtare numele lui Mătiș (Mat); alta, anul 1540, iar celelalte două nisce cruci, de un caracter simbolic. Data mărcii 1540, arată, că de și biserica a fost zidită la 1538, piatra ctitorască a fost însă așezată la 1540.

Cele două cruci simbolice sunt închise în marca de sus și cea de jos a privazurilor pietrei. D-nul Jules Pautet du Parois, lăgă origina crucilor simbolice de războiul cruciatelor, iată tex-

tul: «Această mulțime de cruci de orice formă, de orice color, de orice mărime, care împodobesc armările, ne-au venit cu războiul sfânt». (Nouveau Manuel complet du Blason, Paris, 1854, pag. 85). Caracterul simbolic al crucilor de pe marca de familie a visternicului Mătiș, amintește pe al celor de origine cruciată; una și a nume cea de sus, ține în curmeziș un iartagan, cea ce s'ar părea că arată lupta creștinătății împotriva islamismului; mai departe, forma acestei cruci apropie de a crucei potențate a cavalerilor sf. mormânt. După D-l Auguste Wahlen, unii dau acestui ordin de cavaleri o vechime de necrezut; întemeietorul lor ar fi Sf. Iacob, întâiul episcop al Ierusalimului, la anul 69 d. Chr.; alții îi cred a fi urmașii călugărilor așezați de Sf. Elena, muma lui Constantin, în biserica cea nouă a Calvarului; unii susțin că ar fi întemeiați de Godefroi de Bouillon, sau de urmașul său Balduin; în sfârșit alții asigură, că ordinul lor ar fi o instituție a papei Alexandru al VI-lea, întocmită la 1496 în scop de a inferbânta zelul peregrinilor. Iată textual, ce scrie D-l Auguste Wahlen: «Acest ordin fu odată răspândit

«în totă Europa», iar mai departe: «Un puternic senior din Polonia: *Iana satrapa et regulus*, chemă din Franța pe «unul din ei: Martinum Gallicum «și îi dădu la 1162 proprietatea Miechov, la 10 leghe de Cracovia. Acastă mănăstire, a cărei superior luă titlul de general, deveni centrul unei congregații, care cuprinse vr'o 20 de case în republica polonă, precum și în Silezia, Moravia, Bohemia, și subistă până în cele din urmă timpuri a Poloniei. Frații de la Miechov primeau afiliați pentru modica remunerație de zece galbeni. În cea de pe urmă insurecție, Miechov pierdu ultimii sei călugări. (Ordres de Chevalerie et marques d'honneur par Auguste Wahlen, Bruxelles, 1844, 1 vol. în 8 gr.). Când scim câtă putere civilizătoare avu Polonia asupra Moldovei, și cu osebire asupra așezămintelor sale, putem ușor înțelege, cum boerii noștri, pe lângă titlul de *pan*, au putut împrumuta de la Seniorii poloni și simbolurile feodale a mărcilor de familie. Blasonul visternicului Mățiaș, sprijinit de acel al vornicului Costea Bucioc, pe care l'am descoperit la mănăstirea Rêșca, și acel al panului Nicoară Hă-

rovici, parcalab de Hotin, de la biserica din Zăhăresci (Bucovina), vorbesc în destul împotriva celor care pretind, că Români n'au avut o nobleță feudală, și că boerii erau nisce diregători numai.

Iată cum se rostesc D nul Alex. Xenopol asupra nobleții noastre: «Acastă clasă, care au apărut până în ultimele timpuri interesele sale de castă cu o neîmpăcată înverșunare, care au stigmatizat prin croniciari eșii din sinul ei pe toți domnii ce au vrut să se atingă de ele; această clasă atât de neastâmpărată, care se juca de a domnul în țările române, aruncându-le adese-ori în prăpastia peirei; care știe să plece genunchii înaintea Cătrinei a II-a, dar și să pună piept contra răpirei Bucovinei și a Basarabiei, nu putea fi o clasă de cinovnici, de omeni deprinși numai cât a-și îndoi spetele înaintea suveranului lor. Acastă clasă de boeri au fost nobilii națiunii române și nu numai diregătorii din cancelariile domnești». (Op. cit. vol. II, pag. 207). Asemenea vorbind despre deosebirea dintre nobleță și diregătorie, d-sa zice: «...trebuie bine deosebite nobleța, care era veche la Români și

litere chirilice: «Acestu sfântă
«grobnică a mântuitorului și
«Domnul nostru Is. Hs., ce
«să numești aer, acesta est(e)
«Mormântu cel în piatra cioplit,
«în care nime, niciodată nu
«s'aă pus. Pe acista, ce să
«ved(e) acmu, l'aă înfrămșet
«și l'aă podobit acel de bună
«inimă, Dumnalui Șerban Can-
«tacuzeno, ce-aă fostă | Medel-
«nicer mar(e), întru țărăi Mol-

nah Parthenia», ștersă de tot
(fig. 4). În altar, la stânga, este
o iconă mare, anume: Maica
Domnului, zugrăvită pe mu-
șuma, care jos poartă inscripția
următoare, scrisă chirilic: «Acetă
«iconă s'aă zugrăvit după forma
«Sf. icoani cei făcătoare de mi-
«nun(i)—di la Mănăstirea Némfu
«și (șters cu totul) 1819, April 25.
«Costandin Dochimos, zogra». (Fig. 5). În naos, la dreapta se

5. *Ἡ χάρις Ἰωάννου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἱεροτάτου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ φιλικῶς ἀφ' ἡμῶν διὰ τὴν
Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἰωάννου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἱεροτάτου πατρὸς ἡμῶν
1819: ἀπρὸς τὸν Κωνσταντῖνον ὁσίου Κωνσταντῖνου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἱεροτάτου πατρὸς ἡμῶν
1819: ἀπρὸς τὸν Κωνσταντῖνον ὁσίου Κωνσταντῖνου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἱεροτάτου πατρὸς ἡμῶν*
6. *Παναγία τοῦ Θεοῦ Βασιλίσσης Μιχαήλα ᾧ δῶκεται 1826.*
7. *Πομινὴ τοῦ Παναγίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἱεροτάτου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ φιλικῶς ἀφ' ἡμῶν διὰ τὴν
Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἰωάννου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἱεροτάτου πατρὸς ἡμῶν
1819: ἀπρὸς τὸν Κωνσταντῖνον ὁσίου Κωνσταντῖνου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἱεροτάτου πατρὸς ἡμῶν*

«dovii pământă, întru ertare
«păcatelor lui și a părinților,
«întru vecinica pomenire. Dată
«bisericii sale, în Horodnicenă
«ot (de la) v(o) lost (ținutul)
«Suceavskii, und(e) este hra-
«mulă, Pogorăre Duhului Sf(ă)ntă.
«Scris și | și (sic) zugrăvită di
«Parthenie Eremonahă zugravă
«ot (de la) Kieva, v(ă) leato
«(anul): 34M6 (7245, adică
«1736), M(easîa)t(a) (luna) Oct
(omvrie), dnîa (a zilei) kr (23)». Ceva mai jos, la colț se vede
iscălitura zugravului: «Eromo-

află o altă iconă, ce înfățișază:
Invierea lui Hristos, și care cu-
prinde tot în chirilice cele, ce
urméază: «S'aă făcut de Vasile
Mihail în Iași, 1826». (Fig. 6).
«Afară de acésta, mai sunt încă
alte trei icóne, lucrate de ace-
lași zugrav, cu acéiași dată, a-
nume: Pogorărea Sfîntului Duh,
la stânga; apoi: Înălțarea Mai-
cei Domnului, în pronaos, la
dreapta; iar în față, la stânga:
Buna-Vestire. În altar, pe pris-
tol este o cruce mare de argint,
a cărei inscripție să rostesc

ast fel: «Pomenesce Dómnne pe robii tēi Necolaī Cantacuzino și pe Pulheria soția sa, 1832; April 8». (Fig. 7). Acastă inscripție se află întocmai și pe o evanghelie, mare tipărită în Mănăstirea Némțului, la 1821; ia este legată în argint, pe catifea vișinie și împodobită cu cinci medalióne, din care cel de la mijloc înfătoșază: Invierea, iar cele de pe la colțuri, cei patru evangheliști; tóte lucrate în smalt.

Cărțile mai vechi, ce se păstrează la această biserică sunt: Slujba marelui Canon a celui dintru sfinți părintelui nostru Andrei, arhiepiscop de la Crit, tipărită sub mitropolitul Daniil, prin osîrdia și cheltuiala popii Nicolai ot (din) Bucuresci, la 7234 (1726). Triod tipărit sub mitropolitul Neofit de la Crit, în Bucuresci la 7255 (1747), de popa Stoica Iacovici. Jos fie filele acestei cărți este scrisă de mână următoarea notiță: «Acea-
«stă carte Triodu pe înțelesu,
«amu cumpărat o ieū păcătosulu
«șă nevredniculu Constantin Can-
«tacuzin vel paharnic în treispre-
«zece lei noī¹⁾, de la Petre Mun-

teanu în zilele preluminatului
«D-lui nostru Ion Grigore Ghica
«V. V. la văleatu de la zidire
«7255, (1747) Mai 20, și o am
«dat o bisericii nóstre din Ho-
«rodnăcen șă oricine aru strei-
«na-o de la Sf. biserica, acesta
«să nu-l ierte domnulu și mên-
«titorul nostru Is. Hs. la înfri-
«coșatul și nefățarnicul județ al
«sfinției sale, șă fie odihna cu
«Satana într'un loc șă cu în-
«gerii lui, amin, amin, amin». Dumnezeescile sfințele leturghii
acelor dintru sfinții părinților
noștri, a lui Ioan Zlataost, a
lui Vasile cel mare și a predes-
feștenii (Grigorie Teologul), ti-
părite de Duca Sotirovici tipog-
raful de la Thasos, în Iași la
7256 (1748). Cazanie tipărită în
episcopia Râmnicului sub mitro-
politul Neofit, la 7256 (1748),
de popa Mihaī și Aftanasie Po-
povici tipografi. Canonul celui
dintre sfinți părintelui nostru
Spiridon, episcop Trimuthundii,
tipărit sub mitropolitul Nechi-
for Peloponesiacul, cu cheltu-
iala lui Constantin Razul vel
vornic, de Duca Sotiriovici ti-

vol. VI, pag. 285). Domnul Cantemir ne
spune că într'un leū erau 80 aspri, prin
urmare 2 aspri drept o para. (Melhisedec
cronica Hușilor, Bucuresci 1869). — Pa-
raua fiind a 0,8 parte din ban, 93 de
parale, adică un leū nou de pe la 1748,
era 74 $\frac{1}{2}$ banf.

¹⁾ Un leū nou cuprindea 120 aspri,
iar unul vechi 186 aspri. (Hurmuzaki,
documente privitoare la Istoria Românilor,
regulamentul moneștilor, Bucuresci 1878

Ichim, Gheorghie, Eca-
 landachia, Stefan, Gheor-
 onstantin, Șarban, Ioan,
 monah, Zoi Chiriac,
 die, Constantin, Maria,
 Nicolai, Pulheria, Aga-
 nonahia, Elisaveta mo-
 Diunitre, Ioan, Ecate-
 Maria, Aristița, Matei,
 Pulheria, Zoe, Nicolai,
 etc. Urmază numele
 — Inlesnirea cercetări-
 e, o dătoresc în mare
 spectabililor părinți Ioan
 și Nicolai Zăhărescu,
 celui sat, care cu multă
 nță mi-au arătat odó-
 ricei și mi-au dat des-
 anunțite, despre tot ce
 această privire. Singura
 ce să mai lăgă de bi-
 in Horodniceni, este
 ul, care se află afară,
 altarului; un parmac-
 er îl înconjură, iar pia-
 străjuesce, înfățișează în
 o parte vulturul cu
 ețe, marca bizantină a
 inescilor, iar pe alta,
 le rânduri: *Au revoir*
amis, le 23 Avril,
 n acest mormânt sunt
 ii logofetului Neculai
 ot acolo au fost aduse
 țele lui Dimitrie Canta-
 r, care a murit în Fol-
 1867.

Iată cum s'a petrecut cu mór-
 tea copilor logofetului. Canta :
 în iarna celui an, eșise po-
 runcă de la curte, a se face un
 rămnic în grădină; îndată și
 fără leac de păsuială, ómenii
 au fost scoși la boeresc, sau
 cum se mai zicea pe atunci, la
 zile de meremet. Grădinarul, om
 aprig la firea lui, ba încă și fu-
 dul de a spori cода lingăilor
 curții, schingia pe țeranii cum
 îi venea la mână. Spun bătrâ-
 nii, că era meșter némțul în fel
 de fel de născociri drăcesci.
 Nemulțumit de a-i bate, vrăj-
 mașul își făcea tot risul de dîn-
 și. Când a trăit la țară șcie,
 că iarna ómenii pórta și pe a-
 colo împletituri próste de lână,
 care le mai desmórtesc dege-
 tele de frig. Nu intra în capul
 némțului, cum o labă de țeran,
 să pórta mánuși, și când frigea
 mai tare gerul, el le muia în
 apă, și-i făcea cu sila să le puie
 așa ude, până ce mâna și mă-
 nusa se făcea un sloi, de le
 nișnea sângele prin carnea și
 pielea crăpată de ger, și plân-
 geau ómenii și blestemaú tot
 una, cât a ținut lucrul acela.—
 Primăvara rămnicul era gata cu
 podețe și ostróve, de să părea
 grădina boeréscă, frumósă ca
 raiful.

Era în ziua de sf. Gheor-

ghe, când logofetul Neculaî Canta, chemă pe fiul său Matei spre a-l vesti, că-l dă în stăpânire moşia Horodniceni. Darul părintesc aprinse mândria acestui tânăr, de care se zice că era foarte pornit şi aprig la fire. În acea zi, mai neastimprat de cât ori când, el porunci să-l pue şaua pe o rândunică de cal şi luă drumul ce duce la Cornulunci, hotărât de a pildui cu multă asprime pe căpitanul aceluşi punct ¹⁾, care într-o împrejurare îl cam supăraseră. Căpitanul, om cuminte, cum prinse de veste, pentru a scăpa de ruşine numele său de oştean, o luă la sănătoşa peste brazdă. Feciorul de boer infuriat, că nu l'a putut căpăta, îşi întorse atunci totă mânia asupra neastimpratului său de cal şi porunci la nişte ómenî, ca să-l bată la falangă. Acastă întâmplare ciudată în felul ei, ne amintesc firea cea înţeleptă a lui Nicolaî Mavrogheni, care în loc de a-şi bate calul, îl cinstise cu rangul de mare spătar, ca boeri să vadă şi să pricépa. Viind Matei Canta de la Cornulunci, se aşezară toţi la masă, cu multă veselie şi pom-

¹⁾ Cornulunci, punct vamal despre hotarele Bucovinei.

pă, cum nu mai vedă azi ochi, mai ales ca să nimerescă a fi în acea zi şi mitropolitul acolo. Pe atunci Horodniceni vedeau tot feţe alese... de câte ori sărbătorit-au pe Mihaî Vodă acele curţi, unde se adăpostesc azi vişei... După masă, parte din boeri să coborâră în grădină, pentru aer. Matei Canta cu sora lui Elena şi cu Doamna Profira Canta, ce-l era cumnată după fratele lor Dimitrie, să urcară într-o luntre, pentru a se plimba pe râmnice, mai ales că se nimerise a fi o zi de tot frumoasă; Matei care ducea luntrea, nebunetec cum era, cercă a se prinde cu mâinile de un podeţ pe sub care trecea; luntrea se cumpăni şi cu toţi căzură în apă. Cel întâi ajutor ce li s'a putut mai în grabă da, a fost de a li se arunca o funie. D-na Canta, a căreia fustă şi îmbrăcămintă de mătăsă o mai ţinuse de-asupra apei,prinzându-se cu mâinile de funie, scapă la mal. Elena însă, care în cădere, n'avuse timp nici de a se gândi, cuprinsă de apă ca şi de spaimă, să cufundă, cât ai clipi din ochi; în zadar cercat-a fratele ei, ca să-l vie în ajutor, căci şi el perçându-şi cumpetul, s'a făcut nevedut. Bătrânul Canta, care de pe mal

a cu grozăvie, cum i se
copii, striga: ca un eşit
nini: «Fii bărbat Matei!»
necutul învertojindu-se cu
ea, eşi în trei rânduri de
ra apei: trei clipe de a-
re, în care omul şi trăeste
rei ori viaţa, să duse şi
apa îl acoperi, — glasul de
te nu mai străbătea adân-
mori... Erau pe atunci
; unul din ei sărind în râm-
se cufundă câte-va ori de-a
ul; în urmă tăindu-l ră-
apei, nu se mai pôte fi-
şi cu totă ameninţarea şi
tota străşnicia cuvântului,
porunca: «Cufundă-te şi
înecă-te țigane!» el eşi
al. Iubire de viaţă! mişe-
e rob... şi'n adevăr ce era
uncu un țigan înecat? Totă
a era în picioare; — căngi
aduse în grabă; de-alungul
latul, tot rămnicul a fost
ătat, cercetat şi potricălit
la fund; fel şi chip s'a
t; abia după vr'o trei cê-
înecații au fost găsiți, cu-
i unul de altul. Tote aju-
e întrebuințate în asemenea
ejurări au rămas zadarnice;
i, de și nobili... n'au în-
.
e-o cam dată, rămășițele lor
ost duse și aședate în flo-
Se zice, că viind acolo

mitropolitul Veniamin și cău-
tând la ei cu lacrimi în ochi,
a muștrat amar pe logofetul
Canta, zicându-i:

«Privește Nicolai! Ț'ai făcut
lac de înecat copii; apoi uitân-
du-se lung la dânsii, a mai a-
doas cu descurajare; «Ia niște
suflete pierdute!» Indată după
îngroparea lor, nenorocitul Canta
a pus omenii de i-au tăiat rîm-
nicul, ce-l făcuse cu zile de
boeresc pentru ca să l plătescă
cu zile boeresti, cu zilele copii-
lor sei, — și cum să nu se în-
nece ei, când rîmnicul era sporit
cu lacrimile celor, care-l să-
pase.»

Paharnicul Dinu Cantacuzino,
pe care 'l aflăm proprietar a-
cestei moșii pe la 1753, avea
ca fecior în casă pe Ion Cozma,
care copia diverse scrieri (cro-
nici) («Miron Costin, opere com-
plete» de V. A. Ureche, vol.
II, p. 4).

În 1803, «Horodnicenii a vis-
tern. Maria Canta numărând
190 liudi cari plăteau 2200
lei bir anual, având și 15 liudi
de cei fără bir. La acestia se
adăogiau «breslași ot tam» în
număr de 20 liudi, cu 888 lei
bir anual.» (Uricar. de T. C.
vol. VII, p. 252.)

La 1822 Spăt. Nicolae Canta,
ginerele Logofetului Dim. Sturza

își avea «alcătuită totă gospodăria și legate cu ȧle tôte ȧnteresurile aședării sale Horodnicenȧ, care se afla ȧn mijlocul moșiiilor: Rădășeni, Oprițeni, Mădeiu, Borca și cu pădurile a M-reȧ Slatina al căror arendaș era.» (Istoria Mitrop. Moldoveȧ, p. 171, 396 și 397).

Hotaru, pârâu, numit și pârâu Popi; mic afluent al Șomuzului-Mare formând hotar ȧntre comunele Dolhescȧ și Preutescȧ. Are de tributar pe Pleșa.

Hotoboca (Pârâu lui), mic afluent al pârâului Kiril, com. Brosceȧ.

Hrēța, (nume slav), sat pe moșia cu același nume din com. Pleșescȧ. — Aședat pe țermul drept al Șomuzului-Mic, numără 80 case, populate cu 80 capȧ de familie saȧ 326 suflete din care 164 bărbai și 162 femeȧ (4 israiliȧ). Are 92 contribuabili. Vatra satului ocupă 6 fălcȧ și 45 prj. Locuitori sunt bunișori gospodari. Moșia aparține la trei proprietari: Alexandru Stamate, Calypso Condrea și G. Măcărescu, — avēd ȧn total 729 fălcȧ din cari 373 cultivate, 80 fălcȧ pădure, 72 fălcȧ fānaț restul mlaștinȧ și trecu ne-productiv. Improprietăriȧ la 1864

sunt: 1 fruntaș, 35 pālmaș și 6 codașȧ; stăpāind 98 fălcȧ. Are o biserică cu patr. Sf. Nicolae, zidită de Lupu Răftivanu, ȧmproprietărită cu 8 fălcȧ, servită de preotul din Uncescȧ și un cāntăreț. Șcōla din Pleșescȧ servă și acestui sat.

ȧn 1803, «Hrēța-Poēna era a lui Ioniță Răftivanu și numēra 60 liuȧȧ, plătind 768 lei bir anual, la cari se adăogiaȧ «liuȧȧ ot tam» unu cu 12 lei bir pe an, (Uricar VII, p. 253).

Hrisocornița, vale ȧn com. Brădățelu.

Huciul lui Iile, pârâu; mic afl. al pârâului Gherghina, ȧn com. Lespeȧȧ.

Huciul Negreȧ, poēnă ȧn pădurea moșiei Stolnicenȧ Costandache.

Huhurez, pădure de stejar lāngă satul Mestecenȧ.

Huhurez, dēlul pe care vegetēză pădurea cu acest nume.

Huhurez, deal acoperit de pădure de diverse esențe ȧn com. Pășcanȧ.

Hulpărie, pârâu; mic afluent al pârâului Ortōea, ȧn com. Dorna.

Hulpoiul, deal gol între Cristesci, și Drăgușeni.

Hulturul, munte în com. Dorna, îmbrăcat în pădure de brad.

Humăria, pârâu; mic afluent al pârâului Brădățelu (2 km.)

Humăria, o cîstă humoasă sub care e obârșia pârâului Brădățelu.

Humăria, pârâu, afluent al pâr. Bucșa, în com. Liteni. (960 m.)

Humăria, pârâu, mic afluent al Șomuzului-Mic (un km.)

Humăria, deal, parte acoperit de pădure, parte sterp, în com. Liteni.

Humăria, mic afluent al pârâului Suha-Mică, în com. Mălini.

Humosu, pârâu; mic afluent al pârâului Sirețelu.

Huncu, pădure de diferite esențe în com. Cristesci.

Huncu, vale spre est de satul Cristesci.

Hunescoilor (Pârâu), mic afluent al pârâului Năgră Șarului.

Hurguiu, poeniță în pădurea moșiei Stolniceni Costandache.

Hurmuz (Pârâu lui), afluent al

pârâului din satul Cosmesci. (1200 m.)

Hurmuz, localitatea în care se află obârșia pârâului cu acest nume.

Hurmuz, deal cultivabil, în com. Dolhasca.

Hurmuz, (poena lui), localitate în com. Dolhasca.

Huscărie, spre sud de M-reă Rêșca, peste pârâul Moîșa și aproape de fântănele cu slatină se află acest loc, numit ast-fel pentru că se estrăgea cu câți-va ani în urmă sare (huscă) din apă sărată a fântănelor. Se spune că aci un egumen din M-reă Rêșca ar fi voit să facă un schit în care scop a și pus temelială bisericeii și chiliile dar nu și-a putut îndeplini planul. — Mai târziu, niște lipoveni statornicindu-se aci ca să facă huscă, voră să termine lucrarea începută, dar nici ei nu o dusă ră până la sfârșit; așa că și astă-zi nu se ved de cât urmele zidurilor începute.

Huși, sat pe moșia cu același nume din com. Preutesci. Aședat pe țermul drept al Șomuzului

Mare. Numără 86 case, populate cu 91 capî de familie, sau 352 suflete, din care 176 bărbaţi şi 176 femei (6 streini). Are 85 contribuabili. Vatra satului ocupă 20 fâlcî, Locuitorii nu prea sunt gospodăroşi. Moşia e proprietatea mostenitorilor decedatului G. Costandache, în întindere de 370 fâlcî, din care: 290 fâlcî cultivabile, 56 fâlcî pădure şi restul mlastini şi locuri puţin productive. Improprietăriţi la 1864, sunt: 31 pâlmaşi şi 17 codaşi stăpânind 66 $\frac{1}{2}$ fâlcî. Are o biserică cu patronul Adormirea M. Domnului, zidită în 1835 de I. Hartulari, improprietărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fâlcî, servită de un preot şi un cântăreţ. Şcoala din Preutescî serveşte şi acestui sat. Drumuri principale sunt: la Folticenî (6 km.) şi la Preutescî (3 km.)

Hotarnica veche a satului Huşi se constată din următoarea mărturie:

«Se ubo mi (tată decî noi) Nicolaî Donicî, Vel Logofet, Iordache Ruset, Vel Vornic ni-jinii zemli, Pavel Ciocârlan, Vel Vornic veşniî zemli, Nicolai Costin Hatman i Părcălab Sucevei, Panainte Vel Postelnic, Dumitraşcu Cuza, Vel Spătar, Savin Vel Ban, Gavril Vel Paharnic, Gheorghe Apostolu Vel

Visternic, Pătraşcu Tosim Vel Stolnic, ... Vel Medelnicer, Ión Palade Vel Clucer, Câtea Sărdariu, Dumitrascu Vel Sluger, Calistru Vel Jignicer, Pavel Rugină Vel Lătrar, Varlam Vel Armaş, Nani Vel Uşer, Dumitras-cu Macri Vtori Logofet, Ion Găftan Postelnic, Gavril Aga, Grigoraş Jora, tretie Logof., Buta, Gheorghieş, Bejan Vornicî glotei, facem ştire cu această mărturie a noastră precum că avînd Măria Sa Domnul Nostru Ión Const. Duca Voevod un sat a nume Huşî, ce sunt la ţinutul Sucevei pe Şomuz, care acel sat Huşî sunt de moşia Măr. Sale cumpăratură de cinstitul reposatul părintele M. S. Duca Vodă de la Răsmandea Postelnic şi scriind M. S. Vodă o carte la d-lui fratele nostru Savin Vel Ban, d-lui a trimis pe Ión Bottez, ce a fost părcălab, şi pe Ión Şeptelicî, ce a fost Stolnic şi Ştefan Pisoschi şi pe Ión Pitic din Buciumeni, şi a mers acolo la satul Huşî şi a strâns ómeni bunî din jos şi din sus, megieşi de prin prejur şi a socotit şi a hotărât începînd hotarul din Şomuz şi a pus un stâlp peste Şomuz din spre Preutescî în ţermurile Şomuzului, la un isvor unde a fost o fântână; de acolo la dél peste câmp, la

mijlocul câmpului s'aû aflat un stâlp vechiû, de acolo drept sub *movila Cetăţii* s'aû aflat alt stâlp vechiû, un stâlp s'aû pus în vârful *Movilei Cetăţii*, un stâlp s'aû pus în drum sub *Movile*, unde se împreună hotarul *Preutescilor* şi a *Hârtopului* şi a *Huşului*, mărturisind acolo între hotare: *Neculae* din *Freutesci* pentru un pământ că aû vrut să-l are, şi brăsdându-l l'aû scos *Huşii* zicând că nu este a lor şi aû mai mărturisit şi *Ursu* din *Hârtop*. Iar pentru acel pământ, că l'aû ținut un socru al lui anume *Mânzatu* din *Hârtop* şi l'aû fost dobândit tot la *Huşeni* şi acel pământ s'aû stâlpit tot la *Huşeni*, de acolo drumul alătura cu hotarul *Hârtopului* un stâlp s'aû pus iar lângă drum în prejma înălşurilor (?) *Hârtopului*, de acolo tot alătura drumul până în capul unui pământ (aceste cuvinte însemneză sunt tocmite), până în *Valea Arghirilor* şi trece peste vale, un stâlp s'aû pus peste *Valea Arghirilor* la *Vataştină* în *Bilăvôta* din *Huşi*, un stâlp s'aû pus în capul *Vataştinei* *Bilăvôei* din jos, de acolo câmpul în zarea dealului precum arată hotarul vechiû, un stâlp în zarea dealului în *Podul Fântânelor* de acolo în

jos spre stâncile *Hârtópei*, în lungul pământurilor *Hârtopului* şi pe la obraţele pământurilor *Huşilor*, un stâlp s'aû pus d'asupra în zarea délului d'asupra *Vataştinelor*, de acolo la stânci, un stâlp s'aû pus d'asupra stâncelor *Hârtópelor*, de acolo *Valea Hârtópei* în jos de la un loc, la *Valea pâraului*, şi tafe drept pe matca pâraului vechiû până în apa *Şomuzului*, s'aû făcut un bour, într'o răchită şi trece peste *Şomuz*, ia *Şomuzul* în jos până într'o rovină (râpă) de acolo la del în margine s'a făcut bour, de acolo culmea prin pădurea pe *Délul Andricăi*, până în poduri la pădure, s'aû găsit stâlp vechiû, şi haturile arate până în margine, s'a făcut bour, din margine la vale câmpul până într'o fântână, un stâlp s'aû pus la *Fântână*, de acolo trece *Valea Lăcuşecilor* în *Podul lui Cămârzan*, de acolo piscul la dél pe culme până în *Făgeţel*, pe la capetele pământurilor din jos a *Ţarinei Mari*, din *Ţarina Mare* intră în pădure până în pâraul ce vine din *Poena Blagăi*, tot prin *Bourebişti*, şi iar marginea *Poenei Blagăi* în vârful délului şi coboră în jos până în *Şomuz*, de unde s'aû început hotarul întâi, şi se încheie hotarul tot.

Însă într'acest sat Hușii au mărturisit megieșii toți, că este a treia parte din sat a lui Calcantraur, afară din *Lelești* așa au socotit și au ales de către alte hotare împrejur, și au stălpit precum arată mărturia care scria la D-lui Savin Vel Ban. Pentru aceia vedând acea mărturie încredințată, pentru mai mare întăritură, am făcut și noi această mărturie la cinstita mână Mariei Sale lui Vodă, și pentru

Ialojița, pârâu în comuna Șaru-Dorni; mic affluent al pârâului Călimănelu.

Ialojiței (Délul), munte pășunabil între comunele Șaru-Dorni și Dorna.

Ialojiței (Vârful), piscul muntelui cu acest nume, între comunele Șaru-Dorni și Broscești, având 1616.3 m. altitudine.

Iazului (Pârâu), începe din iazul de pe moșia Sasca și printr'un crac dă în Iazul lui Ciudin, iar prin altu în Șomuzul Băii.

Iazul Curti, în marginea estică

încredință toți mai jos am iscalit, să se scie». (Uricar. VII, pag. 254). Nicolai Donici, Vel Logofet și toți cei de sus scriși». (Uricar. T. C. Vol. XVI, pag. 254).

În 1803, «Hușii a Cluceresii Safta Adamoia numărau 18 liudi, plătind bir 280 lei anual, având și trei liudi de cei fără bir. La aceștia se mai adăgeau 15 liudi care plăteau 188 lei anual. (Uricar. VII, pag. 254).

Iazul din satul Stolniceni Prăjescu; format de Pârâu din Bahnă, are suprafața de 2 1/2 fâlcă și conține pește: crap, știucă, raci și caracudă.

Iazul din satul ezușor în satul Cosmesci, adesea sec, format de pârâu Gârla Morii.

Iazul din Țarină, ezușor, adesea sec, în com. Stolniceni, format de pârâu Gârla Morii.

Iazul lui Ciudin, în suprafață de 60 prăjină — 1 falce pe moșia Lămășeni; conține pește.

Iazul lui Costandin Enea, în su-

prafată de 97 m. p. în satul Boșteni.

Iazul lui G. Băeșu, în suprafață de 3 prj. în satul Bogdănesci.

Iazul lui Simion a Măriucăi, în suprafață de 144 m. p. în satul Boșteni.

Iazul lui Ion Murariu, format de pâraurile Forăscî și Croitorului, din sus de satul Antocenî, în suprafață de 5 hect.

Iazul lui Tóder Murariu, lângă satul Antocenî, în suprafață de 5.72 hect. E format de pâraul Forăscî și apa sa învârtesece o móră.

Iazul lui T. Nastase, în satul Bogdănesci, în suprafață de 2 prăjini.

Iazul Mare, ezer pe moșia Horodnicenî, format de pâraul Braniștea.

Iazul Mic, mic ezer pe moșia Horodnicenî.

Iazul Mănăstirei Rêșca, în suprafață de 5 prj. lângă Mănăstire.

Iazul Mori, mic iaz pe moșia Baia, format de Șomuzul Băei

(Mare). Suprafața 2500—3000 m. p.

Iazul Sasca, mic lac în comuna Sasca. (Peste 800 m. p.)

Iazul Valea Glodului, în suprafață de 5 fălci, pe moșia cu acest nume, format de Șomuzul Mic. La ezătură este móră proprietății.

Icobghila, pârau; mic afluent al Bistriței, în com. Broscenî.

Icônă (La), o stâncă în vârful muntelui Pietrele Roșii dintre com. Négra Șarului și Transilvania, numită ast-fel pentru că o dată s'a găsit o icônă mare înfiptă acolo.

Iermolia, pârau; afluent al Siretului, în com. Pășcanî (11 km.); învârtesece trei mori.

Iermolia, valea pâraului cu acest nume, acoperită parte de pădure, parte imaș și parte cultivabilă.

Iezerul, mlaștină în suprafață de o falce în com. Văscanî.

Ignat (Pâraul lui), mic afluent al pâraului Tolesci.

Pieștilor (Pârâul), mic afluent al pârâului Borca.

Pîșeni, v. satul Știrbău.

Ploei (Fântânele), izvoare ce formează un mic pârâuaș tributar pârâului Hurmuz din comuna Stoilniceni.

Împușita, lac în suprafață de 2 țâlcî lângă satul Cosmeschi.

Între Boroș, munte, ce ocupă al doilea loc în înălțime din județ, având 1834.6 m. de altitudine aflător în com. Borca.

Între Dêluri, munte în comuna Mălini.

Ion (Dêlul lui), în com. Mălini, pășunabil.

Ionel (Pârâul lui), mic afluent al pârâului Suha Mare.

Ionésa, sat, numit în vechime și Ionesci, pe moșia cu acelaș nume din comuna Ciumuleschi. Așezat pe cîsta dêlurilor Gavan și Ionésa, numără 80 case, populate cu tot atâți capi de familie sau 338 suflete, din cari 171 bărbați și 167 femei (10 străini). Are 102 contribuabili. Vatra satului ocupă aproape 8

țâlcî. Afară de mici excepții locuitorii nu sunt tocmai gospodăroși.

Moșia e proprietatea D-ului G. Softa și are întinderea de 193 țâlcî, din cari 126 cultivabili, 26 pădure și 41 fânaș.

Împroprietăriți în 1864 sunt 15 fruntași, 33 pâlmași și 49 codași stăpânind 150 țâlcî și 13 prj

Are o biserică, cu patronul Sf. Nicolae, clădită din lemn, de un fost proprietar Iordache Christea, în 1805, împroprietărită cu 8 țâlcî, 40 prj. și servită de preotul din Negotesci și 2 cântăreți. Școla din Negotesci servește și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Ciumuleschi (2 km.) și la Negotesci (1 km.)

În 1803, «Ionésa a paharnicului Ioan Crâstea, avea 28 liuși plătind 500 lei bir anual». (Uricar. de T. Codr. Vol. VII, pag. 250).

Ionésa, dêlul pe cîsta căruia stă parte din satul cu acest nume.

Ionesci, v. satul Ionésa.

Ion Petrișor (Pârâul lui), mic afluent al pârâului Fărcaș.

Iorcani, fost sat pe teritoriul co-

munet Tătăruși. Aci se afla și o stație de poștă, pe când exista acest serviciu.

Iorcanii, délul pe care se afla tăbărât desființatul sat cu acest nume.

Irinei (Pârâul), pârâuaș neînsemnat în com. Dolhasca, care după un curs de 1800 m. se pierde pe șesul Siretului.

Irinei (Crâșma), localitate în com. Dolhasca.

Irinei (Délul), cultivabil, în com. Dolhasca.

Isache, pârâu; mic afluent al pârâului Pietrosu-Purcilesc, com. Stolniceni.

Isaia, pârâu, numit la obârșie și Pietrosu; isvorăște din pădurea Arșița, com. Dolhasca și după un curs de 3600 m. se pierde pe șesul Siretului.

Jacota, sat pe moșia cu acelaș nume din comuna Pleșesci. — Aședat pe un podiș cuprins între Délul Ciótelor și Délul Mare, numără 45 case, populate cu

Isaia, dél acoperit de tuferiș de alun, pe teritoriul moșiei Pro bota.

Isisteia, dél în com. Pășcani.

Isvorul, mic afluent al pârâului Recea, com. Ciumulesci (200 metri).

Isvorul, vale în satul Lămășeni.

Isvorulul (Dealul), deal în satul Lămășeni.

Isvorul Mare, v. Apa rece.

Isvorul Mic, pârâuaș; mic afluent al pârâului Rêșca, în comuna Bogdănesci.

Isvorul Rêș, pârâu; mic afluent al Bistriței, în com. Brosceeni.

Isvórelor (Pârâul), tributar iazului Săvesci, comuna Drăgănesci. (500 m.)

J.

38 capi de familie sau 158 suflete, din cari 85 bărbați și 73 femei (5 străini). Are 78 contribuabili. Vatra satului ocupă 4 fâlcă și 5 prj. Locuitorii sunt

slabi gospodari. Moșia e proprietatea D-lui Iordache Iurașcu și are 630 fâlcî, din cari 110 cultivabile, 200 pădure, 130 fânaț, restul mlaștină și locuri prea puțin productive.

Improprietăriți în 1864 sunt 9 fruntași, 7 pâlmași și 10 codași stăpânind 57 fâlcî, 45 prj.

Are o biserică de lemn adusă din Leucușesci de frații Hermezii, cu patronul Sf. Matia Mare, improprietărită cu 8 fâlcî, fără preot. Școla din Pleșesci servă și acestui sat.

Jacota, dél lângă satul cu acest nume.

Jacota, pădurea moșiei cu acest nume.

Jahalea, sat pe moșia Baia, dar în com. Bogdănesci. Înșirat pe pârâul cu acelaș nume, numără 53 case populate cu 49 capi de familie sau 191 suflete, din cari 96 bărbați și 95 femei (2 străini). Are 33 contribuabili. Vatra satului ocupă 22 fâlcî. Improprietăriți în 1864 sunt: 14 pâlmași, și 12 codași, stăpânind 30 fâlcî.

Biserica și școla din Rêșca servesc și acestui sat. Un singur drum principal duce la Bogdănesci (2 km.).

Jahalea, pârâuașul ce străbate satul cu acest nume și se varsă în Toplița.

Jahalea, pădure de diverse esențe în com. Bogdănesci.

Jerna, pârâu în com. Baia; mic afluent al Moldovei; are de tributar pe Icobghila.

Jerépânului (Piciorul), munte în com. Broscești.

Jgheabul, pârâu; mic afluent al pârâului Borca.

Jgheabul Hornului, pârâu; mic afluent al pârâului Borca.

Jgheabul Pietrenilor, pârâu; mic afluent al Borcei.

Jgheabul Sabasenilor, pârâu; mic afluent al pârâului Borca.

Jgheabului (pârâul), mic afluent al pârâului Borca.

Jineuța, pârâu; mic afluent al pârâului Bogata (250 m.).

Jităriei (délul), pe care stă parte din satul Topile.

Jumalt (pârâul), mic afluent al Negrișorei din com. Broscești.

K.

Kiriac, pârâu în com. Borca, isvoresce din muntele Sec și, după un curs de peste 3 km., se varsă în Bistrița; formează hotar între com. Borca și Mădeiu.

Kiril, sat pe moșia și în comuna Brosceni. Înșirat pe țărmurile pârâului cu acest nume, numără 72 case, populate cu 75 capi de familie sau 268 suflete din care 135 bărbați și 133 femei. Are 76 contribuabili. Improprietăți la 1864 sunt 9 fruntași, 17 pâlmași, și 11 codași, stăpânind 145 fâlcă, afară de cei cu câte 10 prăjină. Biserica din Cojoci și școla din Crucea servesc și acestui sat. O singură cărare pentru pietoni și călări ce duce la schitul Rarău, lăgă satul de reședința comunei.

Laiu, sat numit și Băiceni de sus. Așezat pe țărmurile pârâului Recea, numără 101 case populate cu 105 capi de familie sau 275 suflete din care 204 bărbați și 71 femei (2 israeliți). Are 107 contribuabili. Vatra

În 1803 «Kirilu răzășesc avea 35 liudă ce plăteau 936 lei bir anual». (Uricar VII, p. 255).

Kiril, pârâul ce străbate satul cu acest nume. Isvoresce de sub Todicescu și, după un curs de 4½ km., în care a învârtit 2 morișce, se aruncă în Bistrița.

Are de tributar pe: Surgelu, pârâul Arșiței, pârâul lui Holoboca și al Afinișului.

Kirilei (délul), servă de imaș satului Buda, din com. Dolhasca și conține bogate cariere de piatră foarte bună de construcție.

Kirilenilor, v. pârâul Tăeturile.

Kirilóia, Baltă mocirlósă în su-prafața de 50 prj. pe șesul Siretului, în com. Stolniceni.

L.

satului ocupă 60 fâlcă; iar locuitorii sunt bunișori gospodari. Moșia e proprietatea obștei locuitorilor din Stroesci și Laiu cărora a fost lăsată danie prin testament de defuncta proprietară Smaranda Costin. —

Pădurile aparțin școlilor din Târgu Frumos (160 fălc) iar 40 fălc cultivabile, 2 cărciume și 14 pogone vie sunt ale școlei și bisericei din Stroesci. Mărimea moșiei, afară de pădure și locul bisericei și școlei e de 300 hect. din cari 100 cultivabile, 100 fânaș și restul imaș și teren neproductiv. Școla și biserica din Stroesci servesc și acestui sat. Drumurile principale sunt: la Hărmănesci (8 km.) la Todiresci (3 km.) și la Cucuteni (6 km.).

Laița, pădure de stejar pe moșia Stroesci.

La linie, un lan d'asupra delului Țintei, de lângă satul Hârtop.

Lămășeni, sat pe moșia cu același nume din com. Rădășeni, la 8800 m. de Folticenii. Partea estică a satului, fiind pe moșia fostului proprietar Cichirdic, poartă numele de Lămășeni Cichirdic; iar cea vestică se numesce Lămășeni Săcară, pentru acelaș reson.

Așezat pe văile și delurile Copăcelul, Prodana și Isvorului, numără 179 case, populate cu 219 capi de familie sau 814 suflete, din care 428 bărbați și 386 femei (2 streini). Are 200

contribuabili. Vatra satului ocupă 84 fălc, 51 prj. Locuitorii sunt bunii gospodari, dar urăsc șola.

Moșia e proprietatea d-lor G. Ciudin și G. Văsescu și are 522 fci., 16 prj. **Improprietării** la 1864 sunt 19 pâlmași și 149 codași stăpânind 287 fălc și 56 prj. Are două biserici: una în Lămășeni Cichirdic cu patronul sf. Const. și Elena zidită de Anastasia Cichirdicșa în 1850, servită de un preot și 2 cântăreți și improprietării cu 8 $\frac{1}{2}$ fălc și a doua cu patronul Sf. Nicolae, de lemn, servită de un preot și doi cântăreți și improprietărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fălc.

Drumurile principale sunt: la Rădășeni (1 km.), la Sasca (6 km.) și la Rotopănesci (3 km.).

Are o școală rurală mixtă cu un învățător plătit de stat, înființată în 1864, frecventată numai de 19 elevi din 41 băieți și 34 fete cu etatea de școală aflători în sat.

Locuitorii din Lămășeni imiteză pe cei din Rădășeni în apucături, având toți frumoase livezi de pomi roditori, dar tot nu sunt așa de gospodăroși și de întreprinzători ca cei din urmă.

Vechimea satului e necunoscută. Se pare însă a avea aceiași

vechime ca și Rădășeni (v. a. nume).

Intr'o mărturie dată de locuitorii din Bosancea și Lămășeni egumenului M-rei Slatina în 7231 (1723), Iunie 20 se arată că cei ce întemeiau livezi de pomi pe moșie aveau dreptul să le trecă moștenire copiilor, nepoților și strănepoților *numai cât timp aceștia locuiau în sat*. Fetele măritate în alte sate n'aveau dreptul a moșteni livezile părintești (Uricar de T. C. Vol. X, p. 179).

În 1803 «*Lămășeni răzșesci*» se ocupau cu *lucrul pământului, pome* și aveau loc de mijloc, numărau 100 liudî plătind bir 1490 lei anual. (Uricar. VII, p. 252).

Lămășeni, pădurice de mestecăn, împestrițată cu alte esențe, pe moșia ca același nume. Prin această pădurice trecea drumul ce lega Sucéva cu Baia. Bătrânii spun că nu o dată oștea lui Ștefan Vodă și altor Domni și-a făcut trecerea pe aci.

Lămășanca, pârâul ce străbate patul Lămășeni și se varsă în pârâul Siliștea (700 m.).

Lămășeni Cichirdic, v. satul Lămășeni.

Lămășeni Săcară, v. satul Lămășeni.

Lamba, zăvoiu și fânaș pe șesul Siretului, în com. Stolniceni.

Lână (La), locul unde pârâul Tăbăcăria se varsă în Siret.

Lat (Pârâul), mic afluent al pârâului Cotârș.

Lazăr (Pârâul lui), în com. Dolhasca; se pierde pe șesul Siretului (1 km.)

Lazăr (Pârâul lui), mic afluent al Bistriței în com. Dorna.

Lebedea, deal, parte acoperit de păduri, parte de tuferiș, poene și tufiș, în com. Drăgănesci,

Lebedei (Fața), Poenă pe delul cu acest nume din com. Drăgănesci.

Leordișul (Pârâul), Îsvorâșce din Rădiu, com. Tătărăuși, purtând la început numele de pârâul Racilor, trece în comuna Drăgușeni și după un curs de 3600 m. se întorce din nou în com. Tătărăuși luând numele de Leordișu și Căpriana și se varsă în pârâul Mătiola. Are de tributari pe Măngălăria și Oita.

Leordișul, țarină străbătută de pârâul cu acest nume.

Leonte (Pârâul lui), Isvorasce din Bâta Țibilicului și se varsă în Bistrița (2 km.).

Lespești, comună rurală situată în centrul plășei Siretul de sus, spre est și la 36 km. de Fâlticeni. Se megieșesce la E. cu jud. Iași, la V. cu com. Tătăruși, la S. cu com. Pășcani și la Nord cu com. Dolhasca.

Formată din satele: Târgu Lespești, Heciul, Hârtópele, Bădilița, Stolniceni, Slobodă, Siretulu, Berezlogi-Cornu și Brătenii, cu reședința în Târg.

Populată cu 1870 capi de familie ce numără 6015 suflete sau 2995 bărbați și 3020 femei (451 israeliți). Are 1407 contribuabili. 7 biserici, servite de tot atâția preoți și 8 cântăreți și 1 școală rurală de băeți, una de fete și 5 mixte, frecventate de 254 elevi, din 526 băeți și 156 fete aflați în com. Budgetul com. pe 1892—1893 are la venit 37691 lei, 67 bani iar la cheltuele 37552 lei, 38 bani iar al drumurilor 5000 lei venit și 3805 cheltuele. În totă comuna sunt 193 cai, 838 boi, 784 vaci, 4394 oi, 70 capre, 1038 porci. Altitudinea com. de la nivelul mării variază între

339—340 m. E udată de pârâele Heciul, Probota, Sirețelu, Bodesci, Gherghina, Bădilița și R. Siretu. Suprafața teritorială a com. e de 7938 fălc, din care 4269 cultivabile, 1972 pădure și restul imaș, ape și locuri neproductive. Anul acesta s'a cultivat 538 fălc grâu, 1540 fălc porumb, 594 orz, 218 ovăz, 2 fălc hrișcă, 2 fălc viț și 4 fălc cartofi. Improprietăți după legea din 1864 sunt 26 frunțiș. 272 pâlmași și 292 codași stăpânind 2009 fălc, 26 prj.

Lespești (Târgul), Târgușor pe moșia Sirețelu și com. Lespești, numit ast-fel de la Lespedile mari de peatră ce se găsesc în malul și albia Siretului ce trece pe lângă târg. Așezat pe țărmul stâng al râului, numără 323 case populate cu 441 capi de familie sau 1537 suflete din cari 742 bărbați și 795 femei (300 israeliți). Are 311 contribuabili. Vatra Târgului ocupă 44 fălc. Moșia e proprietatea d-lui Samuil Meyer Hofer și are întinderea de 224 fălc din cari 180 fălc sunt imaș și pădure și restul cultivabile. E reședința plășei Siretul de sus. Are o biserică, o școală rurală de băeți și alta de fete. Drumuri principale sunt: la Heciul

(1500 m.), la Sirețel (2 km.), la Dolhasca (10 km.), la Stolniceni (4 km.) v. com. Lespești.¹⁾

Lespeșilor (Pârâul), mic afluent al Bistriței în com. Brosceni.

Leșului (Pârâul), mic afluent al Bistriței în com. Brosceni.

Leț (Piscul lui), unul dintre piscinele muntelui Bourul.

Leț (Délul lui), în com. Bogdănesci.

Lețcani, pârâu; v. Brosceni.

Lețcani, fost sat răzășesc între com. Cristesci și Drăgușeni, desființat, (ca și alte sate) de Vodă Mihai Sturza, care cu forța a răsluit și răzășile mărindu-și trupul moșiei lui Cristesci. Răzășile ar fi fost căpătate de la Ștefan Cel Mare în urma luptei de la Răsboeni. Biserica din Lețcani este și acum în satul Homița.

¹⁾ N'am aflat hrisovul înființării Târgului Lespești, bătrânii însă spun că s'a început cam o dată cu Folticeni cu condițiunea ca Târgoveții să plătescă anual besman proprietarilor moșiei câte 6 lei vechi de stânjen la strada mare și 4 lei la cele lalte strade și câte un clapon.

Lețcani, délul pe còstele căruia a fost o dată satul cu acest nume.

Lețcani, v. Stirbău.

Lețcani, valea pârâului cu acest nume.

Leucușesci Dumitriu, sat, numit și Leucușesci lui Lână, pe moșia cu același nume din com. Ciumulesci. Așezat pe còsta nordică a délului Antilesc, numără 74 case populate cu 83 capi de familie sau 289 suflete din care 135 bărbați și 154 femei (3 israiliți). Are 50 contribuabili. Vatra satului ocupă 5 fâlcă, 25 prj. Moșia, proprietatea moștenit. deced. A. Demetriu, e în întindere de 190 fâlcă, din cari 130 fâlcă cultivabile, 22 fâlcă pădure, 35 fâlcă fanat și restul sterp. Improprietăriți în 1864 sunt 14 fruntași, 12 pâlmași și 34 codași, stăpânind 91 fâlcă, 25 prj.

Are o biserică, cu patronul Adorm. M-cei d-lui, zidită în 1844 de Vasile Demetriu ajutat de obștea sătenilor, servită de preotul din Ciumulesci și 2 cântăreși, improprietăriți cu 8¹/₂ fâlcă. Șcòla din Ciumulesci servă și acestui sat. Drumuri principale sunt: la Folticeni (10 km.)

și la Cămărzani (3 km.). În 1803, «Leucușesci lui Lână cu 25 liuđi plătind 304 lei bir anual, la cari se adăgeau breslașii ot tam 2 liuđi cu 24 lei». (Uricar. de T. C. vol. VII, p. 250).

Leucușesci Softa, sat, numit și Leucușesci Pisoski, pe moșia cu același nume din com. Ciumulesci. Tăbărât pe cóstele delurilor Țarina Mare și Horaița, numără 48 case, populate cu 49 capi de familie sau 201 suflete, din cari 100 bărbați și 101 femei (4 israiliți). Are 50 contribuabili. Vatra satului ocupă 4 fâlcî, 55 prj. Locuitorii nu prea sunt gospodăroși. Parte din moșie e a d-lui Emanuel Morțun și parte a familiei Softa. În întindere de 207 fâlcî, din cari 76 cultivabile 24 pădure, 68 fânaț și restul imaș, mlaștine și locuri neproductive. Impro-prietăriți în 1864 sunt 8 fruntași, 10 pâlmași și 30 codași stăpânind 61 fâlcî, 55 prj. Aceleași drumuri sunt ca și la Leucușesci Demetriu.

În 1803. «Leucușesci Pisoski» număra 20 liuđi plătind 236 lei bir anual. (Uricar. vol. VII, p. 249.)

Leucușescilor (Pârăul), v. Horaița.

Leurii (Délul), munte în comuna Mădeiu.

Lidvu, pisc de munte, acoperită parte de pădure de fag și parte de fânaț, între Rêșca Mare și Slătioara, com. Bogdănesci.

Lingurari, pârâu; isvorăsc din Balta cu Arini de pe délul Rotăriei, udă teritor. com. Valea Glodului și Silistea pe o lungime de 3 km. și se varsă în Șomuzul Mic.

Lingurari, deal, în com. Valea Glodului, prelungire a délului Rotăriei, parte arabil, parte îmbrăcat în pădure.

Lingurari, locuință izolată pe délul cu acest nume din com. Valea Glodului, populată cu vre-o 40 bordefe de țigani nomazi.

Liteni, comună rurală situată la N.-E. plăsei Șomuzul și la 27 km. de Folticenii. Se mărginește la E. cu com. Fântânele (jud. Botoșani) de care se desparte prin Sucéva și R. Siret, la V. cu com. Dolhesci, la S. cu Dolhesci și com. Tudora din județul Botoșani, de care se desparte prin Siret și la N. cu com. Silistea. Are forma unui poligon ne-

regulat inclinat spre albia Siretului.

Se compune din satele Liteni, Rotunda și Corni, cu reședința în satul de la care și trage numele. E populată de 652 capi de familie, ce numără 2870 suflete sau 1444 bărbați și 1426 femei (185 israeliți). Contribuabilii sunt 598. Are trei biserici, servite de 3 preoți și 5 cântăreți și 2 școle rurale mixte frecventate de 89 școlari. În totă comuna sunt 187 băieți și 191 fete cu etatea între 7—12 ani. Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 7021.90 lei și la cheltuele 7015.30 lei; iar al drumurilor 1864 lei venit și 1440 lei cheltueli. În comună sunt 188 cai, 650 boi, 604 vaci. 1931 oi, 14 capre și 279 porci. Altitudinea com. de la niv. m. variază între 335—345 m.

E udată de râul Siret și de pâraele Humăria, Liteni, Bucșa, Ciobănița, Șomuzul Mic, Ghidale, Tulburea, Humăria, Răcea, Pietrosu și Maftiese. Moșia e proprietatea d-lor Gh. și Al. Varnav Litenu și are suprafața de 3777 fâlcă din cari 2390 cultivabile, 1020 pădure, 159 fânaț și restul prundiș și loc neproductiv. Anul din urmă s'a cultivat 270 fâlcă grâu, 544 fâlcă porumb, 274 fâlcă orz, 275 fâlcă

ovăz, 4 fâlcă hrișca și $3\frac{1}{2}$ pog. vii, Impro-prietăriți la 1864 sunt 73 fruntași, 242 pălmași și 68 codași, stăpânind 921 fâlcă. În comună sunt: 2 mori de apă, una cu vapor, o căsăpie, o fabrică de spirt ce nu mai funcționează, un pod de fier al C. F. peste Sucéva și altu de lemn stătător peste Siret.

Locuri mai însemnate în comună sunt: Vercican, unde sunt urmele unui pod de piatră și o fântână despre cari tradiția spune că ar fi făcute de Marele Ștefan.

Liteni, sat pe moșia și în com. cu același nume. Tăbărât pe spinările și costele delurilor Liteni, Bucșa și Humăria și pe șesul drept al Siretului, numără 386 case populate cu 414 capi de familie (190 israeliți). Are 369 contribuabili. Vatra satului ocupă 152 fâlcă, 64 prj. Impro-prietăriți la 1864 sunt 38 fruntași, 152 pălmași și 43 codași stăpânind 565 fâlcă, 60 prj. Are o biserică cu patronul Sf. Nicolae, zidită de Teodor V. Litenu în 1782, impro-prietărită cu $8\frac{1}{2}$ fâlcă, servită de 2 preoți și 3 dascăli și o școală rurală mixtă, înființată în 1865, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 50 școlari.

Drumuri principale sunt: la Valea Glodului (8 km.), la Rotunda (3 km.), la Corni (6 km.) și la Vorona (8 km.).

În 1803, «Liteni, a banului Iordache Varnav, avea 74 liuđi, plătind 1124 lei bir anual, fiind și 18 liuđi de cei țără bir». (Uricar. de T. C. vol. VII, p. 246).

Liteni, gară lângă satul cu acest nume, la 419 km. de București.

Liteni, unul dintre delurile pe care stă satul cu acest nume.

Liteni, deal în com. Brădățelu, având cöstele röpöse, iar po-dișul de d'asupra acoperit de țarine și fână.

Lițului (Pârâu), mic afluent al Bistriței în com. Broscești.

Livadă (La), v. satul Dolhasca.

Livedei (Délul), acoperit de pădure d'asupra satului Bădilița.

Livejorei (Pârâu), mic afluent al Șomuzului-Mic.

Livada Săcuenilor, vatra desființatului sat rözేశesc Săcueni (v. a. n.)

Locu Frumos, munte pe teritoriul moșiei Borca, dar în comuna Mădeiu.

Lostuța, pârâu, afluent al Bistriței, în com. Mădeiu. La gura Lostuței plutașii sunt förte atenți ca să pötă strecura pluta printre mulțimea stâncelor ce rėsar sau stau ascunse în apă.

Losniceriu, pârâu; mic afluent al Săscuței-Mici.

Lucaei, cel mai înalt pisc al munților Șerbei din comuna Négra Șarului (1777.6 m. altitudine).

Lucăi (Pârâu), mic afluent al Săscuței Mici.

Lucăi (Pârâu), mic afluent al pârăului Crăpăturile.

Lulei (Pârâu), mic afluent al pârăului Moșa, în comuna Bogdănesci.

Lunca, sat, numit și Codrul și Valea Apei, pe moșia și în com. Drăgușeni. E legat de satul de reședință cu care formează apröpe un singur sat. — Numără 143 case, populate cu 153 capi de familie sau 602 suflete, din cari 298 bărbați și

304 femei (45 israiliți). Are 100 contribuabili. Vatra satului ocupă 65 fâlcî. Gospodăriile locuitorilor sunt slăbuțe. Școala și biserica din Drăgușeni servă și acestul sat.

Pe timpul lui Mihai Sturdza satul Lunca era mai la dîl și se numea Codrul.

Lunca, sat, numit altă dată *Bâta* și *Plopiș*, pe moșia și în com. Pășcani. Așezat pe țărmul drept al Siretului și la 7359 m. de țărgul de reședință, e străbătut de bălțile: Șarlăul, Domnăscă, Tăonca și la E. Rusoia și Balta. Numără 250 case populate cu 260 capi de familie sau 991 suflete, din care 482 bărbați și 509 femei (27 israiliți). Are 232 contribuabili. Vatra satului ocupă 94 fâlcî, 67 prj. Locuitorii sunt gospodari de mijloc.

Improprietăriți la 1864 sunt 90 pâlmași și 57 codași stăpânind 582 fâlcî, 52 prj.

Are o școală rurală mixtă, înființată în 1886, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 36 elevi.

O biserică cu patronul Sf. Gheorghe, adusă de la Gulia, fiind dăruită satului Lunca de un egumen al Mănăstirii Probota pe la 1788, Maiu (data s'a găsit săpată pe o ușă de

stejar de la biserica veche, ce se păstrează încă). Intre 1870—1880 s'a zidit actuala biserică de N. R. Rosnovanu ajutat de sătenii. E servită de un preot și 2 cântăreți și improprietărită cu 17 fâlcî.

Lunca, pădure de stejar și ulm în suprafață de 150 fâlcî în com. Stolniceni.

Lunca Arinilor, o mică luncă de arini în com. Ciumulesci.

Lunca cea Mare, luncă ceva mai mare spre Est de satul Ioneasa.

Lunga, sat pe moșia și în com. Broscești. Înșirat pe țărmul stîng al Bistriței, numără 18 case, populate cu 19 capi de familie sau 71 suflete, din care 34 bărbați și 37 femei. Contribuabili sunt 16.

Improprietăriți în 1864 sunt 1 frunțaș, 6 pâlmași și 9 codași stăpânind 52 fâlcî, afară de cei cu câte 10 prj.

Biserica și școala din Crucea servesc și acestui sat. Un singur drum îngust îl lîgă cu Crucea și Cojoci.

Lungeni, sat, numit și Broscești de jos, pe moșia și în comuna Broscești. Imprăștiat pe țărmul

stâng al Bistriței și udat de pâraele: *Caser* și *al lui Sfârbie*, numără 35 case, populate cu 35 capî de familie sau 150 suflete, din cari 80 bărbați și 70 femei (2 străini). Are 30 contribuabili.

Improprietăriți în 1864 sunt 2 frunțași, 13 pălmași și 6 co-dași stăpânind 788 fâlcî, afară de cei cu câte 10 prj.

Drumul județean de la Folticenî la Broscenî trece pe aci.

Biserica și școlele din Broscenî servesc și acestui sat.

Lungenî, v. satul Broscenî, din com. Broscenî.

Măcieșu, pârâu; mic afluent al Săscuței Micî, avînd de tributar pe Scursurile Măcieșului.

Măcieșului (Culmea), munte între com. Baia și Sasca, îmbrăcat în pădure de reșinoase.

Mădeiu, comună rurală în plasa Muntele, situată la V. și la o depărtare de 66 km. de Folticenî. Se mărginesce la E. cu com. Mălinî și Sabasa de cari se desparte prin Preluca lui Rareș; Culmea Migovanului,

Lupăria, pădure de fag între delurile Pietrișu și Osoiu din comuna Valea Glodului (80—100 fâlcî).

Lupului (Délul), numit și al Bogdănescilor, de a stînga pârâului Săca, între comunele Borofa și Bogdănesci.

Lupului (Pârâu), v. Topilele.

Lutului (Pârâu), mic afluent al pârâului Racova.

Lutului (Pârâu), mic afluent al Bistriței, în com. Broscenî.

M.

Gemeni, și Culmea Gherghea; la N. și V. cu com. Broscenî hotărînicindu-se prin Bistrița, pârâu Cățelușă, Măguricea, Culmea Hăciugosului și pârâu Négra Broscenilor; la S. cu com. Borca și Transilvania prin Bistrița, pârâu Kiriac, Vârful Secului, Vârful Găinei și Culmea Slopățului.

Formată din satele Mădeiu, Pârâu Cârji, Frasinî, Haleasa și Négra Mădeului, cu reședința în Mădeiu. E populată cu 317 capî de familie ce numără 1180

suflete saū 615 bărbați și 565 femei (22 israeliți). Contribuabilii sunt 376.

Are 2 biserici servite de un preot și patru cântăreți și o școală rurală mixtă.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 7390 lei și la cheltueli 7360.60 lei, iar al drumurilor 1160 lei venit și 1060 lei cheltueli.

În totă comuna sunt 21 cai, 176 boi, 574 vaci, 3988 oi, 6 capre și 196 porci. Cărciumi sunt 6. Ocupațiunea locuitorilor e plătăritul și exploatarea pădurilor. În comună se află o singură schele pe Bistrița, numită Balta Popi.

E udată de Bistrița și pârăele: Négra, Halésa, Lostuța, Mădeiul, Chiriac, pârăul Cârjei, Puciosu, Pietrósă și Cățelușa.

Munții principali din comună sunt: Bâtca Comori, Gemeni, Măguricea și Arșița Rea (v. a. n.)

Moșia face parte din Domeniul Corónei și anume din Ocol. I Silvic Mălini, fostă a M-rei Slatina.

Intinderea teritorială a comunei e de 2562 fâlcii și 76 prj. din cari numai 109 fâlcii cultivabile, iar restul munți acoperiți de păduri, pășuni și stânci sterpe. Anul din urmă s'a cul-

tivat 101 hect. porumb, 4 h. cânipă, 3 h. cartofi și 1 h. în.

Improprietăriți în 1864 sunt 59 fruntași, 78 pâlmași și 55 codași stăpânind 426 fâlcii și 12 prj., și 13 însurăței cu 39 fâlcii.

Singura cale de comunicație din comună e șoséua — în construcție — Fôlticeni-Dorna, ce străbate comuna în tot lungul ei.

În această comună se află următoarele isvóre cu ape minerale: *Puciósa*, de pe malul drept al pârăului Négra Broschenilor, între pârăele Ortóia și Ortoița și la 20 metri de șoséua județiană. Isvorăște pe o suprafață de 30—40 metri pătrați. Apa e curată și fôrte abundentă așa că forméză un pârău. Mirosul e fôrte tare și ne isbesce de departe. Puciósa se depune pe pietre, lemne și pe suprafață în formă de fulgi gălbuși. Poziția e din cele mai frumoșe, într'o poenă închisă de munți fôrte înalți îmbrăcați în pădure de brad și o parte goi.

Se mai numesce și Puciósa de la Văcărie, fiind că la câțiva pași numai se află fabrica renumitei brânză de Broscheni. La vre-o 3 km. de aci, mai în sus pe Négra, se află fântâna cu burcút (apă feruginósă, borvis) numită burcutul lui Mărcă

La gura pârâului Puciosul se mai află un alt isvor de apă puciosă.

Prin pădurile și râurile Mădeului sunt tot felul de vânătură de munte.

Mădeiu, sat, pe moșia Borca, dar în comuna Mădeiu. Așezat pe țărmul drept al Bistriței, numără 121 case, populate cu 127 capi de familie sau 500 suflete din care 244 bărbați și 256 femei (5 streini). Are 127 contribuabili. Vatra satului ocupă 126 fâlcă și 15 prj. Improprietăriți în 1864 sunt 24 fruntași, 25 pâlnași și 20 codași stăpânind 282 fâlcă.

Are o biserică, cu patronul Sf. Arhanghel, zidită în 1858, servită de un preot și 2 cântăreți; lângă care mai este o alta de lemn veche în care nu se mai oficiază.

O școală rurală mixtă, înființată în 1865, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 30—35 școlari, restul copiilor neputând urma din cauza depărtării. Școala e improprietărită cu 6½ fâlcă și are local propriu, foarte frumos și încăpător clădit și înzestrat cu atenanțe și toate cele necesare pentru învățămînt, de onor. Administrație a Domen. Cor.

Tradiția arată ca primii descălicători ai satului Mădeiu pe doi călugări Mateiu și Kiriac, de la care și-a luat numele satul și pârâul Kiriac. Biserica satului ar fi făcută pe locul schitului ce dânsii aveau de gând să întemeieze aci și nu departe dânsii puseseră începutul chililor. (v. «la Chilie»).

În 1803 «Pârâul Cârjei-Mădeiu a M-rei Slatina are 65 liuși cari plăteau bir 1308 lei anual, locuitorii având aceeași ocupație ca și astăzi». (Urica VII, p. 251).

Mădeului (Pârâul), isvorăște din sub Bâta Găinei și se varsă în Bistrița, udând com. Mădeiu pe o lungime de 7 km. Are tributari din stânga pe pârâul Chiliei și pârâul Malului, iar din dreapta pe pârâul Străjei, mărit de Străsoci.

Maganului (Délul), munte în com. Négra Șarului, avînd 1201.7 m. alt.

Maganului (Pârâul), mic afluent al pârâului Négra Șarului (1300 m. lung).

Magasia, v. pârâul lui Pulpă.

Maghornița, mic afluent al pârâului Suha-Mică.

a, unul dintre piscurile muntelui. La Corne, din com. Bogosci.

a Négră, munte între Mădăreni și Broscești.

ei (Vârful), munte în com. Mădăreni, (1208.3 m. altit.)

icea, mic afluent al pârâului Suha-Mică.

icea, munte în com. Mădăreni, (981.1 m. altit.)

icea, munte între Mădăreni și Broscești, având 1235 m. alt.

te, v. pârâul Arinilor.

1, pârâu; mic afluent al pârâului Suha-Mică.

Comuna, comună rurală situată în partea vestică a pl. Moldova de la Iași spre N.-V. și la 17 km. de Folticeni. Se măgărește la com. Brădățelu, la V. cu com. Broscești și Sabasa, la S. cu com. Némțu și com. Boróia, Gălnesci, Baia și Sasca și la N. cu Bucovina.

Forma, forma teritorială este aceeași cu poligonul neregulat inclinat al regiunii Moldovei și Bistriței. Compusă din satele: Mălini, Gălnesci, Suha, Văleni, Dolia, Broscești și Gălnesci, cu reșe-

diată în satul de la care și trage numele. Populată cu 1462 capi de fam., ce numără 5572 suflete sau 2759 bărbați și 2813 femei din care 87 bărbați și 95 femei israeliți.¹⁾ Contribuabili sunt 1094. În com. sunt: 28 stoleri, 6 dulgheri, 6 rotari, 3 dogari, 6 fierari, 5 zidari (pietralari), 4 cojocari și 26 sumănari (abații). Are 4 biserici, servite de tot atâți preoți și 7 cântăreți și o mănăstire, Slatina, o școală rurală de băieți alta de fete și două mixte. Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 24560.10 și la cheltuieli 24536.10 lei; iar al drumurilor 10987 lei venit și 9220 lei cheltuieli. În totă com. sunt 348 cai, 1100 boi, 1117 vaci, 3321 oi și 790 porci. Altitudinea comunei de la nivelul mării atinge în vârful muntelui Bivol-Dolia 1534.3 m. E delimitată de râul Moldova și pârâurile: Suha Mare, Suha Mică și afluenții lor: Nemțisorul, Siga, Arșița, Nemțisorului, Valea Colibei, Hartonésa, Pârâul Roș, Tabăra, Pojorăta, Primatarul, Burșinarul, Chetrósa, Malaiul, Butnarul, Pchietroni, Ionel, Dohotariu, Frasinul, Celariul etc. Munții principali din Comună sunt: Bivolu-Dolia (1534.3), Bă-

¹⁾ În anul curent israeliții au fost expulsați.

ișescu (1346), Poena Lungă (1340.1 m.), Muncelu (1308.4), Vârfu Goi (1298.4 m.), Obcina Rea (1295.7 m.), Vârfu Măguri (1208.3 m.), Clădita Mare, (1073 m.), Obcina Ciurneni (1060.7), Arșița Băișescu (1042.9 m.), Rangu (1019.2), Cucuișul (1017.1 m.), Pietrișul Mare (1000.5 m.), Măguricea (981 m.), Calu (976.9 m.), Vârfu Pojorăței (975 m.), Arșița Popi (969 m.). Plaiul Bătrân (921.8 m.), Pahomie (888.2 m.), Crucea Tomi (862.5 m.) și Bâtca Popi (608.2 m.).

Moșia face parte din Domeniul Coronei (Ocol. I. silvic), fostă altă dată a M-rei Slatina. Suprafața teritorială a comunei e de 20948 fâlcă, din care 15156 pădure, 300 cultivabile, 4992 fânaș și restul sterp. Anul din urmă s'a cultivat 6 hect. grâu, 606 hect. porumb, 7 h. orz, 224 hect. ovăz și 50 hect. 83 ar. hrișcă,

Improprietărită în 1864 și 1881 sunt; 78 fruntași 550 pâlmași și 439 codași stăpânind 3496 fâlcă. Localități mai însemnate în comună sunt: Monastirea Slatina, Tabăra, Poena Dómnei, Esle și instalațiile forestiere din Găinesci și Esle.

Afară de fabricile din Găinesci și Esle mai sunt în comună: 3 fierăstrae primitive (2

pe Suha Mare și 1 pe cea Mică) 8 morisce, 2 pive, 11 cărciume și 10 dughene.

Maî nainte de 1870 satele Drăcenî și Găinesci formaū o comună a parte numită Găinesci.

Alexandru Lăpușneanul, înzestră Monastirea Slatina, zidită de el, cu moșia sa Mălinî, M-reă o stăpâni până la secularizarea averilor monastiresci.

Mălinî, sat pe moșia și în com. cu acelaș nume. Așezat pe un frumos poâș dintre pâraele Suha Mare și Suha Mică, numără 173 case, populate cu 181 capî de familie sau 733 suflete, din care 353 bărbați și 380 femei (36 streini). Are 126 contribuabili. Vatra satului ocupă 211 fâlcă. Afară de unele excepțiuni locuitorii sunt bunișori gospodari.

Improprietărită în 1864 și 1881 sunt 9 fruntași, 123 pâlmași și 53 codași, stăpânind 633 fâlcă.

Are o biserică zidită în 1858 cu cheltuēla statului și stăruința Arh. Calinic Miclescu, patronul Sf. Voivodî, improprietărită cu 25 1/2 fâlcă și înzestrată de onor. Administrație o domen. Coronei. E servită de 2 preoți și 2 căntăreți.

O școlă rurală de băeți, în-

înființată în 1865, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 65—70 școlari și o alta de fete înființată în 1889, cu o învățătoare plătită tot de stat și frecventată de 35—40 eleve. Școala de băieți e improprietărită cu 6½ fâclă.

În rața școlei sunt 155 băieți și 179 fete cu etatea între 7—12 ani, dar prea marea întindere a satului face ca nu toți copiii și se potă folosi de bine-facerile luminei.

Ambele școle își au localuri proprii, în cele mai bune condițiuni igienice și didactice, construite de onor. Administrație a domeniului coronei, care le-a înzestrat cu atenanțe ateliere, gimnastică, mobilier, aparate didactice, bibliotecă, în sfârșit cu tot ce are nevoie o școală, așa că nu duc lipsă de nimic.

Drumuri principale sunt: la Folticenă (17 km), la Broscești (54 km.) și la Drăcești (6500 metri).

Nu se știe data înființării satului, tradiția însă spune că exista și înaintea lui Lăpușnești și că purta numele de Stănișlești. Se mai spune că de teritorul comunei Mălini ținea și satul Valea Sécă din Bucovina.

În 1803, «Suha-Mălini, a Mănăstirei Slatina, număra 170

liuși plătind bir 2668 lei anual, locuitorii lucrau pământul având loc în destul, ei făceau și draniță». (Uricar. de T. Codrescu, Vol. VII, p. 249).

Malu, pârâu; mic afluent al Bistriței în com. Dorna.

Malului (Pârâu), mic afluent al Bistriței, în com. Broscești.

Malului (Pârâu), mic afluent al pârâului Mădeiu.

Malul Țiglaului, del în comuna Giurgesci.

Mănăstioara, del în com. Valea Glodului.

Mănăstioara, localitate pe delul cu acest nume din com. Valea Glodului. Se zice că aci ar fi fost o mănăstire de călugări, ale cărei ultime urme au fost șterse pe la 1876 de către proprietarul moșiei, spre a face loc de cultură. Astăzi se ved încă câțiva arbori roditori, o fântână și rămășițe de zidiri.

Mănăstioara, v. satul Brana.

Mănăstioara, v. schitul Adămoia.

Mănăstioarei (Délul), o prelungire a délului Poduri, din comuna Soldănesci. E în apropiere de Ciorșaci (v. a. n.) Aci se spune că ar fi fost o dată un schit, pendinte de Mănăstirea Solca. Locul Sf. mese se cunoștea până mai acum câțiva ani.— (Vezi în Uricariul de Teodor Codrescu, Vol. XVI, pag. 48, hrisovul de la Antioh Constantin Voevod, 7213 (1705), Iunie 9, prin care se dăruiesc satul Ciorșaci cu a zecea parte din tot venitul lui, etc. etc. M-rei Solca).

Mănăstirei (Codrul), pădure de stejar, fag și mestecăn la nordul satului Negotesci. Într-o poiană din această pădure ar fi fost o dată un schit al căruia călugări au făcut biserica din Negotesci.

Mănăstirei (Délul), pe care vegetează pădurea cu acest nume.

Mândrilă (Pârâul lui), numit Pârâul Burcutului și al Spărturi; mic afluent al Călimănelului în com. Șaru-Dorni.

Mândrilă (Burcutul lui), fântână cu apă minerală în com. Șaru-Dorni. Acest izvor în fierberea sa, produce un fel de sgomot

pe sub pământ; așa nu îndrănesc de a se de el. — «Dă-mne, cucă răscă D-deu să te apro mănios, că amarnic mă imi zise conducătorul m mă dusei să vizites fă

Măngălăria, o parte din com. Stolniceni Prăjesc

Măngălăriei (Pârâul), mic al pârâului Racilor, în Drăgușeni.

Manolea, sat, numit și Pl pe moșia cu același n comuna Uidesci. Așed lungul pârâului Plator mără 200 case, populat cap de familie sau 76 din care 378 bărbați femei. Are 175 conti Vatra satului ocupă Locuitorii, majoritate sunt buni gospodari, se împacă cu curățenia cupă mult cu cultura stria cănepei și estrasul de cânipă. În comună tescuri. Are o biserică lipove lemn, cu patronul la (1 Oct.) și 2 schituri lipe unul de călugări, cu Sf. Nicolae, cu 33 căl altul de călugărițe, cu

Sf. Visarion (6 Iunie), adăpostind 44 călugărițe. Fondurile de întreținere și data înființării se tănuiesc. Schitul de călugări are în juru-i o grădină de legume și pomi roditori de 9 fălci și 51 prj., un iaz și o morișcă; iar cel de călugărițe 3 fălci grădină și vre-o 30 chilii. O școală rurală mixtă, înființată în 1891, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 35—45 elevi, din 37 băieți și 59 fete cu etatea de școală.

Moșia e proprietatea statului, fostă a Mănăstirei Probota. Are o suprafață de 800 fălci din care 360 cultivabile, 400 fălci pădure, 30 fălci fânaș și restul neproductiv.

Improprietării în 1864 sunt 27 fruntași, 23 pălmași, 25 codași, și 16 cu câte 10 prj. stăpânind toți 316 fălci. În 1878 s'au mai improprietat 16 insurăței cu câte 3 fălci.

Drumuri principale sunt: la Uidesci (2 km.), la Țolesci (3 km.), la Dolhesci (6 km.) și la Folticeni (14 km.)

Satul Manolea își trage numele — pôte — de la postelnicul Sandu Manoli care s'a călugărit sub numele de Sava Monahul. El a dăruit satul Platonesci Mănăstirei Probota, la 25 Maiu 7251 (1743). (v. satul Țolesci).

Pôte că locuitorii lipoveni din Manolea și din cele-lalte sate lipovenesci din județ sunt descendenți din cei 100000 robi descălicați de Ștefan cel Mare după prădăciunile făcute în Polonia, în 1498, în urma luptei din Codrii Cosminului. (A. D. Xenopol, Istori. Rom. Vol. II, pag. 383).

Unii mai spun că ar fi fugiți din Rusia încă de pe timpul lui Petru cel Mare, care, vădându-i că trăiesc în trândăvie și necurătenie, le-a impus unele condițiuni de trai și port, între cari raderea barbelor și tunderea părului, la care dâșii neputând adera și-au luat câmpii și s'au împrăștiat prin alte țări. Această versiune se adevărește într-o cât-va. (Vezi în această privință «Lipovenii sub Petru cel Mare și reformele acestui împărat» în «Lipovenismul», de Episcopul Melchisedec, pag. 84 și următoarele).

Iată ce scria D-l Nadejdin în raportul său, din 1846, către guvernul răsesc, privitor la lipovenii din această localitate:

Cea mai vechiă dintre toate coloniile rascolnicilor din Moldova să socotească cea de la Manole (Manoilovka). Un sat mare compus din lipovenii poștiți, situat ca la 12 kilometre

de la oraşelul Folticenî, reşedinţa ţinutului Sucevei. Aice rescolnicii au o biserică, construită în onoarea acoperemîntului Născătoare-de-Dumnezeu, şi afară de ea mai sunt încă trei schituri călugăreşti; două de bărbaţi şi unul de femei. În timpul actual la biserică este un popă rus fugariu, anume Alexie, în vârstă peste 50 ani, cu femeie şi cu copii vrăşnici; iar în schituri igumenesce stariţul Joilu, originar se pare dintre lipovenii indigeni. Altă biserică rascolnică este în Iaşi în suburbia de peste Bahlui. Acolo de asemenea înainte erau popi deosebiţi, fugiţi din Rusia, dar acum nu sunt. În celelalte localităţi locuite de lipoveni sunt numai rugătorie, dintre care cele mai însemnate sunt în oraşele: Târgul-Frumos, Hârlău, Vaslui, în satul Lipoveni, lângă oraşul Botoşani, şi'n satul Bratloti (Brătesci), între Târgul-Frumos şi Manole, 25 kilometre departe de amîndouă. Aşa dar în timpul actual în totă Moldova predomină popa Alexie de la Manole; de aceea este şi foarte bogat, are o căsuţă frumuşică, umblă într-o frumousă calăscă de Viena cu 4 cai; iar pe fiii lui aduşi vrăşnici din Rusia, 'i-a însurat aici şi 'i-a

introdus în neguţătorie cu propriile lui capitaluri.

Eu am vizitat în persoană principalele grupe ale Lipovenilor de aici, şi în Manole, care se poate numi centrul şi Mitropolia rescolnicismului în Moldova, am găduit destul de îndelung.—Dupre poziţiunea locului său ea este o adevărată cavernă, ascunsă într'un codru des, în fundul unei văi răpóse. Pămîntul pe care se află satul cu toate apartamentele lui, este proprietatea a Mănăstirei Probota, închinată, cum se zice aici, adică dată cu toate averile în proprietatea Sfîntului Mormînt, în Ierusalim de unde se şi administrează, adică se dă în arendă în profitul Patriarhiei, prin un monah trimis de patriarhul cu titlul de exarh.—Locuitorii din sat se socot mai mult de o sută de familii, cari trăesc în case deosebite construite după maniera ruşescă, cu totă fisionomia isbelor (caselor ţărănesci) din satele Velico Ruse.

Biserica se înalţă în mijlocul satului, ea există din vechime, dar nu de mult o au construit-o măreţ şi înfrumuseţat cu bani trimişi din Moscova, fiindcă bogătaşii de aici, după asigurarea însuşi a lipovenilor «sunt

reci către credință și servesc Mamonei, iară nu lui D-zeu». Însă ultima imputare nu cade asupra Manolenilor, căci între dînșii nu este nici un bogat. Sunt numai gospodari mai mult sau mai puțin cuprinși, în numărul cărora primul loc să cuvine bătrânului Athanasie Zaharov, care mi-a dat ospitalitatea în casa sa.

Acest Athanasie, prin figura sa cea imposantă, prin mintea naturală și prin influența morală asupra coreligionarilor săi, mi-a amintit pre Mihail Theodorovu din Bucovina. El ca și acela, este un cărturar mare, și citește nu numai cărțile cele vechi bisericești, ci și cele nouă lumești, să înțeleagă — rusești de cuprinderea morală și istorică; eu am văzut la dînsul destule cărți de aceste și însumi am fost martor, cum el le cetea, erau rescolnicii adunați, în numărul lor și starețul Joiu, egumenul schiturilor de la Manole, îl ascultau cu o respectosă atențiune, mai ales când el, oprindu-se le explica verbal despre patriarhi, mitropoliți, Țari, și chiar despre marii knezi rusești. Cu toate aceste, pote că chiar din cauze că el era așa de familiar cu cărțile preseî lumești civili, nu am observat

la el vre-o particulară afecțiune către bigotismul rascolnic. Despre obiectele religioase el a vorbit cu mine foarte puțin și cu mare moderațiune; despre popa Alexeiu s'a exprimat foarte defavorabil, numindu-l interesat; încă și către egumenul schiturilor se areta fără nici o stimă, ba încă cu un felu de dispreț. Însă trebuie că adaugu și aceea, că monachii de aci, pe cât să vede, toți sunt dintre indigenii locali, și nu merită mai mult. Ei sunt niscă oameni simpli, grosolani, incuți, chiar arare ori ceva cărturari, și pe lângă aceea trăesc într'o miserie extremă. Două din schiturile lor, unul de bărbați, altul de femei dispărțite unul de altul prin un gard învechit, să află lângă sat, erau al treilea este isolat în pădure, în depărtare ca la 3 kilometri; ele nu sunt de cât niște grupe de vișuni, mai de tot în pământ întunecose și murdare, în care sunt cuibariți câte câți va bărbați sau muieri. Într'o vizuină de aceste eu am găsit pe însuși superiorul, carele să ocupa cu meșteșugul lăcătușiei, care este meseria lui, desculți numai în cămașă. Și pentru dreptul de a viețui în aceste vizuini și a să folosi cu niște mici particule de pământ prin pregiurul

lor, unde 'și pun câte-va straturi de legumii, atât monachii cât și monachiele, sunt împuși cu dajdile în profitul proprietății; impozitul acesta este astăzi de 3 carbóve de individ. Estrema lor miserie nu le permite a se ridica nici intelectualmente nici moralmente.

De necas ei nu să feresc de băutură, unde o găsec și de aceea foarte adesea orî îi întîlnesc sbuciumându-se public într-o stare cu totul neconvenabilă vocației monachali. Aceasta s'a întîmplat chiar cu starițul Joliu, carele de față cu mine abia s'a târât de la Athanasie la viziuna sihastică. Ce se atinge de Popa Alexiu, el de și are conduită bună, adică nu este bețiv, dar la cărți este tot așa de ignorant, ca și Joilă, întru acesta m'am convins din conversație ce am avut cu dînsul. De aicea să înțelege nestima cătră dînsul a unui cărturar ca bătrînul Athanasie; și din astfel de simțiu către persoanele, care dupe chemarea lor, trebuie să fie conductorii ai credinței, firește se esplică și acea răceală cătră credință, pe care am observat-o la bătrîn, și care în generațiunea jună se manifestă încă mai puternic și mai clar.

De exemplu, fiul lui Athanasie,

numit Malafei, june forte deștept, carele de și abea îi înfirează mustețele, este deja vataș la Manole, s'a arătat înaintea mea ca un perfect liberton, mai — mai atheu.»

Tot Episcopul Melchisedec scrie în 1870:

«In comuna Manole sunt 120 de familie lipovenesci, care compun în totul 668 individe; au biserica lor și un popă; se crede că acești lipoveni sunt dintre cei mai vechi ce s'au stabilit în Moldova, pe la mijlocul viacului 18-lea. Protoereul județului Suceava spune despre lipovenii din județul său numai atîta în genere, că ei sunt «staroveri», după propriile lor arătări. Nu putem dar decide cu esactitate, ce anume secte lipovinesci sunt în Manole. În apropiere de Manole sunt trei schituri, unde petrec călugări și călugărițele lor. Cel mai însemnat este schitul său kinovia lipovenilor popisti de aice, care numeră 67 individe, din care 46 călugări și 21 călugărițe. Kinovia are două biserice, una dedicată sîntului Nicolai, alta Înălțării cinstitei cruci. Secția femeiască se distinge de cea bărbătească prin un gard; călugărițele frecventează aceleași biserici. Această

tire are un rol însemnat cerile lipovenesci din Ro- prin ea să întrețină co- ațiunea afacerilor lipove- din România, Turcia și cu ierarchia lipovano- că de la Fântâna albă. în acestei monastiri pörtă de archimandriți. Unul Varsanufiü, fost archi- it la Manole pe la anul și zelos apărătoriu al ierarchiei austriace, în 1870, s'a unit cu orto- în Rusia și se află acum aatoriü la monastirea omo- Pocrovsky, din gubernia ovului. De și majoritatea popistă, nu lipsesc în e nici partitul nepopist; un schit al său propriu, n marginea unei paduri nu e de Manole. Acolo trăesc 7 călugări care nu au relațiune bisericească cu ele și popir, nici cu că- ceri laltî, de la Manole. povenismul» de Episcopul sedec p. 181—184 și 238). 1803, «Lipovenii ot Ma- i M-rei Probota, avea 40 plătind bir 1172 lei anual, pământul, ore-și care orie și loc în destul» iul de T. Codrescu, vol. 251).

Mânzei (Pârâul), mic afluent al pârâului Sabasa.

Maroului (Pârâul), numit și pârâul Lădeî; mic afluent al pârâului Brustura, din com. Drăgănesci.

Maroului (Pârâul), mic afluent al pârâului Șomuzul Mare în com. Preutesci.

Mare (Pârâul), v. pârâul Mediasca.

Mare (Pârâul), v. pârâul Matioia.

Martei (Délul), în com. Plesesci parte cultivabil, parte pădure.

Martin, pârâu; mic afluent al pârâului Pietrosu, în com. Dolhasca.

Matiesei (Pârâul), numit și al Babei, în com. Brădățelu; mic afluent al pârâului Brădățelu (800 m. lung).

Matioia, pădure de diverse esențe în com. Cristesci.

Matioia, fost sat pe pârâul cu acest nume, care a fost desființat de Mihai Sturza-Vodă, iar locuitorii au fost strămutați în Homița.

Matioia, pârâu; numit la obârșie

Homița, de la satul din care-și începe cursul. Indată ce trece în com. Tătăruși primesce numele de Matioia. După un curs de 4200 m., drept satul Uda, primesce pe Leurdișul și Călugăra și-și schimbă numele în Pârâul Mare, continuă înainte încă 3 km. și trecând pe moșia Heciu, ia numele de Conțasca, își mai urmărește șerpuirea încă 6 km. udând com. Lespești și Pășcani și se varsă în Siret din sus de satul Lunca. Apa sa învertesce 4 morisce în com. Tătăruși, 2 în com. Lespești, 4 mori și 2 piue în com. Pășcani. Are de tributari din stânga pe: Pârâul Poștei, Satului și Călugăra iar din dreapta pe Bodesci.

Mazanae, munte, în com. Broscești, având 1339.9 m. altitudine.

Mazanae, pârâu; mic afluent al pârâului Cotârğaș.

Maxim (Pârâul lui), mic afluent al pârâului Ermolia, în satul Găscesci.

Mediasca, pârâu; isvorasce din pădurea Huhurez, sub numele de pârâul Subțirel, trece prin satele; Mestecenii, Movilenii și Negotesci, de unde ia numele de Pârâul Mare, își continuă cursul prin

satul Ruși, de unde i se zice Mediasca și se varsă în Moldova. Lungimea sa e de 6 km. Are de tributari din stânga pe Movileni, Cucosenii, Tătărenii, Stăneii și Gavanu, iar din dreapta pe pârâul Ruși și Focșa.

Meresci, sat, pe moșia cu același nume din com. Giurgesci. Numit ast-fel de la un fost proprietar Costache Mirescu. Așezat lângă frontiera Bucovinei, numără 79 case populate cu 77 capi de familie sau 367 suflete, din cari 177 bărbați și 190 femei (17 israeliți). Are 77 contribuabili.

Vatra satului ocupă 14 fâlcii. Moșia e proprietatea d-nei Maria G. Ghițescu și are întinderea de 340 fâlcii, din care 260 fâlcii cultivabile, 60 fâlcii pădure, 10 fâlcii fânaș și restul neproductiv.

Improprietăți în 1864 sunt 50 fruntași, 20 pălmași și 12 codași, stăpânind 180 fâlcii. Un singur drum principal duce la Giurgesci (6 km.) Biserica și școala din Giurgesci servesc și acestui sat.

În 1803, «Meresci a Săti Ursăschioe, avea 29 liudii, cari plăteau 328 lei bir anual» (Uricarul de T. C., vol. VII. p. 253).

Mestecăinari, delul pe care stă satul Mestecenî, din com. Ciumulescî.

Mestecenî, sat, numit în parte și Movilenî, pe moșia cu acelaș nume din com. Ciumulescî.

Străbătut de pâraele Huhurez și Subțirel, numără 36 case, populate cu 38 capî de familie sau 158 suflete, din carî 72 bărbați și 80 femei (5 streini). Are 55 contribuabili. Vatra satului ocupă 3 fâlcî, 60 prăjinî. Majoritatea locuitorilor sunt slabî gospodari.

Moșia e proprietatea d-lui Eman. Morțun, cumpărată de la moștenitorii lui Constantin Hărescu și are întinderea de 65 fâlcî.

Improprietăriți în 1864 sunt 8 fruntași, 11 pâlmași și 24 codași, stăpânind 61 fâlcî și 24 prăjinî.

Biserica și școla din Negoțescî servesc și acestuî sat. Drumuri principale sunt la Negoțescî (un km.) și la Cămărzanî (3 km.).

Satul Mestecenî s'a înființat în urma improprietării sătenilor pe la 1866, de către locuitorii din Cămărzanî cărora li s'a dat pământ aci.

nescî, dar în com. Brădățelu. Aședat parte pe țermurile păr. Brădățelu, parte pe cîsta delului Rădiu, numără 109 case, populate cu 117 capî de familie sau 514 suflete, din carî 263 bărbați și 251 femei (19 streini). Are 136 contribuabili.

Vatra satului ocupă 11 fâlcî și 45 prj. Locuitorii sunt buni gospodari.

Are o biserică cu patronul Sf. Nicolae, clădită de frații *Mihail* și *Ión* în 1785 fără preot, formând satul o singură parohie cu Rotopănescî, sat a căruia școlă servește și Mihăescilor.

Improprietăriți în 1864 sunt: 37 fruntași, 32 pâlmași și 5 codași (cu câte 12 prj.), stăpânind 239 fâlcî și 45 prj. Drumuri sunt: la Rotopănescî (1200 m.) și la Burghinescî (2 km.).

Intr'un ispisoc, din 6973, Aprilie 11, de la Ștefan Voevod se dă Mitropoliei Moldovei satul Mihăescî cu mori, iprocî. În 7011, Aug. 27, prin alt ispisoc tot de la Ștefan Vodă se întărește stăpânirea Mitropoliei Moldovei pe satul Mihăescî. (Ist. Mitrop. Mold. și Sucevei p. 20). Decî vechimea satului Mihăescî întrece epoca lui Ștefan Cel Mare.

Mihăescî, sat pe moșia Rotopă-

Mihail (Pârâul lui), mic afluent al Bistriței în com. Brosceni.

Mihalețu, munte între comunele Șaru-Dornii și Dorna. Pădure.

Mihalețu, pârâu; isvorăște de la Apa Acră de sub Piciorul scurt, și se varsă la Coverca în Călimănel.

Mielușoia, del acoperit de fânaț între com. Sasca și Mălini.

Migovanu, munte în com. Borca având 1499,1 m. de altit.

Miron (Pârâul lui), mic afluent al Siretului, în com. Dolhasca (2700 m.)

Miroslăvesci, comună rurală situată în partea sud-vestică a plășei Siretului-de-jos. Se mărginește la E. cu com. Stolniceni, la V. cu comuna Davideni și Păstrăveni din județul Némțu, la S. cu comuna Mogoșești și Tupilați din județul Roman și la N. cu comuna Cristesci.

Forma teritorială a comunei este a unui patruleter aproape regulat. Se compune din satele Miroslăvesci-Năvrăpesci, Soci, Ciohoreni, Verșeni și Mitesci, cu reședința în cel d'întâr.

E populată cu 1082 capi de

familie ce numără 4228 suflete sau 2231 bărbați și 2157 femei (61 israeliți). Contribuabili sunt 1029.

Are 4 biserici, servite de 6 preoți și 8 cântăreți, și 2 școli rurale mixte frecventate de 69 școlari. În totă comuna sunt 178 băieți și 195 fete, între 7—12 ani.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 12152,53 lei și la cheltueli 11542,20 lei; iar al drumurilor 3037,50 lei venit și 2625 lei cheltueli. În totă comuna sunt: 294 cai, 1462 boi, 908 vaci, 3008 oi, 2 capre și 830 porci.

Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 315—335 m. E udată de râul Moldova și micii afluenți Siliștea, Săhodoru, Gruiu și Rangu. Moșia e proprietatea Prințului Gr. M. Sturza, afară de Mitesci care e rezășescă.

Suprafața teritorială a comunei e de 4387 fâlcii, din cari 2841 fâlcii cultivabile, 515 fâlcii pădure, 705 fâlcii fânaț și imaj și restul prundiș și locuri sterpe. Anul din urmă s'a cultivat: 245 hect. grâu, 1893 hect. porumb, 668 hect. orz, 853 hect. ovăz, 13 hect. hrișcă, 21 hect. cartofi, 9 hect. cânipă și 2 hect. vii.

Improprietăriți în 1864 sunt 285 fruntași, 255 pălmași și 119 codași stăpânind 2156 fălcă.

Drumurile principale sunt : Șoséua națională Roman-Fôlticenă (50 km. până la Fôlticenă), la Pășcană (12 km.) și la Verșenă (6 km.)

Miroslăvescî, sat, numit în partea nordică și Năvrăpescî, pe moșia și în comuna cu același nume. Așezat pe cîstele dealului ce țermuresce șesul stîng al Moldovei și străbătut de pâraele Gruiu și Sochodoru, numără 390 case, populate cu 395 capî de familie sau 795 suflete, din cari 363 bărbați și 432 femei. (6 israiliți). Are 280 contribuabili. Vatra satului ocupă 165 fălcă, 53 prj. Locuitorii sunt gospodari de mijloc.

Are o biserică cu patronul Cuv. Paraschiva, clădită de locuitorii (pe atunci rîzîșii) în 1515 și restaurată în 1698, după cum se constată după o inscripție de pe o ușă. E servită de 2 preoți și 2 cîntăreți și improprietărită cu 17 fălcă.

O școlă rurală mixtă, înființată în 1865, cu un învățator plătit de stat, frecventată de 45 elevi. În sat sunt: 251 băeți și 265 fete cu etatea de școlă; localul de școlă însă fiind mai

mult un bordei închiriat, nu pot fi primiți la școlă de cîte cei 45 înscriși.

Moșia, a Prințului Gr. M. Sturza, are 2234 fălcă.

Improprietăriți în 1864 sunt: 137 fruntași, 62 pălmași și 34 codași, stăpânind 757 fălcă.

În 1803, «Miroslăvescî moșie rîzîșescă, avînd 43 liudî cari plăteau 748 lei bir anual». (Uricariul VII, pag. 248).

Miroslăvescî (Piscul), culmea dealului de d'asupra satului cu acest nume; imaș.

Miroslăvescî, pârâu; v. Gruiu.

Mitescî, sat, pe moșia cu același nume în comuna Miroslăvescî.

Așezat pe țermul stîng al Moldovei, numără 38 case, populate cu tot atîția capî de fam. sau 158 suflete, din cari 81 bărbați și 77 femei (12 israiliți).

Are 64 contribuabili. Locuitorii sunt rîzîși stăpânind 218 fălcă.

Biserica și școlă din Verșenă servesc și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Verșenă (350 m.) și la Tupilați (jud. Roman, 250 m.)

Bêtrîni susțin că rîzîșiile le au de la Tăutul Logofetului, care căpătase moșia de la Ștefan Vodă. Unul dintre rîzîși, din

ramina Boezescilor păstrată în
măsuca moșiei scrisă în limba
slavă pe pergament.

Mlaștințele. Zahra în suprafața
de peste 10 fâci pe teritoriul
parcilor Căleșă între Drăgă-
nești și Săvesci.

Moșă sat pe moșă și în com.
Boroia. Așezat pe pârâul cu
același nume și pe podul din-
tre pârâurile Saca și Moșă.
numără 159 case, popolate cu
184 capi de familie sau 650
suflete, din cari 327 bărbați și
323 femei, 16 străini. Contri-
buabili sunt 168. Vatra satului
ocupă 11 fâci, 70 pr.

Improprietăți la 1864 sunt:
14 fruntași, 23 pâlmasi și 26
codași stăpânind 234 fâci; la
1879, însurăței 19 cu 57 fâci
și în 1889 au cumpărat 8 lo-
cuiitori câte un lot mic à 5
hect.

Are o biserică cu patronul
Sf. Nicolae, clădită cu vre-o 70
ani în urmă de locuitori, ser-
vită de 1 preot și 2 cântăreți.

O școală rurală mixtă înfiin-
țată anul acesta (1892), cu un
învățător plătit de stat, frecuen-
tată de 45 școlari.

În 1803, «Moșă, a Mănăsti-
rei Rêșca, avea 23 liuși, plă-
tind 328 lei bir anual». (Uricar

de Th. Codrescu, Vol. VII,
pag. 250).

Moșă (nume slav), pârâu, în pl.
Moldova-de-jos. Format din
pârâele Alunișu și Plopu, udă
satul cu același nume și după
un curs de 5 km. se varsă în
Rêșca. Are de tributari din
dreapta pe Trăștișora, Țiganca,
Siatina, Sihastrului, Arșița,
Comorilor, și din stânga pe
Runcul, Luleii și Bolohănosul.
Conține pesce: boișteni, grin-
dele, etc.

Moșă și Rêșouța (Intre), șir de
munți în com. Bogdănesci.

Moși (Delul), munte între pârâ-
urile Saca și Moșă, în comuna
Boroia.

Moldova, râu în plășile Moldova-
de-sus și de-jos și pl. Siretul-
de-jos. Numele său pare a fi
de origină germano-gotică:
mulde = praf. (A. D. Xenopol,
Istor. Rom. Vol. I, p. 318 și
371 și B. P. Hăjdău, Istoria
Critică a Rom. Vol. I, p. 300).

Unii cred că 'și-ar fi luat nu-
mele de la țără care pentru
frumusețea ei fusese numită de
Romanii *Molis Dacia* sau *Molis
Davia*. (Scrierile lui C. Negruzzi
Vol. I, p. 194, ediț. din 1872).

enda mai spune că și-ar
numele de la o cătea
a primului descălicător

ele Vornic Gr. Ureche,
alți cronicari, scrie:

menii din Maramureș,

peste munți Unguresci

te munți Moldovei, vâ-

here sălbatică, până au

apa ce-i zicem Moldova,

un zimbru, carele l-au

at, la locul unde se chia-

tu Boureni, pe acea apă

Moldovei; și au pus nume

de-i ziseră Moldova, pre

une căstele ce-i ziceau

, care atunci gonind zim-

au înecat întru acea apă

pre numele apei se zice

și țerei Moldova». (Leto-

ol. I, pag. 131 și Miron

Letop. III, pag. 511).

rase de sub Cărlibaba,

de hotarul Bucovinei din

Maramureș și, după ce a

tărgurile Câmpu-Lungul

moru din Bucovina, intră

la Cornu-Luncii, stră-

eritorul comunelor Mălini

), Sasca (1½ km.) Baia

n.), Fântâna-Mare (3 km.),

lesci, Bogdănesci și Bo-

7 km.), Uidesci și Drăgă-

(8½ km.), Drăgușeni (8

Cristesci (17 km.) și Mi-

esci (8 km.) și trece în

jud. Roman drept satul Tupilați.

Se varsă în Siret din jos de

Roman. Are de afluenți din

dreapta pe: Suha Mică, Suha-

Mare, Molna, Sasca-Mare, Șinca.

Bogata, Jerna, Miclăușa, Rêșca,

Brăsceni (Lețcani) și Toplița,

iar, din stânga, pe: Recea,

Șomuzul-Băii, Pârâul lui Bortă,

Mediasca, Oniceni, Forăsci,

Hatia, Staniștea, Moțca, Boura,

Siliștea, Șohodoru, Gruiu și

Rangu. Albia Moldovei, de alt-

fel destul de întinsă și foarte

neregulată, e plină de prundiș.

Moldovei (Șesul), în lățime de
1—5 km. Pe când în partea
de sus nu priesce de cât ovă-
zului, porumbului și fânățelor,
cu cât scobori mai la vale de-
vine mai fertil. O mică parte
e acoperit de lunci de lozii,
răchiți și arini.

Moldova de jos, plasă din Jude-
țul Suceva. Se mărginesce la
est cu pl. Siretul de sus și de
jos, la vest cu județul Némțu,
la sud cu pl. Siretul de jos și
județul Némțu și la nord cu pl.
Moldova de sus. Partea vestică
este muntosă, iar cea laltă on-
dulată, ne-avânt de cât un sin-
gur șes, al Moldovei.

Intinderea teritorială a acestei
plăși e de 52633 fâlcii sau 75380

hect. și 72 are, din cari numai jumătate sunt cultivabile. Reședința Sub-Prefecturii este în com. Ciumulesci. Se compune din 6 comune rurale și anume: Ciumulesci, Uidesci, Drăgușeni, Drăgănesci, Boróia și Bogdănesci, cari sunt formate din 37 sate. Numără 4556 case, populate cu 4967 capî de familie sau 19314 suflete, din care 9612 bărbați și 9702 femei. (9925 necăsătoriti, 8078 căsătoriti, 1268 văduvi, 43 divorșați; sciî carte 1295 și fără nici o cunoscință 18019)

Contribuabili sunt: 3607. — În această plasă se află M-reă Rêșca și schiturile lipovenesci din Manolea (v. a. n.)

E străbătută de șoseua națională Roman-Fôlticeni și de șoseua județenă Dumbrăvița-Némț. Produce puțin grâu, dar mai ales ovez, porumb, hrișcă, cartofi și fânate. Ca aședemânt industrial pot cita fabrica de spirt din Drăgușeni și téscurile de uleiî de câuipă din Manolea.

Totalul bugetelor comunelor, pe anul 1892—1893, are la venit 51546 lei și la cheltueli 50462 lei; iar al drumurilor 18358 lei venit și 14106 lei cheltueli. Statul posedă în această plasă 4 proprietăți cu un

venit de 51684.84 lei anual, având și 19649 hectare pădure.

Moldova de sus, plasă din Județul Sucéva. Se megieșesce la Est cu pl. Șomuzul, la Vest cu pl. Muntele, la Sud cu pl. Moldova de jos și la nord cu Bucovina. Mai mult de jumătate este muntósă și trei părți din teritoriul ei e acoperit de păduri, a căror principale esențe sunt: bradul, fagul, mestécănușul plopul și stejarul din stânga Moldovei.

Suprafața plăsei e de 59822 fâlcî sau 75698 hect, două părți din care e acoperită de păduri. Sub-Prefectura, și are reședința la Cornu Luncii. Este formată din Orașul Fôlticeni și șapte comune rurale și anume: Baia, Fântâna-Mare, Sasca, Brădățelu Rădășeni, Opișeni și Mălini, cari sunt alcătuite din 21 sate și un oraș.

Numără 5763 case, în cari trăesc 6641 capî de familie ce numără 26251 locuitori (suflete) din cari 12864 bărbați și 13418 femei (14566 necăsătoriti, cunoscință de carte 22352). Contrib. sunt 8447 rurali și 1230 urbani.

În această plasă se află M-reă Slatina, schitul Preutesci și fostul târg Baia, cu Biserica Albă, Biserica Săsescă și a lui Petru

Rareș (v. a. n.). E străbătută de șoseua Cornu-Lunci-Dorna.

Ca aședeminte industriale renumitele instalațiuni forestiere de pe Domeniul coronei (Găinesci și Esle) Mălini, (Vezi ocol. I silvic), și mai multe alte fierăstrae pe moșiile Lasca și Baia, cum și morile: Ciorsaci, Doftorului și Călugărului de pe Șomuzul Mare și Fabrica de spirt de la Baia.

Totalul bugetelor comunelor pe anul 1892—1893, are la venit 353850, lei și la cheltueli 353182 lei; iar al drumurilor 36419 lei venit și 33479 lei cheltueli. Statul posedă în această plasă o proprietate cu un venit de 8318.95 lei; iar teritoriul comunei Mălini, face parte din Domeniul Coronei.

Molna, pârâu în comuna Sasca (lung. 2 km.), după ce a fost mărit de pârâul Toplița și un canal din Moldova se varsă în râul Moldova.

Molna, șesul drept al Moldovei, după ce treci podul șoselei Cornu-Lunci-Dorna, între Sasca și Mălini.

Monac (Délul lui), munte în com. Dorna.

40.124. Dicț. geogr. al jud. Suceva.

Mora Dracului, cascadă înaltă, formată de pârâuașul Bogolinul, ce se vede scoborând cu pluta pe Bistrița în partea dreaptă, după ce ai trecut Cheile și Scăricica.

Mora lui Pavel (Gârla), o ramură a Șomuzului-Mare în comuna Dolhasca.

Mora Valea Glodului, morișcă în com. Valea Glodului, pusă în mișcare de apa iazului format de Șomuzul-Mic. Aduce proprietății venitul de 800 lei anual.

Morărescilor (Dealul), munte în com. Négra Șarului.

Morii (Délul), acoperit de fână în com. Lespești.

Morei (Délul), în com. Pleșesci, parte cultivabil, parte huceag.

Morii (Pârâul), isvorăște de sub Délul Rotăriei și se varsă în iazul Valea Glodului (lungimea 260—300 m.).

Morișcă (Iazul de la), vezi Iazul Târgului.

Morișca Veche, localitate la gura pârâului Teiului în Șomuzul-Mic, com. Valea Glodului.

Mormântul Tâlharului, localitate la hotarul moșiei Sirețel, com. Lespești.

Moroșencei (Pârâul), mic afluent al pârâului Sasca Mare, din comuna Sasca.

Moțca, sat pe moșia și în com. Cristesci. Așezat pe delurile: Moțca, Surda și Cóssta Unei, e străbătut de pârâurile Moțca, Albia, Ienache și Răzima.

Numără 325 case, populate cu 360 capî de familie sau 1470 suflete, din cari 700 bărbați și 770 femei (7 israiliți). Numără 282 contribuabili. Are o cârciumă, 2 băcăni și un debit de tutun. Vatra satului ocupă 83 fâlcî și 46 prj.

Improprietăriți în 1864 sunt 69 pâlmași și 94 codași, stăpânind 306 fâlcî și 58 prj.

Drumuri principale sunt: la Pășcani (10 km.), la Cristesci (2½ km.) și la Boureni (3 km.)

Are o școală rurală mixtă cu un învățător plătit de comună, frecventată de 30 școlari.

O biserică de lemn servită de un preot și 2 cântăreți, improprietărită cu 8 fâlcî. Din preot în preot s'a transmis următorea tradiție asupra bisericeî: «In ziua de Joia Mare a anului 1776 Sofronie și Elisaveta, de

fel din Muncel, se duc la schit în Boureni să și mărturisescă păcatele, cu care ocaziune își arată către mai marele schitului dorința de a face o biserică. Acesta îi sfătuesce să o facă pentru cele 12 case din Moțca. Biserica fu pornită și terminată până la Sf. Nicolae patronul ei. Fondatorii aduseră un clopot de la Boureni pentru biserica lor, iar ca preot fu hirotonisit un nepot al lor Lefter, cel I-iu preot în Moțca.

Moțca era satul robilor lui Mihaî Sturdza și de aci vine că și astă-đi sunt foarte mulți țiganî în sat.

Moțca, pârâul ce udă satul cu acest nume. Isvorăște din Piscul Babeî, sub numele de pârâul Piscului Babeî pe care l' pörtă până ce intră în sat, după un curs de 4 km. în care s'a mărit cu Pârâul lui Ienache, (1940 m.) și Răzima (735 m.) se varsă în Moldova.

Moțca, pădure de diferite esențe lângă satul cu acest nume.

Moțca, valea stérpă a pârâului cu acest nume.

Moțoc (Délul la), în satul Brusturi, între pâraele Brustura și

Părăuș. Proprietatea rzeșilor de baștină Moțoci.

Movila Bortósă, zisă și Movila Săpată la hotarul moșiei Sasca din spre Mălini aproape de șoseua Cornu Luncei și Hanu lui Istrate.

Se spune că într'ênsa s'ar fi aflând depuse rămășițele celor căduți în lupta lui Ștefan cel Mare cu Matei Corvin, la Baia.

Movila Letei, deal cultivabil în com. Stolniceni.

Movila lui Zorilă, Movilă în vârful delului Mutului din com. Bogdănesci, acoperită de câmp și huceag.

Movila Mare, delul de pe moșia Baia, din spre Folticeni, cultivabil.

Movila Mică, numită și Bolohan; mică culme de deal în com. Baia, cultivabil.

Movila Rugului, deal în com. Rădășeni, cultivabil.

Movilele de la Cornilesc, V. comuna Drăgănesci.

Movileni, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Ciumulești.

Așezat pe coasta delului Movileni, numără 33 case, populate cu 35 capî de familie sau 143 suflete, din care 73 bărbați și 70 femei; are 25 contribuabili.

Vatra satului ocupă 3 fâlcî și 10 prj. Locuitorii nu prea sunt gospodăroși.

Moșia, proprietatea d-lui Emanoil Mörztun, cumpărată de la N. Ganea, are întinderea de 109 fâlcî și 60 prj., din care 70 cultivabile, 20 fâlcî pădure, 10 fâlcî fânaș și restul neproductiv.

Improprietăriți în 1864 sunt 5 fruntași, 13 pălmași și 2 codai, stăpânind 52 fâlcî, 40 prj.

Biserica și școla din Negotesci servesc și acestui sat.

Un singur drum principal duce la Cămărzani (1 1/2 km.)

Movileni, delul d'asupra satului cu acest nume.

Movileni, pârâuașul ce străbate satul cu acest nume; mic afluent al pârâului Mediasca.

Muncel, munte în com. Mălini, avînd 1308.4 m. altitudine.

Muncel, deal între com. Preutesci și Dolhesci, îmbrăcat în pădure de fag și mestecăn.

Muncel, deal pe moșia Manolea, îmbrăcat în pădure de diferite esențe.

Muncel, haltă pe linia fierată Pășcani-Roman; între Pășcani și Hălăucesci.

Muntele, una dintre cele șese plăși ale Județului. Se mărginește la est cu com. Mălini și Boróia, la Vest cu Transilvania și Bucovina, la Nord cu Bucovina și la Sud cu Transilvania și județul Némțu.

După cum o arată și numele e muntosă și nu se cultivă de cât în comunele de la Broscești în jos (Mădeiu, Borca, Sabasa și Fărcașa) câte puțin porumb și cirtosi pe lângă case. Ceii lăți locuitori își aduc merindele (porumb, etc.) în dăsași, pe cai legași unu de altul, formând un fel de caravane și acesta mai mult din cauza lipsei de căi de comunicație. Mai totă Plasa Muntele e îmbrăcată în frumoșe păduri de brad, împărțite în trei proprietăși mari: moșia M. S. Regelui, Domeniul Corónei și răzășesci. Suprafața plășei e de 98901 fălci sau 141645 hect., din cari numai 1500—2000 fălci cultivabile.

Este formată din comunele Broscești, Borca, Mădeiu, Sabasa, Fărcașa, Dorna, Șaru Dorni și

Négra Șarului, cu reședința Sub-Prefecturii în Broscești. În toate comunele pl. Muntele sunt 36 sate, formate din 3404 case, în care trăesc 3258 capi de familie ce numără 13115 suflete, din care 6654 bărbași și 6461 femei. (Necăsătoriși 6728, căsătoriși 5323, văduvi 1046 și divorsași 18. Sciū carte 845; iar 12270 n'au nici o cunoscință). Contribuabili sunt 3447. N'are de cât o singură cale principală ce legă orașele Fôlticeni și Piatra cu Dorna.

Pe moșia M. S. Regele, Broscești, și pe Domeniul Corónei, Borca și Sabasa, sunt însemnate instalațiuni forestiere.

Locuitorișii din pl. Muntele se ocupă cu plutăritul, exploatarea pădurilor și crescerea vitelor.

Totalul bugetelor comunelor pe anul 1892—1893, are la venit 61457 lei și la cheltueli 60982 lei; iar al drumurilor 13192 lei venit și 10400 lei cheltueli.

Statul nu posedă nici o proprietate în această plasă. Pe moșia Broscești se află schitul Rarău (v. a. n.).

Muntele Lung, munte în com. Broscești.

Mureș (Délul), în com. Pleșesci cultivabil.

Muscălagu, deal cultivabil în com. Stolniceni-Prăjescu.

Muscali, (Ogórele de la), țarină (4 fâlcî), în com. Siliștea.

Mușet (Délul lui), continuarea

délului Viei de lângă satul Hârtop.

Mutulul (Délul), pășunabil, în com. Bogdănesci.

N.

Nacu (Pârâul lui), mic afluent al Bistriței în com. Broscești.

Nănașeni, fost sat, la nord de desființatul sat Iorcani, pe teritoriul comunei Tătăruși.

Năvrăpesci, pârâu, numit și Sohodoru; udă satul și com. Mirosălăvesci pe o lungime de 7 km. și se varsă în Moldova.

Năvrăpesci, parte din satul Mirosălăvesci.

Nebunu, pârâu; mic afluent al Săscuței mici, în com. Sasca.

Negoesci, fost sat, la gura pârâului Bădilița, com. Lespești.

Negotesci, sat, numit în partea nord-vestică Poiana, iar în vechime i se zicea Negutesci; pe moșia cu același nume din com. Ciumulesci. Așezat pe cîstele délurilor Cucoșeni, Tătăreni, Codrul și Mănăstirei, numără

137 case, populate cu 135 capi de familie sau 594 suflete din cari 282 bărbați și 312 femei (17 israeliți). Are 169 contribuabili.

Vatra satului ocupă aproape 14 fâlcî. Așezările locuitorilor, afară de mici excepții, sunt proste. În sat sunt: un cismar, un stoler și un fierar.

Are o biserică de lemn cu patrona Sf. Maria mare, clădită pe la 1763 de 24 călugări de la schitul ce a fost în vechime în Poenă, în Codrul Mănăstirei (v. a. n.) E servită de un preot și 2 cântăreți și împroprietărită cu 8½ fâlcî.

O școală rurală mixtă, înființată în 1889, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 29 școlari.

Moșia e proprietatea d-lui Beriș Last, cumpărată de la Maria Moruz, care o moștenise de la Al. Moruz, care — la rându-i — o avea de la Visternicul Iordache Ruset, iar acesta

o cumpărase la mezat de la Ecaterina Buhalschina care o moștenise de la spătarul Grigore Bașotă. Intinderea moșiei e de 223 fâlcî, din cari 90 fci. cultivabile, 125 fâlcî pădure și restul neproductiv.

Improprietăriți în 1864 sunt 50 fruntași, 32 pâlmași și 6 codași stăpânind 293 fâlcî 60 prăjinî.

Drumuri principale sunt: la Ciumulescî (2 km.), la Uidescî (3 km.) și la Ionésa (1 $\frac{1}{2}$ km.).

În 1803 «Negotescî a Spătarului Grigore Bașotă, avea 34 liudi, cari plăteau bir 820 lei anual». (Uricariul de T. C. vol. VII. p. 252).

Negotescî, delul pe care stă satul cu acest nume.

Négra Broscenilor, sat, pe moșia și în com. Broscenî, de care ține și localitatea numită Poéna Vinului, locuită de câți-va sătenî, cari n'au proprietățile lor, ci țin cu arendă anuală câte o bucată de loc de la proprietate.

Așezat pe țărmul drept al pârâului cu acelaș nume, numără 62 case, populate cu 51 capi de familie sau 290 suflete, din cari: 140 bărbați și 150 femei (65 streinî).

Contribuabili sunt 60. În sat

se află un croitor, 3 cojocari, o cârciumă, o băcănie, o mără și un fierăstrău; 2 dulgheri, 2 pietrari și 4 fierari.

Școala și biserica din Broscenî servesc și acestui sat.

Improprietăriți în 1864 sunt un fruntaș, 4 pâlmași, 14 codași stăpânind 57 fâlcî, afară de cei cu câte 10 prj.

E străbătut numai de șoseaua ce lăgă Broscenî cu Dorna.

Négra Broscenilor, pârâu, numit ast-fel de la locurile întunecose pe care le străbate în curgerea sa. Isvorasce din Transilvania, atinge hotarul Țerei la cheile Negrei, formază hotar între com. Șaru Dornî și Ardeal pe o întindere de 3 km. și după ce a învârtit un fierăstrău și 2 morisce trece în com. Broscenî la Poéna Vinului, udă și această comună pe o lungime de 20 km., în care a mai învârtit alte 2 fierăstraie și o mără și se varsă în Bistriță drept satul Broscenî.

Acest pârâu poartă mai multe nume: în Transilvania i se zice Négra Săcuilor, cum atinge hotarul țerei ia numele de Négra Drăgoesei, mai la vale Négra Păltinișului și în fine Négra Broscenilor.

În România are de tributar din drépta pe: Crâstișoru, Or-

toita, Ortóia, P. Cerbului, Pahomie, Arșiței rele și Salahorilor; iar din stânga pe P. Săcu, P. Ursului, P. Văcăriei, Țihlița, Căprăria mică, Căprăria, P. Acheșului, Negrișóra, P. Arsurilor și P. Omului. E navigabil pentru plute

La Poéna Vinului e un agent vamal, care priveghiază să nu se introducă în țară plute în mod fraudulos.

Négra Drăgoescl, v. Négra Broscenilor.

Négra Mădeiului, sat pe moșia Borca, dar în comuna Mădei. Înșirat în lungul țărmului drept al pârâului Négra-Broschenilor, numără 17 case, populate cu 15 capî de familie sau 73 suflete, din cari 36 bărbați și 37 femei. (13 israiliți). Contribuabili sunt 48.

Improprietăriți în 1864 sunt: 3 fruntași, 3 pălmași și 10 codași, stăpânind 48 $\frac{1}{2}$ fălcî.

Biserica și șco'ele din Broscenî servesc și acestui sat.

Singurul drum ce légă Broscenî cu Dorna trece pe aci.

Négra Păltinișului, veđi pârâul Négra Broschenilor.

Négra Șarului, comună rurală, în plasa Muntele. Situată spre apus și la peste 100 km. de Folticenî, se mărginește la E. cu com. Șaru Dornî, la V. și S. cu Transilvania și comuna Șaru Dornî și la N. cu com. Șaru Dornî și Bucovina.

Are forma unui poligon neregulat tindend spre rotundime. E compusă din satele Négra și Șerișoru, cu reședința în satul de la care își trage numele. Populată cu 314 capî de familie ce numără 1283 suflete sau 628 bărbați și 655 femei. (14 israiliți). Contribuabili sunt 355. Are o biserică cu 2 preoți și 2 cântăreți și o școală rurală mixtă cu un învățător (v. satul Négra).

Budgetul comunei, pe anul 1892—1893, are la venit 6060 lei și la cheltueli 6035 lei; iar al drumurilor 1252.50 lei venit și 1220 lei cheltueli.

În totă comuna sunt 364 cai, 524 boi, 840 vaci, 2532 oi, 48 capre și 155 porci.

Moșia e proprietatea locuitorilor rězeshi și are 7909 hect. din cari 6258 hect. pădure, 1373 hect. fână, 19 hect. cultivabil și restul sterp.

E udată de pârâul Négra-Șarului cu afluenții săi, din dreapta: Pârâul Bradului, Băuca

și Tăietura, iar din stânga: Hațta, Panacu, Răchitișul, Pârâul Paltinului, Pârâul cu Pesce, Pârâul Popi, Pârâul Bărlógelor, Pârâul Runcului și Pârâul Maganului. Mai sunt Pârâul Tulse, Pârâul Mare și Șerșoru (v. a. n.).

Munții comunei cei mai însemnați sunt: Călimani, Tăeturile, Șerbeș, Lucaciul și alții (v. a. n.) în număr toți de aproape 30.

Altitudinea comunei în virful Lucaciului atinge 1777 m.

Pelângă exploatarea pădurilor, locuitorii se ocupă cu crescerea vitelor.

Afară de puținii cartofi, în, mazăre, varză și bob, nici un fel de cultură nu se face, de și după încercările făcute pare a reuși secara și ovăzul, cu totă răceala climei, care pot afirma că e cea mai aspră din țară. (Vezi istoricul răsăriei la Dorna).

Négra, sat, numit în partea estică *Șes-Tindă*, iar în cea vestică Gura Haitei, pe moșia și în com. Négra Șarului. Înșirat pe țărmurile pârâului Négra Șarului, are lungimea de 11 km. și lățimea de 2 și chiar 3 km. Numără 328 case, populate cu 271 capî de familie sau 1102

suflete, din cari 542 bărbați și 560 femei. (14 israiliți). Are 309 contribuabili.

O biserică, cu patronul Sf. Dumitru, clădită din lemn de răsărie în 1852, pe locul alteia vechi, ce fusese adusă din Dorna-Vatra. Icone și catapetasma aceleia se ved și acum în noua biserică. Pictura e de tot primitivă, sfinții fiind arătați prin nisce trăsuri negre pe câmpul alb. Sf. Antimis are data 1822. E servită de 2 preoți și 2 cântăreși și împroprietărită cu 6 fâlcî.

O școală rurală mixtă, înființată în 1865, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 35 elevi.

Drumuri principale sunt: la Panaci (4070 m.), la Șaru Dorni (6 km.) și la Gura Haitei (9 km.) (Vezi com. Négra Șarului și Dorna).

Négra Șarului, pârâu, numit astfel de la munții strimți și acoperiți de păduri posomorâte pe care le străbătea o dată și cari astăzi s'au transformat în hu-ceaguri. Unii mai cred că și-ar fi trăgând numele de la nisce stânci negre aflătoare la obârșia ei, în Transilvania. Intră în țară la locul numit Gura Haitei, în com. Négra Șarului, pe care,

După ce o străbate, trece în comuna Șaru Dorni, formând hotarul țerei din spre Bucovina pe o lungime de 6-7 km. și în urma unui curs total de 25 km., în care a învârtit 12 morisce, 7 fierăstrae și 2 piue se varsă în Bistrița, drept satul Gura Negrei. Apa sa fiind foarte repede, e navigabilă pentru plute.

Are de tributari în țară, din dreapta, pe: Pârâul Bradului, Băuca cu Băucuța și Tăetura, Calimănelu, Pârâul lui Mândrilă, P. Rusului, Pietrenilor, Pichețului, Vâlcelele și Pâr. Rece; iar de-a stânga pe: P. Haitei, Pârâul cu Pesce, P. Popi, P. Bărlógelor, Runcului, Maganului, Pârâul Mare, Șărișoru Mare și Pârâul Burcutului din Bucovina.

Négra Săcuilor, v. pârâul Négra Broschenilor.

Negrescilor (Dealul), între com. Négra Șarului și Șaru Dorni.

Negrileșa, pârâu; isvorăște de sub muntele Muncelu, comuna Malini, și trece în Bucovina, spre a se arunca în Moldova.

Negrîșóra, pârâu, în pl. Muntele; isvorăște de sub muntele Tundăria, face hotar între comunele

Dorna și Șaru Dorni pe o lungime de 10 km., intră în com. Broscești la îmbucătura-i cu Toplicióra, străbate și această comună pe o întindere de 6½ km. și, după ce a învârtit un fierăstrău și o morișcă și a format un iaz pentru haît se varsă în Négra Broschenilor. Primesce pe: Pârâul Sihastriei, Păltinișu, Toplicióra, Pâr. Pinului, Pâr. Paltinului, și din dreapta pe: Catrinaru, P. Bradului, P. Opiciórei, P. Jumalt, P. lui Bitan și P. Dărmox, mărit cu pârâul Scorușului.

Nemțeni, v. satul Boróia Nemțului.

Nemțeni, dél în satul Gâscesci.

Nemțisoru, pârâu; isvorăște de sub muntele Poéna Lungă, udă com. Mălini pe o lungime de 7 km., și se varsă în Suha-Mare, la Podul Muntenilor.

Are de tributari pe pârâul Sigei și Arșița Nemțisorului.

Nicorita, localitate în jurul satului Rădășeni.

Nimirceni, punct vamal desființat în comuna Pleșesci. Pe aci se făcea cu câțiva ani în urmă trecerea de la Folticeni la Sucéva, în Bucovina.

Nimirceni, iaz în com. Pleșesci, în suprafață de o falce.

Nimirceni, del cultivabil în com. Pleșesci.

Nisipăria, v. delul Cruciulița.

Nistora, del în com. Drăgănesci, cultivabil și hucéguri, între vâlcelele Nistora Mare și Nistora Mică.

Nistora, pârauș în com. Drăgă-

nesci. Isvorăște de sub delul Țiganilor și se varsă în Culeșa, având lungimea de 8—9 km.

Nistora Mare, vale, parte cultivabilă, parte stêrpă, în comuna Drăgănesci.

Nistora Mică, vale, în comuna Drăgănesci, parte cultivabilă, parte stêrpă.

Nișenilor (Pârâul), mic afluent al Bistriței, în com. Broscent.

O.

Obădăria, o parte din șesul Șomuzului Mare, în mijlocul satului Dolhesci.

Obârșia, parte din moșia Cămarzani.

Obârșii, câte-va pâraușe, în com. Giurgesci, care dau naștere pâraului Racova.

Ochiul Bolătăului, isvor mare în com. Sasca, formând un lac în suprafață de 2 stj. pătrați și adâncime și mai mare. Formează un pârauș ce dă în Șomuzul Mare al Băci.

Ocolelor (Pârâul), mic afluent al

Siretului, în comuna Pășcani (8 km.) Are de tributar pe Pârâul Sec. Despre acest pârâu povestesc bătrânii că pe timpul năvălirei *cazacilor muscali*, săteni își ascundeau vitele în apropiere de obârșia lui, de frica lor; de unde-î vine și numele.

Ocolul I silvic. «Ocolul I silvic, Mălini» este unul dintre cele cinci ocóle silvice în care se împarte Domeniul Coronei. În cuprinsul său se află comunele: Mălini, Fărcașa, Sabasa, Borta și Mădeiu. Aproximativă-î întindere teritorială (căci o hartă exactă nu există) e de peste

30000 hectare, din cari numai 300 hect. arabile, 6000 hect. fânaș și pășuni, peste 6000 h. teren sterp și nefolositor și restul păduri de reșinoase pătate cu mestecăn și fag pe ici-colo.

Acest ocol aduce Administr. Domen. Coronei venitul anual de 163000 lei din cari densa cheltuesce, tot pe fie-care an, 25—30000 lei cu îmbunătățirile pe cari le face și 9130 lei cu lefurile funcționarilor cari sunt: un silvicultor (șef al ocolului) 3 brigadierii clasa III și 34 pădurari.

De la înființarea Domeniului Coronei și până acum Administrația a cheltuit cu clădiri și material școlar 65000 lei, iar cu bisericile 33000 lei.

Între instalațiunile industriale aflătoare în acest Ocol, datorite înțeleptei Administrațiunii și întreprindătorului comerciant V. Tenov, antreprenorul pădurilor, voi cita:

1) *Fabrica de Cherestea din Gălinesci*, instalată în 1887, cu 6 juguri (gateri), având fie-care până la 35 pânze, și 3 circulare. E pusă în mișcare de o mașină stabilă având puterea de 100 cai și iluminată prin 30 lămpi mici, 2 mari și un reflector electric. Dîlnic se fasonază până

la 200 butuci și, afară de cărăuși, sunt întrebuințați peste 200 lucrători. Lângă fabrică mai este o mașină, având forța de 10 cai, pentru retezatul butucilor la capete. Butucii se aduc din pădure pe o linie fierată îngustă ce pornesce din fundul Negrișei și până în vârful Obcinei Ciurmeriei, distanță de 12 km., vagonetele cu greutate sunt trase de mașina «Carol I» (de o forță 24 cai), vagonetele încărcate scoboră linia funiculară de pe Ciurmeria (aproximativ 2 km.) și de sub pole și până la fabrică (8 km.) panta fiind mare ele se duc singure, conduse numai de un om.— Vagonetele goale sunt urcate de la fabrică până sub Obcină de mașina «Ferdinand» (20 cai). Cu instalarea acestei fabrici s'a cheltuit peste 70000 lei.

2) *Fabrica de Cherestea de la Esle*, înființată în 1890, cu trei juguri, 3 circulare și un fierăstrău pentru retezat capetele butucilor, toate puse în mișcare de o mașină stabilă având puterea de 60 cai. Acesta fasonază dîlnic până la 100 butuci și e iluminată tot cu electricitate. Cu instalarea acestei fabrici, la care, afară de cărăuși, muncesc peste 80 lucrători, s'a cheltuit 30000 lei.

3) Afară de aceste fabrici pe pârâul Sabasa s'a construit o linie fierată pe o lungime de 20 km. pe care mașina «Elisabetha» (20 cai) târăse vago-netele cu butuci din pădure la malul Bistriței, unde sunt legați în plute și trimiși la fabrica de cherestea din Bacău și de acolo peste mări și țări.

Exploatarea se face cu multă îngrijire; nimic nu se pierde, iar pădurea rămâne pe loc, de ore-ce nu se taie de cât copaci de o anumită mărime.

Ast-fel Administrația Domeniului Coronei, cu școlile și bisericile le-a asigurat celor de pe Domeniul hrana sufletească; iar cu fabricile cu prisos pe cea trupescă.

Odaia Veche, parte din șesul Siretului, în com. Dolhasca, pe care se află o mică luncă de răchiți.

Odocheni, v. satul Dârmoxa.

Oglindesci, v. Borcesci.

Oița, pârâu în comuna Tătăruși, mic afluent al pârâului Leur-dișu.

Olăreni, o prelungire a delului Țintei, în com. Șoldănesci.

Olăreni, pârâu; mic afluent al pârâului Prisăcei. Are de tribut pe Repedea.

Olariu (Pârâul de la), mic afluent al pârâului din Bahnă, în com. Stolniceni.

Omiceeni, v. Boscoteni.

Omului (Délul), munte în com. Brosceeni, acoperit de pădure de rășinoase. Acesta e muntele care a fost vândut de Dorneni lui Conaki, pe prețul de 2000 galbeni (v. Dorna).

Omului (Vârful), piscul muntelui cu acest nume.

Omului (Pârâul), mic afluent al pârâului Négra Brosceenilor.

Omului (Pârâul), mic afluent al pârâului Crucea, com. Brosceeni.

Onicenii, sat, pe moșia cu același nume, din comuna Uidesci, trăgându-și numele de la trei frați Onia.

Străbătut de pârâul cu același nume, numără 134 case, în care trăesc 124 capi de familie sau 535 suflete, din cari 275 bărbați și 260 femei (14 israeliți).

Vatra satului ocupă 16 fâclii; iar locuitorii sunt gospodarii de

mijloc. Are o biserică, cu patronul Sf. Nicolae, zidită de foștii proprietari Moruz, servită de un preot și doi cântăreți și impropietărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fâlcă.

Școala din Forăscă servește și acestui sat.

Moșia e proprietatea moștenitorilor lui Beriș Last, fostă a Mariei Negri Moruz. Are 447 fâlcă, din care 350 cultivabile, 50 fâlcă fânaș, și restul prea puțin productiv.

Improprietăriți în 1864 sunt 53 pâlmași și 37 codași, iar 4 cu câte 12 prj., stăpânind 320 $\frac{1}{2}$ fâlcă.

Drumuri principale sunt: la Forăscă (3 $\frac{1}{2}$ km.) și la Drăgușeni (4 km.).

În 1803, «Onicenii a Spatarului Grigore Bașotă număra 72 liuđi, plătind 1261 lei bir anual, fiind și 2 liuđi de cei fără bir». (Uricarul de T. C. vol. VII, p. 251).

Onicenii, pârâul ce taie satul cu acest nume și se aruncă în Moldova.

Onofreș, pârâu; mic afluent al pârâului Budăile în com. Văscani.

Opăinescilor (Pârâul), mic afluent al Bistriței, în com. Brosceni.

Opeina (Délul), munte în com. Négra Șarului).

Opeina Ciurneni, munte în com. Mălini, având 1060.7 m. altitudine de la nivelul mării. Formează hotarul țerei din spre Bucovina. Pe cîsta acestui munte s'a instalat prima linie funiculară din țără, inaugurată în acest an (1892) și care servă la exploatarea pădurilor de pe Domeniul Coronei Mălini.

Opeina Goii, munte în com. Brosceni.

Opeina Raței, munte în com. Brosceni.

Opeina Rea, munte, pe vârful căruia se află hotarul întrecom. Brosceni, Mălini și Bucovina, având 1295.7 m. altitudine de la nivelul mării.

Opeina Stejarului, munte în com. Fărcașa.

Opeina Șuvărățelei, munte în com. Mălini.

Opeina Șandrului, v. Șandru.

Opeina Varniței, munte în com. Mălini.

Opoióra, munte între com. Dorna și Broscești.

Opoióra, munte în com. Borca.

Opoiórei (Pârâul), mic afluent al Negrișórei.

Opiuluí, (Pârâul), mic afluent al pârâuluí Crucea, com. Broscești.

Oprișan (Pârâul de la), mic afluent al pârâuluí din Bahnă, în com. Stolniceni.

Oprișeni, comună rurală situată la Nord-Vestul și lângă Fôlticeni, în pl. Moldova de sus. Se mărginește spre S.-E. cu com. Baia și Fôlticeni, spre Vest cu Rădășeni și spre nord cu com. Pleșesci și Bucovina. — În 1875 — 1876 era alipită la Rădășeni, iar de atunci formează comună a parte. Are forma unui patru later neregulat înclinat spre Nord-Est (abia Șomuzuluí mare).

Se compune din satele Oprișeni, Buciumeni și Fôlticeni-Vechi, cu reședința în satul de la care și-a luat numele. Populată de 195 capi de familie ce numără 829 suflete sau 406 bărbați și 423 femei (3 israeliți). Contribuabili sunt 255.

Are 3 biserici, servite de un

preot și 2 cântăreți și o școală rurală mixtă, cu un învățător.

Budgetul comunei, pe 1892 — 1893, are la venit 3186 lei și 51 bani și la cheltueli 3130.90, iar al drumurilor 790 lei venit și 436 lei cheltueli. În totă comuna sunt 42 cai, 100 boi, 62 vaci, 250 oi și 185 porci. Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 335—345 m. E udată de Șomuzul Mare, care formează pe teritoriul acestei comune iazul Călugăruluí (v. a. n.), pârâul Buciumeni, Oprișeni și pârâul Fundóia.

Suprafața teritor. a comunei e de 533 fâlcí, din cari 498 fâlcí cultivabile, 32 fâlcí fânaș și 1½ fâlcí huceg. Ultimul an s-a cultivat 150 hect. porumb, 2 hect. grâu, 45 hect. ovéz și 4 hect. orz.

În com. Oprișeni, la 250 m. de la bariera Sucéva a orașuluí Fôlticeni, se află o fabrică de bere, proprietatea D. Alter Elimbogen, ce produce anual numai între 3—400 decaltri. Se mai află în comună o fabrică de cărămidă ce face 80—100000 cărămiți, și móra Statuluí, numită Móra Călugăruluí, cu cinci pietre pentru grâu și trei pentru porumb, aducând venit net 4000 lei anual.

notarul comunei din spre
e află o mocirlă despre
ătrânii povestesc că ar
dând unele din rămăși-
ejilor căduți în lupta de
dintre Ștefan Cel Mare
ă Corvin.

sat, numit în parte și
a, pe moșia și în co-
u acelaș nume. Aședat
sta delului Cornesci și
țermuri ale pârâului
a, numără 81 case, în care
80 capi de familie, sau
flete, din cari 185 băr-
200 femei, având 113
uabili.

a satului ocupă 92 fâlcî.
orii sunt buni gospodari.

o biserică, cu patronul
ivođi, zidită în 1855, cu
arendașului Vasilie Canta
banii mănăstiresci, opriți
nda moșiei. E servită de
ot și doi cântăreți și im-
tărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fâlcî.

colă rurală mixtă, înfin-
1890, Sept. 15, frequen-
28 elevi, din 22 băieți
fete cu etatea între 7—
cu un învățător plătit
Școla e improprietărită
âlcî 40 prj.

a, fostă a M-rei Slatina,
a a locuitorilor, dobân-

dată în urma improprietăririlor
și a cumpărării în loturi.

În 1864 s'au improprietărit
2 fruntași, 50 de pâlmași și 19
codași cu 206 fâlcî; iar 24 lo-
cuiori și-au cumpărat câte un
lot mic conf. noiei legi.

În vatra satului sunt foarte
bune cariere de nisip, ce ser-
vesc mai tuturor clădirilor ce
se fac în Folticeni.

Aprópe fie-care sătean își are
livada sa cu arbori roditori, cei
mai mulți altoiți, și o grădină
de legume produsele căreia O-
prișanca le desface în Folticeni.

Drumuri principale sunt: La
Folticeni, de care nu l' desparte
de cât bariera, la Rădășeni
(2 km.) și la Bunesci (4 km.).

În «7038, (1530) August 22»,
printr'un ispisoc de la Petru
Vodă se întăresce stăpânirea
Mitropoliei Moldovei pe «pol
sat Oprișanii, partea de jos, cu
morî în Șomuz, ce este danie
de la Portarul Onufrei Barnows-
ki». Iar prin alt ispisoc din
7088 (1580) Iulie 20 de la Ian-
cul Voevod, se dă Mitropoliei și
cea laltă parte «pol sat Opri-
șanii». (Ist. Mitrop. Mold. și
Suc., p. 20).

În 1803 Oprișeni număra 35
liuđi plătind 656 lei bir anual
(Uricarul de T. C. vol VII, p.
253).

În 1822, găsim că Oprîșeni devenise al M-rei Slatina. (Ist. Mitrop. Mold. p. 396 și 397).

Oprîșeni, pârâul ce ese din satul cu acest nume și se varsă în Șomuzul Mare.

Opust (La), locul unde se opresce său se abate apa canalului Gârla Morii din com. Ciumulesci.

Orac, deal acoperit de fânațuri în com. Preutesci.

Orșesci, sat pe moșia cu acelaș nume din com. Drăgănesci. Așezat pe țărmurile pârâului Ulia și pe cel stâng al pârâului Târșia numără 59 case, în care trăesc 62 capi de familie sau 283 suflete din cari 142 bărbați și 141 femei, toți plugari.

Vatra satului ocupă 6—7 fâlcă; iar locuitorii sunt bunișori gospodari.

Are o biserică cu patronul Buna Vestire, clădită de locuitorii din lemn, servită de un preot și 2 cântăreși.

Școala din Drăgănesci, înființată pentru prima oră pe la 1860 în Orșesci, servește și acestui sat.

Moșia e proprietatea d-lui E. Singurov, cumpărată de la stat, fostă a M-rei Némfu și face

parte din com. Boroia. Locuitorii cari său proprietărit în 1864 tot pe moșia Boroia, sunt 55 stăpânind 166 fâlcă, 30 prj. Până la 1879 satul Ortesci a făcut parte din comuna Boroia.

Printr'un hrisov din 1548, aflăm pe Petrea Oarță vindând Episcopului de Roman Macarie a șesăa parte din satul Ortesci, drept 150 zloți tătăresci (Istoria Rom. de A. D. Xenopol, vol. III, p. 563.)

Ortoia, sat, numit și Gioseni, iar în partea de sus de pe munte Băda, pe moșia și în com. Dorna. Așezat pe delul Ortoci și Poena Groșenilor, numără 138 case populate cu 121 capi de familie sau 503 suflete din cari 260 bărbați și 243 femei (21 israiliți). Contribuabili sunt 129.

Vatra satului propriu zis nu există fiind casele foarte risipite.

Are 2 biserici: una cu patronul Intrarea în biserică, care cu sute de ani în urmă se spune că ar fi fost schit de calugări, și o alta cu patronul Duminica Mare. Ambele sunt de lemn, servite de un preot și 2 cântăreși și improprietărite cu 8 fâlcă,

Școalele din Gura Negri servesc și acestui sat.

Ortóla, pârâul ce străbate satul cu acest nume. Isvorasce din muntele Stegióra și, după un curs de aproape 7 km. în care a învârtit un fierăstrău, 4 morisce și patru piue, mărit fiind cu Colăcelul, Rachilóea și Hulpăria, se aruncă în Bistrița în dreptul satului.

Ortóla, mic afluent al pârâului Négra Brosenilor, în com. Mădeiu.

Ortóla, munte în com. Borca, având 1561.1 m. altitudine.

Ortólei (Piciorul), munte în com. Dorna.

Ortoita, pârâu; mic afluent al pârâului Négra-Brosenilor, în com. Mădeiu.

Orsăria, mic afluent al pârâului Bolătău, în com. Dorna.

Orzei (Valea), cultivabilă, în com. Ruginósa.

Osmán (Piatra lui), o stâncă în Bistrița drept Tónce, despre care tradiția spune că ar fi purtând numele unui turc înecat aci.

Acésta 'i-a prilejit d-lui N. Gane ocasiunea de a scrie fru-

40.124. *Dict. geogr. al jud. Suceva.*

mósa sa nuvelă «Piatra lui Osman».

Osoiu, pârâu; mic afluent al Bistriței în com. Dorna (2 km.)

Osoiu, sat pe moșia și în com. Valea Glodului. Numără 60 case, în care trăesc 58 capi de familie cu 270 suflete, din care 140 bărbați și 30 femei. Situat pe pârâul cu acelaș nume, ocupă 4 fălci, 20 prj.

Improprietăți în 1864 sunt 8 fruntași, 11 pălmași și 14 codăș, stăpânind 64 fălci.

Biserica și școla din Valea Glodului servesc și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Valea Glodului (1200 m.), la Runcană (4 km.). Locuitorii sunt slabi gospodari.

Osoiu, deal în com. Valea Glodului, — parte cultivabil, parte îmbrăcat în pădure de diverse esențe.

Osoiu, pârâul ce străbate satul cu acest nume și care trecând în com. Siliștea ia numele de Pârâul Velniței.

După un curs de 3—4 km. se aruncă în Șomuzul Mic.

Osoiu, Valea pârâuașului cu acest nume, pe o parte a căreia stă tă-

bărât satul Osoiu, iar o alta e cultivabilă.

Osoiu (Bâtca), munte în com. Dorna.

Osoiu, deal acoperit de pădure și fânaș în com. Dolhesci.

Osoiu, deal, parte îmbrăcat în pădure, parte sterp, în com. Ruginosa.

Osoiu, deal lângă satul Stroesci, având bune cariere de piatră.

P.

Padina, munte în com. Brosceni.

Padinilor (pârâul) mic afluent al pârâului Sabasa.

Pădurenii, fost sat în jurul Fălcișenilor și pe lângă satul Tâmpesci. Existența lui și hotarnica moșiei se constată din următorul: «Suret de pe Zapisul lui Ștefan Șoldan.»

«Ștefan Șoldan fiul răposatului «Dumitrașcu Șoldan vel Vornic, «care aș cumpărat un sat în «treg Pădurenii ce se hotărăsc «cu Tâmpesci pe din sus de la «Nastasia Zădăroia Căpităneasa «și de la neamul ei, după cum «arată mai jos semnele locului.»

«Din Șipotul Cucului tot pârâul până ce dă în pârâul ce «vine de la Buciumeni și peste «pârâu și preste câmp drept în «bahnă și tot bahna în sus «până la obârșia bahnei, tot «drept în dâmbul ce iese de

«asupra obârșiei bahnei, între «două vâlcele, ce cad în bahnă «și din dâmb la vale peste o «vâlcea, ce-i zic Cârțan, tot «alătura cu Tâmpesci spre ră- «sărit, și pre câmp drept într-o «moviliță ce este la mijocul «câmpului tot alătura cu Tâmpesci, și din moviliță tot pe «câmp drept în zăria delului «despre Șomuzul în drumul «vechiu ce s'aș pomenit și din «drum la vale drept pe din jos «de capul iazului ce-i zic Iazu- «țul Boilor în dreptul zăreii delu- «lui unde se sue acel drum ve- «chiu la deal ce s'aș pomenit «și de acolo drept în pârâul «unde se împreună cu moșia «dumi-sale Șoldănesci.»

«Leat 7173 (1663) April 15»

«Pentru încredințare am is- «călit Ion Bașotă.»

(Uricariul de T. Codrescu, vol. XVI).

Pădureșu, pârâu; mic afluent al pârâului Rêșca, com. Bogdănesci.

Pahomie, pârâu; mic afluent al pârâului Négra Broscenilor.

Pahomie, munte, în com. Mălini, având 888.2 m. altitudine.

Pahomie, munte, în com. Mădeiu.

Păiseni, sat pe moșia și în com. Sasca. Înșirat pe țărmurile pârâului Sasca Mare, numără 84 case, în care trăesc 93 capi de familie sau 302 suflete, din cari 154 bărbați și 148 femei (3 israiliți). Contribuabili sunt 80.

Vatra satului ocupă 95 fălci, 28 prj.

Improprietăriți în 1864 sunt 12 fruntași, 25 pălmași și 18 codași, stăpânind 211 fălci.

Are o biserică de lemn, cu patronul Sf. Dumitru, servită de un preot și 2 cântăreți și împroprietărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fălci.

Școala din Sasca-Mică servă și acestui sat. Un singur drum, în lungime de 2880 m., duce la Sasca Mare.

Tradiția spune că întemeietorul satului ar fi fost un ȋre care Paisie, căruia i s'a dăruit moșia de către Ștefan Vodă, pentru că 'l-a găsdut o nȋpte.

Paladi (Délul lui), în com. Șoldănesci, moșia Spătăresci, parte cultivabil, parte îmbrăcat în pădură tinără.

Palanca, Poeniță în pădurea moșiei Tătăruși.

Păleu, munte în com. Négra Șarului, făcând parte din munții Șerbi.

Păleului (Délul), munte în com. Négra Șarului.

Palmeșul, munte în com. Dorna, având 1253 m. altitudine. E îmbrăcat în păduri de rășinoșe, și pășuni.

Păltinelu, pârâu; afluent al pârâului Bogata, (3 km.) Are de tributar pe pârâul Valea Vacii.

Păltiniș, pârâu; numit și al Curăturilor; mic afluent al pârâului Țolesci, apa căruia învârtesc o morișcă (1 $\frac{1}{2}$ km).

Păltinișu, sat, pe moșia și în com. Șaru Dornii.

Imprăștiat pe cȋstele délurilor ce țărmuresc pârâul Négra-Păltinișului, numără 79 case, populate cu 84 capi de familie sau 288 suflete, din cari 148 bărbați și 140 femei. Are 75

contribuabilă. Biserica din Drăgoeşa şi şcoala din Panaci servesc şi acestui sat.

Păltinişului, (Délul), munte în com. Négra Şarului.

Păltinişu, pârâu; afluent al pârâului Negrişóra, udând comunele Şaru Dorni şi Brosceşti.

Paltinul, pârâu; mic afluent al pârâului Haŭta (1100 m.)

Păltinósa, pârâuaş; mic afluent al pârâului Porcului, în com. Siliştea.

Păltinişului (Délul), munte în com. Şaru Dorni, având 1444.8 m. altitudine.

Paltinul, munte, în com. Brosceşti,

Paltinului (Pârâul), mic afluent al Negrişórei, — în com. Brosceşti.

Panaei (Piciorul lui), munte, înbrăcat în pădure de reşinoase, în com. Négra Şarului.

Panaei, sat, pe moşia şi în com. Şaru Dorni. Aşezat pe ţermurile pârâelor Călimănel şi Tăeturei, numără 200 case în care trăesc 246 capi de familie sau 970

suflete, din cari 490 bărbaţi şi 480 femei (12 israiliţi). Are 380 contribuabili.

O biserică cu patronul Sf. Ap. Petru şi Pavel, servită de un preot şi doi cântăreţi, împroprietărită cu 12 fâlcă de pământ, — şi o şcoală rurală mixtă, înfiinţată în 1891, cu un învăţător plătit de stat, frecentaţi de 35 şcolari, din 36 băieţi şi 15 fete cu etatea de şcoală, — cu local propriu clădit de preotul Teodor Mândrilă, care l-a înzestrat şi cu 40 prj. loc de grădină în jurul şcolei.

Panacilor, v. Cónsta Panacilor.

Panaenl, pârâu; isvorasce din Piciorul lui Panac şi se varsă în pârâul Haŭta, după ce a format hotarul ţării pe o lungime de un km. şi a udat teritor. com. Négra Şarului pe o alta de 2 km.

Pangratie, mic afluent al pârâului Suha mică, în com. Mălini.

Pântei (Valea), o vale în muntele Şërba, din com. Négra Şarului, în care se află o peşteră locuită altă dată de un mare haiduc. Pântea, despre care tradiŭia spune că, avându-şi ceta organizată milităresce, se aŭinea pe

podîșul Călimanului și, când căpitanul avea nevoie să dea vre un ordin, începea să zică din fluer, iar ai săi trebuia să 'i pricépă dorința după cântec. Așa, când era liniște, Pântea zicea hora, când iar îi mirosea ceva (că e urmărit, de pildă) zicala doineî se aușia de poterași și ceta lui Pântea dispărea.

Fluerul haiducului era mare, întocmit din dóge și răsuna de 'nvârteaș flăcăii și fetele hora în sat, când Pântea 'l umfla din vârful Șerbeî (2—3 km.) Rănit de un glonț al puterii, fu dus la Constantinopol, unde, ca să 'și arate voinicia Pântea, și înfipse toporul într'un stâlp de fier. El muri în temnițele Țari-gradului.

Pântei (Huciul), o muche din délul Pietrosu, din com. Tătăruși, acoperită de huceag.

Pănurescî, sat răzëșesc în com. Drăgănescî formând un singur trup cu satul de reședință.

Tăbărât pe ambele țărmuri ale pâraului Rêșca, numără 68 case, în carî trăesc 75 capî de familie sau 305 suflete, din carî 145 bărbați și 160 femei.

Vatra satului ocupă 12—13 tălci.

Biserica și școla din Drăgănescî servesc și acestui sat.

Numele satului, se zice că, vine de la multa *pănură* de lână pentru sucmanî și ițari, ce o dată se lucra aci.

Satul e vechi și, după spusa bătrănilor, locuitorii n'ar fi adeverați răzëși de bastină.

Moșiile posedate de ei formau altă dată un trup, care prin împărțire din tată în fiu a ajuns în fășii mici, cum le posedă astă-đi. Răzëși n'au urice, ci 'și stăpănesc peticele în virtutea dreptului de moștenire.

Ei țin însă una și bună că moșia a fost dată strămoșilor lor în bucăți de câte 60 tălci, de carî se mai găesc încă, în urma unei vitejii.

Mare parte din moșia Pănurescî a fost răsluită de către călugări M-rei Némțu cu carî s'au judecat multă vreme.

Pânzarului (Poéna), Poeniță d'asupra délului Bogata, din com. Sasca.

Papalac, deal, acoperit de fanaț în com. Preutescî.

Păraele, sat pe moșia și în com. Mălini. Aședat pe podișurile dintre cele trei pârae ce'l stră-

bat, numără 186 case, în care trăesc 196 capî de familie sau 842 suflete din care 410 bărbați și 432 femei. Contribuabili sunt 154.

Vatra satului ocupă 160 fâlcî; iar locuitorii sunt bunișori gospodari.

Improprietăriți în 1864 și 1881 sunt 22 fruntași, 66 pâlmași și 42 codași stăpânind 490 fâlcî.

Biserica și șcôla din Mălini servesc și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Fôlticenî (18 km.) și la Drăcenî (7¹/₂ km.).

Pârâul Cârjei, sat, pe moșia Borca, dar în com. Mădeiu. Aședat pe țărmul stâng al Bistriței și străbătut de pârâul cu acelaș nume, numără 94 case, în care trăesc 99 capî de familie sau 426 suflete din care 226 bărbați și 200 femei (4 israiliți), având 111 contribuabili.

Vatra satului ocupă 100 fâlcî, iar locuitorii nu prea sunt gospodăroși.

Improprietăriți în 1864 sunt 18 fruntași, 26 pâlmași și 18 codași, stăpânind 248 fâlcî.

Are o biserică de lemn, fără preot; iar șcôla din Mădeiu servă și acestui sat. (v. Mădeiu).

Pârâul Cârji, mic afluent al Bistriței, udând satul cu acelaș nume.

Pârâul cu Pescă, isvorasce din muntele Lucați și, după un curs de 3800 m., se aruncă în Négra Șarului, drept Scăricica.

Pârâul Glodului, v. satul Valea Glodului.

Pârâul Glodului, isvorasce dintre delurile Osoiu și Cotârğași, din com. Giurgesci, străbate satul care îi poartă numele și după un curs de aproape 3 km. se aruncă în Șomuzul Mic.

În timpul ploilor e furios, smulge pietre pe care le târâsca la vale, ca să le culégă locuitorii care le întrebuințază la clădiri și drumuri, făcând și un mic negoț cu ele.

Pârâul Lat, mic afluent al Sasceli Mari, având de tributar pe Pârâul Negru.

Pârâul lui Ion, afluent neînsemnat al pârâului Moșă, în com. Borôla.

Pârâul Lung, afluent al Săscuței Micî.

Pârâul Mare, isvorasce de sub

Délul Maganu și se varsă în Négra Șarului, după ce a udat com. Négra Șarului și Șarul Dornei pe o lungime de aproape 7 km.

Pârâul Mare, v. Matioia.

Pârâul Mare, mic afluent al pârâului Sabasa.

Pârâul Mare, mic afluent al pârâului Borca.

Pârâul Morii, afluent neînsemnat al Siretului, în comuna Stolniceni.

Pârâul Morii, v. Bădilița.

Pârâul Negru, mic afluent al Pârâului Lat.

Pârâul Negru, mic afl. al pârâului Bucinișu, com. Șaru Dornii.

Pârâul Pântei, isvorasce din délul Țifla și, după ce a udat comuna Fărcașa pe o lungime de 8 km. în care străbate satul cu acelaș nume, se aruncă în Bistrița.

Pârâul Pântei, sat pe moșia și în com. Fărcașa. Înșirat pe țărmul stâng al Bistriței și pe ale pâraelor Pântei și Găinei, nu-

măra 84 case, în cari trăesc 86 capi de familie sau 329 suflete din cari 165 bărbați și 164 femei, având 90 contribuabili.

Vatra satului propriu zis nu există fiind tare risipit.

Improprietăriți în 1864 și 1879 sunt 1 fruntaș, 31 pălmași și 24 codași stăpânind 182 fălci și 40 prj.

Are o biserică cu patronul Sf. Ión, clădită din lemn, restaurată și înzestrată în 1885 de on. Administrație a domeniului. Coronei, servită fiind de un preot și doi cântăreți. Școla din Fărcașa servește și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Fărcașa (3700 m.) și la Sabasa (3 km.)

În 1803, «Pârâul Pântei a M-rei Rêșca, număra 27 liuđi, plătind 480 lei bir anual; iar ocupația lor era, ca și astăzi, munca în pădure, plutăritul și crescerea vitelor». (Uricarul de T. C. vol. VII, p. 255).

Pârâul Satului, numit și Șipotele în Rădășeni, mic afluent al Șomuzului Mare.

Pârâuțul, afluent al pârâului Brustura, în com. Drăgănesci (3 km.)

Pârâușul, Valea pârâului cu acest nume, puțin productivă.

Parou, deal în com. Miroslăvescî, vârful acoperit cu pădure și cîstele imăș.

Pârlea, mic afluent al pârâului Rêșca în com. Bogdănescî.

Pârlei (Pârâul), mic afluent al pârâului Suha Mare, — com. Mălinî.

Pârlita, deal, spre apus de délul Țiganului, în com. Bogdănescî, fînaț și pășunî.

Pârlita, localitate pe teritorul comunei Ruginôsa.

Pârlita, Móră în com. Hărmănescî.

Pârlitura, pădure de mestécăn în com. Siliștea.

Pârlitura, afluent neînsemnat al pârâului Porcului, în com. Siliștea.

Pârlitura, munte în com. Mălinî,

Pârlog (Fântânele), Obârșia pârâului Ciupescî, din com. Stolnicenî.

Pârlógelor (Délul), cultivabil în com. Brădățelu.

Pârlógele, vale cultivabilă în Brădățelu.

Pârlógelor (pârâul), mic afluent al Siretului, în com. Pășcanî, lungimea de 11 kil.

Părtinuș, fost sat d'asupra Cépă, de lângă satul Hă Localitățîi i se mai zice și «la Țintirim», fiind ci satului acolo.

Pășcanî, com. rurală situată în centrul plășei Siretului de jos, la sud-est și la 40 kil. de com. Ruginôsa și Văscă V. cu com. Cristescî, la com. Miroslăvescî și Sto și la N. cu com. Lesped forma unui trapez neregulat, inclinat spre est (albia Siretului). Se compune din satele: Gușorul-Pășcanî, unde se reședința comunei și a sectorului plășei, Gara Pășcanî, Fântânelele, Brătescî, Sod Boștenî, Gâscescî, Topile, Sécă, Conțescî, Blăg Lunca. — În întreaga comună 2302 case, în care trăiesc 10.314 capî de fam. ce numără 5314 suflete din care 5314 bărbați și 5184 femei (916 străini, joritate israelițî). După numărul locuitorii se împart ast

librar, 24 băcani, 94 cărciumari, 12 lipscani, 10 fierari, 1 farmacist, 4 hotelieri, 4 hangii, 6 cafegii, 16 debite de tutun, 1 ceasornicar, 7 brutari, 2 căruțași, 2 dogari, 20 croitori, 3 dulgheri, 2 boiangii, 1 zugrav, 3 cojocari, 5 casapi, 4 rotari, 4 bărbieri, 25 cismari și alți peste 20 comercianți de mărunțișuri și mici industriași, restul sunt plugari.

Contribuabili sunt 2401. În toată comuna sunt 8 biserici ortodoxe și 1 catolică, servite de 11 preoți și 18 cântăreți; o școală de băieți și alta de fete, — rurale dar cu program urban, 1 școală primară urbană mixtă a Dir. C. F. R. în gara Pășcani și 4 școle rurale mixte. (V. descrierea la sate). Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 65000 lei și la cheltueli 55077 lei; iar al drumurilor de 9000 lei venit și 8000 lei cheltueli. — În com. sunt 585 cai, 1705 boi, 1450 vaci, 3626 oi, 15 capre și 750 porci. — Altitudinea com. de la nivelul mării variază între 320—335 m. — E udată de râul Siret și pâraele Conțașca, Valea Sécă, Ermolia, Recea, Pârâul Pârlógelor, Ocólelor, Sécul și Brătești. — Moșia e proprietatea decedatului Colonel Eugen Alcaz, care o

cumpărase de la N. Roseti Rosnovanu, împreună cu totă zestre (acarete, vite, cultură, etc.) pe prețul de 2.600.000 lei. — Suprafața comunei e de 10822 hectare lănaș, 191 hectare sterp și restul cultivabil. Improprietăriți la 1864 sunt: 40 frunțași, 586 pălmași și 354 codași stăpânind 3229 falcă. Ultimul an s'a cultivat: 900 hect. grâu, 1410 hect. porumb, 199 hect. secară, 167 hect. orz, 182 hect. ovéz, 171 hect. rapiță, 13 hect. cânepă, 12 hect. in, 14 hect. cartofi, 10 hect. fasole, 2 hect. mazăre, 9 hect. anason, 1 hect. hamei. Moșia e una dintre cele mai frumoase nu numai din județ, ci chiar din întreaga Moldovă. — În com. Pășcani sunt 6 mori și 2 piuc, și o fabrică de săpun.

De însemnat în com. sunt: Schitul Brătesc și Gara Pășcani cu atelierul. (V. a. n., fiecare sat în parte și târgul).

Pășcani, târgușor în comuna cu acest nume. Așezat pe un podiș frumos ce țermuresce șesul drept al Siretului, numără 166 case în cari trăesc tot atâția capi de fam., sau 782 suflete din cari 390 bărbați și 392 femei (din ei 602 sunt streini,

majoritate israeliți, câți va lipoveni și nemți). Contribuabili sunt 841.

Vatra Târgușorului din deal împreună cu cel din vale și gara ocupă 51 fâlcă și 41 prj. — Majoritatea târgoveților sunt comercianți și numai o pătrime plugari.

Unele clădiri sunt bunișore, cele mai multe însă nu sunt tocmai recomandabile. Târgul se alimentează cu apă de isvor și, fiind pe un loc scurs, n'ar trebui de cât puțină cheltuială și osteneală ca să fie mai curat. —

Improprietăriți la 1864 sunt 76 fruntași și 311 codași, stăpânind 1856 fâlcă și 28 prăjină.

Are o biserică cu patronul sf. Voivodă, zidită de familia Rosnovanu și improprietărită cu 17 fâlcă, servită de 2 preoți și 2 cântăreți. — O școală primară de băieți, cu un învățător, frecventată de 70—75 școlari și o alta de fete, cu o învățătoare, frecventată de 55—60 eleve. — În ambele se aplică programa școlilor urbane. — E reședința sub-prefecturii plășei Siretul de jos, a comunei și judecătoriei ocolului cu acelaș nume, a unei companii de infanterie, a medicului și moșei de plasă. — E legat de gară prin o linie tele-

fonică, pompierii Dir. C fiind angajați și pentru. In târg este o farmacie, brică de săpun. — Aci bălciu în fie-care Duminică peste an iarmaroc la sf. Mică, sf. Dumitru, sf. I sf. Teodor, Buna-Ves Florii.

Casa proprietății și (4 hect.) cu ezerul și din jurul ei merită să tate de ori cine.

Intre Pășcani și Blăgeș un pod pe vase al pro la care se incasază pen cătore: 5 băni cu picio băni cu căruța cu un ca băni cu 2 cai. Din sus c pod este un altul de stâlpi de piatră al liniei Pășcani-Iași.

Drumuri principale su Fântânele (2¹/₂ kil.), la I (6690 m.), la Boșteni (4 Sodomeni (4 kil.), la C (6 kil.), la Topile (6 l Valea Sécă (7¹/₂ kil.), la I (3679 m.), la Lunca (73 la Gară (1 kil.) și la C (10 kil.).

Vechimea târgului n peste un secol. Acte d ființarea lui nu se găsesc. de 1879 nu erau în Pășc cât două hanuri și câte-

văli ale proprietății, dar, de atunci încôce, o dată cu construirea liniei ferate L. C. I., porni și înflorirea lui, așa că acum merge înainte cu pași destul de repezi.

Vechimea satului, lipit de târg, încă e necunoscută. — «Credem, dice Ep. Melchisedek în *Cronica Romanului*, vol. I, nota de la pag. 177 (Buc. 1874), că numirea de *Pășcani*, ce poartă mai multe sate în România, se derivă de la pronumele familiilor primitive *Pașcu*».

În hrisovul de danie al lui Alexandru Vodă, d. d^o Suceva, 8 Aprilie 1419, precum și în acela al lui Ștefan Vodă către M-reă Taslău, d. d^o Suceva, 1 Februar, 1481, moșiile Borilești, *Pășcani*, și Drăgotesci se citează ca fiind pe câmpul lui Dragoș». (Arh. istorică de B. P. Hâșdău, Bucur. 1865, Tom. I, pag. 75 și 110).

«*Pașcani* a fost ars suferind mari stricăciuni de la Leșii lui Sobieski și Tătari pe timpul lui Constantin Cantemir».

«Prin *Pășcani* fu trecerea podghézului condus de capul catanelor din Neamț, numit Frența, care se ducea să răstórne pe Vodă Mihail Racoviță din a treia domnie». (I. Neculcea, *Letopi-*

sețele țerei, vol. II pag. 233 și 352).

În 1803, «*Pășcani* a Visternicului Iordache Balș», numără 382 liuđi, plătind 5521 lei bir anual, la cari se mai adăogea «breslași ot tam» 22 liuđi cu 188 lei bir și 12 de cei fără bir. Ei se ocupa cu plugăria și cultura tutunului și aveau loc strimt. (Uricar. vol. VII, p. 247).

Visternicul Iordache Balș în diata sa din 1809 îndatorează pe fiul său Iancu căruia îi lasă: «Moșiile sate întregi: *Pușcani* cu toate cătunurile și cu toate siliștile unite la un loc și Conțesci ce sunt luate de veci de la M-reă Probota, cu besmân în ținutul Sucevei și cu casele din *Pășcani*, cu totă pojijia casei și cu toate prisecile cu stupi, la aceste aietate moși», cu condițiunea ca: 1) Să se afle preoți și psalți fără strămutare la biserica din *Pășcani*; 2) Să întrețină școlă cu dascăl moldovenesc și grecesc, în totă vremea; 3) Să se facă două pomeniri pe an la biserică și 4) Să poarte de grije schitul Brătesci. (Uricariul de T. C. vol. XI, p. 337 și XVI, p. 280).

Printr'un hrisov din 1814, Noembrie 16, se întăresce stăpânirea «Visternicului Iordache Ruset pe moșia *Pășcani* de la

ținutul Sucevei și Hodora de la ținutul Hârlăului ce au cumpărat-o prin mezat de la epitropii Bezedelilor Dimitrachi și Panaiotachi fiu a Domnului Constantin Moruz Voevod». (Uricar. de T. C. Vol. VI, p. 299).

Prin satul și târgul Pășcani se vorbește mult despre tâlharii ce ar fi bântuit împrejurimile. În Ist. Mitr. Moldovei și Sucevei (pag. 420) ni se spune că, la 1826, trei bandiți Turci s'au ascuns într-o mără la satul Pășcani (probabil cea de pe pârâul Tăbăcăria), tăiară pe morar și și pierdură urma într-o luncă de lângă satul Hârtope.

«Nicolae Rosnovanu (de sigur tatăl lui Iordache) a fost numit visternic de Mihail Șutu, știindu-l favorabil eteriei, la care fusese atras încă de pe când învăța în Paris de grecul Minas Minard, bibliotecar la institutul Franței». (A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. V, p. 674).

Pășcani Gara (cu târgul din vale), în comuna cu acest nume din plasa Siretul de jos, pe șesul drept al Siretului și la 800—1000 m. de Târgul din del.

De aci pornesce linia ferată în trei direcțiuni spre: Roman-București, spre Iași și spre Burdujeni-Suceva. Pe lângă servi-

ciul direcțiunii C. F. R. se mai află în gară: un oficiu telegrafo-poștal, un comisar, un atelier în care se repară vagoanele și mașinele, cu o turnătorie sistematică. În acest atelier sunt întrebuințați 350—400 funcționari și uvrieri. În jurul gării s'a format un târgușor numit de Pășcăneni Târgul din vale. El numără 164 case în cari trăesc 263 capi de familie, sau 1230 suflete din cari 659 bărbați și 571 femei. Contribuabili sunt 300.

Pe lângă atelier s'a atașat o biserică catolică, cu patronul Joia Verde, zidită în 1872 de comunitatea amplexorilor și lucrătorilor catolici, servită de un preot. Tot în 1872 s'a înființat și o școală primară urbană mixtă cu trei înstitutori, frecventată de 80—100 școlari. Școala se întreține de direcția C. F. R. Afară de limba română se predă facultativ limbele germană și polonă, dar nu în orele reglementare, de către preotul catolic, care predă și religia catolică, iar unul dintre preoți din deal predă religia ortodoxă. O maestră este angajată pentru predarea lucrului de mână la eleve. În apropiere se află frumosul pod de fier ce servă liniei Pășcani-Iași.

Pășcani, pădure în tot lungul părții apusene a moșiei Pășcani, îmbrăcând delurile Pietrosu, Titișanu și Huhurezi. 1790 hect. mai mult tag și ștejar.

Pășcania, deal îmbrăcat în pădure de ștejar, împetrită cu alte esențe în com. Ruginosa.

Pășcania, băltoacă în suprafață de 70 prăj. în com. Ruginosa.

Pășcania, șes în com. Ruginosa.

Păunesci, pârâuaș în satul Văscani; mic afluent al Bahlueșului Rece.

Pavel (Pârâul din valea lui) mic, afluent al pârâului Brădățelu (750 metri).

Pavel (valea lui), valea pârâului cu acest nume; cultivabilă.

Pelinescilor (pârâul), mic afluent al Șomuzului Mare, în comuna Dolhești.

Peter (délul lui), lângă satul Hârtope; adăpostea altă dată tâlhari, între cari se pomenesce numele unui Coman. Parte e acoperit de pădure și parte cultivabil. Peste acest dél se ved

încă urmele șleahului ce lega Iași cu Suceva.

Petia, sat pe moșia cu acelaș nume din com. Pleșesci. Numără 144 case în cari trăesc 142 capî de familie sau 589 suflete din cari 290 bărbați și 299 femei (7 israeliți). Contribuabili sunt 136. Vatra satului ocupă 16 fâlcî, 32 prăjini; iar locuitorii sunt bușiori gospodari. Moșia aparține la doi proprietari G. Ciudin și G. Gr. Raftivanu, și are întinderea de 962 fâlcî din cari 456 fâlcî cultivabile, 260 fâlcî fânaș și restul mlaștină și teren puțin productiv. — Improprietăriți în 1864 sunt 34 fruntași, 41 pâlmași și 30 codași, stăpânind 254 $1\frac{1}{2}$ fâlcî. Are o biserică de lemn, cu patronul Sf. Voivodă, improprietărită cu 8 $1\frac{1}{2}$ fâlcî, fără preot. O școlă rurală mixtă înființată la 1 Decembrie a. c. (1892) cu un învățător plătit de stat, frecventată de 35 școlari.

Drumuri principale sunt: la Fâlticeni, (5 km.), la Pleșesci (4 km.), la Uncesci (1 $\frac{1}{2}$ km.)

Din trecutul satului. Prin cartea de mărturie din 7104 (1596) Iul. 14, Irimia Moghilă Voevod, recunoște dreptul de proprietar lui Minea, fiul lui Ilarion Calugărul, ce se chiea

în mirenii Ion. asupra moșiei Petia cumpărată de la Costea Petia, drept 900 galbeni tătaresci, încă de pe timpul lui Ștefan Vodă Cel Mare. Uricar. XVI, p. 8.

Petia se împărțea în Petia Mare și Mică și se compunea din mai multe răzeși: dovadă uricele de la Const. Moghilă V. V. din 1117 (1609) August 26, prin care Avramica, fiica lui Ionascu, vinde lui Pătrașcu Vel Vornic Țerei de sus, un loc de 3 case de la Petia Mare și cu jerebiile lor din țarină și din livadă și cu tot locul și venitul de peste an, drept 80 taleri argint. Și alte acte și mărturii de vinzare și zalogire de jerebi și case. (V Uricariul de T. Codrescu, vol XVI, p. 8, 9, 10, 12, 18, 19, 20 și 26.)

În 1803, «Petia lui Vasile Ciudin avea 25 liuți plătind 280 lei bir anual, la cari se mai adăgeau «breslași ot tam» 2 liuți, plătind bir 24 lei pe an. (Uricar. VII, p. 253.)

Printr-o carte de judecată din 1807, Iunie 21 se întărește stăpânirea Paharnicului Tudorachi Ciurea și Vasile Ciudin asupra moșiilor Petia Mare și Mică (Uricariul VI, p. 278).

Petiuța, pârâu în com. Șoldănesci; își are obârșia în satul Petia și se varsă în Șomuz, având 3¹/₂ km. lung.

Petrilescii, trup de moșie. V. Bogdănesci.

Petroni, pârâu; mic afluent a pârâului Suha mare.

Pescoră (la), pescere săpate în malul pârâului Lupului din com. Uidesci, nu departe de Manolea, având una din ele 2 apartamente cu o ferăstră, dovadă că au fost o dată locuite.

Piatra Arsă, o stâncă sub Stănișoara, de a dreapta șoselei ce duce la Brosceni.

Piatra lui Ciobăcă, unul dintre piscurile muntelui Runcul Mădeiului.

Piatra lui Epure, munte în com. Brosceni.

Piatra lui Toder, cea mai periculoasă dintre stâncele de la cataracta Bistriței la «Tonce»

Nuvelistul N. Gane ne dă legenda ei în versurile următoare:

Piatra lui Tóder

Legendă.

Mărióra de la Borca
E vestită pe la munte
Intre fetele frumoase
Ea cu drept e cea din frunte.

Și istéță e la vorbă,
Veselă, inimă plină,
Și tot cântă și lucrăză,
Parcă-î grier și albină

Ea lui Tóder de la Dorna (v. a. n.).
Juruit'ău a sa mână;
Însă vremea cea pribeagă
Prea încet róta își mână,

Când e vorba să aducă
Ceasul drag de cununie,
Și să pue 'n vatra Dornei
Casa lor pe temelie.

În sfârșit în dorî s'arată
Ziua cea de mult dorită
Și pe o plută Tóder plécă
La mirésa lui iubiă.

Apa Bistriței e bună,
Vîntul cald ușor adie,
Negurile latînd pe vîrfuri
O urzélă argintie

Dar din dorile aprinse
Vine-o rază pe furiș
Care 'mprăștie și sórbe
Umedul paienjiniș.

Ș'atuncî pluta luminată
Vesel lunică la vale,
Parcă dorul ar împinge-o
Pe strălucitórea cale

Când la câmp, când la pădure ¹⁾
Tóder pluta 'și cărmuesce;
Iată 'n șipot o îndréptă,
Iată acum o doliesce ²⁾

Iar acolo unde apa
Curge lin și adormită
Tóder cântă și viséză
La logodnica-î iubită,

Pe la Colțul de la Acra
Prin virtejul din Căldare (v. a. n.)
Mâna meșteră-a lui Tóder
Duce pluta 'nvingétóre.

Apoi trece pe sub bolta
Cheilor întunecate (v. cheile)
Unde stâncele greóe
Par în cer împreunate.

Iată, iată se arată,
În albastra depărtare,
Urișii munșii ai Borcel
Unde satu-î în serbare.

Saltă inima lui Tóder!
A lui cale s'a scurtat,
Numai Tóncele să tréacă (v. a. n.)
Și din greú el a scăpat

¹⁾ Plutașii obișnuiesc a dice: *«la câmp, la pădure* în loc de: la stânga, la dreapta.

²⁾ A dolii pluta însemnăză a o da la lin, a o scóte din curent.

Dar în Tónce vijelia
Se ridică de sub stânci
Duhul rău sălăsluesce
În genunile adânci ¹⁾

De o vraje par' că-î prinsă
Bistrița în acel loc
Căci ea apele-și răstornă
Ca pe-o albie de foc.

Dar din fundu-î fără număr
Răsar stânci posomorâte
Ce pun stavili de peire
Plutelor nesocotite

Tóder însă scie strunga ²⁾
Nu o dată a trecut
Prin strimțórea 'nfricoșată
Unde atâția s'au pierdut.

El își face semnul crucei,
Apoi intră fără frică
În cea volbură turbată
Într'a iadului potică.

Însă vai! strunga e 'nchisă
De-un catarg care-o ezesce
Pluta dusă ca săgeata
În mișcândări se sdobesce.

Iar sălbaticile valuri
Pe logodnic îl înghit
Lâng' o stâncă fioroasă
Cu vârful negru, ascuțit

Apoi par'că de-a lor faptă
Ele 'n urmă se călesc
Își astâmpără mânia
Varsă lacrimi și jelesc.

Și-a lor jale o îngână
Cea pădure 'mbătrânită,

Munții, stâncele pleșuve,
Pescera cea mistuită

Pân' la Borca merge vestea
Gol rămâne-altarul sfânt
Trist norodul se întorce
Se 'ntind ochii spre pământ

Iar frumoșa Marióră
A uitat de atunci să râdă;
Să mai cânte, să mai țesă
Ochi nóptea să-î închidă

Lângă stânca fioroasă,
Cu vârful negru ascuțit
Veșnic umblă și întreabă
Unde este-al ei iubit?

Intr'o ți pe négra stâncă
Marióra se acașă,
Păru-î flutură pe umăr,
Vai! ce veștedă-î la față!

Ochi-î stinși caută 'n apă
Pieptul ei din greu suspină
Ea îl chiamă, 'î face semne
Pe prăpastie se 'nclină:

Și de-o dată par'că 'l vede
În genunea cea adâncă:
Dómne-ajută! strigă-atuncea
Și s'aruncă de pe stâncă.

Au trecut anii de-a rândul
Dup' această întâmplare
Și plutași când s' avântă
În a Tóncelor strimțóre,

Îți arată cu sfință
Stânca négră ascuțită
Ce cu numele lui Tóder,
De atunci e poreclită!

¹⁾ Genune înseamnă bulbónă, adâncime.

²⁾ *Strunga*, calea, curentul pe care trebuie să apuce.

- Piatra Opolnei**, Munte, în com. Broscenî.
- Piatra Puşcată**, Stâncă în Bistriţa.
- Piatra Şurei**, Stâncă enormă în albia pârâului Băuca, unde se formeză o cascadă naltă de 7 m. în com. Négra Şarului.
- Piatra vîntului**, Stâncă în Bistriţa între Chei şi Colţul Acrei.
- Pîchetului** (Pârâul), mic afluent al pârâului Négra Şarului, în com. Şarul Dornei.
- Pîciorul Căsaşenilor**, Munte în com. Mădeiu.
- Pîciorul Cărlanului**, Munte în com. Bogdănesci.
- Pîciorul Corbului**, Deal, acoperit de pădure de fag, lângă satul Bădiliţa, com. Lespeşi.
- Pîciorul Hucului**, o prelungire a delului Burduhosul din comuna Brădăţelu..
- Pîciorul Hucului**, Pădure de stejar în com. Brădăţelu.
- Pîciorul Lat**, Munte în comuna Mădeiu.
- Pîciorul Lat**, un povârniş al muntelui Şërbei, comuna Négra Şarului.
- Pîciorul Lat**, Munte în comuna Sasca.
- Pîciorul Lung**, Culme de deal (munte) ce porneşte din muntele Gruiu, com. Dorna.
- Pîciorul Lung**, un povârniş repede ce scoboară din munţii Şërbei în pârâul Négra, din comuna Négra Şarului, e îmbrăcat în pădure de brad.
- Pîciorul Lupului**, Culme de munte între Rêşca Mare şi Rêşcuta, în com. Bogdănesci, îmbrăcată în pădure de brad, fag şi mestécă.
- Pîciorul Ortóei**, Munte în com. Dorna.
- Pîciorul Pietrii lui Epure**, Munte în com. Broscenî.
- Pîciorul Plopului**, Munte în com. Bogdănesci, acoperit de pădure de mestécă şi rēchită.
- Pîciorul Popi**, pădure numită şi Pădurea Fundóei, d'asupra satului Sodomeni, din comuna Păşcani.

Piciorul Rusului, o parte a muntelui cu acest nume, din com. Șaru Dorni, acoperit de pădure rară.

Piciorul scurt, mic afluent al pâraului Tăeturei, com. Șaru Dorni.

Piciorul Scurt (Délul), munte în com. Șaru Dorni.

Piciorul Scurt, Pârâu; mic afluent al pâraului Sabasa.

Piciorul Scurt, Munte în comuna Mădeiș.

Piciorul Săcuilor, Munte în com. Mădeiș.

Piciorul Stânei, Munte în com. Bogdănesci, acoperit de pădure de mestecăn și răchită.

Piciorul Stâncei, Munte în com. Sasca.

Piciorul Țărcanilor, v. Țărcanilor.

Piciorul Țiganului, Munișor în com. Négra Șarului.

Piola, Iaz în vatra satului Drăgușeni, format de pâraul Hatia în supraf. de o falce.

Pietrele Albe, Munte în comuna

Broscești, având 1488.9 m. altitudine.

Pietrele Dómnnei, Stânci în partea vestică a Rarăului, cari vădute printre neguri se aseamănă cu o biserică sau un castel cu trei turnuri fantastice zidit în văduh. Vederea lor e așa de frumoasă că atrag foarte mulți vizitatori. — Singurul *Edelweiss* stă lipit de aceste stânci uriașe. — Pe aci trece hotarul între Broscești și Bucovina. (V. «Comóra de la Rarău» în nuvelele lui N. Gane). Tradiția spune că-și trag numele de la o Dómnă (unii spun Dómnă lui Petru Rareș) ce s'ar fi ascuns aci de frica Turcilor, având la sine mulți bani și scule bogate. — Nică Dómnă nică comorile ei nu se știe ce s'au făcut; se crede însă că averile stau tot ascunse, dar că, cine ar cuteza să le ridice, dispare în prăpastie și nu se mai întorce.

Téma acesta provine însă din cauza multor spărturi și prăpastii foarte adânci ce sunt în jurul stâncelor. Pietrele Dómnnei și Rarăul se ved, pe timp senin, chiar de pe délul Tâmpescilor de d'asupra Fôlticenilor.

Pietrele Oblâncei, Munte în com. Broscești.

Pietrele Roșii, Munte în comuna Broscești.

Pietrele Roșii, Munte în comuna Négra Șarului, pe sub culmea căruia trece frontiera țării din spre Ardél și Bucovina. Piscurile-î principale sunt : Buza Șerbești și Straja.

Pietrelor (Vârful), Munte între Broscești și Mădeiu.

Pietrenilor (Pârăul), mic afluent al pârăului Négra Șarului, în com. Șaru Dornii.

Pietriș, Pârău ; mic afluent al pârăului Osoiu, în com. Valea Glodului.

Pietriș, Dél între pâraele Osoiu și Racova, com. Valea Glodului, culmea acop. de pădure, cósțele cultivabile.

Pietrișu, numit și Țarina Mare, e unul din délurile pe care stă satul Boșteni.

Pietrișu Mare, Munte în comuna Mălini, având 1005 m. altit.

Pietrișu, Dél în com. Șoldănesci.

Pietrișu Piciorului Lat, Munte între com. Sasca și Baia.

Pietrișurile, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Ruginósa, numără 114 case, în cari trăesc 128 capî de familie sau 486 suflete, din cari 245 bărbați și 241 femei (3 israiliți).—Contribuabili sunt 90.

Vatra satului ocupă 56 fălcî, iar locuitorii sunt gospodari de mijloc. — Moșia, proprietate a d-lor I. Gheorghiu și V. Vrânceanu, are întinderea de 339 fălcî, din cari 285 cultivabile, 32 fălcî pădure, 12 fălcî fânaț și restul netrebnic.

Improprietăriți la 1864 sunt 33 fruntași, 10 pălmași și 25 codași, stăpânind 224 fălcî.

Are o biserică cu patronul sf. Voivodî, zidită de paharnicul Ion între 1770—1777, servită de un preot și 2 cântăreți. Șcôla din Costesci-rězeshî servă și acestui sat.

Pietrósa, Pârău ; isvorasce de sub Preluca lui Rareș, udă teritorul com. Mădeiu pe o lungime de 9 kil. și, după ce a învârtit 2 mori, se varsă în Bistrița.

Pietrosu (Budăi), Pârău ; isvorasce din Poéna Hurmuz, com. Dolhasca și după un curs de 5 kil. în care a primit pe Pârăul lui Martin se varsă în râul Siret.

Pietrosu, Dél în satul Stolniceni-Costandache.

Pietrósa, mic afluent al pâraului Suha Mare.

Pietrósa, mic afluent al pâraului Suha Mică.

Pietrósa, Munte în com. Mălini.

Pietrosul, Munte în com. Bogdănesci, acoperit de fag și mestecăn.

Pietrosul, Dél în com. Drăgănesci între văile Nistora mare și Culeșa.

Pietrosul, Muntele ce formează hotar între com. Brosceni și Dorna, având 1704 m. altitudine.

Pietrosul Bogolin, cel mai înalt munte din com. Brosceni, având 1749.4 m. alt.

Pietrosu, Pârâu; v. Ciobănița.

Pietrosul, v. Pârâul Isaia.

Pietrosu, Dél acoperit cu pădure de diverse esențe în com. Tătăruși.

Pietrosu, parte din satul Tătăruși, numită și Tătăruși mică.

Pietrosul, Dél, pășunabil și parte sterp, în com. Ruginósa.

Pietrișul oel Mare, Munte, în comuna Mălini.

Pietrișul oel Mic, Munte în com. Mălini.

Pinului (Pârâul), mic afluent al Negrișorei în com. Brosceni.

Piscul, munte în com. Dorna.

Pisc (In), v. Bistrița.

Piscul Babei, Vârf de deal în pădurile com. Cristesci, de sub care isvoraște pârâul Moțca.

Piscul Babei, Pârâu; v. Pârâul Moțca.

Pisaltului (Pârâul), mic afluent al pâraului Prisăciș, com. Preutesci.

Ptuei (Pârâul), mic afluent al pâraului Suha Mică, comuna Mălini.

Plain, sat, pe moșia și în com. Șaru Dorni. Imprăștiat pe țăr-mul drept al pâraului Négra Șarului, numără 90 case în care trăesc 81 capî de familie sau 300 suflete, din cari 146 bărbați și 154 femei, iar din ei 106 contribuabili.

Biserica și școala din Șaru servă și acestui sat. (Vezi Șaru Dornî).

Plaiulul (Délul), în com. Sasca.

Plaiulul (Gura), Munte în comuna Broscenî.

Plaiul Comóra, Munte în comuna Broscenî.

Plaiul Bătrân, Pârâu; mic afluent al pârâului Suha Mare.

Plaiul Bătrân, Munte în comuna Mălinî, având 921.8 metri altitudine.

Plaiul Șarului, parte din satul Gura Negrei, din spre Șaru.

Platonesci, sat; v. Manolea.

Platonîța, Pârâul ce curge prin satul Manolea și se varsă în pârâul Tolescî (2 kil.), învârtește o morișcă.

Platonîța, Pârâu; afluent al Șomuzului Mare, în com. Dolhescî (4 kil.). — Are de tributari din dreapta pe: Turbata și Boura, iar din stânga pe Grópa Covrigului și Grópa lui Balan.

Pleşa (Pârâul), mic afluent al Șo-

muzului mic, în com. Silistea, lung. de 1½ kil.

Pleşele Holdei, Munte în comuna Broscenî.

Pleşesci, comună rurală în partea vestică a plăseii Șomuzul, spre N.-E. și la 11 kil. de Fôlticenî. Se megieșesce la E. cu com. Giurgesci, la V. cu com. Oprișeni, la S. cu com. Preutesci și la N. cu frontiera Bucovinei. — Are forma unui poligon neregulat, prezentând mai multe ondulațiuni.

Se compune din satele: Pleșesci Gani, Pleșesci Sinească, Valea Botez, Jacota, Hrețca, Uncesci, Petia și Bunesci, cu reședința în Pleșesci Sinéscăi. E populată cu 564 capî de familie ce numără 2268 suflete sau 1115 bărbați și 1153 femei (27 israiliți). Contribuabili sunt 610. Are 6 biserici, servite de 2 preoți și 5 cântăreți, și 2 școle rurale mixte cu 2 învățători. —

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 5270.25 lei și la cheltueli 4928.73 lei; iar al drumurilor 920 lei venit și 780 lei cheltueli. În totă comuna sunt: 128 cai, 384 boi, 260 vaci, 2352 oi și 360 porci.

Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 335

—345 m. E udată de Șomuzul Mic și pârașele: Poenei, Racova, Hermeziu, Ciomârna, Bazaci, Popa, Făstăcul, Sinescu, Fundoia, Răcea, Caprei, Vârnav, Ciurei și Bunesci. Moșia aparține mai multor proprietari.— Suprafața teritorială a comunei e de 5636 fălcă 67 prj. din care 2575 fălcă cultivabile, 461 pădure, 1684 fălcă fânaș și restul mlaștine și locuri sterpe sau puțin productive.

Ultimul an s'a cultivat: 1500 hect. porumb, 373 hect. grâu, 70 hect. orz, 810 hect. ovăz, 76 hect. hrișcă, 25 hect. cartofi, 9.60 hect. cânipă și 1.50 hect. in. Improproprietăți în 1864 sunt 113 frunțași, 198 pălmași și 77 codași, stăpânind 947 fălcă. Teritoriul comunei se imparte în mai multe sfori de moși; cari din vechime erau niște răzeși.

Pleşesci Gani, sat numit *Chitic* și *Găneni*, pe moșia cu acelaș nume din com. Pleșesci.—Așezat pe țărmurile pâraului Racova, între delurile Țiclău, Candachia și al Viei, numără 94 case, în care trăesc 91 capă de familie sau 357 suflete, din cari 167 bărbați și 190 femei, fiind 85 contribuabili.

Vatra satului ocupă 13 1/2 fălcă

Locuitorii nu sunt tocma podăroși și urâsc mai mori cari alți învățatura de

Moșia, proprietate a d-l Dragonciu, fostă a familiei, are 410 fălcă, din ca cultivabile, 40 fălcă p 200 fălcă fânaș și imaș și netrebnic. — Improproprietăți în 1864 sunt 21 frunțași, 5 mași, și 12 codași, stă 186 fălcă 64 prj. Are o b de lemn cu patronul Buntire, servită de 1 preot și țareți și improproprietăți fălcă. Școala din Pleșesci S servește și acestui sat.

Drumuri principale sunt Folticeni (11 kil.) și la I Sinescăi (1500 m.).

Pleşesci Sinescăi, Sat, nu Poena, pe moșia cu acelaș din com. Pleșesci. Tăbă costa delului Morei, nun case, în cari trăesc 73 c fam. sau 282 suflete di 137 bărbați și 145 femei (raeliți), fiind 90 contril

Vatra satului ocupă 15 prj. Moșia, proprietate tenitorilor decedatului Țescu, care a luat-o de la Morțun și acesta de la Caramanlău, care la rădăvea de la Constantin scu și acesta o moșter

la tatăl său Panuile Chitic, zis în urmă Pleşescu, un răsărit de fel din Buciumeni. Are întinderea de 478 fălci, din care 198 cultiv., 200 pădure, 20 fânaş, iar restul teren puţin productiv. — Improprietăţi în 1864 sunt: 17 fruntaşi, 23 pălmaşi şi 6 codaşi stăpânind 132 fălci şi 55 prj. Are o şcoală rurală mixtă, cu un învăţător plătit de stat, frecventată de 35 şcolari. Biserica din Plesesci Ganea serveşte şi acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Pleşesci Gani (1¹/₂ kil.) şi la Fôlticenî (11 kil.)

Pleşul, munte în comuna Broseni, având 1205 m. altitud.

Pleşul, Délul, acoperit de pădure de diferite esenţe, dintre comunele Dolhesci, Preutesci, Siliştea şi Valea Glodului.

Pleşa, mic afluent al pârâului Hotaru în com. Preutesci.

Pleşul, Munte în com. Bogdănesci, Boróia şi Drăgănesci, pe culmea căruia trece hotarul între judeţele Suceava şi Némţu. — Are 915.5 m. altit. — E îmbrăcat în pădure de brad, fag şi mestecăn.

Plopî, v. satul Lunca din comuna Păşcani.

Plopî, Vale în com. Bogdănesci.

Plopî, Suhat în comuna Bogdănesci.

Plopîi, localitate, lângă satul Manolea, pe albia pârâului Ţolesci.

Plopîi Băiei, localitate, pe moşia Baia, pe lângă ţermul Moldovei, acoperită de plopî.

Plopilor (Délul), munte în com. Mălini.

Plopilor (Vârful), munte în com. Mădeiu.

Plopului (Pârâul), isvorasce de sub muntele Rusu şi se varsă în Moişa drept Gura Trestioarei (3 kil.)

Plopu, Munte în comuna Bogdănesci.

Ploştina, Suhat mlăştinos în com. Bogdănesci.

Ploştinei (Pârâul), mic afluent al pârâului Sasca Mică.

Ploştiţă (Pârâul lui), isvorasce din Délul Greerilor şi după un curs

de 1500 m. se pierde pe șesul Siretului, în com. Dolhasca.

Pocoleni, Dél cultivabil, în com. Oprișeni.

Pocoleni, Pârâu; mic afluent al Șomuzului Mare.

Pocoleni, viitor sat în com. Rădășeni, pentru care s'aă rezervat 131 locuri de case locuitorilor cari aă cumpărat loturi a 5 hectare.—S'aă mai cumpărat de comună un lot pentru școală și un altul pentru biserică și casa de sănătate.

Altă-dată a mai existat acolo sat, purtând tot acest nume, dar se spune că el era populat cu leși.

Pocolescu, Dél în com. Sasca.

Podeni, afluate neînsemnat al pârâului Bunesci.

Podișoru, Pârâu; mic afluent al Șomuzului Mare, în comuna Dolhesci.

Podul Bufti, localitatea unde pârâul Cazacului dă în Râșca.

Podul Călugărului, un podeț pe calea de la Mălini la Esle.

Podul Croitorului, podeț dincolo de Mălini spre Satul nou.

Podul Délului, Pădure de diverse esențe, în com. Silistea.

Podul Muntenilor, Podețul cetreci mai întâi pornind din Esle spre Stănișoara, în apropierea căruia e Gura Nemțișorului.

Podul Poștei, Podeț peste pârâul Poștei, com. Tătăruși.

Podul Tăbăcăriei, localitatea de la îmbucătura pârâului Sec în pârâul Ocolelor, în com. Pășcani.

Poduri, délul de d'asupra iazului Ciorsaci din com. Șoldănesci, cotele căruia sunt acoperite de pădure tină.

Pojorâta, pârâu, mic afluent al pârâului Suha Mare, în com. Mălini.

Pojorâta, munte în com. Mălini.

Pejorâtei (Vârful), piscul muntelui cu acest nume, având 975 m. altitud.

Poéna, pârâu; mic afluent al Șomuzului mare în com. Dolhasca.

Poéna, pârâu; afluent al Sascei mari, în com. Sasca, având de tributar pe Șipotul.

), partea nord-vestică a Negotesci.

st sat, sub pôlele pădu-
ățelul din comuna Stol-

t; v. Pleșesci Sinéscăi.

salul), în com. Dolhesci,
cultivabil, parte acoperit
ire de fag. Dese ori în
ături se găsesc cără-
alte obiecte de ale gos-
, ceea ce ne dovedesce
tă a fost locuit.

alea), vale cultivabilă în
olhesci.

ârâul), mic afluent al pă-
lacova, în com. Pleșesci

unișului, poeniță în pă-
oșiei Bogdănesci, în care
bârșia pâraului Alunișul.

orcei, parte din satul

brgașului, sătuc, numă-
case, ce face parte din
târgași, com. Broscești.

anei, o poenă foarte fru-
: pâraul Suha Mare în

sus, com. Mălini, între tabără
și Esle. — Tradiția spune că o
Dómnă a Țerei fugind de frica
Turcilor (se crede a fi fost Dómnă
lui Petru Rareș în fuga-le la Ci-
cești) a mas aci o nópte lăsân-
du-și o parte din óstea ce o es-
corta tăbărătă la Tabără (mai
înapoi cu vre-o 1500 m.) iar că-
lărima descălică la Esle ceva
mai nainte. — Acéstă Dómnă
ar fi aceeași care a rătăcit și pe
la Pietrele Dómniei.

Poenele Găinilor, poenă de 15
tălcși în munții comunei Bogdă-
nesci.

Poéna la Hultuan, poeniță în pă-
durea com. Dolhasca.

Poéna lui Ivan Orășmaru, poenă
în com. Dolhasca.

Poéna cu ómeni, poenă în com.
Dolhasca.

Poéna lui Nistor, poeniță în com.
Dolhasca.

Poéna Lungă, dél de munte în
com. Bogdănesci, pășunabil.

Poéna Lungă, munte sub Băișe-
scu, com. Mălini.

Poéna Lungă, munte, sub Halău-

ca, în comuna Mălini, având 1340.1 m. altit.

Poéna Plopilor, poenița în pădurile com. Bogdănesci.

Poéna Prislopului, poenă pe muntele Prislop, com. Dorna.

Poéna Prisăcii, sat, pe moșia și în com. Drăgănesci, la V. și la 3 km. de satul de reședință. Tăbărât pe ambele țărmuri ale pârâului Culeșa, numără 99 case în care trăesc 105 capî de familie saũ 430 suflete, din cari 208 bărbați și 222 femei, mai toți plugari.

Vatra satului ocupă 15 fâlcî, 25 prj. Locuitorii sunt bunișori gospodari.

Are o biserică de lemn servită de un preot și 2 cântăreți.

Șcôla din Brusturi servește și acestui sat. Vechimea satului e necunoscută; iar numele și-l trage de la faptul că mai înainte de a fi sat pe acest loc se afla prisaca M-rei Némțu, poéna fiind frumoasă și încunjurată de codri nestrăbătuți.

Poéna Răftivanului, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Dolhesci. Aședat pe o cóstă ce țermuresce șesul drept al Siretului, numără 82 case, în care

trăesc 68 capî de familie 302 suflete, din cari 150 bărbați și 188 femei (5 fiind 70 contribuabili).

Vatra satului ocupa Locuitorii sunt bunișori darî.

Moșia proprietatea torilor familiei Răftivar 373 fâlcî, din cari 274 bile și 99 pădure.

Improprietăriți în 1868 fruntași și 17 pălmaș pânind 74 fâlcî.

Are o biserică fôrtoșică, cu patronul Nasșică, cu patronul Nasșică, zidită în 1848 de Răftivanu, menind o mănăstire, improprietă 8½ fâlcî, servită de un cântăreț. Șcôla dă servă și acestui sat.

Poéna Socii, parte din sat

Poéna Tăeturei, V. Tăeturei

Poéna Vânătorului, o hotarul Bucovinei, într Șerbiu și Lucaci.

Poéna Vinului, Localitate pe Négra, com. Brosce depărtare de reședința de 20 km., locuită nu câți-va sătenî ce țin în loc de la proprietate.

ast-fel de la un escelent isvor de apă minerală (burcut, borvis) aflător aci, ce secretéză din o stâncă, — și căruia localnicii îi zic vin. Un agent vamal stă aci, fiind însărcinat cu privegherea de a nu se introduce în țără, pe Négra, în mod fraudulos, plute.

Poenița Șerpelui, poenă în com. Sasca, în care se află obârșia pârâului Șinca.

Polele Crucei, localitate din josul satului Brusturi, unde pârâuașul Lădeț se varsă în Brustura.

Pomiș Robului, localitate în satul Rêșca. Tradiția spune că pe locul unde se află satul era o pădure mare. Primiș descălicătorii ai satului Rêșca fiind robiți de Tătari nu s'au întors din ei de cât doi, și au pus temelia satului. Astăzi nu mai găsim aci de cât doi meri dulci.

Ponórele, pârâu; mic afluent al pârâului Țolesci, în com. Uidesci.

Popa, pârâu; mic afluent al Șomuzului Mic, în com. Pleșesci.

Popa, munte în com. Brosceni.

Popel (Pârâul), mic afluent al pârâului Négra Șarului.

Popi (Pârâul), afluent al Bistriței, lung de 3400 m., în com. Dorna.

Popi (Délul), acoperit de pădure de fag, în com. Preutesci.

Popi (Pârâul), v. Hotaru.

Popi (Pârâul), afluent al Șomuzului mic, în com. Siliștea. (2 km.)

Popi (Délul), Imbrăcat în pădure de fag, pe moșia Stolniceni Costandache.

Popesci, sat; v. Crăpăturile.

Popesci, mic rămnic în satul Lămașeni, la locuitorul Gr. Popovici.

Porcăriia, deal, îmbrăcat în pădure de fag, pe moșia Probota.

Poroului (Pârâul), afluent neînselat al pârâului Hatia, com. Drăgușani.

Poroului (Pârâul), pârâul ce formeză hotar între moșiile Liteni și Siliștea, trece pe lângă satul Balta Porcului și ajungând în localitatea Zeilic, ia numele de pârâul lui Zeilic, formeză balta Rămășița, pe șesul Sucevei și

se aruncă printr'un canal în acest râu. Are de tributar din stânga pe Pârlitura.

Postiei (Pârâul) mic afluent al Pârâul Mare (Matióia) în comuna Tătăruși.

Posta, fostă stație de poștă, pe când exista acest serviciu, drept satul Tătăruși.

Postei (Lanul), Țarina din josul acestei localități.

Postăvăria, Iaz în suprafața de 40 prj. lângă satul Văscană, format de pârâul Drăgoteni.

Praxia, sat pe moșia Dumbrăvița din com. Fântâna Mare.

Numără 27 case în care trăesc 29 capî de familie sau 102 suflete, din cari 47 bărbați și 55 femei. Vatra satului ocupă 6 fâlcî.

Biserica din Dumbrăvița și școla din Fântâna Mare servesc și acestui sat.

Preluca, pârâuaș, afluent neînsemnăt al pârâului Gherghina, în com. Lespedi.

Preluca, deal servind de imaș în com. Lespedi.

Preluca Bourului, munte în com. Mălini.

Preluca lui Rareș, unul dintre piscurile muntelui Hălciugosul în com. Mădeiu, peste care se spune că a rătăcit Rareș Vodă, în fuga-l spre Ciceu.

Preluca Rotundă, munte în com. Mălini.

Preluca Vânătorului unul dintre piscurile muntelui Șerba.

Prelucoi (Pârâul), mic afluent al pârâului Cotârğaș, com. Brosceii.

Prelucele, munte în comuna Brosceii.

Preluncii, locul unde drumul Racovei se întâlnește cu al Pietrișului. în com. Valea Glodului.

Preutésa, munte în com. Brosceii.

Preutescî, comună rurală situată cam în centrul plășei Șomuzul și la 6 km. de Fôlticeni.

Se mărginesce la E. cu com. Dolhescî, la V. cu com. Șoldănescî, la S. cu com. Uidescî și Ciumulescî și la N. cu com. Giurgescî și valea Glodului. — Forma-î teritorială este aceia

a unui romb ale căruia unghiuri optuse sunt espuse spre S.-E. și N.-V. înclinat de ambe părți spre albia Șomuzului Mare ce-l străbate prin mijloc de la V. la E.

Se compune din satele: Preutesci, Arghira, Basaraba, Fundoia, Brana și Huși, cu reședința în satul Basaraba.

E populată cu 575 capî de familie ce numără 2324 suflete sau 1168 bărbați și 1156 femei (72 israeliți). Contribuabilii sunt 506.

Are 3 biserici cu 3 preoți și tot atâția cântăreți și un schișor, Adămoea (Brana) cu cinci călugări. Două școle rurale mixte cu câte un învățător plătit de stat.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 7.141,51 lei și la cheltueli 6.439,76 lei; iar al drumurilor 1420,80 lei venit și 1370 lei cheltueli.

În totă comuna sunt 104 cai, 594 boi, 302 vaci, 1498 oi și 518 porci.

Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 335—350 m.

E udată de Șomuzul Mare (9.500 m.) care în comună formează Țazurile Basarabi și Arghira și mai multe pâraușe¹⁾.

¹⁾ În comuna Preutesci sunt 3 mori: una a statului cu 2 pietre cu 600 lei

Moșia e parte a Statului, parte ale altor proprietari (v. fiecare sat). Suprafața teritoriului comunei e de 3222 fâlcî din cari 1927 cultivabile, 1046 pădure și restul Țazuri, mlaștini și teren neproductiv. Anul din urmă s'a cultivat 654 fâlcî porumb, 28 fâlcî grâu, 196 ovăz, 42 orz, 10 fâlcî hrișcă și câte puțin cartofi, fasole, mazăre, etc.

Improprietăți în 1864 sunt 2 frunțași, 138 pâlnași și 164 codași, stăpânind 971 fâlcî. Comuna Preutesci e străbătută de șoseua județenă Fâlticeni-Dolhasca pe o lungime de 9 klm., având și o gară Basarabi.

Locuri mai însemnate în comună sunt: Schitul Brana (Adămoea), Cetățuia și La cetate (v. a. n.)

Preutesci, sat, numit și Preutești-Adămoei, pe moșia și în com. cu acelaș nume. Primul nume și-l trage de la o familie de preoți și secundul de la o proprietară. Așezat pe țermul stâng al Șomuzului Mare e străbătut de pâraul Brana și numără 77 case, populate cu 93 capî de

venit pe an, alta cu 4 pietre și o piuă a decedatului A. Gr. Bonachi cu 3600 lei venit anual și a treia a d-lui Maior I. Giurăscu cu 2 pietre și o piuă, cu 800 lei venit.

familie sau 385 suflete din cari 196 bărbați și 189 femei (21 israeliți) având 62 contribuabili, Vatra satului ocupă 21 fâlcî; iar locuitorii tocmai buni gospodari nu sunt. Are o biserică, clădită din lemn, în 1830, de Const. și Elena Adamescu, cu patronul «Intrarea în Biserică», servită de un preot și un cântăreț și improprietărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fâlcî și o școală rurală mixtă, înființată în 1859, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 40—45 școlari, din 74 băieți și 72 fete între 7—12 ani aflați în raza școlei. E improprietărită cu 6 fâlcî și 40 prăjinî. Moșia, proprietatea statului, are 532 fâlcî, din cari 312 fâlcî cultivabile, 200 pădure și restul mlaștinî și teren neproductiv.

Improprietăriți în 1864 sunt 28 pâlmași și 29 codași stăpînind 192 fâlcî. Drumuri principale sunt: la Folticenî (8 klm.) și la Basarabî (3 klm.)

În 1803, «Preutesci a Cluce-resei Adámóia numără 110 liudî plătind 1496 lei bir anual». — (Uricariul de T. C. Vol. VII, p. 253).

Preutescî, sat, veđi Basarabî.

Preutescî, schit, v. Adámóia și Brana.

Preutesci Brăescăi, sat, dóia.

Preutesci lui Săcară, moșie fără sat, în mlaștină 80 fâlcî, în com. Preutesci.

Primatarul, pârâu; mic pârâului Suha-Mare, în com. Mălinî.

Primatarului (Vêrfu), com. Mălinî.

Prisaca, pădurice lângă biserica, în com. Pășcanî.

Prisacă (La), Prisaca pro moșiei Hârtopu, lângă Ciorsac.

Prisaca, o poenă de 40 pâlmași, în com. Stirbău.

Prisaca, pădure de stejari și Hărmănesci.

Prisacîi (Pârâul), mic afluent al Șomuzului Mic în com. Glodului (300 m.)

Prisacîi (Pârâul), numit și Șomuzul Mic; isvorăște din Dniștrul de Jos și se varsă în Șomuzul Mic.

după un curs de 5 klm. Are de tributari din stânga pe Olăreni și pâraul Arinilor.

Prisăcei (Pârâul), mic afluent al pâraului Vlădesci, în com. Preutesci.

Prisăcii (Cotul), un cot al Siretului în com. Dolhasca.

Prisăcii (Pârâul), mic afluent al Șomuzului mare, pe lângă satul Huși; are de tributari pe pâraul Pisaltului.

Prislopașul, munte în centrul comunei Dorna.

Prislopul, munte formând hotar între comuna Dorna și Brosceni.

Pritoc, del în com. Sasca.

Probota, sat pe moșia cu acelaș nume din com. Dolhasca, plasa Siretul. Numără 280 case, în care trăesc 355 capi de familie sau 1153 suflete, din care 580 bărbați și 573 femei (6 israeliți) fiind 218 contribuabili.

Vatra satului ocupă 60 fâlcă; iar locuitorii în majoritate sunt slabi gospodari. Moșia e proprietatea Statului, în mărime de 1245 fâlcă din care 375 cultiva-

bile, 720 pădure, 125 fânaș și restul nefolositor.

Improprietăriți în 1864 și 1879 sunt 108 frunțași și însurășei, 97 pălmași și 107 codași, stăpânind 715 fâlcă. Biserica Monastirei servă satului. — Are o școală rurală mixtă, înființată în 1882, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 30 școlari, din 55 băieți și 36 fete cu etatea de școală aflători în sat. Școala e improprietărită cu 6¹/₂ fâlcă.

Drumuri principale sunt: la Heciș (5 klm.), la Tătăruși (3 klm.) și la Dolhasca (4 klm.).

Probota, monastire în satul cu acelaș nume, biserica căreia servește de biserică satului. Acum nu mai adăpostesc nici un călugăr, ci e servită de 2 preoți și 2 cântăreți. În 1864 a fost improprietărită cu 17 fâlcă.

Episcopul Melchisedec o descrie astfel:

«Monastirea acésta pe la începutul véculei XV se numia «Monastirea Sf. Nicolai din Poéna Siretului». (Arh. Ist. a d-lui B. P. Hâșdău, t. I, pag. 283).

În urmă, acestei monastiri i s'a dat numele de *Pobrata*, carele în curgerea timpului s'a prefăcut în *Probota*. *Pobrata* va să zică «înfrățire» sau «frăție».

În pomelnicul acestei monastiri, carele este scris în anul 1823, găsim următoarele noțiuni despre vechii ei ctitori:

1. Stefan Voevod și fiul lui: Bogdan Voevod și Stefan Voevod.

Despre acest Stefan se însemnă următoarele:

Acesta este al 7-lea Domn după Dragoș V.V., ce a descălecat țara acésta, și este fratele lui Alexandru cel Bun, și vellețul umbla atuncea acel de la Mântuitorul Christos: 1391. Și au făcut și biserica cea I-iu durată¹⁾ unde-î țințirumul vechiū, de se ingrôpă robii acum, și au dat și aceste moșii: tot locul ce este între Șomuz și între pâraul Pobratei, și Negomirescii, Iurcescii, Bodescii și Móra, și la Prut Graboviții și Beresci. Și la Botna Ritimții ce se chiamă acum Răpicenii și Móra pe Telita și Cerișcanii și Radovții, ce se chiamă acum Rădenii, și Bălănescii, și câți-va robii țigani. Și Monastirea atunci se numia: A Sfântului Nicolai din Poenă, de când până acum sunt trecuți 432 ani.

2. Alexandru V.V. cel Bun, Evdochia Dómnă, Maria Dómnă, Alexandru V.V., Iléna Dómnă,

Ilie V.V., Bogdan V.V., Ruxanda Dómnă, Ana Dómnă și fiul lor: Bogdan V.V., Petru V.V. și fiul lor».

Despre Alexandru cel Bun se însemnă acésta ctitorie:

«Acesta a aferosit moșia Buidinții și Turbata, mai din sus de aceia la lét 6906 (1396), cum și alte patru moșii cu siliștele lor anume: Părtinoșii, Șerbănești, Vlădești și Negoeshii pe Siret în ținutul Sucevei, care acum se numesc Hărtópele, cum și satul Giurgiu, Cluceriul și Ezerul din gura Bâca, cu gările lui, cum și cinci familii robii tătarî».

3. «Stefan V.V. cel Bun, Constantin V.V., Maria Dómnă».

Despre Stefan cel Mare (Bun), spune:

«Acesta a ădit a doua monastire de piatră mai la vale lângă pârau, și au înzestrat-o cu câte-va moșii și odóre dând rob pe tătarul Dimitrie cu fiul și némurile lui, și cu alte trei familii de tătarî».

4. Petru Raliș V.V., Ileana Dómnă și fiul lor.

«Acesta a ădit a treia monastire, ce este acum, și au dat și moșiile acestea:

«Dobrușa în ținutul Soroca și Conțești, și un vad de móră în târgul Hârlă. Și ezerul Bilăul,

¹⁾ Clădită din lemn de ștejar.

cu toate gârlele lui, și cu moșia Vălenii în ținutul Thigheciului (adică Dorohoiul lângă Galați), și trece în Basarabia, și cu alte odóre și vesminte și cu câți-va robi Tătari o au înzestrat, pe care Monastire la lét 7035, A-prile 12 o au și sfințit».

Cum că biserica actuală din Monastirea Probota, cu adevărat este zidită de Petru Rareș, se adevărează și prin următoarele inscripțiuni slavone, ce se păstrează pe pereții ei; data însă din pomelnic (7035—1527) este greșită cu trei ani, precum îndată se va vedea:

«ИЗБОАЧИЕML . . . .»

«Cu voința Tatălui, și cu lucrarea Fiului, și cu săvârșirea Sfântului Duh, iată eu robul stăpânului meu Isus Christos, Ion Petru Voevoda cu mila lui Dumnezeu Domnitoriu țerei Moldovei, fiu al lui Ștefan V.V. cel bătrân, bine-voi Domnia mea din a noastră bună vrere, în al patrulea an al autocratoriei, a zidi acest templu în numele Arhereului lui Christos și făcătorului de minune Nicolai».

Sub egumenul Kyr Grigori, în anul 7038, Oct. 16» (1530).

La jertfelnic se citește această inscripțiune sculptată în piatră:

«ПОМЕНН . . . .»

«Pomenesce Dómnne sufletele

40.124. Dict. geogr. al jud. Suceva.

robilor ței Ion Ștefan Voevoda și pre fiul său Petru Voevoda și pre muma lui Maria și pre Dómnă lui Maria și pre fiul lor și pre Dómnă lui Elena¹⁾ și pre fiul lor și pre Maria și pre Ana. Pomenesce Doamne și sufletul robului tău Monahul Kyr Grigori egumenul».

Pomelnicul Monastirei pune încă între ctitorii Monastirei pre următorii Domni, după Petru Rareș:

5. «Ștefan voevod, Angelina Dómnă, Petru voevod, Alexandru voevod, Ana Dómnă, Bogdan voevod, Maria Dómnă Oltenca».

Despre acest Ștefan voevod spune așa:

«Acesta este fiul lui Petru voevod Raliș, și au dat moșiile acestea: Săvești, în ținutul Némțului, și Purcelesci și Crăstesci, și pol sat din Strășeni, din care numai Săvești se stăpânesc acum de Mănăstire».

6. «Petru Voevod, Irimia Movilă Voevod, Elisaveta Dómnă, Roman Voevod, Simion Movilă Voevod, Melania Dómnă, Ștefan Voevod, Axana Dómnă, Levin

¹⁾ Petru Rareș a fost însoțit de două ori; întâi cu Dómnă Maria, apoi cu Dómnă Elena, fata Despotului Sărbiei.

Voevod, Ruxanda Dómnă, Aaron Voevod.

Bogdan Voevod, Stefan Voevod, Alexandru Voevod, Bogdan Voevod, Grigore Ghica Voevod, Smaragda Dómnă. — Grigorie Voevod, Maria Dómnă, Dimitrie Barnovski Voevod. — Alexandru Voevod, Constantin Mavrocordat Voevod.

«Aceștia au întărit chrisovele pentru ezerul Bilăul și pentru cele-lalte moșii și robii tătari și țigani, cum și privilegiurile pentru preoți, poslușnici și țigani Monastirei, ca să fie apărați de toate dările țerei, și venitu gostinei și a desetinei de la dênșii să aibă a lua egumenul acestei Monastiri».

7. In biserica Monastirei se află mormântul Domnului Petru Rareș și al soției sale Dómnă Elena, cu următoarele epitafuri, în limba slavonă :

1. Pétra de pe mormântul Domnitorului Petru este ruptă la mijloc, și de aceia cuvintele lipsite se pot numai presupune spre a se completa: « . . .

. . . . .

«Acest mormânt este al iubitorului de Christos robului lui Dumnezeu Domn al Moldaviei Ioan Petru Voevod, fiul bătrânului Stefan Voevod. Carele a răposat în acest locaș și s'a

mutat la viacînicele lăcașuri. — Viacînica lui pomenire».

2. Pe piatra mormentală a Dómnăi Elenei este acest epitaf: **ГЛH ГРОБ . . . . .**

«Acest mormânt este al róbei lui Dumnezeu Elenei, Dómnăi lui Petru Voevod, fiica țarului Despot. Carea a repausat în acest lăcaș (și s'a mutat) la vecinicele lăcașuri. — Veacînica ei pomenire, în anul 7 mii...»

Data morții lui Petru Rareș și a Soției sale nu sunt puse, din cauză că Petru Rareș a pregătit mormintele acestea încă fiind în viață și a lăsat, ca urmașii lui să însemneze datele după mórtea lui și a Dómnăi, ceea ce însă nu s'a realizat. — Acesta este încă un tras caracteristic a bărbăției Marelui Domn, carele ca și tatăl său Marele Stefan, nu se temea de mórte, ca ómenii ordinari, ei o așteptau și erau pregătiți pentru întâmpinarea ei. Ce este mai mult: se vede intenția, ca când vor presimți apropierea morții să se ducă la Probota ca să móră acolo, unde își preparase mormintele de timpuriu; căci acesta vra să dică expresiunile ce le găsim în amândouă epitafele: **«НЖЕ ПРГОТЯ БЖИ. . . . .»** «care s'a mutat în acest lăcaș la viacînicele lăcașuri».

Data Morții lui Petru Rareș letopisețul Moldovei o pune în anul 7054 (1546). (Letop. T. I, pag. 172). Iară Dómnă Elena a mai trăit încă după mórtea bărbatului ei. La 1550, ea era încă în viață, precum se vede din inscripția pusă pe biserica episcopiei de Roman în acest an. Tot acesta se vede și din o inscripție de la Monastirea Secul, pre carea noi o am reprodus în urmă, vorbind de antichitățile acelei Monastiri, No. 11. Desemnatorul și sculptorul amânduror acestor epitafuri a fost același și amândouă arată un artist iscusit.

8. În biserică mai este o piatră mormentală, din care se vede, că acolo a fost înmormântat în anul 1544 Frățineanu Părcălabul de la Neamț, precum se vede din epitaful următor: **ПРЕГТНЕНА**. . . . .

«Reposata robul lui Dumne-deu Păun . . . .¹⁾ Frățineanu părcălabul de Neamț. Viacnica lui pomenire. În anul 7052 (1544)».

9. — Vasilie Voevod, în anul 1646, a făcut ograda Monastirei de zid; precum se vede astăzi.

¹⁾ În loc de nume sunt săpate nisce flori, cari poște să fi formând litere, dar nedescifrabile.

Marca Țerei ce este la poartă, are împrejur această inscripțiune: « . . . . . » «Cu voința Tatălui, și cu conlucrarea Fiului și cu săvârșirea Sfintului Duh, Ion Vasile Voevod, cu mila lui Dumne-deu Domnitoriul Țerei Moldovei, vădând învechite lucrurile Monastirei, îngrădi cu zid Biserica, în anul 7154 (1646)».

10. — Unul dintre ctitoriile cei mari ai Monastirei Pobrata a fost renumitul Mitropolit al Moldovei, Dositheiu.

El fiind călugărit încă din tinerețe în această Monastire, a păstrat o deosebită venerațiune pentru dânsa. Pe când el se afla episcop la Roman această Monastire fusese devastată, arsă și pustiită. El o a restabilit și pus în orânduélă anterioră. După ce Dositheu s'a făcut Mitropolit, Monastirea sa a prosperat mai mult. — Dar când el s'a retras întâia oară în Polonia, sub Petriceico Vodă, în timpul războiului turcesc cu Poloni, un vrajmaș mare al său, pe carele el îl numesce «blestemat de Dumne-deu» din nou a devastat Monastirea Pobrata. — De aceea Mitropolitul Dositheu, după ce s'a reîntors la scaunul Mitropoliei, ca să asigure sôrta acestei Monastiri, cu sfatul Țerii o a

închinat sfintului Mormânt, prin Patriarhul Ierusalimului Dositheu. . . . .

Reproducem actul închinării Monastirei Pobratei, publicat în jurnalul bisericesc din Bucovina, intitulat «Candela» No. 3, 1885, la p. 147—150.

«Facem știre tuturor cu această carte a smereniei noastre, pentru sfânta Monăstirea noastră Probota, carea este făptura de la începutul țării de seastri când prea acelea locuri era deșert, și s'au început depre-atuncea precum se ved diresale când era vâletul XSIŪ6. Stefan Vodă și fratele său Alexandru Vodă aceia de Dumneșeu pomeniți Domni de la începutul țării. — Ce-au dat Boteștii și Tătărășii adevăratei sale Monastiri Pobratei, așa zice în uric, *dadoh tomu istinnomu našemu Monastiriu ot poliani iaje est mejdu Șumuzo pobratovem potocom dve cale! edino na imē Budinŭ, a drugve biše togo Tatarei.* — Decă au trăit acea sfântă Monăstire pre rând întărinduo Domni până la Stefan Vodă cel bun ce au făcut Putna, și vechindusă au făcutuo de isnovă acela de Dumneșeu pomenitul Domn Stefan Vodă cel bun, și iaă ca mai dat sate și odără, apoi când au fost preste II (80) de ai căzând

biserica, iară mitropolitul Grigorie Roșca vârlu lui Petru Vodă Rareș din Voroneț de postrig cu nevoița sa au îndemnat pre Petru Vodă Rareș de s'au dat ctitor la Pobrata, sau făcut biserica de isnovă ca mai ghizdavă și mai imfrământată, sau și mai întărito cu sate, sau priim-tuo săi fie de 'ngropăciune. care preatuncea numai la Bistrița și la Putna era Domni de să ingropa i tocma la Mănăstiri și sau îngropat răpăusatul Petru Vodă Rareș în sfânta biserică în pomelnic și cinstita sa Dômnă Elena fata lui Despot împăratul de Sârbia. — și fiu său Stefan Vodă ceaă domnit pre urmăi și alalt coconi, și s'au ținut sfânta Mănăstire cu cinste mare atâta cât deosebă de episcopi și B. Mitropoliți au stătit din Pobrata Gheorghie fratele Ierimii Vodă. și Teodosie Barbovski cari feceră Sucevița, mai apoi pre vremea vâletului BPA să stricasă. — Obneșul cel bun a sfentei Monastiri intratâta cât călugării cei răi au băgat Tălharii deău jekuit totă averea boșarilor țării din visteriul Monastirei de iaă săraci și de atunci au stătit Monăstirea urâtă tuturor și nime naă mai căotat de nevoia ei, și o au aprins cu beșile deău ars acea sfântă Mo-

năstire ce da cuviință în totă țara, deău stătu B aî descoperită și fiind domnăscă nime nu cuteza să se facă ctitor să o acopere. până dăde voe Vasilie Vodă dumisale Iorgăi postelnicul vărului său de o aî acoperit. iară tripăzările aî vândut călugări cu săborul un munte dumisale lui Gheorghe Paharnicul mare fratele lui Vasilie Vodă Dumneșău săl pomenescă. nu pre bani ce pentru să derégă tripăzările cele de dires. și cele de iznôvă să le facă, sau apucat dău lucrat o samă, și naî istovit, și trecând vremea cu deșert, când aî fost pre la Dabija Vodă Dumnezău săl pomească, iară muntele unde'ra vindut și dat danie sau pierdut și sfânta Monăstire rămăind vinovati sau oprit B sate a sfintei Monăstiri Pobratii pentru acel munte. și ne' aflândusă nime să să pue pentru nevoia sfintei Monăstiri că și maiinte la valétul ЗРАС, aî luat satul sfintei Monăstiri Mihălășanii pre Bașeu.

Soldan Vornicul căce aî acoperit clisarnița și un turn. și smerenia noastră fiind la Roman episcop am plătit cu banii Monăstirii schitului pentru muntele acela, șam răscumpărat sfânta Monăstire din vina aceia din toată și pre cât era lucrul lam

făcut tot, cam deschis trepăzarea șam zidit tot ce era răsturnat și răsăpit. șam făcut și tripăzarea de vară că peria cu pivniță cu beciuri cu totul. și altă din ce miau fost puterea am făcut vesminte. șam sprejnituo până când am căzut la mazălie. atunci aflând vreme nepriiutorul lui Dumneșău aî dat răsăpă mare sau purces cu rău. Pentraceia am socotit șam închinat sfânta Monăstire Pobrata postrigul mîeu. și nevoința mea sfântului mormântului lui Dumnezău, unde isvoreaște viața și lumina preste totă lumea că acoloi locul cel sfânt și mai sfânt decât în totă lumea, acolo sunt începuturile spăsăniir robului omenesc, acolo este Sionul muntele și cine nu iubește Sionul.

Οἱ μισοῦντες εἰς τὸν γεννηθέντα σάνδῃ πρὶν ἐκκοπασθῆναι ὡς ὁ ὄρτορ συγκόψει λαοὺς (ῥησίο)ς ἀνέβας αὐτῶν τοῦ ἡ βασιλεῶν.

așa căce Duhul sfânt să se rușinăze și să se vârtăjască înnapoi toți ceia ce nu iubesc Sionul. că acoloi sfânta cetate a marele împăratul Hristos acolo sau pogorât din cer și din Duhul sfânt din feciôra prea sfânta Mariia sau întrupat acoloi Vitteemul unde sau născut. și Nazaretul unde aî lăcuit și acoloi

țara Palăstina și Galileia pre unde aū îmblat deaū luminat. acoloi Iordanul apa unde saū botezat și muntele Davorul unde saū arătat slava și din ceri saū mărturisit de la părintele fiu iubit și ca săl ascultăm, acoloi Golgota unde saū răstignit și mormântul unde s'aū îngropat saū învins saū petrecut după învoiere M de zile adesea vorovind cu apostoli. acoloi Eleonul muntele unde saū suit Domnul Hristos cu apostoli toți și mare nărod de ucenici adecă de creștini și cu prea cinstita sa maică și de dinaintea lor saū suit în ceri la Părintele. acoloi în Sion și casa unde saū pogorât Duhul sfânt ucenicilor. acolo și casele lui David unde vorședea scaunele la Giudeț. și va veni Domnul Hristos cu slavă și cu putere multă de sfinț de va giudeca lumea și va plăti căruiaș după nevoia celor buni dândule împărăția ceriului, iară strămbi sor duce în muncă vecinică. Pentraceia smereniia noastră am închinat slujba noastră sfânta Monăstire Pobrota sfântului mormânt a lui Hristos pentru sufletele răposăților aceia Domni Alexandru Vodă cel bătrân și Ilia Vodă și Stefan Vodă cel bun și Bogdan Vodă că de sânt până astăzi uricele

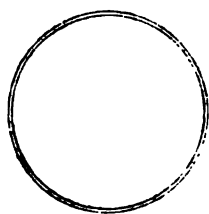
și satele și odărale. și Petru Vodă Rareș și Elena tata lui Despot împărat și Stefan Vodă cel tânăr și pentru sufletele tuturor Domnilor și alalt ctitori mitropoliți și boiari și pentru sănătatea Mării sale Domnului nostru Ion Anton Rușit voevoda și cinstita sa Dămnă Zoi și alor iubiți fiș Alexandru voevoda. Enachi voevoda. Gheorghie voevoda și alalt Domni blagocestivi cei va blagoslovi Dumnezău. și pentru sănătatea Dumilor sale cinstiților boiari mari și celor micș și tuturora. mai apoi și pentru sufletul meu unui smerit și mai mic de toți și am dat pre mâna sfinții sale Părintele nostru prea fericitului Patriarcul de sfânta cetate Ierusalimul și totă Palestina chir Dosotei ca să fie danie vecinică sfintei sale și căroră vor fi pre urma sfintii sale Patriarș la sfântul mormântul lui Dumnezău și pentru mai mare credință mi-am pus și pecetă și iscălitura și m'am rugat și Domnilor sale cinstiților boiariilor mare ai țărâră deaū iscălit și dumnealor ca să le fie pomană în veci să se pomenescă cu ctitori cei mari și dumnealor, ca să fie stătătoare în veci. Iară cine când va sa ispiți să strice acastă danie. acelă să fie stricat și lepădat

din catastihul vieții și din partea sfinților și să fie subț urgia lui Dumnezeu ca ban zavistnicul fratelui și ucigașul și ghezi și scarotki. Iară care va întări și va direge acela să fie cu sfinții în partea dreptilor și în lumina sfintei troițe în veci bucurându-se cu Domnul nostru Hristos amin.

pis' uias 13P116

Peciat

Dosotheu Mitropolit Suceavskai.
Ion Episcop Romanskai.
Serafim Episcop Radovski.
Halistru Episcop Huskai.

Miron Kostin vel Logofat.
Buhuș Hatman.

Biserica Monăstirei Pobrota este una din edificiile cele mai alese ale Moldovei.

Arhitectura este aceeași ca a Monăstirilor din veacul XV-lea și XVI-lea bizantină cu decorațiuni gotice. Ea conservă antica împărțire în patru despărțituri,

deosebite prin pereți intermediari, ca și Monastirea Bistriței, anume: pridvorul său porticul, nartica, templul și altarul. — Pridvoriul a fost deschis și cu colone legate prin arcuri triunghiare; dar egumenii greci au înfundat și pereții acești cu colone, făcându-i obli peste tot. — Biserica este peste tot zugrăvită, partea din nainte are pictură modernă, iară cea din urmă antică.

Astăzi Monastirea Pobrata reprezintă o ruină. — Casele egumenești, foarte mari și cu trei etajuri, au căzut în ruină.

Grădina de prin prejurul Monastirei este dată în stăpânirea arendașilor. — Când am vizitat această Monastire în anul 1879, am găsit acolo un singur preot de mir, și acela epileptic. — Abia după cât-va timp de la sosirea mea el s'a deșteptat din paroxismul lui.

(Notițe istorice și arheologice adunate de pe la 48 monastiri și biserici antice din Moldova de Episcopul Melhisedec. pag. 150. — 1885). Iată încă câte-va notițe istorice privitoare la acest sfânt locaș:

Pe acea vreme (7036—1528) a urzit Petru-Vodă monastirea Pobrata, numai până în jumătate! (Gr. Ureche Letop. I, p. 150)

«Dacă s'aŭ întors Petru Vodă din țera Ungurască (1532), întru acea laudă aŭ săvârșit mănăstirea Pobrata, care era zidită de dănsul și o aŭ sfințit.» (Gr. Ureche Letop. I. 205).

«La anul 7055 (1547) Septembrie în 4, Vineri la medă nopțe s'aŭ săvârșit Petru Vodă Rareș; și cu cinste l'aŭ îngropat în Monastirea Pobrata.» — (Gr. Ureche Letop. I. 205).

«Iară în al doilea an al domniei lui, April 7, în anul 7056 (1548), Sâmbătă după Pasci, Iliș Vodă (feciorul lui Petru Rareș) aŭ tăiat capul lui Vartic Hatmanul, în târg în Huși, și l'aŭ dus de l'aŭ îngropat în monastirea Pobrata. (Gr. Ureche Letop. I. p. 20).

Se bucura alături cu cea de la Bistrița de o deosebită favoare pe timpul lui Alexandru cel Bun și a urmașilor săi, dintre cari Petru Vodă scutesce în 1448 satele ei Ciulinesci, Ghereșteni și Roșca de lângă Hârlău să nu plătească bir, nici posadă, nici podovada, nici ilis, nici mori să nu facă, nici în soldă să nu âmble, nici buțile noastre să nu care și nici o altă slujbă a noastră. Toți jocarii și alți meșteri din acele sate să fie venit numai mănăstirei: în sfârșit nici judecătorii de la

Hârlău, nici globașii lor, nici pripășarii să nu aibă a judeca pre acei oameni, nici să-i prade, nici glôbă sau tretin să nu le ție, nici pentru neascultare, ci în ori care trebă între acei oameni să-i judece călugării, luând tot venitul cât va fi.»

Pe lângă această favoare se mai găsește hărăzită aceleași mănăstiri, totă ceara din zecimea domnescă de la Târgu-Frumos, și pe tot anul câte șese buți de vin din acea de la Hârlău sau de la Cotnari, «ca să se pôtă da fraților câte un adaos de bătură.» (Xenopol, III, 592).

În 1409 April 18 Alexandru cel Bun hărăzește mănăstirei Sf. Neculai (*Probota*) aflătoare pe poiana Siretului, ca nimene să nu păscuiască în balta Șomuzului, începând de la gura bălței și până la hotarul *Hetia* (?). — (Archiv. Ist. B. P. Hășdău I, part. II.—12).

Alexandru cel Bun, prin Documentul dat în Suceava la 22 Septembrie 1410, hărăzește mănăstirei Probata cinci Temir-tașeni, în înțelegere cu Petru, sultanul hanului tatăresc numit Temir-taș aședat lângă balta Șomuzului. Acest Petru iera vasalul lui Alexandru (Hășdău, Arh. Ist. I, 2 pag. 12).

În 1442, maiu 8 se întărește

mănăstirei Probota 9 case de țigani. (Arh. Ist. I. 1. 123).

În 1444, April 26, Petru-Vodă, fiul lui Alexandru-cel-Bun îi hărăzește patru salași de țigani (Arhiv. Ist. I. 1, 123).

Iancu - Vodă - Sasul, fiul lui Petru-Vodă Rareș dăruiesce Monastirei Probota la 1580 Iulie 19 satul Protopopenii pe Siret cu mori în Siret (Arch. Ist. Tom. I, p. 127).

Ex-Mitropolitul Grigorie cere M-rei Probota să i se facă după moarte o pomenire anuală pentru serviciile ce a adus mănăstirei.

1) a edificat cu toată magnificența cerută biserica din câmp.

2) a înduplecat pe Petru și Domna sa Elena să-și aleagă în acea mănăstire locul de înmormântare, nu la Putna ca după obicei.

3) Scose de la domnie satele Prătănoșii și Negoștii pe cari făcu mori cu chiflău la lui.

4) căpătă de la Domnie lacul Belcul 1562. septembrie 9. (Archiv. Ist. I, p. 22).

Prin zapisul dat la 1671 Februar 6 în Iași sub Duca W. se scot dintre alte obiecte hărăzite bisericeii celei mari de la Ierusalim, de mai mulți boeri, «o scórța și o iconă Precista și cei 8 lei bani și o pecete de aș dat la sfânta Monastire la

Probata pentru că ce aș ținut călugării aceste unelte 23 ani într'acea sfântă Monastire la Pobrata». (Miron Costin opere complete, de V. A. Ureche I, p. 127).

Prin uricele din 1676 Mai 9 dat în Iași de Antonie Ruset W. se despăgubesc călugării din Pobrata pentru o bucată de hotar din Hangu ce se chîmă Bistriciôra, pentru care se judecaseră cu Tudorașcu, Iordache Spătar mare și aș fost rămași, aș fost despăgubiți de bunăvoe de acesta cu 200 lei. (Idem I, p. 137).

Print'r'un alt hrisov din 1802 Mart. 20, se întăresce stăpânirea monastirei Probota pe moșiile «Platonesci (astă-đi Manolea), Turbata, Budintii, Miricenii și Nănășeni de la ținutul Sucëvei, pentru care urma pricină de impresurare pentru megieșii ei.» (Uricariul de T. Codr. VI, p. 242).

Tabloul de pe a doua pagină arată pe ce preț fuseseră arendate moșiile monastirei Probata înainte de 1851, pe cât s'aș arendat prin licitație în acel an (1851) și ce venit aduc acum statului.

No. curent	Numele moșiei	Pe ce preț au fost arendate							
		Înainte de 1851			În 1851			Acum	
		În galbeni	În lei noi		În galbeni	În lei noi		Lei	ban
			Lei	ban		Lei	ban		
1	Moșia din jurul mănăstirei. (Probota)	250	—	—	382	—	—	7030	—
2	Gulia (cu Dolhasca și Buda acum) . .	550	—	—	671	—	—	37500	—
3	Tătăruși	900	—	—	1557	—	—	21000	—
4	Heciul	1175	—	—	1791	—	—	24420	—
5	Platonesci sau Manolea	560	—	—	803	—	—	8000	—
6	Dolhesci	1290	—	—	1445	—	—	21112	—
7	Hârtópele								
8	Crivesci sau Bădiliță	563	—	—	737	—	—	26230	—
9	Protopopeni (Botoșani)	260	—	—	171	—	—		
10	Ciulinesci și Verejenii	150	—	—	380	—	—		

(Vezi arenda veche în Uricaiul de T. Codr. vol. VI, p. 96).

Arenda nouă e luată de la Cassieria generală a județului.

pădurea statului de pe
cu acelaș nume, de di-
esențe, în mărime de
ect.

(Pârâul), veđi pârâul lui

pădure mărunță pe mo-
opănesci.

délul dintre Lămășeni
pănesci, pe o cóstă a
stă parte din satul Lă-

pârâu; mic afluent al
lului. (2—3 km.)

vale în satul Lămășeni.

, pădure în com. Stol-
fag și stejar.

délul), în com. Pleșesci.

le la Văcărie, veđi com.

pârâu în com. Mădeiu.
se de sub Bâtca Lacuri-
e varsă în Bistrița drept
ădeiu. Numele i s'a dat
amele isvorului de puci-
tor aprópe de gura lui.
lung.)

deal lângă satul Blă-
cultivabil.

Pușesci, deal pășunabil în com. ,
Ruginósa.

Pușcoi, pârâu, afluent al pârâului
Boldesci, în com. Văscani.

Pulpă (Pârâul lui), isvorasce de
sub Poéna Frasinului, curge
mai întâi sub numele de Ma-
gazia, apoi trece prin satul Pro-
bota, străbate Balta Colacu și
după ce a udat com. Dolhasca
pe o lungime de 4500 m. trece
în com. Lespești, sub numele
de Pârâul Probotei și se varsă
în Siret la locul numit Zeton.

Are de tributar pe dreapta pe
pârâul Budénu și pârâul Raci-
lor, iar din stânga pe Coptu.

Purcilescu, fost sat, ce număra
până 300 case, pe teritorul co-
munei Stolniceni Prăjescu.

A fost desființat definitiv în
1864, când, cu ocazia impro-
prietăririi, li s'a dat locuitorilor
locuri de case în satul Stolni-
cenii.

Era o vreme când forma co-
mună a parte numindu-se com.
Purcilescu. Pe délul Movila Le-
tei era cărciuma de zid a sa-
tului.

În jurul bisericeii fostului sat,
biserică ce există încă, este
acum cimitirul satului Stolniceni.

Satul Purcilescu a fost ars de

Leșii lui Sobieski. (V. Stolniceni Prăjescu).

Puroilescu-Pietrișu, pârâu; afluent al Siretului având peste 3 km. lungime. Are de tributari pe Pârâul din Bahnă și pe Isache.

Purdilă, Bahnă în com. Uidesci.

Purdilă, deal, acoperit de tufisuri, pe moșia Manolea.

Purdilă, pârâu; afluent al pârâului Țolesci (un km.)

Puzdra, pâr. numit și Holda, rasce de sub muntele cu : nume, udă teritor. com. Bro pe o lungime de 5—6 k după ce a învârtit o morișcă piuă, se aruncă în Bistrița; primește din dreapta pe Ț Rusului, iar din stânga pe roviciu, Soculu și P. Cuc

Puzdra, munte (deal munte com. Broscești.

R.

Răbăea, sat pe moșia Horodniceni din com. Brădățelu. Așezat pe valea pârâului cu acelaș nume și pe cóstele delurilor Piciorul Huciului, Svarici, Timofti și Răbăea. Numără 83 case în care trăesc 90 capi de familie sau 308 suflete, din care 153 bărbați și 155 femei, având 115 contribuabili. — Vatra satului ocupă 13 1/2 fălci, iar gospodăriile locuitorilor sunt slabe. — Școla și biserica din Horodniceni servesc și acestui sat. — Improrietării în 1864 sunt 2 truntași și 78 palmași și 6 codași stăpânind 216 fălci și 35 prj. — Drumuri

principale sunt : la Botesci m.) și la Horodniceni (150

Răbăea, pârâu, isvorasce din tul cu acelaș nume și după curs de 3500 metri se în Brădățel.

Răbăea, unul dintre deluri care stă satul cu acelaș :

Răbăea, vale în satul Răbă

Răchitișul, munte în com. Șarului.

Răchitișul, pârâu; mic afluent al pârâului Haita (1200 m.)

șul, pârâu, afluent al pâr. Mare.

șul, munte în com. Mălini.

șul, pârâu, mic afluent al lui Suha Mică.

șului, poena pe muntele elasă nume din com. Nălarului.

ei (Pârâu), mic afluent al lui Ortăia, com. Dorna.

(Pârâu), v. Broscești.

(Pârâu) afl. neînsemnat al lui Pulpă, în com. Dol-

(Pârâu) v. Leordișul.

, sat pe moșia și în com. gesci. — Aședat lângă ho-Bucovinei, numără 36 case și trăesc 37 capi de familie 47 suflete, din care 73 băr-și 74 femei (9 israeliți), fiind ontribuabili. — Vatra satului 8 fâlcî, iar locuitorii sunt ori gospodari. Impropri-în 1864 sunt 18 fruntași, ălmași și 6 codași, stăpă-50 fâlcî. Biserica și școala Giurgesci servă și acestui

sat. Un singur drum principal duce la Giurgesci (5 kil.)

Racova, pârâu, isvorasce de sub delul Hârtop, curge pe lângă satul Găneni și se varsă în Șomuzul Mic (2—3 kil.)—Are de tributari din dreapta pe Hermeziu, iar din stânga pe pârâul Poeni.

Racova, pârâu. Format din pâraele Obârșiei din sus de satul Racova, servă de hotar din spre Bucovina, trece în com. Siliștea și se varsă în Suceva. De la intrarea lui în satul Stirbăț își schimbă numele în Sucevița (v. a. n.)

Racului (Pârâu), v. Bădilița.

Rădășeni, comună rurală situată în partea estică a pl. Moldova de sus și la 2500 m. de Fâlticeni. Se mărginesce la E. cu com. Opișeni, la V. cu com. Sasca și Brădățelu, la S. cu com. Baea și la N. cu Bucovina.—Are forma unui poligon neregulat inclinat spre N.-E. — Se compune din satele Rădășeni și Lămășeni cu reședința în satul de la care și-a luat numele. E populată cu 636 capi de familie, ce numără 2721 suflete sau 1361 bărbați și 1360 femei, fiind 532 contribuabili.

Are 3 biserici, servite de 4 preoți, 1 diacon și 9 cântăreți și 2 școle rurale mixte, cu 2 învățători. — Budgetul com. pe 1892—1893 are la venit 7903 lei și la cheltuele 7563 lei, — iar al drumurilor 1656 lei venit și 1560 cheltuele. În totă comuna sunt 46 cai, 298 boi, 346 vaci, 1396 oi și 230 porci. Altitudinea com. de la nivelul mării variază între 340—350 m. E udată de: Șomuzul Mare (6 kil.), Șipotele (5.735 m.), Siliștea (4 kil.), Lămășanca și Brădățelu. A patra parte din moșia Rădășeni este proprietatea Statului, iar moșia Lămășeni e a d-lor G. Ciudin și G. Văseșcu, restul e al sătenilor. Întinderea teritorială a comunei e de 2322 fâlcă, din cari 2269 cultivabile și 53 fâlcă pădure. Improprietărită în 1864 sunt: 33 fruntași, 160 palmași și 316 codași, stăpânind 1821 fâlcă 58 prj., 16 însurăței cu 32 fâlcă; iar 131 locuitori au cumpărat tot atâtea loturi mici à 5 hect. Locuri mai însemnate în com. sunt: *Cetățaua*, un platoș d'asupra satului Rădășeni (spre S.-E.) unde se găsesc anticități ca: unelte de cremene și vase de lut. (V. Rădășeni, sat).

Rădășeni, sat pe moșia și în

comuna cu acelaș nume. — Partea-î sud-vestică pōrtă numele de Fundóea. Așezat într'o albie adâncă, încunjurată de dealuri mari deschisă numai spre N.-E. are aspectul unei păduri mari de arbori roditori, din care unde și unde se ivesce câte un crețet de casă sau un fum. Satul nu se pōte vedea de cât aflându-te d'asupra lui, așa că dealurile din juru-î forméză un fel de cetate naturală. — Până la 1886 satul Rădășeni forma singur comuna a parte. — Numără 344 case, în care trăesc 417 capi de familie sau 1907 suflete, din cari 933 bărbați și 974 femei, fiind 332 contribuabili. — Vatra satului ocupă 455 fâlcă și 34 prăjină.

Așezările locuitorilor pot servi de model tuturor satelor din județ. Mai totă moșia e proprietatea locuitorilor, dobândită în virtutea legilor din 1864, 1878 și 1889, rămânând statului numai 130 fâlcă, ce se vor vinde în loturi mari.

Are o biserică, a căreia temelie a fost pusă de Ștefan Tomșa Vodă, servită de 3 preoți, un diacon și 3 cântăreți și improprietărită cu 18 fâlcă și o școală rurală mixtă, reînființată în 1858 fiind cea mai veche școală din județ, cu un învățător plătit de

stat, improprietărită cu 6½ falcă și frecventată de 45—50 elevi, din 96 băieți și 106 fete, cu etatea de 7—12 ani aflători în sat.

În vechime a existat în Rădășeni o școală preuțescă. Ștefan Tomșa Vodă, care a domnit între 1611—1615 și 1622—1623, de și originar din ținutul Putnei, învățase carte la *școla preuțescă din Rădășeni*, în ținutul Sucevei, dupe cum ne spune un document de pe timpul lui Constantin Mavrocordat, în care mai mulți oameni bătrâni din satul Rădășeni mărturisesc, cu prilejul unei hotărnicii, că «apucase și ei de la bătrânii lor, că fiind Ștefan Vodă Tomșa copil mic și sărac, a învățat carte la școla din Rădășeni, și miluindu-l Dumnezeu cu domnia, au venit la Rădășeni, și au făcut aici o biserică, și jăluind oamenii că li-i locul strîmt și n'au unde se hrăni, le-au dat și o bucată de loc din hotarul târgului» (Baia, se înțelege). — Acastă mărturisire a documentului, de și nu contemporană, este însă întărită de alte împrejurări. — Așa, tradiția păstrată până acum în Rădășeni, atribue lui Ștefan Tomșa zidirea bisericii ce se află în acel sat. El făgăduise că o va zidi atunci când, fiind fugărit de

Constantin Movilă, căutase scăpare la Tătari adăpostindu-se, după cum spune tradiția, întâi în Rădășeni. — Când dînsul se urcă în scaunul Moldovei, își îndeplini juruința făcută în timpul fugii sale. — Și astăzi se pomenesc de ctitori ai bisericii: Ștefan Vv. și Elena Dîmna, și se afla și o linguriță de aur cu inscripția slavonă, care pe românește sună: «Și am dat-o pre ea, spre a se ruga pentru noi, în biserica din satul Rădășeni, unde este hramul Marele mucenic Mercurie, Io Ștefan Vv. Tomsovic». Inscripția nu poartă nici o dată. (Lingurița a fost dusă de călugări din Slatina, care puseră mai târziu mâna pe Rădășeni, la M-reă Némțului, unde se află și astăzi. Rădășenii însă îngrijiră a se face una de argint poleit, întocmai ca și cea originală, pe care o păstrează ca un scump odor, o frumósă dovadă despre trainica iubire a trecutului în acel sat, cel mai frumos din totă Moldova. — Se vede din inscripția linguriței care arată de soție a lui Ștefan Tomșa pe Elena că acesta a fost Tomșa II și nu I, a căruia soție am văzut din aerul de la Bunescl că era Axinia). Și despre școla din Rădășeni s'a păstrat în popor urme

de tradiții, însă mult mai slabe de cât despre biserică». (A. D. Xenopol. Ist. Rom., vol. III, p. 492).

Din trecutul satului.—Rădășenii sunt din obârșie rězeshi. Intre documentele cari ne amintesc despre acest sat, cel mai vechi cunoscut ni s'a păstrat în archiva din Moscva și e de la Alexandru cel Bun (v. Buciumeni), decî vechimea satului datéză de mai nainte de domnia acestuia.

Următoarele documente ne vorbesc despre Rădășeni:

1) Documentul prin care Alexandru cel Bun dăruiesce lui Popa Iuga moșia Buciumeni, aflat în păstrarea lui Vasile Diaconu, din Buciumeni;

2) Documentul din 1434, prin care Ștefan, fiul lui Alexandru Vodă, întăresce din nou stăpânirea lui Popa Iuga asupra satului Buciumeni, de lângă Rădășeni;

3) Documentul de la Ilieș și Ștefan, fiul lui Alexandru cel Bun, din 1435, prin care se hotărâsc iarăși satul Buciumeni și o parte din Rădășeni protoereului Iuga;

4) Un alt document din 1439 de la aceiași și cu acelaș conținut;

5) Mărturia din 1723, Iunie 20,

a locuitorilor din Bosancea și Lămășeni, de pe timpul lui Mih. Racoviță, privitoare la judecata rězeshilor din Rădășeni cu călugării M-rei Slatina, cari usurpaseră moșia și-i pusese în boeresc;

6) Anafora către N. Mavrocordat, din 1743 Aprilie 20, în care se zice că Ștefan Tomșa fiind că învățase carte la școala din Rădășeni, a dăruit acestora o bucată din trupul moșiei țirgului Baia;

7) Anafora de judecată către C. Racoviță, din 1750, Oct. 28, prin care se spune că Rădășenii au fost *darabanî domnești* și că de la a doua domnie a lui Vasile Lupu au fost închinăți M-rei Slatina;

8) Document din 7258 (acelaș an) în care nedându-se dreptate nici M-rei, nici Rădășenilor s'a «făcut aședare într'acest chip, adică de tot anul ca să se facă câte o falce de fân pe an, să o dea gata și să ducă și câte o podvódă de pâne la monastire și iarăși într'o ȕi să cosescă cu toȕii o clacă de fân și acel fân să-l ridice țiganiî Monastirei, și iarăși la o móră ce are sf. Monastire la Borghinesci pe Șomuz, când ar trebui a se ezi să iasă cu toȕii să tocmescă...»;

9) Hotărârea boerilor judecă-

tori din 1752, Mai 15, prin care se dă drept de stăpânire M-rei Slatina, atât *asupra moșiei Rădășeni cât și asupra ômenilor ce s'au aflat ședători acolo pe acea moșie*, spunându-se că fusese dată M-rei de Alexandru Vodă Lăpușneanul; iar Rădășeni susțin că moșia e a lor din bătrâni și că numai ômenii ar fi fost dați în slujba M-rei, nu și moșia;

10) Anafora din 1764 către Gr. Al. Ghica, tot în pricina acestei judecăți;

11) Idem din 1765, Iunie 3, tot către Gr. Ghica, în care se zice «drepta moșie a M-rei»;

12) Anafora și hrisov din 1765, Iunie 3, prin care se poruncește a se rupe cărțile ce aveau locuitorii din Rădășeni ca drept de proprietate;

13) Anafora și hrisov din 1767, Dec. 2, și 1768 Ghenar 30, de la Gr. Calimach, tot pentru ruperea actelor. (V. Uricar. de T. C. vol. X).

În 1803, «Rădășeni a M-rei Slatina număra 201 liuți plătind 4212 lei bir anual, ocupați cu lucrul pământului și póme». (Uricar. vol. VII, p. 252).

Rădășeneni în genere sunt ômeni bine făcuți, nați, piep-toși, deștepți, statornici, harnici, foarte tacticoși și negustoroși.—

40.124. Dicț. geogr. al jud. Suceva.

Numai Rădășeneni vine de hac evreului; acesta ne-o dovedește și faptul că în Rădășeni israeliți nu se pripășesc. Rădășeneni în Moldova sunt ca și Olteni în Muntenia. Ei sunt plăcuți și la vorbă și la port, curați și bine îmbrăcați. Femeile se întrec cu soții lor în apucături bune și rar se întâmplă ca un Rădășan să-și însore fiicăul cu o fată din alt sat și invers.—În ograda și gospodăria Rădășanului domnesc ordinea și curățenia; nu tot așa pe ulițe, cari nefiind șoseluite sunt foarte mocirlose.

Rădășeneni pun mai mult preț pe livezile și grădinile lor, cari aduc obștei peste 20000 lei, de cât pe țarine. Perele și merele de Rădășeni sunt foarte căutate și, după timp, se vînd cu 15—35 fr. suta de chilogr. Chiar pe timpul lui D. Cantemir, mersese vestea despre merele de Rădășeni. Țăranii ziceau: «Mălaiul în Țara de jos și merele în Țara de sus, nu au cójă». (Cantemir, Descrierea Moldovei, p. 85).

Cultura trifoiului s'a introdus în 1881 și acum mai nu e locuitor care să nu-l semene.

Următorul pastel descrie satul cu împrejurimile sale:

«Intr'o adâncă vale ce este împrejurată
Cu deluri, care toate se țin de la o laltă,
Se vede o pădure ce se întinde jos,
Sub ochiul ce privesce ca p'un covor
[frunzos.

Pădurea este mare, pădurea este verde,
Și'n lunga depărtare pe zare ea se pierde;
Ai crede că-î un codru sălbatic, nesciut,
De lacoma secure încă nestrăbătut.

Acastă mult frumoasă pădure seculară,
E satul Rădășeni, sat vechi la noi în
[țară;

Se zice că strămoșii ce bine se luptău,
Drept ocină pământuri aicea căpătau.

Acolo când Românii cu sdravene topore,
Au răsbătut ca nisce oștiri cōtropicōre,
Cu urșii cei sălbatici la trântă s'au luat,
Și-alături cu bărlugul ei case 'și-au durat.

Plăcutul sat-pădure de sute ani trăesce;
Bătrânii mai spun încă că ast-fel se nu-
[mesce
El de la rădăcina de meri, de peri, de
[prun,
Ce-au răsădit aicea ai țarei bunî străbunî.

Vestiți sunt Rădășeni, ei fac speculă
[mare
Cu-a lor pōme vestite, și singuri sunt în
[stare
Prin sate să mai ție negoșul românesc,
Negoș, care prin târguri, mai tot e ji-
[dovesc.

Aici tōmnă pe lozniți, cu stuh acōperate
Ca babele postite staă perjele sbārcite;
Din del perul vāratice și mērl cel dom-
[nesc
Privesc cu nepăsare la cornul țigănesc.

Pe vale întâ plopul cu frunzi tremurătoare
Ca nisce aripiore de flutur sburătoare;
In rând pe lângă apă staă blondele ri-
[chiți,
Ce din bătrâne trunchiuri dau tinere
[mlădiți.

Spre Baia eazul Ruscei pe un podiș se
[ntinde,
In apa lui mult pesce la serbători se
[prinde;
El pōrtă acest nume de la un sat rusesc,
Din care sat nici urme așî nu se mai
[găsesc.

Ca nisce pânze albe ce se sbicesc la sōre
S'arată pe Glimea nisce albe ogōre;
La sud apare culmea numită Cetățea,
De unde'n faptul zilei Sucēva pōți vedea.

Spre nord e delul viei, dar via strugurie
Când vine primăvara pe del nu mai lrvie;
Acolo așî ciobanii pasc turmele de oi,
Și Rădășanul strânge grāmeșii de păpușoi,

Cu veselie curge pāraul Lāmășanca,
Prin țarină pe unde prāșesce Rādășanca;
El reînsufleșesce sălbatecele flori,
Ce rid printre coșite la ți de serbători.

In Siliște secara la sōre înălbesce,
Acest loc Nicorița de omenî se numesce;¹⁾
Ca mortul ce nu are scrisōre pe mor-
[mânt,
Așa fār' de tradiții e și acest pāmânt

Aici multe legende rămas'au din vechime,
Legende gloriōse din cari o mulțime
Se pierd pe tōtă ȋiua, legende ce ar
[putea
In față cu streinul Românul sustinea!

¹⁾ Nicorița se află spre nord-estul sa-
tului, în partea supranumită și Ritu.

Aicea Domnul Tômşa a învăţat la şcoală,
Şi-a meritat a ţerei coronă triumfală;
Ce luminată şcoală era în Rădăşeni!
Când ea ne da puternic şi mari Domni
[Moldoveni]

Biserica cea veche, române şi crăscină,
La care Rădăşanul cucernic se închină
De Tômşa fu zidită pe un sălbatic loc,
Loc unde el s'ascunse de duşman în
[tr'un soc!]

Când ţera Bucovinei s'a rupt de Ro-
[mânia]

Bătrânii spun c'aicea veni isprăvnicia;
Suceva ce o dată domni pe Moldoveni,
Trimis-au al ei scaun în sat la Rădăşeni!

Aici odinioară a înflorit o florică,
Sălbatică, frumoasă ca florică de cicore,
Ea printre flori trecut au cum trece un
[zefir,
Şi'n cântece lăsat-au un jalnic suvenir.

Marie, Mariuţă! tu prin călugărie
Ai devenit o dulce şi tristă Melanie,
O blondă poezie pe-al veciniciu prag,
O dragoste ascunsă în haţne de şlag!

Acolo de Mercuri la hram vine anume
Din Fălţiceni şi sate o şgomotăsoasă lume;
Românele, Români în horă dănuşesc,
Şi inimile bune aici se îndrăgesc.....

Pierjenii ¹⁾ spre Fundocea ²⁾ întind a lor
[tulpină]

Bătrână ca şi pruni şi peri din grădina;
Perjenii cred că Domnul când lumea a
[zidit.

Ei din pământ o dată cu perjii ai eşit.

¹⁾ Rădăşenii sunt porecliţi *perjeni*,
de cei de prin împrejurimi.

²⁾ Partea Sud-Vestică a satului Rădă-
şeni.

Fundocea cea bătrână are două bătrâne,
Surori ce s'amândouă pe un bordeu
[stăpâne;

În casa părintescă vedând suferinţi mari
Sărmanele bătrâne rămas-au fete mari! ¹⁾

Sub meri şi sub peri cu pleto umbri-
[tore,
Se înmulţesc Pletosi albine strângătoare;
Sunt ageri, sunt puternici şi au pletele
[mari,

Ca zimbrul de la codri pletosi Loghinari! ²⁾

Pe jumătate satul din vale pân' pe zare,
E locuit acuma de nemişcaţii care
Sub Domnul Ştefan Sfântul înptând la
[Grumăzesci

Au botezat cazaci în ape creştinesci! ³⁾

Ei sunt- ca toţi Români, isteţi, voieni
[şi harnici,

Şi ca toţi Moldoveni la inimă sunt darnici,
De şoimul ce trăiesc sub bradul mun-
[tenesc.

De Toder cel cu minte ei se povăţuesc! ⁴⁾

Rădin, deal, lângă satul Hârtop ;
cultivabil.

Rădin, sat ; v. Giulesci.

¹⁾ Nastasia şi Ana Mercore în vârstă
foarte înaintată ; iar Maria Mariuţa a fost
o bunică a acestora.

²⁾ Pletosi, Loghinari şi Grumăzesci
sunt cele mai însemnate familii din sat.

³⁾ Vezi Letopiseştele, Tom. I., p. 162,

⁴⁾ Toder Grumăzescu care a fost o
dată şi deputat. Autorul acestei poezii
nu mi-e cunoscut. Hasardul a făcut
să-mi cadă în mână, scrisă fiind pe un
petec de hârtie albastră, veche şi sfâr-
şită.

Rădiul, délul pe care se află cimitirul satului Rotopănesci.

Rădiul, deal spre Vest de satul Ionésa.

Rădiu, pârauaș în com. Ciumulesci formând un ezușor; mic afluent al pâraului Stăneș.

Rădiu, ezerul format de pâraul cu acest nume; 2—3 prj.

Rădiu, deal cultivabil în com. Dolhasca.

Rădiu, deal, îmbrăcat în pădure, în com. Tătăruși.

Rădiu, délul pe care stă partea din satul Ruginósa ce poartă acest nume.

Rădiu, o parte a satului Ruginósa,

Rădiu, Băltógă de 40 prj. în com. Ruginósa.

Rădiu, pârauaș; afluent al pâraului Dumbrăvița în satul Ruginósa.

Rădiul Căprăriei, deal acoperit de stejar și ulm în com. Liteni.

Rădiul Mihăescilor, Cónsta și va-

lea pe care se află tăbărât satul Mihăesci.

Răele, pârau; mic afluent al Cărbunarului, în com. Broscești.

Răgăjeni, pârau în com. Mădeiu; isvorasce de sub Ghergheta și se aruncă în Bistrița.

Rămășița, Băltógă în suprafață de 3 fâlcă în com. Siliștea (v. Zeilic).

Rămășița, Băltógă de 30 prj. în com. Dolhasca.

Râmnic, lac în suprafață de 30 prj. pe moșia Sirețelu.

Râmnic, pârauaș în com. Dolhasca a căruia obârșie este între delurile Hurmuz și Ciubăr și se pierde pe șesul Siretului, după un curs de 4 km.

Râmnicul Bălei, mic râmnic (6—10 prj.) în grădina proprietății din satul Baia, format de apa adusă printr'un canal din Moldova. În mijloc are două insule artificiale plantate cu copaci bătrâni, legate de țărm printr'un pod.

Rangu, munte în com. Mălini la

hotarul Bucovinei având 1019.2 metri de altitudine.

Rangu, pârâu, numit și Ciohoranca; isvorasce din délul Rangu și după un curs de peste 7 km. se varsă în Moldova.

Rangu, deal în com. Miroslăvesci.

Râpa Albă, dél râpos și sterp în com. Preutesci.

Râpa Ohiorului, dél râpos pe moșia Stolniceni-Costandache.

Râpa Christei, vale, formată de Șomuzul Mare, în comuna Dolhasca.

Râpa Neagră, dél sterp în comuna Preutesci.

Râpele, fost sat în jurul iazului Stroesci, din com. Drăgușeni.

Râpele lui Maxim, vâlcele râpoase în com. Brădățelu.

Rarău, munte, numit altă dată și Dodu, între com. Broscești și Bucovina. Piscul Rarăului, aflător la o mică distanță peste frontieră, are peste 2000 m. de altit. Privelște din vârful său e măreț și se întinde într-o mare depărtare. Sub el vești de

o parte Câmpu Lungul din Bucovina, mândrele Pietrele Domnei și Bistrița ca o panglică lucioasă. Mai departe masivul Carpaților cu regele lor Ceahlăul și subalternii săi Budacul, Călimanii Lucaci, Pietroșii, Intre Borci, Grințieșu și alții. Dincolo de efrumosul șes al Moldovei presărat de sate.

Rarăul, schit, nu departe de vârful muntelui cu acest nume, adăpostind un călugăr și un cântăreț. Se întreține cu cheltucla Maj. Sale Regelui, care e și epitrop.

Despre acest schit se povestesc următoarele:

A fost clădit mai întâi pe Valea Sécă spre sud de Câmpul Lungul Bucovinei, la locul numit Bătculețele, fără a se ști anume de cine.

Tradiția însă spune că de un sihastriu numit Sisoe, care mai întâi se aședase pe pârâul Sihăstriei (v. a. n.)

Odată păgânii (unii spun Tătarii) au năvălit în Moldova — Mergând spre Maramureș (?) ei au ajuns și în Câmpu-Lung, punându-și tot ce găseau în cale. —

Horhăind prin munți, căci nu cunosceau drumul, au găsit săhăstria *Dodu* sub pôlele muntelui *Dodu*, astăzi Rarău, cu

trei călugări, și scotocind biserica de averi, au omorât pe călugări, dând foc bisericei. Dar voind a-și urma drumul spre Maramureș, într-o strîmtóre se așinurá 4 locuitori: Ión Dodu, Mihalachi Dodu, o soră a lor Ilinca Dodu și Istrati Dodu. cu topóre și lănci ascuțite și omorâră la 300 păgâni, resbunând ast-fel prădarea și arderea Schitului care era pe pămîntul lor.

În urmă, ei strinseră rămășițele arse ale bisericei și făcură o altă întemeiere schitului într-o poenă, tot pe pămîntul lor, dându-i numele de Săhăstria Dodu, cu 3 călugări.

Petru Rareș-Vodă în a doua sa domnie, în urma suferințelor ce dăduse peste el în întâia domnie, și după îndemnul Dómei sale Elena, care dorea a se sui pe muntele Dodu, fiind unul din cei mai frumoși munți ai Sucevei și care se vedea din mare depărtare, înduplecă pe soț să mERGă acolo și să petrecă ca să mai uite necazurile din trecut. Domnul și Dóma porniră în călătorie, petrecură multe zile cu totă sfeta (suita) domnescă pe muntele Dodu și drept amintire porunci ca cu cheltuéla sa să se facă acolo o biserică, însărcinând cu această

lucrare pe Egumenul M-rei Voroneț. Acesta clădi biserica din lemn cu numele Elena Rareș, cu trei turnuri în prejma muntelui Dodu, cu cinci călugări și chilii.

Sihăstria Dodu fiind aproape ruinată, și ducend lipsă de tóte, se uni cu biserica Rareș-Vodă, ducendu-și acolo tóte odórele, iar călugării Sihăstriei se sălășluiră în biserica cea nouă.

Locul Săhăstriei Dodu se vede și ađi.

Iată și înscrisul lui Petru Rareș, copiat dintr-o condică întitulată: «Tradițiile Schitului Rarău» ¹⁾:

«Noi Petru Rareș-Voevod tuturor capilor de oștire cu mila lui Dumnezeu Domn credincios a totă țara Moldovei într'un gând și într-o inimă împreună cu soția noastră Elena Dóma, facem știre cu a noastră scrisóre tuturor cui se cade a ști cum că am făcut o sfință biserică pentru călugări în prejma muntelui Dodu, fiind-că se mai găsesce o veche săhăstrie cu po-

¹⁾ Adevăratele acte ale Schitului mi s'a spus că s'au pierdut prin Bucovina unde fuseseră duse spre traducere de ore ce erau scrise slavonesce. Originalul înscrisului lui Petru Rareș nu se găsește și nici nu știu de unde l'a fi luat călugărul Varsimovie.

recia Dodu mai perită de veche am împreunat'o cu a noastră tot sub numele de Rarău. — Da de astăzi înainte poroncim a se numi pe porecla noastră schitu și Pietrele Dómnai, hramu bisericeî sf. Ion Bogoslovu, întru a noastră pomenire și a părinților noștri și a următorilor noștri și mai ales întru mulțumirea către Dumnezeu pentru nenorocirile și norocirile, pentru a doua a noastră Domnie a Moldovei și ajutându-ne mila lui Dumnezeu de am isprăvit. — Socotit'am și pentru chivernisala *fraților* (călugări), carele vor petrece la acel sf. locaș, le-am rînduit totă chivernisala și le-am dat toate cele de trebuință în sf. biserică cât și pe din afară și am dat grijă și urmașilor noștri să porțe chivernisela când va trebui a se mai face ceva din nou la sf. locaș. Iar dacă cineva ar supăra său ar strica cele făcute de noi, unul ca acela să fie în ceta protivnicilor Domnului nostru Isus Hristos. Amin».

Se mai povestesc că schitul Rarău de astăzi, nu e pe locul din vechime, unde fu zidit de Petru Rareș, căci la 1777 când Bucovina a trecut la Nemți, ei strică biserica, luă odórele, și călugări fugiră.

Fericitul întru pomenire, Ero-

monahul *Sosoș* (póte mai sus pomenitul Sisoie) egumenul schitului cu ajutor de milă, precum se arată într'un pomelnic, a strămutat acea biserică peste muntele Rarău, în locul unde se află azi, iar clopotele de la biserică s'ar fi luat la biserica nemțască din Homor în Bucovina. Biserica zidită de Sosoș s'a sfințit la 1800 August 15, schimbându-i-se și patronul în «Adormirea Maicei Domnului».

În anul 1822, familia Balș a făcut un aședământ pentru schit, hotărând ca pe tot anul să se dea schitului de la casa moșiei Broscei 1602 lei vechi, 10 oca de unt-de-lemn, 15 oca de lumânări de ceară, 15 vedre vin și 2 merțe grâu.

Aședământul acesta s'a scris într'o condică ce se află și azi la schit, hotărându-se și pământul, ca schitul să pótă ținea vite. Se mai spune că la 1821 schitul a fost prădat de Turci și în 1833 a fost jefuit și furat de un decedat preot din Crucea, Iconomu Dimitrie, alungând călugări furând prețioasele bisericeî pentru sine și prefăcând ograda bisericeî în stână de oi; pentru care faptă fu afurisit de Mitropolitul Veniamin.

La 1877, schitul fu prădat de hoți din Bucovina.

În fața sfintei Evanghelii se găsește o tăbliță de alamă cu inscripție slavonă din 1706.

Răsvan (Movila lui). Iată ce ne spune cronicarul Miron Costin despre această movilă aflătoare pe moșia Baia de-asupra délului Movila Mare : « Când Ieremia Vodă din biserică (la sat la Areni) așeșit la oștî, tîmpinatu-său oștile de âmbe părțile, și, după cîtă-va luptă între oștî așeșit Leșii pre ôstea Ungurască din aripa despre Scheea. Îndată îmbărbătându-se și fruntea oștilorî unde era Ieremia Vodă așeșit frîntî pe Ungurî. Subt Răsvan Vodă așeșit cîșutî calulî atunce în răsboiî; ce, încăle-cîndî pe alt cal, îndată așeșit să oprîscă ôstea Ungurască, și așeșit oprît'o; și pusîră răsboiul iar la loc. Ce, îmbărbătându-se iar ôstea lui Ieremia Vodă, unde și Leșii în frunte, așeșit datî dosî ôstea lui Răsvan Vodă, și l'așeșit dusî la Ieremia Vodă. Stă movila și acum pe drumul Băii de la Sucăvă, care se pomenesce Movila lui Răsvan pînă astăzi ».

Rătiena, munte în com. Bogdănesci, acoperit de pădure de resinose, mestecan și fag.

Rătienii (Pârâul), mic afluent al Rîșcușei.

Rățel, v. Opcina Raței.

Rățoșei (Délul), dél în satul Sodomeni.

Rătu, un șes pe care stă parte din satul Rădășeni.

Razimul, munte în com. Fărcașa.

Rece (Pârâul), mic afluent al pârâului Năgra Șarului, în com. Dorna.

Rece (Pârâul), mic afluent al Șomuzului Băei (2 kil.) în com. Ciumulesci, avînd de tributar pe pârâul Isvorului.

Răcea, dél în com. Pleșesci, cultivabil.

Răcea, pârâu, isvorasce din délul cu acest nume și se varsă în ezerul Uncesci.

Răcea, mic afluent al pârâului Iermolia, în com. Pășcani.

Răcea, délul pe care stă parte din satul Topile.

Răcea, pârâu; mic afluent al Moldovei, în com. Baia.

pârâuaș; afluent al Șomu-
Mic în com. Liteni.

dél, făcând parte din Ga-
pe moșia Antocenî, aco-
de fânaț.

pêrâul ce curge prin satul
escî. Își are obârșia drept
ca satului și trece în jud.
primind din stînga pe Coda
î, Zoița, Budăile și Cio-
a, iar din dreapta pe Șipo-
lare. (Lung. sa în jud. Suc.
6 kil.)

pădurea de stejar a scôle-
în Târgul Frumos, în com.
anî.

(Pârâul) mic afluent al pâ-
Fărcașa.

a, o prelungire a délului
î, lângă Hârtop.

a, pârâuaș; afluent al pâ-
Olărenî, în comuna Șol-
cî.

pârâu în pl. Moldova de
Numit astfel de la slavo-
l *reclca* (pârâuaș) și alții
că de la mulți *râșcovi* (un
bureți) ce cresc prin pă-
de brad ce-l țermuresc
dmisibil). Format din pâ-

raele Drugan și Pădurețu ce is-
vorăsc de sub muntele Pădurețu,
curge de o cam dată de la V.
spre E. străbate satele Rêșca și
Bogdănescî, udă comuna Bog-
dănescî pe o lungime de 7—8
kil. și după ce a învârtit trei
morî, trece în com. Boróea, pe
care o udă pe o lungime de 4
kil. și mai învârtesc o móră,
intră în com. Drăgănescî, luând
direcțiunea de la N. la S. curge
aprópe paralel cu Moldova, șer-
puind prin satele Giulescî și
Pănurescî și pe lângă Tonți,
printre Șoimănescî și Săvescî,
formeză Cotul Turcului, învâr-
tesce móră lui Agioglu și după
7 kil. de șerpuire prin această
comună, intră în com. Drăgu-
șeni unde și mai continuă cursul
4 kil. și se aruncă în Moldova.
Are de tributari din dreapta pe:
Rêșcuța, Moîșa, Bogdănescă,
Pârlea, Isvoru, Chilinésă, Saca,
Ulia, Târđia, Culeșa, Brustura
și Sărata; iar din stînga pe:
Slătióra, Budăcelul, Pârâul Co-
libei, Pârâul Arinului și Runcul
Borni.

Conține pesce: păstrăv, sglă-
vocî, grindele, boîștean, mrénă,
porcușor, svârlugi și clén.

Rêșca, sat, numit și Cotul Rêșcâi,
pe moșia și în com. Bogdănescî.
Așezat pe ambele țermuri ale

pârâului Râșca, numără 297 case, în care trăesc 361 capî de familie sau 1165 suflete, din cari 589 bărbați și 576 femei (11 israiliți), fiind 258 contribuabili. Vatra satului ocupă 150 fâlcî, iar locuitorii au bunișore aședări, câți-va sunt chiar buni gospodari.

Improprietăți în 1864 sunt: 22 fruntași, 47 pălmași și 138 codași stăpânind 754 fâlcî. — Are o biserică de lemn, servită de un preot și 2 cântăreți și o școlă rurală mixtă, înființată în 1876, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 45 școlari.

Drumuri principale sunt: la Bogdănesci (1 kil.), la Monast. Rêșca (1500 m.) și la Slătioara (12 kil.).

Satul Rêșca a fost întemeiat de robii Monastirei Rêșca. (V. Pomiș Robului).

Rêșca, Mănăstire de călugări în com. Bogdănesci. Aședată pe malul drept al pârâului cu acelaș nume, sub pôlele munților într'o poziție foarte frumoasă.

Este zidită în stilul M-rei Probota și zugrăvită și pe din afară cu tablouri din Istoria vechiului și noului testament.

Pe zidul bisericeii (în partea de sud) sunt două inscripții. — D'asupra ușei Arhondaricului

mare se citește: «La 1540 s'au zidit biserica Rêșca în a doua domnie a lui Petru Rareș Vv. și opt odări; la 1766 Calistru Eni Egumen Monastirei au adăos 4 odări; iar la 1839 în zilele prea sfîntului Mitropolit Kirio-Kirio-Veniamin Costache, Isaa, Archimandritul, Egumen Monastirei au înouit odările lui Petru Rareș Vv. și a lui Calistru Eni și au făcut d'asupra lor 12 odări și 2 trapezi cu beciul lor dedesubt sub un acoperemânt cu oserdia și cu totă cheltuiala sa; gătindu-se la 1840 Iulie 20 de zile».

Iar d'asupra intrării Arhondaricului mic se citește: «Întru slava sfîntei Treimi s'au făcut aceste 12 chilii din întreg pământ cu temelie de piatră și cu părășii de cărămidă și cu pinișă boltită dedesubt în zilele prea sfîntului Mitropolit Veniamin Costache cu drept banii mei de mine smeritul Isaa Archimandritu, întru lauda Ierarhului Nicolae patronul meu, că slujind eu sfîntei Mitropolii 26 ani în slujba dicheiei m'au tras a fi sluga sa și egumen acestei Monastiri, spre vecinica mea pomenire am făcut acestea la anul 1830».

Înăuntru la trapez pe perețele de d'asupra mesei este un

tablou reprezentând familia lui Petru Rareș compusă din Elena Dómnă, Stefan și Petru V.V., ținând biserica sprijinită de ei, de sf. Ierarh Nicolae și de fiil Luxandra și Constantin.

Sub tablou stă scris: «Acele cadre după cum se ved. s'au scris și s'au făcut cu cheltuella sfinției sale... Kir-Kirie Arhimandrit i proin egumen sf. Monastirii Rêșcăi, Anul 1807».

Alte inscripții nu mai sunt. Asemenea nu sunt nici odăjdii sau odóre de vre-o însemnătate óre-care. În curtea Monastirei este o cișmea cu apă limpede și bună. Mai sunt două liveđi mari cu pomi roditori și o grădină de legume, o florărie îngrijită ce înconjură monăstirea și un iaz.

În privința îngrijirii și curățeniei, Monastirea Rêșca cu tot ce ține de dênșă póte servi de model altor Monastiri. — Pretutindení ordinea, în acest sfînt locaș totul inspiră respect. — Și acela se datoresce în mare parte actualului arhimandrit și egumen Gherman Diaconovici.

Budgetul Monastirei este următorul:

Personalul:

Un superior plătit pe lună cu 100 lei, pe an: 1200

2 preoți a 33.33 lei pe lună,
66.67 pe an 800
1 diacon pe lună cu 33.30
lei, pe an 400
1 cântăreț I-ii, pe lună cu
45 lei, pe an. 540
1 cântăreț II-lea, pe lună
cu 33.33 lei, pe an. . . 400
1 paraclicer plătit pe lună
cu 16.66 lei, pe an . . . 200
Diurna unui servitor pe
lună 9 lei, pe an . . . 108
Totalul cheltuelilor pe an
este de 3648

Material:

Cheltuelile bisericești pe an,
lei 220
Cheltuelile hramului pe an,
lei 100
Imbrăcămîntea a 9 monahii
pe an, lei 450
Nutrimentul lor și a unui
serv. pe an, lei 1350
Iluminatul, pe an, lei . . . 27
Oaspeți, pe an, lei 500
Total, pe an, lei 2647
Totalul general al chielu-
lilor anuale, este de lei 6295

Afară de acestea Monăstirea mai are ca avere o livadă de o falce și 40 prăjinii, 30 de fâlcii teren de cultură, 1 prisacă cu 20 stupi, 12 boi, 10 vaci cu vițeii, 1 buhai și 5 cai.

Din trecutul Monăstirei.

Adevărata dată a înființării acestei Monăstiri nu este cea de 1540 ce se vede d'asupra Arhondaricului mare. Gr. Ureche în Letop. I, pagina 210, scrie :

«Iară într'acestaș an 7066 (1558) Septembrie pristăvitu-s'ău *Macarie Episcopul de Roman, ziditorul și începătorul Mănăstirei Râșcăi*, carele a fost la scaunul Romanului 27 ani și cu cinste l-au îngropat în Monăstirea sa Rêșca...»

Deci, nu Petru Rareș ci Episcopul Macarie este adevăratul ziditor și începător al Monăstirei Rêșca. Acesta ne-o confirmă și ne-uitatul Episcop Melhisedec (Cronica Romanului I, p. 193) și Pumnul («Mănăstirile din Bucovina p. 89).

De și tot în Letopisește citim : «După întorcerea din Ungaria (1532) face Petru Vodă Monăstirea Rêșca. (I p. 205).» Se vede însă că Petru Vodă a restaurat sau a terminat definitiv ceia ce Episcopul Macarie începuse.

La 1569 Anastase I, Episcop Romanului, hărăzescce acestei monastiri satul Bărlescî. (Melhisedec. Cron. Rom. I, p. 195).

Afară de Bărlescî, Mănăstirea Rêșca mai stăpânea următoarele

moșii: Bogdănescî, Rêșca, Boróia, Hărmănescî, Zamoștea, Grași și vilele din delu Neicueni și de la Cruce din județul Putna.

Iar Moșiile Tețcani și Sabaonî mi s'a spus că s'au ținut numai în arendă de foștii superiori a monastirei.

La 1821 Arhimandritul Isaia și dechiu al Mitropoliei se afla Eugumen la Rêșca înlocuind pe Arhimandritul Grigorie Crupenschi care cumpăraseră, pe prețul de 15000 lei, Monastirea Rêșca «cu contractul acel întărit cu sfinta pecetea Mitropoliei și sub-scris cu însuși iscălitura Prea-o sfinției-vostre (Mitropolitului), făcut pe 12 ani și pădit numai 2 ani» (Ist. Mitr. Mold. și Suc. 165, 198 și 199).

În acelaș an (1821) Monastirea Rêșca fu prădată fără nici un motiv de rămășițele eteriștilor (Xenopol V, p. 499). «Monastirea Rêșca Duminică s'au prădat de 40 de Turci, numai zidul a rămas, pe călugări i-au legat și i-au bătut și i-au prădat; astă dî am vădut pe uliți straele frate meu Vasile ce 'l-am vâtaf acolo și straele vetafului Pavel și rochiile nevestei, poruncă au dat nimeni să nu cumpere de la Turci, le vedî cu ochi și tacî.» (Scrisórea Arhim. Isaia din 1821, către Paharnic.

Const. Ist. Mitr. Moldovei și Sucevei p. 131.)

În 1826 Achimandritul Isaia Egumenul M-rei Rêșca se judecă cu ômenii pronomiți «bogdaprosti» pentru moșia Popesci din obârșia pâraului Vaslui. (Uricariul de T. Codrescu, vol. VI, p. 230).

Rêșca Mare și Rêșcuța, între — Culme de munți în com. Bogdănesci, a cărei principale piscuri sunt: Crucea Tomi, Gruicul, Piciorul Lupului și Piciorul Cărlanului. Acoperit de păduri de rășinoase și fag.

Rêșca Mare și Slătiora, între — Culme de munți în com. Bogdănesci, având ca piscuri principale pe Bâtca Nêgră, Lidvu și Capu dëlului. Imbrăcată în păduri.

Rêșcei (Șesul), Șesul pâraului cu acest nume a căruia albie e prundôsă, dar șesul fôrte fertil. Lățimea sa variază fôrte mult.

Rêșcuța, pârau; format de pâraul Chițigăile și Dâmbovița ce isvorasce de sub munții Chițigăea Mare și Pleșul și după un curs de 4—5 km., se aruncă în Rêșca (v. a. n.).

Are de tributari din drêpta

pe: Harjulea și pâraul Rusului; iar din stânga pe: Rătina, Pârâul Cireșului, pâraul Tocilei, Vizunôia, Gruicul și Crucea.

El udă comuna Bogdănesci și conține: păstrăv, boișteni și grindele.

Rêșcuța, valea pâraului cu acest nume, mai mult prundôsă.

Rêzêșilor (Dêlul), în satul Brusturi, între pâraele Brustura și Pârâuțul.

Rogoza, pârau; mic afluent al pâraului Boldesci, în com. Văscanii.

Roșca, mic afluent al Bistriței, în com. Brosceni.

Roșia, pârau; mic afluent al Șomuzului Mare, formeză ezușorul cu acelaș nume din com. Brădățelu.

Roșia, mic ezer (4—6 prj.) în com. Brădățelu.

Roșia, țarină pe șesul Siretului, în com. Stolniceni.

Roșiei (Dêlul), cultivabil, în com. Brădățelu.

Roșiori, v. satul Ruși.

Roșu. pârâu; mic affluent al pârâului Suha Mare în com. Mălini.

Rotăria, deal în com. Valea Glodului, făcând parte din culmea Délului Halm ce desparte albia Șomuzului Mare de a celui Mic. E îmbrăcat în pădure de diferite esențe.

Rotăriei (Pârâul), mic afluent al Săscuței lui Nicoricî, în com. Sasca.

Rotila, deal, acoperit de vii, în com. Văscanî.

Rotopănesci, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Brădățelu. Până la 1886 forma singur comună a parte

Străbătut de pârâul Brădățelu, numără 99 case în care trăesc 104 capî de familie sau 410 suflete, din care 195 bărbați și 215 femei (22 israiliți), fiind 116 contribuabili.

Vatra satului ocupă aproape 10 fâlcî. Locuitorii sunt bunișori gospodari.

Moșia e proprietatea d-lui Gr. Goilav, fostă a lui Nicolae Istrate. Are 1781 hect. din care 821 cultivabile, 698 pădure, 207 fânaș și restul mlaștinî, râpi și loc prea puțin produc-

tiv. Improprietăriți în 1864 sunt: 6 fruntași, 44 pâlmași și 8 codași, stăpânind 143 fâlcî.

Are o școlă rurală mixtă, reînființată în 1865, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 30—35 școlari.

O biserică, cu patronul Schimbarea la față, zidită de Marele Postelnic și Cavaler Nicolaî Istrati la 1856; — servită de un preot și doi cântăreți și improprietărită cu 8^{1/2} fâlcî.

Biserica are înscripția: «Acest templu dedicat Sfintei Treimi cu bine cuvîntarea prea Sf. sale Episcopului de Huși, d-l D-n. Meletie Istrati s'a fundat de fratele său Mare postelnic și cavaler Nicolaî Istrati cu îndemnul soției sale Sevastia născută Ciudin și a fiului lor Titu Istrati pe proprietatea sa Rotopănesci în anul erei noastre 1856 în quare Moldova a recăpătat privilegiile așediate de Ștefan Cel Mare.»

În acestaș an (1856) «în care Moldova a recăpătat privilegiile așediate de Ștefan cel Mare», marinimosul proprietar, ridică în curtea bisericeî o statu de piatră reprezentând Moldova în forma unei feciore întindend o cunună de stejar. — Acesta negreșit în amintirea marelui eveniment național.

Nicolae Istrate a lăsat urme neșterse de filantropie și de patriotism. Două erau pe timpul său cele mai vestite școli din ținutul nostru: cea din Rotopănesci, a lui Istrate, și cea din Broscenii, a lui Nanu. Școala lui Istrate nu era școală de rând: în ea se învăța carte multă și sănătoasă, se dădeau reprezentații teatrale, etc. etc., pentru care însuși Postelnicul proprietar scria cărți, compunea piese, făcea chiar pe dascălul. Și astăzi se găsesc mulți cari bine-cuvinteză pe acel de pe urma căruia au căpetat lumina.

Rotopănesci, pădure de stejar și fag pe moșia cu acest nume.

Rotopănesci (Râmnicul), mic ezer (3—4 prj.) în valea Grópa Olarului, din pădurea Rotopănescilor.

Rotunda, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Liteni. Tăbărât sub délul cu acelaș nume și pe țărmul drept al Șomuzului Mic, numără 114 case, în care trăesc 120 capr de familie sau 515 suflete, din cari 250 bărbați și 265 femei (8 israiliți), fiind 111 contribuabili. — Vatra satului ocupă 44 fâlcî, iar locuitorii sunt bunișori gospodari. Moșia,

proprietate a d-lui A. Várnay Litenu, are 1480 fâlcî, din cari 741 cultivabile, 590 pădure, 81 fânaș și restul teren puțin productiv. Impropietărită în 1864 sunt 11 fruntași, 49 pâlmași și 9 codași, stăpânind 181 fâlcî.

Are o biserică, cu patronul Adorm. Maicei Domnului, clădită de I. V. Litenu în 1803, impropietărită cu 8½ fâlcî, servită de preotul și dascălul din Corni cu care formeză o parohie. — Școala din Corni servește și acestui sat. Drumuri principale sunt: la Liteni (3 kil.), la Dolhesci (3.500 m.) și la Corni (2800 m.).

Rotunda, délul, îmbrăcat în pădure, de d'asupra satului cu acest nume.

Rugina, dél cultivabil în comuna Ruginosa.

Rugina, iaz în supraf. de 1½ fâlcî, în com. Ruginosa.

Ruginei (Délul), cultivabil, pe moșia Hârtópele, com. Lespedi.

Ruginei (Pârâul), mic afluent al Siretului în satul Hârtópe.

Ruginosa, comună rurală în pl. Siretul de sus, spre est și la 61

codăși stăpânind 1420 fălci, 20 prj. Are o biserică cu patronul Adorm. Maicei Domnului, zidită de Sandulache Sturza în 1801, și restaurată de Alex. I. Cuza, servită de 2 preoți și 2 cântăreți și improprietărită cu 24 fălci. O școlă rurală mixtă, înființată în 1865, cu doi învățători plătiți de stat, frecventată de 65 școlari din 141 băieți și 87 fete cu etatea de școlă aflătorii în sat. Drumuri principale sunt: la Costesci (7 kil.), la Pășcani (12 kil.), la Stroesci (14 kil.), la Hărmanesci (4 kil.) și la Văscani (4 kil.).

«Satul Ruginosa și curțile boeresci au fost arse, suferind multe stricăciuni de la Leșii lui Sobieski și Tătarii pe timpul lui Constantin Cantemir». (I. Neculcea, Letopis, tom. II, pag. 233).

În ograda bisericeii din Ruginosa zac rămășițele pămîntesci ale lui Cuza-Vodă și a celor doi fii ai săi Dimitrie și Alexandru avînd un frumos monument dintr'un singur bloc de marmură neagră, reprezentînd un trunchi de copac tăiat.

În cavoul familiei din năuntru bisericeii d'asupra locului unde fusese depus mai întîi sicriul Domnitorului Cuza, se ci-

40.124. Dicț. geogr. al jud. Suceva.

tesc următoarele versuri ale nemuritorului poet V. Alexandri.

«Cuza-Vodă.

3/15 Maiu, 1873.

Vedutu-te-am în pace suind scara mîrirei,
Și 'n pace luînd calea augustă-a ne-
[murirei:

O! scump amic, Domn Mare, O! nume
[cu splendore,

Sădit pe miriade de libere ogore;

O clipă apărut-ai în plaiul veciniei,
Și veșnice mari fapte lăsat-ai României,
Nălțînd din părăsire antica-l demnitate
Prin magica unire și sacra libertate.

Ca norul plin de mană ce trece și re-
[varsă,

O ploe roditoare pe brazda care-l arsa,
Și stînd apoi de-o parte în urma lui
[privesce,

Cum brazda se deschide și câmpul în-
[florește,

Așa și tu din ceruri ai dulcea mîngăiere,
Să vezi a țerei tale frumoasă re'nviere,
Tu, ce ai stîrpit cu sceptorul, unelta de
[rodire,

Din suflete și câmpuri sîmînța de șerbire,
Acum te odihnește gustînd eterna pace
În tîlna maestosă a morței care tace,
Lăsînd o lume 'ntrégă la tine să gîn-
[dască....

Sunt nume destinate ca numele tău mare,
Să stee neclintite pe-a timpului hotare,
Și veșnic să răspîndă o falnică lumină
Pe secolii ce 'n umbră trecînd li se închină.

Ruginosa — V. Alexandri.»

Ruja, deal în pădurea comunei Cristesci.

Ruja, mic pârâuș care împreună

- cu pâraul Văduț formeză pe Valea Sécă din com. Pășcani.
- Runcul**, munte în com. Bogdănesci, îmbrăcat în pădure de brad, fag și mestécăn.
- Runcul**, localitate în com. Négra Șarului.
- Runcu**, pârau; afluent al pâraului Négra Șarului. (2 km.)
- Runcului** (Délul), munte în com. Négra Șarului.
- Runcul**, pârau; mic afluent al Șomuzului mic în com. Liteni.
- Runcul**, deal, îmbrăcat în pădure de fag și mestécăn în comuna Liteni.
- Runcului** (Vârful), munte în com. Broscești. Tușiș și pășuni.
- Runcului** (Pâraul), mic afluent al Borcei.
- Runcu Boicu**, munte în comuna Mălini.
- Runcu Barni**, munte în comuna Mălini.
- Runcu-Borni**, pârau; mic afluent al pâraului Rêșca, în com. Bogdănesci.
- Runcu-Mădeșului**, munte în com. Mădeiu.
- Runcu-Popi**, munte în comuna Mălini.
- Runu**, munte în com. Mălini.
- Ruptura**, malul din spre nordul satului Rădășeni. Pe la Ruptură trece un drum la Lămășeni.
- Rupturei** (Pâraul), v. pâraul Ciurei.
- Rupturile**, deal, acoperit de pădure de fag, în com. Preutesci.
- Busca**, sat, numit în partea estică Osoiu pe moșia rezășescă din com. Dorna. Reșchirat pe țermul drept al Bistriței, numără 52 case, în cari trăesc 56 capi de familie sau 175 suflete din cari 85 bărbați și 90 femei (11 israeliți), fiind 61 contribuabili.
- Vatra satului propriu zis nu există. Locuitorii sunt bunișori gospodari, ocupându-se cu plătiritul, esplotarea pădurilor, crescerea și economia vitelor.
- Biserica din Ortóea și școla din Gura-Negrei servesc și acestu sar. În sat sunt 2 surse

cu burcut (apă minerale feruginoasă).

Un singur drum duce pe malul Bistriței la Sunători (3 km.)

Rusca, pârâu în satul cu acest nume; isvorasce de sub Prislop și după un curs de 5400 m. în care a învârtit 3 fierăstr. și o móră, se aruncă în Bistrița.

Rusca, munte în com. Broscești.

Ruși (La), parte din satul Balta Porcului.

Rușii, pârâu; mic afluent al Mediascâi.

Ruși, sat; v. Heresci.

Ruși, sat, numit și Roșiori, pe moșia cu acelaș nume din com. Uidesci. Așezat pe țărmurile pârâului Mediasca și Rușii, numără 104 case, în care trăesc 85 capî de familie sau 418 suflete, din cari 208 bărbați și 210 femei (15 evrei), fiind 125 contribuabili.

Vatra satului ocupă 12 fâlcî.

Are o biserică cu patronul Sf. Arh. Mihl și Gavr. clădită de V. Adamache, servită de un preot și un cântăreț și împroprietărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fâlcî.

Șcôla din Forăscî servă și acestui sat.

Moșia e proprietatea Academiei Române căreia a fost făcută danie de regretatul proprietar Vasile Adamache. Ea are întinderea de 600 fâlcî, din cari 330 fâlcî cultivabile, 70 fâlcî păduri, 100 fâlcî fânaț și restul neproductiv.

Improprietăți în 1864 sunt: 30 fruntași, 32 pâlmași și 15 codași, stăpânind 211 fâlcî și 24 prj. Drumuri principale sunt: la Forăscî (2 km.) și la Uidesci (4 km.).

În 1803, pe «moșia Roșiori, a stolnicului Ianache Botez, erau 18 liuđi, plătind 280 lei bir anual, la cari se adăogea «liuđi ot tam» 21 plătind 316 lei bir pe an.» (Uricar. vol. VII. p. 251).

Rusóea, báltógă, în suprafața de 597 m. p., lângă satul Lunca din com. Pășcani.

Rusu, unul dintre piscurile muntelui Bourul din com. Bogdănesci.

Rusu, Munte între com. Broscești, Șaru Dornei și Dorna, având 1540 m. altitudine.

Rusu, pârâu; mic afluent al pârâului Tăeturile din com. Șaru Dornei.

Rusului (Pârâul), mic afluent al pârâului Négra Șarului, în com. Șaru Dornei (3 km.).

Rusului (Pârâul), mic afluent al Rêșcuței.

Rusului (Pârâul), mic afluent al Săscuței mici, în com. Sasca.

Rusu Râscoi, munte în comuna Bogdănesci, — acoperit de pădure de reșinoase, fag și mes-técă.

S.

Sabasa, comună rurală în partea estică a pl. Muntele, spre vest și la 62 km. de Fălticeni. Se măgărește la est cu com. Mălini la vest cu com. Borca la sud cu com. Fărcasa și la nord cu com. Mădeiu și Broscești.

Formată dintr'un singur sat, numără 206 case, populate cu tot atâți capi de familie, sau 822 suflete, din cari 399 bărbați și 423 femei (2 israeliți), fiind 180 contribuabili.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 11300 lei și la cheltueli 11070 lei, iar al drumurilor 700 lei venit și 670 lei cheltueli. In totă comuna sunt 30 cai, 102 boi, 108 vaci, 1503 oi și 420 porci.

Locuitorii se ocupă cu plătăritul și exploatarea pădurilor.

Altitudinea comunei de la nivelul mării în vârful Scorușului e de 1150 m. E udată de Bistrița și Sabasa cu afluenții ei.

Moșia face parte din Ocol. I Silvic al Domeniului Coronei. Suprafața teritorială a comunei e de 8216 hect. din cari 6020 hect. pădure, 960 cultivabile, 1200 fânaș și restul de 36 hect. sterp.

Ultimul an s'a cultivat: 326 hect. porumb și 2 hect. cânipă.

Improprietării în 1864 și 1879 sunt 113 locuitori, stăpânind 411½ fâci.

Piscurile cele mai însemnate de munți de pe teritoriul comunei sunt: Arșița Ungurului, Lacurile (1320) și Ghergheta (1050).

Pentru exploatarea moșiei, de când acesta face parte din Domeniul Coronei, s'a construit o linie fierată îngustă de 20 km., pe care locomotiva «Elisabetha» cară butucii la Bistrița, unde se lăgă în plute și se trimite la vale, spre fasonare, la fabrica din Bacău.

Locuitorii au ce munci în orî ce vreme, iar munca lor e plătită îndoit mai scump de cât în alte părți.

În 1803 «moșia Sabasa parte a M-rei Slatina și parte a M-rei Rêșca, avea 55 liuđi, plătind 888 lei bir anual, a căror alîș-veriș este cu oi, scânduri și alte lemne și cu sucmane, neavînd loc de hrană și hrana lor o aduc pe cai din alte părți.» (Uricar. VII, p. 256).

Sabasa, satul ce formeză singur comuna cu acelaș nume. E risipit în lungul pârâului Sabasa și pe țărmul stîng al Bistriței. (Veđi populația la comună).

Are o biserică de lemn, restaurată din nou de Admin. Domen. Cor. în 1889, cu patronul Sf. Dumitru, servită de un preot și 2 cîntăreți.

Școlele din Borca servesc și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Borca (trece număi podu peste Bistrița), la Fărcașa (6 km.) și la Mălini (44 km.).

Sabasa, pârâu; isvorasce de sub Muntele Lung, (com. Broșcenî) și, după un curs de 22 km., în care a învîrtit 3 morisce și o piuă, se aruncă în Bistrița.

Are de tributarî din drépta

pe: pârâu Sec, pârâu Stânei, pâr. Căpăținelor, al Colibeî, al Gemenilor, Piciorul scurt, Corauța, Bolohanului, Frășina și Bisericeî; iar din stînga pe pâr. Săbășița, Fântâna, Alăuta, Breaza, Glodișoru, Babșa, Ungurul de jos, Ungurul de sus, Scorușului, Mânzei, al lui Niță, Cocoziș, al lui Braniștea și pâr. Padinilor.

Săbășița, mic afluent al pârâului Sabasa.

Sabaului (Podul), obârșia pârâului Osoiu din com. Valea Glodului.

Săhăstriei (Pârâu), afluent al Negrișorei. Tradiția spune că-și trage numele de la un sihastru, care-și făcuse un schitișor pe albia lui. (v. schitul Rarău.)

Sahastrului (Pârâu), mic afluent al pârâului Moșa în com. Bogdănesci.

Salahorilor (Pârâu), mic afluent al pârâului Négra-Broșcenilor, în com. Mădeiu.

Săndenî, parte din satul Dolhasca.

Săndenilor (Țarina), pe ședul drept al Siretului, în com. Dolhasca.

Șandru, munte între com. Bros-ceni și Dorna.

Sandului (Délul), cultivabil, în com Dolhesci.

Sărata, pârâu; isvorasce de la Oglinzi (jud. Némțu) și se varsă în Rêșca, în com. Drăgușeni.

Sărăturile, poenă pe moșia Stolniceni Costandache.

Sârbî, sat pe moșia și în com. Drăgușeni. Așezat pe țărmul drept al Moldovei, numără 41 case, în care trăesc 46 capi de familie sau 191 suflete, din care 83 bărbați și 108 femei, fiind 25 contribuabili.

Vatra satului ocupă 7 fâlcî, iar locuitorii sunt bunișori gospodari.

Are o biserică de lemn fără preot. Școala din Drăgănesci servește și acestui sat.

Improprietăți în 1864 sunt: 4 pălmași și 27 codași, stăpânind 66 fâlcî.

Drumuri principale sunt: la Drăgușeni (5 km.), la Drăgănesci (4 km.) și la Răucesci (3 km.).

Spun bătrânii satului că cu vre-o 50 ani în urmă nu erau în Sârbî de cât 2—3 case.

Moșia, în mărime de 300 fâlcî,

forma un trup a parte, și era a Monastirei Némțu, călugării căreia au clădit și biserica.

În 1786, Iulie 21, moșia Sârbî, ținea de județul Némțu și era a lui Teodor Ciurea, care se judecă cu egumenul M-rei Rêșca. (Uricar. de T. Codr. vol. VI, p. 267).

Sârțieru, munte în com. Mădeiu.

Șărișoru, sat, pe moșia și în com. Négra Șarului. Risipit pe colinele și delurile ce țărmuresc pârâul cu acelaș nume, numără 49 case în care trăesc 43 capi de familie sau 181 suflete, din care 86 bărbați și 95 femei, fiind 46 contribuabili.

Locuitorii sunt rzezși, dar slabî gospodari.

Șărișor, sat, pe moșia și în com. Șaru-Dornei. Imprăștiat pe țărmul drept al pârâului cu acelaș nume, numără 110 case, în care trăesc 109 capi de familie sau 359 suflete din cari 172 bărbați și 187 femei, fiind 142 contribuabili. Locuitorii sunt rzezși și gospodari bunișori. Biserica și școala din Șaru servă și acestui sat.

Șărișoru Mare, pârâu; obârșia lui

e în Fundul Șerbei din două pâraușe: Apa Rece și Isvorul Mare; după 10 kil. de șerpuire, în care a învârtit două morisce, se aruncă în Șaru. Are de tributar pe Șărișoru Mic.

Șărișoru Mic, pârau; obârșia sa sunt 4 pâraușe numite Șărișore, ce ies de sub munții Șerba și Straja; după un curs de aproape 7 kil. în care a învârtit o mără, se varsă în Șărișoru Mare.

Șarlăul, baltogă, în suprafață de 309 m. p. lângă satul Lunca, din com. Pășcani.

Șaru, sat, pe moșia și în com. Șaru-Dorni. Iși trage numele de la terenul roșietic numit *șar*, ce conține mult arsenic, ce altă dată se exploata trimițându-se în Austria. Mineralul se găsește în bucăți.

Înșirat pe țărmurile pâraelor Négra-Șarului, Vâlceleș, Rusului, și Pârăul mare, numără 73 case, în cari trăesc 60 capi de familie sau 300 suflete, din cari 141 bărbați și 159 femei (13 israeliți), fiind 79 contribuabili. Locuitorii răsăși sunt buni gospodari. Are o biserică clădită de lemn, cu patronul Duminica Mare, servită de un preot și

3 cântăreți împroprietărită cu 18 fâlcii. O școală rurală mixtă, înființată în 1863, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 48 școlari; în sat sunt 44 băieți și 53 fete, între 7—12 ani. Drumuri principale sunt: la Panaci (5 kil.), la Négra Șarului (5 kil.) și la Dorna (8 kil.).

Șaru Dorni, comună rurală situată la vestul pl. Muntele și la 100 kil. de Folticenii. Se mărginesc la E. cu com. Dorna și Brosceni, la V. cu com. Négra Șarului și Transilvania, la N. cu com. Brosceni și Transilvania. Are forma unui poligon neregulat și e compusă din satele: Șaru, Plăiu, Șărișoru, Pănați, Drăgoeș și Păltinișu, cu reședința în cel d'ântăr.

Populată cu 663 capi de familie ce numără 2426 suflete, sau 1222 bărbați și 1240 femei, (70 israeliți). Contribuabili sunt 858. Are 4 biserici servite de 3 preoți și 8 cântăreți și 2 școle rurale mixte, frecventate de 100 școlari.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 8490 lei și la cheltueli 8397.30 lei; iar al drumurilor 1890 lei venit și 1810 lei cheltueli. În totă com. sunt 1830 cai, 738 boi, 1353 vaci, 6180 oi, 461 capre și 381 porci.

Altitudinea comunei de la nivelul mării, în vârful Lucaciului e de 1777 m. E udată de Négra Șarului cu afluenții: Șărișoru Mare și Mic, Pârâul Mare, Vâlcelele, al Pichetului, Pietrenilor, Rusului și Mândrilă; Călimănelu cu afluenții săi; Négra Păltinișului cu afluenții: Tomnaticu și Drăgoésa Mică și Mare, Pârâul Varului, Glodului, Glodișoru și Negrișóra cu afluenții Scoruș, Păltiniș, Catrinari, Bradului, Opciórei, Săhăstriei, Toplicióra și Dărmoxa.

Cei mai însemnați munți ai comunei sunt: Șërba cu vârfurile Lucaci, Vârful Șërbei, Rusul, Vânătu, Bómbei, Panaci, Călimănel, Buzilénu, Mihailețu și Bucinișu.

Intinderea teritorială a comunei e de 12284 hect. din care 4147 hect. pădure, 11 hect. cultivabile, 8000 hect. fân și restul stânci și locuri sterpe. Moșia e proprietate răzășescă. Locuitorii se ocupă cu exploatarea pădurilor lor, creșterea și economia vitelor și plutăritul. Semănăturii nu se fac de cât foarte puține; nu atât din cauză că n'ar reuși, cât pentru că locuitorii nu sunt deprinși. — În totă comuna nu se găsesc 2 pluguri.

Ultimul an s'a cultivat 9 hect.

cartofi, aproape 2 hect. în și 0.50 arii ovéz.

În comună sunt 5 isvóre de apă minerală:

1) «Carmen Sylva», renumitul isvor de apă minerală bicarbonată, al d-lui Dr. Polyzu, aflător pe țărmul drept al pârâului Șaru, într'o poziție deschisă foarte frumoasă. Isvorul e abundent.

«După analizele făcute de Haquet 1789, Abrahamfi 1833, Dr. Stenner 1856, Dr. Pribram 1878, Dr. Bernath 1889 și Dr. Istrati 1890, 1000 grame de apă din acest isvor conține:

	grame ‰
Na ₂ CO ₃ (Carbonat de sodiu)	0.37300
K ₂ CO ₃ (» » potasiu)	0.001614
Li ₂ CO ₃ (» » lithiu)	0.00074
FeCO ₃ (» » fer)	0.00405
MnCO ₃ (» » mangan.)	0.01409
MgCO ₃ (» » magnes.)	0.00254
BaCO ₃ (» » bariu)	0.00193
SrCO ₃ (» » stronții)	0.00071
CaCO ₃ (» » calciu)	0.26650
CaCl ₂ (Chlorur de calciu)	0.05840
Ca ₃ (PhO ₄) ₂ (Phosphat de calci)	0.00030
CaSO ₄ (Sulphat de calciu)	0.04233
SiO ₂ (Siliciu anhidru)	0.04900
Al ₂ O ₃ (Sesquioxid de aluminiu)	0.00034
As ₂ O ₃ (Anhidridă arsen.)	0.00177
CO ₂ (Anhidridă carbonică)	2.02600
Substanțe organice	2.02600

Maladiile în contra cărora se recomandă sunt: Anemia, Chlo-rosa (palórea feței), Scrofulosa, Impaladismul, Eczema, Psoria.

zisul, Lichenul, pelagra, Guta și chiar Rheumatismul.

2) Burcutul lui Mândrila (v. a. n.);

3) Burcutul lui Cașvan de-a stânga pâraului Năgra;

4) Burcutul lui Ștefan Silvestru, conținând și multă pucioasă și,

5) Burcutul lui Gh. Țarcă.

Tote aceste izvoare conțin cam aceleași compozițiuni ca și cel d'întâi.

Șarului, v. Căsta Șarului.

Sasca, comună rurală situată cam în centrul plășei Moldova de sus, la Vest și la 10 km. de Fălticeni. Se mărginește la E. cu com. Baia și Rădășeni, la S.-V. cu com. Baia și Mălini și la N. cu com. Mălini și Brădățelu. Forma-teritorială este aceea a unui poligon neregulat înclinat spre albia Moldovei, care îl străbate de la N.-V. spre S.-E. Se compune din satele Sasca Mică, Sasca Mare, Bogata și Păiseni cu reședința în cel d'întâi.

Populația comunei Sasca e: 494 capi de familie ce numără 1743 suflete, din cari 884 bărbați și 859 femei (10 israeliți). Contribuabili sunt 367.

După ocupație sunt 4 fierari,

cățiva stoleri și cei-lalți plugari și muncitori cu brațele.

Are 4 biserici servite de 2 preoți și 4 cântăreți și o școală rurală mixtă cu un învățător. În totă comuna sunt 98 băieți și 92 fete cu etatea de școală.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 4460 lei la cheltueli 4382.50 lei, iar al drumurilor 1012.50 lei venit și 885 lei cheltueli. Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 500—1000 m.

E udată de râul Moldova și pâraele Șinca, Sasca și Bogata cu afluenții lor. Două părți din teritoriul comunei este muntos.

Moșia e proprietatea D-ei Princesei El. G. Șutzu și are întinderea de 2614 falcă, din cari 939 falcă pădure, 1039 falcă cultivabile și restul prundiș și loc sterp.

Anul din urmă s'a cultivat 248 falcă porumb, 33 falcă orz, 251 falcă ovăz și 17 falcă hrișcă.

Improprietăriți în 1864, sunt 18 fruntași, 121 palmași și 133 codași, stăpânind 915 falcă.

La Păiseni este un fierăstrău cu un jug (gater) și 15—30 pânze. Cățiva dintre locuitori se ocupă cu stupăritul, iar cei din Bogata cu fabricarea donitelor de brad.

Munții și delurile comunei

sunt acoperite cu păduri de brad, puțin fag, plop, mestécăn și fânațuri. Prin păduri se adăpostesc tot felul de vînături, iar în Moldova și prin pârae se găsesc: păstrăvi, clean, mrénă, sglavoci etc. (V. drumurile la sate.)

Locuri mai însemnate în comună sunt: Movila Bortósă, zisă și Săpată (v. a. n.) și Bogata. (v. a. n.)

În 1803, «Sasca a Vist. Sandul Sturdza, avea 68 liuđi plătind 936 lei bir anual, ocupându-se cu lucrul pământului și făcutul draniței». (Uricariul vol. VII.)

Sasca Mare, sat, pe moșia și în com. Sasca. Partea sud-estică a satului se numește Șinca.

Este cel mai vechi sat din comună. Locuitorii poartă în de comun nume ce se ved a fi de origină germană, moștenite de la vechii lor străbuni de obârșie Sași. (Satul exista pe timpul descălicării. V. Baia, Xenopol A. D. Ist. Rom.)

Așezată pe țărmul drept al Moldovei, între pâraele Sinca și Melușoia, numără 141 case în care trăesc 149 capi de familie sau 471 suflete, din cari 239 bărbați și 232 femei (2 israiliți), fiind 104 contribuabili.

Vatra satului ocupă 80 fald. Improprietăriți în 1864 sunt: frunțași, 34 pălmași și 50 codași, stăpânind 277 $\frac{1}{2}$ fald.

Are o biserică, cu patronul Sf. Voivodă, servită de un preot și 2 cântăreți și improprietărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fald. Școala din Sasca Mică servește și acestui sat.

Drumuri principale sunt: la Sasca-Mică (peste Moldova) 2 km., la Mălină 4 km.

Bătrânii povestesc că începutul satului a fost pus de o vîduvă săsăoică cu trei feciori și că acesta s'ar fi întâmplat, zic ei, pe timpul lui Ștefan Vodă Cel Bun.

Sasca Mare, pârâu; isvorasce de sub Cămeșoiul și după ce a udat comuna pe o întindere de 12 km., se varsă în Moldova.

Are de tributari din dreapta pe: Săscuța lui Nicorică, Săscuța Mică, Poena, Măcieșu și Pârâul Negru; iar din stînga pe: Scursura din Hleiă, P. Voiujilor, Ciungii, P. Costorovei, P. Moroșencei, Borozan, P. Câmpulungénului, P. Vadului, Ploștin și Tulbure.

Sasca Mică, sat, numit și Ruși, pe moșia și în comuna cu acelaș nume.

Așezat pe țărmul stîng al

Moldovei, numără 88 case, în care trăesc 107 capi de familie sau 403 suflete, din cari 144 bărbați și 209 femei (3 israeliți), fiind 70 contribuabili.

Vatra satului ocupă $13\frac{1}{2}$ fâlcă, iar locuitorii sunt bunișori gospodari.

Are o biserică, cu patronul Sf. Alexandru, zidită de Al. Sturza în 1847, servită de un preot și 2 cântăreți și împroprietărită cu $8\frac{1}{2}$ fâlcă.

O școală rurală mixtă, înființată în 1865, desființată în 1876 și reînființată în 1887, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 35 școlari și înzestrată cu $17\frac{1}{2}$ prj. pământ în vatra satului.

Improprietăriți în 1864 sunt 3 frunțași, 36 palmași și 20 co-dași, stăpânind $210\frac{1}{2}$ fâlcă.

Drumuri principale sunt: la Lămășeni (615 m.), la Baia (4 km.), la Mălini (7 km.) și la Cornu Luncei (4 km.).

Pe la 1834 nu erau aci de cât vre-o 3—4 case locuite de ruși și un han, de aci și numele de Ruși pe care l-a purtat satul până pe la 1869, când stabilindu-se aci câțiva omeni din Lămășeni și de prin Sasca Mare, satul se mai mări luând numele de Sasca Mică.

Săseuța Mică, pârâu; isvorasce din delul Fântânei și se varsă în Sasca Mare, având lungimea de 7—8 km.

Are de tributari de-a dreapta pe: Pârâul Velniței, Pâr. Rusului, Pâr. Lung, Craçu Stănei, Nebunu și Harjurile; iar de-a stânga pe: Gădeni, P. Lucăi și Losniceriu.

Săseuța Iul Nicoriei, pârâu; isvorasce din delul Stănei și se varsă în Sasca Mare, având lungimea de 6 km. Primesce pe pârâul Rotăriei și Cosmescului.

Satulul (Pârâul), mic afluent al Pârâului Mare (Matiței) în com. Tătăruși. (4 km.)

Satulul (Pârâul), isvorasce din satul Fântâna Mare, pe care l străbate și se aruncă în Șomuzul Băii (Mare), având 3 km. de lungime.

Satul Nou, V. satul Hărtópe.

Săvesei, sat în com. Drăgănesci. Așezat pe șesul Moldovei, e străbătut de pârâul Isvórelor. Numără 83 case în cari trăesc 97 capi de familie sau 351 suflete, din cari 187 bărbați și 164 femei. Toți locuitorii sunt

plugari. Vatra satului ocupă 9 fâlcă.

Are o biserică, cu patronul Sf. Voivodă, servită de un preot și 2 cântăreți. Școala din Drăgănesci servește și acestui sat.

Până la 1878 satul Săvesci era anexă a comunei Brusturi alipită atunci la Drăgănesci.

Moșia e a moștenitorilor decedatului N. Drosu care a cumpărat-o de la stat și are mărimea de 200 fâlcă cultivabile.

Drumuri principale sunt: la Brusturi (3 km.), la Drăgănesci (3 km.), la Șoimăresci (1025 m.), la Răucesci (400 m.) și la Sârbii (1516 km.).

Locuitorii vorbesc dialectul Ardelin de unde dânsii spun că au venit după o fâmetă mare.

Cel mai vechi proprietar al moșiei ar fi fost un ôre care Sava sau Savu, care trăind în Iași își arenda moșia pe marele câștiu de 7 lei vechi și o cofiță de fragi. El, ne-având copii, a făcut-o danie M-rei Némțu.

Săvesci, mîra d-lui General Racoviță, lângă satul cu acest nume, are două pietre și aduce venit 1000 lei anual. E pusă în mișcare de apa iazului.

Săvesci (Iazul din), format de pâ-

răul Isvôrelor, are și peste 1000 m. p. Com. caras, știucă, clén și

Scara, v. La Chei.

Scăricea, localitatea (Pârăului cu Pesce, d. Négra Șarului.

Scăricea, munte în com. având 1396.1 m. de

Scăricele (Pârăul), mic Bistriței în com. Brusturi.

Scările Domnului, v. Fâlor.

Scările lui Vodă, două brăcate în pădure de esențe, în com. Pășești.

Scănelelor (Bâtca), v. Bâta.

Schinigenii, delul cu d'asupra satului Buciumer.

Schinigenii, pârâu; n. al pârăului Buciumer.

Schinigenii, valea pârăului cu acest nume.

Schitului Manolea (Iazul în suprafața de 10 m. p. de la schitului Manolea).

- învârtesce** o morișcă și se varsă în Platonîța.
- Șorug**, pârâu; mic afluent al Negrișorei.
- Șorug**, munte în com. Brosceni peste care trece hotarul Bucovinei. Are 1352.2 m. altitudine.
- Șorug**, munte în com. Brosceni din spre Șaru-Dornei, având 1396.1 m. altitudine.
- Șorug** (Vârful), munte în com. Sabasa, având 1150 m. altitudine.
- Șorugului** (Pârâul), mic afluent al pârâului Sabasa.
- Șrânciobul**, munte între com. Brosceni și Dorna.
- Șursa** din Hleiă, pârâuaș, afluent al pârâului Sasca Mare.
- Șursurile Măcieșului**, două pârâuașe tributare pârâului Măcieșu.
- Șurt** (Pârâul), mic afluent al pârâului Stejarul, com. Fărcașa.
- Șoc** (Pârâul), curge prin satul Zugreni, com. Dorna și se aruncă în Bistrița (3 km.).
- Șoca**, pârâu; mic afluent al pârâului Rêșca.
- Șoca**, pârâu; mic afluent al Sirețului.
- Șoca**, poenă pe moșia Stolniceni-Costandache.
- Șocătura**, o scursură din ploi în com. Mădeiu.
- Șocătura**, pârâu: mic afluent al Bistriței, în com. Fărcașa.
- Șocu**, pârâu; mic afluent al pâr. Négra Broscenilor.
- Șocu**, pârâu; mic afluent al pâr. Borca, din drépta.
- Șocu**, pârâu; mic afluent al pâr. Borca, din stânga.
- Șocu**, pârâu; mic afluent al Sabasei.
- Șocu**, pârâu; mic afluent al Fărcașei.
- Șoa**, pârâu; afluent al Siretului, de la întâlnirea cu Pârâul Ocólelor își schimbă numele în Tăbăcária.
- Șocueni**, fost sat rězêșesc în com. Drăgușeni (v. a. n.).

Săuonj, pâraul ce trece prin vatra desființatului sat și după se măresce cu Garaleu se varsă în Hatia. Lungimea de 3 km.

Săcului (Vârful), munte în com. Mălini.

Șërba (Fundul), o înfundătură a munților cu acest nume.

Șërbei (Munții), cei mai înalți munți din com. Négra Șarului și Șaru Dorni, a căror cele mai însemnate vîrfuri sunt : Lucaciul, În vîrful Șërbei, Harla, Preluca vînătorului și Piciorul lui Panac. (V. a. n.)

Culmea lor formeză hotar între Romania și Bucovina. Piscurile sunt pleșuve, iar cîstele și pîlele îmbrăcate în păduri de rîșinoșe.

Șërbei (În Vârful), unul dintre piscurile munților Șërbei, în com. Șaru Dorni, avînd 1651 m. de altitudine.

Serpăria, munte în com. Mădeiu.

Serpelui (Pârâul), mic afluent al Bistriței, în com. Brosceni.

Șes-Tina, partea estică a satului Négra Șarului.

Șes-Tina Mare, poenă în pădurile

com. Șaru Dorni și Négra Șarului.

Șes-Tina Mare (Délul), deal muntos în com. Șaru Dorni.

Șes-Tina Mică, v. Hăjenilor.

Severin, deal, în satul Ciumulesci Gani.

Sfîcă (Móra lui), morișcă pe pâraul Șerișoru, în com. Șaru Dorni.

Sfârbie, pârâu; mic afluent al Bistriței, în com. Brosceni.

Sgheabul Tarnița, munte în com. Dorna.

Sibechenilor (Délul), între pâraul Ulia și Saca, din com. Boróia.

Siga, pârâu; mic afluent al pâraului Fărcașa.

Sigei (Pârâul), mic afluent al pâraului Nemțisorul.

Siliște, fost sat între Cristescu și Moțca. Mihaï Sturza Voicila desființat, mutând locuitorii în Moțca.

Siliște, pârâu; afluent al Șorului.

zulu mic, în com. cu acelaș nume. (2500 m.).

Siliștea, deal cultivabil în com. Dolhasca.

Siliștea, fost sat pe delul cu acest nume din com. Dolhasca. Tradiția spune că i se mai zicea și Iliescu.

Siliștea, localitate pe moșia Hârtopele, unde se spune că ar fi fost un sat cu acest nume.

Siliștea, deal în com. Miroslăvescî, parte pădure, parte imaș.

Siliștea, localitate pe pârâul Vlădescî, în com. Preutescî.

Siliștea, pârâu; numit și Socî pentru că taie satul cu acest nume din com. Miroslăvescî și, după un curs de 5 km. în care a învârtit o morișcă, se varsă în Moldova.

Siliștea, pârâu în com. Dolhasca se pierde pe șesul Siretului.

Siliștea, pârâu; isvorasce din satul Rădășeni și, după ce primesce din stânga pe Lămășanca, se varsă în Șomuzul Mare.

Siliștea, comună rurală situată la

nordul plășei Șomuzul spre N.-E. și la 23 km. de Folticenî.

Se mărginește la E. cu com. Litenî, la V. cu com. Valea Glodului, la S. cu com. Dolhescî și la N. cu jud. Botoșani și Bucovina de care se desparte prin pârâul Racova, zis aproape de gură și Sucevița.

Forma-î teritorială este aceea a unui drept-unghiul înclinat spre albiile Siretului și a Șomuzului Mare.

Compusă din satele: Siliștea, Stirbeșu, Balta Porcului și Budăiu, — cu reședința în satul de la care i s'a dat numele.

Populate de 204 capi de familie ce numără 778 suflete sau 401 bărbați și 377 femei (7 evrei) fiind 181 contribuabili.

Are două biserici servite de un preot și doi cântăreți și o școală, în Stirbeș.

Budgetul comunei pe 1892 — 1893 are la venit 3002 lei și la cheltueli 2862.31 lei; iar al drumurilor 685 lei venit și 610 lei cheltueli. În totă comuna sunt 79 cai, 229 boi, 287 vaci, 765 oi, 12 capre și 160 porci. Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 330—335 m. E udată de râul Siret și pâraele Șomuzul Mic, Velniței, Siliștei, Pleșei, Suceava, Racova (Sucevița),

Lingurarilor, Popei, Porcului și Părlitura. Moșia e proprietatea d-lui Al. Gr. Bonachi. Întinderea teritorială a comunei de 1570 fâlcî, din cari 660 fâlcî pădure, 745 fâlcî cultivabile, 195 fâlcî fânaț și restul prundiș, râpi și teren puțin productiv. Ultimul an s'a cultivat 80 fâlcî grâu, 280 porumb, 48 orz, 67 ovez, aproape 4 fâlcî cartofi, 2 cânipă, 24 fâlcî trifoiu și 20 prj. hrișcă. Improprietăriți în 1864 sunt 37 fruntași, 46 pâlmași și 33 codași, stăpânind 272 $\frac{1}{2}$ fâlcî.

Cu 7—8 ani în urmă funcționa, pe pârâul Velniței, o fabrică de spirt, ale cărei instalațiuni au pornit spre ruină.

Silișteea, sat pe moșia și în com. cu acelaș nume. Așezat pe delul Silișteea, numără 56 case în cari trăesc 56 capi de familie sau 219 suflete, din care 112 bărbați și 107 femei (2 israiliți), fiind 64 contribuabili.

Vatra satului ocupă 8 fâlcî. Improprietăriți în 1864 sunt 9 fruntași, 12 pâlmași și 19 codași, stăpânind 72 fâlcî.

Are o biserică, cu patronul Sf. Maria (15 Aug.), zidită de Lupu Botez în 1861, servită de un preot și un cântăreț, improprietărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fâlcî.

Școala din Știrbeț servă și acestui sat. Drumuri principale sunt: la Valea Glodului (3500 m.) la Liteni (4500 m) și la Știrbeț (4400 m.).

Satul a fos mutat unde se află acum de Constantin Botez cu câțiva zeci de ani în urmă. Mai nainte el se afla lângă Șomuzul Mic, pe țărmul stâng; acolo, unde se vede și astăzi o cruce, locul Sf. Mase a bisericei satului.

Intr'un document prescurtat, publicat în Uricariul de T. Codrescu, vol. XVI, p. 293, a căruia dată n'o cunoșcem, se zice că, în schimbul unor sate din ținutul Dorohoiu, Ursache Davidel a dat «a patra parte din sat din *Siliște*, cu *heleșteu* în *Șomuzul împușit*, din ținutul Sucevei și părțile din Mereșci, partea lui Adam ginerele lui Botez.....»

În 1803, «Silișteea proprietatea Botezăștilor avea 24 liuđi plătind 304 lei bir anual, la cari se mai adăogiau «breslași ot tam» cu 48 lei.» (Uricariul VII, p. 254).

Simionșoilor (Délul), munișor în com. Dorna.

Simion a Nițoiei (Pârâul lui), mic afluent al pârâului Fărcașa.

Șinea, pârâu; isvorasce din Poenița Șerpelui, udă com. Sasca pe o lungime de 7 km. și se varsă în Moldova.

Are de tributari pe Hohalea și pârâul Chiliei. Despre acest pârâu se povestesc următoarele: Un locuitor, numit Burău, săpă o fântână în Poenița Șerpelui, fântână ce există și astăzi purtându-i numele, și isvorul fu așa de puternic că dădu naștere pârâului.

Șinea, partea Sud-Estică a satului Sasca.

Șineii (Délul), în com. Sasca. — Fânaș și pădure mărunță de brad și plop.

Șindilei (Pârâul), mic afluent al Holdiței, com. Broscești.

Șinescului (Délul), cultivabil, în com. Pleșesci.

Șintaga, deal între com. Sasca și Baia. Păduri de reșinoase.

Șipotele, pârâuaș în satul Rădășeni, numit și Pârâul Satului; afluent al Șomuzului Mare (6 km.)

Șipote (La), un mal, la apus și chiar în marginea satului Rădășeni, din care ies nise isvóre

40,124. Dicț. geogr. al jud. Suceva.

puternice, reci ca ghița și limpezi ca lacrima.

Șipotul, mic afluent al pârâului Poena din com. Sasca.

Șipotul, mic afluent al Șomuzului Mare, în com. Brădățelu.

Șipotul, mic afluent al pârâului Țolești.

Șipotul Mare, mic afluent al pârâului Răcea, din com. Văscani.

Șipotul Mic, mic afluent al pârâului Țolești.

Șiragurilor (Pârâul), mic afluent al pârâului Borca.

Sirghieni, sat; v. Sunători.

Sirețel, pădure de diferite esențe în com. Lespești.

Sirețelu, pârâu; isvorasce din pădurea cu acest nume, străbate satul, și după un curs de 4—5 km. se varsă în Siret. Primesce din dreapta pe Săca, Humosu și Cornu; iar din stânga pe Pârâul Délului și Țuțoia.

Sirețelu, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Lespești. E în-

părțit în trei părți Țuțoea, Dé-lul și Vatra.

Tăbărât pe două déluri ce țermuresc pâraul Sirețelul, numără 356 case, în care trăesc 354 capi de familie sau 1489 suflete, din cari 729 bărbați și 760 femei (36 israeliți), fiind 284 contribuabili.

Vatra satului ocupă 44 fâlcî; iar locuitorii nu prea sunt gospodăroși.

Moșia, proprietate a d-lui Samuil Meyer Hoffer, e de 3000 fâlcî, din cari 725 fâlcî cultivate, 800 fâlcî pădure, 160 fâlcî fânaș, restul imaș, ponóre și bălți.

Improprietăriți în 1864 sunt 8 fruntași, 72 pălmași și 64 co-dași, stăpânind 539 fâlcî 66 prj.

Are o biserică pornită spre ruină, în care nu se mai oficiază, servită de un preot.

O școlă rurală mixtă, cu un învățător plătit de comună, frecventată de 23 școlari.

Drumuri principale sunt: la Lespești (2500 m.) la Stolniceni Costandache (5 km.) și la Hârlău (9 km.).

În 1803, «Sărățelul proprietate a Medelnicerului Nicolae Pascal, avea 107 liuđi, plătind 1172 lei bir anual, fiind și 3 liuđi de cei fără bir.» (Uricar. vol. VII, p. 246.)

În 1806 găsim proprietar pe Medelnicerul Nicolae Tuduri, care se judecă cu Hermeziu proprietarul moșiei Stolniceni, pentru hotarul moșiei. (Uricar. vol. VI, p. 206).

Siretul, Râu. Nume străvechiu, tocmai de pe timpul Sciților. *Siret*, însemna la sciți *fluvii*. (B. P. Hășdău, Ist. Critică, vol. I, p. 185). Herodot îl numește *Tiarantos*, Ptolomeu *Teqaroz*, cu spiritul aspru, Marcellinus Ammianus *Gerasus*, iar Constantin Porfirogenitul *Esegetoz*. (Ist. Rom. de A. D. Xenopol). Mai înainte de sosirea Romanilor ne spune Miron Costin că se numia *Halup*. (Letopis. I, p. 21); iar Nic. Costin îl schimbă în *Halum* (Letopis. I, p. 67).

Spătarul Milescu (Letopisețul I, p. 109) ne mai spune: «Și așa, Laslău Craiū, gonindu-l prin munți, scos' au și pre acești Tătari, cari au fost locuitori la Moldova, de 'i-au gonit până'i-a trecut apa Siretului. Acolo Laslău craiū, ce se chiamă Leșesce Stanislav, stând în țermurile apei, au strigat unguresce: «*Seretem, seretem*,» ce se zice românesce *place-mi, place-mi*, sau cum ai zice *asa-mi place, asa-mi place!* Mai apoi, daca s'au descălicat țera, dupre

cuvîntul craiului ce au zis *sere-tem*, au pus numele apei *Seret*.» (Vezi și Apendicis I de pe lângă Letopis. I, p. 377). Acesta însă nu este de cît o legendă.

Își are obârșia nu departe de satul Pursuceiu din Bucovina. Intră în țară pe la Vespolia; udă județele Dorohoiu și Botoșani și trece în județul Suceva din sus de Liteni; străbate comunele Liteni, Dolhesci, Dolhasca, Lespeșile, Pășcani și Stolniceni pe o lungime de 71 km. intră în județul Roman din jos de satul Cosmesci și și continuă cursul prin jud. Bacău, printre jud. Putna și Tecuci, Râmnicul Sărat, Brăila și Covurlui, și la Barboși, între Galați și Brăila, se varsă în Dunăre.

Are de tributari din dreapta pe: Suceva, Șomuzul Mic, Pârâul Pietrenilor, Pârâul lui Miron, Șomuzul Mare, Păltinosul, Probota (pârâul lui Pulpă), Heciu, Conțasca, Valea Sécă, Tăbăcăria, Brătesci, Părlôgelor, Purcilesci, Pietrișu, Pârâul Morii și Gârla Morii; iar din stînga (în jud. Suceva) Turbățica, Pietroșul, Sirețelu, Pârâul Ruginei, Bădilița și Boldesci.

Malurile nisipoase ale Siretului fiind slabe, cum și din cauza multor cotituri, produce mari

daune satelor și proprietarilor de pe lângă țărmurile sale.

Canalisându-se, ar putea servi ca mijloc de comunicație și ar aduce nu puțin folos țerei.

Conține tot felul de pește de rău, între care somn și, când vine mare, morun.

Siretul, șesul râului cu acest nume în lățime de 1—3 km. și lungime pe tot lungul râului. E foarte productiv și priincios tuturor semănăturilor.

Siretul de jos, plasă din județul Suceva. Mărginită la E. cu pl. Siretul de sus, la V. cu jud. Roman și Némțu, la S. cu jud. Roman și la N. cu pl. Moldova de jos și Siretul de sus.

Forma sa se aproprie de aceea a unui patru later mai mult sau mai puțin regulat mărginit spre E. și V. de albiile riurilor Moldova și Siretul despărțite prin șirul delurilor Pășcani-Cristesci, îmbrăcate în păduri.

În cereale este cea mai productivă plasă din județ. Întinderea teritorială e de 34271 ici. sau 49082 h., din cari aproape jumătate e acoperită de păduri.

Reședința Sub-Prefecturii este în Pășcani. Se compune din comunele Pășcani, Cristesci,

Miroslăvesci și Stolniceni, care sunt formate din 24 sate. Numără 3394 case, locuite de 5286 capî de familie sau 21,905 suflete; din care 11052 bărbați și 10853 femei (11771 necăsătorii, 8816 căsătorii, 1289 văduvi și 29 divorsați; sciū carte 1731 numai).

Contribuabili sunt 3417. În această plasă sunt schiturile Brătesci și Boureni. (v. a. n.) E ținută de șoselele: Roman-Folțiceni (a statului), Moțca-Pășcani-Târgu-Frumos (județenă), Lespești-Pășcani, Miroslăvesci-Pășcani și Pășcani-Cosmesci-Roman (comunale).

Ca instalațiuni industriale pot cita atelierul din gara Pășcani și fabrica de spirt din Cristesci. Totalul bugetelor comunale pe 1892—1893 e de 100264 lei venit și 89118 lei cheltueli iar al drumurilor 18144 lei venit și 14794 lei cheltueli. Statul nu posedă nici o moșie în această plasă.

Siretul de sus, plasă din județul Suceva. Se mărginește la E. cu jud. Botoșani și Iași, la V. cu pl. Șomuz și Moldova de jos, la S. cu plasa Siretul de jos, jud. Roman și Iași și la N. cu pl. Șomuzul și jud. Botoșani. Forma teritorială se asemănă

cu a județului. E străbătută de la N. spre S. de râul Siret.

Formată din comunele: Dolhasca, Lespeșile, Ruginosa Văscani și Tătărăuși cu reședința Sub-Prefecturii în târgușorul Lespești. Satele ce compun aceste comune sunt în număr de 30. Suprafața plășei e aproximativ 51923 fci. sau 74363 hect.

Numără 4922 case, în care trăesc 5596 capî de familie sau 20230 suflete din care 10192 bărbați și 10038 femei (10607 necăsătorii, 8142 căsătorii 1566 văduvi și 14 divorsați. Sciū carte 1712). Contribuabili sunt 3613.

În plasa Siretul de sus se află M-reă Probota și satul Ruginosa în care se află rămășițele lui Vodă Alexandru I. Cuza.

Totalul bugetelor comunelor din plasă, pe 1892—1893, e de 84570 lei venit și 84209 lei cheltueli, iar al drumurilor 18996 lei venit și 15751 lei cheltuele.

Statul posedă în plasa Siretul de sus 9 moșii cu 145935.36 lei venit anual, — având 6579 hect. păduri.

Slatina, pârâu; mic afluent al pârâului Fărcașa.

Slatina, mănăstire de călugări în com. Mălini. E situată într-

poziție foarte frumoasă pe o poenă de pe țărmul stâng al pârâului Suha mică, la V. de Mălini și Folticenii și la o depărtare de 10 km. de Mălini și 27 km. de Folticenii.

La prima vedere ți se pare că ai înaintea o cetate patrată având câte un turn în fie care colț. Zidurile ce-o înconjură sunt foarte înalte și groase având ici-colo câte o fereastră îngustă. Pe zidul din spre sud d'asupra porții este marca țerei, — cu capul de zimbru și semi-luna.

Budgetul M-rei are la venit și cheltueli 4920 lei. In ea se adăpostesc 16 călugări și 3 frați.

Numirea i s'a dat de la o fântână de slatină (apă minerală sărată) aflătoare spre S. și la 5—600 metre de mănăstire. —

Tradiția și Letopisețele țerei ne spun că ea s'a întemeiat în împrejurările următoare :

«Alexandru Lăpușnenul fiind Domn, a făcut mănăstirea Slatina; așa zic omeni, că trăind un sihastru¹⁾ acolo, și fiind un paltin copaciu mare, unde este acum prestolul în oltariu, vedea în oltariu, vedea acel sehastru, spre Duminică și spre alte zile

mar, multe lumină întru acel paltin la vremea slujbei bisericești. Și i s'a arătat Maica Precista în vis, și i-a zis să meargă la Alexandru Vodă să-i zică să facă mănăstire, — și mergând sihastrul la Alexandru Vodă, s'a îndemnat Alexandru Vodă de sihastru de a făcut mănăstirea Slatina, întru acel loc unde a fost paltinul¹⁾; și a adus și capul sfântului Grigorie Bogoslovu, de stă până astăzi la sfânta mănăstire la Slatina, ferecată cu argint și cu pietre scumpe.»

Și «domnind Alexandru Vodă țera, întru lauda lui Dumnezeu, a zidit mănăstirea Slatina, cu multă cheltuială și osârdie și o a sfântit Grigorie Mitropolitul. Iară la sfântenie zic să fi fost preot cu diaconii 117, în anul 7066 (1558) Octombrie 14.» — (Letopis. vol. II, p. 183 și vol. I, p. 210.)

Sub capul Sf. Grigore s'a găsit următorul «Sirep».

«Precum am bine-voit Domnia mea cu a noastră bună-voire și cu curată și dragă inimă și din totă bună voia noastră și cu aju-

¹⁾ Tradiția spune că se numea Pahomie; de la care poartă numele și muntele din spatele mănăstirii.

¹⁾ Paltinul se spune că a fost zidit în zidul din spre Sud al bisericești, acolo unde și astăzi se observă o gaură patrată, din care, spun călugării, oricând poate scotea bucați putrede de ale paltinului.

tor de la D-zeu, am dat și am miluit și am întărit a noastră veche ctitorie sfânta monastire de la sfântul Munte, de la Vatoped, unde este hramul Buna-vestire a prea curatei stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea fecioarei Mariei cu o cervăsărie ce este în Solon, ce acea cervăsărie Domnia mea am cumpărat-o de la un cadiu turc anume Baluium de la Solun, drept 6500 aspri turcesci și am dat-o pe acea mai sus scrisă cervăsărie să fie supusă către sfânta mănăstire de la Vatoped, pentru că aduseră rugătorii nostri kir. Maxim Eclisiarhul și Sofronie starețul proegumen și cu alți frați de la sfânta monastire Vatoped, în țera noastră și la noi sfintele Măște: întâi sfântul cap al sfântului Grigore Bogoslov și sfintele măște, sfintele falci a sfântului Ión Zlatoust, și sfintele măște sfântul și marele deget al sfintei Anei Măicei Prea curatei stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Mariei.

Deci și Domnia-Mea împreună cu ai noștri rugători și părinți: Cir Grigorie Mitropolitul Sucevei și Cir Eftimie Episcopul Rădăușilor și Cir Anasiasie Episcopul Romanului, au

primit și toți sobornicesce blagosloviră cum că să punem sfintele măște într-o noastră de noi zidită sfânta monastire de la Slatina, unde iaste hramul sfânta Preobrajanie a D-lui D-zeului și Mântuitorul Nostru Is. Chrs. Deci Domnia Mea cu mare bucurie ne-am hucurat, și prea frumos am împodobit sfintele măște și cu mult aur le am ferecat pe acele mai sus scrise măște și multe pietre de mult preț am pus către sfintele măște și le am pus într-o noastră monastire de la Slatina.

Și într-o aceeași așiderea am bine-voit Domnia mea cu a noastră bună voină și cu curată și dragă inimă și am tocmnit ca să albă sfânta lavră, de la noi mertic pe fie-care an, câte 300 de galbeni roșii și am dat și am plinit, și ca s'avem a da până ce va sta sfânta lavră de la sfânta monastire de la Vatoped, pentru mântuirea și sănătatea și pentru sufletul Domniei mele și pentru mântuirea și sănătatea și pentru sufletul Ruxandei Domnei Domniei Mele și pentru sănătatea dărușilor de D-zeu fiiu Domniei Mele Ionașcu, Bogdan, Mihail și Petru și a fiicelor Domniei Mele: Tudora, Cniajna și Teofana și pentru sufletele sfinților răpo-

sașilor părinților noștri, și pentru sănătatea tinerilor și a totă țera Domniei mele și pentru totă legea creștinăscă pravoslavnică; cum că să fie aceea mai sus scrisă cervăsărie sfintei monastire de la Vatoped unde este hramul Buna Vestire a Prea curatei stăpânei noastre Născătore de D-geu și pururea Feciorei Maria și unde este Egumen rugătorul Nostru Calist, de la noi uric cu tot venitul neclintit nici o dinioră în vecii vecilor; pentru că am cumpărat Domnia me pe aceea mai sus zisă cervăsărie tot pe bani gata spre aceia este credința Domniei Noștre pre cea mai sus scrisă Io. Alexandru Voevod, și credința Prea iubiților fiii Domniei mele Ionașcu și Bogdan și Mihaș și Petru și credința boierilor noștri; credința D-sale lui Negoe și a D-sale a lui Vascan Movilă, Părcălabul de Hotin, credința D-sale lui Iosif Veveriță Părcălabul, credința D-sale lui Alexandru Budăi Părcălabul, credința D-sale lui Ión Dancul și D-sale Cristea Părcălabul de Némț, credința D-sale lui Andrică și credința lui Tóder Părcălabul din Ceta-tea Nouă, credința D-sale lui Dumitru Părcălabu de Sucéva, credința D-sale lui Moga Spă-

tariul, credința D-sale lui Zbie-siu Postelnicul, credința D-sale lui Ion Petric Visternicul, credința D-sale Costin Paharnicul credința D-sale lui Andreică Stolnicul, credința D-sale lui Pașcu Comisul și credința tuturor boierilor noștri Moldovenești a mică și mară.

Iară după a noastră viață cine va fi domn din fiii noștri sau din némul nostru, sau Iarăși ori pe cine ar alege Dumnezeu a fi Domnitor țerei noastre Moldovei, acela ca să nu strice a noastră danie și întărire și aceea mai sus scrisă tocmelă ci ca să aibă a întări și a înoui, a da și a plini acei mai sus scriși 300 galbeni roșii obsocul sfintei M-ri de la Vatoped precum este tocmă ca să fie în veci.

Iar cine s'a ispiți a strica și a surpa acésta a noastră mai sus scrisă tocmelă, unul ca acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu ce au făcut Ceriul și pământul și de Prea curata lui Maică și de patru sfinți Evangheliști și de 12 sfinți Verhovnici Apostoli și de 318 sfinți Părinți de la Niceea și să aibă parte cu proclétul Arie și cu Iuda și cu alți jodovi care strigară spre Cristos Dumnezeu, sângele lui cel nevinovat spre dânșii și spre fiii

lor ca să fie precum este în vecii vecilor amin.

Iar spre mai mare tărie și întărire a tuturor celor mai sus scrise, Poroncit'am a lui nostru credincios Domnului Movilă Logofetul ca să scrie, și a noastră pecete să o lege cătră această scrisoare a noastră.

Io Alexandru Voevod Domn Țerei Moldovei. — Inșă ca să se scie în fie care an ca să fie luna lui Decembre 6 zile, la ziua sfântului Neculaï, ca să aibă a face pomenire Domniei mele și Dómei Domniei mele și celor de Dumneșeu dăruïți fiî Domniei mele să se facă după obicei: parastas și panahidă cu o cupă mare de argint cu solzi, poleită, ce am bătut însuși Domnia mea din trânsa, și a II-ua și așijdirea colivă și parastas și masă.»

«Iară el (Alexandru Lăpușnenu) dacă aș implinit 13 ani și $\frac{1}{2}$ a Domniei sale, și cei d'întăi și a două, primind întăi călugărie, aș răposat și cu cinste l'aș îngropat în Mănăstirea Slatina, care este de dânsul zididită,» (Gr. Ureche. Letop. I, p. 222.)

Dómna Ruxanda eșind și ea din lume (dupre doi ani) «în anii 7078 (1570) Noemvrie 12, și aș astrucat'o în monastirea

Slatina, lângă Domnu sêu Alexandru Vodă» (Gr. Ureche Letop. I, p. 222).

Capul sfântului Grigore Bogoslovul este legat cu două panglice de aur pe cari este săpată următoarea inscripție în limba slavonă :

«† Acest cap este al Patriarhului nostru Grigorie Bogoslovul și l'a ferecat boerul Postolachi Vistiarnic și Cneghina lui Cheajna, fiica lui Alexandru Voevod și a dat la sfânta M-re Slatina, în zilele piosului și iubitorului de Hristos Domnului nostru Io Eremia Moghila voevod, stăpânitor țarei Moldovei, la anul 7105 (1597).»

De desupt urmăză inscripția ast-fel: «Sub arhiepiscopul Ghiorghe Moghila Mitropolitul Sucevei, luna April 23.»

Pe pétra ctitoréscă, de asupra ușei bisericei este următoarea inscripție :

«† Cu învoirea Tatălui, cu ajutorul fiului și cu săvârșirea sfântului Duh, eată eș robul, al treimeî închinător, Io Alexandru Voevod, cu Dómna mea Rucsanda și cu de Dumneșeu dăruita mie odraslă, Bogdan și și Petru și Constantin, am început a zidi templul acesta cu numele Schimbarea la față a

Domnului, la anul 7069 (1561).»

Sub bour în mijlocul pajurei de pe piatră urmează:

«† Acastă piatră s'a așezat sub Egumenul Ieromonah Nil, la anul 7090 (1582) luna Aprilie 8.»

Pe perdeaua Dverilor făcută de Alexandru Lăpușeanu, este următoarea inscripție:

«† Acastă mare perdea a făcut-o piosul și Iubitorul de Hristos Io Alexandru Voevod cu mila lui Dumnezeu Domn țerii Moldovei pentru rugă de pomenire a sufletului său și a Dómnului lui Ruxanda și a copiilor săi Ionașco și Bogdan și Petru și a fiicelor sale Teodora, Maria și Teofania, și a dat-o la nouă zidit'a mănăstire, unde este hramul schimbarea la față a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos anul 7069 (1561).»

Pe mormântul din dreapta în biserică este următoarea inscripție:

«† Acest mormânt l'a înfrumusețat, Io Alexandru Voevod fiicei sale Teofania, care s'a mutat la vecnicile locașuri, la anul 7069 (1561).»

Pe mormântul de atară în perețele bisericei este următoarea inscripție:

«† Aici este mormântul, unde zace robul lui Dumnezeu Ieromonahul Nil, Igumen, care s'a mutat la vecnicile locașuri la anul 70 . . . . . luna Sept. . . . . (data necunoscută).

La Trapez este următoarea inscripție:

«† Acest trapez, Iosif Igumenul l'a făcut în zilele lui Alexandru Voevod, fiul lui Bogdan Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn țerii Moldovei, la anul 7069 (1561).»

Apoi mai sunt și alte odóre făcute de cătră Mitropolitul Veniamin Costache, care s'a îngropat la această M-re la 18 Decembrie 1846 și ale cărui rămășiți în anul 1887 le-a strămutat Mitropolitul Iosif Naniescu la Mitropolia din Iași a cărui fundament a fost pus tot de Mitropolitul Veniamin.

Acele odóre sunt următoarele:

Una evanghelie ferecată cu argint.

Două chivote de argint suflate cu aur și cu finisuri.

Una cruce de argint suflată cu aur.

Un rind de sfinte vase de argint suflate cu aur; — și mai multe vestminte, procovețe și perdele; — asemenea mitra și vestmintele Arhierești ale Mitropolitului.

Afară de moșiile Mălini, Găinesci, Borca, Sabasa, Mădeiș și parte din Fărcașa ce fuseseră date M-rei de întemeietorul ei, acesta mai poseda Opișeni, Rădășeni, pentru care s'a judecat multă vreme cu răsăși de acolo, și altele, pe care le înstreina și schimba după placul sfatului M-rei supus orbesce Egumenului. Așa :

Un document din 1641 Octombrie 2 arată că M-reia Slatina dă lui Vasile V. V. Truseșci ca să facă nisce chiliș la mănăstire. (Uricariul VII. p. 45). La 1752 era egumen la Slatina Partenie (Idem. 26).

În 1821 fu prădată și arsă de rămășițele eteriștilor.

Vornicul Alexandru Beldiman în «Jalnica Tragedie» descrie cu de-amănuntul această întâmplare sfârșind astfel :

Turci,

«Vin, găsesc cum că nu-î nime, greci
[dincolo s'a dus,

«Câte-va care cu pa'e, poruncesc de sa'i
[adus ;

«Biserica în lăuntru umplându-o 'î-ai
[dat foc,

«Până nu s'a topit toate, nu s'a mișcat
[de pe loc.

«Păcat de-a ei pardoselă, că 'n Moldova
[alta nu-î,

«Totă de marmură roșe te sfia'i picior
[să pu'i,

«Catapetasma și strane, buclăciă și
[rămas,

«Tote cele din lăuntru, s'a topit fond
[ați ars.

«Dea sémă ce'i ce-s pricina . . . . .

(Letopis. Țereș, Tom. III, p. 396—402).

De la 26 Mai — Iunie 1821, mănăstirea Slatina era strimtorată și îngreuată cu îndestul musafiri (fugari) în cât miș de părinți se afla sălășluindu-se noaptea prin podurile chiliilor.

Mitropolitul Veniamin în raportul său către Divanul țerei (fără dată) zice : «s'a mai cheltuit în destulă sumă de bani și cu meremetul său facerea ca din nou a monastirei Slatina care s'a fost făcut jertă mistuirii focului în vremea enicerilor, rămânând numai pietrele și acelea mai jumătate.....»

La 1826, din bani Monastirei Slatina Mitropolitul Veniamin ordonă să se dea câte 20 lei bani turcesci pe totă luna tinărului Iordache trimis la învățătură la seminariul din Cernăuți.

(Despre toate acestea vede Istoria Mitropoliei Moldovei și Sucevei p. 415, 416, 121 p. 456).

Tot în Istoria Mitropoliei Moldovei și Sucevei, p. 58, se afla

publicat testamentul Mitropolitului Veniamin. Scris în 1844, Ianuar 8.

În 1860, Guvernul țerei exilă în monastirea Slatina pe Mitropolitul Sofronie Miclescu. (Buciumul Rom. An. I, p. 258),

Slatina, Spital rural în curtea monastirei cu acelaș nume ocupând unele din încăperile ei, foste chilii de ale călugărilor.

Acest spital a fost înființat de stat în 1881. Are 40 paturi, îngrijit fiind de un medic, un subhirurg, mai mulți guardiani și un econom.

Instalarea acestui spital aci, este o mare bine facere pentru populațiunea de la munte, pierdută în mare parte din cauza multelor maladii ereditare și mai ales a bôlelor venerice care-o rod.

Slatinei (Pârâul), isvorasce din fântânele de slatină (apă sărată) de sub muntele Pleșu și după 3600 m. se varsă în Moșsa.

Slatinei (Dealul), prelungirea dealului Mutului din com. Bogdănesci, îmbrăcat în pădure de brad.

Slătiora, sat numit și Valea Sla-

tinei în com. Bogdănesci dar pe moșia Baia.

Așezat pe țărmurile pârâului cu acelaș nume, numără 103 case, în care trăesc 146 capî de familie sau 498 suflete, din cari 242 bărbați și 256 femei (20 israiliți), fiind 106 contribuabili.

Vatra satului ocupă 35 fâlcî, iar locuitorii sunt bunișori gospodari.

Biserica satului cu patronul Sf. Voivodă, e de lemn, servită de preotul din Rêșca și 2 cântăreți și improprietărită cu 8^{1/2} fâlcî.

Șcôla din Rêșca servește și acestui sat.

Improprietăriti în 1864 sunt 1 fruntaș, 28 pâlmași și 27 codăși, stăpânind 185 fâlcî.

Un singur drum principal, lung de 12 km., duce la Bogdănesci.

Slătiora, pârâul ce străbate satul cu acelaș nume, numit ast-fel de la fântânele de slatină aflătoare în jurul său.

Isvorasce de sub muntele Cămeșoiul și, după un curs de 4200 m., în care a învârtit o morișcă, se aruncă în Rêșca.

Slobozia, sat pe moșia Stolniceni din com. Lespeșile. Așezat pe

un deal, numără 91 case, în care trăesc 92 capî de familie sau 376 suflete, din cari 197 bărbați și 179 femei (10 israiliți), fiind 76 contribuabili.

Vatra satului ocupă $11\frac{1}{2}$ fâlcî și locuitorii sunt slabi gospodari.

Șcôla și biserica din Stolniceni Costandache servesc și acestui sat.

Sloboția, pârâu; mic affluent al pârâului Broscei, în com. Drăgușeni.

Sloboția, valea pârâului cu acest nume; cultivabilă.

Slopățu, munte numit și Hârpănu, pe moșia Borca, dar în com. Mădeiu, avînd 1689.6 m. altitudine.

Slopățu, pârâu; mic affluent al pârâului Borca.

Smăului (Pârâul), mic affluent al Siretului, udă satul Sodomeni, și com. Stolniceni Prăjescu.

Smida Nouă, localitatea de la gura pârâului Băuca, în com. Négra Șarului.

Smidilor (Vârful), munte în com. Mălini.

Soci, sat, pe moșia și în com. Mirosălvesci, trăgîndu-și numele de la mulțimea socilor ce cresc sîlbatici în sat și prin împrejurimi.

Aședat pe țărmurile pârâului Siliștea, zis și Socii, numără 180 case, în cari trăesc 226 capî de familie sau 823 suflete; din cari 388 bărbați și 435 femei (13 israiliți), fiind 194 contribuabili.

Vatra satului ocupă 90 fâlcî și 20 prj. Locuitorii au bunșore aședăminte.

Are o biserică de lemn cu patronul Sf. Voivodă, servită de un preot și doi cântăreți. Șcôla din Mirosălvesci servă și acestui sat.

Improprietăriți în 1864 sunt 51 fruntași, 73 pâlmași și 27 codași, stăpînind $420\frac{1}{2}$ fâlcî.

Drumuri principale sunt: la Mirosălvesci (2400 m.), la Roureni (1600 m.) și la Pășcani (12 km.)

Socii a fost sat rîzîșesc. În 1803 «Socii rîzîșesci, aveau 140 liudî plătind 704 lei bir anual, lucrau pămîntul și aveau puțin loc». (Uricariul vol. VII, pag. 248).

Nu sunt esacte cele avansate de autorii noștri de geografii cum că la Soci în județul Suceva s'a întîmplat lupta dintre

Ștefan Cel Mare și Radu Cel Frumos, luptă întâmplată la Socii din jud. Râmnicul Sărat. (V. A. D. Xenopol și Gr. Tocilescu).

Socii, delul pe cîstele căruia stă satul cu acest nume.

Socii, V. Pârâul Șiliștea.

Soci, parte din satul Borca.

Soci, pârâu; isvorasce de sub Piciorul Curmăturii, udă com. Fărcașa pe o lungime de 2 km. învârtsește o morișcă și se aruncă în Bistrița.

Soci, pârâu; afluent al Șomuzului Mare, în com. Preutesci, avînd lungimea de 3 km.

Socului (Pârâul), mic afluent al pârâului Puzdra, com. Brosceni.

Sodomeni, sat, numit și Hăsnășeni noi, pe moșia și în com. Pășcani. Tăbărât pe delurile Boșteni, Gheorghiesci și Rătoesei, numără 158 case, în care trăesc 179 capi de familie sau 758 suflete, din cari 397 bărbați și 361 femei (2 israeliți), fiind 160 contribuabili.

Vatra satului ocupă 503 hect.

Aședările locuitorilor sunt de mijloc.

Are o biserică, cu patronul Sf. Apost. Petru și Pavel, zidită în 1834 de locuitori ajutați de Ieromonahul Calistru Gheorghiu din schitul Brătesci, servită de 2 preoți și 2 cîntăreți și improprietărită cu 17 fălci.

Șcôla din Boșteni servește și acestui sat.

Improprietăriți în 1864 sunt 50 fruntași, 40 pâlmași și 80 codași, stăpînind 192 fălci, 27 prj.

Drumuri principale sunt: la Brătesci (10 km.) și la Pășcani (4 km.)

Numele satului i s'a dat de la un vestit bandit Sodoman, ale căruia victime deveniră până și cele 7 surori ale sale. Dus la proprietara moșiei să fie judecat, acesta răspunse: D-zeu îl va judeca! Sodoman în Sodoma va intra!

Sodomenilor (Pârâul), v. Bargău.

Sochodor, v. pârâul Năvrăpesci.

Sochodor, delul dintre Soci și Mirosălăvesci, a căruia culme e acoperită de pădure de diverse esențe, iar cîstele cultivabile.

Șoimăresc, sat răzășesc în com.

Drăgănesc. Tăbărât pe țărmul drept al Moldovei, numără 47 case în care trăesc 59 capi de familie sau 239 suflete, din care 126 bărbați și 113 femei.

Vatra satului ocupă 5 fâlcii.

Are o biserică de lemn, cu patronul Sf. Voivodă, clădită în 1762 de răzășii Tănase Frunzeti, Manolache Moțoc și Ión Berea, servită de un preot și 2 cântăreți.

Școala din Drăgănesc servește și acestui sat.

Până în 1878 a făcut parte din alipita comună Brusturi.

Moșia, proprietatea locuitorilor, are mărimea de 234 fâlcii, 50 prj.

Improprietăriți în 1864 sunt 29 clăcași, stăpânind 61 fâlcii.

Drumuri principale sunt: la Tonți (1226 m.), la Săvesc (1025 m.) și la Drăgănesc (1200 m.)

Vechimea satului e necunoscută. Se spune însă că-și trage numele de la un vestit căpitan de ôste, Șofman, căruia pentru merite ostășesci Vodă, presupus Ștefan Cel Mare, 'i-ar fi hărăzit această moșie pe care el înființă satul.

Solca, v. delul Monastioara din com. Șoldănesc.

Șoldan, mic afluent al Bistriței, în com Mădeiu.

Șoldănesc, comună rurală, situată la Sud-vestul plășei Șomuzul și lângă Folticen.

Se învecinesce la E. cu com. Preutesc și Ciumulesc, la V. cu Folticen și com. Opișen la S. cu com. Bața și Fântâna Mare și la N. cu com. Pleșesc și Giurgesc.

Forma-î teritorială e din cele mai neregulate. Compusă din satele Șoldănesc, Hârtopu, Spătăresc și Tâmpesc, cu reședința în satul de la care 'și-a luat numele.

Populată cu 312 capi de familie ce numără 1396 suflete sau 686 bărbați și 710 femei din cari 18 israeliți. Contribuabili sunt 390.

Are 4 biserici, cu 6 preoți și 8 cântăreți și o școală rurală mixtă în Hârtop.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 4272.72 lei și la cheltueli 4206.13 lei, iar al drumurilor 1250 lei venit și 1107.50 lei cheltueli.

În totă comuna sunt 49 cai, 316 boi, 217 vaci, 1474 oi, 1 capră și 105 porci.

Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 335—340 m. E udată de pârâul

Șomuzul Mare cu afluenții săi: Buciumeni, Țiganul, Petiuța, Ciorsac, Prisăci și Arini.

Suprafața teritorială a comunei e de 2892 fâlcî din care: 1479 cultivabile, 712 pădure și imaș, 400 fâlcî fânaț, 100 fâlcî iazul Ciorsacî, restul vetrele satelor și locuri sterpe.— Ultimul an s'a cultivat 545 fâlcî grâu, 569 porumb, 78 orz, 280 ovéz, 7 fâlcî hrișcă și 4 $\frac{1}{2}$ pogóne viea proprietăței și 4 fâlcî grădină de legume, lucrate de bulgari din care se aprovizionează orașul Fôlticenî. Locuitorii împrietăriți în 1864 sunt 59 fruntași, 70 pâlmași și 187 codași stăpânind 525 fâlcî. Se mai află în comună móră sistematică de la Ciorsacî pusă în mișcare de apă și vaporî, având 8 pietre pentru grâu și 3 pentru porumb, aducând proprietății 10000 lei venit anual. O altă morișcă cu 3 pietre, cu venit de 1500 lei pe an, și 5 cărciume. În comună se afla altă dată și o fabrică de spirt (velniță) lângă Hârtop.

Ca localități de ore-care însemnătate în această com. sunt: Mănăstíora (Délul) și Délul Halmului vestit pentru fânașurile sale (v. a. n.)

Șoldănesci, sat pe moșia și în com. cu acelaș nume. Tăbărât

de-a dreapta pârâului Buciumeni și pe cósăa délului Curmăturile, numără 73 case, în care trăesc tot atâția capî de familie saú 326 suflete, din carî 172 bărbați și 154 femeî (6 israiliți), fiind 107 contribuabili. — Vatra satului ocupă 19 fâlcî 59 prj., iar aședările locuitorilor sunt próste.

Are o biserică zidită de Andrei Bașotă în 1798, servită de preoți din Fôlticenî. — Pe unul dintre clopotele bisericeî se citește: «Acest clopot 'l-am făcut eu Ștefan Bașotă Ban și 'l-am pus la biserică în satul meu Șoldănesci, ce se numesce hramul sf. Nicolai, 1700». Are odăjdii bogate și două evangheliî legate în argint. Copiîi frecuentă scólele din Fôlticenî.

Moșia, proprietatea d-lui Teodor Tatos, are 540 fâlcî din carî 327 fâlcî cultivabile, 164 pădure și imaș, 38 fâlcî fân și restul netrebnic. Împrietăriți în 1864 sunt: 16 pâlmași și 36 codași stăpânind 111 $\frac{1}{2}$ fâlcî.

Drumuri principale sunt: la Fôlticenî (1 kil.), la Hârtop (7 kil.) și la Spătăresci (3350 m.).

Origina satului și moșiei Șoldănesci, reiese lămurit din următoarea carte:

«*Not Vasilie Voevod,*

Cu mila lui Dumnezeu Domn

Țerei Moldovei. Insciințare facem cu această carte a noastră tuturor cui vor căuta asupra ei sau o vor auzi citindu-se, pentru acest adevărat și credincios sluga noastră Ștefan Șoldan din curtea Domniei mele, fiul răposatului Dumitrașcu Șoldan Biv Vel Vornic, care acest părinte a lui Dumitrașcu Soldachi a slujit Domniei mele cu curată inimă și cu mare credință în toate trebele, după poroncile Domniei mele, până a sosit césul de s'a sâvârșit.

Noi încă după mórtea lui pentru acea cu dreptate și cu credință, a lui către noi slujbă am miluit pe fiul său pe Ștefan Șoldan cu osebita noastră milă, de l-am apropiat în curtea Domniei mele, și l'am dat, și l'am întărit drepte ocinele și moșiile lui, cari i le-au dat și i le-au dăruit unchiul său Teodorașcu Șoldan cu limbă de mórte, deosebit de alți frați ai lui, adică tot satul Șoldănesci și jumătate din satul Preutesci, ce sunt pe Șomuz, în ținutul Sucevei, cu iazuri și cu mori în Șomuz.

Drept aceia dar.... etc. etc.»

«Scris în Iași de Dumitrachi Diac din leat 7150 (1642) April 5.

Noi Vasilie Voevod».

(L. pec.)

Pe moșia Șoldănesci s'a înființat târgul Șoldănesci, numit mai târziu Folticenii, (v. a. n).

În 1803, «Șoldănesci țij a Banului Bașotă are 62 liuși, plătind 1076 lei bir anual, având și 18 liuși de cei scutiți; ocupați cu lucrul pământului». — (Uricariul, vol. VII, condica liușilor).

Soliman (Râpa lui), râpă sub dealul Ortociei, lângă Bistrița, în com. Dorna.

Soltana, del cultivabil lângă Horodniceni.

Șomuzul, plasă din județul Suceava. Marginită la E. cu jud. Botoșani, la V. cu pl. Moldova de sus, la S. cu pl. Moldova de jos și Siretul de sus și la N. cu Bucovina. Forma-i teritorială este prelungă de la V. spre E. și străbătută în lungul ei în linie paralelă de ambele părți Șomuzul Mare și Mic cu afluenții lor, cari o udă pe o lungime de 43—45 kil.; iar la E. de Siret și Suceava. Este compusă din comunele: Dolhesci, Giurgesci, Liteni, Pleșesci, Preutesci, Siliște, Șoldănesci și Valea Glodului, cu reședința subprefecturii în Giurgesci. — Are suprafața aproxim. de 33.773 fâlcii sau 48369 hect. Satele ce

formeză aceste comune sunt în număr de 33. — Numără 3404 case, în care trăesc 3734 capi de familie sau 14749 suflete, din care 7343 bărbați și 7406 femei (7890 necăsătoriți, 6004 căsătoriți, 838 văduvi și 17 divorțați. Sciū carte numai 698). Contribuabili sunt 2703 — În această plasă se află schitul Preutescî. — Totalul bugetelor comunelor din plasă pe 1892—1893 e de 41191 lei la venit și 35471 lei la cheltuieli; iar al drumurilor 9074 lei venit și 7965 lei cheltuieli. Statul posedă în plasa Șomuzul o moșie aducându-i în acest an 21112.27 lei, având pe dînsa și 370 h. pădure.

Șomuzul Mare, pârâu numit și Șomuzul Vechiu ¹⁾ într'un document al satului Petia (v. a. n). Vine din Bucovina, atinge hotarul țerei la locul numit Podul Tolvei, servind de frontieră țerei până la pâr. Bunescî, curge de la V. spre E., străbate teritorul comunelor Brădățelu, Rădășeni, Opișani, Pleșescî, pe lângă Folticenî, Șoldănescî, Preutescî, Dolhescî și Dolhasca, așa că în tot cursul său de 43—45 kil., udă parte din plășile:

Moldova de sus, Șomuzul și Siretul de sus. — Are de tributari din dreapta pe: Șomuzelul, Trifan, Topchile, Hara, Alunișul, Șipotul, Branștea, Roșia, Brădățelu, Siliștea, Fundoia, Opișeni, Buciumeni, P. Țiganului, Leuculescî, P. Prisăciî, Hârburile, Durăitorea, Pâr. lui Gheorghe, Platonîța, Podișoru și Valea Poeni; iar din stînga pe: Zăhărescî și Măzănescî, în Bucovina, Bunescî (al Graniței), Pocoleni, Vișini, Petiuța, Ciorsacu, P. Prisăciî, Hârtopu, Velniței, Marculuî, Brana, Glodurile, Vlădescî, Socilor, Hotaru, Butnărașu, Harbuzu, Diudiu, Pelinescilor, Vămeni și pârâul Bociuluî. — Se varsă în Siret din josul satului Dolhasca prin 4 guri numite: Durăitorea, Șomuzul Mare, Păltinosul și Gârla de la mîra lui Pavel.

În curgerea sa formează iazurile: Călugăruluî, Târguluî, Ciorsaci, Huși, Basaraba, Arghira și Dolhescî, și învârtesc sistematicele mori: a Doftoruluî și Ciorsaci și alte 10 morisce și câte-va piue.

Conține pesce: crap, știucă, caracudă (caras) mîntuși, ochiană și raci.

Șomuzul Mare, șesul pârâuluî cu acest nume, în lățime ce vari-

¹⁾ Uricar., vol. XVI, p. 19.

40.124. *Dict. geogr. al jud. Suceva.*

ază între 200—600 m. E mai mult acoperit de mlaștine, stuf și iazuri.

Șomuzul Mare (Băe), pârauș, în plășile Moldova de sus și de jos. Ia naștere de pe moșia Săsca, de unde primește pe pâraul Bahna, curge de la nord spre sud și după ce s'a unit cu Șomuzul (Băe) mic, formează iazul mori, în supraf. de 40 prj. învârtesce o morișcă, trece pe moșia Fântâna Mare, unde mai învârtesce o morișcă, își continuă cursul aproape paralel cu Moldova, primește în stânga pe pâraul format din isvórele din satul Fântâna Mare și Cotul Băe, de la Temelie trece pe teritoriul comunei Ciumulesc, după încă un mic curs se ramifică la dreapta printr'un canal numit Gârla Morii, pentru că pune în mișcare o morișcă, primește în stânga pe Pâraul Rece iar din dreapta pe Toplița, taie șoseaua Fôlticenî-Roman pe din jos de satul Bărâsc și după ce a învârtit încă 3—4 mori se varsă în Moldova. Lungimea sa e de 18 kil.

Șomuzul Mic, pârau în plasa Șomuzul, numit în vechime și Șomuzul împuțit (v. satul Siliștea). Își are obârșia în Bucovina, nu departe de frontieră. Intră în

țară pe la Nimircenî, udă comunele Pleșesc (7 kil.), Giurgesc (4 kil.), Valea Glodului (2 kil.), Siliștea (2½ kil.) și Litenî (3 kil.) având ast-fel lungimea totală de aproape 20 kil. Se varsă în Siret drept satul Rotunda. În cursul său formează iazurile: Nimircenî, Ghițescu, Ciule, Valea Glodului și Ulmul, învârtind 7 mori.

Are de afluenți din dreapta pe: Racova, Valea Sinescu, Ciomârnei, Coșvana, Gropani, Livejorei, Prisăci, Lingurarii, Pleșa, Popi, Ghidale, Tulburea, Humăria și Recea; iar din stânga pe: Fâstăcul, Popa, Bazaci, Budăi, Vulturesc, Pâraul Glodului, Teiului, Grajdului, Lutului, Osoiu, Velniț, Siliștea, Runcu, Ciobănița, Pietrosu și Vărașia. Conține pește: știucă, lin, caracudă, ochiană, chișcar (țipar) și raci.

Șomuzul mic (al Băe), mic pârauș în com. Baia, afluent al Șomuzului mare (al Băe).

Șomuzul Morii, una dintre gurile Șomuzului Mare, în com. Dolhasca.

Șomuzelul, pârauș; mic afluent al Șomuzului mare. — Formează hotarul țerei între moșia Horodnicenî și Bucovina pe o lungime de 200 m.

Șovărăta, pârâu; mic afluent al pârâului Suha Mică.

Șovărăta, munte, în com. Mălini.

Șovărățica, munte în com. Mălini.

Șovărățica, pârâuaș, mic afluent al Șovărăței.

Spaimel (Bâtca), v. Corhana.

Spânescelor (Délul), sub pôlele munților în com. Mălini.

Spânzurata, poenă de 30 prăjină în pădurea de pe délul Știrbățu.

Spânzurata, parte din délul Troian, din com. Stolniceni.

Spânzurata, pârâu format de ploți în aceeași comună.

Spărturile, vechi pârâul lui Mândrilă.

Spătăresci, sat pe moșia cu acelaș nume din com. Șoldănesci. Aședat pe platoul de d'asupra și pe còstele délurilor Tâmpesci și Paladi. — Numără 64 case, populate cu 61 capi de familie sau 287 suflete, din cari 145 bărbați și 142 femei (3 israiliți), fiind 76 contribuabili.

Vatra satului ocupă 18 fâlcă

și 39 prj. Aședările locuitorilor sunt slabe. Moșia, proprietatea d-lui Maior I. Giurăscu, are 557 fâlcă, din cari 295 fâlcă cultivate, 132 fâlcă pădure și imaș, restul fânaț.

Improprietăriți în 1864 sunt 16 fruntași, 12 pâlmași și 54 codași, stăpânind aproape 120 fâlcă. Are o biserică cu patronul Pogorârea sf. Duh, zidită de Matei Milo. Singura dată pe care o găsim e cea de 1799, săpată pe saltarul unei mese. Formează o parohie cu Fântâna Mare. Biserica e improprietărită cu 8¹/₂ fâlcă. Școala din Fântâna Mare servă și acestui sat.

Satul se spune că n'a fost tot-d'auna unde se află astăzi, ci mai spre N.-E., pe o vale a délului Palade, acolo unde și acum mai există câți-va arbori roditori, urmele liveșilor satului. El a fost mutat aci de Matei Millo, fiul lui Vasile Millo, foști proprietari.

În 1803 «Spătăresci a spătăresei Millo, numără 65 liuđi, plătind 560 lei bir anual, fiind și 12 liuđi de cei fără bir. Ei se ocupaū cu plugăria, având loc puțin și făceaū draniță». (Uricar. vol. VII, pag. 249). — Rari se mai găsesc astă-đi ómenī din Spătăresci cari să se ocupe cu făcutul draniței.

Spătărescî, dél cultivabil, în com. Soldănescî.

Stâlp (La), punctul de întâlnire al munților Ciungî și Délul Suhăi ce despart comuna Sasca de Mălinî.

Stâlpul, un punct pe cîstă estică a muntelui Intre Borcî.

Stamati-Județean, spital în Fôlticenî. În aședămintul fondatorului Iconomul Eftimie Stamati, din 27 Iunie, se citește: «Am și fondat aicea acest stamatesc ospital încă cu prisosință peste zisul plan.... numai cu singurul meu capital întrebuințat peste 6000 galbenî, încăpător peste 40 crivaturî.... cu biserica paraclic în mijlocul lor, cu turn pe el pentru ceasornic i clopote..... și opt odăi pentru căutarea bolnavilor și alte încăperi etc. etc. aducându-i în trei din zisele opt odăi și apă de isvor prin ôle care curge prin tave de alamă.....»

Astă-đi spitalul are numai 26 paturî. Veniturile sale sunt: Județul contribuie cu 4800 lei anual, comuna Fôlticenî cu 5555 lei, 13700 lei venitul celor trei moșiore și o casă în Fôlticenî și câte 120 lei anual de la 4 donatori: Al. Rod-di-deal, El.

Samson, G. Ghițescu și G. Sterea.

Principalii donatori ai spitalelor sunt: Dumitru Mărza, îi dăruiesce în 1879 moșióra sa Ciumulescî, în 1870 Iorgu Litenu îi face danie Pănurescî, D-na Zoe Ganea îi dă o casă; iar acum în viață D-nele Ana Botez dă 20000 lei în efecte și casele cu locul lor, iar Profira Varnav casa sa.

Afară de cele două moșii, spitalul a cumpărat în 1884. moșióra Bărăscî.

Fie ca exemplele celor de mai sus să fie imitate.

Stâncea lui Costan, Stâncă în cîstă muntelui Șaru, din com. Șaru-Dorna.

Stâncea Olarului, Stâncă pe acelaș munte.

Stâncele, deal, în com. Pășcanî, îmbrăcat în pădure.

Standólele din Halm, magaziile moșiórei Halmu, proprietatea D. Emil Samson, în com. Șoldănescî.

Standólele Hârtopului, magaziile moșiei Hârtopu, de d'asupra satului.

Stăneî (Délul), în com. Sasca.

Stăneî (Pârâul), mic afluent al Mediascăi. Are de tributar pe pârâul Rădiului. În com. Ciuleșci.

Stăneî (Pârâul), mic afluent al Sabasei.

Stănelor (Délul), cultivabil în comuna Dolhasca.

Stănelor (Valea), sub délul cu acelaș nume; pășuni.

Stănelor (Pârâul), mic afluent al pârâului Borca.

Stanistea, pârâu, în com. Cristești, — afluent al Moldovei, lung de 3 km. Învârtesce 2 morișce. Are de tributar pe: Fundoia, Căprăria, Bostănesci și Gurzu-nesci.

Stanistea, unul dintre delurile pe care stă satul Rotopănesci.

Stanistea, țarină în com. Cristești.

Stănișoara, munte în com. Mălini, preste care trece șosea Fălăceni-Broscești-Dorna. În vârful lui este un câmp de vânt de adăpost cartociilor și cățușilor. 11157 m.

Stănoei (Pârâul), mic afluent al Bistriței în com. Dorna; isvorasce din délul Vulturului.

Stăroul de jos, Băltogă în suprafața de 3 fâlcă pe șesul drept al Siretului, în com. Stolniceni.

Stăroul de sus, Băltogă în suprafața de 4 fâlcă, 40 prj., din sus de Stăroul de jos.

Stefănescu (Mora lui), moră cu 2 pietre pe un canal al Moldovei, în com. Drăgănești; aduce 2000 lei venit anual.

Stejarul, munte în com. Pârcaja (1347.9 m.)

Stejarul, pârâu în com. Pârcaja. Isvorasce de sub muntele Buzmeniul Mare și, după un curs de 12 km în care a învârtit o morișcă, se aruncă în Bistrița.

Are de tributar pe Parboure, Pârâul Bătrâni și Pârâul Străngilor.

Stejarul, sat pe Drumul Cel Răsărit în com. Pârcaja. Împreună cu drăpă Bistriței și a pârâului Stejarul, munte 47 km în care trăiesc 10000 capi de familie sau 20000 suflete. Cu satul de lângă el, satul Bătrâni, este în comună.

Vatra de sat propriu zis nu există, fiind risipit. Improprietăriți în 1864 și 1878 sunt 35 locuitori cu 108 fâlcî.

Școala din Fărcașa servă și acestui sat.

Are o biserică restaurată în 1885 de Administrația Domeniului Coronei, care a și înzestrat-o cu cele trebuincioase. E servită de preotul din Pârâul Pantei.

Stege, munte între com. Borca și Transilvania (1614 m.)

Stegei, v. Vârful Stegei.

Stegióra, munte în com. Mădeiu.

Stegióra, pârâu; mic afluent al pârâului Borca.

Stegióra Mică, pârâu; mic afluent al pârâului Borca.

Stevia, munte în com. Broscești.

Stihi (Lunca lui), pe șesul Moldovei în com. Drăgănesci, în mărime de 7—8 fâlcî.

Stirbētu, delul de d'asupra satului cu același nume, parte cultivabil, parte cu pădure.

Știrbētu, sat, numit altă dată,

după cum se spune, Ilișeni și Lețcani, pe moșia și în com. Siliștea.

Așezat pe șesul Sucevei și lângă Sucevița, numără 110 case, în care trăesc 110 capi de familie sau 434 suflete, din cari 229 bărbați și 205 femei (5 israiliți), fiind 93 contribuabili.

Vatra satului ocupă 10 fâlcî, iar locuitorii sunt bunișori gospodari.

Improprietăriți în 1864 sunt 24 fruntași, 23 pălmași și 10 codași, stăpânind 162 fâlcî și 32 prj.

Are o școală mixtă înființată în 1890, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 35 școlari din peste 100 cu etatea de școală.

O biserică, cu patronul Sf. Nicolae, pe catapetasma căreia se citește «Acest sfânt locaș s'a făcut cu totă cheltuēla dumisale d-lui Alexandru Ciurea la anul 1867».

Satul formeză o parohie cu Siliștea.

Drumuri principale sunt: la Siliștea (4400 m.) și la Liteni (3 km.).

Stoicăi (Delul), în com. Pășcani, satul Topile.

Stolniceni, pădure de fag și stejar pe moșia Stolniceni Prăjescu.

Stolniceni, comună rurală, zisă și Stolniceni-Prăjescu, situată la Sud-Estul plășei Siretul de jos și la 53 km. de Folticeni.

Se învecinește la E. cu com. Ruginosa la V. cu com. Miroslăvesci și Pășcani, la S. cu jud. Roman și la N. cu com. Pășcani.

Are forma unui poligon neregulat înclinat spre Est (albia Siretului). Se compune din satele Stolniceni-Prăjescului și Cosmesci cu reședința în cel d'întâi. Populată cu 517 capi de familie ce numără 1852 suflete sau 917 bărbați și 935 femei (67 israeliți), fiind 402 contribuabili.

Are 3 biserici cu 2 preoți și 4 cântăreți și 2 școle rurale mixte.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 6252.31 lei și la cheltueli 5795.35, iar al drumurilor 2646.50 lei venit și 2293.40 lei cheltueli. În totă comuna sunt: 67 cai, 340 boi, 230 vaci, 1800 oi, și 190 porci.

E udată de râul Siret cu mici afluenți: Purcilesci, Pietrișu, Pârâul din Bahnă, Gârla Morii, Pârâul Hermeziu și alte

vre-o 4 pârâuașe cu totul neînsemnate.

Suprafața teritorială a comunei e de 2796 fâlcă, din cari 1548 cultivabile, 165 fâlcă pădure și luncă, 211 fâlcă fânați 21 fâlcă mlastini și loc netrebnic. Acestea fără al locuitorilor.

Improprietăți în 1864 sunt 157 fruntași, 64 pălmași și 115 codași, stăpânind 851 fâlcă.

Anul din urmă s'a cultivat 650 fâlcă grâu, 560 fâlcă porumb, 280 fâlcă orz, 57 ověz și o falce vie. În totă comuna sunt 7 mori primitive.

Maî nainte se află pe teritoriul comunei încă trei sate: Purcilesci, Poena și Ciupesci (v. a. n.)

Curțile boeresci și satele Stolniceni, Cosmesci și Purcilesci au fost arse suferind multe stricăciuni de la Leși Craiului Sobieski și de la Tătari pe timpul lui Constantin Cantemir. (Letopisetele țerei Tom. II, p. 233).

Stolniceni Costandache, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Lespeșile.

Aședat pe țermurile râpóse ale pârâului cu acelaș nume, numără 135 case, în care trăesc 169 capi de familie sau 561 suflete, din cari 276 bărbați și

285 femei (6 israiliți) fiind 140 contribuabili.

Vatra satului ocupă 21 fâlcă, iar locuitorii au bunișore alcătuirii.

Moșia, proprietatea d-lui Vladimir Ghițescu, fostă a familiei Costandache, are 555 fâlcă, din care 325 cultivabile, 170 pădure, 60 fânaș și restul locuri sterpe.

Improprietăriți în 1864 sunt 60 fruntași și 52 pâlmași, stăpânind 344 fâlcă.

Are o biserică cu patronul Sf. Arhanghelî începută a se zidi de Hermeziu și terminată de Vl. Ghițescu în 1884. Servită de un preot și 2 cântăreți.

O altă biserică veche de lemn în care nu se mai oficiază dar despre care se spune că ar fi fost o dată schit de călugări.

O școală rurală mixtă, cu un învățător plătit de comună, frecventată de 30 școlari.

În 1803, «Stolniceni, a casei Postelnicului Grigoraș Hermeziu avea 51 liuđi plătiind 472 lei bir anual, la care se adăgeau «liuđii ot tam 3 cu 24 lei bir» (v. Uricariul vol. VI, p. 281 și 208 și vol. VII, p. 246).

Stolniceni Prăjescu, sat pe moșia și în comuna cu acelaș nume. Așezat pe podișul, còstele și pólele delurilor Troian și Ciu-

pesci, numără 226 case, în care trăesc 260 capi de familie, sau 891 suflete, din care 449 bărbați și 442 femei (30 israiliți), fiind 197 contribuabili.

Vatra satului ocupă aproape 23 fâlcă. Locuitorii sunt bunișori gospodari. Moșia, proprietatea d-lui Ion Prăjescu, are 1200 fâlcă, din care 900 cultivabile, 120 fâlcă pădure și lunci și 180 fânaș.

Improprietăriți în 1864 sunt: 63 fruntași, 24 pâlmași și 57 codași, stăpânind 334 $\frac{1}{2}$ fâlcă.

Are o biserică cu patronul Sf. Gheorghe, zidită în 1823 «cu cheltuēla Logof. Ion Prăjescu și a soției sale Sultana» servită de 1 preot, 1 diacon și 2 cântăreți, improprietărită cu 17 fâlcă.

O altă biserică de lemn, în jurul căreia e cimitirul satului Stolniceni, pe locul desființatului sat Purcilescă.

O școală rurală mixtă, înființată în 1865, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 40 școlari, fiind în sat 51 băieți și 39 fete cu etatea de școală.

Familia Prăjescu este una dintre cele mai vechi familii boeresci din țeră, citată de Cantemir în descrierea Moldovei.

Vasile Lupu și fiul său Ștefăniță Vodă, aveau pe Prăjescă

printre fruntașii boeri ai țerei. (Letopiset. Țerei, Tom. I, p. 322 și 370).

Drumurile principale sunt: la Pășcani (3 km.), la Cosmesci (4 km.), la Ciohoreni (10 km.) și la Brătesci (6 km.).

Străchinariu, mlaștină în suprafața de 5 prj. în pădurea Podu Dêlului din com. Siliștea.

Strahotin, deal în com. Dolhasca servind de imăș satului.

Strahotin, țarină în com. Lespești.

Straja, unul dintre piscurile muntelui Pietrele Roșii în com. Nêgra Șarului.

Strajei (Pârâul), mic afluent al pârâului Mădeiu, având și el de tributar pe Străsoci.

Strâmba, deal îmbrăcat în pădure de diverse esențe în com. Bogdănesci.

Strâmba, pârâu; afluent al Topliței, în com. Bogdănesci.

Strâmbăoa, Lac în com. Dolhasca (500 m. p.)

Străsoci, mic afluent al pârâului Strajei.

Stratul (Podul lui), podeș peste pârâul Pietrenilor, com. Șaru-Dorni.

Stroesci, laz în com. Drăgușeni format de pârâul Hatia.

Stroesci, o sfôră de moșie în jurul iazului cu acest nume ce acum formeză un trup cu Drăgușeni. Pe acêstă moșie era altă dată un sat numit Râpile.

Stroesci, sat pe moșia cu acelaș nume din comuna Văscani.

Aședat pe un podiș format din prelungirea dëlurilor Osoiu și Ciumalul, e străbătut de pârâuașul Rêcea și numêră 71 case în cari trêsc 94 capi de familie sau 205 suflete, din cari 105 bărbați și 100 femei (un israilit). Vatra satului ocupă 37 fâlcî, 60 prj.

Moșia a fost proprietatea decedatei Smaranda Costin, care prin testamentul sêu publicat în fôea «Progresul, Nr. 90 din 1863» și confinșit de singura-i moștenitôre. Catinca Stârcea Enea Văleanca, acum trecute din viață, prin testamentul publicat în Gazeta de Iași Nr. 43, din 1880, a făcut danie pământul de cultură obștei locuitorilor din Stroesci și Laiu, în întindere de 160 fâlcî, pădurile șcôlelor din

Târgu Frumos; iar casele proprietății, împreună cu 40 fâlcă cultivabile, venitul a două cârciume și 14 pogone vie școlei și bisericeii din Stroesci. Intinderea totală a moșiei e de 283 fâlcă, din care 160 fâlcă cultivabile, 218 fânaș și restu pădure.

Are o școală rurală mixtă înființată în 1865, desființată în 1871 și reînființată în 1883, cu un învățător plătit din fondul donației Sm. Costin, frecventată de 18 școlari.

Iată ce citim în sinodicul bisericeii:

«Biserica cu patronul Sf. Voievozi Mihail și Gavril din anexa Stroesci, a comunei Ruginosa, plasa Siretul, județul Suceava, a căreia construcțiune este de material vârtos; și, după toate cercetările făcute, am aflat că ar fi fost fondată la început de către Ștefan Cel Mare, fostul Domn al Moldovei, apoi după un îndelungat timp fiind ruinată s'a reînnoit și înzestrat de către răposatul Gavril Enea, ce era pe atunci proprietar moșiei din această anexă, iară de cine s'a sfințit nu se scie. Făcut din ordinul.... etc. etc.»

Biserica e servită de un preot și 2 cântăreți. Ea, ca și școla, se întreține din fondul donației Sm. Costin, pe lângă care mai

are 24 hectare teren de parte dat după legea prietăriei din 1864 dăruit de aceeași moșie proprietară.

Tradiția spune că Ștefan Cel Mare și Bun, trecu la Hârlău la Némț, a pe platoul pe care se a plăcându-i foarte mult ne-fiind a nimănu, El danie lui Stroe, unul d pitaniș s'ei, care înteme

Un strănepot al acei moșia lui Enea Văle o dă de zestre fiicei s randa, căsătorită după Saranda. Saranda își rșia cu trupul Laiu, c de la familia Isăcescu tunc începe numirea esci-Laiu. Dar el móre sa contractează a doua cu credinciosul casei lu vanu Costache Comis mai adaogă la moșia sale trupul Ceapă și din Băicenii pe cari le de la călugăriș Greci di Némțu. Neavând parte al doilea soț Smarand în al treia căsătorie c Costin, Bucovenen de cumpără moșia Făcușii Iași. Dar móre și C după dânsu, în 1863 randa care lasă frumos

ment despre care s'a vorbit. În curtea bisericeî sunt depuse sub un monument rămășițele lor. Singurele pietrele cu inscripții și acele, acoperite de mușchiu și ascunse în buruene, și faptele marinimóse mai amințesc numele lor.

Stroesci, vale cultivabilă în com. Cristesci.

Stroescu, pârâu; mic afluent al pârâului Lețcani, în com Cristesci.

Strungilor (Pârâu), mic afluent al pârâului Stejaru în com. Fărcașa.

Stubei (Valea lui), cultivabilă, în com. Ruginósa și Văscanî.

Sucéva, județ, numit ast-fel după vechea capitală a Moldovei.

Situație și limite. Așezat la nordul României, (nord-vestul Moldovei) județul Sucéva este un județ de munte cuprins între Bucovina, Transilvania și județele Neamț, Roman, Iași și Botoșani. Linia hotarului din spre Bucovina este următoarea:

Pornind din Sucéva (rîul) apucă pe marginea din sus a satului Știrbăț, urcă pe délul Cetățuia și délul Prăvătarilor și scobóră în pârâu Fâsticulu a-

poi în Șomuzul-mic pe la Nimirceni în délul Bucinișului, iar în pârâu Bunescei al Hraniții pe la Bunescei scobóră în Șomuzul mare apucă în sus pe acest pârâu până dă în Șomuzelul apoi trece pe la Cornu-Luncei (Punct vamal) scobóră în Moldova o ia pe Valea-Sécă în sus pe délul Buraga peste Muntele Pleș pe culmea Munților până în Clătita-mare (munte).

De aci prin munții Găinósa, Rangul, Opicina Ciumerni, Băișescu, Bâta rea, Grebenul, Alunișul, Clifele, Crebin, Căpățina, Văcăria, Todirescu, pe sub vîrfurile Rarăului prin Pietrele Dómnei și scobóră prin Runculețu, Bâta-négră în pârâu Arămei, apucă pe acest pârâu la vale până în Bistrița și pe acest rîu la deal până la gura Pârâului Négra Broscenilor.

Urcă pe pârâu Négra în sus trecînd pe la Punctul-vamal Dorna și pe la Délul Negru apoi pe Șerișor până la gura Haitei, urcă Lucaciul, vîrfurile Munceilor și până în Pietrele Roșii unde e tripla confinium între Transilvania, Bucovina și România.

Pornind de aci hotarul despre Transilvania trece pe la Haïta și pârâu Négra, apucă pe la Cerebuc, Bucinișul, vîrfurile

acilă; de acolo suindu-se iarăși pe munții Opcina Ciurnena și Clătita mică pe culmea acestui din urmă munte un semn de acilă.

De la muntele Clătita mică până la muntele Clătita mare, și pe acesta un semn de acilă; de la muntele Clătita mare trecând pe vârful și spinarea munților Rătunda, Opcina Suvorist, mergând apoi înainte pe munții Opcina, Isaki, Iplesi până la muntele Délul Buragu; spre a însemna pământurile vecine ale satului Capu Codrului pe vârful pomenitului munte Dealu-Buragu un semn de ac.

Apoi lângă malul stâng a riului Moldova, un semn de acilă; și un alt semn de acilă lângă drumul cel mare care trece de la Capul Codrului la Baea.

De acolo, la începutul Văcii Sămojul un semn de acilă; și apoi unde intră linia la Valea Lucăcești un semn de acilă.

De acolo prin vale Sămojul mare cuprinzând toate pământurile satului Zăhărești, dinaintea satului Liten-mica un semn de acilă; de aici, mergând înainte pe valea Sămojului mare, până la locul unde intră în valea Bonieni un semn de acilă, și apoi pe lângă a-

ceiași vale până la o distanță un semn de acilă.

De la acel punct trecând înainte și lăsând afară satele Boniești și pământurile lui până la muntele Boniești, pe vârful numitului munte un semn de acilă.

De acolo în valea Samosmica un semn de acilă, apoi trecând în fața satului Reasca, la Samosmica și la valea Țisă Rugină un semn de acilă.

Din locul acela suind muntele Vuron Dumbrava Resu, pe vârful Țisului munte un semn de acilă.

De acolo lăsând afară satul Mirești cu pământurile sale de la marginile Imperiale pe muntele Mirești, unde începe valea Racova un semn de acilă; mergând înainte pe valea acesta până la satul Siliceni unde se varsă apa Balta Satului în riul Suceava care trece pe dinaintea satului Siliceni, un semn de acilă. (Uricariul vol. IV, p. 255—256).

Topografie, Orografie și Idrografie. Forma teritorială a județului Suceava este foarte neregulată. Lung de 170 kilometri și îngust la mijloc numai de 40 km., înfățișează o prelungire a Carpaților răsăriteni pornind de la vestul județului din virfurile

este eminentement agricol. Sămănăturile ce se fac în partea județului din dreapta Moldovei nu ajung nici pentru trebuința populațiunii, iar de la Broscești în sus se samănă numai câte puțin cartofi. Nu numai sate ci comune întregi sunt în care nu găsesc un plug. Muntenii își aduc hrana de prin târgurile Folticeni, Neamțul și Piatra pe cal, legându-și unul de altul, așa că formeză un fel de caravană.

Ei se ocupă cu exploatarea pădurilor, fabricatul draniții, a doniților, plutăritul, crescerea și economia vitelor.

Nu mai când nu vor să muncască n'au de lucru, și munca lor e bine recompensată, căci un om cu brațele poate câștiga și până la 5 lei pe zi.

Grăul nu-și priesce de cât în plășile Siretul de sus și de jos și întru cât-va pe Șomuzur. Cu plugăria se dedau locuitorii din stânga Moldovei. Viș sunt numai în jurul Cotnariilor pe la Stroiești-Laiu, Costești și Hărmanesci, 262 hectare.

Mici încercări de a cultiva viș s'au făcut în satele: Hârtop, Valea Glodului, Bădilița etc.,

dar, în aceste localități nu în toți ani reușesc strugurii a se coci cum se cade.

În cele mai multe sate, aproape fie care casă își are grădiniță sa de pomi roditori, iar merele, perele și prunele (pomele) de Rădășeni sunt vestite în toată Moldova.

Ultimul an s'a cultivat: 9378 hect. grâu, 950 hect. secară, 376 hect. rapiță, 6646 hect. orz, 29494 hect. porumb, 947 h. hrișcă, 10145 hect. ovăz, 261 hect. cânepă, 70503 kgr cartofi, 29280 kgr. fasole și 2498 kgr. mazăre. Pepeni (harburi și zemoși) nu se cultivă.

Statul posedă în județul Suceava 15 moșii care i-au adus anul acesta venitul de 227,051 lei și 42 bani.

Pădurile de munte adăpostesc mult vânat, ca: cerbi, câprioare, urși, irunci, cucoși și găini sălbatică; câmpul: epuri, prepelițe, potârniche, cristei, puțin sitari cad, iar dropi, spârcaci și cocori mai niciodată.

Apele de munte sunt pline de păstrăvi, midhai, boești, behliți, mreie, cleni, svirlugi, grindele, sglăvoci, lipeni, pchișcar (tipari) și lostuțe; iar iazurile și râurile de mai la șes con-

țin; crap, știucă, somn, lîn, caracudă, (caraș) raci ect.

În tot județul sunt: 10,142 cai, 22,808 boi, 23,634 vaci, 69 bivoli, 109,779 oi. 1263 capre, 17,524 porci și 3636 stupi.

Industria. Mai înainte se aflau în județul Sucéva vre-o 15 fabrici de spirt ¹⁾, din care astăzi nu mai funcționează de cât cele din Baia, Drăgușeni și Cristesci.

Ast-fel merse spre cădere industria județului până la instituirea Domeniului Coronei și construirea liniei-ferate Folticen-Dolhasca de când ea începu a sălta. Se făcură pe Domeniul Coronei și pe moșia Broscenii a M. S. Regelui frumoșe instalațiuni forestiere (v. Ocolul I silvic).

Exemplul fu imitat și acum avem ferastrae de cherestea mai sistematice pe moșiile: Sasca, Baia și Bogdănesci; afară pe care mai sunt numeroșe ferastrae primitive pe pâraele din plasa Muntele.

În Folticeni sunt fabrici de pielărie (dubit piei), clei, aba

(șieag), cărămidă, de lumânări și săpun.

Insemnatele mori de la Giosaci, Móra Doftorului și Zăvoiu produc făină mult căutată; apoi renumită brânză de Broscenii și untul de Dorna.

Comerțul. Cel mai însemnat comerț al județului constă în lemnărie fasonată și brută, în cereale, făină, fânul de Halm, pielării, blănării (cel mai mare deposit de blănuri fiind în Folticeni), spirt, brânză, unt, vite mai ales cai și oi, vinul de Costesci și mai cu seamă cel din viile Prăjescului este destul de căutat.

Apoi vine borvisul de Dorna (Isvorul Carmen Sylva) și de Borca și fabricatele din brad (doniți, putini și alte vase) ale locuitorilor de pe sub ptele munților și fructele din Rădășeni, Lămășeni, Horodniceni ect.

Căi de comunicație. Județul Sucéva e străbătut de liniile ferate Pășcani-Iași, Pășcani-Roman-Bucuresci, Pășcani-Burdujeni și Dolhasca-Folticeni în lungime totală de 111 kilometri având șapte stații: Folticeni, Basarabi, Litenii, Dolhasca, Heciș-Lespedi, Pășcani, Ruginosa și o haltă Muncelu.

Șoselele principale sunt: Cele

¹⁾ La: Horodniceni, Hârtop, Huși, Vlădesci, Giurgesci, Siliștea, Buda, Baia, Fântâna-mare, Drăgușeni, Cristesci, Stolniceni, Constandache, Sirețelu și Boldesci,

naționale Bunesii-Fôlticeni până în hotarul județului Roman 65 km. și Fôlticeni-Cornu-Lucii-Broscești-Dorna (în construcție) peste 120 km. Cele județene: Dumbrăvița-Neamț (18.229 m.) Moțca-Pășcani-Târgu-Frumos (31.857 m.), Fôlticeni-Dolhasca (24.560 m.) și Țiorsaci-Liteni (31.870 m.)

Afară de acestea mai toate comunele sunt legate prin șosele comunale majoritatea având terasamentul făcut, nefiind însă prunduie (pietrite) de cât prea puține.

Pe Sabasa există o linie îngustă de drum de fer în lungime de 20 km. și alta tot atât de lungă pe Suha-mică, cum și o linie funiculară (1500 m.) peste Ciurnena (munte).

Tote acestea pentru exploatarea pădurilor de pe Domeniul Coronei. Ca cale fluvială este Bistrița (v. a. n.)

Împărțirea administrativă. Județul Suceva până la 1886 era împărțit în patru plăși; Șomuzul, Moldova, Muntele și Siretul. În anul arătat se formară numai trei plăși, alipindu-se cele d'întâi două sub numele de Șomuz-Moldova; iar anul acesta (1892), cu noua împărțire administrativă s'au făcut șese plăși și anume: 1) Muntele, cu reșe-

40.124. Dicț. geogr. al jud. Suceva,

dința Sub-prefecturii în Broscești, 2) Moldova de sus, cu reședința în Cornu Lucei, (com. Mălini), 3) Moldova de jos cu reședința în Ciurulesci, 4) Șomuzul, cu reședința în Giurgesci, 5) Siretul de sus, cu reședința în Târgușorul Lespedi și 6) Siretul de jos, cu reședința în târgul Pășcani.

Județul Suceva se compune din o comună urbană, Fôlticeni, și 38 comune rurale formate din 185 sate, — ce numără 25754 case.

Marca județului este trei brazi, semnul întinselor sale păduri de rășinoase.

În ordine ecleziastică, el face parte din eparhia Iașilor. În tot județul sunt 3 mănăstiri și 4 schituri ortodoxe, 2 mănăstiri lipovenesci, 138 biserici ortodoxe, 2 biserici catolice, 3 lipovenesci și o mulțime de case de rugăciune jidovesci. 115 preoți și 3 diaconi ortodocși.

În privința militară el face parte din corpul IV de armată cu sediul în Iași, Divizia 8 de infanterie cu sediul în Botoșani și e sediul Brigadei 16, Regimentul Suceva No. 16.

În ordinea judiciară are un tribunal de I-a instanță, 3 judecătoria de ocol și este de resortul curții de apel din Iași.

Din punct de vedere politic județul Sucéva dă 5 deputați și 3 senatori și 24 consilieri județeni.

Budgetul județului pe anul 1892—1893 are 157812.16 lei venit și 149978.03 lei cheltueli; iar al drumurilor 92220.57 lei venit și 90808 59 lei cheltueli.

Totalul budgetelor comunelor rurale din județul Sucéva și a celei urbane (pe acelaș an) este 693284 lei venit și 677430 lei cheltueli; iar ale drumurilor 114383 lei venit și 96495 lei cheltueli.

Mănăstirile din județul Sucéva sunt: Probota, Rêșca și Slatina și schiturile Rarău, Boureni, Preutesci și Brătesci; afară de care mai sunt monastirile lipovenesci de călugări și maici din Manolea.

Ca locuri istorice, avem: Baia, cu cele trei biserici ale sale: Săsescă, Albă și a lui Rareș; *Bogata, Ruginôsa, Dolhesci* (biserica), *Boureni, Horodniceni, Movila lui Răsvan*, și toate localitățile cu numele de Cetățuța, Cetățuța sau Monastiôra.

Cei mai distinși dintre bărbații Suceveni au fost: pe veci pomeniți mitropoliți: Dosoftei (de metanie din M-rea Probota) și Veniamin Costache (de metanie din M-rea din Slatina) și

Nicolae Istrate, marele patriot și scriitor de la începutul secolului, și George Lupașcu Hăjdău (Dornén) strămoșul valorosului nostru istoric și filolog B. P. Hâșdău și nuvelistul N. Gane.

Ca familii vechi boeresci citate de Cantemir în descrierea Moldovei sunt: Sturzeschi, Prăjesci, Balșesci, Șoldănesci, Stăresci și Cluceresci la cari se mai adaogă: Millo, Forăsci, Liteni, Morțunesci, Bașoteschi și Greceni.

Invățămîntul. În județul Sucéva sunt: un gimnasiu clasic în Folticenii, «Alecui Donici», înființat în 1870, cu 10 profesori, având un frumos local clădit de stat. 2 școle primare urbane de băieți și 2 de fete în Folticenii și o școală primară urbană mixtă, întreținută de Dir. C. F. R., în gara Pășcani. La cele patru școle primare urbane ale statului servesc 7 institutori și 8 institutoțe; iar la a C. F. R. trei institutori, un preot predă religia ortodoxă, un altul pentru cea catolică, și o maestră de lucru.

Frequentarea școlilor urbane în anul școlar 1891—1892, a fost ast-fel: Cu etatea de școală 410 băieți și 417 fete: s'au înscris la școală la începutul anului 358 băieți și 281 fete; au

trecut examenul de la finele anului 311 băieți și 241 fete; s'a promovat 218 băieți și 163 fete și au absolvit 54 băieți și 26 fete. Cu plata personalului școlilor urbane statul a chelt. 46518 lei; iar cu materialul 48784.72.

În același an școlar au funcționat 4 școle primare rurale de băieți, 4 de fete și 65 mixte, cu 45 învățători normaliști, 24 alte categorii (seminar, gimnasiu și școla de agricultură) și 4 învățătore. Frequentarea acestor școle a fost următoarea: cu etatea de școlă; 5948 băieți și 5503 fete; înscriși la începutul anului 2665 băieți și 483 fete; au trecut examenul general 2184 băieți și 405 fete, s'a promovat 1319 băieți și 246 fete, au absolvit cele șase clase 19 băieți și 6 fete.

Cu plata personalului învățătorească statul a cheltuit 77202.36 lei; iar cu material s'a cheltuit 94992.36 lei.

Localurile școlilor primare stau astfel: nici o școlă urbană n'are local cum trebuie. (2 dintre localuri sunt proprietățile comunei dar clădiri vechi și 2 închiriate). Școlile rurale au 28 localuri bune, 30 medii și 15 cu desăvârșire rele.

În județul Suceva sunt trei spitale, din care: 2 în Folticen: Stamat-Județean cu 26

paturi și cel israelit cu 15 paturi și unu rural, în M-reă Slatina, cu 40 paturi.

Din trecutul județului Suceva.

Îndată după răpirea Bucovinei, în amintirea unuia dintre județele pierdute în capitala căruia își avusese cuibul, acel,

Șoim voinic și tare,

Ce ținea pieptul la hotare

Că un zid de apărare,

se reînființă județul Suceva, luându-se parte din județele: Botoșani, al Hârlăului și Cărligăturei (foste, ultimul având reședința în Târgul Frumos) al Romanului și al Némțului.

Îsprăvnicia județului fu instalată mai întâi în satul Rădășeni și, mai târziu, întemeindu-se târgul Șoldănesci, zis apoi Folticen, — se mută aci.

Locul ocupat de județul Suceva a fost locuit în cele mai vechi timpuri; dovadă de preacosta sunt mormintele și uneltele de piatră (topore, dălți) găsite în diferitele localități ale județului numite *Cetățuț*, — și pescerile de pe pârâul Lupului din apropierea satului Manolea.

Cel d'întâi popor amintit de istorie ce l'ar fi locuit a fost Neurii, făcând astfel parte din Neurida, care a fost devastată de Darius, când acesta urmărea pe Scitii. (Herodot, IV, p. 125).

Pe timpul Dacilor, cam prin aceste locuri, întâlnim pe Jazigii, care nu prea duceau casă bună cu Dacii, căci nu voiau să se lupte în contra Romanilor și, drept pedepsă, Dacii le răpiră o parte din pământ.

Iazigii se ved pe colona lui Traian venind cei d'întâi să facă închinarea lor împăratului ¹⁾.

În timpul năvălirilor barbare, slavonii ocupau jumătatea răsăritenă a județului, dovadă numele multor râuri, deluri și localități din județ, cum și numeroasele expresiuni cu derivație slavonă. Pute că chiar Cumanii să fi ajuns cu domnia și episcopatul lor până prin aceste locuri. ²⁾

Pe timpul voivodatelor, parte din județ făcea parte din al Câmpu-Lungului și parte din al Némțului. ³⁾ Când Dragoș descălecă pe șesul Moldovei (1288) îl găsim tributar regelui Ludovic, al Ungariei, care dăruiesce pe Balce, fiul lui Sas, pentru slujbele făcute în combaterea trădătorului Bogdan, al doilea descălicător și întemeietor al Moldovei ca stat ne-atârnat. (1348).

Unii Cronicari însă au fost de

¹⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. I, p. 180.

²⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. Vol. I, p. 365, 387 și 540.

³⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. I, p. 567.

păreră că, pe timpul descălecării lui Dragoș, el ar fi găsit aceste locuri cutotul deșerte de locuitori, din cauza invasiunii barbarilor. Dragoș descălică «într'o țară ce rămăsese pe alocurea pustie, în urma gónei Tătarilor, din părțile Marei Negre, de către Ludovic Regele Ungariei.»

Acastă însă nu e adevărat; — dovadă o geografie rusescă auterióră anului 1347 în care se arată ca existând orașele Baia și Sucéva. ¹⁾

Sașii, zice dl Gr. Tocilescu, (Ist. Rom. p. 58) fură descălicați pe lângă râul Moldova de către Alexandru Cel Bun.

Înainte de Ștefan Cel Mare «toți munții cu cari se închide Moldova acum», deci și ai Sucévei, «erau sub stăpânirea Ardélului» (D. Cantemir, Descrierea Moldovei, edit, 1865, Iași, p. 50—51). În 1465 se întâmplă lupta de la Baia.

În 1476, după lupta de la Valea Albă «Turcii s'au întors spre Sucéva, și au ars târgul, și apoi s'au învârtit înapoi, prădând și ardând țera,» — deci și județul nostru (Letopis. țerei. Tom. I, p. 165.)

Fu prădat de Turcii lui Hroiót,

¹⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. I, p. 502 și vol. II, p. 50, 51.

în 1485, ce venia¹⁾ cu planul a înlocui pe Ștefan Cel Mare.¹⁾

Prădat și pustiit de Poloni, ca drept răsbunare pentru devastarea Pocuției, de către Bogdan cel încrucișat.²⁾ Asemenea de Tătari în diferite rânduri.

Bântuit de Turcii Sultanu lui Soliman, de Tătari și Poloni în 1538, când fu răsturnat Petru Rareș din La domnie, de furia căroră nu scăpă de cât când «veniră boerii la Sucéva și se aruncară la piciorle Sultanolui, care-i primi și-i iertă ca pe nisce robi.³⁾

Pe timpul lui Petru Rareș «satele se compunea⁴⁾ din colibe păstorești și orașele fără îngrădituri; iar casele țărănesci puțin ridicate de la pământ, făcute din lemn de pădure, lipite cu lut și acoperite cu paie sau trestie.»⁴⁾ După fuga lui Petru Rareș la Ciceu, Turcii «multă pradă și scădere făcând țerei, și călcând-o au ajuns până la Sucéva cu mare urgie și pedeapsă tuturor locuitorilor.»⁵⁾

¹⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. Vol. II, p. 370.

²⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom., vol. II, p. 507.

³⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom., vol. II, p. 555 și 561.

⁴⁾ Antoniu Veranciu, în *Tesaur. de Monum. «Istorie»* de A. P. Ilarian. Tom. III, fasc. V, p. 178.

⁵⁾ Vorn. Gr. Ureche, în *Letopisețele Țerei*, vol. I, p. 196.

La 1561, fu cutreierat de oștea compusă din aventurieri și omen¹⁾ fără căpătăi²⁾ adunați din lumea întregă, cu care Iacob Eraclide veni și alungă pe Lăpușnénu, luându-i locul în domnie.

Fu bântuit de fometea cea mare de la 1574 și 1575, pe timpul domniei lui Petru Schiopul.

Pustiit de Poloni și Tătari, ce venia³⁾ să susțină pe Irimia Movilă (1595), dar cari fug la au⁴⁾l apropierei lui Mihai Vitezul care, cu repe⁵⁾dicu⁶⁾nea fulgerului trece prin județul nostru și-și pune tabăra lângă Sucéva.

Prădat de Tătari, prietini⁷⁾ lui Vasile Lupu, de două ori: pentru a doua oară, la 1650, când luă⁸⁾ cu ei din totă țara peste 20000 de omen⁹⁾ robi.

În 1673, calic¹⁰⁾ de oștile Turcesc¹¹⁾ și Polone, ale lui Sobieski.¹⁾

Constantin Cantemir trimite pe Tătari¹²⁾ lui Bek Mârza să pedeps¹³⁾ască pe Câmpu-Lungeni pentru ne-ascultare, cari Tătari, trec¹⁴⁾nd pe aci «multă etricăciune și pradă și robie au făcut, și mult dobitoc de vite au scos.»

Craiul Sobieski năvăli în țeră spre Iași: «iară Cantemir Vodă

¹⁾ A. D. Xenopol Ist. Rom. vol. III. p. 67-71, 124, 221, 285 și vol. IV, p. 48, 49, 320 și 321 și «Lugubre momentum» în «Tesaurul de mon. ist.» de A. P. Ilar. Tom. II, fasc. V, pag. 143.

l-au gonit pe Craiul cu Tătarii până la Hărmănesei pe Siret. Atunci au ars Leșii și Tătarii multe curți la țeră și la Iași.....» între altele și pe cele din «Ruginosa, Cosmesci, Purcileșci, în Stolniceni și în Pășcani și pe alte locuri multe.»¹⁾

Cutreerat de oștile Suede ale lui Carol XII, (pe timpul domniei a II-a a lui N. Mavrocordat) care în iarna anului 7220 (1712) iernează în Sucéva, Némț, Bacău, etc.²⁾

Pe timpul lui Nicolae Mavrocordat Austriacii făcură prima încercare de înaintare spre Bucovina, răsluind o parte din Bucovina de pe la granița Dornei; dar se retraseră la protestările Domnului și amenințarea cu războiul din partea Turciei.

După 1716, în timpul domniei lui Mihaï Racoviță, fu ocupat de Nemți, iar «Moldovenii făcându-se una cu catanele cu mari cu mici prădași, jăcuiaș unul pre altul, mănăstirile pre sub munte, casele boeresci cât ținea pre Siret și pre câți nu se închinau lor, să țină cu dânșii. Țineau drumurile, colnicele; mâncau, stricau și jecuiaș.....» (Letopisețele țerei, Tom. III, p. 65).

Dar, după ce Nemții fură bătuti și alungați din Cașin și din ținutul Putnei, Mihail Racoviță fu trimis de Turci să sprijinească răscolă Ungurilor din Transilvania.

Racoviță, în fruntea ordelor de Tătari pătrunde pe aci și pe la Câmpu Lung și Dorna în Transilvania.

Ast-fel, după pradăciunile Nemților, urmară ale tătarilor, poate mai vajnice ca ale celor d'întâi.

Tot pe timpul lui Racoviță spun cronicile că a fost «fomete, ciumă, omor, bocete și vaete în toate părțile. Pe urma acelora lovit au bôlă în dobitoce.» (Letopisețe, Tom. III, p. 125). Prin cartea din 7226 (1718) April 24, Mih. Racoviță desființă solăritul ce apăsă rău pe săracii din județul Sucéva; căci zice acel hrisov: «Facem scire cu acesta carte a Domniei mele cui i se cade a sci, pentru rândul solăritului, ce aveau obiceiul cămărașii de ocnă până acum de luaș solărit de pe o parte de loc de la ținutul Sucevei, și o vindea acea slujbă și cămărașii de ocnă la ciocoii ținut, drept 40 sau 50 de lei și apoi acei ciocoii făceau multe supărări săracilor, ba luaș de la tot omul și de la femeii să-

¹⁾ Letopisețele Țerei, Tom. II, p. 233

²⁾ Letopisețe, Tom. III, p. 121.

race și de la babe bătrâne și neputincioase, tot câte un ort de cap, și borbăia pe toți săracii cu acel obicei, de ie lua și straele de pe dânși..... (Uricariul de T. Codr. vol. V. p. 254—256. Iași 1862.)

În 1776, Grigore Ghica, vândând că toate încercările lui de a se strica convențiunea, prin care se vindea Bucovina sunt zadarnice, face o ultimă silință și voesce să scape din prada

răpitorilor mîcar Suceva, vechia capitală a Moldovei, dar nici acesta nu l-a fost dar ca să împlinescă și astfel se face și delimitarea acesta nenorocită prin care Moldova mai pierde încă 46 sate peste linia ce fusese hotărâtă prin convențiune.¹⁾

Fac loc aci și resumatului din condica liudilor pe 1803, în care se arată și cum se împărțea județul pe acel timp. (Uricariul vol. VII, p. 256).

No. 6222		Bani noui		Suma		Suceva		Cel Rar bir		Observații
liudi	lei	h	lei	h	lei	h	liudi			
1611	6211		24844			Alunarea auzelor.	64		<i>Briele ce nu plătește taxă:</i> 121 Stănișorî ispravniciei în satul Boroș-Bogdănesc. 20 Stănișorî a căpitan de Burtușeni în satul Mitoc. 1 Copii din cast. 20 Poștelniciei și ajută cu cânt de țerare. 263 Preoți. 49 Diaconi. 474	
1962	6058		27832			„ Siretul de auz	96			
2117	7307		29228			„ Siretul de jua	52			
1642	5936		23744			„ Moldova	63			
1529	5510		22040			„ Simurul	30			
647	2883		11532			„ Munteleul	314			
9508	34805		119220			Muzăliu				
18	39		156			Rupășii				
39	96	00	387			Rupășile visieriei curii				
11	91	75	183	30		plătesc în 2 rân				
						durî pe an				
						Sudlii Austriecești, a				
						semenen.				
8	90		180			Jidoviî din Târgul				
9584	35121	45	140120	30		<i>Poltienî, Iuridjemi</i> <i>și I'idamîi</i> , care banî arîtaî și plă- tesc pe toîă luna.				

¹⁾ A. D. Xenopol Ist. Rom. vol. V, p. 223.

Precum vedem din tabloul precedent, de județul Sucéva, pe la începutul secolului acesta, mai ținea o plasă, Berhometele, cu două târguri: Burdujeni și Vlădeni.

Intre cei morți în războiul pentru independență, din 1877—1878, (din Corp. IV, Divis. VII, Regim. VII și XIII de Dorobanți) afară de Maiorul Nicolae Ión, sunt și următorii Suceveni: Soldații: Palaghie Vasile (21 ani) și Costan Ion (21 ani) din Preutesci, Crășmaru Teodor (21 ani) din Cristesci, Dolhescu Ión din Vășcani (21 ani), Dănilă Gheorghe (21 ani) din Lespești, Pastramă Vasilie (21 ani), din Bogdănesci, Enache Dumitru, din Brusturi (21 ani), Davidoea Gheorghe (21 ani) din Pășcani, sergentul Scărlătescu Leon, din Giurgesci, Chitic Ion, din Buda, Ghimpa Petrache, din Dolhesci, Suditu Petre, Ianache Dumitru și Mocatu Ursache din Dolhasca, Chenola Costache din Fôlticeni și Capitaniul Cătănescu. (Uricariul de T. Codr. vol. IV, p. 245—270).

Ne-voind să las un gol fac loc aci unei mici descrieri a orașului.

Sucéva, vechia capitală a Moldovei, aflătoare în Bucovina, la

vre-o 16 km. de Fôlticeni și la 10 km. de la punctul vamal Buneschi.

«Are o poziție foarte frumoasă, așezată pe platoul unui deal, carele singur prin natura sa are o pozițiune strategică, fiind apărât de toate părțile cu văi adânci. Din vechime orașul era numai pe deal, érá acum s'a întins și pe costă, în partea despre Moldova. Orașul este tot ocupat de streini, mai ales jidovi; Români au rămas puțin, numai pe margini, prin mahalale.

Numără acum 10104 locuitori împărțiți după religie astfel: 2705 gr. ortod. 3038 catolic, 3750 iudei și 611 alte naționalități (Armeni, Protestanți, Lipoveni), iar după limbă 5862 nemți (în care număr se cuprind și jidani) 2652 Români, 441 Ruteni și 784 alte naționalități; ast-fel sună recenta statistică oficială.

În Sucéva sunt șapte biserici: 1) *Biserica vechei mitropolii*, în care se află mōștele sf. Ión Cel nou, aduse de Alexandru Cel Bun, la cari vin mulți închinători și de prin mari depărtări. Are arhitectura moldovenescă din véc. 16-le, pe care o putem numi clasică, ea este o continuare a celei din al 15-le veac.

E făcută de Ștefan Vodă Cel Tânăr (V. Columna lui Traian de B. P. Hășdeu, 1870, No. 45) în 1523 și acoperită cu plumb adus de el din Polonia, în lățime de 50 centure. A fost zugrăvită pe din launtru și pe din afară. Pridvorul este adus în urmă, în anul 1579 de Mitropolitul Teofan.

2) *Biserica Sf. Dumitru*, cu un turn înalt la poartă, d'asupra căruia se află adăus un foșor modern pentru pața de foc: și este făcută de Marele Ștefan lângă palatul său domnesc.

3) *Biserica Sf. Iohn Botezătorul*, era în vechime în cuprinsul curții domnesci, în forma actuală dată de la Vasile Vodă.

4) *Biserica Sf. Nicolae*, zidită în vec. 17-le de Visternicul Nicoră Prăjescul.

5) *Biserica Adormirei din sub-urbia Ișcani*. Din vechime era monastire de călugărițe, ce exista pe timpul lui Alexandru Cel Bun.

6) Mai este o biserică antică în marginea orașului din spre cetate, descoperită, și servește de magazie pentru produse închiriindu-se de primărie negustorilor, ne-având nici o dată, nici o inscripție.

În Suceva sunt și trei biserici

armenesci, dintre care cea mai de seamă e cea numită Zamca¹⁾ Nume slav însemnând cetățue.

În Suceva este un liceu cu opt clase germane și patru inferioare românești. E întreținut din fondul bisericești românești. Mai sunt două școli primare germane pentru băieți și una pentru fete și câte-va școli private armenesci și israelite.

Din trecutul orașului Suceva.

Unii cred că cetatea Sucevei a fost zidită în timpul lui Traian, pe la anul 140.²⁾ Vechia-i numire era *Sucidava*; iar terminațiunea *dava* este tracică, însemnând *movilă, munte*, loc mai înalt de cât împrejurimile sale.³⁾

Marele Logofet Miron Costin, susținând vechimea Sucevei și existența ei înainte de venirea Romanilor, zice:

«Și așa și aceste alte cetăți cum este *Suceva*, Némțul, Hotinul, Tighinea; însă pânzile la toate cetățile acestea cu al doilea rând e de Domni sunt adăuse, cum se poate vedea că

1) Episcop. Melhisedec, în «Revista pentru Arheologie...» a d-lui Gr. Tocilescu, anul I, fasc. I, vol. II, pag. 61—66.

2) Frunzescu, «Dictionar topogr....» p. 466.

3) B. P. Hășdeu. Ist. critică, vol. II, p. 61—64.

tóte aũ pânzã și îndoite sunt; cele mãi vechi, cele mãi mici sunt, și ca nisce castele, adicã turnuri aũ fost, precum și tocmite. Cércã la turnul cetãtii Sucevei despre amedã-dã, unde scrie sus cã este tocmit de Irimia Voevod, și la pórta cetãtii vei afla numele lui Despot Voevod, care slove pe lângã bour, le-am citit eũ singur. — Și așa de pe Cetatea Albã luând dovada, cã acea cetate cu mult mãi înainte aũ fost de Traian, póte fi ceste lalte de Rómleñi, dupã ce aũ descãlcat Traian aice.»¹⁾

Tot Miron Costin spune cã Sucéva era una din cetãtile Dacice (Letop. Țereñ, Tom. III. p. 495).

Cã orașul Sucéva existã înainte de decãlicarea lui Dragoș, e dovadã o geografie Rusascã anteriorã anului 1347.²⁾

Nicolae Costin vorbind despre descãlicarea lui Dragoș, dice: «Și așa saũ aședat venind și alți Moroșeni pre unde leaũ plãcut locul, pe sub munte: Români, Sași și Unguri, Sucéva târgul l'aũ descãlecat nisce cojocar; *Soc* se chiamã ungresce

cojocar; iarã *Sucéva* = *Cojocarie*»¹⁾

În 1348 Bogdan I deslepi Moldova de Corónã Ungurescã și-și aședã capitala lui în Sucéva.

Iuga Koriatovici fu încoronat aci în 1374. El înființã Mitropolia Sucevei, pentru țara Moldovei, cu bine cuvântarea Mitropolitului Româno-Bulgar din Ohrida fiind cel dintâi Mitropolit Teoctist I.

În Noembre 1390 Mircea cel mare închee în Sucéva faimosul Tractat prin care Craiul Poloniei se pune mãi pe jos de Mircea și cam sub aripa acestui.²⁾

La 1402 Alexandru cel bun, îndemnat de Mircea și cu consințimântul divanului «jurã credințã Regelui Vladislav în Sucéva, dar dupã 1411 Alexandru luând în a douã cãsătorie pe Ringala saũ Maria sora Regelui Vladislav, se desfãcu de acest Tratat prin care Moldova se puneã sub suzeranitatea Poloniei.³⁾

Alexandru cel bun înființã o școlã mãi înaltã de slavonie

¹⁾ Letop. I, p. 23.

²⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. I, p. 545.

¹⁾ Letop. I, p. 84.

²⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. II, p. 96.

³⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. Tom. II, p. 154 și 158.

în Suceva sub Grigorie Țamblac, devenită Academie Teologică și juridică, în 1403.

Tot Alexandru cel bun aduce (1402) relicvele sfântului Ión cel nou de la Trapezund și le depune în Biserica Mitropolitană din Suceva.

În 1427 în urma intervenției lui Vodă Alexandru cel bun și cu mijlocirea Împăratului de la Constantinople Ión Paleologul se declară neatârarea Mitropoliei Sucevei prin Sinodul Patriarhal din Constantinople.

Vornicul de Suceva era judecător mare și afară de el mai erau doi în toată Moldova.

Pe timpul lui Alexandru cel bun și Ștefan cel mare Suceva era centrul negoțului dintre Polonia nu numai cu Moldova ci și cu Ungaria.

Postavurile, pânză-litvană, pânza de Krosno ect. cușme, pălării . . . se descărcau aci.¹⁾

În așezământul vamal al lui Alexandru cel bun se vorbește despre vama ce se plătea în Suceva «pentru vitele ce se duceau la Tătari: 4 groși de vită și 60 groși pentru 100 oi.»²⁾

«Papa Sixt printr'o bulă dată celor doi trimeși catolici ai lui Ștefan cel mare . . . făgăduiesc ertarea păcatelor și tuturor acelor care din diferite împrejurări nu putuseră face pelerinajuri la Roma cu condiție ca să se oblige a face un pelerinaj numai la Biserica cea mare din Suceva; însă pentru a îndeplini lipsa sfințeniei trebuitoare spre ajungerea unui așa de înalt rezultat, mai îndătorește să dea sfântului scaun acei ce vor avea 200 câte 3 fiorini, acei cu 50 câte 1 fiorin și acei cu mai puțin câte cât vor putea, cari banii toți să se strângă de iubitul frate Petru, numit de Papa, Episcop în Moldova după cererea lui Ștefan.»¹⁾

În 1454 Mitropolia de la Suceva cădu din nou sub cea din Ohrida, fiind Mitropolit Teoctist II.

După Lupta de la Valea Albă (1476) «Turcii s'aū întors spre Suceva și aū ars târgul, și apoi s'aū învârtit înapoi prădând și ardând țara.»²⁾

Antoniū Veranciu Dalmația-nul din Sebenic, descriind starea Transilvaniei, Moldovei și Țerii

¹⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. Tom. II, p. 250.

²⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. Tom. II, p. 255.

¹⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. II, p. 343.

²⁾ Letopisețele Țerei, Tom. I. p. 165.

Românesce pe timpul lui Petru Rareș, spune că «Moldova are numai trei cetăți de piatră; Suceva mai cu seamă, Hotin și Neamțul în vecinătatea Secuimeș.»¹⁾ La 1497 Cetatea fu bătută două luni de armată Craiului Polon Albert fără a putea fi luată, înaintea luptei din Codrii Cosminului.²⁾

Suceva fu ocupată de Sultatul Soliman care venise la 1538 ca să alunge pe nesupusul Petru Rareș.³⁾

La 1561 cetatea Sucevei suferi nu puțin de la oștea de venetici, cu cari Iacob Eraclid Despotul veni și, răsturnând pe Alexandru Lăpușneanu din Ia domnie, îi luă locul și, punând mâna pe cetate se făcu stăpân și pe toate bogățiile lui Alexandru.

Dar nici lui Despot nu-i merge bine. La 1563 el se apără în cetate trei luni în contra oștei lui Tomșa și la 5 Noembrie acelaș an, împreună cu cetatea, cade în mâna dușmanului său și, după ce fu muștrat înaintea mulțimei, cădu lovit de busdu-

ganul lui Tomșa, iar trupul îi fu străpuns de popor cu multe rane.⁴⁾

În a doua domnie a lui Alexandru Lăpușneanu capitala Moldovei fu strămutată la Iași (1564) în care timp era mitropolit Teofan.⁵⁾

Mihaî Vitezul își aședă tabăra lângă Suceva, cu dorința de a lua cetatea, care, pe timpul lui Irimia Movilă, era reînțorsă în stare de capitală a țerei. «La întâia lovire Mihaî (vitezul) nu fu față el însuși, ci numai 5000 Sabaci (?) ai săi, cari, plecând din Suceva, bătura pe ai nostri (Poloni cu Irimia) și-i puseră în fugă, ne-lăsându-le măcar timpul de a se întorce.

După vre o 4 ore ajunse și Mihaî în persoană cu 10000 călăreți, toți cu sulițe și câte-va sute de Valoni, unii ziceau 20000...»⁶⁾

Episcopul catolic Fra Bernardo Quirini, în 1599, arată că Suceva număra ca la 6000 de focuri,⁷⁾ aproximativ 30000 suflete.

¹⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. III, p. 70, 83.

²⁾ D. B. P. Hâșdău arată că Ion Vodă Cel Cumplit mută capitala la Iași în 1571.

³⁾ Tesaur. de mon. istor. de A. P. Harian, Tom. III, fasc. III, p. 67.

⁴⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. III, p. 533.

¹⁾ «Tesaurul de mon. ist.» de A. P. Harian, Tom. III, fasc. V, p. 178.

²⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. II, p. 378.

³⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. II, p. 561.

Soția și copiii lui Vasile Lupu căutând asil aci, cetatea Suceva fu asediată de oștea Ardelenescă și Muntenescă a lui George Ștefan, în mâinele căruia cade în 1653. când acesta și devine Domn. Când cu prinderea familiei lui Lupu se răspândise vorba la Constantinopol că dânsul avusese în Suceva 2,000.000 în aur și ginvaeruri, ce căduseră în mâna lui G. Ștefan.¹⁾

Dabija Vodă ar fi făcut bănărie de bani de aramă în Suceva cu legenda latină: «Iohannes Istrati Dabija Voevoda solidus ducis Moldaviae, 1666.»²⁾ «Făcut'au Dabija Vodă și bănărie de bani de aramă în Suceva,» — zice Nicolae Costin.

Suceva fu cuprinsă de Leșii lui Sobieschi, după ce aceștia biruiră pe turci la Hotin în 10 Noembrie, 1673. Dar garnisonul Polone, ce cuprinseseră cetatea fură și ele încunjurate în curând și asediate de Turci, de cari scapă cu venirea la domnie a lui Dumitrașcu Cantacuzin.³⁾

Suceva suferi mult pe timpul lui Despot Vodă, de la Nemți, Greci, Leși, Turci, Vloși sau Itali «cât nice mueri, copii n'au lăsat vii.»⁴⁾

Fu cuprinsă de Leși pe timpul lui Antioh Cantemir de a cărora stăpânire scapă după pacea de la Carloviț.⁵⁾

Oștea Suedeză a lui Carol XII, iernază în Suceva, în anul 1712.⁶⁾

Grigore Ghica voi să scape Suceva de a cădea sub Austriaci, dar nu putu și ast-fel împreună cu dânsa se pierdură încă 46 sate peste linia ce fusese hotărâtă prin convențiune.⁴⁾

Suceva, rău în plasa Șomuzul, trăgându-și numele de la daci-cul *Sucidava*⁵⁾ Intră în județ în partea nordică a satului Știrbăț, udă com. Siliștea pe o lungime de 2500 m. și com. Liteni pe o altă de 3 km. se varsă în Siret drept satul Liteni.

Are de tributari, în județ, dea dreapta pe Pârâul Racovei (Sucevița), al lui Zeilic și pe

¹⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. IV, p. 56—59.

²⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. IV, p. 305 și Letopis. Țerei, Tom. II, p. 4.

³⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. IV, p. 321.

⁴⁾ Letopisește, Tom. I, p. 442.

⁵⁾ Letopisește, Tom. II, p. 44.

⁶⁾ Letopisește, Tom. III, p. 221.

⁴⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. V, p. 223.

⁵⁾ A. D. Xenopol, Ist. Rom. vol. I, p. 371.

Bucşa. Conţine pesce: mrénă, scobaï, clean, crap, somn şi saut.

Sucéva, Şesul râului cu acest nume, în plasa Şomuzul, având lungimea de 5500 m. iar lăţimea de 390—500 m. E acoperit de ţarine, fânaşuri şi lunci de răchită.

Suceviţa, mic afluent al Sucevei. Suceviţa nu este alt-ceva de cât un canal tras din râul Sucéva pentru a servi la învârtirea unei mori din satul Ştirbêt. Cu timpul s'a mălit partea din sus şi acum dânsa curge mai mult din apa pârâului Racova, care dă întrânsa şi care deci, de la gura lui şi până 'n Sucéva poartă numele de Suceviţa.

Suha, sat pe moşia şi în com. Mălini. Aşezat pe ţermul stâng al pârâului Suha Mare, de la care-şi trage şi numele, numără 163 case cu 187 capi de familie sau 782 suflete, din cari 387 bărbaţi şi 395 femei* (32 israeliţi) fiind 150 contribuabili.

Vatra satului ocupă 132 fălci, iar aşezările locuitorilor sunt bune.

Improprietăţi în 1864 sunt 11 fruntaşi, 41 palmaşi şi 42 codaşi, stăpânind 328 $\frac{1}{2}$ fălci.

Şcolele şi biserica din Malini servesc şi acestui sat.

Drum e numai unul principal şi duce la Fâlticenî (19 km.) şi Brosceî (50 km.)

Suha Mare, pârâu în com. Mălini. (Nume slav derivat de la slavonescul suha=apă secă, uscată). Isvorasce din jurul muntelui Stănişóra fiind formată la obârşie din pâraele Nemţişorului şi Valea Colibeî.

În tot cursul său de 25 km. învârtesc patru morisce şi 2 fierăstrae şi se varsă în Moldova drept localitatea numită Molna.

Are de tributarî de-a dreapta pe: Nemţişorul, Hartonésa, Pârâul Roşu, Pârâul Taberei, Pojorâta, Primatarul, Cursunariul, Pietrósă, Malaiul şi Butnariul; iar de-a stânga, pe: Valea Colibeî, Petroni, Pârâul lui Ionel, Dohotariu, Frasinul, Celariul, Plaiul Bătrân, Fântânele, Pârâul Boicului şi Răchitişul.

Suha Mică, pârâu; isvorasce dintre munţii Intre Déluri şi Petroni, udă comuna Mălini pe o lungime de 26 km. şi după ce a învârtit 2 mori şi un fierăstrău, se varsă în Moldova drept locul numit Bălţile din Todiresci.

Are de afluenţi de-a dreapta

pe: pârâul Cócăzelor, P. Caluluï, P. Măguriceï, P. Pârleï, P. Butnăriței, Pietrósă, Bălăcénu, pârâul Pangrația, Răchitișul și Brătiana; iar de-a stânga pe: Pârâul Arinilor, P. Garduluï, Ciurnerna, Valea-cu-calea, Șovărâta, Humăria, P. Piueï, Maghernița (pe lângă M-reă Slatina) și Blidireasa.

Suhăi (Délul), între com. Sasca și Mălini. Hucéguri și fânaș.

Sunători, pârâu în com. Dorna, numit ast-fel de la sunetul ce face în rostogolirea-l-pestestânci, cădând în mari cascade.

Isvorasce din muntele Pietrosu, udă teritoriul comunei pe o lungime de 5200 m. și, după ce a învârtit trei fierăstrae, o móră și a străbătut satul căruia 'l-a dat numele, se aruncă în Bistrița, drept sat.

Sunători, sat, numit și Sirghienï, pe moșia și în com. Dorna.

Imprăștiat pe țermul drept al Bistriței și pôlele muntelui Palmeș, e străbătut de pârâul de la care și a luat numele și numără 25 case în care trăesc 23 capî de familie sau 73 suflete, din cari 40 bărbați și 33 femei. Contribuabili sunt 27.

Vatra satuluï propriu zis nu există, satul fiind tare risipit.

Biserica din cătunul Ortóea și școlele de băeți și fete din Gura-Negrei servesc și acestuï sat.

Un singur drum principal. în lungime de 2 km. duce la Zugrenï. (V. Dorna).

Surda, deal gol, d'asupra satuluï Bourenï, din spre Moțca. în comuna Cristesci.

Surda, pârâu; mic afluent al pârâuluï Boura, în com. Cristesci.

Surđilor (Vârful), munte în com. Broscenï.

Surduluï (Dealul), deal în com. Sasca, îmbrăcat parte în pădure mărunță și parte fânaș.

Șureï, v. Piatra Șureï.

Surgelu, pârâu; mic afluent al pârâuluï Kiril, în com. Broscenï.

Șuverdea, dea., în comuna Ruginósa, îmbrăcat în pădure de stejar și fag.

Svarioï, deal în com. Brădățelu;

începe din satul Răbăcea și se prelungesce pe lângă Botescl, |

până în hotarul Bucovinei. E cultivabil.

T.

Tăbăcăria, pârâu : mic afluent al Siretului în com. Pășcani; are de tributar pe pârâul Ocólelor și Secu.

Tabăra, localitate pe pârâul Suha mare în com. Malini (v. Esle și Poéna Dómnrei).

Tabărei (Pârâul), mic afluent al pârâului Suha Mare.

Tablei (Pârâul), mic afluent al pârâului Borca.

Tăetura, pârâu; afluent al Negrei, în com. Négra Șarului (3 km.).

Tăetura de d'asupra, unul dintre piscurile muntelui Tăeturile din com. Négra Șarului.

Tăetura de desubt, un alt vârt al muntelui Tăeturile.

Tăeturei (Pârâul), numit și al Chirilenilor; mic afluent al Călimănelului în com. Șaru Dorni. Are de tributar pe Piciorul scurt și Pârâul Rusului.

Tăeturei (Poéna), în vârful muntelui Tăetura, la o înălțime de 1408.3 metre.

Tăeturei (Plaiul), Trecătore din Négra Șarului peste Căliman, în Ardél.

Tăeturile, munte în com. Négra Șarului. Tradiția spune că și-ar fi luat numele de la o luptă ce a avut loc între Unguri și Români d'asupra sa, când au perit mulți dintre luptătorii tăiași și înomoliți în mocirlele de d'asupra muntelui (1408,3 m.).

Talpa, mic afluent al pârâului Bogata în com. Sasca.

Tâmpesci, delul de d'asupra satului cu acest nume, hotar între com. Baia și Șoldănesci.

Cultivabil. Pe cóma sa trece Șoséua Fălticeni-Roman.

Tâmpesci, pârâu; mic afluent al pârâului Ciurii, în com. Șoldănesci.

Tâmpesci, cimitirul orașului Făl-

ticeni, în jurul bisericeî din satul cu acelaş nume.

Tâmpesci, sat, pe moşia cu acelaş nume ce acum formeză un trup cu moşia Baia din com. Şoldăneşti.

Aşezat pe cîsta răsăritenă a delului Tâmpesci, numără 19 case, în care trăesc tot atîta capî de familie sau 115 suflete din cari 53 bărbaţi şi 62 femeî (4 israiliţi), fiind 28 contribuabili. Vatra satului ocupă 8 fîlci şi 53 prj.

Moşia, proprietatea d-lui Lemoteux moştenitorul Marchisei de Betmar, are 315 fîlci, din cari 205 fîlci cultivabile, 98 pădure şi imaş şi 12 fîlci fînaş.

Improprietăriţi în 1864 sunt 4 fruntaşi, 8 pălmaşi şi 3 co-daşi, stăpînind 38 fîlci şi 28 prj. Copiî frecuentă şcolele din Fîlticeni.

Are o biserică, în jurul căreia se află cimitirul oraşului Fîlticeni, servită de preoţi din Fîlticeni, improprietărită cu 8¹/₂ fîlci.

Biserica poartă următoarea inscripţie: «Tudorache Ciurea, Marele Paharnic, am zidit din temelie cu totă cheltuélă mea acest Sfînt şi Dumneşcesc locaş, unde se prăsnuesce hramul sfinţilor Maî Marilor Voievođi

40, 124. Dicţ. geogr. al jud. Suceva.

Mih. şi Gavr. spre pomenirea răposaiilor părinţilor şi strămoşilor mei şi a săracilor locuitori din satul acesta, rugînd pe toţi cei ce vor citi şi vor intra în biserica acêsta să rîge pe Dumnezeu pentru mîntuirea pomeniţilor şi să-î erte. Anul 1807, Maiu 31.»

În 1803 «Tâmpesci a Clucerului Tudorache Ciurea avea 35 liuđi, plătind 376 lei bir anual, fiind şi 3 liuđi de cei scutiţi.» (Uricar. VII).

Tanase (Pârăul lui), mic afluent al Bistriţei, în com. Dorna.

Tanase (Pârăul lui), afluent neînsenat al pârăului Ţolesci.

Tăonea, bîltogă, în suprafaţă de 433 m. patraţi ce şerpuesce prin satul Lunca din com. Păşcani.

Ţaranului (Bîlca), munte în com. Dorna.

Ţaranului (Podul), podeş peste pârăul Négra, între satele Pănacî şi Şaru.

Tărătenilor (Pârăul), mic afluent al Bistriţei, în com. Borca.

Țarcă (Șesul lui), poenă în com. Négra Șarului.

Țarcanilor (Piciorul), munte în com. Négra Șarului.

Țarcovnicului (Burcutul), isvor de apă minerală în satul Osoiu, com. Dorna.

Târția, pârâu; în pl. Moldova de jos; isvorasce de sub Bâta Scăunelelor și după ce străbate satele Groși, Târția și Cornilești și pe lângă Orășci se varsă în Rêșca. (13 km.).

Târția, valea pârâului cu acest nume formată de delurile Dadișa și Lebêda. Parte fânașuri, parte stérpă.

Târția, sat pe moșia și în com. Boróia. Aședat pe albia pârâului de la care 'și-a luat numele, numără 65 case, în care trăesc 66 capi de familie sau 289 suflete, din cari 145 bărbați și 144 femei (8 evrei), fiind 70 contribuabili.

Vatra satului ocupă $7\frac{1}{2}$ fâlcî; iar sătenii nu prea sunt gospodăroși.

Are o biserică cu patronul Sf. Vasilie și Sf. Maria Mică, clădită de călugări M-rei Rêșca servită de un preot și 2 cân-

tăreți. Șcôla din Boróea servește și acestui sat.

Improprietăriți în 1864 sunt 3 fruntași, 10 pâlmași și 35 codași, stăpânind $143\frac{1}{2}$ fâlcî. În 1879 s'au împroprietărit 5 însurăței cu 15 fâlcî, iar în 1889 au cumpărat 15 loc. câte un lot mic a 5 hectare.

Târgului (Iazul), format de Șomuzul Mare, de la vale de Fâlticenî, în suprafața de 50—60 fâlcî. I se mai zice și Iazul de la Morișcă.

Târgului (Dealul), zis și Délul Tâmpescî (v. a. n.)

Țarina Mare, zisă și din deal; v. Pietrișu.

Țarina Mare, o sfóră de moșie cam de 290 fâlcî, lângă Fôlticenî, dar în com. Șoldănescî. Proprietatea d-lui N. Ganea. Loc escelent pentru cultură.

Țarina Mare, délul ce forméază trupul moșiei cu acest nume.

Țarina Mare, délul pe care se află holdele locuitorilor din Leucușescî.

Țarinouța, o parte din țarina mo-

șiei Baia, aflătoare spre Cotul Băiei.

Tarnița, deal parte cultivabil, parte fânaș, în partea ostică a satului Horodniceni.

Tarnița, munte în com. Fărcașa.

Tarnițele, munte pe culmea căruia e hotarul țerei, între Broscești și Bucovina, având 1475.5 m. de altitudine. Pe Tarnițe crește edelwaisul în abundență.

Tarnițelor (Vârful), Piscul muntelui cu acest nume din com. Fărcașa.

Târșosu, munte în com. Mălini.

Tătăreni, deal lângă satul Negoțesci.

Tătăreni, mic pârauș, afluent al Mediascâi, ce isvorasce din delul cu acest nume.

Tătăruși, comună rurală situată în partea vestică a plășei Siretul de sus și la 30 km. de Folticeni.

Se mărginește la E. cu com. Lespești, la V. cu com. Uidesci, la S. cu com. Pășcani și Cristesci și la N. cu com. Dolhasca. Formată din satele Tătăruși și

Uda cu reședința în satul de la care 'și-a luat numele.

Populată cu 640 capi de familie, ce numără 2308 suflete sau 1193 bărbați și 1115 femei (37 israeliți). Contribuabili sunt 641.

Are 2 biserici cu un preot și 4 cântăreți și o școală rurală mixtă. Sunt în comună 4 rotari, 2 olari, 5 fierari, 2 lăutari.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 4387 lei și la cheltueli 4358.40 lei; iar al drumurilor 2190 lei venit și 1899.01 lei cheltueli.

În totă comuna sunt 71 cai, 397 boi, 607 vaci, 1523 oi, 6 capre și 447 porci. Altitudinea comunei de la nivelul mării variază între 330—360 m. E udată de pâraușele: Matioca, Leordișul, Poșta, Satului, Racilor și Oiței.

Moșia, proprietatea statului, fostă a M-rei Probota, are 3517 fălcă, din cari 1900 cultivabile, 1566 pădure și 51 netrebnic. Statul are 1714 hect. pădure. Anul acesta s'a cultivat 64 h. grâu, 934 hect. porumb, 205 hect. orz, 411 hect. ovăz și 2 hect. hrișcă.

Improprietăriți în 1864 sunt 11 fruntași, 129 pâlmași și 240 codași. stăpânind 1177 fălcă și 40 prj.

Pe teritoriul comunei existau altă dată satele Iorcani, Nănășeni, Turbata, pe locurile numite ast-fel, unde și acum se văd urmele livezilor de pomi roditori. Aș mai fost sate la Fântâna lui Ověz, la Vișini și la Temelie, unde și acum se cunosc urmele temeliei unei biserici.

Prin hrisovul din 1472, Aug. 19, Ștefan Cel Mare acordă M-rei de la Poénă (Probota) pentru trei sate din județul Sucéva: *Bodesci, Tătari și Iorcani* prerogativele următoare: 1) Scutélă de orî-ce glóbă domnescă, afară numai acea cuvenită pentru răpire de fete; 2) Supunerea absolută la jurisdicțiunea egumenescă, fără nici un amestic din partea juđilor domnesci. (Arhiv. Istorică de B. P. Hășdëu, Tom. I, p. 124.) v. satul Tătăruși.

Tătăruși, sat, pe moșia și în com. cu acelaș nume. Tăbărât pe undulațiunile formate de pâraele Călugăreii, Satului și Poștei, poartă numirea de Tătăruși Marî partea de-a dreapta pârăului Satului, iar celei de a stînga acestui pârău, se zice Tătăruși Micî și Pietrosu.

Numără 619 case în cari trăesc tot atâți capi de familie sau 2230 suflete, din cari 1149

bărbați și 1081 femei (35 evrei), fiind 619 contribuabili.

Vatra satului ocupă aproape 48 fâlcî; iar locuitorii sunt bunișori gospodari.

Improprietăriți în 1864 sunt 11 fruntași, 129 pâlmași și 240 codași, stăpânind 1177½ fâlcî.

Are o biserică în Tătăruși Marî, cu patronul Sf. Nicolae, zidită în 1842, și alta în Tătăruși Micî, cu patronul Sf. Vasile, zidită în 1827; ambele fiind servite de un preot și 4 cântăreți și fie care improprietărită cu 17½ fâlcî.

O școlă rurală mixtă, cu un învățător plătit de stat, înființată în 1865, frecventată de 65 școlari din 214 copii cu etatea de școlă aflaători în comună. Școlă e improprietărită cu 6½ fâlcî.

Satul se mai numea în vechime și Tătari.

Tóder a lui Vasile, în vrastă de 103 ani, mi-a povestit următoarele despre satul său natal.

«Sunt pote 5—6 vécuri de om de când în Tătăruși trăiau Tătari. Ceî d'întăi Moldoveni au venit de peste munți și 'i-au alungat pe Tătari, ne rămânând de cât o femeie care se căsătorii cu un Rus; iar fiilor lor li s'a zis că sunt nemi de Tătari și Ruși. Mai târđiu sămînța acestora s'a pierdut amestecân-

du-se cu Moldovenii, dar numele satului a rămas Tătăruși». Tot dânsu mai spune că în timpul za-verei aș stat Turcii în sat doi ani și că moșia și avutul ómenilor era pe mâna lor în acest timp.

În 1803, «Tătărușii Mrei Probota, număra 192 liuđi, plătind 3184 lei bir anual și având loc în destul.» (Uricar. VII, p. 127.)

Tătăruși Mari, v. satul Tătăruși.

Tătăruși Mici, v. satul Tătăruși.

Tău, lac de 4 prj. pe moșia Heciu.

Tăului (Lacul), Băltógă de 30 prj. în com. Mirosălăvesc.

Teilor (Pârâul), v. Bargău.

Teioasa, mlastină adesea secă, în com. Stolniceni.

Teiului, valea pârâului cu acest nume din com. Valea Glodului. Pășuni.

Teiului (Pârâul), mic afluent al pârâului Fărcașa.

Teiului (Pârâul), mic afluent al Șomuzului Mic, în com. Valea Glodului.

Teiușul, munte în com. Mădeiu.

Teleman, pârâuaș, afluent al pârâului Țollesc.

Temelie (La), urmele temeliei unei biserici în apropiere de satul Uda, în jurul cărora era altă dată sat.

Temelie (La), localitate în apropiere de satul Dumbrăvița, unde scoboră șoseua Fălțiceni-Roman.

Temelie (La), urmele fostului sat Giulesc, între Rêșca și Moldova.

Țărușul, deal în com. Ruginósa; pădure și fânaș.

Teșii (Délul), în com. Dolhesc; imaș.

Țibichi (Cotul lui), un cot al Si-retului, în com. Dolhasca.

Țibleșu Mic, munte, între com. Borca și Transilvania (1669,6).

Țibulca, Lăcușor neînsemnat în com. Opișeni.

Țiolău, deal, în com. Pleșesc, cultivabil.

Țidulăria, localitatea de la gura

- pârâului Slatina; în com. Bogdănesci.
- Țifa Fărcașa**, zisă și Vârful Țiflei; munte cu suiș foarte dificil în com. Fărcașa, având 1341 m.
- Țifei** (Pârâul), mic afluent al Bistriței în com. Fărcașa.
- Țiganca**, mic afluent al pârâului Moîșa, în com. Bogdănesci.
- Țiganca**, țarină pe moșia Manolea.
- Țiganca**, pădure de rășinoase în com. Bogdănesci.
- Țigancele**, mlaștină, adesea uscată, în com. Stolniceni.
- Țiganilor** (Délul), pe care e imazul satului Probota.
- Țiganului** (Délul), pe care stă parte din satul Brusturi.
- Țiganului** (Pârâul), tributar Bistriței, în com. Brosceni.
- Țiganului** (Pârâul), mic afluent al iazului Ciorsaci, în comună Șoldănesci.
- Țigănușului** (Pârâul), Afluențele Cărbunarului, în com. Brosceni.
- Țiglăului** (Délul), în com. Bogdănesci; câmp și ponore.
- Țiglea**, pădure de fag și mestecăn, pe délul Pietrișul, în com. Valea Glodului.
- Țihlița**, munte în com. Brosceni.
- Țihlița**, pârâu; afluent al Negrei Broscenilor.
- Timofte**, deal, în com. Brădățelu; cultivabil.
- Tina Roșie**, unul dintre piscurile muntelui *La Córne*.
- Țintei** (Délul), în marginea estică a satului Hârtop. Tradiția spune că, într-o navălire a Turcilor, sătenii s-au fost refugiat în pădurea ce îmbrăca pe atunci délul și de acolo priviaă la Turci cum le prădaă avutul. Afiând dușmanii de acésta începură a trage salve de puști, ca la țință, spre deal căruia de atunci îi rămase numele Délul Țintei. El e nalt de aprópe 300 m. de la basă. D'asupra sa este un podiș întins împărțit în trei lanuri: «La linie», «Grópa Jidovului» și «Fânațul lui Récóre.»
- Țintirim**, v. Părtinuș.

Tisa (Délul), munte în com. Bros-ceni.

Titihan, deal îmbrăcat în pădure în com. Pășcani.

Titihan, afluent neînsemnat al pârâului Topile.

Tooflei (Pârâul), mic afluent al Râșcuței.

Tóder, v. Piatra lui Tóder.

Todicescu, munte în com. Bros-ceni.

Todiresci, țarină pe șesul drept al pârâului Suha Mică, în com. Mălini.

Todiresci, sat, numit și Călugăreni, pe moșia cu acelaș nume din com. Vășcani, formând un sat cu Bălușesci.

Străbătut de pârâul Ciumalul numără 36 case, în care trăesc 40 capî de familie sau 213 suflete, din cari 110 bărbați și 103 femei, fiind 47 contribuabili.

Vatra satului ocupă aproape 14 fâlcî. Locuitorii sunt buni gospodari.

Moșia, proprietatea Statului, are 108 hect. din cari 58 pădure și restul cultivabil.

Improprietăriți în 1864 și 1878 sunt 17 loc. cu 44 fâlcî.

Are o școlă rurală mixtă, cu un învățător plătit de comună, frecventată de 30 școlari din 65 cu etatea de școlă.

O biserică în sinodicul căreia citim; «Biserica cu patronul Adormirea M-cei D-lui, din satul Todiresci a comunei Ruginosa este construită din vechime de cine și la ce an nu se scie. Se zice a fi fost înființată ca schit pentru Călugări ce depanda de M-reia Zagavia . . . . » E servită de un preot și 2 cântăreți și improprietărită cu 8¹/₂ fâlcî.

Mi s'a spus că moșia Todiresci a făcut o dată parte din trupul moșiei Vășcani, proprietatea pe atunci a lui Dinu Paharnicul, urmașii căruia dăruiră această bucată M-rei Zagavia, care înființă satul cu cinci ómenî purtând toți numele de Tóder.

Țolasci, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. Uidesci

Străbătut de pârâul Țolasci, numără 154 case, în cari trăesc 153 capî de familie sau 629 suflete, din cari 324 bărbați și 305 femei (11 evrei), fiind 107 contribuabili.

Vatra satului ocupă 39 fâlcî, iar locuitorii rzezși, dar răi gospodari.

Are o biserică cu patronul Sf. Trei Ierarchi, zidită de locuitorii în 1854, improprietărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fâlcă și înzestrată de decedatul răzător Căpitan Cristea cu alte 22 $\frac{1}{2}$ fâlcă, servită de un preot și 2 cântăreți.

O școlă rurală mixtă, înființată în 1865, cu un învățător plătit de stat, frecventată de 43 școlari, din 99 cu etatea de școlă aflători în sat, improprietărită cu 6 $\frac{1}{2}$ fâlcă.

Moșia, proprietate răzătoră a locuitorilor, cărora, zic ei, le-a fost dată de Trifăilă, are 360 fâlcă, din care 325 cultivabile, 30 fâlcă fânaș și restul pănore și loc nefolositor.

Improprietărită în 1864 sunt 40 codași cu câte 10 prj., iar însurașii s'au improprietărit 26 pe moșia Manolea.

Drumurile principale sunt: la Uidesci (2 km.), la Tătărăuși (5 km.) și la Manolea (3 km.)

Tradiția spune: Satul Țolesci ar fi fost descălicat de familia Grămadă, care a scăpat de spânzurătoria la care fuseseră condamnați conșătenii ei din Turbata (v. a. n.)

Grămadă a avut doi băeți cărora la mórtele împărți marea sa moșie: Țolesci și Manolea (Platonesci). Unul dintre frați avea nisce fete poreclite *zolence*,

din pricina frumuseșii lor. (Póte că se zoleau, se sulimenea, cum zice Românul!) și de aci, spun sătenii, că 'și-ar trage numele și satul.

Al doilea frate, numit Manole, de la care — se crede — că-și trage numele satul Manolea, ne-fiind însurat, la bătrânețe se duce la frate său din Țolesci și se rógă să-l primescă să-și odihnescă bătrânețele și să móră lângă dânsul, și, ca recompensă, pentru îngrijirea ce i se va da îi dăruiesce partea lui de moșie.

Respins de frate său cu cuvintele: «Am destulă moșie să dau și altora; nu 'mi mai trebuie se port și de grija ta», Manole se duce de-și vinde moșia (Manolea) Egumenului M-rei Probota pe prețul de 2 galbeni și 2 boi negri. Mult timp s'au judecat răzătorii din Țolesci cu M-reia Probota pentru moșia Platonesci.

Lipovenii spun din contra că ei sunt adevărații întemeietorii ai satului Manolea.

În 1803, «Țolesci răzătoresci, avea 41 liudji, plătind 608 lei bir anual. Ei erau ocupați cu lucrul pământului având loc în destul. (Uricariul vol. VII, p. 250.)

Țolesci, pârâu; isvorasce din satul Țolesci sub numele de Obârșia, și după ce a primit pe pârâul Platonîța, ia numele afluentului său și se varsă în Șomuzul Mare. (5 km. lung.).

Are de tributarî pe: Ponórele Tănase, Șipotul, Teleman, Păltiniș, Purdilă, Platonîța, Boura și Topilelor, zis și al Lupului.

Tolóca, țarină lângă satul Horodniceni.

Tolóca, délul pe care se află țarina cu acest nume.

Tolóca, Băltogă, adesea uscată, în com. Preutesci.

Tolóca, parte din délul Troian.

Tolóca-Mare, vale cultivabilă în com. Brădățelu.

Toloeuța, prelungirea délului Tolóca.

Tolvei (Podul), podeț peste Șomuz, în com. Brădățelu.

Tomenilor (Pârâul), mic afluent al Holdiței.

Tomnaticu, munte în com. Broscești, având 1604 m. altitudine.

Tomnaticu, pârâu; vine din Transilvania, formeză hotarul țării pe o mică întindere, invârtesc două mori și se varsă în Négra Păltinișului.

Tonții, sat pe moșia cu același nume din com. Drugănesci. — Așezat pe țărmul stâng al Râșcei, numără 31 case, în care trăesc 38 capî de familie sau 139 suflete, din cari 77 bărbați și 62 femei.

Vatra satului ocupă aproape 4 fâlcî. Își trage numele de la trei tonți (proști) ce ar fi descălicat pentru prima oră aci, sunt acum peste 100 ani.

Are o biserică cu patronul Sf. Impărați Constantin și Elena, clădită din lemn de N. Beldicenu, în 1852, servită de preotul din Șoimăresci și 2 dascăli. Icoanele și catapetasma acestei biserici s'aũ adus în anul înființării de la prima biserică din Fălticeni Sf. Ilie.

Școala din Drugănesci servă și acestui sat.

Drumurile principale sunt: la Drugănesci (1674 m.) și la Șoimăresci (1226 m.)

Moșia e proprietatea d-nei Ar. Leca și are 96 fâlcî, aducându-i venitul de 3600 lei anual. Improprietăriți în 1864 sunt 24 clăcași stăpânind 75 fâlcî.

Tóncele, munte în com. Broscești.

Tóncele, «Tóncele e cataractul cel mai periculos pe totă întinderea Bistriței. Strânsă între doi munți nalți și stâncoși, printre cari abia străbate lumina zilei, ea fierbe din fund și până 'n față, ca și când ar curge pe o albie de foc. Valurile gem cu o turbare nepusă și miș de stânci ies ascuțite din sânul Bistriței înspumate. Vai! de plutașul care n'a ști să cârmuească pluta pe acolo! Când nevoia îl silește să treacă prin Tóncele, el se pregătește ca de război; cercă mai întâi cârma, cercetază toate legăturile grinților, pentru ca să se încredințeze dacă nu e vre o smintelă; își suflecă mânecele și 'și face semnul crucii.

Tote aceste pregătiri făcute în tăcere și cu gravitatea aceia ce inspiră tot d'auna momentul pericolului, produc o spaimă ne spusă, mai cu seamă asupra călătorului, care pentru prima dată își espune viața în acest loc.

Cum a intrat pluta în Tónce, torentul a și luat-o într'un vălmășag de spume, și, purtată ca o scoică pe crestele valurilor ea s'acofundă, se ridică, se sfășie și se frământă într'o lup-

tă ne-sfârșită, și e de ajuns o singură greșală de lopată, pentru ca dintr'ânsa să nu mai rămâe de cât țândări.

În fie care an Bistrița înghite numeroase plute, cari se alunică cu nesocotință în această strimțore, și fie care stâncă poartă numele vre unui nenorocit ce 'și-a pierdut viața lângă dânsa.

Cimitir înfrorător în care stâncile staă martore ca și crucile despre locul unde acești nenorociți și-au aflat mormântul (N. Gane. Nuvele I, p. 117-118).

Tóncelor (Pârâul), mic afluent al Bistriței, în com. Broscești.

Topchile, deal pe moșia Horodniceni.

Topchile, țarina de pe dealul cu acelaș nume.

Topchilele, valea de la Podul Tolveș, în com. Brădățelu.

Topchilele, localitatea de la Gura pârâului Turbățica.

Topchilele, mic afluent al Șomuzului Mare, în com. Brădățelu.

Topchilele, pârâu; zis și al Lo-

pului, mic afluent al pârâului Țolesci. În malurile stâncose ale acestui pârâu sunt mai multe pesceri, cari, fiind ca nisce case cu apartamente și ferestre, dovedesc că o dată au fost locuințe omenesci.

Topile, sat, pe moșia și în com. Pășcani, trăgându-și numele de la nisce topitori de cânipă ce sunt în sat.

Tăbărât pe cóstele délurilor Bisericei și Rêcea și străbătut de pârâul Varlam, zis și Topile, numără 195 case, în cari trăesc tot atâți capi de familie sau 855 suflete, din cari 444 bărbați și 411 femei (3 israiliți), fiind 177 contribuabili.

Vatra satului ocupă aprópe 66 fâlcî; iar aședările locuitorilor sunt de mijloc.

Are o școlă rurală mixtă, cu un învățator plătit de comună, înființată în 1883, frecventată de 32 școlari, purtând numele de «Școlă din Gâscesci-Topile» de óre ce servă și satului Gâscesci a căruia biserică servește și celor din Topile.

Improprietăriți în 1864 sunt 70 pâlmași și 41 codași stăpânind 416 fâlcî și 63 prj.

Drumurile principale sunt: la Gâscesci (1338 m.), la Boș-

teni (4 km.), la Valea sêcă (3345 m.) și la Pășcani (6 km.).

Topohilele lipovenilor, iaz în suprafața de 5¹/₂ fâlcî, în com. Stolniceni.

Toplicióra, pârâu, ce formeză hotar între com. Șaru-Dorni și Broscenî și se aruncă în Negrișóra.

Topliciórei, v. Buza Topliciórei.

Toplița, pârâu; mic afluent al Rêșcei, în com. Bogdănesci.

Toplița, pârâu; mic afluent al canalului Gârla Morii, lângă Bărâsci, com. Ciumulesci.

Toplița, pârâu; mic afluent al Bistriței, în com. Borca.

Toplița, pârâu; mic afluent al Moldovei, în com. Miroslăvesci.

Toprițu, pârâu; afluent neînsenat al Molnei.

Trestióra, deal îmbrăcat în pădure de diverse esențe în com. Uidesci.

Trestióra, poenă, în pădurea de pe délul cu acest nume.

- Trăstiorea**, mic afluent al pârâului Moişa, în com. Bogdănesci.
- Trăstiorea** (Valea), a pârâului cu acest nume; cultură şi păşuni.
- Trestierea** (Délul), continuarea délului Osoiu din com. Valea Glodului. arabil.
- Tricâmpuri**, unul dintre vârfurile Runcului Mădeului.
- Trifan**, pârâu; afluent al Şomuzului Mare, în com. Brădăţel.
- Trifan**, valea pârâului cu acest nume; cultivabilă.
- Troceele**, munte în com. Brosceeni.
- Troeniţa**, parte din délul Troian. din com. Stolniceni.
- Troian**, deal cultivabil, în com. Stolniceni.
- Troian**, pârâuş neînsemnat, în com. Dolhasca, ce se pierde în Poena Frasinul.
- Troian**, deal îmbrăcat în pădure de fag, în com. Dolhasca.
- Troianu**, vale în com. Dolhasca; lănaş
- Tudorache** (Balta lui), mlaştină în suprafaţa de 10 prj. în com. Siliştea.
- Tulburea**, pârâu; mic afluent al Şomuzului mic, în com. Liteni.
- Tulbure**, pârâu; isvorasce de sub muntele Tăeturile şi se varsă în Călimănel, în satul Panaci.
- Tulbure** (Pârâul), mic afluent al Sascei Mari.
- Tuldeş**, pârâu; mic afluent al Sabasei.
- Tunđăria**, munte între com. Brosceeni, Şaru Dorni şi Dorna, având 1630.3 m. altitudine. Păşuni.
- Tunđăriei** (Obcina), parte din muntele Tunđăria, în comuna Brosceeni.
- Turbata**, pârâu; mic afluent al Platonitei.
-
- Turbata**, pădure de diverse esenţe în com. Tătărăuşi.
- Turbata**, poenă în pădurea cu acest nume, între com. Dolhesci şi Tătărăuşi.
- Tradiţia spune că pe aci tre-

cea sleahul (drumul mare) ce lega Sucéva cu Iași.

Când se mută capitala țerei la Iași, locuitorii desființatului sat, aflător în această poenă, omorără pașnicii și prădără hainaua țerei și, dovedindu-se că făptuitorii au fost Turbățeni, Vodă 'i spânzură pe toți de chioturile caselor; iar satul fu stricat. Numai familia Grămadă a scăpat, ne-aflându-se în sat la executarea sentinței și această familie, se crede a fi aceia, cere a întemeiat satul răzăsesc Țolesci.

Turbata, pârauș în com. Dolhasca, care se pierde pe moșia Tudora, din jud. Botoșani.

Turbățica, mic afluent al Siretului, în com. Dolhasca, (4700 m.)

Turbățica, pârau; mic afluent al Șomuzului Mare.

Turbatu (Podul la), podeț peste pâraul cu acelaș nume în com. Dolhasca.

Turooica, mlaștină în suprafața de 1000 m. p. în com. Dolhasca

Țuțoea, pârau; mic afluent al Sirețelului, în com. Lespești.

Țuțoea, parte din satul Sirețel.

Țuțulanu, localitatea unde se ramifică pâraul Rêșca în com. Drăgănesci.

U.

Uda, sat pe moșia și în comuna Tătăruși.

Așezat pe țărmurile pâraelor Matioea și Leordișu, numără 21 case, în cari trăesc tot atâția capi de familie sau 78 suflete, din cari 44 bărbați și 34 femei, fiind 21 contribuabili.

Vatra satului ocupă 13 fâlcă. Așezările locuitorilor sunt de mijloc.

Improprietăriți în 1879 sunt

21 însurăței stăpânind 112 fâlcă.

Școala și bisericile din Tătăruși servesc și acestui sat.

Drumuri sunt: la Tătăruși (1500 m.) și la Cristesci (9544 m.)

Uidesci, comună rurală situată la estul pl. Moldova de jos și la 22 km. de Folticenii.

Se mărginesce la E. cu com. Tătăruși, la V. cu com. Ciulești, la S. cu com. Drăgu-

șeni și Drăgănesci și la N. cu com. Preutesci și Dolhesci.

Formată din satele: Uidesci, Țolesci, Manolea Forăsci, Antocenii, Onicenii și Rușii cu reședința în satul de la care 'și-a luat numele.

Populată cu 652 capi de familie ce numără 3250 suflete sau 1624 bărbați și 1626 femei (106 israiliți), fiind 863 contribuabili.

Are 4 biserici ortodoxe și una lipovenescă și 2 schituri, cu 5 preoți și 7 cântăreți și 3 școle rurale mixte.

Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 9701.28 lei și la cheltueli 9628.49 lei, iar al druunurilor 2145 lei venit și 1985 lei cheltueli. În totă comuna sunt 415 cai, 300 boi, 504 vaci, 3320 oi, 3 capre, 660 porci și peste 406 stupi.

E udată de râul Moldova și pâraele: Țolesci, Paltinișu, Purdilă, Platonița, Boura, Ignat, Mediasca. Suprafața teritoriului comunei e de 4231 fâlcă, din care 3613 fâlcă cultivabile, 490 pădure, restul mlaștină, ponore și teren neproductiv.

Ultimul an s'a cultivat: 388 fâlcă grâu; 675 fâlcă porumb, 168 fâlcă orz, 361 fâlcă ovăz, 17 fâlcă hrișcă, 36 fâlcă cânipă și 29 fâlcă trifoiu.

Improprietăriți în 1864 și 1878 sunt 473 loc., care stăpănesc 1286 fâlcă.

Majoritatea locuitorilor sunt plugari, Lipovenii din Manolea se ocupă mult cu cultura cânipei și fabricarea produselor din cânipă, aducându-le mari folose. În totă comuna sunt 10 mori, șese tescuri de ulei de cânipă (în Manolea), 10 băcăni, 4 hanuri, 5 cârciume, un croitor și 3 cojocari.

În condica divanului domnesc No. 1 pe anii 1803—1805, la No. 33, găsim că rezeșii din Țolesci, Forăsci, Maxinesci și rezeșii de moșia Secuenii se judecă cu Arhim. M-rei Probota pentru hotarul moșiei Bodino sau Bodinți pe pâraul Probota. Se citează diferite acte datate din 7906 Iul. 2, 7912 Iulie 20, 1795 August 25, 1801 Iun. 10, 1802 Mart. 20 și 7980.

Se mai vorbește aci de satele Negomiresci, Iurcesci și Bodesci ale M-rei Probota ce nu mai există ađi.

În aceeași condică No. 53, pe anii 1813, 1814, 1815 și 1816, la No. 21 este un hrisov din 1815 Sept. 1 prin care Scarlat Al. Calimah V. V. întărește stăpânirea Visternicului Iordache Ruset asupra moșiilor Onicenii, Lindesci, Undesci și

Negotesci, de la ținutul Sucevei ce le-au cumpărat prin mezat de la Ecaterina Buhalschina, fiica spătarului Grigorie Bașotă» (Uricariul VI, p. 194 și 302).

Din aceste hrisóve rezultă că satul *Uidesci* se numia mai înainte *Undesci* și că pe teritoriul acestei comune, sau în jurul ei, se mai afla următoarele sate: *Maxinesci*, *Secueni*, *Bodino* sau *Bodinți*, *Negomiresci*, *Iurcesci*, *Bodesci* și *Lindiesci*, ce nu mai există astăzi.

Uidesci, sat pe moșia și în com. cu acelaș nume. Altă dată i se zicea *Undesci* (v. comuna).

Așezat pe podișul dintre delurile *Purdilă* și *Uidesci*, numără 42 case, în care trăesc 39 capi de familie sau 189 suflete din cari 101 bărbați și 88 femei (12 evrei), fiind 52 contribuabili.

Vatra satului ocupă 10 fâlcă. Așezările locuitorilor pröste.

Biserica și școala din *Țolesci* servesc și acestui sat.

Moșia, proprietatea moștenitorilor lui B. Last, are 241 fei., 67 prj., din cari 198 fâlcă cultivabile, 20 fâlcă pădure, 20 fei. fânaș și restul ne-productiv.

Improprietăriți în 1864 sunt 23 fruntași, 9 pâlmași și 13 co-dași, stăpânind aproape 62 fâlcă.

Drumuri sunt: la *Forăsci* (4 km.), la *Țolesci* (2 km.) și la *Manolea* (2 km.)

Ulia, pârâu; mic afluent al *Rêșcei*, în com. *Boróea*; are de tributar pe *Dadișa*.

Ulia, valea pârâului cu acest nume. *Prundiș*.

Ulm, iaz în suprafața de 25 prj., în com. *Liteni* format de Șomuzul Mic.

Ulmigu, delul de d'asupra satului *Costesci*; vii și cultură.

Ulmul, munte în com. *Dorna*; parte pădure, parte fân. Are 1156 m. de altitudine.

Ulmul, pârâu; mic afluent al *Arinului*, com. *Dorna*.

Ulmul, pârâuaș, afluent al pârâului *Vâlcica Mare*.

Ulucii, parte din pădurea comunei *Stolniceni*.

Uncesci, sat, pe moșia cu acelaș nume din com. *Pleşesci*.

Așezat pe țărmul drept al pârâului *Fundóea*, numără 81 case în cari trăesc 84 capi de familie sau 356 suflete, din cari

171 bărbați, și 185 femei (4 evrei), fiind 65 contribuabili.

Vatra satului ocupă $9\frac{1}{2}$ fci. Moșia, proprietatea d-lui Al. M. Sturzesco, are 666 fălci, din cari 386 cultivabile și 50 fân.

Improprietăriți în 1864 sunt 21 frunțași, 35 pălmași și 6 co-dași, stăpânind $178\frac{1}{2}$ fălci.

Școala din Petia servește și acestui sat.

Are o biserică cu patronul Sf. Nicolae, zidită de Dim. Codrénu, servită de un preot și 2 cântăreți și improprietărită cu $8\frac{1}{2}$ fălci.

Drumuri principale sunt: la Petia (1500 m.) și la Hrețca (1500 m.).

În 1803, «Uncesci a casei Paharnicului Cazimir, avea 23 liuți plătind 188 lei bir anual.» (Uricariul vol. VII, p. 253).

Uncesci, iaz, în suprafața de 40 prj., lângă satul cu acelaș nume format din scurgerea pâraelor Recea și Fundóea.

Ungurencei (Délul), acoperit de tufșuri, în com. Dolhesci.

Ungurenii, partea sudică a satului Gulia.

Ungurenii, țarina aceluiaș sat.

Ungurénului (pârâul), mic afluent al pârâului Cristișoru în com. Mădeiu.

Ungurul de jos, pârâu; mic afluent al Sabasei.

Ungurul de sus, pârâu; afluent al Sabasei.

Urlati, v. satul Budăiu.

Ursăria, munte între com. Șaru Dorni și Dorna îmbrăcat în pădure de reșinoase.

Ursăria (Isvorul), afluent neînsemnat al pârâului Vâlcica Mare.

Ursarilor (Poéna), în mărime de 50 prj. în com. Siliștea.

Ursul, pârauaș tributar Pârâului Gheorghe în com. Preutesci.

Ursului (Délul), munte între Brosceii și Crucea, peste care trece drumul ce legă Brosceii cu Rarău. Calea e strimă, cotită (în zig zaguri) și foarte anevoioasă.

Ursului (Pârâul), mic afluent al Bistriței în com. Brosceii.

Ursului (Pârâul), mic afluent al pârâului Négra Broscenilor.

Ursuluț, v. Pârâul Prisăciț.

Ursuluț (Délul), în com. Preutescî;
tufis și pășuni.

Ursuluț (Pârâul), mic afluent al
pârâului Borca.

V.

Văcăria, pârâuaș; mic afluent al
Șomuzuluț Mare.

Văcărieț (Pârâul), mic afluent al
Negreț Broschenilor.

Vășel (Délul), între com. Sasca
și Baia. Pășuni. Din acest deal
se spune că altă dată se scotea
aur.

Vădurelele, pisc de munte între
Rêșca Mare și Slătióra, în com.
Bogdănescî.

Văduț, deal în pădurea comuna
Cristescî.

Văduț, mic pârâuaș. care împre-
ună cu Ruja dau naștere pârâu-
luț Valea sécă din com. Păș-
canî.

Vainjiilor (Pârâul), mic afluent al
Sascei Mari.

Văloica, podiș în com. Tătărușî.
Holde și fân.

40,124. Dict. geogr. al jud. Sucéva.

Văloica Mare, pârâu; afluent al
pârâului Négra Șaruluț. Are
de tributari pe Vălcica mică,
pârâul Ulmuluț, Isvórele Ursă-
rieț. Aprópe de vèrsare pórtă
numele de Vălcelele.

Văloica mică, pârâuaș afluent al
pârâului Vălcica Mare.

Văloele, v. pârâul Ghilitórea.

Văloele, valea pârâuluț cu acest
nume din com. Brădățelu.

Văloelele, v. pârâul Vălcica Mare.

Valea Apei, v. satul Lunca din
com. Drăgușeni.

Valea Botez, sat, numit și Her-
meziu, pe moșia cu acelaș nume
din com. Pleșescî.

Aședat pe țermurile pârâua-
șuluț Hermeziu, numără 30 case
în care trăesc 32 capi de fa-
milie saű 126 suflete, din cari
61 bărbați și 65 femeı, fiind
40 contribuabili.

Vatra satuluț ocupă 2 fălci

și 15 prj., iar locuitorii sunt gospodari de mijloc.

Moșia, proprietatea d-lor Iordache Iurașcu și Gh. Botez, are 84 fălcî mai tot cultivabil, afară de unele râpi.

Improprietăriți în 1864 sunt 10 pălmași și 4 codași stăpânind 27 fălcî, 15 prj.

Biserica și școla din Pleșesci servesc și acestui sat. Drumuri principale sunt: la Găneni (2 km.) și la Valea Glodului (5 km.)

Valea Colibeî, pârâu; mic afluent al pârâului Suha Mare, în com. Mălini.

Valea cu cale, pârâuaș afluent al pârâului Suha Mică, în com. Mălini.

Valea Glodului, comună rurală situată cam în centrul pl. Șomuzul, mărginindu-se la E. cu com. Silistea și Dolhesci, la v. cu com. Giurgesci, la N. cu Bucovina și com. Siliștea și la S. cu com. Preutesci.

Formată din satele Valea Glodului și Osoiu, cu reședința în cel d'întâi.

Populată cu 190 capi de familie sau 880 suflete, din cari 39 israiliți, fiind 150 contribuabili.

Are o biserică și o școlă (v.

satul). Budgetul comunei pe 1892—1893 are la venit 2681 lei și la cheltueli 2584 lei, iar al drumurilor 863 lei venit și 640 lei cheltueli. Altitudinea comunei de la nivel. măr. variază între 335—360 m. In comună sunt 70 cai, 156 vaci, 86 boi, 124 oi și 153 porci. Forma teritorială e aproape dreptunghiulară întinzându-se de la N. spre S. și înclinat spre S.-E. E udată de Șomuzul Mic cu afluenți: P. Glodului, P. Teiului, Lingurari, P. Prisăcii, Osoiu, Pietrișului, Grajdului, Lutului și Racovei.

Moșia, proprietatea d-ei Maria G. Grecenu, are mărimea de 1045 fălcî, din cari 559 cultivabile, 60 fân., 424 fălcî pădure, 2 fălcî vie.

Anul din urmă s'a cultivat 230 fălcî grâu, 200 fălcî porumb 30 fălcî orz, 19 fălcî secară și 80 fălcî ovéz. Pădurile sunt de: fag, mestecăn, plop și anin.

Improprietăriți în 1864 sunt 25 frunțași, 33 pălmași și 26 codași stăpânind 195 fălcî.

Pe teritorul comunei Valea Glodului se află localitatea numită Mănăstioara (v. a. n.)

Valea Glodului, sat, numit și Pârâul Glodului, pe moșia și în com. cu același nume. Tăbărâ

pe cîstele delurilor Cotârğași, Osoi și în lungul pârâului de la care și-a lua numele, numără 140 case, în care trăesc 132 capî de familie sau 610 suflete din cari 300 bărbați și 310 femei. Vatra satului ocupă 12 fâlcî, iar locuitorii au aședă-minte slabe.

Are o școlă rurală mixtă, cu un învățător plătit de stat, înființată în 1865 frecventată de 34 școlari, din 51 băieți și 44 fete cu etatea de școlă din comună.

O biserică de zid cu inscripția: «Acest sfânt locaș s'a făcut de proprietarii acestei moșii Vornicul Gheorghe Greciano și consorta sa Anastasia Greceano, născută Vasile Balș, sfințită la 1851, cu hramul Sf. Nicolae. Restorată de George Greceano fiul 1877.» E servită de un preot și 2 cântăreți. În curtea bisericeii se află monumentul sub care sunt depuse rămășițele pămîntesci ale fondatorilor, cu inscripția: «Aici odihnesc robii lui D-șeu Vornicul George Greceano, răposat în 29. April 1851, în vîrstă de 46 ani și Vornicesa Anastasia Greceano născută Balș, răposată în vîrstă de 78 ani, la 15 Mart. 1875.» Monumentul e de marmură neagră, avînd

chipul lui Greceno fiiul săpat în marmură albă, încrustată în monument și purtând inscripția: «George G. Greceano, născut April 1836, decedat 21 Noembrie 1878.»

Improprietăți în 1864 sunt: 17 fruntași, 22 pâlmași și 12 codași, stăpînind aproape 131 fâlcî.

Drumuri principale sunt: la Giurgesci (2¹/₂ km.), la Liteni (8 km.), la Siliștea (3 km.) și la Osoiu (1500 m.)

În 1803, «Valea Glodului a postelnicului Iordache Varnav, avea 32 liudî, plătind 468 lei bir anual.» (Uricariul vol. VII, p. 255.)

Iordache Varnav dăruie moșia la botez fetei sale Anastasia Balș, devenită apoi Grecenu.

Valea Morilor, șes în com. Tătăruși; fînaț.

Valea Poenei, v. Vântulesci.

Valea Poenei, pârâu; afluent al Șomuzului Mare, în com. Dolhesci, învîrtesce o morișcă.

Valea sîcă, sat pe moșia și în com. Pășcani. Străbătut de pârâuașul cu acelaș nume și la pîlele delului Dumbăveii, numără 153 case, în care trăesc

164 capi de familie sau 603 suflete, din cari 303 bărbați și 300 femei (9 israiliți), fiind 142 contribuabili.

Vatra satului ocupă 62 fâlcă și 74 prj. Locuitorii sunt gospodari de mijloc.

Are o biserică, cu patronul Intrarea în biserică, zidită în 1844 de N. Ros. Rosnovanu, servită de un preot și 2 cântăreți și împroprietărită cu 8^{1/2} fâlcă.

O școală rurală mixtă, înființată la 15 Sept. 1883, cu un învățător plătit de comună, frecventată de 31 școlari.

Improprietăriți în 1864 sunt: 51 frunțași și 21 pălmași stăpânind 256^{1/2} fâlcă.

Drumurile principale sunt: la Pășcani (7 km.), la Topile (2^{1/2} km.) și la Conțesci (2 km.).

Valea sēcă, Pârâuașul ce străbate satul cu acest nume; afluent al pârâului Ermolia.

Valea Sinescu, pârâuaș tributar Șomuzului Mic, în com. Pleșesci.

Valea Slatinei, v. satul Slătioara, din com. Bogdănesci.

Valea Vacei, pârâuaș tributar Paltinului, din com. Sasca.

Văleni, sat, numit și Satu Nou, pe moșia și în com. Mălini; înșirat

pe Valea pârâului Suha Mare, numără 158 case, în cari trăesc 165 capi de familie sau 685 suflete, din cari 338 bărbați și 347 femei (6 israiliți), fiind 145 contribuabili. Locuitorii au aședări bunișore.

Are o biserică, cu patronul Adormirea M-cei Domnului servită de preotul din Mălini și un cântăreț. Școalele din Mălini sersesc și acestui sat.

Improprietăriți după legea din 1864 și 1878 sunt 188 loc. cu 567^{1/2} fâlcă.

Drumuri sunt: la Broscești (44 km.) și la Folticeni (26 km.).

Vama, localitatea de la Gura Slătioarei.

Vamă (La), localitate pe pârâul Bogata, în com. Sasca.

Vămenii, v. satul Dolhasca.

Vămenii, mic afluent al Șomuzului Mare în com. Dolhasca.

Vânăț (Délul), munte pășunabil, în com. Șaru Dornei, având 1640,7 m. altitudine.

Vânăță (Bâta), movilă uriașă, naturală, în partea satului Négra Șarului, numită Șes-tina.

Vântulesci, vale în com. Dolhasca,

formată de Șomuzul Mare. I se mai zice și Valea Poenei.

Vântulesci, v. satul Dolhasca.

Vărăreni, deal, în com. Bogdănesci; pășuni.

Vărăreni, poenă pe delul cu acest nume.

Vărăria, munte, îmbrăcat în păduri de rășinoase, între com. Sasca și Baia.

Vărăria, Obârșia pârâului Cioraci, în com. Șoldănesci.

Vărăriei, (Piciorul), deal în com. Sasca, scoborând din muntele cu același nume.

Vărății, deal cultivabil în com. Dolhasca.

Vărății, fost sat pe delul cu acest nume.

Vărătioul, munte în com. Brosceni.

Vărătioul, deal în com. Dolhesci, acoperit de pădure de fag.

Vârful Bădeii, v. Băda.

Vârful Buzei, v. Buzei.

Vârful cel nalt, munte în com. Fărcașa.

Vârful Chioerei, piscul delului cu acest nume, pe moșia Stolniceni Costandache.

Vârful Ciubuc, piscul muntelui cu acest nume, în hotarul dintre Brosceni și Șaru Dorni.

Vârful Goli, munte între com. Brosceni și Mălini, având 1298 m. altitudine.

Vârful Ialogiței, V. Ialogița.

Vârful Păltinișului, Piscul muntelui cu acest nume, având 1444.8 m. de altitudine.

Vârful Rusului, piscul muntelui cu acest nume, în com. Șaru Dorni, având 1540 m. altitudine.

Vârful Șarului, Culmea cotei cu acest nume dintre com. Șaru Dorni și Brosceni.

Vârful Șarului, piscul muntelui numit.

Vârful Stegei, munte între com. Brosceni și Dorna.

Vârlam, deal în com. Pășcani, satul Topile.

Vârlam, pârâuaș; mic afluent al Iermoliei, în satul Topile.

riul Paraul, mic afluent
araul Buzesci.

Acara. Para paraul Bura.
1. com. Costesci

riul Paraul, mic afluent al
araul Tomazici, in com.
Jani Bura

locant. comună rurală situată
la sud-estul și Siretului de sus
și la 30 km. de Fălticeni. Se
mărginește la E. cu com. Băi-
ceni din jud. Iași, la V. cu
com. Păscani, la S. cu com.
Cuoteni Iași și Ruginosa și
la N. cu com. Lespedile și jud.
Botoșani.

Are forma unui poligon ne-
regulat. Compusă din satele:
Văscani, Boldesci, Hărmănesci,
Todiresci-Bălușesci, Stroesci și
Laiu, — cu reședința în satul
de la care i s'a dat numele.
Înainte de 1876 forma o sin-
gură comună cu Ruginosa.

Populată cu 801 capi de fa-
milie ce numără 2720 suflete
sau 1523 bărbați și 1197 femei
(17 evrei) fiind 771 contribuabili.
În tota comuna sunt: 15 comer-
sanți, 9 lăutari, 4 fierari, 2 pie-
trari și mai toți sătenii știu a
face lega vasele de vin.

Are 5 biserici ortodoxe cu
1 preot și 6 cântăreți și una

lipovenescă, în Bălușesci, fără
preot, 3 școli rurale mixte.

Budgetul pe anul 1892—1893
are la venit 14123 49 lei și la
cheltuieli 14096.90; iar al dru-
murilor 4239 lei venit și 3370
cheltuieli. În comună sunt: 246
cai, 660 boi, 402 vaci, 2499
oi, 3 capre și 181 porci.

Altitudinea comunei de la ni-
velul mării variază între 320—
330 m. E udată de pâraele:
Văscani, Boldesci, Hărmănesci,
Ciumalul, Drăgoteni, Răgóză,
Kecea și Budăile.

Suprafața e de 9012 hect.,
din care 4001 hect. cultivabile,
4651 pădure și restul teren pu-
țin productiv; mlaștină, râpi etc.

Anul din urmă s'a cultivat
1566 hect. grâu, 1110 hect. por-
umb, 651 hect. orz, 602 hect.
ovăz, 1 hect. hrișcă și 81 hect.
viș. Improprietăți în 1864 și
1878 sunt 586 loc., stăpânind
1753 fâlcă și 50 prj. afară de
cei din Stroesci Laiu, cărora
le-a fost lăsată prin testament
de Sm. Costin moșia în mărime
de 210 fâlcă.

Locuri însemnate în comună
sunt: Dêlurile *Osoiu și Cătă-
șuia*, din care s'a scos anti-
tăți de d-ii Sturza, Tocilescu,
Butculescu și Beldicenu.

În marginea apusană a moșiei
Hărmănesci, d'asupra satului

Blăgesci din com. Pășcani, se ved și astăzi ruinele unei biserici mari, despre care unii cred că ar fi fost făcută de către Logofătul Tăutu Marele diplomat al lui Bogdan Vodă, fiul lui Ștefan Cel Mare. Poate că biserica din Bălinesci din jud. Dorohoiu să fie făcută de tatăl Logofătului, care la 1504 a închinat Moldova Sultanului; cea ce reiese și din faptul că toate datele de la biserica din Bălinesci sunt anterioare acesteia (1504). (v. Dicționarul județului Dorohoiu.)

Alții spun că acestea ar fi ruinele unei biserici săsești. Nică o dată, nici o inscripție, nici o altă versiune n'am putut afla privitor la ruinele de la Blăgesci.

Vascani, sat pe moșia și în com. cu același nume.

Așezat pe țărmurile și cotele pârâului și delului Păunesci, numără 111 case, în care trăesc 126 capî de familie sau 501 suflete, din care 271 bărbați și 230 femei (2 jidani), fiind 112 contribuabili. Vatra satului ocupă 35 fâlcî; iar așezările locuitorilor sunt slabe.

Are o biserică cu patronul Sf. Arh. Mih. și Gavril, zidită de familia Feștilă, improprietărită cu 8½ fâlcî, servită de preotul din Hărmănesci, sat a căru

școlă servă și sătenilor din Vascani.

Moșia, proprietate a d-lui General A. Radovici, are 1109 hect., din care 858 hect. cultivate, 251 pădure.

Improprietărită în 1864 și 1878 sunt 78 loc., stăpânind 287 fâlcî.

Drumuri sunt: la Ruginosa (3 km.) și la Costesci (3 km.).

Vasile a Petri (Pârâul lui), afluent neînsemnat al Pârâului din Bahnă, în com. Stolniceni.

Vatra Heleșteului, mocirlă pe moșia Baia.

Velnița (La), localitate în care a fost o velniță, în com. Preutesci.

Velnița, fosta fabrică de spirt, din com. Dolhasca.

Velnița, Ruinele desființatei fabrici de spirt, în satul Bădilița.

Velnița, fostă fabrică de spirt pe moșia Stolniceni Costandache, — pe pârâul Gheorghiasa.

Velniței (Pârâul), v. Osoiul.

Velniței (Pârâul), afluent al Săcuței Mică.

Velniței (Pârâul), afluent al Șomuzului Mare, în com. Preutescî.

Velniței (Délul), acoperit de Țarine în com. Dolhasca.

Velniței (Pârâul), afluent al pârâului Bădilița.

Velniței (Délul), în com. Stolnicenî; cultivabil.

Velniței (Pârâul), mic afluent al Siretului în com. Dolhasca.

Vereicanî, localitate pe țărmul stâng al Siretului, în comuna Litenî, unde în vechime ar fi fost un sat numit ast-fel. O fântână zidită, existentă în acest loc și ruinele unui pod ce a fost peste Siret, se zice că ar fi operele lui Ștefan Cel Mare.

Verde, munte, între com. Șaru-Dornî și Broscenî, îmbrăcat în pădure de reșinoase, are 1530 m. altitudine.

Verde, deal lângă satul Mihăescî.

Verdele, munte între com. Broscenî și Mălinî.

Vereșeni, sat, numit pe la începutul

secolului și Vereșeni, pe moșia și în com. Miroslăvescî.

Tăbărât pe țărmul stâng al Moldovei, numără 168 case, în care trăesc tot atâți capi de familie sau 682 suflete, din care 301 bărbați și 352 femei. (13 evrei), fiind 205 contribuabili.

Vatra satului ocupă 50 fâlcî și 34 prj., iar așezările locuitorilor sunt slabe.

Are o școală rurală mixtă, înființată în 1880, cu un învățător plătit de comună, frecventată de 38 școlari, din 40 băieți și 45 fete cu etatea de școală aflată în rața școlei.

O biserică, cu patronul Sf. Arhanghelî, servită de doi preoți și 2 cântăreți și improprietărită cu 8 $\frac{1}{2}$ fâlcî.

Improprietăriți în 1864 sunt 52 fruntași, 69 pălmași și 7 codași, stăpânind 420 fâlcî, 53 prăjini.

Drumuri sunt: la Miroslăvescî (6 km.) și la Ciohorenî (5375 m.)

În 1803, «Vereșeni, a d-sale Logof. Iordache Canta avea 40 liuđi, plătind 516 lei bir anual.» (Uricariul vol. VII, p. 248).

Vlea, deal cultivabil, în com. Brădățelu.

Via Perjerului, piscul délului Preluca, pe moșia Stolniceni Costandache.

Viei, (Délul), în com. Rădășeni; țarine.

Viei, (Délul), în com. Preutesci. Acoperite de pădure de fag.

Viei (Délul), pe care se află via proprietății Hârtopu.

Viei (Délul), între com. Dolhesci și Dolhasca; cultivabil.

Viei (Délul), în com. Pleșesci; cultivabil.

Viașora, délul ce servă de imaș satului Stolniceni Costandache.

Vișini (La), localitate în com. Tătaruși unde se spune că a fost sat.

Vișinei (Délul), în com. Pleșesci; cultivabil.

Vișinei (Pârâul), mic afluent al Somuzului Mare în com. Pleșesci.

Visunoea, pârâuaș tributar Rêșcuței.

Vlădesci, fost sat în com. Preutesci, la gura pârâului cu acest nume.

Vlădesci, pârâu; afluent al Șomuzului Mare, în com. Preutesci având de tributar pe Pârâul Prisăcei.

Vlădesci, deal în com. Preutesci, parte pădure, parte cultură.

Vlădesci, mlaștină de 2 prj., acoperită de rogoz, în aceeași comună.

Vladnici, pădure de stejar și fag în com. Ruginosa (2209 hect.).

Volintirilor (Grópa), o pesceră naturală, aproape de satul Cotâr-gași, strimță la intrare dar largă înauntru. În ea s'ar fi ascuns volintirii în vremea răsmirițelor.

Vulturesci, pârâu; mic afluent al Șomuzului Mare.

Z.

Zabanului (Délul), munte în comuna Șaru-Dorni, parte imbră-

cat în pădure de reșinoase, parte stânci.

Zaharia (Pârâul de la Dumitru) — în com. Stolniceni; afluent neînsemnat al Pârâului din Bahnă.

Zăvoiu Nou, pe șesul drept al Siretului în comuna Stolniceni.

Zavu, o parte din moșia Cristesci, de ambele țărmuri ale Moldovei, în jurul morii cu acest nume. A fost răzășia unui ȋre care Zavu, despre care, spun bătrânii că ar fi fost naș lui Mihaï Sturza. Când tatăl acestuia cumpără Cristesci, dădu vizită vecinului său Zavu, Mihaï fiind prunc pe atunci.

Zavu mișcat de marea cinste ce i se făcea, în entuziasmul său, eși însoțit de vizitatorii săi și luând o secure o aruncă spre cele patru puncte cardinale și unde cădu securea făcu câte un semn, trase ast-fel un patru lăter și dăruî Prințisorului Mihaï acea parte din răzășia sa, menindu-î să i se întindă moșia de tus patru părțile ca lumina sôrelui.

Zavu cu limbă de môrte dăruî lui Mihaï Sturza și restul răzășiei lui, punându-î condițiunea ca nici o dată să nu-î schimbe numele.

Zavului (Morile), în com. Cristesci,

pe un canal din Moldova. Are 6 pietre, aducând proprietății 6—8000 lei venit anual.

Zellie, fost han pe pârâul Balta Porcului, din com. Șiliștea.

Zellie (Pârâul lui), veđi Balta Porcului

Zeton, Băltógă pe șesul Siretului, în suprafață de 3 prj., în com. Lespeđi.

Zeton, mlaștină în com. Dolhasca în suprafață de 200 m. patr.

Zeton (Colacul lui), un cot al râului Siret, în com. Dolhasca.

Zimbróea, Băltógă în com. Dolhasca, din care-și ia naștere pârâul Turbățica.

Zimbrului (Piatra), stâncă. Între vârful Rarăului și Pietrele Dómei, în com. Brosceni, se află o stâncă uriașe, numită ast-fel, se zice, de la un zimbru ce, urmărit de câni, ar fi căduț de pe dânsa în prăpastie și s'ar fi sdrobit.

Zinóea, pădure de stejar pe moși Văscani.

Zoita, pârauș tributar pârauului
Recea din com. Văscanî.

Zorilă (Movila lui), deal în com.
Bogdănescî; huceag și pășuni.

Zugrenî, sat pe moșia și în com.
Dorna. Imprăștiat pe țărmul
drept al Bistriței, numără 24
case, în care trăesc 26 capi de
familie sau 105 suflete, din cari

51 bărbați și 54 femei, fiind
30 contribuabili.

Biserica din Ortóea și școlele
din Gura Negrei servesc și a-
cestui sat. Locuitoriî rězeshi și
bunî gospodari.

Singurul drum principal e cel
ce duce la Sunătorî (2 km.).

În acest sat, din malul Bis-
triței, iese un isvor de apă pu-
ciosă.

14.951

DECE 6

SOCIETATEA GEOGRAFICĂ ROMÂNĂ

DICTIONAR GEOGRAFIC

AL

JUDEȚULUI SUCEAVA

DE

SERAFIM IONESCU

Revizor-șef al

Membru al Societății Geografice Române

*Lucrare premiată de Societatea Geografică Română,
în concursul anualei generale din 1920, Martie 1923, sub președinția
Majestății Sale Regelui.*

EDITAT ÎN TIPOGRAFIA ADRIAN POPESCU, BUCUREȘTI

♦ ♦ ♦ ♦ ♦

PREȚUL

STABILIT ÎN CONȘTIINȚA SOCIETĂȚII

DE ÎNDRUMARE

1924

Prețui 3 Lei.

DICTIONARE
PUSE LA CONCURS

---

1. Pentru județul **Constanța**
2.   "   "   **Dolj**
3.   "   "   **Oltu**
4.   "   "   **Prahova**
5.   "   "   **Putna**
6.   "   "   **R.-Sărat**
7.   "   "   **Tecuciu**
8.   "   "   **Tulcea**
-

DICȚIONARE GEOGRAFICE

PREMIATE ȘI SUB TIPAR

---

1. Pentru județul **Bacău** (D-na H. Racovița)
  2.   "   "   **Brâila** (D-nu D. Valcu)
  3.   "   "   **Botoșani** (D-nu V. C. Nădejde și J. Nițu)
  4.   "   "   **Mehedinți** (D-nu D. Spineanu)
  5.   "   "   **Neamțu** (D-nu N. Mateescu)
  6.   "   "   **Teleorman** (D-nu P. Georgescu)
  7.   "   "   **Ialomița** (D-nu D. Provian)
-

DICȚIONARE GEOGRAFICE

PREMIATE ȘI TIPĂRITE

1. Pentru județul **Argeș** (G. I. Lahovari)
2. " " **Buzeu** (B. Iorgulescu)
3. " " **Covurlui** (M. Pacu)
4. " " **Dorohol** (N. F. Dubaș)
5. " " **Dimbovița** (Condurățeanu)
6. " " **Fălciu** (C. Chiriță)
7. " " **Gorj** (Col. Vasiliu Năsturel)
8. " " **Ilfov** (C. Alexandrescu)
9. " " **Iași** (C. Chiriță)
10. " " **Muscel** (C. Alexandrescu)
11. " " **Roman** (P. Condrea)
12. " " **Romanați** (C. Locusteanu)
13. " " **Suceava** (Serafim Ionescu)
14. " " **Tutova** (P. Condrea)
15. " " **Vaslui** (C. Chiriță)
16. " " **Vlașca** (A. Remuș)
17. " " **Vâlcea** (C. Alexandrescu)

.RY

urned on
ow.

28
58

DR 281 .S8 I6
Dictionar geografic al judetului
Stanford University Libraries

3 6105 041 167 730

Stanford University Libraries
Stanford, California

Return this book on or before date due.

--	--	--

